Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.

http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Sven Wimnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zzk.pdf

Innehåll

sid

8 **Del 1. Om jämlikhet, makt, välfärdsfördelning och demokrati genom Sveriges historia.**

8 Briljant essä om växande klyftor
10 Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen
12 Det är alliansregeringens fel
13 80 000 färre i arbete med Löfvens politik
15 En pinsam affär
16 Hur har det kunnat gå så illa?

17 Sveriges kungalängd
18 Stenkilska ätten
18 Sverkerska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera
18 Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)
19 Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare
19 Vasaätten
19 Pfalziska ätten
19 Hessiska ätten
20 Holstein-Gottorpska ätten
20 Bernadotteska ätten

21 Riksdagens historia
23 Mer om hur Sverige styrs
24 Regeringskansliet genom tiderna
24 Tiden fram till Gustav Vasa
25 Den äldre Vasatiden 1521–1611
26 Stormaktstiden 1611–1718
28 Frihetstiden 1718–1772
30 Gustavianska tiden 1772–1809
30 Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840
32 Tiden efter 1840
36 Sverige och EU
36 Regeringskansliets lokaler

38 Palm, August
39 Sveriges regeringar under 100 år
41 Sveriges historia
41 Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.
42 Sveriges historia: 600-1350
42 Sveriges historia: 1350-1600
42 Sveriges historia: 1600-1721
43 Sveriges historia: 1721-1830
43 Sveriges historia: 1830-1920
44 Sveriges historia: 1920-1965
44 Sveriges historia: 1965-2012

45 Vänstervåg. Högervåg.
49 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige
51 Svensk politik 1889- 2014.
52 Regeringens verksamheter 27 nov 2013
54 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014.

55 Thatcherismens krigiska själ
57 Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare

58 Statsministerns kansli omöjligt att granska
59 Svårt att få uppgifterna att gå ihop
60 Öppnare Rosenbad
61 Sverige förenar naivitet med självgodhet
63 Regeringen måste agera i kampen mot korruption
65 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet
67 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september
69 Civilkurage är frihetens hopp
71 Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt
73 Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga
75 Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen
77 Annons från Kungl. Hovstaterna
78 Peter Wolodarski: Först ärtsoppa och bensin, sen nya Jas-plan
80 Nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet

82 **Del 2. En samhällsbeskrivning. Politikområden. Kunskaper. Utbildning. Sven Wimnells hemsida på Internet.**
83 Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
86 Klassifikationssystem för verksamheter.
88 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
89 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
92 Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

92 Makthavare och kunskaper.
94 Religion och levnadskunskap.
96 Filosofi får mer plats i ungas liv
98 Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår
99 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
100 Tema SO
100 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
101 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
103 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
104 Svenska Läromedel
104 Eget ansvar ibland andras

106 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
114 Kursplaner grundskolan
114 Några ämnen i gymnasiet.
116 Samhällskunskap
118 Religionskunskap
119 Filosofi
121 Psykologi
122 Gymnasiets programstruktur

123 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen
123 Filosofiska institutionen
126 Institutionen för litteratrvetenskap och idéhistoria
126 Institutionen för pedagogik
126 Psykologiska institutionen
128 Lärarutbildningsportalen
130 Sociologiska institutionen Stockholms universitet
131 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
132 Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri

134 Sven Wimnells hemsida på Internet:
Hur ska man kunna förbättra världen?
137 Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?

Med ett klassifikations system för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf
144 De särskilda utredningarna/bilagorna till wimnell.com

146 **Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag. Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.**
147 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
149 Mer om skatter och bidrag.
154 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
155 Årskostnader år 2014, pensionärer.
155 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
156 Antal hushåll enligt SCB 2012
157 Kostnader för barn
157 Underskott i hushållsbudgetarna
158 Skatt på pengar och taxeringsvärden
158 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
159 Hur förbättra välfärdsfördelningen?

160 Pensionärer med låga pensioner m m.
163 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
165 slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögen-heter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.
167 Summa marginaleffekt 2004.
168 Så beräknar vi dina inkomster
169 Så beräknar vi din bostadskostnad
171 Så mycket kan du få i bostadstillägg
172 Så beräknar vi ditt bostadstillägg
174 Avtrappningsregler.
176 Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.
178 Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn

179 Förslag till riksdagsbeslut.
179 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
179 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
179 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
179 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

180 Löneskillnaderna är för små
182 Svårt att diskutera löneskillnader
184 Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m
184 Arbetsförmedlingen
194 Inkomster och skatter
195 Arbetsförmedlingen
196 Lönestatistik
196 Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
197 Arbetar deltid - första kvartalet 2012
197 Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
197 LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
198 Månadslön efter klass och sektor år 2012
199 LO: Lönerapport år 2013

201 LOs politiska plattform inför valet 2014.

203 Nya bostads- och hushållsstatistiken
203 Villa vanligaste boendeformen
204 Två personer i snitthushållet
206 Bostadspolitik och skattepolitik.
206 VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?

208 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
210 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
211 Vårt mörkaste kapitel
212 SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten
213 Han är den nya ekonomen alla talar om – som alla borde läsa
216 En ”Kapitalet” för 2000-talet

219 **Del 4. FN och utrikesfrågor.**
220 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
221 I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
222 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
223 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
225 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.
225 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
226 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
227 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.
227 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.
228 Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom
230 Attacken från öster visar hur viktigt Europavalet är
232 Möt Putin med en energiunion

233 **Del 5. Förstamajtal 2014**
234 Stefan Löfven 1 maj 2014.
243 Förstamajtal 2014 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson
254 Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.
259 Osolidarisk om solidaritet
260 Jämställdhet i fokus under Löfvens tal
262 LO till attack mot SD
263 V lovar sänkt skatt för pensionärerna

263 **Del 6. Vårbudget 2014**
265 Regeringens vårbudget 2014
265 2014 års ekonomiska vårproposition
267 Vårpropositionen 2014 på 5 minuter
271 Socialdemokraternas vårbudgetmotion 2014
284 Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014
294 Miljöpartiets vårbudgetmotion 2014
307 Sverigedemokraternas vårbudgetmotion

308 **Del 7. EU-valet 25 maj 2014.**
309 Regeringspartierna. EU-valet
309 Europa och EU (m)
310 Stärk ländernas möjlighet att stoppa onödiga EU-lagar (kd)

312 Socialdemokraterna. EU-valet. Valmanifest för EU-valet
329 Vänsterpartiet. EU-valet
331 Kräv EU-undantag från påtvingad privatiserig v.
334 Miljöpartiet. EU-valet. Miljöpartiet och EU-valet
346 Sverigedemokraterna. EU-valet
347 Komentarer. EU-valet.
347 Utanför EU-parlamentets sfär

349 **Del 8. Politik för valen 14 september 2014. Valplattformar mm**
349 Socialdemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm
349 Socialdemokraterna. Framtidskontraktet.
376 Vänsterpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
385 Miljöpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
394 Sverigedemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

397 Riksdagen, EU-nämnden, JO, riksrevisionen, riksbanken m m
397 Sveriges Riksdag
398 Så arbetar EU-nämnden
400 Riksdagens ombudsmän, JO
403 Riksrevisionen
405 Riksbanken
406 Utrikesnämnden
407 Krigsdelegationen

408 **Del 9, Kommentarer till politiken. Rödgrönt samarbete mm**
408 Om vänsterpartiet och miljöpartiet ska ingå i en regering.
409 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
410 Sluta upp att förneka vindkraftens skador
411 Rapporterna om buller börjar dugga tätt nu
412 Landskapets föränderliga skönhet
413 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
415 Vänsterpartiet och miljöpartiet vill förkorta arbetstiden
416 Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka
417 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

418 Stora skillnader i oppositionens budgetförslag
419 Taktiken: Ge så få besked som möjligt
420 De rödgröna rycker ifrån regeringen
422 Valet börjar allt mer likna tv-serien Seinfeld
423 Höjda skatter ska betala V:s reformer
424 Här utmanar Schyman det politiska etablissemanget
426 En regering mot fyra partier
427 Strid om försvaret fick debatten att hetta till
428 Fler har jobb – trots högre arbetslöshet
431 Unga utan jobb. Bonnie Nilsson, 24 år, lär sig svetsa
432 Ewa Stenberg: Givet varför M ogillar att tala om arbetslöshet

434 **Del 10. Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.**
434 Stefan Löfvens artiklar fördelade på politkområden.

439 Märk ockupationen
441 Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU
442 Fem punkter för ett bra EU
445 Vi vill satsa 400 miljoner extra på försvaret redan i år
448 Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet
450 Ordning och reda på svenska vägar
451 En miljard till företag som bygger hyresrätter
455 Fyra prioriterade områden i sjukvården
457 Klyftorna växer
458 Framtidskontrakt för Stockholmsregionen
461 Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik
462 Kompetensförsäkring för lärare
463 Skickliga lärare viktigast för resultat
464 Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola
466 Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola
468 Insatser behövs för fler skickliga lärare
469 En tickande bomb
472 Fas 3 inte värdigt det svenska samhället
473 Sverige har högst arbetslöshet i Norden
474 Regeringens regelverk låser in de arbetslösa
475 Utveckla arbetsförmedlingen
477 Mer samarbete ska göra Sverige starkt
478 Praktikantprogram för unga
482 Ett bluffande ovärdigt en statsminister

484 Partiledarens tal och artiklar täcker inte alla politikområden
491 Förslag till riksdagsbeslut.
492 Studiero är en ödesfråga

493 Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?
494 Bannlys alla politiska beslut som ger mer klimatutsläpp
497 Inga mirakelkurer
498 Ukraina är för stort för Putin
500 En seger bara för barbariet

501 **Del 11. Socialdemokraternas hemsida på internet**.
501 Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.
503 Vår politik
504 Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
505 Kommentarer till länkarna på socialdemokratenas hemsida den 3 mars 2014.
506 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
510 Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.

512 **Del 12. Protokoll om Riksdagsdebatter**
512 Nu har vi chansen att rösta bort högern från EU-styret
515 Visstid ger fler chans till jobb
516 Partiledardebatt Onsdag 07 maj 2014 Partiledardebatt inför Europaparlamentsvalet
574 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande Onsdag 09 april 2014
633-692 Riksdagen. Partiledardebatt. Onsdag 15 januari 2014.

Del 1. Om jämlikhet, makt, välfärdsfördelning och demokrati genom Sveriges historia.

DN 12 april 2014: Om jämlikhet.Om jämlikhet

“Briljant essä om växande klyftor “

“Varför är alla samhällen ojämlika – och kan man göra något åt saken? Per Molander skärskådar frågan med förbluffande lärdom. Stefan Jonsson läser en politisk essäbok med starka historiska argument. “

“Ett samhälle producerar. Hur ska produkterna fördelas? Hur ska skörden, inkomsterna och välståndet delas mellan alla som bidragit till produktionen? Och vad ska de andra få, som inte bidragit direkt men ändå gjort den möjlig?

Förr i tiden fanns det någon, en mer eller mindre allsmäktig hövding eller regent, som bestämde hur överskottet skulle fördelas. Utfallet blev aldrig rättvist, utan gynnade de redan gynnade, ofta den allsmäktige själv.

Numera finns ingen sådan makt. I demokratin är i princip alla med och bestämmer. Hur mycket får de anställda och hur mycket får ägarna av företagets överskott? Hur stor andel av sin inkomst ska rika respektive fattiga betala i skatt? Vad kostar en limpa bröd? Det bestäms i *förhandlingar* – politiska, fackliga, ekonomiska – mellan individer och grupper som betraktas som jämbördiga parter såväl på marknaden som i politiken.

Fast inte heller nu blir utfallet rättvist. Samhället driver obevekligt mot ökande ojämlikhet, konstaterar Per Molander i ”Ojämlikhetens anatomi”.

Molander är generaldirektör för Inspektionen för Socialförsäkringen (ISF) och en av landets främsta tänkare och essäister. Nu ger han ut en bok om en av politikens grundläggande frågor: jämlikheten.

Ska man ämnesbestämma boken hamnar den i närheten av sådana som Adam Smith och Karl Marx, alltså politisk ekonomi. Men den kan också klassas som idéhistoria, humanekologi, filosofi, matematik eller kulturantropologi. I sin koncisa framställning hinner Molander även med synteser över världsreligionerna, tidigmodern historia och teknikhistoria, allt mot en bakgrund av förbluffande klassisk och naturvetenskaplig lärdom.

På så vis erinrar ”Ojämlikhetens anatomi” om att ekonomi handlar om vad de gamla grekerna kallade ”oikoumene”: den sociala hushållningens konst i hela dess bredd, alltså ett i grunden humanistiskt och historiskt ämne. Under ytan anar man författarens kritik mot dagens ekonomiska forskning och expertis, som vill inbilla oss att ekonomi är lika med marknadsmekanismer och kapitalförvaltning.

Essäns öppningsdrag är snyggt. I stället för att bestämma vari jämlikheten består och hur långt den bör sträcka sig, konstaterar Molander att den aldrig förverkligats. Sedan vänder han på steken och påstår att det är ojämlikheten som måste granskas. Det är ju den som präglat alla mänskliga samhällen.

Ur detta föds en spännande intrig. Varför är alla samhällen ojämlika? Kan ojämlikheten påverkas politiskt? Vilken politisk ideologi – konservatism, liberalism eller socialism – är bäst på att motverka den? När läsaren når bokens sista kapitel är samtliga frågor besvarade.

För att förklara varför alla samhällen är ojämlika utgår Molander från Sten Selanders slitna dikt: ”Vi spelade kula på torget en dag / en liten förskolegrabb och jag. / Jag hade väl femti, han hade fem. / Vi spelte och han förlorade dem.”

Sedan fyller han på med historiska analyser och sannolikhetskalkyler för att bevisa att föreställningen om den jämbördiga förhandlingen, den jämna spelplanen som ger alla samma utsikter till framgång är en fiktion. Den ena parten har alltid fler ”kulor” än den andra, och tillskansar sig därför en större del än motparten, och för varje gång de möts kommer den starkare att ta ytterligare en större andel, så att den ene till sist har allt och den andre ingenting och är utlämnad åt motparten för sin överlevnad.

Så störtar i alla större samhällen de sociala och ekonomiska transaktionerna neråt mot den absoluta ojämlikhetsgränsen, om inga motkrafter sätts in.

Och det är dessa motkrafter som är Molanders huvudsak. Han betonar att politikens konst har två sidor. Det första är att stifta lagar och regler som så långt möjligt garanterar allas jämlikhet. Men eftersom även sådana lagar indirekt gynnar de som har det lite bättre – ett kontaktnät, ett visst kön, en viss hudfärg, en ärvd förmögenhet, lyckan att inte bli sjuk, turen att födas här i stället för där – måste vi hela tiden fördela om. Detta är den politiska konstens andra, svårare sida. Molander talar om ”återkopplingar”. Det är egentligen inte svårare att förstå än att ett fartyg måste ha en besättning som korrigerar den utstakade kursen i förhållande till avdrifter, strömförhållanden och väderlek.

Hur ser sådana återkopplingar ut? Molander nämner starka socialförsäkringar och en väl fungerande offentlig sektor samt att alla oavsett bakgrund ska ha möjlighet till lika god utbildning.

Det låter föga upphetsande. Men det var längesedan någon argumenterade så starkt för saken. Till skillnad från alla som säger att det politiska spelet driver mot mitten hävdar Molander att de ideologiska vägvalen är avgörande. Ska samhället fortsätta att falla mot ojämlikhetgränsen? I 1980 års Sverige tjänade en direktör 9 gånger mer än genomsnittsarbetaren. 2011 tjänade han 46 gånger mera.

Graden av ojämlikhet bestämmer bevisligen vilken tillit som medborgarna hyser till varandra. Ju större ojämlikhet, desto mindre tillit. Och graden av tillit i ett samhälle påverkar i sin tur allt från våldsbrotten och spädbarnsdödligheten till skolans kvalitet och medborgarnas hälsa. ”Avståndet till ojämlikhetsgränsen är ett mått på samhällets civilisationsgrad”, avslutar Molander – i en bok som inte bara är briljant och relevant, utan som också spetsar till och fördjupar den pågående valrörelsen.

Stefan Jonsson *litteratur@dn.se* “

“Per Molander ”Ojämlikhetens anatomi” Weyler “

DN 24 april 2014:

”Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen”

“Valet ett vägskäl. Alliansen säger sig värna den svenska modellen, men vi visar att regeringen har försvagat alla dess bärande delar: arbetsmarknadsmodellen, socialförsäkringssystemet, välfärdstjänsterna och skattesystemet. Nu krävs en ny kurs, skriver de S-märkta författarna till boken ”Reinfeldtkoden”. “

“Före valet 2006 analyserade vi den politik som alliansen gick till val på i boken ”Åtta år med Reinfeldt”. Vår slutsats var då att politiken bildade en helhet som med systematisk precision skulle komma att försvaga grunderna för den svenska modellen. Nu har det gått åtta år och vi kan konstatera att vi dessvärre fick rätt. Den förda politiken har som helhet varit en kraftfull attack mot den svenska modellen. Trots att alliansen sagt sig vilja ”värna den svenska modellen”.

Den svenska modellen är inte vad som helst, utan en sinnrikt utformad samhällsmodell som under lång tid vuxit fram i såväl samförstånd som intressekamp. Den svenska modellen är populär hos svenska folket och dess grundtankar väcker respekt internationellt. Den har historiskt levererat mycket väl i internationella jämförelser – i livskvalitet, konkurrenskraft, jämlikhet. Nu har vi på viktiga områden tappat i jämförelserna.

För att förstå vad som hänt måste man också förstå vad den svenska modellen är. Som vi ser det vilar den på fyra ben.

Första benet: Den unika arbetsmarknadsmodellen med starka fack, partsstyrda förhandlingar, en hög a-kassa administrerad av facket, en aktiv arbetsmarknadspolitik och kraftfulla insatser för rehabilitering och arbetsmiljöarbete.

Alliansen har med sin politik försökt försvaga denna del av den svenska modellen. Man har försvagat fackföreningsrörelsen och rubbat maktbalansen till arbetsgivarnas fördel, vilket skedde redan 2007 genom en politisk prishöjning på fackligt medlemskap. Facken genomlevde under de första åren sitt största medlemstapp i modern tid och a-kassorna tappade på kort tid en halv miljon försäkrade. Även när vi granskat arbetsmarknads- och arbetsmiljöpolitiken, arbetsrätten och möjligheten till rehabilitering har dessa områden systematiskt försämrats. Man har långsiktigt lagt grunden för en större låglönemarknad inom den privata tjänstesektorn, genom ett brett spektra av utbudsåtgärder och skattesubventioner.

Andra benet: Socialförsäkringssystemet inklusive a-kassan är de kollektiva försäkringar som skapar trygghet när man inte kan arbeta. De är generella och ger inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsskada, förtidspensionering, föräldraskap eller ålderdom.

Alliansen har systematiskt monterat ned dessa bärande principer för den svenska modellen. Alliansen har försvagat inkomstskyddet till den grad att legitimiteten för hela det generella socialförsäkringssystemet nu kan ifrågasättas. De omfördelande och utjämnande effekterna minskat och privata försäkringslösningar har vuxit fram vilket sammantaget ökat ojämlikheten. Vi ser i dag hur fattigdomen ökar kraftigt bland många grupper, såväl hos förtidspensionärer, sjuka, arbetslösa och studerande, men även bland lågavlönade arbetare.

Tredje benet: Välfärdstjänsterna som utgörs av vård, skola, omsorg. De betalas över skattsedeln och tillhandahålls efter behov till alla medborgare i hela landet.

Alliansen har kraftfullt förändrat detta i riktning mot privatisering genom ökad marknadsstyrning och allt fler privata företag på skol- och välfärdsmarknaderna. Vi visar också att denna utveckling aktivt stöttats av den samlade politiken. Allt fler vårdcentraler, skolor och äldreboenden ägs eller drivs av vinstdrivande aktörer. Långsiktigt urholkar detta legitimiteten för de gemensamma välfärdstjänsterna. Både likvärdigheten och kunskaperna i skolan minskar. Man har än mer förstärkt marknadskrafterna genom utförsäljningar av allmännyttan och statliga bolag. Att vi varje dag får läsa om skandaler, vinstutdelningar och vanvård är ingen slump. Det är resultatet av den ökande marknadsstyrningen.

Fjärde benet: Skattesystemet med huvuduppgiften att finansiera välfärdsstaten och olika trygghetssystem samt bidra till en utjämning av inkomster mellan hög och låginkomsttagare. Skattesystemet bör för att fungera präglas av neutralitet, likformighet och breda skattebaser.

Alliansen har sänkt skatterna till den grad att det inte längre är möjligt garantera välfärdens långsiktiga finansiering, vilket minskar möjligheterna att bära upp en framtida välfärdsstat. Skattekvoten ligger 2014 nere på dryga 44 procent av BNP. Det är sedan millennieskiftet en minskning med över 7 procentenheter, vilket motsvarar ett skattebortfall på ofattbara 248 miljarder. Att detta inneburit en kraftfullt nedmonterad välfärd för svenska medborgare i form av sämre trygghet ligger i sakens natur. Men det har också försvagat skattesystemets omfördelande effekter. Principen om neutralitet och likformighet har försvagats genom skattesubventioner av branscher och välbeställda hushåll.

Den svenska modellen har utsatts för stora angrepp samtidigt som de goda resultaten uteblivit. Tvärtom anser det svenska folket att det sociala skyddet, skolan och sjukvården har försämrats kraftigt. Vi kan också konstater att arbetslösheten är högre än när alliansen tillträdde liksom långtidsarbetslösheten. Befolkningen har ökat vilket gjort att fler är sysselsatta, men sysselsättningsgraden är lägre. Samtidigt kastas sjuka och arbetslösa i allt större utsträckning ut i fattigdom.

Den ökande ojämlikheten visar att hela den svenska modellen håller på att rasa samman. Enligt OECD är Sverige det land där ojämlikheten vuxit snabbast. Vi är inte längre det mest jämlika landet i världen. Vi ligger nu inte bara efter de övriga nordiska länderna utan även länder som exempelvis Belgien, Österrike och Slovakien.

Även om det är under alliansens tid som de stora förändringarna skett är det viktigt att se att många av dessa tendenser fanns redan före 2006. Tendensen med hög arbetslöshet, växande ojämlikhet, fler privatiseringar och eroderade skattebaser fanns redan. Den svenska modellen var försvagad, vilket alliansen med all kraft valt att förstärka. Frågorna vi måste ställa oss är: Vilken riktning ska politiken nu ta?

På många sätt är den 14 september ett vägskäl. Det ställer stora krav på en socialdemokratiskt ledd regering att visa handlingskraft och att både söka ett tydligt mandat och att sedan genomföra strategiska åtgärder som reparerar modellen viktigaste delar. Men om man vill motverka dagens tendenser på allvar våga driva en politik som stärker grunderna i den svenska modellen, och därmed också resulterar i ett mer jämlikt samhälle.
Det räcker inte att lappa och laga. Att inte byta riktning efter valet innebär att systemskiftet fortsätter.

Stefan Carlén, förbundsekonom Handelsanställdas förbund
Christer Persson, fristående utredare, tidigare LO-ekonom och planeringschef på socialdepartementet (S)
Daniel Suhonen, chef Katalys – institut för facklig idéutveckling “

Det är alliansregeringens fel

Statsminister Fredrik Reinfedt har ansvar för den dåliga utvecklingen, men han vill fortsätta i sina gamla spår. Han skönmålar den politik han fört och och målar upp en skräckbild av socialdemokraternas politik.

DN 14 april 2014: Statatsminister Fredrik Reinfeldt skriver:

”80 000 färre i arbete med Löfvens politik”

“**Luftslott utan verklighetsförankring. Socialdemokraterna går till val på en politik för att kraftigt höja skatterna på jobb. De vill därtill kraftigt bygga ut bidragssystemen vilket skulle försämra drivkrafterna för jobb och leda till lägre sysselsättning, skriver Fredrik Reinfeldt (M). “**

“ Valets viktigaste fråga är jobben. Grunden för Nya Moderaternas politik att alla som vill och kan också ska ha ett jobb att gå till.

Vi vill att jobben ska bli fler och komma fler till del. Att ha ett jobb att gå till, en chans att stå på egna ben och möjlighet att bestämma över sitt eget liv utvecklar oss som människor. En egen lön, arbetskamrater och gemenskap på en arbetsplats ger människor en chans att skapa ett gott liv åt sig själva och andra. När fler jobbar får också fler människor chans att bidra till allt som är vårt.

Vi tror på människans inneboende kraft. Att alla som vill och kan jobba också ska ha ett jobb att gå till har varit en röd tråd för Nya Moderaterna och Alliansregeringen genom två mandatperioder. Det har gett resultat. Sysselsättningen har ökat med mer än 250 000 personer. Det är över en kvarts miljon fler människor som har ett jobb att gå till i dag, jämfört med 2006. Även befolkningen har ökat under samma period, men det ger inte automatiskt fler jobb. I både Danmark och Nederländerna har befolkningen också vuxit, men jobben har blivit färre i Danmark och sysselsättningsökningen i Nederländerna har varit betydligt svagare. Sverige har starkare siffror.

Vi är inte klara. Vi har mer att ge och vi vill mer. Men låt oss först titta i backspegeln och se hur det har gått för Sverige de senaste åren.

Trots den djupaste internationella finanskrisen sedan 30-talet har Sverige bland EU:s starkaste offentliga finanser. Svenska löntagare har fått bland de högsta reallöneökningarna i EU. Våra låga räntor gör att människor betalar mindre på sina lån. Sveriges BNP har vuxit med uppemot 400 miljarder kronor. Det har gett mer resurser till vår gemensamt finansierade välfärd. Vår ekonomi sticker ut i Europa, där många andra länder i stället tvingats skära ner och strama åt.

Vi har gjort Sverige till ett bättre land, men vi har många utmaningar kvar. Nu närmar vi oss ett vägskäl. I dag är det fem månader kvar till valdagen. Då avgörs vilken väg Sverige ska fortsätta på.

Mot oss står Socialdemokraterna, som under ledning av Stefan Löfven och utan stöd från någon annan, har utlovat att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU om sex år. Vi har tittat närmare på det målet. Det finns olika sätt att räkna, men Stefan Löfven har själv sagt att för att nå det målet behövs 200 000 nya jobb.

Låt oss börja med det uppenbara: under Alliansen har jobben vuxit med över en kvarts miljon. Vår politik fungerar. Vi har lagt grund för att sysselsättningen i Sverige ska fortsätta växa. Förutsatt vår jobbpolitik och ett fortsatt ansvarsfullt sätt att sköta statens finanser bedömer Konjunkturinstitutet att sysselsättningen kommer att öka med 270 000 personer mellan 2013 och 2020. I ljuset av detta måste man ställa sig frågan: är Stefan Löfvens mål ambitiöst eller är det ett luftslott? Har Socialdemokraterna under Stefan Löfven en jobbpolitik?

Tvärtom. Socialdemokraterna går till val på en politik med kraftigt höjda skatter på jobb. De vill lyfta människor ur arbetskraften och

försämra drivkrafter för arbete. I stället är den samlade bedömningen att Socialdemokraternas politik skulle hota den utveckling vi nu ser på arbetsmarknaden, och leda till över 80 000 färre jobb.

Socialdemokraternas höjda skatter på jobb och företagande skulle minska företagens vilja och möjlighet att anställa. Det skulle få stora konsekvenser för jobben, inte minst för Sveriges unga.

Socialdemokraterna vill fördubbla restaurangmomsen. De vill införa en lastbilsskatt som skulle slå mot varutransporter och försämra möjligheterna för människor och företag på landsbygden. RUT-avdraget ska minskas och hela systemet med ROT och RUT, som har gjort svarta jobb vita och öppnat upp nya jobbmöjligheter för många människor, ifrågasätts av S-företrädare.

De vill därtill kraftigt bygga ut bidragssystemen, med högre ersättningsnivåer och höjda tak i a-kassan och i sjukförsäkringen, vilket försämrar drivkrafterna för jobb och leder till minskad sysselsättning. Dessutom undergräver de stabiliteten i ekonomin. De har öppnat upp för att tumma på det finanspolitiska ramverket, med det överskottsmål som gör att Sveriges ekonomi i dag står starkare än de allra flesta EU-länders.

Utmaningen är på riktigt och har man ingen politik för hur jobben ska bli fler, så återstår bara en väg. Då återgår Stefan Löfven till den politik som tryckte ut människor och gömde dem i system så att de inte skulle bli en siffra i statistiken. Under Socialdemokraterna 2002-2006 förtidspensionerades i stället över 300 000 personer. De fick inte tillhöra arbetskraften och räknades därför inte som arbetslösa. Den utanförskapspolitiken har prövats förr. Det var den som Socialdemokraterna en gång förlorade val på. Den var dålig då och den är dålig nu.

Under Alliansregeringen har arbetskraften vuxit med 350 000 människor. Fler står nu närmare ett jobb. Vår konsekventa politik för att fler människor ska få vara del av arbetskraften handlar om att vi tror på människor och på människans kraft och förmåga att bidra. Vårt fempunktsprogram för jobb visar riktningen för nästa mandatperiod. Vi vill uppmuntra alla drivkrafter för arbete och ta strid med dem som vill motsatsen. Vi kommer aldrig att släppa tyglarna om Sveriges ekonomi, utan ta ansvar för att det är ordning och reda i statens finanser. Det ska bli lättare för svenska företag att växa, genom fler rivna handelshinder i Europa. Vi stärker och utbildar arbetskraften så att vi kan hänga med i den internationella konkurrensen och vi skapar fler och bredare vägar in på arbetsmarknaden.

Vi lovar inte allt till alla, men vi håller vad vi lovar.

Med fem månader kvar till valet har väljarna rätt att få tydliga besked om hur alternativen i svensk politik ser ut. Alliansregeringen går till val på en gemensam, fullt finansierad och ansvarsfull politik. Vi vill att människor ska kunna växa genom eget arbete och vi vill värna vår gemensamma välfärd så att Sverige blir ett ännu bättre land att leva i.

Mot oss står Socialdemokraterna och övriga oppositionspartier, som bygger luftslott men saknar verklighetsförankring. När det saknas gemensamma besked från oppositionen vet vi bara en sak: det blir dyrt, dåligt och något helt annat än vad som utlovats.

Nya Moderaternas besked till väljarna är att det är jobben det handlar om. Fler ska komma in i arbetskraften, fler ska få ett jobb och jobben ska komma fler till del. Det är bara genom ansvar för ekonomin och en politik för fler jobb som vi bygger Sverige starkt. Vi är Sveriges arbetarparti.
Fredrik Reinfeldt, statsminister och partiledare (M) “

DN 19 april 2014:

“En pinsam affär”

Nej, stilla veckan gav inte direkt några nya vågor på Nuon-havet. Det är stormigt nog ändå.

Statsminister Fredrik Reinfeldt och finansminister Anders Borg står efter sina respektive KU-förhör fast vid att de inte varit informerade om statliga Vattenfalls köp av det holländska energibolaget Nuon. Några bevis för att de skulle ha känt till det existerar heller inte, bara påståenden och minnesbilder. Det är tveksamt om vi någonsin får veta vad som hände.

Utan tvivel är det märkligt, och förstås upprörande, att så många frågetecken kvarstår kring köpet av Nuon. Det är bara fem år sedan affären blev klar. Nyckelpersonerna är alla i livet, de flesta fortfarande i aktiv tjänst.

Ändå är det fortfarande flera bitar som saknas när man nu försöker lägga pussel och få en bild av vad som egentligen skedde. Andra bitar ligger löst på bordet men passar dåligt in.

En slutsats kan dock dras: Affären är inte smickrande för regeringen.

Antingen visste den innersta kärnan, Fredrik Reinfeldt och Anders Borg, vad som var på gång och lät det ske. Då fattade de ett dåligt beslut och var ovarsamma med skattebetalarnas pengar. Men vad värre är: De skulle i så fall ljuga i dag när de påstår att de var ovetande.

Eller så visste de inget, vilket väcker besvärliga frågor om vilka andra viktiga beslut som glider genom hierarkin bakom stats- och finansministrarnas ryggar.

Om det är som Anders Borg hävdat följde näringsdepartementet under Maud Olofsson inte de riktlinjer som finns för de statliga bolagens stora affärer. Det är i så fall också mycket anmärkningsvärt.

Som tidningen Fokus konstaterar i en genomgång infördes nya regler för statens företag år 2006, efter att Riksrevisionen anmärkt på dåliga rutiner. Det innebar bland annat att stora förändringar i bolagen, till exempel uppköp, i fortsättningen skulle ”beredas gemensamt av finansdepartementet och ’bolagsförvaltande departement’”.

Att ett köp för 90 miljarder kronor är en stor förändring kan nog konstateras. Det motsvarar cirka 14 årsbudgetar för kulturen eller två års försvarsutgifter. Ändå informerades inte finansdepartementet, om man ska tro Borg, förrän vid fullbordat faktum.

Om regeringens officiella version är korrekt är det den förra näringsministern Maud Olofsson som har det tyngsta ansvaret för Nuonaffären. Det säger hon sig också vara villig att axla – men vittna hos KU tänker hon inte göra.

Misstankarna lär kvarstå att Olofsson lojalt tar en kula för laget. Det vore praktiskt om någon som lämnat scenen får bära skulden för att regeringen ska klara sig undan.

Att det ens är möjligt att ducka ett förhör är belägg för att reglerna kring KU bör ses över. En politiker borde inte kunna slinka undan bara för att han eller hon har lämnat sin post. Men då måste utskottets ledamöter också ta ökat ansvar och inte okynnesanmäla politiska motståndare för att plocka billiga poänger. KU ska aldrig vara en scen för pseudodebatter och spel för gallerierna.

Även om oppositionen nu gnuggar händerna är affären Nuon inte bara alliansregeringens fel. Köpet representerar det sämsta ur både höger- och vänsterbetonad näringspolitik: borgerlig förkärlek för ekonomiska klipp och Socialdemokraternas massiva övertro på politikers lämplighet att styra.

När de statliga bolagens politiska ägarrepresentanter börjar leka flashiga företagsledare – vilket inleddes långt före alliansens tid – är något allvarligt fel.

Två brasklappar bör finnas med i den ibland väl populistiska diskussionen om Nuon. För det första är det alltid lätt att vara efterklok, med facit i hand gör ingen människa dåliga affärer.

För det andra kan det vara för tidigt att avfärda köpet som en brakförlust. Man kan ha i åtanke den gamle Electrolux-chefen och näringslivspro-filen Hans Werthéns svar på påpekandet att han förlorat pengar när kursen på hans aktier minskat kraftigt: Så länge man inte säljer, menade Werthén, har man inte förlorat ett öre.

Med det sagt kan man ändå konstatera att Nuon är ett misslyckande för regeringen. Den som betalat affären – i det här fallet skattebetalarna – har rätt att få veta vad som hände. Och inte minst vad som görs för att det inte ska ske igen.

DN 19/4 2014 "

Nuonköpet kostade nära 100 miljarder kr, vilket är cirka 10 000 kr för varje svensk. Den affären kände statsministern och finansministern inte till.

Hur har det kunnat gå så illa?

Vi svenskar har ju en historia där vi vartefter klarat upp de problem vi utsatts för. Vi var vikingar på 800- och 900-talen och hade i vår fortid gudarna Oden och Tor m fl som vi trodde kunde hjälpa oss. Kristna missionärer kom och fick oss att lämna den tron. Omkring år 1000 började vår medeltid och vi blev kristna katoliker i femhundra år.

Vi hade ihop det med danskarna, vilket inte gick bra, Gustav Vasa gjorde oss fria från dem, valdes till kung i Strängnäs den 6 juni 1523 och tågade efter det in i Stockholm. Han ses som grundaren av det moderna Sverige, drog in kyrkan till staten och vi blev protestantiska kristna. Med honom börjar den nya tiden i Sverige.

Under trehundra år krigade vi och förlorade Finland till Ryssland 1809. Den kung vi hade avsattes och en greve skickades ut i Europa för att hitta en annan kung och kom hem med förslaget att välja Bernadotte. Så blev det. Han blev en kung som styrde Sverige och hans efterlevande fick ärva kungaskapet.

I världen började man tröttna på att en kung eller vissa grupper skulle ha makten i ett land och ville ha mer inflytande från hela folket. I Sverige bröts kungens makt till förmån för riksdagen i slutet av 1910-talet, det nya tillståndet betecknas parlamentarism.

Allmän rösträtt infördes för alla vuxna. Sist att få rösträtt var kvinnorna som fick rösta första gången 1924. Man kan säga att demokratin var införd då, i varje fall formellt. För en bra demokrati behövs bl a gedigna kunskaper om samhället hos de röstande, något som inte finns så mycket som behövs.

Kungen hade formellt makten till slutet av 1900-talet, då grundlagarna ändrades så att kungen nu bara har s k representativa uppgifter, d vs uppträder i ceremonier av olika slag. Sverige har därmed formellt blivit en bättre demokrati än tidigare.

Kyrkan har skilts från staten. De religiösa institutionerna har haft stort inflytande. Under medeltiden var de katolska doktrinerna domineran-de, under nya tiden de protestantiska. Med Darwin i mitten på 1800-talet förlorade de kristna religionerna trovärdighet, men hade ett starkt inflytande större delen av 1900-talet. Religionerna är inte utrotade i Sverige utan tycks ha fått nya anhängare, bl a islamister.

I det närmast följande visas
Sveriges kungalängd,
Riksdagens historia,
Mer om hur Sverige styrs.
Regeringskansliet genom tiderna.
Sveriges regeringar under 100 år,
Sveriges historia i åtta delar,
Svensk politik 1889- 2012,
Politikområden.
Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014.
Thatcherismens krigiska själ.
Om engelsk högerpolitik. Det moraliskt högtstående samhälle, byggt på rimligt egenintresse, som hon hoppats upprätta blev det snikna samhället, byggt på hänsynslös egoism.
Några artiklar om statlig styrning,

Avslutas med:
De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965, kan se att nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet.

Från Kungar.info på Internet 23 april 2014

Sveriges kungalängd

Sverige har varit en monarki under mycket lång tid. Monarkins inne-håll och makt såväl som Sveriges omfattning har dock varierat över tiden. Även själva ordet Sverige har utvecklats med språket, föränd-ringar som ibland används för att benämna olika epoker av utveck-lingen, se vidare Svearike.

De äldsta kungarna är endast kända som sagokungar, men även under den historiska tidens regenter som finns i nedanstående lista finns osäkerheter. Samtliga uppgifter mellan Stenkil och Filip och mellan Inge den yngre och Sverker den äldre är osäkra och det har förmod-ligen funnits ännu fler kungar och tronpretendenter under denna tid än de vars namn överlevt till våra dagar.

Ordningstal på kungar infördes i Sverige med Erik XIV på 1500-talet. Han utgick från Johannes Magnus bok Historia de omnibus Gothorum Sveonomque regibus som framställde en synnerligen fantasifull lista över alla svenska kungar sedan syndafloden, och kom fram till att han var Erik XIV. Samma sak gäller de kungar som har namnet Karl där Karl Sverkersson är den förste historiskt belagde kungen med detta namn, med ordningsnummer VII enligt Johannes Magnus kunglängd. Som den förste historiskt belagda Erik (VIII) är Erik Segersäll eller eventuellt Erik (VII) Erik Väderhatt beroende på vilken källa man utgår från – den förste som alla är överens om är dock Erik Segersäll.

Namn	Regeringstid	Levnadstid
Erik Segersäll	- ca 995	d. ca 995
Olof Skötkonung	ca 995- ca 1022	d. ca 1022
Anund Jakob	ca 1022- ca 1050	d. ca 1050
Emund den gamle	ca 1050- ca 1060	d. ca 1060

Stenkilska ätten

Stenkil ca	1060- ca 1066	d. ca 1066
Halsten	-ca 1070	d. ca 1070
Anund Gårdske	början av 1070-talet	
Håkan Röde och Blot-Sven	ca 1070	
Inge den äldre		d. ca 1100
Filip	ca 1100- 1118	d. ca 1118
Inge den yngre (samregent med Filip 1110-1118)	ca - ca 1120	
Tronstrider mellan Ragnvald Knaphövde och Magnus Nilsson av Danmark	<1120-talet	

Sverkerska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera

Sverker den äldre (S)	ca 1130-1156	d. 1156
Erik den helige (E)	- ca 1160	d. ca 1160
Magnus Henriksson (ej erkänd som kung i hela riket)	1160-1161	d. 1161
Karl Sverkersson (S)	ca 1161-1167	d 1167
Kol och Burislev Sverkersson (S)(erkända i Östergötland)	ca 1170	båda d. 1170
Knut Eriksson (E)	1167- 1195 el. 1196	d 1195 el.1196
Sverker den yngre Karlsson (S)	1196-1208	d. 1210
Erik Knutsson (E)	1208-1216	d. 1216
Johan Sverkersson (S)	1216-1222	1201-1222
Erik Eriksson (E)	1222-1229	1216-1250
Knut Långe (Knut Holmgersson)	1229-1234	d. 1234
Erik Eriksson (E)	1234-1250	1216-1250

Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)

Birger jarl (regerande riksjarl)	1248-1266	d. 1266
Valdemar Birgersson	1250-1275	ca1240-1302
Magnus Ladulås	1275-1290	ca 1240-1290
Birger Magnusson	1290-1318	ca 1280-1321
Mats Kettilmundsson	1318-1319 (rikshövitsman)	d. 1326
Magnus Eriksson	1319-1364	1316-1374
Erik Magnusson (kung över delar av riket i opposition till Magnus Eriksson)	1356-1359	1339-1359
Håkan Magnusson (först i opposition och sedan medregent till Magnus Eriksson)	1362-1364	1340-1380

Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare

Margareta	1389–1412	1353–1412
Erik av Pommern	1396–1435 och 1436–1439	1382–1459
Engelbrekt Engelbrekt-sson	1435–1436 (rikshövitsman)	d. 1436
Karl Knutsson(Bonde)	1438–1440 (riksföreståndare)	1408 el. 1409–1470
Kristofer av Bayern	1440–1448	1416–1448
Bengt Jönsson (Oxenstierna) och Nils Jönsson (Oxenstierna)	1448 (riksföreståndare)	trol.1390-talet-el. 1450 trol. 1390-talet-tid. 1450
Karl Knutsson(Bonde)	1448–1457	1408 el. 1409–1470
Jöns Bengtsson(Oxenstierna) och Erik Axelsson (Tott)	1457 (riksföreståndare)	1417–1467
Kristian I	1457–1464	1415–1481
Kettil Karlsson (Vasa)	1464 (riksföreståndare)	1426–1481
Karl Knutsson(Bonde)	1464–1465	1433–1465 1408 el. 1409–1470
Kettil Karlsson (Vasa)	1465 (riksföreståndare)	1433–1465
Jöns Bengtsson (Oxenstierna)	1465–1466 (riksföreståndare)	1417–1467
Erik Axelsson (Tott)	1466–1467 (riksföreståndare)	1415–1481
Karl Knutsson(Bonde)	1467–1470	1408 el. 1409–1470
Sten Sture den äldre	1470–1497 (riksföreståndare)	1440–1503
Hans (Johan II)	1497–1501	1455–1513
Sten Sture den äldre	1501–1503 (riksföreståndare)	1440–1503
Svante Nilsson (Sture)	1504–1511 (riksföreståndare)	1460–1511
Erik Trolle	1512 (riksföreståndare)	1460–1529 el. 1530
Sten Sture den yngre	1512–1520 (riksföreståndare)	1492 el. 1493–1520
Kristian II	1520–1521	1481–1559
Gustav Eriksson(Vasa)	1521–1523 (riksföreståndare)	1496–1560

Vasaätten

Gustav I Vasa	1523–1560	1496–1560
Erik XIV	1560–1568	1533–1577
Johan III	1568–1592	1537–1592
Sigismund	1592–1599	1566–1632
Hertig Karl (IX)	1599–1604 (riksföreståndare)	1550–1611
Karl IX	1604–1611	1550–1611
Gustav II Adolf	1611–1632	1594–1632
Kristina	1632–1654 (förmyndarreg. 1632–1644)	1626–1689

Pfalziska ätten

Karl X Gustav	1654–1660	1622–1660
Karl XI	1660–1697 (förmyndarreg. 1660–1672)	1655–1697
Karl XII	1697–1718 (förmyndarreg. 1697)	1682–1718
Ulrika Eleonora	1719–1720	1688–1741

Hessiska ätten

Fredrik I	1720–1751	1676–1751

Holstein-Gottorpska ätten

Adolf Fredrik	1751-1771	1710-1771
Gustav III	1771-1792	1746-1792
Gustav IV Adolf	1792-1809	
	(förmyndarreg. 1792-1796)	1778-1837
Hertig Karl (XIII)	1809 (riksföreståndare)	1748-1818
Karl XIII	1809-1818	1748-1818

Bernadotteska ätten

Karl XIV Johan	1818-1844	1763-1844
Oscar I	1844-1859	1799-1859
Karl XV	1859-1872 (regent 1857-1859)	1826-1872
Oscar II	1872-1907	1829-1907
Gustaf V	1907-1950	1858-1950
Gustaf VI Adolf	1950-1973	1882-1973
Carl XVI Gustaf	1973-	1946-

Från Riksdagens hemsida på Internet 23 april 2014.

Riksdagens historia

Hur länge har det funnits en riksdag i Sverige?

År 1435 kallade man till ett möte i Arboga för att diskutera och besluta om viktiga frågor för landet. Arboga möte har därför ibland kallats Sveriges första riksdag. Men först vid Gustav Vasas två riksmöten i Västerås 1527 och 1544 kan man tala om en riksdag med representation av de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Själva termen riksdag började användas under 1540-talet.

När fick Sverige ett partisystem?

Under frihetstiden på 1700-talet koncentrerades i stort sett all makt till de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Ett partisystem började växa fram. Två partier, hattar och mössor, dök upp på den politiska arenan. Dessutom utvecklades en form av parlamentarism som hade likheter med den parlamentarism som vi har i dag.

När avskaffades ståndsriksdagen?

I ståndsriksdagen var de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder – representerade. År 1865 avskaffades ståndsriksdagen och ersattes med ett tvåkammarsystem. Första kammaren valdes indirekt genom landstingen och de största städernas kommunala församlingar. Endast män var valbara på grund av ålders-, inkomst- och förmögenhetsvillkor. Vid val till andra kammaren var rösträtten begränsad till män, och för att få rösta krävdes att man hade en fast egendom eller betalat skatt på en årlig beskattningsbar inkomst.

När fick Sverige allmän och lika rösträtt i riksdagsval?

År 1921 blev rösträtten allmän och lika för män och kvinnor i Sverige.

Vad är lotteririksdagen?

År 1971 införde Sverige en riksdag med en kammare med 350 ledamöter. Vid riksdagsvalet år 1973 fick de socialistiska och borgerliga blocken 175 riksdagsplatser var. Detta resulterade i att flera beslut i riksdagen kom till med lottens hjälp. Från 1976/77 års riksmöte har kammaren 349 ledamöter.

Från riksdagens hemsida maj 2013: från 36-39zz.pdf

Riksdagens historia

Lyssna

Hur länge har det funnits en riksdag i Sverige? Svaret på den frågan är inte helt enkel. Det beror nämligen på vad man räknar som en riksdag.

Redan år 1435 kallade man till ett möte i Arboga för att diskutera och besluta om viktiga frågor för landet. Arboga möte har därför ibland kallats Sveriges första riksdag.

Men först vid Gustav Vasas två riksmöten i Västerås 1527 och 1544 kan man tala om en riksdag med representation av de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Själva termen riksdag började användas under 1540-talet.

Här kan du läsa mer om några viktiga punkter i riksdagens historia.

Utskotten tar form

På 1600-talet skapades tydligare regler för riksdagen. Systemet med utskott växte fram.

Regler togs fram om vilka som skulle kallas till riksdagen och vid vilka tillfällen som riksdagen skulle kallas in.

Under det karolinska enväldet i slutet på 1600-talet fick kung Karl XI alltmer makt. Riksdagens ställning försvagades, och riksdagen blev i praktiken ett lydigt redskap i kungens händer.

Hattar och mössor

Riksdagen fick en större dominans under frihetstiden på 1700-talet. Då koncentrerades i stort sett all makt till de fyra stånden.

Ett partisystem började växa fram. Två partier, hattar och mössor, dök upp på den politiska arenan. Dessutom utvecklades en form av parlamentarism som hade likheter med den parlamentarism som vi har i dag. Många traditioner i dagens riksdagsarbete har rötter i den här tiden och då särskilt inom utskotten.

Riksdagens ställning kom alltmer att försvagas genom ekonomiska kriser, motsättningar mellan ständerna och korruption. När Gustav III genomförde sin oblodiga statskupp 1772 gled undan för undan mer makt över i kungens händer. Riksdagen förlorade makt och inflytande.

Ny grundlag reglerade makten

År 1809 fick Sverige en ny grundlag. Den reglerade hur makten skulle delas mellan riksdagen och kungen.

I den nya grundlagen fick domstolarna och myndigheterna en självständig ställning. Dessutom inrättade Sverige som första land i världen 1809 en Justiteombudsman, JO. Till JO kunde medborgarna nu vända sig med klagomål på myndigheterna.

En av de nya grundlagarna 1809 var regeringsformen. Principen om maktdelning fick stort inflytande på regeringsformen. Det innebar att man alltmer skilde mellan den lagstiftande, dömande och verkställande makten i samhället.

1809 års regeringsform, låt vara med stora förändringar, kom att gälla till och med 1974. Den lag som reglerar riksdagsarbetet, riksdagsordningen, kom till år 1810.

Tvåkammarsystemet

Under åren 1809–1974 gjordes viktiga förändringar i författningen för att även de framväxande nya samhällsklasserna skulle bli representerade.

År 1865 avskaffades ståndsriksdagen och ersattes med ett tvåkammarsystem. Första kammaren valdes indirekt genom landstingen och de största städernas kommunala församlingar. Den ansågs representera "bildningen och förmögenheten". Endast män var dock valbara på grund av ålders-, inkomst- och förmögenhetsvillkor.

Vid val till andra kammaren var rösträtten begränsad till män och för att få rösta krävdes att man hade en fast egendom eller betalat skatt på en årlig beskattningsbar inkomst.

Rösträtt till alla

Varför hade inte alla människor i Sverige rösträtt? Den frågan debatterades livligt från 1860-talet, och kraven på en allmän rösträtt blev alltmer högljudda.

Allmän rösträtt för män vid val till andra kammaren genomfördes år 1909. År 1921 blev rösträtten allmän och lika för män och kvinnor, och inte förrän då blev riksdagen fullt ut en demokratisk representation för hela folket.

Även efter 1921 var det möjligt att utesluta vissa grupper från rösträtt. Det gällde till exempel personer som en domstol hade omyndigförklarat. Denna inskränkning av rösträtten försvann 1989 när riksdagen avskaffade omyndigförklaring.

Jämsides med den allmänna rösträtten utvecklades och accepterades allmänt det parlamentariska styrelseskicket, som innebär att regeringen är beroende av riksdagens stöd för att kunna styra landet.

Enkammarsystemet

År 1971 övergavs tvåkammarsystemet och en kammare med 350 ledamöter infördes.

Samtidigt gjordes utskottsorganisationen om. Systemet med olika utskott för lagfrågor respektive budgetfrågor övergavs och 16 utskott för olika ämnesområden, fackutskott, inrättades.

Tre år senare, 1974, fick Sverige en ny författning. Parlamentarismens principer skrevs in i författningen och talmannen fick en central roll när en ny regering ska bildas.

Lotteririksdagen

Systemet med 350 ledamöter i kammaren, som infördes 1971, hade brister. Besvären med ett jämnt antal ledamöter visade sig ganska snart.

Vid riksdagsvalet år 1973 fick de socialistiska och borgerliga blocken 175 riksdagsplatser var. Detta resulterade i att flera beslut i riksdagen kom till med lottens hjälp.

Den 10 januari 1975 hölls riksdagens högtidliga öppnande, som från och med detta år kallades riksmötets öppnande, i ett provisoriskt

riksdagshus vid Sergels torg. 1975 års riksmöte varade endast under vårsessionen eftersom riksdagens arbetsår ändrades från att tidigare ha omfattat en vår- och en höstsession till att omfatta en höst- och en vårsession.
Den 15 oktober 1975 öppnades således 1975/76 års riksmöte, och från och med 1976/77 års riksmöte har kammaren 349 ledamöter.

Fyraårig valperiod
1994 fattade riksdagen två viktiga beslut, dels att valperioden skulle förlängas från tre till fyra år, dels att budgetarbetet skulle bli mer effektivt.
Det senare innebär att budgetåret numera följer kalenderåret och att budgetpropositionen läggs fram av regeringen och behandlas av riksdagen under hösten.

Texten granskades: 28 februari 2012

Mer om hur Sverige styrs finns i

Sven Wimnell 20 maj 2013: http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sidorna:

74 **Riksdagen**
74 Riksdagens historia
76 Så funkar riksdagen
77 Demokrati
78 Riksdagen i samhället
80 Riksdagens uppgifter
81 Så arbetar ledamöterna
82 Så arbetar partierna
84 Förvaltningen
84 Så arbetar utskotten
85 Så arbetar EU-nämnden
87 Utskotten
87 Svensk författningssamling om utskotten
92 Socialdemokraternas Gruppledare

93 **Om Regeringen.**
93 Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
98 Departementen 24 april 2013.
99 Ämnen och ansvarsområden A-Ö. Regeringen
109 Statsbudgetens uppläggning
Budgetpropositionen för 2013. Prop. 2012/13:1
110 2013 års ekonomiska vårproposition
111 Tabell 6.2 Utgifter per utgiftsområde
113 Tabell 5.10 Förändring av totala skatteintäkter
114 Tabell 5.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget

115 **Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?**
115 Socialdemokraternas Gruppledare
116 Finansutskottet (FiU) och de andra utskotten

Från regeringens hemsida på Internet 23 april 2014.
Utdrag från Regeringskansliet genom tiderna

Regeringskansliet genom tiderna

Regeringskansliets historia
År 1974 ändrades grundlagen om hur den svenska staten ska vara organiserad. Kungen lämnade över all makt till riksdagen och regeringen. Samtidigt bytte man namn på kungens kansli från Kunglig Majestäts kansli till Regeringskansliet. Ordbytet speglade en viktig förändring av det svenska statsskicket. Parlamentarismen hade slagit igenom fullt ut.

Tiden fram till Gustav Vasa
Den äldre Vasatiden 1521–1611
Stormaktstiden 1611–1718
Frihetstiden 1718–1772
Gustavianska tiden 1772–1809
Karl Johanstiden och den tidigaliberalismen 1809–1840
Tiden efter 1840
Kvinnor och män i Regeringskansliet
Regeringen och EU
Regeringskansliets lokaler

Tiden fram till Gustav Vasa

I Sveriges äldsta historia var landskapen mer eller mindre egna ”länder” med egna lagar och egna domstolar. Först på 1000-talet förenades landskapen till ett land med en gemensam kung. I det nya Sverige var visserligen kungen och hans män en samlande kraft, men landskapen hade rätt att självständigt sköta många egna frågor. Det säger sig självt att det var omöjligt att styra ett land utan att det fanns en administration som kunde hjälpa till. Och en sådan hade bildats kring kungen, först med olika militära ledare. En av dem var jarlen. Han var kungens närmaste rådgivare och tillhörde alltid någon av de förnämsta stormansätterna. Birger Jarl dog 1266 och var den siste jarlen. Ordet jarl motsvarar det engelska ordet earl som är vanligt på vikingatiden och den tidiga medeltiden. Efter Birger Jarls död ersatte man ordet jarl med hertig.

Förmyndarregering bildas
I början av 1200-talet regerar ett råd som förmyndarregering i stället för kung Erik Eriksson, som var för ung för att regera. Rådet får stor betydelse för framtiden. På 1280-talet kom rådet tillbaka, även då som en förmyndarregering för en kung som var för ung för att regera. Från och med nu blev rådet kvar. I rådet ingick biskopar från den mäktiga kyrkan och stormän från de främsta familjerna. De var de viktigaste krafterna i samhället vid sidan av kungamakten. Från början var det tänkt att rådet skulle vara rådgivande åt kungen, men rådsmedlemmarna uppfattade sig mer och mer som företrädare för kyrkan och stormännen. Den här motsättningen skulle bli viktig i framtiden. Viktigt var också att Sverige fick en gemensam lagstiftning för hela landet under 1300-talet. I Magnus Erikssons landslag från 1350 stod det

bland annat hur kungen skulle väljas och hur han skulle styra landet. På den tiden ärvde kungen inte makten.

Kanslern, marsken och drotsen
Kanslern var den förste riksämbetsmannen som inte var militär. En kansler fanns i rådet redan i början av 1200-talet, kanske redan tidigare. Kanslersämbetet hade vuxit fram ur den romerska förvaltningen. Under medeltiden var kanslern chef för en uppsatt persons kansli och var särskilt kunnig i språk och skrivande. I Sverige fick kanslern en hög ställning och ett stort politiskt inflytande. Andra viktiga ämbetsmän under medeltiden var marsken och drotsen, två ämbetsmän som hade stor betydelse vissa perioder. Marsken var befälhavare under krigen, och drotsen var ställföreträdare för kungen ibland.

Den äldre Vasatiden 1521–1611

Under Gustav Vasas tid var det kungen som styrde Sverige. Han styrde landet på ett mycket personligt sätt. Någon mäktig kansler ville han definitivt inte veta av, särskilt inte någon som var knuten till biskopsämbetet i Strängnäs som seden tidigare hade varit. Visserligen hade han både kansler, sekreterare och skrivare, men genom Stockholms blodbad hade adelns ställning kraftigt försvagats. Gustav Vasa utnyttjade därför de adelsmän som fanns tillgängliga vid hovet. Även annan personal arbetade nära kungen.

Kanslern blev chef för kansliet, som hade sina lokaler på Stockholms slott. Där fanns även kammaren som var den lokal där en kammarmästare och en kamrerare arbetade med skatter,kontroll och bokföring.

Ränte- och räknekammaren
Kammaren delades upp i en räntekammare som hanterade skatterna och en räknekammare som kontrollerade fogdarna. Särskilda kammarråd ledde sedan 1560 kamrarna. Det var alltid medlemmar av högadeln som utsågs till kammarråd. Chefen för räknekammaren kallades överste skattmästare från och med 1571. Räknekammaren blev kvar under en lång tid framöver.

Under årtiondena efter Gustav Vasa blev det vanligare att högadliga män arbetade i den centrala förvaltningen och deltog i regeringsarbetet. Det var något som adeln själv ville, för att bevaka sina intressen. Till exempel blev den högadlige Nils Gyllenstierna kansler 1561. Samtidigt var flera av sekreterarna, skrivarna och notarierna tyska.

Sekreterarna fördelade ärende- na inom kansliet efter språk (tyska eller svenska).
Särskilda problem uppstod när Johan III:s son Sigismund ärvde tronen vid sin fars död 1592. Eftersom Sigismund redan var vald till kung i Polen och han bodde där, utsåg man hertig Karl (sedermera Karl IX) till riksföreståndare. Dessutom krävde nu högadeln genom rådet att de skulle få sitta med i Sveriges styrelse. Maktspelet som följde ledde till att Sigismund avsattes 1598 och hertig Karl blev ny kung 1600.

Många sekreterare i det svenska kansliet följde med Sigismund till Polen. Det innebar att Karl måste organisera om kansliet, för att kunna styra landet. Han hade gått hårt fram mot det gamla rådet, till exempel genom Linköpings blodbad 1600 när han lät avrätta rådsherrar som varit lojala mot Sigismund. För att kompensera bristen på rådsherrar skapade han ett nytt råd, helt enligt landslagens bestämmelser om antal rådsherrar och uppgifter. Rådsherrarna fick höga titlar (drots, marsk, kansler), men det var nu en hovkansler som var chef för kansliet. Efter Linköpings blodbad bestämde man att rådet enbart skulle råda och inte regera.

Riksdagen
Riksdagen fick allt större betydelse under 1500-talet, för att från slutet av århundradet bli ett vanligt inslag i det svenska statsskicket. I början av 1600-talet började riksdagen syssla mer regelbundet med skatter. Det hade man bara fått göra ibland på 1500-talet, men då precis som på 1600-talet skedde det helt på regeringens initiativ. Kärnan i riksdagen var rådsherrarna.

Stormaktstiden 1611–1718

Kansliet utvecklades starkt under stormaktstiden. Den som drev på utvecklingen var rikskanslern Axel Oxenstierna. Tillsammans med Gustav II Adolf skapar han på sätt och vis det moderna Sverige. Kungen har inte längre ensam makten, utan styrs av nya lagar och en fast och välorganiserad centralregering. Viktiga punkter i utvecklingen var kungaförsäkran år 1611, en rad olika kansliordningar och slutligen 1634 års regeringsform, den grundlag som bestämmer hur Sverige ska organiseras. Vid kungens sida stod fem höga ämbetsmän som var chefer för varsin avdelning i riksstyrelsen (drots, marsk, amiral, kansler och skattmästare). De var också medlemmar av rådet.

Axel Oxenstierna organiserade sitt kansli som ett ämbetsverk, det vill säga en myndighet som lyder direkt under regeringen. Han samarbetade med fyra kansliråd, som han hämtade ur rådet. Under kansliråden fanns sekreterare med särskilda arbetsområden och med underordnade skrivare. Dessutom hade man en hovkansler och ett par mer kvalificerade sekreterare, som från och med 1629 kallas statssekreterare. År 1661 fick statssekreterarna ansvar för var sin expedition, en för inrikes och en för utrikes ärenden.

I kansliet förberedde man ärenden som kungen sedan fattade beslut om. Men i vissa frågor kunde kansliet besluta självständigt. Kansliet var organiserat som ett kollegium, det vill säga chefen för kansliet fattade beslut i samråd med ett antal rådgivare. Kansliet svarade för hela regeringen med undantag för frågor om finanser och krig. Räknekammaren (senare kammarkollegiet) ansvarade för finanserna medan krigsrådet (senare krigskollegiet) ansvarade för krigsfrågorna. Även de andra delarna av riksstyrelsen organiserades som kollegier, till exempel amiralitetskollegiet (högsta ledningen för flottan) och riksdrotsens ämbetsverk Svea hovrätt.

Axel Oxenstierna (1583–1654): Trots att han bara var 28 år blev han riksrådets ledande man 1611 när Karl IX dog. Året därpå blev han utnämnd till rikskansler. Axel Oxenstierna utformade Gustav II Adolfs kungaförsäkran. Kungen dog på slagfältet 1632. Eftersom drottning Kristina var för ung för att regera 1634, ledde Axel Oxenstierna en förmyndarregering i hennes ställe. Hur regeringen skulle arbeta slogs fast i regeringsformen.

Förutom de höga riksämbetsmännen skulle ett stort antal rådgivare i kollegierna vara riksråd. De fem riksämbetsmännen handlade som regering i kungens namn. Förutom de fem riksämbetsmännen deltog även andra rådsmedlemmar i regeringssammanträdena. Det var med andra ord rådet som var regering, särskilt när kungen var ute i fält under krigen och när regenten var omyndig (1632–1672). Det är först nu från början av 1600- talet som man kan säga att Stockholm blir förvaltningens medelpunkt. Där finns riksstyrelsen alltid representerad, även när kungen är ute på krigståg.

Kungligt råd

När Karl XI blev myndig 1680 minskade han rådets makt. I stället för att låta rådet självständigt besluta i vissa frågor knöt han rådet närmare till sig och de höga riksämbetena fick förfalla. Chefen för kansliet blev kanslipresident och de kollegiala arbetsformerna fick mindre betydelse. Ett exempel är att statskontoret blev en självständig avdelning inom kammarkollegiet 1680.

Kungen lyssnade på råd från dem han själv hade förtroende för, och det ledde till att fler tjänstemän blev viktiga rådgivare. Bland annat gav kungen två tjänstemän i kansliet som redogjorde för viktiga ärenden samma status som de kungliga råden. De fick titeln statsråd samtidigt som de fortsatte att vara chefer för inrikes- och utrikesexpeditionerna. Detta innebar fler tjänstemän fick dubbla uppdrag: ansvar för kansliet och rådgivare till kungen.

År 1713 organiserade Karl XII om kansliet genom en ny kansliordning. Kansliets uppgift att redogöra för ärenden (föredragning) och utföra uppgifter (expedition) överfördes till sex expeditioner som skötte alla regeringsärenden. Expeditionernas chefer kallades ombudsråd. Förändringen innebar i praktiken att de föredragande och expedierande funktionerna blev ett slags departement ovanför de olika ämbetsverken. Hela den nya organisationen föll med Karl XII:s död 1718.

Axel Oxenstierna:”Som adelsman har jag naturligtvis fått en gedigen utbildning och har studerat vid flera tyska universitet. Efter studietiden fick jag plats vid hovet och valdes snart in i rådet, trots min ungdom. Man ansåg att min analytiska förmåga, kombinerad med stark realism, skulle komma väl till pass. Att jag sedan var taktiskt skicklig och hade en enorm viljestyrka och förmåga att hålla fast vid långsiktigt uppställda mål, fick de lära sig.

Jag hade ett mycket förtroendefullt samarbete med kung Gustav II Adolf. Vi hade båda målet att förvandla Sverige till en ledande europeisk makt. Det arbetet fortsatte jag när jag ledde förmyndarregeringen för drottning Kristina.

Både kungamakten och regeringsmakten (och riksdagen) måste följa grundlagen och ha en fast organisation. Min största seger i det arbetet var 1634 års regeringsform.

För att göra Sverige till en modern stormakt har jag effektiviserat landets administration på central, regional och lokal nivå. Dessutom har jag sett till att adeln, som rikets ledande stånd, har fått ensamrätt till rikets högsta ämbeten.

Andra nödvändiga åtgärder har varit att förbättra utbildningen, stärka krigsmakten, förstärka finanserna och att föra en aktiv utrikespolitik.

Historikerna säger att mina över 30 år som rikskansler, politiker och statsbyggare ger mig en unik plats i svensk historia.”

Frihetstiden 1718–1772

När Karl XII dog 1718 föll också det kungliga enväldet. Kungen fick ge ifrån sig delar av makten till de fyra stånden (adel, präster, borgare och bönder). Som en följd av det fick ämbetsmännen som dominerade i riksdagen mer makt. Hur man organiserade regeringsmakten framgår av de nya regeringsformerna 1719 och 1720. Den nya organisationen innebar att man gick tillbaka till det gamla rådet. Rådet, som nu kallades riksråd, utgjorde själva regeringen och hade kungen som ordförande. Det fungerade också som högsta domstol.

Kanslipresidenten (som motsvarar vår tids statsminister) ingick i riksrådet, som bestod av sexton medlemmar. Medlemmarna fattade besluten genom omröstningar där varje riksråd hade en röst och konungen två röster. Riksdagen kunde avsätta riksråd som den var missnöjd med. Det visar att riksdagen hade verklig makt. Kansliet kallades nu kanslikollegiet och ansvarade för all offentlig verksamhet som inte hade med rättsskipning att göra. Det var uppdelat på två funktioner. Det skulle dels vara förvaltande (utrikes ärenden, postväsen, skolor, akademier, arkiv och bibliotek), dels föredragande och expedierande.

Liknar nutidens departement

Kanslipresidenten såg till att föredragningen sköttes av fyra expeditioner för justitieärenden (Nedre justitierevisionen), utrikesärenden, krigsärenden och inrikescivilärenden (kammarexpeditionen). Expeditionerna liknade vår tids departement. Cheferna för expeditionerna var statssekreterare och såg till att särskilda revisionssekreterare föredrog (redogjorde för) ärendena för riksrådet. Chefen för justitierevisionen kallades justitiekansler. I kanslikollegiet ingick även en hovkansler och ett antal kansliråd.

Avid Horn:

"Jag började mitt yrkesliv som militär och blev sedan diplomat. Men min politiska bana började jag som kungligt råd i kanslikollegiet under Karl XII och därefter som kanslipresident, dvs. riksrådets ledare, under drottning Ulrika Eleonora. Eftersom jag hade en annan åsikt om grundlagen avgick jag – jag har alltid varit motståndare till kungligt envälde – bara för att året därpå vara tillbaka på posten som kanslipresident. Den posten behöll jag i 18 år. Många tycker att jag har varit en stark regeringschef i ett starkt riksråd. Min starka ställning berodde inte på att kungen visade välvilja, utan på att jag var skicklig på att manövrera de fyra stånden. Jag balanserade för- siktigt i utrikespolitiken och var sparsam i inrikespolitiska frågor.

Med åren växte kritiken mot min politik. En grupp yngre adelsmän, borgare och officerare tyckte att jag förde en gammaldags politik. De organiserade sig som opposition och kallade sig hattar – hatt som symbol för frihet och mandom – och hånade mig och min anhängare som nattmössor.

Trots detta har min politiske motståndare Tessin beskrivit mig så här: 'Greve Arvid Horn hade de flesta egenskaper som skapar en stor minister: vackert utseende, lätt talegåva, vänlighet, mod, intryckskraft, erfarenhet, outtröttlighet och ett fantastiskt minne. Efterhängsen i sina anläggningar, hittig i utvägar, skarpsynt i valet av arbetare; något mer hetsig än en kanslipresident vara bör; gudfruktigt hjärta med kan hända för mycket utvärtes sken.'

Vid 1738–1739 års riksdag hade kritiken vuxit sig så stark att jag blev tvungen att begära avsked. Det skedde förstås under stora hedersbetygelser och jag fick behålla min riksrådstitel och samtliga löneförmåner."

På expeditionerna arbetade också expeditions- sekreterare, registratorer, kanslister och kopister. Statssekreterarna hade stor makt över arbetet.

Ständerna tar makten
Kanslipresidenten var den främste i riksrådet, och som sådan blev han den verklige regenten. Vid 1738 års riksdag segrade oppositionen (hattarna) vid valet i riddarhuset. Det ledde till att den sittande kanslipresidenten, den mäktige ledaren för mösspartiet Arvid Horn, avgick. I samband med det avgick även fem av de gamla riksråden. Detta har betecknats som ett slags genombrott för parlamentarismen, de fyra stånden fick makten.

De fyra ståndens makt innebar att kanslipresidenten blev beroende av partiläget inom riksdagen. Det innebar också att det fanns en konflikt mellan kanslikollegiet där kanslipresidenten ingick och kansliets expeditioner. Denna konflikt varade hela frihetstiden.

Den äldsta tryckfrihetsförordningen kom 1766 och var den första av sitt slag i världen.

Carl Gustaf Tessin:
"Min far och min farfar var båda slottsarkitekter. Så intresset för de sköna konsterna föddes jag med. Men mitt intresse för politik var minst lika stort. Efter fem års kulturell utbildning utomlands gav jag mig in i den svenska politiken.

Under frihetstiden, som är min tid i svensk politik, uppstår det vi i dag kallar partier. Efter att ha närmat mig det holsteinska partiet anslöt jag mig till oppositionen mot Arvid Horn och hans mössparti. Jag kom senare att leda oppositionspartiet – hattarna.

Jag valdes till lantmarskalk och var med och störtade Horn. Efter ett mellanspel som ambas- sadör i Paris återvände jag sedan till Sverige där jag hade valts till riksråd.
Mitt utrikespolitiska mål var att frigöra Sverige från Ryssland. Det lyckades jag med under min tid som kanslipresident, med stöd av Preussen och Danmark.

Det resulterade också i två kungliga bröllop. Från Berlin förde jag personligen hem Lovisa Ulrika till Adolf Fredrik. Och senare ordnade jag förlovningen mellan deras son prins Gustav och den danska prinsessan Sofia Magdalena.

Mitt goda förhållande till prinsparet bröts när de vid sitt trontillträde ändrade statsskicket, utökade kungamakten och försvagade partiernas och riksdagens ställning.

Jag hann också ägna mig åt konst och kultur. Visste du att det var Carl Hårleman och jag som introducerade den franska rokokon i Sverige? Och det är min stora konstsamling som är grunden för Nationalmuseums äldre avdelning."

Gustavianska tiden 1772–1809

Gustav III:s statskupp 1772 innebar att de fyra ståndens och riksrådets makt minskade mycket starkt. År 1789 förlorade de makten helt och hållet. Kungen, ”han och ingen annan”, skulle styra Sverige. Gustav III hanterade regeringsärendena i särskilda sammanträden som han kallade kabinett eller konselj. Dit kallade han dem han behagade, till exempel fick flera statssekreterare stort inflytande och deras expeditioner blev lika inflytelserika som senare tiders departement. Ett typiskt exempel på detta är Johan Liljencrantz som blev Gustav III:s motsvarighet till vår tids finansminister.
Gustav III upphävde riksrådet 1789 och förde över rättsfrågorna till en nyinrättad högsta domstol. Samtidigt inrättade han Rikets ärenders allmänna beredning, som skulle bereda handläggningen av regeringsärendena. I denna beredning ingick bland annat statssekreterarna.

Riksstyrelsen organiserade om flera gånger i slutet av 1700-talet och i början av 1800-talet, men det ändrade inte mycket. År 1801 upphävdes kanslikollegiet, vilket ledde till att de tre expeditionerna fick en starkare ställning under beteckningen Kunglig Majestäts kansli. Utrikesärendena behandlades sedan 1791 av ett särskilt kabinett för utrikes brevväxlingen med en kabinettssekreterare som chef. År 1808 tillkom en kunglig beredning för alla ärenden som hörde till de tre expeditionerna utom så kallade kabinettsärenden. Men den upphörde i och med 1809 års revolution.

Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840

Regeringsformen 1809 slog fast att det var kungen som skulle styra riket. Det gamla riksrådet uppstod i form av ett statsråd med nio medlemmar. Av dem var två ansvariga för vissa förvaltningsområden, nämligen utrikesstatsministern och justitiestatsministern. En tredje, hovkanslern, var närmast en biträdande utrikesminister med ansvar för tryckfriheten. Övriga sex statsråd var bara rådgivare. Alla regeringsärenden skulle föredras för kungen och avgöras av honom vid statsrådssammanträden. Undantaget var ärenden som handlade om Sveriges förhållanden till främmande makter (ministeriella mål) och ärenden som kungen avgjorde i sin egenskap av högste befälhavare för krigsmakten (kommandomål).

Fyra statssekreterare var chefer för var sin expedition, nämligen krigsexpeditionen, inrikesexpeditionen, handels- och finansexpeditionen samt en nyinrättad ecklesiastikexpedition. Statssekreterarna var föredragande i statsrådet och skulle ge råd och ha samma ansvar som statsråd i de frågor de föredrog. De skulle också delta i den förberedande beredningen som ägde rum i Rikets allmänna ärenders beredning, det nya namnet för Rikets ärenders allmänna beredning från 1789, och som avskaffades först år 1840. Statssekreterarna fick stort inflytande i statsrådet.

En särskild kanslistyrelse tillkom 1809 som skulle granska att expeditionerna skötte sitt arbete. Kanslistyrelsen bestod bland annat av utrikesstatsministern som ordförande, hovkanslern, de fyra statssekreterarna och kabinettssekreteraren.

Statsråden hade även sedan 1816 förberedande överläggningar inför regeringssammanträdena. Överläggningarna kallades för statsråds-

beredning. Det var ett tillfälle för statsråden att överlägga mer informellt innan de mötte kungen i ett formellt regeringssammanträde (konselj). Egendomligt nog var det antingen kronprinsen eller justitiestatsministern som ledde statsrådsberedningen. Statsrådsberedningens informella karaktär framgår av att den inte finns nämnd i regeringsformen och att man inte förde protokoll.

Det fanns en tydlig konflikt mellan å ena sidan statsrådens och rådgivarnas roll och å andra sidan de sakkunniga statssekreterarnas roll.

Den här konflikten präglade de första årtion- dena på 1800-talet. Riksdagen diskuterade frågan flitigt och riksstyrelsen förde fram flera förslag till en omorganisation. Redan år 1833 upphävdes kanslistyrelsen och utrikesstatsministern blev ensam chef för Kunglig Majestäts kansli. År 1840 kom slutligen en genomgripande förändring av riksstyrelsen som innebar att statsråden blev både föredragande och rådgiva-re. Reformen innebar att statssekreterarna blev de ministrar som man länge hade pläderat för i olika sammanhang. Samtidigt lade man ner Rikets allmänna ärenders beredning.

1840 års departementalreform

1840 års reform blev mycket genomgripande. Riksstyrelsens indelning i departement gäller fortfarande i dag.

Statsrådet bestod nu av ett antal departementschefer och några statsråd utan departement. Två av departementscheferna kallades statsminister – justitiestatsministern och utrikesstatsministern. De statsråd som inte var departementschefer var bara rådgivande statsråd. Hovkanslern avskaffades och justitiekanslern tillhörde inte längre statsrådet. Kungen skulle styra riket enligt regeringsformen och var skyldig att samråda med statsrådet, utom i så kallade kommandomål. Det var ärenden där kungen beslutade i sin egenskap av högste befälhavare över krigsmakten. I de ärendena skulle kungen fatta beslut i samråd med chefen för det departement dit ärendet hörde, och behövde inte ta upp frågan i statsrådet.

Cheferna för departementen var alltså statsråd, men de skulle inte styra över de gamla kollegierna eller andra myndigheter – med undantag för utrikesförvaltningen under utrikesstatsministern. Innan ärenden föredrogs hos kungen i statsrådet skulle de beredas av statsråden. Det inne-

bar att statsråden hämtade in upplysningar från statliga ämbetsverk eller myndigheter.

Statsråden hade också andra former för de interna beredningarna, till exempel i statsrådsberedningen som än så länge inte var formaliserad eller förde protokoll.

Expeditionscheferna stod närmast under departementscheferna och hjälpte till vid beredningen av ärenden. Resten av personalen på departementen arbetade med att föra protokoll, kontrolläsa avskrifter mot originaltexter (kollationering), expediera ärenden och skriva rent dokument.

Från början delade man inte upp arbetet inom departementen på något organiserat sätt. De sju departementet hade inte särskilt många ärenden, totalt 1 000 ärenden per år de första årtiondena efter 1840. Jämför det med de 8 300 ärenden som Regeringskansliet hanterade 2000.

Inom departementen diskuterade man ständigt principen om departementens roll i förhållande till underlydande myndigheter och frågan

om ministrar har rätt att besluta utan att samråda med regeringen (ministerstyre).

Departementen 1840
Departementen och deras viktigaste ansvarsområden:

Justitiedepartementet: Frågor om grundlagar och andra lagar. Tryckfri-hetsärenden.

Utrikesdepartementet: Förhållandet till andra länder.

Lantförsvarsdepartementet: Lantförsvaret. Telegrafinrättningar.

Sjöförsvarsdepartementet: Sjöförsvaret. Lots- och fyrväsende.

Civildepartementet: Lanthushållning, bergsrörelse, handel, sjöfart, fabriker, hantverk och andra näringar, allmänna vägar och andra kommunikationer. Lantregeringen.

Finansdepartementet: Jordeboksväsendet, beskattning, tullverket, statsregleringen, mynt- och bankväsendet, postväsendet.

Ecklesiastikdepartementet: Kyrkoväsendet, undervisning, vetenskap, kultur. Medicinal- och allmän hälsovård. Fattigvård.

Tiden efter 1840

Statsministerämbetet
Enligt 1840 års reform fanns två statsråd som kallades statsminister – justitiestatsministern och utrikesstatsministern. Titlarna visade att de hade de högsta posterna jämfört med övriga statsråd. Problemet under tiden närmast efter departementalreformen var att justitiestatsministern var så hårt bunden av sina uppgifter som chef för Justitiedepartementet att han inte hade tid att ägna sig åt allmänna politiska frågor utöver de som departementet ansvarade för.

Därför inrättade man 1876 en ny post i statsrådet – statsministern. En ledamot av statsrådet utsågs till statsminister och blev chef för regeringen utan eget departement. Chefen för Utrikesdepartementet behöll sin ministertitel, den enda ministertiteln vid sidan av statsministern i statsrådet.

Förste statsministern
Den förste statsministern var Louis de Geer 1876–1880. Han var mannen bakom representationsreformen 1865–1866 när den gamla ståndsriksdagen ersattes av tvåkammarriksdagen.

Så länge 1809 års regeringsform gällde var det kungen som utsåg statsministern. I dag är det riksdagens talmans uppgift, det slogs fast i regeringsformen 1974.

Statsministern hade ursprungligen inget egentligt departement. Ett sådant växte fram mycket sent, eftersom Statsrådsberedningen formellt hörde till Justitiedepartementet. Först i början av 1950-talet lades grunden till det departement som statsministern har i dag. Till en början bestod departementet av två sekretariat inom Justitiedepartementet: ett för statsministern och ett för statsråden utan departement

(granskningskonsulterna). I slutet av 1960-talet fick Statsrådsberedningen tydliga-re bestämmelser för administrationen med en egen samling av dokument och handlingar samt register över alla ärenden (diarium). Men fortfarande var det Justitiedepartementet som hanterade frågor om anslag till Statsrådsberedningen.

1974 års regeringsform gav statsministern rätt att själv fatta ett antal beslut. Bland annat utser statsministern departementscheferna, kallar statsråden till regeringssammanträde och kan förordna att en grupp ärenden som hör till ett departement ska föredras av ett annat statsråd än departementschefen. Statsrådsberedningens uppgift är att hjälpa statsministern och övriga statsråd om de inte får hjälp av något departement. Därmed har Statsrådsberedningen fått en starkare ställning inom Regeringskansliet.

Louis De Geer:
"Jag var den förste svenske regeringschef som titulerades statsminister. Tidigare var jag justitiestatsminister och delade ledningen av regeringen med utrikesstatsministern. Dessförinnan satt jag som representant för min ätt med i ett par riksdagar.

Som politiker företrädde jag nog vad som i dag kan betecknas som lagom borgerlig liberalism. Egentligen ogillar jag partiväsendet och ser mig mer som en ämbetsman.

Min största politiska insats var 1866 års representationsreform. Den innebar att ståndsriksdagen (med adel, präster, borgare och bönder) byttes mot en folkrepresentation med två kamrar. Att skriva ihop förslaget krävde all min taktiska begåvning och förmåga att kompromissa. Det blev tillräckligt modernt för liberalerna, tillgodosåg böndernas och medelklassens delvis motsatta krav och var ändå tillräckligt samhällsbevarande för att kunna vinna majoritet i Riddarhuset. De motsträviga prästerna fick rösta sist och följde naturligtvis majoriteten. Reformen antogs!

Under min ledning av regeringen genomfördes även en rad andra reformer som t.ex. näringsfrihet, vidgad religionsfrihet, husagans inskränkande och möjlighet för ogifta kvinnor att bli myndiga.

Efter ett nederlag i en försvarsfråga avgick jag som statsminister och blev kansler för landets universitet. Sedan ägnade jag mig åt min ungdoms stora intresse – att skriva. Mina Minnen del 1 och 2 är en klassiker inom den svenska memoarlitteraturen."

De särskilda samordnings- kanslier som de borgerliga koalitionsregeringarna (Fälldin 1976–1982 och Bildt 1991–1994) inrättade hade uppgifter som i viss utsträckning kan sägas vara desamma som Statsrådsberedningens.

Sedan 1997 är Regeringskansliet organiserat som en enda myndighet. Den består av Statsrådsberedningen, samtliga departement och Förvaltningsavdelningen, som är ett gemensamt administrativt organ för hela Regeringskansliet. Statsministern är chef för myndigheten Regeringskansliet.

Departementen
Eftersom departementen fick fler arbetsuppgifter efter 1840, tyckte många att departementen borde bli fler. Men ingenting förändrades förrän 1900, när man inrättade Jordbruksdepartementet. Under 1900-talet har man organiserat om departementen många gånger. Här är några av de viktigaste förändringarna:

• 1920 slogs de båda försvarsdepartementen ihop till ett departement. Civildepartementet ersattes av två departement: Social- och Kommunikationsdepartementen. Det tillkom också ett helt nytt departement: Handelsdepartementet.

• Krigsåret 1939 bildades Folkhushållningsdepartementet som bestod till 1950. Samma år tillkom ett nytt Civildepartement 1950–1969 för löne- och pensionsväsendet. Redan ett par år tidigare (1947) hade Inrikesdepartementet sett dagens ljus.

• 1969 tömdes Civil- departementet helt på sitt gamla innehåll och skulle i stället ansvara för länsstyrelserna, kommunerna och den fysiska riksplaneringen. Samtidigt tillkom Industridepartementet och året innan hade Ecklesiastikdepartementet bytt namn till Utbildningsdepartementet.

• 1974 bytte Civil- departementet namn till Kommundepartementet och Inrikesdepartementet blev Arbetsmarknadsdepartement. Samtidigt skapades Bostadsdepartementet.

• 1983 blev Kommundepartementet på nytt Civildepartement för att 1996–1998 bli till Inrikesdepartement.

• 1976–1982 delades Finansdepartementet i ett Budget- och ett Ekonomidepartement för att sedan åter slås samman 1983.

• Handelsdepartementet upphörde 1982 och frågorna fördes över till Utrikesdepartementet.

• 1987 tillkom Miljö- och energidepartementet. Namnet har varierat genom åren, men sedan regeringsskiftet 2006 heter departementet Miljödepartementet.

• 1991 bröts kulturfrågorna ut ur Utbildningsdepartementet och Kulturdepartementet bildades. Samma år upphörde Bostadsdepartementet, medan Industridepartementet bytte namn till Närings- departementet (under åren 1996–1998 under namnet Närings- och handelsdeparte-mentet).

• 1999 skapades ”stordepartementet” Näringsdepartemen- tet genom en sammanslagning av Kommunikations-, Arbetsmarknads- och Näringsdepartementen och delar av Inrikesdepartementet (som samtidigt upphörde).

• Arbetsmarknads-departementet tillkom1974 och är bland annat ansvarigt för arbetsmarknadsfrågor. Åren 1999–2006 skötte Näringsdepartementet Arbetsmarknadsdepartementets tidigare ansvarsområden. År 2006 återbildade den borgerliga alliansregeringen Arbetsmarknadsdepartementet.

• År 2007 inrättades Integrations- och jäm-ställdhetsdepartementet som har ansvaret för integrationspolitik, diskrimineringslagstiftning, jämställdhet mellan kvinnor och män, demokratiutveckling och mänskliga rättigheter, minoritetspolitik, folkrörelsepolitik, ungdomspolitik, storstadspolitik samt konsumentpolitik.

Av de ursprungliga sju departementen 1840 fanns alltså fem kvar – Justitiedepartementet, Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet, Finansdepartementet och Utbildningsdepartementet. Indelningen i departement har visat sig vara en ovanligt livskraftig idé.

Annorlunda har det varit med departementens inre organisation. Arbetsbördan för de mycket små departementen ökade hela tiden. År 1874 beslutade riksdagen att departementsexpeditionerna skulle delas

upp i ett antal avdelningar (byråer), vars chefer skulle bereda och föredra ärenden.

Resultatet av 1874 års diskussioner blev att man organiserade om departementens expeditioner och utfärdade en särskild instruktion för ämbets- och tjänstemän i Kunglig Majestäts kansli. Den gällde fram till 1922.

Enligt 1878 års instruktion skulle departementen ha en expeditionschef, ett antal kansliråd och kanslisekreterare samt en registrator. Dessutom skulle man ta emot tjänstemän i början av karriären (amanuenser) i mån av behov. Justitiedepartementet skulle dessutom ha en revisionssekreterare som byråchef för lagärenden. Kansliråden var chefer för byråerna.

Med tiden fick expeditionscheferna ägna sig alltmer åt beredning av ärenden, vilket ledde till att de i långa perioder tvingades ta ledigt för att ägna sig åt att skriva propositioner. Därför delade de flesta departement 1918 upp tjänsten som expeditionschef på två tjänster: statssekreterare och expedi-tionschef. Enligt 1921 års instruktion skulle expeditionschefen fördela föredragningsskyldigheter och arbetet i övrigt, där det inte fanns någon byråindelning. Detta gällde fram till 1965.

Utvecklingen ledde till att man så småning- om organiserade varje departement i avdel- ningar. Alla departement hade minst två avdelningar– en för statssekreterare och en för expeditionschefer. Varje expeditionschefsavdel- ning indelades i sin tur i byråer. Vissa departement delade även in statssekreteraravdelningen i byråer.

I slutet av 1930-talet började även rättsavdelningar successivt växa fram. Indelningen i avdelningar och byråer var kvar till mitten av 1960-talet. Då ersatte man den med den organisation som finns i dag. I dag är departementen är indelade i ett antal enheter, sekretariat och kanslier. Dessutom har alla departement numera särskilda politiskt sakkunniga tjänstemän.

Finansdepartementet fick på 1950-talet ett serviceorgan som framför allt skulle syssla med departementens finanser. 1965 flyttade det över till Statsdepartementens organisationsavdelning, men låg fortfarande kvar i Finansdepartementet. 1997 blev serviceorganet Regeringskansliets förvaltningsavdelning och ansvarar nu för Regeringskansliets ekonomi- och arbetsgivarfrågor, IT- och säkerhetsfrågor, arkiv och bibliotek samt övergripande informations- och kommunikationsfrågor.

En mycket speciell grupp av ärenden som inte berördes av 1965 års omorganisation handlade om regeringsrätten. Regeringsrätten hade tillkommit 1909 som en administrativ högsta domstol och ärendena bereddes i det departement dit de hörde. I några departement blev arbetet så omfattande att de måste inrätta särskilda regeringsrättsbyråer. Det här ledde till att Regeringsrätten omorganiserades till en fristående administrativ högsta domstol 1972.

Sverige och EU

Sverige är medlem av Europeiska unionen (EU) sedan den 1 januari 1995. Det innebär bland annat att vissa beslut som Sveriges riksdag tidigare fattade, numera fattas gemensamt tillsammans med de övriga EU-länderna. Det gäller till exempel regler för handel med länder utanför EU, regler för stöd till jordbruk och landsbygdsutveckling och kvoter för hur mycket fisk som man får fiska i Östersjön varje år. Däremot beslutar EU inte om lagstiftning för skatter, sjukvård och utbildning.

Regeringens roll i EU-arbetet består av att företräda Sverige i Europeiska rådet och Europeiska unionens råd, som ofta kallas ministerrådet. Statsministern har det övergripande ansvaret för utvecklingen och samordningen av Sveriges EU-politik. I Statsrådsberedningen finns också EU-ministern och Kansliet för samordning av EU-frågor. Tillsammans med statsministerns kansli ansvarar EU-kansliet för EU-frågor som berör flera länders ansvarsområden, till exempel EU:s fördrag, långtidsbudget, bemanning av svenskar i EU:s institutioner, Lissabonprocessen, vissa informationsfrågor och övergripande EU-rättsliga frå- gor. EU-kansliet samordnar också instruktio- nerna till Sveriges EU-representation i Bryssel.

Regeringskansliets lokaler

I Regeringskansliet arbetar i dag 4 500 personer, en siffra som kan ställas mot de tio- och hundratal som arbetade i Kunglig Majestäts kansli under flera århundraden från 1500-talet framåt.

Hur de äldsta kanslierna var organiserade mer i detalj vet vi inte, och inte heller vet vi var de låg. Men de följde förmodligen med regenten till de platser där han befann sig. Man vet att det har funnits kanslier i Stockholm, Gripsholm, Vadstena och Nyköping. Alla viktiga dokument förvarades till en början i kistor för att de enkelt skulle kunna fraktas mellan de olika orterna.

Så småningom kom slottet Tre kronor i Stockholm att bli en mer eller mindre fast plats för kansliet som växte fram under vasakungarna, och det var där som kansliets handlingar fanns. Gustav Vasas kansler hade sitt kansli på Stockholms slott där även kammaren låg.

Dåliga lokaler

I slutet av 1500-talet bestämde hertig Karl att kansliets dokument skulle förvaras i skåp i kanslirummen. De var belägna i Tre kronors västra länga vid stora borggården, våningen ovanpå räknekammaren. Men kansliets lokaler var inte de bästa – ibland regnade det in – och läget blev inte bättre förrän 1626 års kansli- ordning trädde i kraft.

Denna kansliordning slog fast att det dagliga kansliet och Riksarkivet skulle ligga i särskilt utvalda lokaler i Stockholms slott. Kansliordningen gjorde kansliet till ett regelrätt ämbetsverk.

Redan efter några år blev kansliet trångbott och flyttade till nya lokaler i slottet. Den så kallade kanslilängan fanns kvar ända till den stora

slottsbranden 1697. Det var en katastrof i kansliets historia och innebar bland annat att stora delar av rådsprotokollen och avskrifterna av kungliga brev och regeringsbeslut (riksregistraturet) brann upp.

Den kungliga familjen köpte Wrangelska palatset på Riddarholmen och kansliet med arkiv tog plats i det närbelägna Rosenhaneska palatset. Bygget av det nya slottet pågick under lång tid och först 1754 kunde kungafamiljen flytta in. Den nordvästra flygeln, som var tänkt för kansliet, blev inte klar förrän 1763.

Det visade sig snart att de nya lokalerna inte var tillräckliga för kansliet. Dessutom fanns en krog i en angränsande lokal med en ständig ström av löst folk. Behovet av ytterligare lokaler löstes genom att kansliet ständigt flyttade runt inom slottet och att delar av kansliet så småningom flyttade ut.

År 1840, departementalrefor-mens år, krävde dåvarande justitiestatsministern nya lokaler. Det året hade de flesta departementen redan lämnat slottet. Kvar fanns bara Utrikesdepartementet och Statsrådsberedningen. Kravet resulterade i att Justitiedepartementet flyttade över till mynthuset vid nuvarande Mynttorget. Där fanns redan Civil-, Finans- och Ecklesiastikdepartementen. 1850 flyttade även Utrikesdepartementet dit och kort därefter Statsrådsberedningen. Därmed hade hela Kunglig Majestäts kansli lämnat slottet. För att mynthuset skulle bli ett renodlat kanslihus var myntverket tvunget att flytta. Däremot fick inte alla departement rum, så kansliet förblev splittrat på olika lokaler.

År 1906 flyttade Utrikesdepartementet till Arvfurstens palats vid Gustav Adolfs torg och där har det blivit kvar. Det innebar en tillfällig lösning på lokalproblemen men behoven var alltjämt mycket stora. Till slut bestämde man sig för att bygga om mynthuset. Det ombyggda kanslihuset stod helt klart 1937. I kanslihuset inrymdes nu Statsrådsberedningen och sju departement. Genom köp och byte av mark med Stockholms stad byggde man kanslihusannexet 1945–1950 i grannkvarteren. Till annexet flyttade Försvars- och Finansdepartementen.

I mitten av 1960-talet började man planera för en utbyggnad av Regeringskansliet i södra Klarakvarteren. Riksdagen hade under några år lämnat sitt hus på Helgeandsholmen, och bestämde sig 1975 för att flytta tillbaka till sitt ”eget hus”. Detta gjorde att man fick skynda på planeringen av departementsutbyggnaden, eftersom riksdagen behövde använda kanslihuset.

Lämnar Gamla stan

År 1981 lämnade Statsrådsberedningen och Justitiedepartementet kanslihuset och flyttade in i Rosenbad. Redan dessförin-nan hade flera departement lämnat Gamla stan för att flytta in i andra lokaler. Efter 1981 flyttade resten av departementen i Gamla stan över Strömmen till södra Klara.

Utbildningsdepartementet var det departement som flyttade sist, 1993 blev det av. Det senaste tillskottet bland fastigheterna är det gamla Centralposthuset på Mäster Samuelsgatan/Vasagatan där många Stockholmare gjorde sina postärenden under 1900-talet. 2008 flyttar delar av Regeringskansliet in i huset.

Efter alla omflyttningar finns nu hela Regeringskansliet norr om Stockholms ström – samlat, fast i olika fastigheter. De flesta departement, Statsrådsberedningen och Förvaltningsavdelningen är förbundna med varandra genom ett underjordiskt kulvertsystem som gör att man kanske kan säga att den gamla drömmen om ett gemensamt kanslihus för regeringens kansli har gått i uppfyllelse.

Från nationalencyklopedin 2 maj 2014:

“Palm, August, "*Mäster Palm*", född 5 februari 1849, död 14 mars 1922, socialdemokratisk pionjär och agitator. Palm var till yrket skräddare och hade arbetat som sådan i Danmark och Tyskland, där han kommit i kontakt med socialismen. Utvisad från Tyskland p.g.a. socialistisk agitationsverksamhet slog han sig en tid ned i Danmark men återvände sedan till Sverige, där han introducerade de socialdemokratiska idéerna, första gången genom ett föredrag i Malmö 6 november 1881. Därifrån fortsatte han till Stockholm, där han talade i Lill-Jansskogen annandag jul samma år. Under de följande åren genomkorsade Palm landet under ständiga agitationsresor. Han råkade ofta i strid med myndigheterna och fick avtjäna sammanlagt 6½ månaders fängelse för smädelse och ärekränkning.

I den utåtriktade agitationen mer än i det långsiktiga organisationsarbetet låg Palms styrka. Som ingen annan av den svenska arbetarrörelsens pionjärer kunde han med sin drastiskt impulsiva vältalighet levandegöra den tidiga socialdemokratins idéer.

År 1882 grundade Palm i Malmö den första socialdemokratiska tidningen Folkviljan och publicerade samma år det första socialdemokratiska programmet, en översättning från danskan som gick tillbaka på det tyska Gothaprogrammet. Palms åskådning var klart reformistisk, och han tog bestämt avstånd från Hinke Bergegrens antiparlamentariska propaganda. År 1885 flyttade Palm till Stockholm, där han grundade och en tid redigerade tidningen Social-Demokraten och 1889 deltog i bildandet av Socialdemokratiska arbetarepartiet. Hans stridbara lynne invecklade honom emellertid i ständiga schismer med meningsfränder, däribland Branting, och han blev alltmer isolerad inom partiet. De senare åren ägnade han sig som politisk vilde bl.a. åt en personlig kampanj mot nykterhetsrörelsen. Sin betydelsefulla men stormiga bana har Palm skildrat i självbiografin *Ur en agitators lif* (1904).
LARS-ARNE NORBORG “

Sveriges regeringar under 100 år

http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf sid 196

Nedan finner du en förteckning över de ca 40 olika regeringar som har styrt Sverige under de senaste 1900-talets början.

Årtal Statsminister Typ av regering

1900-09-12
1902-07-0 Fredrik von Otter Borgerlig

1902-07-05
1905-04-13 Erik Gustaf Boström Borgerlig

1905-04-13
1905-08-02 Johan Ramstedt Expeditionsministär

1905-08-02
1905-11-07 Christian Lundeberg Borgerlig samlingsregering

1905-11-07
1906-05-29 Karl Staaff Liberal

1906-05-29
1911-10-07 Arvid Lindman Höger

1911-10-07
1914-02-17 Karl Staaff Liberal

1914-02-17
1917-03-30 Hjalmar Hammarskjöld Höger

1917-03-30
1917-10-19 Carl Swartz Höger

1917-10-19
1920-03-10 Nils Edén Koalition: Liberal, Socialdemokratisk

1920-03-10
1920-10-27 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1920-10-27
1921-02-23 Louis De Geer (dy) Ämbetsmannaministär

1921-02-23
1921-10-13 Oscar von Sydow Ämbetsmannaministär

1921-10-13
1923-04-19 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1923-04-19
1924-10-18 Ernst Trygger Höger

1924-10-18
1925-01-24 Hjalmar Branting Socialdemokratisk

1925-01-24
1926-06-07 Rickard Sandler Socialdemokratisk

1926-06-07
1928-10-02 Carl Gustaf Ekman Koalition: Frisinnad, Liberal

1928-10-02
1930-06-07 Arvid Lindman Höger

1930-06-07
1932-08-06 Carl Gustaf Ekman Frisinnad

1932-08-06
1932-09-24 Felix Hamrin Frisinnad

1932-09-24
1936-06-19 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1936-06-19
1936-09-28 Axel Pehrsson (i Bramstorp) Bondeförbundet

1936-09-28
1939-12-13 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet

1939-12-13
1945-07-31 Per Albin Hansson Koalition: Socialdemokratisk, Bondeförbundet, Folkpartiet och Högern

1945-07-31
1946-10-06 Per Albin Hansson Socialdemokratisk

1946-10-11
1951-10-01 Tage Erlander Socialdemokratisk

1951-10-01
1957-10-31 Tage Erlander Koalition: Socialdemokratiskt, Bondeförbundet

1957-10-31
1969-10-14 Tage Erlander Socialdemokratisk

1969-10-14
1976-10-08 Olof Palme Socialdemokratisk

1976-10-08
1978-10-18 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1978-10-18
1979-10-12 Ola Ullsten Folkpartiet

1979-10-12
1981-05-19 Thorbjörn Fälldin
Koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet

1981-05-19
1982-10-08 Thorbjörn Fälldin Koalition: Centerpartiet, Folkpartiet

1982-10-08
1986-02-28 Olof Palme Socialdemokratisk

1986-03-01
1990-02-26 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1990-02-26
1991-10-04 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1991-10-04
1994-10-07 Carl Bildt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokratiska samhällspartiet

1994-10-07
1996-03-22 Ingvar Carlsson Socialdemokratisk

1996-03-22
2006-10-06 Göran Persson Socialdemokratisk

2006-10-06 Fredrik Reinfeldt Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet

Denna regering till valet 2014.

Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag. Från zz.pdf

Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.

av Stig Welinder. Sveriges historia (del 1)

De första människorna i högan nord satt för fjorton eller femton tusen år sedan på några öar på västkusten vid randen av ett ishav och vid några småsjöar - nästan med inlandsisens rand inom synhåll - där nu Skåne ligger.

De sista resterna av isen såg jägare-samlare i Jämtland och Norrbotten smälta bort 7500-7000 f.Kr. På 500-talet e.Kr. satt välbeställda bondesläkter, hövdingar och småkungar på gårdar från Öresund i söder till trakten av Skuleberget i norr. Deras arbetsfolk ärjade kornåkrar, vallade boskap, smälte fram järn och dukade gästabudsbord med bronskittlar och glasbägare från verkstäder på kontinenten och Brittiska öarna. Under de många årtusendena däremellan vimlar *Sveriges historias* första band av högst olikartade människor, som alla levt sina liv inom det område som nu råkar vara kungariket Sverige. Det var långt innan något Sverige fanns. De många och annorlunda människorna är - för oss - föremål och platser; arkeologiska utgrävningar som blivit magasin och arkiv, och de synliga fornlämningarna i landskapet. På bokens sidor har de tysta och stumma föremålen och platserna blivit ord och text. De berättar historia före den skrivna historien om avlägsna och annorlunda människor.

Under våren 2010 inviger Historiska museet en utställning om Sveriges historia som tar sin början i 1000-talet. utställningen beräknas pågå i cirka fem år och är nära knuten till bokverket. Besök museets sida om utställningen. Sveriges Historia – ett samarbete mellan Historiska museet, och Norstedts förlag
Provläs

Sveriges historia: 600-1350

av Dick Harrison. Sveriges historia (del 2)

Det här är historien om hur Sverige grundades under en 750 år lång process som inleddes på 600-talet. Då bestod landet av självstyrande bygder och landskap som på 1100-talet enades under en kung. Riket stärktes sedan under Birger Jarl och hans söner.

Den röda tråden i andra volymen av *Sveriges historia* är det svenska rikets uppkomst. När boken börjar, år 600, finns inte ens en tillstymmelse till riksorganisation. Det område som motsvarar dagens Sverige består av självstyrande bygder med sinsemellan mycket stora ekonomiska och sociala skillnader. När boken slutar, omkring 1350, har allt förändrats; den gamla bygdemakten har fått vika för en expansiv riksmakt med kung, drottning och råd. Under ledning av Birger Jarl och hans familj har det svenska politiska systemet formats till en medeltida monarki med kyrka, frälse, städer, kungamakt och allmoge.

Historien om hur riket skapades är berättelsen om hur ett flertal företeelser från den europeiska kontinenten och Brittiska öarna fördes in i landet och började prägla kulturen, ibland med fredliga medel, ibland med våld. Till det nya hörde så skilda element som kristendomen, skatteväsendet, riddarväsendet, stads- och befästningsbyggandet, myntväsendet och den kontinentala jordbruksteknologin. Mötet mellan allt det nya och allt det gamla var inte sällan dramatisk och blodig, och det är inte märkligt att epoken i efterhand har blivit föremål för omfattande mytbildning. I synnerhet seklerna mellan 800 och 1100 - vikingatiden - har omgetts av ett närmast romantiskt skimmer som har försvårat för oss att inse hur stora och djupgående förändringarna var.

Detta är historien om de bönder, präster, änkor, krigare, handelsmän och invandrare som byggde upp riket, som gav Sverige en riksidentitet som ännu består.
Provläs

Sveriges historia: 1350-1600

av Bo Eriksson Sveriges historia (del 3)

I mitten av 1300-talet drabbades Sverige av den värsta katastrofen i landets historia. Digerdöden, som förhärjade landet år 1350, blev den första av många pestepidemier som drog fram över Europa under senmedeltiden.

Mellan 1350 och 1420 sjönk folkmängden i Sverige med långt mer än hälften. Åkrar lades öde, betesmarker bredde ut sig och kampen om rikets resurser hårdnade. Kungar, drottningar, fogdar, stormän, sjörövare och upproriska bönder kastades in i en spiral av våld som under vissa perioder urartade till ren anarki.

Kort tid efter det att den senmedeltida politiska krisen kulminerade under 1500-talets två första decennier inleddes en remarkabel demografisk och politisk återhämtning som har kommit att förknippas med Gustav Vasa och hans söner. I traditionell svensk historia har detta uppfattats som en vattendelare mellan medeltiden och den nya tiden, men vi intar en annan ståndpunkt. De långa linjerna mellan det sena 1300-talets och det tidiga 1600-talets samhälle betonas, med tonvikt på folkmängd, agrara näringar och politisk kultur. De stora historiska strukturerna speglas i enskilda individer - i vanliga svenskar som rycktes med av pesternas, krigens och det nya maktsamhällets konvulsioner. I tredje volymen av *Sveriges historia* skildras ett litet, fattigt land i Europas utkant som drabbades av en närmast omänsklig hemsökelse men likväl överlevde.
Provläs

Sveriges historia: 1600-1721

av Nils Erik Villstrand. Sveriges historia (del 4)

Drottning Kristina ansåg att hennes Sverige var fyrkantigt och inte avlångt. Sverige växte på 1600-talet ut till ett Östersjövälde och en betydande maktfaktor på den europeiska arenan. Samtidigt fanns det svenska ambitioner att få fotfäste på andra kontinenter.

Hur var det möjligt att en statsbildning i periferin blev en europeisk stormakt och varför fick stormaktstiden ett så abrupt slut? I fjärde volymen av *Sveriges historia* ägnas stor uppmärksamhet åt vardagen hemma i Sverige för vanliga bönder och borgare, män och kvinnor i skuggan av de nära nog ständiga krig som fördes under en tid som i klimathistorien kallas lilla istiden. I ett bistert klimat blev utmarken en viktig resurs i bondens ekonomi, när kronans krav på resurser blev allt svårare att undgå. Staten blev starkare och förvaltningen byggdes ut så att den blev den mest effektiva i hela Europa och intressant för grannstaterna att kopiera.

Ett intressant drag i Sveriges 1600-tal är öppenheten. Personer med kontakter, kunskap och kapital flyttade in och uppkomlingen kunde kröna sin framgång med ett adelskap. Religionen var en ständigt närvarande tolkningsram och kyrkan hade en stark position i ett Sverige där den rena läran stod i centrum. Mot slutet av seklet blev kungen enväldig men i förhållandet mellan styrande och styrda fanns ändå rum för en dialog som fångat forskarnas intresse.

Provläs

Sveriges historia: 1721-1830

av Elisabeth Mansén. Sveriges historia (del 5)

Det femte bandet av Sveriges historia spänner över perioden 1721 till 1830. Om sextonhundratalet är stramt och barocktungt i mångas ögon, så framställs artonhundratalet ofta som dynamiskt och moraliserande. Däremellan ligger sjuttonhundratalet, slitet och solkigt, men omsvärmat av Bellmans visor och omslingrat av rokokons blomstergirlander.

Flera revolutioner sker under sjuttonhundratalet, ett sekel fullt av försök, högtflygande planer, vittfamnande reformförslag, udda idéer och nya visioner. Frihet är seklets ideal och man provar nya vägar, i teorin såväl som i praktiken. Sverige utvecklar tidens mest avancerade folkrepresentation och toleransen för olika uppfattningar i politiska och religiösa frågor ökar. Livet i fredstid medför nya ideal.

Småskalig industri startas runt om i landet. Naturaliekabinett och kuriosasamlingar vittnar om att naturen står i fokus för intresset som både nytta och nöje. Vetenskapen blomstrar med Linné i spetsen. Konst och kultur premieras vid Gustav III:s hov. Cajsa Warg sprider kokkonstens dofter och Bellman skildrar stadslivets larm. Resandet blir på modet som aldrig förr, men Ostindiska kompaniets import av lyxvaror väcker en häftig debatt om moral och livsstil.

Samtalet blir sjuttonhundratalets existensform. Nya röster hörs på kaffehus och krogar, i politiska diskussioner, i pressen och den framväxande offentligheten. Men mycket sker i skymundan, i brev och dagböcker eller i handskrivna pamfletter som undgår censuren. Där skildras vardagen, men också intresset för ockultism, alkemi och ordensväsende. Under seklets gång växer en ny tid fram i människors tankevärld.

Provläs

Sveriges historia: 1830-1920

av Bo Stråth. Sveriges historia (del 6)

Tiden från 1830 till 1920 präglades av tron på att framtiden kunde gestaltas genom skapande politik och ekonomiska framsteg. Men framtidstron innebar inte att perioden var en lång raksträcka till det demokratiska genombrottet 1920.

Motsättningarna var tidvis starka och flera olika framtidsscenarier tävlade med varandra under starka intressekonflikter. Utgången av konflikterna var absolut inte given på förhand. En konfliktlinje gällde kungamakt eller folkmakt. Andra motsättningar gällde hur fattigfrågan skulle lösas, fördelningskampen mellan arbete och kapital i det framväxande industrisamhället, bildningsfrågan och statskyrkans religiösa och politiska auktoritet. Feminismen tog form och vann i styrka under perioden.

Här beskrivs också Sveriges definitiva etablerande som en småstat efter tidigare århundradens stormaktsprägel. Detta sker mot bakgrund av en dynamisk europeisk geopolitik med växande motsättningar mellan Ryssland, Storbritannien och från 1871 Tyskland, där det gällde för Sverige att hitta en position i Östersjöområdet. En viktig del av den geopolitiska orienteringen gällde unionen Sverige-Norge (1814-1905).

Bandet består av tre delar:
1. Det långsamma letandet efter kompromisser på politiska konflikter som på sikt ledde till framväxten av en kompromisskultur för inre konsolidering.
2. De ekonomiska framstegen och fördelningskonflikterna, härunder också befolkningens förändringar vad gäller storlek, tillväxt och förvärvsarbete i spåren av industrialisering och urbanisering.
3. Det kulturella formandet av Sverige med vetenskap och konst.

Provläs

Sveriges historia: 1920-1965

av Yvonne Hirdman, Jenny Björkman, Urban Lundberg. (del 7)

"Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i privilegierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, plundrare och plundrade."

Det är Per Albin Hansson som talar. Han leder det socialdemokratiska partiet i opposition 1928 och utnyttjar det borgerliga ordet "folkhem" för att fylla det med ett socialdemokratiskt innehåll. Och tittar vi på den svenska historien mellan 1920 och 1965 ser vi en utveckling som Per Albin nog skulle ha gillat: siffrorna för livslängd, reallöneökning, semesterveckor, utbildningsgrad, bostadsstorlek, pensioner och valdeltagande har ökat markant, medan de för arbetslöshet, fattigdom och tbc har sjunkit rejält.

Detta land uppe i norr som dessutom - av klokhet eller feghet - klarade sig undan andra världskriget, och som redan av sin samtid betraktades med såväl avund som djup misstro. Sverige tog den förnuftiga medelvägen mellan kapitalism och kommunism, skrev amerikanen Marquis Childs beundrande, medan den österrikiske ekonomen Friedrich von Hayeck varnade för att samma väg kunde leda till träldom.

Gårdagen tolkas ju alltid i ljuset av nutiden, vilket innebär att historikernas frågor och forskningsområden varierat från tid till annan. Likt årsringar på ett träd avlöser de olika inriktningarna varandra: intresset har i takt med tiden fokuserat på politisk historia, facklig historia, social historia, kvinnohistoria, genushistoria. Att fånga in alla dessa berättelser och perspektiv, att söka skriva en översiktlig men ändå vetenskapligt tillförlitlig historia har varit författarnas strävan eftersom det är en historia värd lära känna.

Provläs

Sveriges historia: 1965-2012

av Kjell Östberg, Jenny Andersson. Sveriges historia (del 8)

Den sista delen av serien *Sveriges historia* börjar under 1960-talets gyllene rekordår när den svenska modellen väckte internationell uppmärksamhet. "Paradiset, det måste väl vara som Sverige, fast med mera sol", utbrast den franske presidenten George Pompidou vid denna tid.

Men tiderna förändras. Vi lever i en nutid där världen och Sverige drabbats av en djup ekonomisk kris vars konsekvenser ingen kan överblicka. Under tiden har Sveriges roll i världen förändrats genom murens fall, 11 september, invandring och internet, globalisering och EU-anslutning.

Utvecklingen spänner från en statlig TV-kanal till hundratals i parabolen, från 44-årigt socialdemokratiskt regeringsinnehav till borgerliga alliansregeringar, från du-reformer till ny-niande, från vänstertrafik till högertrafik. Däremellan ryms finansboomar och IT-bubblor, Ingemar Stenmark och Zlatan, vänstervindar och högervågor, u-båtar, 4 oktoberkampanjer, stödstrumpor, ABBA, Olof Palme och Lisbeth Salander, kärnkraftsomröstning, FRA-lagen, proggen och partnerskapslagar.

Finns det en kontinuitet i denna utveckling eller har Sverige förändrats i grunden under ett turbulent halvsekel? Tillhör folkhemmet historien? Det är den grundläggande fråga som styr framställningen i det avslutande bandet av Sveriges historia.

Provläs:

Innehåller 40 sidor, bl a innehållsförteckning på 8 sidor:

Sid 12	Förord	
23	Del I	Ett land som alla andra?
115	Del II	Välfärdslandet
212	Del III	Sjuttiotalets strömkantring
295	Del IV	Brytningstid
351	Del V	I marknadens skugga
423	Del VI	Ett nytt millennium
490	Bilagor	

Vänstervåg. Högervåg.

Av Hans Norebrink, född 1950, personuppgifter se sidan 218i zzs.pdf

“Det fanns ett land och en tid som kanske var det bästa mänskligheten åstadkommit någonsin hittills – Sverige på 70-talet. Men det var inget idealland och från vänstern och arbetarklassen kom kritik och krav på förbättringar. Högern och borgarklassen hakade på kritiken, men hade helt andra förslag på ”förbättringar”.

Dom vann. Det visar den åttonde och sista delen i förlaget Norstedts imponerande historieverk om Sverige. Vår nutids historia. Som även kan läsas utan att ha läst de tidigare sju banden.

I Sverige och i hela västvärlden markerade åren kring 1980 vänstervågens övergång i högervåg. Från socialdemokrati, växande välfärdsstat och keynesianism – alltså statligt reglerad blandekonomi. Till nyliberalism, ständiga sociala nedskärningar, privatiseringar och avregleringar. Från tro på nationell demokratisk politik till tro på EUropeisk och global fri marknad (läs gärna ekonomidiktatur och anarkistiskt oreglerad marknad, min sura kommentar).

År 1980 var jämlikheten som störst, sedan dess har klassklyftorna åter ökat snabbt. Detta på grund av systemskiftet från kollektivism till individualism, från betoning på jämlikhet till betoning på frihet (läs orättvis hierarkisk elitism, min nya sura kommentar). Från marknaden underordnad staten, till staten underordnad marknaden. Och från näringslivet som samhällets tjänare, till samhället som näringslivets tjänare (mina generaliseringar).

Allt detta dock inom den västliga liberala demokratins och kapitalismens ramar – det var ett skifte från välfärdskapitalism till marknadskapitalism. Och under hela efterkrigstidens gyllene tre decennier av ständig tillväxt rådde konsensus (samsyn) från höger till reformvänster om keynesianism och välfärd (i olika grad, och i USA förstås mindre).

Även de borgerliga partierna i Sverige stod fram till 1980 i stort bakom den starka staten och folkhemsbygget. Det som då kunde yttras från center- och folkpartihåll låter som värsta vänsterspråket idag.

Ser man ut över världen markerade det långa 80-talet (från slutet av 70-talet till början av 90-talet) nergången och slutet för tre (påstådda) vägar till socialismen; den östliga ”kommunismen”, den västliga socialdemokratin, och den brokiga sydliga tredjevärlden-socialismen. I alla tre formerna bevarades och/eller återuppstod det klassamhälle man (officiellt i alla fall) ville mildra/avskaffa i nya ofta statsbyråkratiska klassformer. Följt av växande marknadsliberalism.

Den svenska socialdemokratin flirtade med socialismen på 30- och 40-talen, men valde sedan ”funktionssocialism”, alltså statlig reglering av kapitalismen.

Statligt ägande av näringslivet var aldrig stort i Sverige, och när de borgerliga kom till makten genomförde de fler socialiseringar än socialdemokratin. Sverige framställdes i debatten ofta som ett modelland, men välfärdsstaten var ett generellt fenomen i västvärlden. Det unika med Sverige var den offentliga sektorns och därmed skatternas storlek.

Redan när socialdemokratin återtog makten 1982 hade marknadstänkandet trängt in i partiet – och både finansminister Kjell-Olof Feldt och statsminister Olof Palme var drivande i omläggningen. Som kronan på verket avskaffade socialdemokratin 2001 portalparagrafen i

partiprogrammet – den om att lägga bestämmanderätten över produktionsmedlen i hela folkets händer.

Sedan 80-talet har såväl socialdemokraterna som borgarpartierna alltmer marknadsanpassats. De senare har varit något mer pådrivande, men deras ”reformer” har i efterhand accepterats av socialdemokratin. Men i motsats till i andra länder har såväl socialdemokratin som borgerliga partier skyndat långsamt med avvecklingen av välfärdsstaten. Och stora delar av den finns ännu kvar – i mager ”osthyvelnedskuren” form.

”Sveriges historia 1965-2012” har allt detta som rödblå tråd som följande citat ur den 500-sidiga boken visar:

”Man kan hävda att det är just vindkantringen i den idépolitiska grunden kring välfärdsstaten som är den dominerande förändringen i svensk politik under decennierna från 60-talet och framåt. Under denna tid förändrades problemformuleringen kring välfärdsstaten i grunden. Tankevärlden bakom det så kallade starka samhället, en slogan myntat av socialdemokratin vid 50-tlets slut, kom till vägs ände.”

Det är omtumlande och fascinerande att läsa om sin egen tids historia – jag blev politiskt aktiv vid 13 års ålder (1963, jag är 50-talist) och har så fortsatt i olika vänsterformer i ett halvt sekel. Luckor i händelseflödet fylls i av denna välmatade historiebok, detaljer inordnar sig i mönster, och *i stort* känner jag mig nöjd med boken.

Samtidigt känner jag mig skakad, sorgsen och sentimental inför vad som gått förlorat – och rädd och uppgiven inför vilka försämringar och prövningar som väntar framöver. När jag var ung maoist hade jag inte kunnat föreställa mig att jag skulle bli folkhem(s)nostalgisk på gamla dar…

Med ”realsocialismens” död efter murens fall, och socialdemokratins förvandling till ett vanligt marknadsanpassat mittenparti inriktat på att vinna storstadsmedelklassen, så kan ”den enda vägens” marsch högerut fortsätta i avsaknad av hotande alternativ till världskapitalismen (även islamisterna är ju ekonomiska nyliberaler.)

Därmed fortsätter den triumferande deterministiska tillväxt- och framstegsideologin som hotar klimat, miljö och finansvärld. I framtiden skymtar ett civilisationssammanbrott i Ekonomi, Energi och Ekologi (mina framtidsmardrömmar).

Om vi istället (återigen via boken) blickar bakåt i historien var folkhemstanken en välfärdsnationalistisk idé som socialkonservativa och socialliberala förde fram kring förrförra sekelskiftet. Från 30-talet och framåt övertogs det av socialdemokratin, och dess trygghetsbygge inom kapitalismens ramar, och dess korporativa klassamarbete SAP-LO-SAF kom att accepteras av även näringslivet och de borgerliga partierna.

Vad var det då som hände som bröt den här utvecklingen, enligt boken? Varför 60-70-talens radikaliseringsvåg? Och varför följdes de av idag dryga tre decennier av liberal konservativ motreaktion under monetarismens och nyliberalismens banér?

Först 60-talet. Med stigande välfärd, resor, och bättre kommunikationer öppnades världen för inte minst ungdomar, studenter och intellektuella. Vietnam och andra väst- och östimperialistiska dominans/kolonialkrig och stormaktsockupationer av små nationer kom i blickpunkten.

De unga fick pengar och bildade nya ungdomliga subkulturer. Arbetarklassens barn vällde in på de expanderande universiteten och fick nya

idéer och vyer. De växande förväntningarnas revolution skapade ständigt nya krav på reformer.

Samtidigt växte kritiken mot den ”ofärdiga välfärden”. Mot kvarvarande klassklyftor, pampvälde, statscentralism, byråkratisering, enpartidominan(s), myndighetsöversitteri, institutionsövergrepp, flyttlasspolitik, hårdnande krav i arbetslivet politikerbesserwisseri, (delar av denna kritik spann nyliberalhögern senare vidare på).

Liksom kritiken mot socialdemokratins svek mot sina ursprungliga proletära frihetsmål att via den reformistiska vägen bygga ett folkligt socialistiskt samhälle med jämlikhet i ägande och makt, och med ett demokratiskt samhällsägt näringsliv. Marxismen fick ett nytt uppsving.

Den nya tidsandan påverkade även arbetarklassen som på 70-talet bröt mot Saltsjöbadsandans toppstyrda lugna klassamarbete genom en rad vilda strejker (med början i den stora gruvarbetarstrejken). Via LO och SAP pressade man fram en mängd arbetslivsreformer, däribland MBL (medbestämmandelagen).

Det som oroade näringslivet och borgerligheten mer var dock att man under årtiondets lågkonjunkturer och oljechocker pressade fram, i deras ögon, alltför höga löner. Som inte tog hänsyn till företags- och samhällsekonomi. Kunde man längre lita på (klass)samarbetet med den politisk-fackliga arbetarrörelsen?

Än värre blev det när kravet på löntagarfonder antogs av LO och SAP. Taget på allvar skulle dessa fonder leda till att arbetarklassen på lång sikt skulle ta över företagen. Förverkligade skulle de i framtiden (möjligen) tänkas kunna skapa just den decentraliserade, självförvaltande och direktdemokratiska socialism som delar av vänstern i facket, SSU och partiet (s) hade luftat i debatter.

Men att tro att tigern (kapitalismen) snällt skulle acceptera att man bit för bit skar av dess svans var förstås naivt (min kommentar). Löntagarfonderna mobiliserade därför på allvar borgerligheten till motattack och blev en black om foten för socialdemokratin.

Samtidigt var de goda efterkrigsåren över (extra goda för Sverige som hade en oförstörd produktionsapparat 1945). Den hade tillsammans med en relativt nationell ekonomi utgjort folkhemmets och välfärdsstatens materiella grund.

Via exportindustrin var vi samtidigt en del av en internationell marknad där Sverige nu mötte allt hårdare konkurrens. Hela svenska industrigrenar gick i graven (teko, varv etcetera). Detta försvagade dessutom industriarbetarklassen som hade varit den socialdemokratiska (och kommunistiska) politisk-fackliga arbetarrörelsens sociala (klass) bas.

Med arbetarklassen försvagad, ”orimliga” arbetarkrav på makt och resurser, nationalstaten allt mer irrelevant, ekonomisk kris, och internationell konkurrens såg inte företagarklassen längre några större fördelar med samarbetet med arbetarklassen.

Tvärtom såg de det som nödvändigt att stoppa/minska arbetarnas krav och öka företagens och företagsledarnas vinster. Radikaliseringsvågen (vänsterns) bäddade för den borgerliga motoffensiven (högerns), där klassamarbetet övergick i klasskonflikt ovanifrån.

Om man nu kan kalla det så när den ena partnern (arbetarklassen) gradvis kom att passiviseras och avpolitiseras. Ja, så till den milda grad att inte ens dagens nedskärningar, arbetslöshet och bostadsbrist förmår mobilisera (arbetar)ungdomar till en gemensam och samlad kamp för sina rättigheter (min uppgivna kommentar).

På 70-talet var många ungdomar desto mer engagerade i den nya utomparlamentariska vänstern av trotskistiskt, maoistiskt och annat märke. Denna bokstavsvänster, som märktes långt över sin numerär i politik och kultur är alldeles för styvmoderligt behandlad i boken.

”Mitt” dåtida maoiststalinstiska parti KPML(r) – eller Kommunistiska partiet som det heter idag – nämns inte ens trots dess höga svansföring i dåtidens Göteborg, och trots sjukhusspionskandalen (ett SAP-SÄPO-samarbete) där jag och mina kamrater på Sahlgrenska sjukhuset olagligt åsiktsregistrerades (ett exempel på Stockholmsfixering i boken).

”När det var som bäst i Sverige ropade ni på revolution, men var finns ni i vänstern idag när ni behövs ute på arbetsplatserna?” Det frågar mig idag flera arbetskamrater på sjukhuset.

Nu var det ju tur att arbetarklassen inte lyssnade till våra maoistiska kulturrevolutionära locktoner på 70-talet eftersom vi maoister representerade en politiskt misslyckad återvändsgränd.

Kina var inte alls det idealland vi och andra inbillade oss (informationen om regimen var önsketänkande skönmålad och kunskapsmässigt begränsad då). Och som arbetarklassen (men inte vi då) insåg hade de det bättre med sossestyre än de skulle ha haft det med maoistdiktaturens hårda ofria nya klassamhälle (mina efterkloka kommentarer).

Vänsterpartiet var länge ett alternativt arbetarklassparti. Men vilka representerade den nya 70-talsvänstern egentligen, då de var som mest aktiva när arbetarklassen hade det som bäst, och minskade starkt när arbetarklassen fick det allt sämre?

Min hypotes är att nyvänstern i stor utsträckning var en ”ungmedelklassidealistisk” ny subkultur av ungdomar. Den växande tjänstemanna-medelklassen lutade länge åt socialdemokratin. Av dess barn radikaliserade många tillsammans med arbetarklasstudenter på väg in i medelklassen.

Från slutet av 70-talet började dock medelklassen (ihop med de blivande moderaterna och näringslivet) att svänga till höger – en process som ännu fortskrider. Medelklassradikalismen klingade av och vi fick alla dessa svikare som förborgerligades och bytte politisk kamp mot personlig karriär, helt i tidsandans tecken (väldigt mycket mina besvikna kommentarer).

Vad finns det då för mer förklaringar, än de som redan nämnts, till arbetarklassens stora försvagning – utan vilken högervågen knappast hade varit möjlig?

Ur boken kan man sålla fram att arbetarklassen blivit något mindre, och gått från vita, manliga, privatanställda (stor)industriarbetare, till fler ”etniska”, kvinnliga, offentliganställda vård-service-tjänstearbetare på mindre arbetsenheter. Deltid, arbetslöshet, anställningsotrygghet och prekariat (osäkert anställda) är andra faktorer som på olika sätt underminerat arbetarklassens politiska och fackliga klassmedvetande.

Liksom att en del arbetare som upplever sig som den ekonomiska (kris)utvecklingens förlorare vänt sig till högerpopulismens med dess inskränkt nationalistiska kritik av invandring, mångkultur och globaliseringsvåg.

Detta är en farlig utveckling vi ser i hela västvärlden. När kapitalismen nu börjat krisa igen (speciellt i södra och östra Europa) finns få tillräckligt starka och för vanligt folk trovärdiga vänsteralternativ. Där-

emot finns en växande nyfascism med enkla och falska lösningar på sitt populistiska smörgåsbord (min oro).

* Utvecklingen i Sverige under perioden exemplifieras klart av klassklyftornas storlek. Se bokens siffror: ”Den ekonomiska eliten tjänade 26 industriarbetarlöner 1950, nio i slutet av 70-talet…Idag tjänar makteliten femtio gånger mer än industriarbetare”.

”Den politiska eliten tjänade 1980 tre gånger mer än en genomsnittlig industriarbetare, 2012 sju gånger mer.” Allt färre ur arbetarklassen deltar dessutom i den allt mer medelklass-professionaliserade politiken. Arbetarklassen har förlorat såväl resurser som makt.

* Näringslivet (SAF) ställde stora krav på politiska förändringar på 70-talet. Så här gick det enligt boken: ”Att det mesta i detta program idag är genomfört säger något om genomslaget för de nya idéerna”. Och visar också på – som boken om och om igen påpekar – socialdemokratins enorma och konsekventa högervridning (mina ord om denna utveckling).

* Boken och min recension har i stort följt klassperspektivet (stat mot marknad, höger mot vänster, nyliberalism mot keynesianism). Men det har även under tiden skett framsteg för kvinnor, feminism och hbtq-rörelsen.

* Svagt i boken om miljö-klimat. Även du-reformen från 1968 förbigås. Den borde påminnas om idag då många unga börjat ”nia” igen (vilket retar gallfeber på mig, ska vi börja dela upp kvinnor i fru och fröken också? Använda yrkestitlar i tilltal á la gamla pilsnerfilmer igen? Hur långt ska vi backa?).

Hans Norebrink “

DN 22 dec 2013: Peter Wolodarski:

“Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige.”

”Hotet mot demokratin”. Så löd rubriken på DN:s förstasida strax före millennieskiftet. De orden fortsätter att vara aktuella.”

“Det var en unik presshistorisk aktion. Aldrig tidigare hade exakt samma nyhetsreportage publicerats samtidigt i Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet.

Men den 30 november 1999 var läget speciellt. Tidigare det året hade syndikalisten Björn Söderberg mördats utanför sitt hem i Sätra. Ett journalistpar i Nacka hade fått sin bil söndersprängd. Och i Malexander sköts två poliser till döds efter ett bankrån.

Det handlade om högerextremt våld som riktade sig mot demokratins kärna: rättsstaten, det politiska engagemanget, den fria opinionsbildningen och journalistiken.

”Rädslan sprider sig och slår rot. I rättsväsendet och bland vittnen, i politiken och på redaktionerna”, skrev de fyra chefredaktörerna när de skulle motivera sitt samarbete. ”Vi tänker inte låta oss skrämmas till tystnad”, fortsatte de.

14 år senare sker åter en mobilisering i Sverige mot rasism och högerextremism. När tusentals människor i dag samlas för att protestera görs det i en tid av växande hot, misstro och rädsla. Den utlösande faktorn var förra helgens nazistiska angrepp på en demonstration i Stockholmsförorten Kärrtorp, men händelsen speglar något större.

Känslan är tydlig: debatten har hårdnat och förråats. Hatet på nätet har flyttat fram sina positioner. Som DN:s reporter Niklas Orrenius och fotograf Anders Hansson visar i sitt omskakande reportage i dagens tidning (sid 8–12) tar sig orden också våldsamma uttryck.

Samtidigt påminner den historiska publiceringen 1999 om att hotet från extremister inte är nytt. Och det var inte nytt för fjorton år sedan heller, även om rubrikerna och proportionerna kunde ge det intrycket.

I själva verket var hatets män väl så aktiva i skarven mellan 1980- och 90-talen, vilket Stieg Larsson och Anna-Lena Lodenius belyste i sin viktiga bok Extremhögern för 20 år sedan. Skinheads marscherade i Stockholm, flyktingförläggningar sattes i brand och lasermannen riktade sitt vapen mot slumpvisa invandrare. Man kunde med fog tala om hatets renässans i flera europeiska länder, inte bara i Sverige.

Den mediala mobiliseringen kom dock först mot slutet av 1999 – delvis framdriven av förfärande uppgifter om gärningsmännen i Malexander.

Men lika hastigt som de fyra rikstidningarna inledde sitt samarbete, lika snabbt avtog också uppmärksamheten. Den unika publiceringen följdes av en segdragen tystnad, bortsett från några smärre avvikelser.

Annat kom emellan. Inte minst 11 september 2001 bidrog till en perspektivförskjutning mot radikal islamism, som det dominerande hotet. När hemska saker inträffade blev muslimska extremister ofta snabbt huvudmisstänkta, också den julidag 2011 då Anders Behring Breivik parkerade sin skåpbil vid regeringshögkvarteret i centrala Oslo.

Dagens antinazistiska manifestation inger hopp om förändring. Men ingen bör intala sig att hotet är nytt, bara för att det på sistone visat sitt fula tryne i Sveriges huvudstad.

När samma nazistiska gruppering demonstrerade på Östermalm i början av november – för övrigt samma dag som minnet av kristallnatten högtidlighölls – var det ett led i en rad liknande aktioner på senare år.

Skillnaden är att dessa fått betydligt mindre utrymme i massmedierna.

I bildarkiven finns emellertid gott om otäck dokumentation:

– Den 30 november 2009 tågade ett 50-tal personer förbi Sveriges riksdag .

– I juni samma år deltog samma gruppering i en manifestation i Skellefteå, som övergick i kravaller.

– 2008 grep polisen en stor grupp nynazister på Gärdet i Stockholm.

– 2008 utbröt bråk på Drottninggatan i Stockholm i samband med en demonstration om Kosovos självständighet.

Nynazister började inte marschera på våra gator 2013, utan har under lång tid ägnat sig åt att manifestera sin ideologi.

Det har sällan synts i offentligheten, därför att medier ogärna velat ge en begränsad grupp uppmärksamhet, men hatsammankomsterna har likväl arrangerats. Den aktuella grupperingen löper ur den vit maktmiljö som gjorde sig gällande redan på 80-talet.

Sen händer något dramatiskt, precis som 1999, och extremismen blir åter huvudnyhet.

Juridiskt sett har polisen små möjligheter att neka nazisterna demonstrationstillstånd. Såväl vår egen grundlag som Europakonventionen (numera införd i svensk lag) skyddar allas rättigheter på denna punkt, om inte tydliga ordningsskäl står i vägen.

I Österrike förvägrade myndigheterna en SS-förening att marschera vid en judisk begravningsplats – det ledde till att den österrikiska staten fälldes i Europadomstolen.

Det starka grundlagsskyddet kan te sig provocerande när nazister går med facklor genom centrala Stockholm, särskilt ett historiskt datum som den 9 november. Men sett till historien finns det goda skäl till att inte låta polisen göra politiska förhandsbedömningar av demonstra-

tioner – på 20- och 30-talen drabbades den demokratiska vänstern i Sverige av just sådana inskränkningar.

Däremot måste hatiska handlingar och uttryck bekämpas med betydligt större beslutsamhet än i dag. När nazistiska grupper lär sig att kringgå lagens definition av hets mot folkgrupp får rättssamhället inte förhålla sig passivt till den vidare kontexten. Ett hatbrott år 2013 kan inte begränsas till Hitlerhälsningar eller ”Sieg heil”. Om polisen inte anser sig ha stöd för att ingripa mot tydliga former av antisemitism, islamfobi och hat mot homosexuella, då måste riksdagen modernisera lagstiftningen.

Samma sak gäller näthatet: Sverige skadar sitt internationella rykte genom att inte ingripa mer systematiskt mot dem som använder digitala kanaler för att hetsa mot enskilda och minoriteter.

Vad gör Säpo? Hur länge till ska Säkerhetspolisen i Sverige ignorera angreppen på personer som verkar i demokratins centrum, men som inte ingår i en snäv krets av partiledare och ministrar?

”Hotet mot demokratin” var den stora rubriken på DN:s förstasida den 30 november 1999. Det upphörde inte.

Peter Wolodarski, peter.wolodarski@dn.se”

Innehåll Sid 301-311 i http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf :

Svensk politik 1889- 2014.

Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som första punkter åttatimmarsdag och allmän rösträtt. Åttatimmarsdagen blev lag 1919 och rösträtten, även för kvinnor, blev klar 1921. Motståndare var moderaternas föregångare. Man arbetade även på lördagarna, men då vanligen kortare, så att arbetstiden måndag-fredag blev omkring 8,5 timmar.

I Ådalen 1931 sköt staten på arbetare, i stil med vad som nu görs i Syrien. Socialdemokraterna fick regringsmakten 1932 och behöll den under 44 år till 1976. Per-Albin Hansson var i början och en folkkär statsminister som präglade begreppet “folkhem”. Han dog hastigt och efterträddes av den då tämligen okände Tage Erlander, med “det starka samhället”. Han avgick i slutet av 1969 och efterträddes av Olof Palme. Under kriget var det samlingsregering.

Radion startade 1925, ljudfilmen kom 1929. Flygaren Albin Ahrenberg gjorde uppstigningar med ett litet sjöflygplan och förmögna kunde få en tur för 5 kr, som arbetare inte hade råd med. Flygplan var en sensation. Bilar fanns men var för dyrt för vanligt folk.

På Stockholmsutställningen 1930 visade man bl a funkisbostäder. På 30-talet kom igång förmånliga statliga lån till villabyggen och 3 rum och kök var en vanlig typ som välbeställda arbetare kunde bygga, och det kostade omkring 30 000 kr med tomt. Nu säljs de för ett par miljoner kr i orter som inte är av avfolkningstyp. Mjölken kostade 21 öre litern på 30-talet, ett halvt kilo köttfärs 89 öre, ett franskbröd 4 öre och en skorpa 1 öre.

I veckotidningen Husmodern fanns det massor av annonser om “obemärkta” som önskade och erbjöds platser där de kunde föda oäkta barn i hemlighet. Prästerna höll i moralen. Att som ogift ha barn var skamligt.

Efter kriget blev det barnbidrag och änkepension 1000 kr per år. När koreakriget började, i början på 50-talet, satt Tage Erlander ensam i regeringskansliet och skötte statens affärer. De andra statsråden var ute på resor och sekreterarna var lediga.

På femtiotalet kom obligatorisk sjukförsäkring, dessförinnan kunde man teckna försäkringar med sjukersättningar ett par kronor per dag och begravningsförsäkringar så att man fick litet till begravningen. Allmän pension kom till sedan en folkpartist röstade med socialdemokraterna.

Bostadsbristen var svår och Erlander ordnade med miljonprogrammet 1965-1975 då en miljon bostäder skulle byggas. Han har efteråt sagt att han ångrade den dåliga bostadspolitiken dessförinnan.

I skatterformen 1970 som var Gunnar Strängs storverk, försvann sambeskattningen. Fram till dess var det vanligt med hemmafruar för gifta par, det vanliga var att mannen arbetade och tjänade pengar och frun skötte hem och barn, det fanns inte arbeten som då var passande för kvinnor. Ogifta kvinnor fick klara sig så gott de kunde.

Allmänna skatteberedningen hade haft långa dåliga utredningar, det som kom ut av dem var mest bara momsen. Det blev alltså särbeskattning, men det ny skattesystemet hade brister som delvis senare rättades till i 1990 års skatterform, som senare har strulats till.

När Erlander slutade sa han att nu blir arbetsmiljön den stora frågan, som väl förbättrades något, men som fortfarande nu 40 år senare får samma kommentar: arbetsmiljön är en stor fråga.

Palme hade en stor poäng i sitt engagemang för världen. Hans namn finns på otaliga gator och torg världen över. Han förlorade regeringsmakten 1976, återtog den 1982, men mördades 1986.

Folkpartiet var det stora borgerliga partiet 1970 och Bertil Ohlin dess ledare. Senare har den borgerliga ledning gått över till moderaterna, som från 2006 letts av Fredrik Reinfeldt, kraftigt dominerande bland de borgerliga.

1976-1978 statsminister Centerledaren Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet.
1978-1979 statsminister Ola Ullsten i en Folkpartiregering.
1079- 1981 statsminister Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet.
1981-1982 statsminister Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Folkpartiet.
1982-1986 statsminister Olof Palme Socialdemokratisk regering.
1986-1991 statsminister Ingvar Carlsson Socialdemokratisk.
1991-1994 statsminister Carl Bildt. Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna
1994-1996 statsminister Ingvar Carlsson Socialdemokratisk regering
1996-2006 statsminister Göran Persson Socialdemokratisk regering
2006- statsminister Fredrik Reinfeldt. Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet.

Socialdemokraterna har förlorat valen 2006 och 2010. I valet 2010 gick socialdemokraterna ihop med vänsterpartiet och miljöpartiet i en röd-grön allians som inte var lyckad.

Göran Persson avgick efter valet 2006, Mona Sahlin efter valet 2010. Den gamla socialdemokratiska politiken försvann med Göran Persson och Mona Sahlin. Mona Sahlin efterträddes 2011 av Håkan Juholt, som försökte anknyta till den gamla politiken, men som tvingades avgå 2012 efter drev med både socialdemokrater och borgerliga. Efter honom valdes Stefan Löfven till partiledare, han var ordförande i en fackförening inom LO.

Också vänsterpartiet, miljöpartiet och centerpartiet har bytt ledare.

Regeringens verksamheter skildras i

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013.

Första delen med de första 12 områdena.

http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Andra delen med de sista 10 områdena.

http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområden Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Ledning**. (Statsminister)

56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)

72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)

177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

302 **Försvar.** (Försvarsminister)

349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)

404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)

458 **Bistånd.** (Biståndsminister)

484-573 **Sjukvård, hälsovård, räddningdtjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden Hushållsverksamheter - Pengar.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

4 **Introduktion**

22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer polikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:

43 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)

71 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)

106 **Utbildning.** (Utbildningsminister)

129 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od**. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)

185 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

241 **Näringar.** (Näringsminister)

280 **Handel.** (Handelsminister)

345 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

417 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d**. (Justitieminister, del)

444-594 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014. Från 36-39zz.pdf

1800-talet.

De äldsta nu levande svenskarna kunde i sin barndom umgås med far- och morföräldrar som kunde varit födda i mitten på 1800-talet. Far- och morföräldrarna kunde vara bland de första som gick i folkskolan grundad 1842 och vara födda innan Darwin 1859 lade fram sin bok om arternas uppkomst - en stöt mot de kyrkliga lärorna, i en tid med ståndsriksdag: adel, präster borgare och bönder.

Ståndsriksdagen ersattes med tvåkammarriksdagen1866. Konungen var den översta makthavaren och en inlaga till honom ställdes till "Stormäktigste Allernådigste Konung!"

Det finns många svenska romaner från slutet av 1800-talet där klassamhället beskrivs. Bl a får man veta kvinnornas ställning. De lägsta kunde skura, städa och tvätta o d, medelklassens och överklassens kvinnor gjorde ingenting och var bara bihang till männen.

Så kom 1900-talet

I mitten av 1910-talet protesterade riksdagsmän mot kungens envälde och kunde åstadkomma ett parlamentariskt styrelseskikt där riksdagen övertog den yttersta makten. Allmän rösträtt, även för kvinnor kom till i början av 1920-talet. Flickor fick rätt att gå i läroverk i mitten av 20-talet. Från 1932 hade socialdemokraterna satsministerposten i 44 år till 1976, då borgarna vann.

De som 2013 är 65 år föddes 1948 och var 7 år 1955. Det är idag bara pensionärer som varit med på första hälften av 1900-talet. Om man räknar med att de mäktigaste idag är 40-50 år gamla, föddes de 1963-1973 och kan ha minnen från 1970-1980, de har i stort sett inga egna minnen från socialdemokraternas period 1932-1976. Deras föräldrar är också efterkrigsbarn.

Andra världskriget och det efterföljande "kalla kriget" mellan USA och Sovjeunionen är för dagens makthavare mest dunkel förhistoria.

Idag.

Men ur det har vuxit fram dagens värld bort från kolonialismen. Dagens värld består av självständiga länder som mer och mer industrialiseras och mer och mer kommer att likna de västerländska samhällena. Moderna kommunikationsmedel, datortekniken, Internet och mobiltelefoner o s v har minskat avstånden. Mänskligheten är globaliserad och beroendena i världen mycket större än tidigare.

När folken i kolonierna blev självständiga kunde de hamna i diktatur. Den arabiska våren är protester mot dåliga statsskick, men länderna kan genom revolutionerna hamna i andra former av dåligheter som religiösa dogmatiska styrningar.

USAs makställning är hotad av Kina, där utvecklingen gått över förväntan med en kapitalistisk kommunism. Indien som gäller för att vara en demokrati tycks ha långt kvar till Kinas välfärdssituation.

Religioner och fördomsfulla traditioner ger många konflikter som kan synas onödiga sedda från svensk horisont. Religionernas ställning i USA inger oro. Ryssland hankar sig fram. Eurozonen kämpar med sin kris. Hans Rosling visar med sin statistik att det blivit bättre i världen, men för västerlänningarna ligger konkurrensen från de tidigare uländerna som ett ok.

Arbetslösheten är stor i världen samtidigt som det finns så mycket ogjort. Kapitalismen / marknadsfilosofin med frihet för överklasserna klarar inte att sätta människor i de arbeten som behövs.

Klassamhället 2013.

I mildare form finns 2013 kvar det klassamhälle som fanns i Sverige i slutet på 1800-talet. Moderaterna försöker dölja sina överklassattityder, men de märks tydligt i centerpartiets nya program, och även hos de andra borgerliga partierna. USA som ser sig som frihetens stamort på jorden har tydliga klasser, med många fattiga på botten.

Högerkrafterna har i några decennier levt i tron att socialismen är nedkämpad, men moderaterna i Sverige har måst använda socialistiska argument för att försöka bli kvar vid makten. Det går inte att förbättra världen utan mer inflytande för människornas gemensamma, demokratiska organ.

De yngre generationerna har fått sina intryck från tiden efter 1976 och vaggats in i tron att vänster och höger är två likvärdiga alternativ. Men högern är ett omöjligt alternativ. Det är bara det socialistiska alternativet med mer inflytande för demokratiskt styrda gemensamma välfungerande organ som kan ordna upp världens problem.

Sådant inflytande måste ökas i världen och i Sverige. Det är viktigt att socialdemokraterna visar det. De svenska socialdemokraterna har många internationella verksamheter och borde kunna leverera en världsplanering, en Europaplanering och en planering för Sverige som klargör att det behövs gemensamma ansträngningar, som innefattar ökad frihet - för alla.

DN 23 april 2013:

"Thatcherismens krigiska själ"

"Var storsint i segern, sa Winston Churchill. Margaret Thatcher vann storartade segrar men visade aldrig de besegrade nåd i vare sig ord eller handling."

"Margaret Thatcher var Storbritanniens största premiärminister i fredstid under 1900- talet. På 1980-talet gav henne kommunismens kris i öst och socialdemokratins i väst chansen att uträtta stora ting. Hennes relation till Sovjetledaren Michail Gorbatjov banade väg för kalla krigets slut och hennes privatiseringsåtgärder visade världen hur man demonterar statssocialismen. 1980-talets nyliberala renässans var hennes och Reagans verk.

Hon var också den mest söndrande premiärministern i modern tid, beundrad och avskydd i lika mån. Det berodde lika mycket på hennes egenrättfärdiga sätt att genomföra sin politik som på politiken själv. Hon beskrev sig med rätta som en "övertygelse-politiker". En övertygelse rubbas inte av några argument. Och hon värdigades inte gå någon till mötes utan delade in den politiska världen i "vi" och "de".

"Var storsint i segern", sade Winston Churchill. Thatcher var modig och beslutsam men inte storsint. Hon vann storartade segrar men visade inte de besegrade nåd i varken ord eller handling. Hon skapade inte endräkt ur osämja.

Hennes uppdrag vilade på en smal ideologisk bas. Hon var Friedrich von Hayeks lärjunge. För henne som för Hayek var 1900-talets stora intellektuella misstag tron att staten kunde överträffa enskilda människors spontana bemödanden. Det andra misstaget, om statens roll i att förbättra folkets villkor, såg hon som den försåtliga vägen till träldom. Detta budskap fick naturligtvis gensvar i Östeuropa.

För Storbritanniens del innebar det att impulsen till välståndsskapande frigjordes ur socialismens, byråkratins och fackföreningarnas döda hand, som enligt hennes historiesyn försvagat landet. Detta insulära program för nationell pånyttfödelse distanserade henne alltmer från den hårdare styrningen i EU. I ett känt tal 1988 dundrade hon: ”Det var inte för att se statsmaktens gränser åter befästas på europeisk nivå, med en europeisk superstat som utövar ny makt från Bryssel, som vi pressade dem bakåt i Storbritannien.” När hon avgick befann sig Storbritanniens relationer med EU i en röra som de aldrig har hämtat sig från.

Som alla smarta politiker visste Thatcher förstås vilka slag hon inte kunde vinna eller måste skjuta upp, men hon ville alltid hellre vinna en match än kompromissa. Hon kom att kallas ”Järnladyn” för sitt resoluta ledarskap i Falklandskriget, men de allra flesta slagen utkämpade hon mot sina egna landsmän, inte minst gruvarbetarna som hon krossade i strejken 1984–85.

Hon framhöll alltid sitt enkla ursprung och hade ingenting till övers för etablissemanget, som hon gav skulden för landets moraliska och ekonomiska förfall. Hon förstod den lägre medelklassen, delade dess materiella strävanden och moraliska fördomar och argumenterade för statliga nedskärningar i samma ordalag som en husmor som har hand om hushållskassan. Hon belönade ”uppåtsträvande” medlemmar av arbetarklassen genom att sälja ut kommunägda bostäder till rabatterat pris. Och fast hon var Storbritanniens mest framgångsrika kvinnliga politiker någonsin betraktade hon feminismen som ”gift” och uppmuntrade inte kvinnor att gå i hennes fotspår.

Hennes svar på 1970-talets tilltagande oro på arbetsmarknaden var ”monetarism” som skulle hålla inflationen nere, begränsa fackföreningarnas makt med lagstiftning och privatisera uppsvällda statsägda företag. ”Hon säljer ut familjesilvret”, sade Harold Macmillan, en gång i tiden konservativ premiär-minister. Syftet med dessa åtgärder var att återställa statens auktoritet och den ekonomiska dynamiken.

Med hjälp av Nordsjöoljan vände Thatcher landets ekonomiska nedgång. Men hon vann sina segrar till väldiga sociala kostnader, med en arbetslöshet som steg till 12 procent 1984, den högsta sedan 1930-talet. En generation gick miste om vinsterna med den nya ekonomin.

De flesta britter må ha beundrat henne men trodde aldrig riktigt att hennes väg var den enda. Hon vann tre val i rad men hennes parti fick aldrig mer än 43 procent av rösterna. Hennes opinionssiffror översteg 50 procent endast under 5 av hennes 137 månader i ämbetet. I frågor om ekonomi och socialpolitik tappade hon stöd i jämn takt. Hon hade en splittrad opposition och valsystemet att tacka för sin makt.

Thatcher sammanfattade själv sitt politiska projekt: ”Ekonomin är medlet, ändamålet är att förändra själen.” Mätt med det måttet var thatcherismen ett misslyckande trots hennes prestationer. Den övergång till monetarism som hon lanserade skärpte ojämlikheten och destabiliserade ekonomin. Hennes konsumtionspolitik ledde till stigande bostadspriser, och hushållen skuldsatte sig mer och mer. År 1986 avreglerades finansiella tjänster och riskbeteende blev normen i Londons finanskretsar. Reformerna sådde fröna till 2008 års finanskris.

De ”viktorianska” värderingar som Thatcher ville ge nytt liv kolliderade med det ohämmade hyllande av materiellt välstånd som hennes styre medförde. Det moraliskt högtstående samhälle, byggt på rimligt egenintresse, som hon hoppats upprätta blev det snikna samhället, byggt på hänsynslös egoism. Om hon ångrade något när hon såg tillbaka märktes det aldrig.

Robert Skidelsky
Översättning: Margareta Eklöf Copyright: Project Syndicate “

“Robert Skidelsky är brittisk ekonom och historiker, mest känd som författare till en biografi över John Maynard Keynes.”

DN 5 maj 2013:
Bostäder.

”Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare”

“Arkitekturen lämnas därhän. Bostadsminister Stefan Attefall (KD) har beställt drygt 20 utredningar och uppdrag för att få fart på nybyggnationen. Ordet ”arkitektur” nämns inte en enda gång i utredningsdirektiven. Risken är att vi får ett än mer likartat byggande , skriver Catherina Fored, förbundsdirektör Sveriges arkitekter. “

“ När miljonprogrammet, som skapade runt en miljon nya bostäder på bara tio år, inleddes 1965 stod samhället inför stora problem. Flera av dem liknar vår tids utmaningar. Sverige är i dag det EU-land som urbaniseras snabbast och bostadsbristen i framför allt tillväxtområdena är skriande. Hela 135 kommuner lider av bostadsbrist.

Det är därför inte konstigt att alliansregeringen under bostadsminister Stefan Attefall (KD) har beställt så mycket som drygt 20 utredningar och uppdrag för att på sikt få fart på nybyggnationen. Siffrorna måste öka från dagens bottennivåer, därom råder inget tvivel.

Desto mer förvånande är att regeringen uteslutande fokuserar på kvantitet, och underskattar arkitekturens och stadsplaneringens roll i byggprocessen. Precis samma svagheter som delar av miljonprogrammet led av. Fantastiskt många nya hem byggdes på kort tid, men samtidigt alltför ofta i en undermålig miljö. Detta betalar vi fortfarande priset för.

Sveriges arkitekter har granskat allt utredningsmaterial i byggfrågan som regeringen har initierat sedan 2010 och resultatet förskräcker. Arkitekturen lyser helt med sin frånvaro. Inget av direktiven eller uppdragsbeskrivningarna omfattar arkitekturens betydelse eller tar upp grundläggande kvalitetsaspekter. Ordet ”arkitektur” nämns inte en enda gång i något av utredningsdirektiven. Det är oroväckande när arkitektur per definition handlar om allt mänskligt byggande och formande av den fysiska miljön. Historien borde ha lärt politikerna att boende är mer än bara en billig plats att sova på. Boplatsens utformning är avgörande för medborgarnas trivsel, samhällsgemenskap och en miljömässigt hållbar framtid.

Utredningsmaterialet handlar om allt ifrån en ny bostadsförsörjningslag till förändringar i plan- och bygglagen. Och det mesta med inriktningen att underlätta för byggbranschen. Självklart är det lovvärt med Stefan Attefalls ansträngningar för att hitta lösningar på bostadskrisen, men att arkitekturen lämnas därhän är ett sorgligt bevis på att regeringen inte värnar kvaliteten i byggandet. Ta till exempel byggkrav- och plangenomförandeutredningarna. Två tjocka luntor på sammanlagt 200 000 ord, men utan en stavelse om form, miljöanpassning eller andra frågor som kan kopplas till de djupare aspekterna av att bo.

Detta får konsekvenser. När man enögt föreslår förändringar för att öka kvantiteten undermineras på sikt arkitekturens förutsättningar. Regeringens fokus på ökad rationalitet i produktionsskedet stärker en redan mäktig part – våra största byggherrar. Risken är att vi får ett än mer likartat byggande där, precis som under miljonprogrammet, byggherren upprepar samma slags typhus så många gånger som möjligt, på så många platser som möjligt.

Vi anser att det krävs ett långsiktigt perspektiv där bostadshus betraktas som en av de viktigaste beståndsdelarna i en attraktiv stad och livsmiljö. Både för människor och företag. Sverige behöver en politik för ett ökat bostadsbyggande som är långsiktigt hållbar. Det må låta

självklart, men verkligheten visar att regeringen saknar det perspektivet i sin politik. Och struntar man i detta får vi inte bara ett fulare Sverige, utan också ett land som inte kan möta de ökande kraven på miljöhänsyn och fungerande stadsmiljöer. Erfarenheten visar att sådana misstag är dyra att reparera i efterhand. Bostadshus som byggs i dag ska stå i hundra år, gärna längre.

Det är en stor utmaning som endast kan lösas om alla kompetenser i bostadsbranschen tas till vara. På 60-talet skrev arkitekter debattartiklar som varnade för följderna av ett ensidigt byggherreperspektiv. Ingen lyssnade.

Tiden är förbi när man kunde ta en åker i besittning och kavla ut ännu en plåt med bostadslimpor. I dag växer städer inåt och förtätas. Det innebär att byggandet har en omgivning att förhålla sig till. Varje plats är unik. Att då endast studera ökad rationalitet i nyproduktionen framstår som direkt irrationellt. Nu är det upp till bevis för regeringen att bereda väg för ett mänskligt byggande så att vi tillsammans kan forma ett hållbart Sverige.

Catherina Fored, arkitekt och förbundsdirektör Sveriges arkitekter “

DN 3 april 2013: Reinfeldt utfrågad i KU.

“Statsministerns kansli omöjligt att granska”

“En stor del av regeringens politik arbetas fram i samordningskansliet. Men avdelningen är helt undantagen offentlig insyn. Inte ens Konstitutionsutskottet (KU) får ut handlingar.
– Det verkar finnas ett svart hål här, säger KU:s ordförande Peter Eriksson (MP). “

“När alliansen vann regeringsmakten i valet 2006 inrättades ett samordningskansli i statsrådsberedningen, den del av regeringskansliet som lyder direkt under statsministern.

I samordningskansliet förhandlar tjänstemän i de fyra regeringspartierna fram lösningar på stora och små politiska frågor. I princip alla större ärenden passerar vid något tillfälle samordningen. Också den omtalade Saudiaffären var uppe till diskussion i samordningskansliet.

Men när Konstitutionsutskottet, som utreder härvan, ville få tillgång till handlingar från dessa möten kammade man noll.

– Vi har försökt, men inte fått fram några handlingar därifrån, säger Peter Eriksson.

Bristen på insyn kom som en överraskning för ledamöterna i KU.

– Det är en av de frågor som kommit upp under den här utredningen som jag tycker är väldigt intressant. Här finns en central organisation för hur man beslutar i den svenska regeringen och den ligger i ett vakuum vid sidan om lagstiftningen för hur man ska hantera papper, säger Peter Eriksson.

Under utfrågningen av Fredrik Reinfeldt i går i KU tog Hans Ekström (S) upp frågan om samordningskansliets status. Statsministern svarade att det är helt i sin ordning att samordningskansliets verksamhet inte dokumenteras eftersom den formella beredningen sker på varje departement.

– Samordningskansliet är inte en beslutsfunktion i regeringskansliet, säger Fredrik Reinfeldt till DN efter utfrågningen.

En stor del av er politik kompromissas fram i samordningen. Är det rimligt att den ligger utanför de krav på dokumentation som finns i övriga delar av regeringskansliet?

– Vi tycker att det är rimligt därför att det är viktigt att spårbarheten i beslutsfattandet ligger i beredningsprocesserna. Det faktum att vi har en samordningsfunktion återspeglar att vi har en koalitionsregering. Det är vårt sätt att säkerställa att den politik vi gått på val med också kommer på plats.

Oppositionen köper inte den förklaringen.

– Det är inte partiernas eget kansli, det är en del av statsapparaten. Det är statsanställda personer som arbetar där som beredningen av regeringsärenden fungerar. Då har vi samma krav på dokumentation och spårbarhet som överallt annars, säger Hans Ekström (S).

Peter Eriksson hoppas att Konstitutionsutskottet nu ska ta sig an vilka regler som ska gälla samordningskansliet.

– Det har vi börjat diskutera. Socialdemokraterna och vi vill borra djupare i den saken, säger han.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se **“**

“**Saudiaffären**
Sverige slöt 2005 ett avtal om militärt samarbete med Saudiarabien där det ingick planer på en saudisk anläggning för pansarvärnsrobotar.

Försvarets forskningsinstitut (FOI) bildade bulvanföretaget SSTI för att sköta det projektet. KU utreder nu vad regeringen visste om företaget.

Samtliga utfrågade, vilket inbegriper såväl förre försvarsministern Sten Tolgfors som statsminister Fredrik Reinfeldt, förnekar att regeringen var inblandad i bildandet. Utöver det granskar KU hur regeringskansliet hanterar allmänna handlingar. “

DN 3 april 2013: Reinfeldt utfrågad i KU.

“Svårt att få uppgifterna att gå ihop”

“Regeringskansliet lägger tid på att skicka runt handlingar som journalister begärt ut. Men ingen informerar statsministern om en så viktig fråga som Saudiaffären. Det är svårt att få det att gå ihop.”

“Det var statsminister Fredrik Reinfeldts tur att svara på frågor från ledamöterna i riksdagens Konstitutionsutskott, KU, i går. Utfrågningen gällde två saker. Att regeringskansliet tar för lång tid på sig för att ta fram allmänna handlingar som begärts ut och vad Reinfeldt och regeringen visste om planerna på att bygga en vapenfabrik i Saudiarabien.

Regeringskansliet har fått hård kritik av Justitiekanslern, JO, för brister när det gäller att följa grundlagen och lämna ut handlingar skyndsamt. Ett av de ärenden som tas upp är att Aftonbladet fick vänta i tre dagar för att få ut uppgifter om näringsdepartementets internrepresentation i stället för att få dem genast. JO anser inte heller att det är acceptabelt att Utrikesdepartementet saknar diarium.

Reinfeldt sade under utfrågningen att arbetsbördan har ökat eftersom det oftare begärs ut handlingar nu än tidigare och att det inte sällan är flera handlingar som efterfrågas vid varje tillfälle. Han framhöll också att det pågår arbete för att råda bot på bristerna. Men det finns inga ursäkter som duger för att inte lämna ut allmänna handlingar. Offentlighetsprincipen är grundlagsfäst och regeringskansliet måste avdela de resurser som krävs för att följa lagen.

I den andra frågan var Reinfeldts besked att han aldrig deltagit i några diskussioner eller förhandlingar om Saudiaffären. Han sade sig inte heller ha varit inblandad i bildandet eller finansieringen av bulvanföretaget SSTI som startades av Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, för att leda bygget av vapenfabriken. Man kan tycka att någon i regeringskansliet kunde ha lagt lite tid på att berätta om planerna för statsministern. Då hade han sluppit vänta tills SR:s Ekot avslöjade affären. **Maria Crofts** maria.crofts@dn.se “

DN 4 maj 2013 Regeringsmakten.

“Öppnare Rosenbad”

“Konstitutionsutskottets ordförande Peter Eriksson (MP) vill ”borra djupare” i hur beslut som fattas av regeringens samordningskansli ska kunna granskas, förklarade han i gårdagens DN. Bakgrunden är att KU har begärt men inte fått ut handlingar under den pågående granskningen av Saudiaffären.

”Det verkar finnas ett svart hål här”, kommenterade Peter Eriksson efter veckans utfrågning av statsminister Fredrik Reinfeldt.

Ja, rimligen har det olyckliga samarbetsavtalet med Saudarabien behandlats i regeringens samordningskansli, även om de nu nedlagda planerna på en vapenfabrik inte avgjordes där. Minsta fråga som bedöms vara av gemensamt intresse för regeringens fyra partier passerar kansliet och här handlade det om en känslig historia.

Men i samordningskansliet fattas inga formella beslut. Ansvar för beredning av alla ärenden ligger på statsråden och departementen och sedan är det regeringen som avgör. Det som sker däremellan är interna förhandlingar som inte anses omfattas av grundlagens bestämmelser om offentlighet.

Varken medborgare, journalister eller riksdagens konstitutionsutskott har rätt att ta del av kansliets handlingar och därmed är granskning inte heller möjlig. Eftersom samordningskansliet har fått allt större betydelse för regeringsmakten innebär det utan tvivel ett demokratiskt problem.

Kansliet inrättades när alliansregeringen tillträdde 2006 och leds av fyra statssekreterare från respektive parti. Uppdraget är att se till att politiken hänger ihop.

Behovet är uppenbart. Om flera partier ska kunna regera tillsammans krävs ständiga förhandlingar och kompromisser i stort och smått.De borgerliga har fortfarande inte glömt hur det gick för regeringen Fälldin 1976. Bristen på regelbunden samordning anses vara en viktig förklaring till sönderfallet. När regeringen Bildt tillträdde 1991 installerades därför ett särskilt kansli för kontinuerliga förhandlingar mellan partierna.

Men också det rödgröna samarbetet mellan 1998 och 2006 byggde på informella beslutsstrukturer. Göran Persson ville inte ha med V och MP i regeringen, men partiledarna träffades en gång i månaden när statsminister Persson bjöd på frukost i Sagerska huset. På så sätt löstes de svåraste motsättningarna över en kopp kaffe utan att det krävdes formella beslut.

Göran Perssons rödgröna samverkan varade i åtta år och resulterade i sammanlagt 15 budgetpropositioner och en lång rad övriga regeringsförslag. Det var en konstitutionellt egendomlig form av samarbete eftersom det enbart var Socialdemokraterna som hade ansvar för regeringens politik.

Viss insyn i förhandlingarna mellan parterna uppstod dock eftersom dragkampen delvis fördes inför öppen ridå. Ständiga läckor och utspel från MP och V resulterade i tidningsrubriker och utnyttjades som påtryckningsmedel av samarbetspartierna.

Men alliansregeringens samordnare håller tyst. Att ingen läcker om de tuffa förhandlingar och bråk som säkert förekommer kan tolkas som ett bevis på partiernas starka vilja att regera tillsammans, men det skapar också en tystnadens kultur som i längden kan bli destruktiv. Politiska motsättningar är demokratins livsluft.

Öppenheten kan förstås inte vara total. En koalitionsregering behöver ett rum för interna överläggningar. Mot detta begripliga intresse av att föra diskussioner bakom lyckta dörrar måste dock behovet av öppenhet ställas.

Om nästan alla beslut i praktiken fattas i samordningskansliet har regeringsmakten fått tillgång till ett alltför stort hemligt rum. Hur det kan begränsas är inte självklart, men en väg mot ökad transparens skulle kunna vara öppna beredningslistor. Hemlighetsmakeriet blir något lite mindre om allmänheten vet vilka frågor som tagits upp. **DN “**

DN 5 maj 2013:

“Sverige förenar naivitet med självgodhet”

“För att upptäcka korruption måste man leta efter problemet. Svenska politiker har länge inte brytt sig om det. “

“Sten Tolgfors är ett tacksamt byte. Som försvarsminister förknippades han länge med begreppet ”tomhylsa”, som företrädaren Mikael Odenberg myntade. Numera förmörkas Tolgfors eventuella insatser i regeringen av den så kallade Saudiaffären, som framkallade hans avgång förra våren.

Sedan dess har Tolgfors bytt bransch och blivit konsult. Då drabbas han av ännu en förtroendeskada: Aftonbladet visade i veckan att den tidigare ministern börjat sälja politiska tjänster på marknaden.

Den som betalar bra kan få hjälp av exministern att navigera genom det demokratiska systemet, i vilket hans partikamrater fortfarande har ett avgörande inflytande.

Sten Tolgfors säger knappast något förgripligt till Aftonbladets wallraffande reportrar. Han avslöjar inga hemligheter om regeringens arbete eller ställer ut löften om ny lagstiftning. Men bilden är ändå inte vacker. Här har vi en före detta minister, som lämnade riksdagen så sent som i januari. Det dröjde inte mer än några månader innan det gick att köpa lobbyingtjänster av honom, i det fördolda.

Ett annat före detta statsråd, tidigare folkpartiledaren och utbildningsministern Lars Leijonborg, framträder också i granskningen. Han har i likhet med Tolgfors konverterat till konsultlivet. När Aftonbladet låtsas vara kund är han rakt på sak med vad som erbjuds: ”Vi har så bra nätverk och känner nyckelpersoner, så ganska ofta har vi kunnat medverka till förändringar som har gått snabbare än vad de kanske behöver göra enligt vissa regelböcker.”

Jo, såväl Leijonborg som Tolgfors känner onekligen en del nyckelpersoner (typ hela den nuvarande rege-ringen). Gör man några påstötningar där, liksom i riksdagens ledarskikt, kan förmodligen en del processer snabbas upp. Det demokratiska systemet är till sin natur långsamt. Personliga kontakter kortar beslutsvägarna.

Det finns ingen anledning att misstänkliggöra lobbying eller politiska konsulter per se. De är en del av demokratin, i likhet med intresseorganisationer och andra påverkare. Deras argument och faktauppgifter ska bedömas på sina egna meriter.

Samtidigt påminner fallen Tolgfors och Leijonborg (samt en rad socialdemokratiska exempel) om att Sverige fortfarande hanterar dessa frågor med en blandning av naivitet och lättsinne.

Personer med tunga förtroendeuppdrag kan från den ena dagen till den andra övergå till att bli betalda påtryckare. Det ställs inga krav på karenstider eller öppenhet om den nya verksamheten, trots risken för intressekonflikter och korrupt beteende. En före detta minister eller statssekreterare förutses ha ett så gott omdöme, att han eller hon själv får avgöra vad som är lämpligt. Möjligheten för utomstående att granska eventuella avvägningar är minimal.

Precis som när det gäller ekonomiska bidrag till partier är Sverige ett laissez faire-land. Trots att öppenhet är demokratins livsluft saknas fortfarande regler som tvingar riksdagspartierna att redovisa pengastöd från utomstående. Sådant får politikerna hantera efter eget huvud.

Den obefintliga regleringen av lobbying kan bokföras på samma oskuldsfulla konto. Medan andra länder kontrollerar övergångar mellan politik och marknad tillämpar vi en låt gå-princip. Den som bedriver professionell lobbying behöver inte registrera sig, vilket förväntas i både USA och EU. Öppenheten är satt på frånvaro.

Varför tar Sverige inte dessa frågor på allvar? Svaret handlar nog inte bara om lättsinne utan hänger också samman med vår självbild.

Vi tror oss veta att korruption är något som drabbar andra, inte oss. Eftersom Sverige faller väl ut i internationella jämförelser har problemet under lång tid nonchalerats av personer i ansvarig ställning. Korruption definieras snävt, som om det bara gällde mutor, när det i själva verket rör ett vidare missbruk av makt och förtroende, vilket påpekas i en aktuell rapport från Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (DN Debatt 9/4).

I samma ESO-rapport framgår även att svenska medborgare ser avsevärda problem med korruption. Så kallade gräddfiler och annan favorisering av bekanta och närstående tycks höra till den blågula vardagen. ”Det finns skäl att misstänka att internationella index inte fullt ut förmår fånga upp de korruptionsproblem som kan förekomma i en utvecklad demokrati som Sverige”, skriver författarna.

Fenomenet tycks framför allt uppträda på den kommunala nivån, där en stor del av den offentliga makt-utövningen sker. Tillstånd, upphandling och service öppnar för otillbörlig hänsyn och påverkan. I den nyutkomna boken ”Tillit och korruption” (Santérus) går historikern Erik Wångmar igenom en rad uppseendeväckande fall i svensk lokalpolitik de senaste decennierna, bland annat Göteborgshärvan 2010–2011 som avslöjades av SVT:s ”Uppdrag granskning”.

På riksplanet verkar problemet hittills ha varit mindre, men den växande persontrafiken mellan riksdag/regering och konsultbyråer borde få varningssignalerna att blinka. Debatten och forskningen (också den har betecknande nog varit begränsad) måste komma i gång. Kombinationen makt, pengar och lukrativa uppdrag öppnar för överträdelser och misstankar om missbruk.

Trafiketik är inte en privatsak, och det bör inte heller politisk etik vara. Den som kör på vägarna måste ha lyset på. Och det behövs varningsljus och kontroller av förarna, oavsett om de råkar heta Tolgfors, Leijonborg eller något annat.

Peter Wolodarski peter.wolodarski@dn.se “

DN 21 februari 2013:
Statlig förvaltning.

”Regeringen måste agera i kampen mot korruption”

“Förslag från Riksrevisionen. Korruption förekommer – även på svenska myndigheter.Men för få myndigheter arbetar systematiskt med förebyggande åtgärder. Riksrevisionen vill därför att regeringen överväger ett tydligt krav på de största myndigheterna att värdera riskerna för korruption, skriver riksrevisor Jan Landahl“

“Den senaste tidens uppmärksammade korruptionsmisstankar och åtal mot tidigare anställda vid Kriminalvården, Migrationsverket och Försäkringskassan visar tydligt att korruption förekommer, också inom statliga myndigheter.

Korruption skadar medborgarnas förtroende för statens verksamhet. Det är därför viktigt att myndigheterna är medvetna om riskerna och kan förebygga korruption. Hittills har dock kunskapen om hur statliga myndigheter skyddar sig mot korruption varit dålig. Riksrevisionen har därför granskat hur de 65 största myndigheterna arbetar med förebyggande åtgärder. Tillsammans omsätter dessa cirka 90 procent av statens budget.

Med korruption menar vi här, att utnyttja en offentlig ställning för att uppnå otillbörlig vinning – för sig själv eller andra. Handlingen kan göras mot ersättning, en muta, eller utan ersättning, så kallad vänskapskorruption.

Myndigheternas arbete varierar stort och många har ett otillräckligt skydd. För att effektivt kunna förebygga korruption måste myndigheterna arbeta mer med fyra centrala delar: analysera riskerna, vidta riktade och förebyggande åtgärder, utöva ett mer aktivt ledarskap som diskuterar etik, samt ge möjligheter att rapportera misstankar.

De flesta myndigheter har riktlinjer mot korruption, men sådana enskilda åtgärder räcker inte långt. Det är riktade åtgärder mot identifierade risker och ett aktivt ledarskap som kan göra skillnad.

Analysera riskerna. Många stora myndigheter saknar kunskap om hur riskutsatta de är och en fjärdedel har inte analyserat riskerna för korruption. Drygt en tredjedel har analyserat riskerna bara för delar av verksamheten. Detta är en allvarlig brist eftersom riskanalyser är ett första steg i att effektivt kunna förebygga korruption.

En anledning kan vara att myndigheterna underskattar riskerna. I Riksrevisionens granskning har många pekat på att det finns en naiv tro i Sverige att korruption inte förekommer. Därmed anses det inte heller finnas något behov av att undersöka om det faktiskt kan uppstå risker för korruption.

Vidta riktade förebyggande åtgärder. Utan en analys av riskerna i hela verksamheten kan myndigheterna inte veta vilka åtgärder de bör vidta. De riskerar därför att införa åtgärder som inte effektivt bidrar till att förebygga korruption. Vi ser att nästan alla myndigheter har riktlinjer mot korruption. Dessa är dock ofta generella och inte verksamhetsanpassade. För att ha effekt och tjäna som ett praktiskt verktyg för anställda måste riktlinjerna klargöra vilka riskområdena är och hur de kan undvikas.

Vi ser också att arbetsrotation är en åtgärd som nästan inga myndigheter använder. Speciellt i upphandlingssammanhang rekommenderar forskare på området att kontinuerligt byta upphandlingsområde för att undvika för nära vänskapsband mellan upphandlare och leverantörer. Bara en av myndigheterna som anser att upphandling är ett riskområde har arbetsrotation.

Etik och ledarskap. Ett aktivt ledarskap är viktigt för att förebygga korruption, inte minst eftersom forskning visar att människors bedömning av vad korruption är och vad som är tillåtet varierar. Enligt Riksrevisionens granskning är till exempel flera fall av misstänkta mutor på Migrationsverket en följd av bristande ledarskap.

I ledarskapet ingår att föregå med gott exempel, kommunicera etiska värden till personalen och erbjuda utbildningar. Men bara drygt hälften av myndigheterna tillämpar ett aktivt ledarskap som ett skydd mot korruption. Ett bristande stöd från ledningen kan bidra till ett svagare skydd. Frågor som gäller korruption bör därför inkluderas i alla myndigheters arbete med etik och värdegrund för att öka medvetenheten bland de anställda om riskerna och hur de kan undvikas.

Det är myndighetsledningen som har ansvaret för myndighetens skydd mot korruption och det är upp till ledningen att bedöma hur den vill arbeta med frågorna. Det kan förklara varför det är relativt stor variation i myndigheternas sätt att arbeta.

Ge möjligheter att rapportera korruptionsmisstankar. För att effektivt kunna upptäcka och utreda misstankar om korruption är det enligt forskningen viktigt att ha rutiner för hur myndigheten ska hantera misstankar. Det bör därför vara enkelt att rapportera om eventuella misstankar.

Vår granskning visar dock att en majoritet av de största myndigheterna saknar rutiner för att hantera misstänkta fall av korruption och oegentligheter. De flesta myndigheter förutsätter att medarbetarna ska informera närmaste chef om misstankar. Eftersom anmälningar ger viktig kunskap om var riskerna finns och vilka som utsätts för dem, bör alla myndigheter ha etablerade system för att anmäla misstankar.

Regeringen har ingen samlad bild av hur myndigheterna arbetar med att förebygga korruption. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att flera myndigheter har upptäckt korruptionsfall under senare år. Regeringen lägger ansvaret för skyddet mot korruption på myndigheterna själva. Regeringskansliet anser att de insatser departementen har gjort för att stärka myndigheternas interna styrning och kontroll och arbetet med värdegrund i staten innebär ett tillräckligt skydd.

Men i praktiken garanterar inte en väl utvecklad styrning och kontroll att skyddet mot korruption är tillräckligt. Vi anser att myndigheternas skydd mot korruption kommer att variera så länge det är upp till varje myndighetsledning att avgöra behovet av att analysera riskerna och själva bedöma vilka åtgärder den bör vidta för att skydda verksamheten mot korruption.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att överväga ett tydligt krav på alla myndigheter att värdera risker för korruption. Regeringen bör också överväga att ge ett departement ansvar att följa upp hur statlig förvaltning förebygger korruption och se till att det finns ett fungerande nätverk för att diskutera dessa frågor.

Jan Landahl, riksrevisor

“**Riksrevisionens rekommendation.Fyra punkter.**
Riksrevisionen har granskat hur de 65 största myndigheterna arbetar med att förebygga korruption. Tillsammans omsätter dessa cirka 90 procent av statens budget.

För att effektivt kunna förebygga korruption måste myndigheterna arbeta mer med fyra centrala delar: analysera riskerna, vidta riktade och förebyggande åtgärder, utöva ett mer aktivt ledarskap som diskuterar etik, samt ge möjligheter att rapportera korruptionsmisstankar.”

DN 9 april 2013:
Korruption i Sverige.

”Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet”

“Kommunal korruption. Svenskar tror i högre utsträckning än andra nordiska medborgare att den offentliga sektorn är korrumperad. Det måste tas på allvar. Ett av våra förslag är att ett antal slumpvis utvalda kommuner granskas av personer utan koppling till kommunen, skriver fyra forskare.”

“Korruptionsskandalerna i de svenska kommunerna tycks bli fler och fler. Men det är svårt att veta om det som upptäcks är enstaka undantag eller toppen på ett isberg. Vad vi däremot vet är att svenskarna i högre utsträckning än medborgarna i andra nordiska länder uppfattar korruptionen som ett problem i samhället, och att detta skadar förtroendet för de offentliga verksamheterna och demokratins grundvalar. Sådana problem måste tas på allvar. Vårt centrala förslag till åtgärd är ett system med årliga externa granskningar av ekonomiredovisningen i ett antal slumpvis utvalda kommuner. Vi föreslår också att kommunernas ekonomiredovisningar ska göras lättillgängliga och att medborgare som misstänker oegentligheter ska kunna begära extern granskning av den egna kommunen.

Det rättsliga efterspelet till korruptionsskandalen i Göteborg har nu pågått i två år. Trots vissa fällande domar är det tydligt att moraliskt förkastliga beteenden inte nödvändigtvis leder till lagföring och hårda straff. Göteborgsskandalen passar väl in i ett mönster. I den ESO-rapport som presenteras i dag argumenterar vi för att korruptionsproblemen i Sveriges kommuner finns i en etisk gråzon som inte självklart faller inom snäva juridiska definitioner. Korruption är ett specialfall av maktmissbruk: när politiker och tjänstemän gynnar sig själva eller sina närstående på skattebetalarnas bekostnad. Just eftersom gränserna inte är entydiga, är det viktigt att vi inte enbart förlitar oss på juridiken för att motverka problemen. En positiv bieffekt av Göteborgsskandalen är att diskussionen om vad vi ska förvänta oss av våra folkvalda och av offentligt anställda tycks ha fått fäste på den politiska dagordningen.

Är de skandaler vi ser undantag från bilden av Sverige som befriat från korruptionsproblem, eller är de toppen av ett isberg? Det är svårt att säga. Mer tidningsskriverier, fler åtal eller domar betyder inte nödvändigtvis att korruption blivit vanligare. Men när fler människor uppfattar korruptionsproblem skadas tilltron till demokratin. Här avviker Sverige från de övriga nordiska länderna: Jämfört med Danmark, Finland och Norge misstror svenskar i större utsträckning offentliga tjänstemäns ärlighet. Studier visar bland annat att 9 av 10 svenskar tror att offentliga tjänstemäns bemötande beror på personliga kontakter, en anmärkningsvärt hög siffra internationellt sett. Mönstret går igen i flera undersökningar.

I debatt och forskning förekommer många idéer om hur korruption ska motverkas. Vissa menar att problemet är den offentliga sektorns storlek. En minskad sektor skulle ge färre problem. Andra menar att kvinnor är mindre korrupta än män, och att ökad jämställdhet skulle minska problemen. Ingen av dessa hypoteser får stöd när vi testar dem på svenska data. Många har också påtalat att den kommunala revisionen är tandlös. Vi håller med, men eftersom den kommunala revisionen är just kommunal tror vi det är svårt att ge den tillräckligt bett. Granskningen måste komma utifrån, gärna från många håll samtidigt.

Offentlighetsprincipen är väl etablerad i den svenska förvaltningen. I många kommuner drivs dock betydande delar av verksamheterna i bolagsform vilket ofta medför praktiska oklarheter om offentlighetsprincipens status.

Det räcker inte heller att handlingar kan begäras ut av vem som helst. För att motverka korruption måste handlingarna vara begripliga och uppmuntra till granskningar och jämförelser mellan olika kommuner. Här kan mycket förbättras. Flera kommuner använder informationsteknik inspirerade av trenden med öppna data, men det sker sällan på ett sätt som underlättar för medborgare, forskare och journalister att granska exempelvis hur kommunala nämnder använder sina pengar, eller vad kommunerna betalar för olika byggprojekt.

Det vore dyrt att tvinga alla Sveriges kommuner att standardisera sina ekonomiredovisningar och göra dem granskningsbara på nätet. Vi föreslår därför att metoden tillämpas på ett antal slumpmässigt utvalda kommuner varje mandatperiod. Urvalsproceduren måste vara transparent, de utvalda kommunerna ges stöd från statsförvaltningen, och granskningen göras av personer utan koppling till kommunen. Exempel-vis kan Riksrevisionen eller Ekonomistyrningsverket ges i uppdrag att utarbeta en öppen ekonomiredovisningsstandard och bistå de utvalda kommunerna med implementeringen.

En genomlysning av, säg, ett tiotal kommuner årligen kanske inte leder till nya skandalavslöjanden. Men granskningen utgör ett starkt skäl att undvika just den typ av beteende som skulle anses problematiskt om det uppdagades. Åtgärden är således förebyggande, samtidigt som den är relativt billig då endast en mindre del av kommunerna granskas årligen. Förhoppningsvis kommer många kommuner att frivilligt implementera en öppen ekonomiredovisning. Man kan också tänka sig att medborgare som misstänker oegentligheter ska kunna begära granskning av den egna kommunen.

Förslaget innebär en form av så kallad ”public expenditure tracking” för kommunerna. Metoden har använts med framgång i andra länder, med större korruptionsproblem än Sverige. När alla ges möjlighet att via nätet granska kommunernas ekonomi främjas en debatt om den offentliga maktutövningen, och kommunerna får ökade möjligheter att lära av varandra.

På sätt och vis är det anmärkningsvärt att Sverige inte redan valt att kombinera de goda institutionella förutsättningarna som ges av offentlighetsprincipen med vår framstående position som IT-nation för att underlätta ett decentraliserat medborgargranskande av makthavarna. Möjligheterna att göra Sverige till ett internationellt föredöme är goda.

Andreas Bergh, docent i nationalekonomi, Ekonomihögskolan i Lund samt Institutet för näringslivsforskning

Gissur Erlingsson, docent i statsvetenskap, Centrum för kommunstrategiska studier vid Lin-köpings universitet

Mats Sjölin, professor i statsvetenskap, Linnéuni-versitetet

Richard Öhrvall, Institutet för näringslivsforskning

DN 10 maj 2013:
Internationell rätt.

”Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september”

“Sorglig vändning. Det är fel att tro att man kan ”föra krig” mot terrorismen. Tortyr och terrorism är brott som liksom andra brott måste bekämpas inom rättsordningens ramar. Men efter 11 september 2001 har frågan om mänskliga rättigheter tagit en sorglig vändning, skriver Hans Corell, tidigare rättschef i FN. “

“ **D**en 24 september 2012 antog FN:s generalförsamling under medverkan av tillresta stats- och regeringschefer en resolution om rättsstaten på nationell och internationell nivå. I resolutionen bekräftar de sin högtidliga förpliktelse att respektera FN-stadgans ändamål och principer, internationell rätt och rättvisa, och en internationell ordning grundad på rättsstatens principer – ”oumbärliga förutsättningar för en mer fredlig, framgångsrik och rättvis värld”.

De förklarar vidare att de inser att rättsstaten gäller lika för alla stater och för internationella organisationer, inbegripet FN och dess huvudorgan, och att respekt för och främjande av rättsstatsprincipen och rättvisan bör vägleda all deras verksamhet och ge förutsägbarhet och legitimitet åt deras handlingar.

Resolutionen utgör en kraftfull bekräftelse på vad FN:s medlemmar redan är skyldiga att iaktta enligt gällande folkrätt. Men hur ligger det till i verkligheten?

I februari hörde vi president Obamas femte tal om tillståndet i nationen. För femte gången undvek han att i talet ens nämna FN. Säkert inte för att han inte skulle vilja göra det. Men man har utan tvivel avrått honom eftersom FN i dagens USA är så förtalat att ett omnämnande kan få politiska konsekvenser.

Och visst tål FN att kritiseras. Men vem bär huvudansvaret: sekretariatet eller medlemsstaterna? Svaret är givet: medlemsstaterna!

Situationen i Syrien utgör i dag det mest skrämmande exemplet på FN:s oförmåga att agera. Omsätter man den nämnda deklarationen i praktiken, inser man att säkerhetsrådet redan från början borde ha gjort en enhällig och klar markering av att det blir konsekvenser om övergreppen mot civilbefolkningen inte omedelbart upphör. Huvudansvaret för denna oförmåga vilar i detta fall på Kina och Ryssland – två stater som har långt kvar till rättsstaten och dess oumbärliga komponent demokratin.

Vid tillämpningen av FN-stadgan är det av största vikt att staterna använder samma måttstock. I andra sammanhang, till exempel i fråga om Israel och Palestina, ligger ansvaret för FN:s oförmåga på västliga demokratier, särskilt USA.

I USA pågår just nu en intensiv diskussion om användning av så kallade drönare och riktade avrättningar (targeted killings). Det är inte själva användningen av drönarna som är problemet utan hur de används. Enligt krigets lagar är det tillåtet att i strid anfalla och döda kombattanter på slagfältet eller i en stridszon. Men att i administrativ ordning fatta beslut om att en viss eller vissa misstänkta terrorister någonstans i världen ska dödas och sedan utföra gärningen med en drönare manövrerad från andra sidan jorden för tankarna till något helt annat: mord!

Och Guantánamo är ännu i bruk – det av president Bush inrättade fånglägret på Kuba där de mest grundläggande regler om mänskliga rättigheter systematiskt överträds.

Det är sorgligt att de landvinningar som gjordes på området mänskliga rättigheter efter andra världskriget i dag är allvarligt hotade. Efter angreppet på World Trade Center den -11 september 2001 har saken nämligen tagit en annan vändning.

Den 5 februari i år publicerade Open Society Foundation rapporten ”Globalizing torture”. Rapporten är en skrämmande redogörelse för hur 54 länder, däribland Sverige, bistått amerikanska CIA med extraordinära överlämnanden och hemlig internering av misstänkta terrorister. Den gemensamma nämnaren i de 136 fall som redovisas i rapporten (det totala antalet är inte känt) är att de berörda utsatts för tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling.

Bland annat hänvisas till att Sverige i maj 2005 fälldes av FN:s tortyrkommitté för att i december 2001 ha överlämnat Ahmed Agiza till CIA, som förde honom till Egypten där han utsattes för tortyr. Och i november 2006 konstaterade FN:s kommitté för mänskliga rättigheter att Sveriges medverkan när CIA vid samma tillfälle överförde Mohammed al-Zari till Egypten var ett brott mot det absoluta tortyrförbudet.

Vid sitt årsmöte i juni 2008 behandlade Inter-action council of former heads of state and government frågan om att ”återställa folkrätten”. Rådet är en oberoende internationell organisation av tidigare stats- och regeringschefer. Ordförande detta år var Sveriges förutvarande statsminister Ingvar Carlsson.

I slutkommunikén från mötet underströk de 30 deltagarna från alla världsdelar att de utmaningar mänskligheten står inför måste hanteras med multilaterala lösningar inom ett regelbaserat internationellt system. Vidare uppmanade de alla stater att anslå medel för utbildning i global etik, folkrättens grunder och betydelsen av rättsstaten på nationell och internationell nivå.

Inom Raoul Wallenberginstitutet för mänskliga rättigheter och humanitär rätt i Lund och Hague Institute for the internationalisation of law i Nederländerna tog man fasta på denna uppmaning. Interparlamentariska unionen engagerade sig också.

Initiativet ledde till att det nu finns en kort-fattad handledning för att hjälpa upptagna politiker att snabbt orientera sig på området: Rule of law – A guide for politicians.

Dess fokus är på politikernas egen roll – hur de kan bidra till att rättsstaten främjas: Översättningar till arabiska, bahasa (Indonesien), farsi, japanska, kinesiska, portugisiska och spanska är på gång. Den rumänska är klar. Fler språk kommer inom en nära framtid.

En svensk översättning utkom i januari i år: ”Rättsstaten – en handledning för politiker”. Den har sänts till talmannen och till ledarna för samtliga riksdagspartier i förhoppningen att den ska läsas och studeras av politiker på alla nivåer i vårt land.

Tanken är att länken till handledningen ska spridas via internet så att enskilda politiker – men även andra, till exempel journalister – världen runt på egen hand kan skriva ut den och läsa den på ett språk som han eller hon förstår.

I själva verket borde länken sändas till varje medlem i de politiska partierna och publiceras i de medier som partier och andra organisationer använder sig av.

I sammanhanget bör framhållas att en av rättsstatens värsta fiender är korruptionen. Här finns många kopplingar – inte bara till korruptionens effekter på näringslivet utan också till skyddet för de mänskliga rättigheterna.

Betydelsen av att rättsstatens principer genomsyrar staterna i världen kan inte nog understrykas. Sverige, liksom övriga västliga demokratier, särskilt stormakterna, måste här föregå med gott exempel.

En förutsättning för att rättsstatsprincipen, som bygger på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter, ska kunna förverkligas är att enskilda politiker på olika nivåer jorden runt har insikt i vad som krävs och har klart för sig sambandet mellan rättsstaten på nationell och internationell nivå. Politiker som sitter i sitt lands regering eller lagstiftande församling har ett alldeles särskilt ansvar här.

En annan viktig insikt – en självklarhet kan man tycka – är att man inte får ägna sig åt tortyr eller tro att man kan ”föra krig” mot terrorismen. Tortyr och terrorism är brott som liksom andra brott måste bekämpas inom rättsordningens ramar.

Hans Corell, ambassadör, fd rättschef i jstitiedepartementet, UD och FN “

“**Läs mer.**
Generalförsamlingens resolution den 24 september 2012: sök på A/RES/67/1.

Rättsstaten – En handledning för politiker: Raoul Wallenberg-institutets hemsida http://rwi.lu.se/ under ”Publications”.

Slutkommunikén från Interaction Councils årsmöte år 2008: http://www.interactioncouncil.org/final-communiqu-29. “

DN 3 april 2013:
Pressfrihetens dag. Salman Rushdie om skillnaden mellan mod och kurage

“Civilkurage är frihetens hopp”

”Gör din röst hörd. Den uppmaningen kommer från författaren Salman Rushdie. I dag på Pressfrihetens dag skriver han om behovet av ett nytt kurage i kampen för demokratiska rättigheter.”

“I dessa förvirrade tider är det enklare för oss att beundra fysiskt mod än civilkurage – modet som kommer sig av mänskligt medvetande, eller modet hos offentliga personer. En man i cowboyhatt välter ett staket för att hjälpa offer för bomberna i Boston medan andra flyr från platsen: vi hyllar hans mod, som vi hyllar modet hos de soldater som återkommer från fronten, eller hos män och kvinnor som kämpar mot handikappande sjukdomar eller skador.

Det är svårare för oss att i våra dagar uppfatta politiker, med undantag för Nelson Mandela och Aung San Suu Kyi, som modiga. Kanske har vi sett för mycket, blivit alltför cyniska när det gäller maktens oundvikliga kompromisser. Det finns inga Gandhi, inga Lincoln längre. Den enes hjälte (Hugo Chávez, Fidel Castro) är den andres skurk. Vi kan inte längre självklart komma överens om vad det betyder att vara god, principfast eller modig.

När politiska ledare faktiskt gör något modigt – som Frankrikes förre president Nicolas Sarkozy när han i Libyen ingrep militärt för att stödja upproret mot Muammar Khaddafi – finns det lika många tvivlare som anhängare. Politiskt mod nu för tiden är nästan alltid tvetydigt.

Än mer underligt är att vi har blivit misstänksamma mot sådana som tar ställning mot maktens och dogmernas övergrepp.

Det har inte alltid varit så. De författare och intellektuella som motsatte sig kommunismen, Solzjenitsyn, Sacharov med flera, var högt aktade för sitt motstånd. Poeten Osip Mandelstam beundrades mycket för sitt ”Stalin-epigram” från 1933, i vilket han beskrev den fruktade

ledaren i oförskräckta formuleringar – ”de gigantiska kackerlackorna skrattar i hans mustasch” – inte minst för att dikten ledde till hans arrestering och så småningom död i ett sovjetiskt fångläger.

Så sent som 1989 blev bilden av en man som bärande två matkassar trotsar stridsvagnarna på Himmelska fridens torg nästan omedelbart till en global symbol för kurage.

Efter detta verkar saker och ting ha förändrats. ”Stridsvagnsmannen” har i stort glömts bort i Kina, medan de prodemokratiska demonstranterna, inklusive dem som dog i massakern den 3 och 4 juni, av kinesiska myndigheter framgångsrikt har omdefinierats som kontrarevolutionärer. Kampen för omdefinitioner fortsätter att fördunkla, eller i alla fall förvirra, vår uppfattning om hur ”modiga” människor bör bedömas. Det är så de kinesiska myndigheterna hanterar sina mest välkända kritiker: anklagelserna för ”omstörtande verksamhet” mot Liu Xiaobo och för påstådda skatte-brott mot Ai Weiwei är medvetna försök att blända människor för deras mod och i stället se dem som kriminella.

Den ryska ortodoxa kyrkans inflytande är så stort att kollektivet Pussy Riots fängslade medlemmar hos den ryska allmänheten anses vara amoraliska bråkmakare eftersom de genomförde sin kända protest på kyrkans område. Poängen – att kyrkans ledare har alltför starka band till president Vladimir Putin – har gått förlorad hos deras många vedersakare och deras protest uppfattas inte som modig utan som olämplig.

För två år sedan i Pakistan försvarade Punjabs förre guvernör Salman Taseer en kristen kvinna, Asia Bibi, som felaktigt dömts till döden för brott mot landets drakoniska blasfemilagar. För detta mördades han av en av sina egna säkerhetsvakter. Vakten Mumtaz Qadri hyllades vida omkring och överöstes med rosenblad när han anlände till rättegången. Den mördade Taseer kritiserades högljutt och den allmänna opinionen vände sig mot honom. Hans kurage utplånades av religiös yra. Mördaren kallades hjälte.

I februari 2012 skickade en saudisk poet och journalist, Hamza Kashgari, tre tweets om profeten Muhammed:

”På din födelsedag vill jag säga att jag har älskat rebellen i dig, att du alltid har varit en inspirationskälla för mig och att jag inte gillar den gudomliga glorian kring dig. Jag ska inte be för dig.”

”På din födelsedag finner jag dig vart jag än vänder mig. Jag vill säga att jag har älskat delar av dig, hatat andra, och att jag inte har begripit flertalet.”

”På din födelsedag tänker jag inte buga för dig. Jag tänker inte kyssa din hand. I stället ska jag skaka den som jämbördiga gör och le mot dig som du ler mot mig. Jag ska tala med dig som till en vän, inget mer.”

Efteråt hävdade han att han ”krävde sin rätt” att få uttrycka sig och tänka fritt. Han mötte föga stöd hos allmänheten och fördömdes som avfälling; många ville se honom avrättad. Han sitter fortfarande fängslad.

Också författare och intellektuella under den franska upplysningen ifrågasatte sin tids religiösa dogmer och skapade den moderna idén om tankefrihet. Vi associerar till Voltaire, Diderot, Rousseau och övriga intellektuella hjältar. Sorgligt nog skulle ytterst få människor i den muslimska världen tänka det samma om Hamza Kashgari.

Detta nya påfund – att författare, forskare och konstnärer som ifrågasätter ortodoxi eller bigotteri kland-ras för att göra människor upprörda – sprider sig snabbt, också till länder som Indien som en gång stoltserade med sina friheter.

På senare år jagades det indiska måleriets grand old man, Maqbool Fida Husain, i exil till Dubai och London, där han dog, för att han avbildade den hinduiska gudinnan Saraswati naken (trots att även en hastig blick på antika hinduiska Saraswati-skulpturer ger vid handen att hon ofta är draperad i juveler och smycken men lika ofta oklädd).

Rohinton Mistrys hyllade roman ”En sådan lång resa” lyftes från kursplanen på universitetet i Bombay sedan lokala fundamentalister protesterat mot dess innehåll. Forskaren Ashis Nandy attackerades för

att ha uttryckt icke-ortodoxa synpunkter på korruption hos de lägre kasterna. Och i samtliga dessa fall har den officiella hållningen – vilken många kommentatorer och en betydande del av den allmänna opinionen tyckts dela – i princip varit att konstnärerna och forskarna har haft sig själva att skylla. Dessa som i andra epoker kunde ha hyllats för originalitet och frihetligt tänkande, får allt oftare höra: ”Sitt ner i båten!”

USA är inte immunt mot denna trend. Occupy-rörelsens unga aktivister har blivit rejält nedsvärtade (även om kritiken har dämpats en aning efter deras mycket effektiva hjälparbete efter orkanen Sandy). Intellektuella som gått i otakt, som Noam Chomsky och den nu avlidna Edward Said, har ofta avfärdats som galna extremister, ”anti amerikanska” och – i Saids fall – absurt nog också som apologeter för palestinsk ”terrorism”. (Man kan vara oense med Chomskys ifrågasättanden av USA men det torde fortfarande vara möjligt att respektera det mod som krävs för att rakryggat gorma dem in i den amerikanska maktens ansikte. Man kanske inte nödvändigtvis är pro-palestinsk, men man bör kunna notera att Said ifrågasatte Yassir Arafat lika vältaligt som han kritiserade USA.)

Det är en frustrerande tid för oss som tror på rätten för konstnärer, intellektuella och vanliga, kränkta medborgare att tänja på gränserna, ta risker och på så vis, ibland, förändra hur vi ser på världen. Det finns inget annat att göra än att fortsätta befästa nödvändigheten av denna sorts kurage och att försöka se till att dessa förtryckta individer – Ai Weiwei, medlemmarna i Pussy Riot, Hamza Kashgari – tas för vad de är: män och kvinnor som står i frihetens frontlinje. Hur bär man sig åt för att åstadkomma detta? Skriv under petitionerna mot deras behandling, anslut till protesterna. Gör din röst hörd. Varje liten handling räknas.

Salman Rushdie “

DN 3 april 2013:
Pressfrihetens dag. Mesfin Negash får pris från Reportrar utan gränser

“Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt”

zz.pdf sid 118

“En diktatur kännetecknas av att den förnekar andra människor rätten att tänka nya tankar, inte bara om nuet utan också om framtiden. Det skriver den exiletiopiske redaktören Mesfin Negash, som i dag tar emot Reportrar utan gränsers pressfrihetspris.”

“Vi försöker alla, på olika sätt och på olika nivåer, att föreställa oss livet på nytt. Det är en strävan som pågår både i det privata och det offentliga, den är mångfacetterad, oundviklig, ständigt pågående och oftast svårgripbar. Den kräver att man gör sig en föreställning om det förflutna och reflekterar över samtiden i ljuset av framtidens möjligheter.

Samhällen är ständigt i färd med att tänka om sig själva. Den högsta formen av nytänkande är också att fundera över hur ett visst samhälle, eller till och med hela världen, borde eller skulle kunna organiseras eller omorganiseras.

Hur många krig har inte utkämpats för att tvinga på ett samhälle ett annat samhälles nya idéer? Hur många människor får inte lida bara för att de har annorlunda nya tankar om sitt land? Hur många medborgare har inte förlorat färdriktningen i livet och överlämnat uppgiften att forma framtiden åt politikerna och deras kotterier? Hur många av er läsare engagerar sig aktivt för att på ett konstruktivt sätt återuppfinna det svenska samhället?

Det kan låta som en väldigt abstrakt och långsökt fråga att ställa. Det är det inte. Jag ska ta omvägen över Addis Abeba och sedan återvända till Stockholm för att belysa hur två olika samhällen tacklar utmaningen att tänka om.

Jag förutsätter att alla samhällen bygger på något slags idé. De nationella berättelser som utvecklats genom historien är viktiga främst för att de har givit ett slags kropp åt en sådan föreställd identitet. Historia är en materiell och andlig återspegling av idéer som ständigt formas om. Uppgiften att tänka om samhället under ett envälde vilar vanligen på en person eller en liten grupp människor. Först när demokratiska institutioner och lagar utvecklas blir det åtminstone i teorin möjligt även för större delar av en befolkning att delta. Ju mer demokratiskt och demokratiskt organiserat ett samhälle är, desto mer kan folk ha att säga till om i nyskapandets processer. I ett envälde bestämmer enbart de som sitter vid makten hur samhället ska organiseras i nuet och framtiden, och då oftast för att vinna kortsiktiga fördelar.

Ta till exempel ett land som Etiopien, som står mitt hjärta nära. Där är uppgiften att tänka nytt om samhället ett område strikt reserverat för makthavarna för dagen. Nästan alla ledare i mitt land tror att makten förlänar dem en särskild sorts visdom. Så har det varit i mannamine, och i rättvisans namn inget som är säreget för just Etiopien. Det speciella där märks när man jämför med de framsteg många andra samhällen gjort i att åtminstone respektera medborgares rätt att utforma idéer och uttrycka förhoppningar. Det märkliga med auktoritära stater i detta århundrade, som Etiopien, är inte att de politiska eliterna vill monopolisera makten att diktera nya tankar utan att de förnekar andra den grundläggande rätten att tänka nytt.

Att öppet föreställa sig ett annat land än den regerande eliten vill ha är i dag brottsligt i Etiopien, liksom i Kina och många andra auktoritära länder. Ta till exempel de journalister och politiska oppositionsledare som nu sitter i fängelse i Etiopien. Ingen av dem har så långt man vet anstiftat till våld eller brutit mot lagen. Men de har överskridit den osynliga röda linjen genom att offentligt våga tänka sig ett annat Etiopien.

Grupper i oppositionens ytterkanter kan likna regeringspartiet i det att de drömmer om att utplåna alla personer eller grupper som tänker sig ett annat Etiopien än de själva gör. De saknar bara den statliga makten att tysta eller straffa allt som ligger utanför deras egna trånga ramar. Vissa av de här partierna är fast i ett historiskt eller uppdiktat förflutet, andra ser för sig precis samma sorts slutgiltiga lösning som den regerande eliten: ett för evigt bestående samhällsprojekt, något som trotsar naturens ordning. Där har de fastnat, och de som står i vägen för det är ”terrorister”, som regeringspartiet brukar kalla dem.

Personer som jag har fått beteckningen ”terrorist” eller ”terroristanhängare” bara för att vi vågat hävda en annan samhällsidé. Vilket erkännande! På samma sätt har ytterkantsoppositionen gett många som dristat sig att ha en annan uppfattning fått etiketten ”förrädare”.

Men jag måste göra den härskande eliten och extremisterna i oppositionen rättvisan att fördela skulden för den politiska kulturen i Etiopien även på andra. Det etiopiska samhället brukar ofta uppskatta den här sortens intolerans och hämndlystna ondska mot avvikande. De flesta antar att gårdagens idéer alltid är bäst och måste bevaras till varje pris.

Andra däremot erkänner behovet av nya tankar eller åtminstone behovet av att förändra de gamla. Ett samhälles mognad visar sig också i hur det hanterar denna ändlösa, omskapande process: i vilken utsträckning det tillåter och debatterar annorlunda nya idéer och hur mycket medborgarna deltar i det.

När jag jämför den etiopiska verkligheten med den svenska ser jag fascinerande skillnader. Förmodligen har historien stått på Sveriges

sida, men en lång rad ledare måste också ha skött sin uppgift bra. Jag är minst sagt en outsider och ska kanske inte dra några detaljerade slutsatser om hur Sverige hanterat den svåra uppgiften att tänka om och tänka nytt. Rent ytligt har jag noterat en mestadels positiv meritlista, och min personliga slutsats är att ett sådant materiellt välstånd och andligt lugn inte kan uppnås utan ett konstruktivt sätt att ständigt hantera nya samhällsidéer. Något som även den långa fred landet åtnjutit vittnar om.

Jag måste erkänna att jag blivit överraskad när jag hört kommentarer om att Sveriges förmåga att göra sig nya självbilder stagnerat. Att definiera en svensk som något ”blont och blåögt” är helt föråldrat, vill jag påstå. Kanske den sortens karakteristik har passat in i en idé om samhället någon gång i det förflutna. Och problemet med stagnerade bilder är inte bara att de passerats av tiden och inte längre återspeglar utvecklingens realiteter, viktigare är att det kidnappar varje konstruktiv strävan att tänka nytt här och nu, vilket äventyrar framtiden. Zygmunt Bauman, professor i sociologi, skrev en gång att ”varje ordning har sin oordning”, en insikt som visar att omprövningar i ljuset av nya realiteter och möjligheter är något helt nödvändigt.

Vad jag vill framhålla är den läroprocess som pågår i varje samhälle och där samtid och framtid omprövas. De kunskaper och metoder som tillämpades för årtionden sedan fungerar inte längre, morgondagen kräver nya verktyg och nya idéer. Den sorgliga nyheten är att den sortens verksamhet är kriminaliserad i mitt samhälle medan jag ser hur ni, svenskarna, debatterar och lär er hur man kan tänka om.

Alla kämpar vi för att göra världen bättre. Det är en kamp som börjar med att man får frihet och förmåga att återuppfinna en bättre och annorlunda värld, och där är yttrandefrihet och press heliga eftersom det inte går att finna mänsklighetens bästa nya idéer utan dem.

Mesfin “

DN 3 april 2013:
Politisk påverkan.

”Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga”

“Lobbyismen behövs. Politiker vill inte gärna erkänna att man påverkas av lobbyister, men visst kan vi förändra samhällets lagar. Därför anser jag att lobbyister borde registrera vilka uppdragsgivare man har, men även att uppdragsgivarna registrerar vilka lobbyister man använder, skriver lobbyisten Johan Rönn. “

“Aftonbladets granskning av före detta politiker som arbetar som lobbyister har väckt stor uppmärksamhet. Uppenbarligen har lobbyverksamhet varit tämligen okänd för en bred allmänhet, eller i alla fall för Aftonbladets reportrar.

Lobbying är nu i själva verket inte vare sig nytt eller märkvärdigt. Lobbying handlar helt enkelt om att lyfta fram särintressen och att påverka samhället – inklusive regelverk och lagstiftning – i en viss riktning. Det finns ingenting som skiljer lobbying från politiskt arbete, eller fackligt arbete, eller det arbete som arbetsgivarorganisationer bedriver.

Det som upprör folk – i alla fall de människor som kommit till tals genom Aftonbladet – är upplevelsen att lagar går att köpa. Man ser framför sig hur någon ond kraft med mycket pengar kan ta en genväg förbi hela den politiska processen och köpa sig en lag som passar det ändamål man har, utan att behöva ta politisk strid för sin sak.

Det är inte så det fungerar. Lobbying handlar om att inom det politiska systemet hitta drivkrafter och stöd för sin sak. En påse pengar – oavsett hur stor den är – räcker inte för att ändra lagstiftning.

Jag arbetar själv som lobbyist för flera privata företag och för en bred folkrörelse. Vilka uppdragsgivarna är? Det vill mina kunder inte att jag talar om. Och detta borde vi göra något åt, vi i branschen likväl som de kunder som anlitar oss.

Sverige är utomordentligt naivt i sin syn på lobbyister. Politiker vill inte gärna erkänna att man påverkas av lobbyister, en hållning som i sig marginaliserar lobbyisternas makt. För självklart har lobbyister verktyg och förmåga att förändra samhällets lagar och regelverk. Därför anser jag att vi borde ha en offentlighetsplikt, där inte bara lobbyister måste registrera vilka uppdragsgivare man har, utan också att uppdragsgivarna registrerar vilka lobbyister man använder.

En sådan öppenhet skulle inte förändra ett dugg i sak – lobbyister skulle arbeta på samma sätt och nå samma resultat. Men det skulle vara enkelt för en vanlig politiker, förtroendevald eller väljare att se vilket särintresse som en given lobbyist bevakar.

För lobbyism behövs. Lobbyism är en kamp mellan att bevara och att förändra. Etablerade storföretag använder lobbyister för att bevara lagstiftning, för att cementera strukturer som gör det svårt för deras konkurrenter att ta sig in på deras marknad. Aftonbladets ägare Schibstedt har med stor sannolikhet lobbyister i arbete för att försöka behålla systertidningen Svenska Dagbladets presstöd – utan det skulle sannolikt Svenska Dagbladet tvingas till nedläggning.

Som motpol till de stora företagens repressiva lobbying finns de progressiva lobbyisterna, de som för kunders räkning ifrågasätter befintliga strukturer. Jag har exempelvis en kund som – med rätta – ifrågasätter varför ett visst sorts handikapphjälpmedel nekas subventionering för de människor som behöver det – med motiveringen att det ”är nytt”. För så är regelverket utformat.

Det som ”är nytt” ryms alltså inte alltid i befintliga regelverk, lagrum och andra strukturer. Det är därför behovet av lobbying är stort hos innovativa tillväxtbolag. Man vill utveckla samhället så att de produkter och lösningar som man utvecklas accepteras.

USA är ett land med en föredömlig transparens i fråga om lobbying. Där måste lobbyister registrera sig och det är ganska enkelt att se vilka drivkrafter som ligger bakom exempelvis en lagändring. Börsnoterade bolag i USA redovisar också hur mycket pengar man lägger på lobbying. Jag skulle gärna se en svensk lobbying-lagstiftning i samma stil och jag vet att många av mina konkurrenter i branschen håller med.

Problemet är dock att svenska politiker i just denna fråga är väldigt ovilliga att agera. Sverige skiljer sig ju även i ett annat avseende kraftigt från USA, i det att våra politiska partier inte behöver redovisa vem man får pengar av.

Så länge svenska politiker marginaliserar lobbyisternas arbete och vägrar transparens i fråga om varifrån deras partistöd kommer – så kommer vi inte att få någon lag om registrering av lobbyister. Det är synd. Men det är inte lobbyisternas fel.

Johan Rönn, vd för pr-byrån Angselius Rönn “

DN 22 april 2013:
Tro och rättigheter. Ronny Ambjörnsson om religionens förhållande till demokratin.

“Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen”

“Under 1800-talet gick flera frikyrkorörelser i bräschen för den demokratiska kampen mot överheten. Religionen krävde frihet och friheten demokrati. Men hur är det i dag? undrar idéhistorikern Ronny Ambjörnsson.”

“Det är inte tack vare utan trots kristendomen som vi har demokratiska rättigheter i den fria världen”, skrev Dilsa Demirbag-Sten i en DN-krönika för en tid sedan. Uppfattningen är vanlig och det ligger en hel del i den. Etablerad, inte minst statligt organiserad, religion har haft svårt att ge utrymme åt rättigheter som kunnat hota egna maktprivilegier. Så har det också varit här i landet. Men med framväxten av de frikyrkliga rörelserna på 1800-talet förändrades bilden. Flera av dessa gick i bräschen för den demokratiska kampen mot överheten, vilket inte är så konstigt: de ville förstås fritt kunna framföra sitt kristna budskap. Religionen krävde frihet och friheten demokrati.

Det är också möjligt att bredda detta resonemang, vilket filosofer som Martha Nussbaum, Jürgen Habermas och Charles Taylor gjort i några uppmärksammade arbeten. De rättigheter som vi tillskriver demokratin går tillbaka på religiösa föreställningar med lång historia i västvärlden. Detta kan ibland vara svårt att acceptera. Som ateist ser man gärna att rättighetstanken utvecklats under påverkan av sekulariseringen, att den är ett resultat av den moderniseringsprocess som västvärlden genomgått under senare år. Men historien är sällan rak. Den tar ofta omvägar vilka i dag kan se ut att gå bakåt snarare än framåt. Historisk kunskap kan inte bara bestå i att hitta svar som passar i den egna världsbilden, utan tvärtom att ställa frågor och konfrontera egen erfarenhet med den som historien ger.

Pedagogen Hans Ingvar Roth talar i ett nyutkommet, tankeväckande arbete, ”Är religionen en mänsklig rättighet?”, om vad han kallar ”rättighetsfamilj”, där kampen för *en* rättighet gjort det naturligt att även inbegripa andra rättigheter. ”Kampen för *en* rättighet sker … sällan ensam utan ofta i samband med att man kämpar för de andra rättigheterna”. Roth beskriver inte något nödvändigt samband, förhållandet är närmast historiskt och i grunden tillfälligt. Men det tillfälliga har också relevans, särskilt i sammanhang som dessa.

Rättighetstänkandet tar sin början redan under medeltiden, men får en särskild dramatik i samband med de stora religionskrigen på 1600-talet. Ett ökande antal människor flydde från kaos och förödelse för att börja en ny tillvaro på andra sidan Atlanten. De flydde inte bara från krigen utan också från det Europa som krigen skapade: ett antal stater som bara tolererade *en* form av religiös inriktning. 1600-talets krig var, vid sidan av mycket annat, utrensningskrig av ett slag som vi känner igen från vår egen tid, på Balkan eller i norra Pakistan. Religiös enhet var det stora målet: Alla skulle tänka och tro på samma sätt. Och de som tänkte på samma sätt skulle också bo på samma ställe. Tro förbands med territorium. Men också med något man kallade renhet: Vi talade i Sverige långt in i modern tid om ”den rena lutherska läran”.

Bland de utrensade var det många som startade egna utrensningar, när de väl funnit sin fristad på den nya kontinenten. De förföljda blev förföljare. Men inte alla, det fanns ifrågasättare. Några insåg att den situation de hamnat i, helt igenom ny som den var, också krävde ett nytt sätt att tänka. Martha Nussbaum pekar i en inträngande studie, ”Liberty of conscience: In defense of America’s tradition of religious

equality”, på en av dessa nytänkare, Roger Williams, som vid mitten av 1600-talet anlade den lilla kolonin Rhode Island, i dag en av USA:s delstater. New England var under den här tiden full av religiösa minoriteter av olika slag, puritaner, mennoniter, kväkare, baptister, alla med var sin religiös övertygelse som de misstänksamt slog vakt om. Williams tanke var att alla individer hade rätt att tro som de ville, inte bara kristna grupper utan även judar, muslimer och indianer vilka tycktes tillbe inte bara en utan flera gudar.

Roger Williams var naturligtvis inte ensam om sådana tankar. De var inte vanliga, men de förekom. Anders Kempe, svensk officer på 1600-talet, vände sig mot all förening av statsmakt och religion; hans böcker brändes på bål och han fick fly landet – det är under häxprocessernas tid. När makt och religion förenas skils, enligt Kempe, människorna. Det blir främmande för varandra – så står vi där och gapar inför varandra ”såsom inför Wijdunder”. Den inre likhet vi en gång kände har blivit till en yttre olikhet. I den växande klyfta som på så sätt uppstår marscherar arméerna in och i deras släptåg prästerna, domarna och hela skaran av självutnämnda profeter.

Så såg det ut i Europa, de ständiga krigens kontinent. Men vidgar vi perspektivet finner vi multireligiösa miljöer i det muslimska mogulväldet i Indien på 1500-talet, i Andalusien under medeltiden och i det osmanska riket – varav dagens Turkiet är en rest – under de följande århundradena. Och detta alltså under en tid då man slog ihjäl oliktänkande i Europa. Men dessa stater var uppbyggda på ett helt annat sätt än de europeiska enhetsstaterna. De religiösa minoriteterna hade vanligen sina egna mikrosamhällen, inte sällan med egen lagstiftning. Toleranspolitiken gällde i första hand kollektiv, inte individer. Man kan påminna om att själva ordet tolerans kommer från latinets *tolero* som betyder ungefär uthärda, stå ut med – vi råkar leva tillsammans, låt oss försöka stå ut med varandra! Det är inte den bästa av tankar, men för den skull ingen dålig tanke.

I de framväxande amerikanska kolonierna var det näst intill praktiskt omöjligt att skapa rättänkande enklaver med särskild lagstiftning. Toleransen måste gälla individen. Grunden för Williams rättighetsideal var en föreställning som han hämtat från en av antikens filosofskolor, stoicismen. Stoikerna menade att det hos alla människor, oberoende av härkomst och kön, finns ett slags värdighet. Den egna värdigheten förutsätter respekt för andras värdighet, en föreställning om en gemensam inre frihet där alla har rätt att göra sin stämma hörd. Nussbaum talar i detta sammanhang om jämlikhet, en grundläggande tankens demokrati: att lyssna på andra, att begrunda vad de har att säga och sedan uttrycka sin egen uppfattning.

Denna inställning är inte något som de amerikanska kolonisterna väljer utan, menar Nussbaum, något de tvingas till av sin situation på den nya kontinenten. Men tvånget blir efterhand hos en del kolonister till en vana, ett särskilt sätt att tänka som färgar av sig på andra, mer politiska idéer, vilka kom att bli viktiga när kolonisterna frigjorde sig från det brittiska imperiet och grundade sin egen republik, USA.

Det är naturligtvis inte någon fullfjädrad demokrati som uppstår med den amerikanska revolutionen 1776. Slaveriet kvarstod, flera av revolutionärerna var slavägare. Kvinnorna hade inte samma rättigheter som männen. Men en gång tänkt krävde tanken att bli förverkligad. Det är svårt att tala om mänskliga rättigheter och samtidigt utesluta en stor del av mänskligheten. Det är bland annat om detta en av årets mest uppmärksammade filmer handlar, Steven Spielbergs ”Lincoln”.

En svårighet när det gäller Nussbaums historiska resonemang är att det i första hand utgår från en bestämd typ av religion, nämligen den som växte fram i protestantiska länder. Protestanter av olika färg talar gärna

om tro och trosförhållanden. Och tron framstår som en inre angelägenhet, ett förhållande mellan individen och hennes gud. Men många religioner, som till exempel judendomen och vissa former av islam, lägger inte lika stor vikt vid trosfrågor, de är snarast praxisinriktade, det vill säga seder och bruk spelar en mer betydelsefull roll. För en protestant kan en sådan form av religiositet framstå som ytlig, men är det förstås inte. Att närma sig Gud genom kollektiva handlingar är naturligtvis uttryck för ett lika djupt känt behov som tyst tillbedjan.

Men frågan är om inte den trosform som utvecklats i protestantiska länder också bestämt vår uppfattning om vad som *utgör* en religion. Flertalet vanekristna människor har nog inte så mycket emot muslimer, under förutsättning att de beter sig på det sätt vi finner naturligt. Men redan böne-utroparen, vanlig även bland koptiska kristna, blir problematisk. Varför skall, frågar sig många, bönen nödvändigtvis ropas ut på gator och torg, och därtill med hjälp av högtalare. Det är ju, som en deltagare i någon av tv:s skendebatter uttryckte det, religiös propaganda. Kyrkklockor däremot är inte propaganda för de innehåller inga ord, bara klang.

Hela denna problematik,
som ju i sista hand handlar om religion och modernitet, ställer en rad frågor som inte är helt lätta att besvara. Sekularisering brukar beskrivas som en process som, med Nationalencyklopedins formulering, ”innebär att religionen förlorar i betydelse i ett samhälle”. Men kan det inte i stället vara tvärtom? Är det inte just i det sekulära samhälle som vuxit fram i väst som religionen trivs bäst, alltså ett samhälle som likställer alla ideologier och religioner, särskilt om dessa berövats sina ”förmoderna” uttryck? Religiösa friskolor verkar inte ha mött så många hinder. Allt fler människor konstruerar i dag egna religioner, hopsatta av sådant de finner tilltalande i de etablerade.

Faran är naturligtvis, vilket statsvetaren Marie Demker nyligen påtalat, att sociala och ekonomiska konflikter ges en passande religiös klädnad och efter hand framstår som frågor om etnicitet och religion. Religiösa rättigheter kommer då att inskränka det utrymme som tidigare förbehållits politiken. Då har de religiösa rättigheter, som en gång inspirerat demokratin snarare blivit ett hinder för samma demokrati. Är det dit vi nått i dag?

Ronny Ambjörnsson litteratur@dn.se “

“Ronny Ambjörnsson är författare och professor i idéhistoria.”

Annons från Kungl. Hovstaterna.

Den 27 april 2014 hade DN en 20 sidor lång annonsbilaga från Kungl. Hovstaterna med rubriken Kungliga slotten.

Kronprinsessan Victoria hälsar alla välkomna till de Kungliga Slotten. De är elva stycken: Kungliga Slottet i Stockholm, Roseddals Slott, Gustav III:s Paviljong, Haga Slott, Ulriksdals Slott, Drottning-holms Slott, Kina Slott, Rosersbergs Slott, Strömsholms Slott, Gripsholms Slott, och Tullgarns Slott.

Annonsen innehåller artiklar om kungligt liv och kan ses som reklam för kungahuset.

DN 27 april 2014:

“Peter Wolodarski: Först ärtsoppa och bensin, sen nya Jas-plan.”

“Försvarspolitik kräver långsiktighet och genomtänkta beslut. Regeringens veckopolitik på området inger inte förtroende. “

“Ibland sägs att politik är 80 procent paketering och 20 procent innehåll. Det är en ganska cynisk bild av det möjligas konst, men icke desto mindre avspeglar den stundtals verkligheten.

På försvarspolitikens område stämmer konstaterandet mer än väl. Efter sju ekonomiska svältår signalerade regeringen i veckan att svenskt försvar ska få en ”kraftig” ökning av sina resurser. Det är händelseutvecklingen i Ryssland och Ukraina som fått de borgerliga att svänga 180 grader, efter åratal av besparingar. ”På sikt uppgår de ökade resurserna till 5,5 miljarder kronor årligen”, förklarade alliansens fyra partiledare på DN Debatt. Sedan höll de en presskonferens där de redogjorde för inköp av nya Jas-plan, ubåtar och luftvärn.

Överbefälhavaren Sverker Göranson kallade regeringens förslag för ett ”trendbrott”, och i en bestämd mening har han rätt. För första gången sedan sommaren 2007, då finansminister Anders Borg puttade ut den dåvarande försvarsministern Mikael Odenberg ur regeringen, är de borgerliga nu överens om att försvaret behöver en rejäl förstärkning. ÖB har fått ett erbjudande som han inte kan tacka nej till. Under lång tid har Försvarsmakten tvingats genomföra tämligen drakoniska och illa genomtänka neddragningsbeslut, som Riksrevisionen riktat allvarlig kritik mot. Men nu reverseras alltså processen – med en månad kvar till EU-valet och knappt fem månader till riksdagsvalet.

Frågan är dock vad som är positionering i en valrörelse och vad som är substans.

Den som granskar beslutsunderlaget upptäcker snabbt att de 5,5 miljarder som regeringen talar om över huvud taget inte finns med under den period som nästa långsiktiga försvarsbeslut ska täcka, det vill säga 2015–2019. De närmaste tre åren föreslås resurserna öka med 380, 495 respektive 940 miljoner kronor (samtidigt vill regeringen att utlandsverksamheten ska bantas med 500 miljoner kronor per år från 2016).

Först år 2023 ska försvaret få 5,5 miljarder kronor extra, och fram till dess ligger tre ordinarie riksdagsval. Mer politiskt förpliktande än så är inte regeringens ”storsatsning”.

I närtid ser kalkylen dessutom helt annorlunda ut. Försvaret brottas med ett aktuellt besparingskrav från regeringen på 500 miljoner kronor, som ska tas från personal samtidigt som det finns kritiska vakanser. Ekonomin är inte i balans.

Ovanpå detta säger nu alliansens partiledare att Sverige ska investera i ubåtsförmåga, tio ytterligare Jas-plan, korvetter i Göteborgsklass, transportflyg, luftvärn med mera, med mera. Allt motiverat av Ukraina.

Önskelistan är ett fyrverkeri av beställningar, som inte ens försvarslobbyisterna kunde föreställa sig.

Det för tankarna till ett hushåll som i dag inte klarar sina löpande utgifter, utan har ett permanent underskott på ett par tusen varje månad. Sedan kommer en förmyndare och säger: ”Här får du en tusenlapp. Den ska lösa dina ekonomiska problem. Och dessutom vill jag att du går och handlar en ny mobiltelefon, läsplatta, platt-tv – och förresten,

varför inte passa på att också köpa den senaste bärbara datorn? Det blir jättebra!”

Ekonomi är att välja, och det är även försvarspolitik. Innan regeringen tävlar med oppositionen om vem som kan beställa flest Jas-plan och placera stridsfordon på Gotland, borde den se till att det finns pengar till den löpande driften: övningar, löner, grundläggande materiel.

En begagnad Volvo som underhålls enligt serviceboken är bättre än tio nya bilar som saknar förare och pengar till bränsle.

Det säkerhetspolitiska läget har förändrats med annekteringen av Krim, men Rysslands antidemokratiska utveckling har pågått under hela den period som Fredrik Reinfeldt regerat.

Ett lands försvarsförmåga måste vara så stabil att den i grunden inte behöver förändras utifrån en enskild utrikespolitisk kris.

Redan under Almedalsveckan 2007, då finansminister Anders Borg oväntat krävde att försvaret skulle spara 3–4 miljarder på sina materielinköp, stod det klart att den ryska utvecklingen var oroande.

Den så kallade statykrisen i Estland var ett faktum, och landets myndigheter utsattes för omfattande cyberattacker från ryskt håll. Tidigare samma år hade Vladimir Putin hållit ett beryktat tal i München, där han gått till frontalangrepp mot EU och USA. Sovjetunionens upplösning var ”den största geopolitiska katastrofen” under 1900-talet, enligt den ryske presidenten. Revanschismen låg i luften.

Ett år senare gick Ryssland in i Georgien. Kreml visade hur långt man var beredd att sträcka sig. Varningar höjdes för att fler länder med rysk-språkiga minoriteter kunde drabbas.

Men i Sverige fortsatte regeringen att hårdfört skära ned på försvaret, i en sluten process som var detaljstyrd från regeringskansliet och nonchalerade den egna försvarsmyndighetens synpunkter.

Som väntat har denna åtstramningspolitik fått hård och omfattande kritik från Riksrevisionen, som kontinuerligt granskat vad som skett.

Våren 2014 är tonläget plötsligt ett annat. Nu är ”alla” överens om att försvaret behöver upprustas, även Socialdemokraterna som en gång inledde neddragningarna. Vladimir Putin har på en månad åstadkommit mer för svensk försvarsdebatt än vad en strid ström av utvärderingar, rapporter och beredningar gjort på 20 år.

Försvarsdebatt och försvarspolitik är emellertid två skilda saker.

Att döma av regeringens pr-material görs nu en historisk satsning på stridskraft och högteknologi. Men i den grå verkligheten saknas fortfarande kontanter till ärtsoppa och bensin.

twitter.com/pwolodarski “

De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965, kan se att nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet.

Från 36-39zze.pdf

I det föregående har visats Sveriges historia och en kommentar till sista delen, av Hans Nordbrink. Han är född 1950 och blev politiskt aktiv långt till vänster vid 13 års ålder, 1963, och har förblivit aktiv till vänster, vad man kan förstå nu inte lika långt till vänster som förr, men i alla fall vänster om den nuvarande socialdemokratiska ledningen.

Han är nu 63 år gammal och har har varit med i del 8 av Sveriges historia, åren 1965-2012. För äldre som också varit med i del 7, åren 1920-1965, kan hans beskrivning te sig riktig, men de kan sakna beskrivningar av de åren, som också är av betydelse för situationen nu.

Efter hans beskrivning har visats en artikel "Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige." med anledning av nazistiska angrepp nyligen på en demonstration i Stockholm, hot mot demokratin. Nazister och islamister o d är extrema högerrepresentanter i den pågående högervågen.

Alliansregeringens ideologi är inte lämplig för styrningen av Sverige. I den regeringen ingår fyra borgerliga polititska partier: moderaterna, folkpartiet, centerpartiet och kristdemokraterna. Moderatena är de ledande och deras ideologiska bakgrund finns i tidigare partier som dominerats av överklasspersoner och deras tänkande i de gamla stånden adel, präster, borgare och bönder i den gamla tiden då Sverige styrdes av Kungen.

Efter andra världskriget har tidigare outvecklade länder genom industrialiseringar och andra förändringar närmat sig levnadsförhållandena i de mer välmående delarna av världen och blivit konkurrenter till dem. Kina har seglat upp som ekonomisk stormakt och är kanske på väg att ta över USAs roll som den stora supermakten.

Människorna i USA tycks se sig kallade att leda världens öden, men situationen där med sträng kapitalism, vapenbruk, dödsstraff och svårigheter att ordna välfärdsfördelningen m m tyder på att värderingarna där inte är en bra grund för utvecklingen.

Ideologin i USA är att staten ska bestämma så litet som möjligt och att samhället ska formas av konkurrens. Det leder till en uppdelning i överklass och underklass. Den amerikanska drömmen är att komma upp i överklassen - att bli något. De svenska moderaternas ideologi är av samma slag. I USA gör man ingen hemlighet av den amerikanska drömmen. De svenska moderaterna försöker dölja strävandena att bevara och helst öka klasskillnaderna. Men världens problem nu kräver gemensamma lösningar, USAs och moderaternas konkurrensmodell fungerar inte.

Dagens politiska problem gäller i hög grad problem som rör hela världen. Mänskligheten har kommit i situationen med för mycket växthusgaser, koldioxid m m, som höjer temperaturen, vilket medför att isarna smälter och havsytorna stiger så att det blir översvämmningar som fördärvar människors livsmöjligeter. Temperaturökningarna påverkar väderförhållandena på ett negativt sätt och påverkar växt- och djurliv så att en del arter kan bli utrotade. Livet på jorden bör bevaras.

Människorna har möjligheter att lösa de problem de har, men det krävs mer kunskaper av många slag hos både mäktiga och maktlösa och väl

utbyggda institutioner som kan hantera problemen på demokratiska sätt.

Utbildningen i den svenska skolan är för dålig och också den ett hot mot demokratin.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Det blir val till riksdagen och kommunerna hösten 2014 och de politiska partierna börjar nu förbereda sig. Huvudmotståndare blir moderaterna och socialdemokraterna.

Makthavarna tycks vara för unga för att väl förstå historiens gång och det som nu händer.

Valet 2014 blir ett historiskt val då förhållandet mellan höger och vänster klargörs.

Högern är överklassen och vänstern underklassen. Högern är förtryckarna och vänstern de förtryckta.

En stor fråga är hur Sverige ska passa in i världen.

Del 2. En samhällsbeskrivning. Politikområden. Kunskaper. Utbildning. Sven Wimnells hemsida på Internet.

Sven Wimnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.

Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).
Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och
kroppsliga förhållanden och av deras
fysiska och
sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskningar, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan

alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på planerings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den s k representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:

1-4: 44 områden. 5-6: 41 och 7-9 45 områden. Varje sådant område är vanligen mycket innehållsrikt och kan delas upp i mindre områden, men för förståelsen av det hela är det lämpligt med just de 129 förtecknade områdena.

Verksamheterna är inte i alla områden av samma karaktär. Man kan säga att det i huvudområdena 1-4 i grunden är fråga om tankeverksamheter och registrering av tankeverksamheter o d. Område 5 gäller i grunden naturforskningsverksamheter och 6 teknologisk-ekonomisk användning av naturforskningens rön till kroppslig-materiell nytta. Områden 7-9 kan anses gälla kulturella verksamheter, där man visserligen använder materiella ting, men där huvudsyftet är nytta för psyket, verksamheterna kan beskrivas som informationsverksamheter med olika slags uttrycksmedel.

Den uppgjorda förteckningen över verksamheterna är grundad på mycket långa studier där verksamheterna hämtats från från etablerade system och klassifikationer för näringsgrenar, yrken, utbildningar, forskningar och biblioteksystemens dokument mm. Utgångspunkten för huvudupplägget är det mer än 100 år gamla biblioteksystemet DC, som dock i väsentliga avseenden reviderats med hänsyn till de under de många åren inträffade samhällsförändringarna. I några delar stämmer systemt mer med DK och det udda svenska biblioteksystemet SAB .

I det följande två sidor med de 129 områdena.

Klassifikationssystem för verksamheter.

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
O....105 Övergripande om forskning
O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
O....108 Samhällskunskap.
O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

O....11/19 Individernas inre verkligheter.
O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
O....16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d
O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
O....21 Allmän religionsvetenskap
O....22/28 Kristna religioner
O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper.Politiska verksamheter.
O....31 Statistik och demografi
O....32 Statsvetenskap
O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
O....37...om utbildning o d.
O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.
O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
O....51 Matematik
O....52 Astronomi, rymdforskning
O....53 Fysik o d
O....54 Kemi o d
O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
O....56 Paleontologi, arkeologi o d
O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
O....58 Botanik.
O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portuguisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Det uppgjorda klassifikationssystemet.

Systemet har följande områden på högsta nivån:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
Individernas kunskaper, erfarenheter, visioner, över- och underklass-värderingar, uppfattningar om sammanhang, tankar, logik, över- och underklassmoral.

2. Religiösa verksamheter o d.
Uppfattningar om gudars verksamheter och krav, religiösa dogmer o d.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
Politiska krav och beslut, lagar, förordningar o d. Över- eller under-klassvärderingar kan styra politiken.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
Forskning om samband mellan olika verksamheter. Inte väl utvecklade verksamheter. Sker vanligen i samband med andra verksamheter. Makthavare kan undanhålla samband för att förgylla sin politik.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
Undersökningar om naturen och dess krafter.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
Verksamheter till materiell, praktisk nytta (eller onytta). Styr i hög grad de materiella levnadsförhållandena.

7-9 Kulturella verksamheter.
Verksamheter till psykisk nytta (eller onytta). Avgör hur verksamheter-na 1-9 utvecklar sig i fortsättningen.

Verksamheterna 1-5 ligger till grund för verksamheterna 6 och 7-9. Det hela styrs av verksamheterna i 1:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. De har ökat under historiens gång, och förbättringar givit resultat i alla verksamhetter.

2. Religiösa verksamheter o d. Har minskat i betydelse till förmån för verksamheterna i 3.

3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. Har gått från makt för ledare och furstar, kungar och kejsare, överklassen, till mer makt för folket och underklassen, till demokrati. Starkt beroende av 1.

4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. Har varit subjektiva och fragmentariska, behöver bli bättre.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. Har gjort stora framsteg och mycket påverkat de teknologiska/ekonomiska verksam-heterna i 6.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. Har påverkats av verksamheterna i 5 och politiska verksamheter i 3, samt de i 1.

7-9 Kulturella verksamheter. Har påverkats av praktiska möjligheter i 6, t ex av boktryckarkonsten, radio, film, TV, datorer, Internet, och av verksamheter i 3 med lagar om skolor och annat som leder till bättre verksamheter i område 1 med psykologiska och filosofiska verksam-heter, vilka i sin tur påverkar alla verksamheterna, bl a 6 och 7-9, som i hög grad representerar levnadsförhållandena.

Verksamheterna har inför valet 2014 lagts in i 22 politikområden enligt förteckning på nästa sida

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

1 **Ledning**. (Statsminister)

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

3 **Utrikes- och världsplolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
353 Sveriges regering. Del
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

4 **Europapolitik.** (EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa

5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.

6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.

9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur

10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del

12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
(Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinärverksamheter

13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
(Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del

14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Del
7951 Socialvård o d.

15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
Forskning och utbildning:
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskpsteori o d.
17 Individens moral och uppfattningar om moral.
18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del

16 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
654 Telekommunikationsverksamheter.
655 Förlagsverksamheter o d.

659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
70 Allmänt om konst och kultur.
73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
78 Musik (konserter o d 792)
7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d. Del
796/799 Sport, idrott o d
80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
82/89 Skönlitteratur på olika språk
90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.
92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
20 Övergripande religiösa verksamheter o d
21 Allmän religionsvetenskap
22/28 Kristna religioner
29 Icke kristna religioner o d
Delar av forskning och utbildning i område 15.

(Området är mycket stort, men politikerna brukar inte ha mycket intresse för konst och kultur)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad. Del

18 **Näringar.** (Näringsminister)
658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.Del
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
66/68 Tillverkning av varor
66 Tillverkning av kemivaror o d
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
68 Tillverkning av komplexvaror
69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

19 **Handel.** (Handelsminister)
653 Handelsverksamheter.
659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet m m

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)
7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del

22 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner,försäkringar**. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

(Från http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf)

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

Makthavare och kunskaper.

I det föregående nämns att utvecklingen i världen beror av den 7 miljarder stora värdsbefolkningens kunskaper och värderingar. Alla är makthavare och det kan vara svårt att utbilda alla tillräckligt väl. Om man vill reducera problemet kan man välja ett mindre antal makthavare och ta med bara förtroendevalda till demokratiska organ och chefer hos myndigheter och stora organisationer och företag o d.

För Sverige: Antalet förtroendevalda i riksdagen är 349, i kommuner och landsting kanske 20 000. Med stora chefer av olika slag kanske man kan räkna med 100 000, cirka 1 % av Sveriges befolkning.

För världen: 1% av världsbefolkningen. avrundat uppåt gör cirka 100 miljoner personer. Dessa bör ha tillräckliga kunskaper och värderingar.

Systemen för kunskaper och värderingar :
Det ordinarie utbildningssystemet :
* Förskola och uppfostran före skolan.
* Grundskolan, 9 klasser.
* Gymnasiet, 3 år.
* Universitet och högskolor, säg 3 - 4 - 5 år.

Utanför detta system:
Forskare och utredare hos riksdag, regering, kommuner och deras myndigheter och andra organ. Forskare och utredare hos intresseorganisationer, ideella organisationer och företag av alla slag. Medier: TV radio, Inernet, film, tidningar, tidskrifter, bibliotek arkiv, bokförlag, teatrar, festivaler, studiecirklar etcetera.

Kunskapsområden finns ordnade i flera statistikserier för utbildningar, yrken och näringar mm.

Den grundläggande utbildningen sker före skolan och i grundskolan. Efter grundskolan ska svenskarna vara färdigutbildade för sin huvudroll:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

I gymnasiet kan erhållas utbildning för relativt enkla uppgifter och vid universitet och högskolor mer kvalificerade uppgifter:

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Den mest finfördelade klassificeringen av yrkes- och kunskpsområden sker vid högskolor och universitet. De som där svarar för att få fram nya kunskaper är professorerna.

Varken högskoleverket eller utbildningsdepartementet har någon förteckning över Sveriges professorer/professurer och vad de gör. Utbildningsministern vet inte vad de gör och vill inte veta det, kravet om forskningens frihet gör att universiteten och högskolorna bestämmer. Ändå bestämmer regeringen om hur mycket pengar de ska få av staten.

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FNS deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur männisor fungerar psykologsikt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Religion och levnadskunskap.

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi,

men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligariskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

<u>Religion och levnadskunskap.</u> (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

DN 28 maj 2013: från zz.pdf sidan 986:
Samtal i skolan. Ungdomar får verktyg att reflektera och tänka kritiskt

“Filosofi får mer plats i ungas liv” zz sid986

“ Sedan millennieskiftet har barn och unga fört filosofiska samtal på Södra teatern i Stockholm.Nu tar allt fler skolor efter modellen. ”Alla elever borde få möjlighet att reflektera över livets stora och små frågor”, menar eldsjälen Liza Haglund. “

“ Liza Haglund upplevde att hon sällan fick möjlighet att närma sig de stora och små livsfrågorna i skolan. Hon gick aldrig ut gymnasiet, och arbetade i flera år på olika restauranger och inom musikbranschen. Bland annat spelade hon i flera band och skrev egna låtar.

Men hela tiden fanns minnena av skolan där som en liten tagg och Liza började fundera mer och mer över varför hon egentligen inte hade trivts i grundskolan.

– Skolan är nog fortfarande ganska dålig på att ta till vara elevernas filosofiska funderingar. Redan från början är det klart vad de ska veta och tänka. Visst finns det bra lärare som man minns. Oftast de som bröt mot traditionella lektionsupplägg och vågade stå för något eget – och släppa kontrollen.

Efter att läst in en gymnasieexamen på komvux bestämde sig Liza Haglund för att läsa barnkultur och filosofi på universitet.

– En ny värld öppnade sig för mig. Här fanns det jag saknat när jag gick i skolan. Filosofi skapar en möjlighet att föra samtal som inte bara bygger på kunskaper utan på egna reflektioner. Dessutom får man verktyg för att sortera och förhålla sig till såväl vetenskap som olika typer av information som sköljer över oss.

När Liza Haglund fick höra talas om att det pågick försök med filosofi för barn i skolor kände hon direkt att hon ville vara med. Hon fick utskrifter från många filosofilektioner med bland annat lågstadiebarn och minns särskilt ett samtal som handlade om ketchup.

Under en lektion diskuterades förhållandet mellan kropp och själ. Flera av barnen tyckte att om hjärnan bara bestod av ketchup så skulle alla bara tänka på ketchup. Men eleven Sara accepterade inte resonemanget. Hon menade att vi i dag har en massa saker i hjärnan, men vi tänker inte bara på dem. Så någon med en ketchuphjärna skulle inte alls bara tänka på ketchup, menade Sara.

– Att vara kritisk och också uppfatta det orimliga i sina klasskamraters funderingar och påståenden är viktigt när barn får möjlighet att diskutera filosofiska frågor. Men de tycks också uppskatta att få ta del av andras tankar och att tillvaron kan ses från olika håll. En del blir väldigt intellektuellt stimulerade av att upptäcka att frågor kan vara så komplexa, säger Liza Haglund.

Samtalet om hjärnan och ketchupen skedde i slutet av 1990-talet när filosofi för barn var ett ganska nytt fenomen. När Ozan Zunan, då chef för Södra teatern i Stockholm, fick höra talas om det tände han direkt. Resultatet blev filosofikurser för barn och unga med bland andra Liza Haglund som ansvarig.

I tretton år har nu många hundra killar och tjejer mellan 9 och 19 år kommit till Södra teatern för att ”prata”, ”tänka”, ”lyssna” och ”lösa”. Samtalen börjar på lite olika sätt beroende på åldersgrupp, men utgår alltid från barnens och ungdomarnas egna frågor.

Ofta blir det en strid ström av påståenden, och det går inte ut på att man ska veta bäst eller nå fram till ett rätt svar. Snarare handlar det om att locka fram lyhördhet för att det ofta finns olika infallsvinklar på ett problem. Det är nyttigt att ibland granska sina föreställningar om världen och om sig själv – och detta kan med fördel göras tillsammans i en grupp.

Bör man alltid förlåta den som ber om förlåtelse? Vad är gemenskap? Varför är det så viktigt att planera? Finns det någon egentlig skillnad mellan pojkar och flickor? Är graffiti konst? Vad betyder det att vara ful? Varför berörs vi av musik? Är skolan viktig? Varför ska man förbereda sig hela tiden? Är det rätt att äta kött? Finns tiden?

– Det handlar inte i första hand om att detaljstudera Sokrates, Platon, Schopenhauer eller andra av världshistoriens tänkare. Snarare om att närma sig frågor som kan handla om alltifrån om det finns osjälviska handlingar till om religioner verkligen är bra för människor, säger Lisa Haglund.

Genom åren har hon märkt att barn och unga har många och stora existentiella frågor. Hon tror att filosofiska samtal skulle tillföra skolan mycket. Redan i dag har verksamheten vid Södra teatern fått utlöpare runt om i landet. Den här terminen har filosofiska samtal efter samma modell genomförts på skolor i bland annat Stockholm, Botkyrka och Kungsbacka.

– Och i höst kommer alla högstadieelever i Eskilstuna att få se ”Den goda människan i Sezuan” för att sedan samtala om de moraliska och etiska frågor som föreställningen väcker, berättar Liza Haglund.

Pjäsen av Bertolt Brecht handlar om hur ekonomiska villkor styr vår moral. Tre gudar har sökt sig till staden i sin hopplösa jakt efter en god människa. Till slut träffar de Shen Te som ger gudarna husrum över natten. Hennes godhet belönas och hon satsar pengarna i en egen butik. Men med rikedomen kommer tiggare och släktingar i nöd – och leder till nya problem. Går det att vara god i dagens samhälle?

– Teater, musik, böcker, pjäser ... det finns mycket att hämta inspiration till filosofiska samtal ifrån. Men det viktigaste är ändå att alltid utgå från barnens och ungdomarnas egna reflektioner. Inom de flesta av oss bor faktiskt en liten klok filosof, säger Liza Haglund.

Thomas Lerner thomas.lerner@dn.se “

“ **Filosofi för barn och unga**
”Ung filosofi” drivs av Riksteatern på Södra teatern i Stockholm under ledning av Liza Haglund och filosofilektorn Anders Persson.

”Filosofi i skolan” drivs av Riksteatern med stöd av Allmänna arvsfonden och i samarbete med Södertörns högskola och Luleå tekniska universitet. Lärare utbildas för att samtalen ska kunna utvecklas som en del i skolornas arbete med värdegrund. Projektet genomförs i flera kommuner.

I projektet ”Filosofi i skolor i Sörmland” får eleverna samtala utifrån föreställningen ”Den goda människan” i Sezuan”.

Den amerikanske professorn Matthew Lipman (1922–2010) brukar kallas barnfilosofins fader. Han utvecklade metoder för att skola in barn i filosofiskt tänkande och utarbetade lärarhandledningar, litteraturtips, lekar, lektionsplaner med mera. “

“Fotnot. Liza Haglund har en tjänst vid Södertörns högskola där hon undervisar om ledarskap, interkulturell pedagogik och om barns existentiella frågor. “

DN 2 maj 2014:

“Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår”

“Jag är 19 år gammal och lider av anorexia. Jag är en av skrämmande många unga tjejer som fängslats av samhällets ätstörda normstruktur. Överallt, hela tiden, varje dag, utsätts vi för skeva budskap om ett omänskligt ideal.

Vi indoktrineras med krav om hur vi bör vara och se ut. Vi tvingas att anamma orimligt höga ambitioner. För allt tycks peka på att det är det som är vägen till lycka. Men hur kan vi tolerera att detta kostar så mycket? Tårar som aldrig slutar rinna. Magar som aldrig slutar kurra. Röster som aldrig vill sluta skrika att vi inte duger. Att vi inte duger som vi är. Att vi är odugliga, oduglingar, fulla av oduglighet. Vi springer och springer och fortsätter att springa för att hitta ”Det Sköna Landet Duga”. Det som utlovas överallt, hela tiden, varje dag.

När ska samhället ta ansvar? När ska medier och politiker sluta blunda? Jag säger det nu, en uppmaning: Sluta blunda. Sluta blunda! Sluta blunda för alla oss unga flickor som svälter oss själva för att försöka passa in i mallen och komma över åtminstone ett uns av självrespekt. Sluta blunda för hur dåligt vi mår. Sluta blunda för att samhällets ideal är så skeva att vi gråter oss till sömns, räknar kalorier och inte vågar se oss själva i spegeln. Sluta blunda för att kraven kväver oss och uppslukar vår spontanitet och livsglädje. Era stängda ögon representerar allt som är fel, inte våra kroppar.

Samhällets ätstörda normstruktur gör mig så bottenlöst ledsen. För problemen sitter inte hos oss och hur vi ser ut. Problemet är strukturellt. Det finns på en högre nivå och går att bekämpa. Jag måste tro att det gör det. För när jag blir frisk och fri ska jag brottas, slåss och kämpa mot alla vidriga demoner som förpestar unga tjejers självbild.

Jag vill göra något för dessa tjejer. Hjälpa. Vägleda. Men vi ska inte tvingas lära oss att undvika och negligera alla sjuka ideal.

Jag vill att idealen ska gå upp i rök och aldrig mer återkomma. För detta är en hemsk sjukdom. Jag vill inte blunda. Jag ska inte blunda. Jag tror och hoppas på ett samhälle som inte är ätstört.

Elin Bengtsson, 19 år “

Det skulle kunna bli bättre med en bra undervisning i levnadskunskap i skolan.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

36-39zs.pdf Även zzz.pdf sidan 414

“Människor har alltid varit beroende av att samarbeta när de skapar och utvecklar samhällen. I dag står människor i olika delar av världen inför både möjligheter och problem kopplade till globalisering, interkultu-rella relationer och hållbar samhällsutveckling. Kunskaper om sam-hället ger oss verktyg så att vi kan orientera oss och ta ansvar för vårt handlande i en komplex värld.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att se samhällsfrågor ur olika perspektiv. På så sätt ska eleverna utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck och hur olika aktörer försöker påverka samhällsutvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer. Eleverna ska vidare ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällsvetenskapliga begrepp och modeller.

Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar förtrogenhet med de mänskliga rättigheterna och med demokratiska processer och arbetssätt. Den ska också bidra till att eleverna tillägnar sig kunskaper om, och förmågan att reflektera över, värden och principer som utmärker ett demokratiskt samhälle.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utifrån personliga erfarenheter och aktuella händelser uttrycka och pröva sina ställningstaganden i möten med andra uppfattningar. Därigenom ska eleverna stimuleras att engagera sig och delta i ett öppet meningsutbyte om samhällsfrågor.

Genom undervisningen i ämnet samhällskunskap ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

* reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar,
* analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv,
* analysera samhällsstrukturer med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp och modeller,
* uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv,
* söka information om samhället från medier, internet och andra källor och värdera deras relevans och trovärdighet,
* reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser. “

Från Skolverkets hemsida 11 maj 2013: Från zz.pdf sidan 420

“Tema SO”

“ Forskning har visat att en bra SO-undervisning ställer krav på lärarens förmåga att anpassa metoder till ämnesområde, situationer och elevgrupper samtidigt som uppdaterade ämneskunskaper är avgörande i en värld i förändring. Kärnan i SO-ämnena, det som eleverna ska ha med sig som samhällsmedborgare, förändras i takt med att omvärlden och samhällets värderingar ändras. Det har skett en stark utveckling av den didaktiska forskningen inom historia, samhällskunskap, religion och geografi de senaste åren, men många frågor kvarstår om SO-undervisningens effekter i praktiken.

Tema SO i undervisningen är producerat av frilansjournalisten Helene Gustafsson i samarbete med Anna Sandström,redaktör på forskning.se.
Vetenskaplig faktagranskning: Anders Broman, lektor i statsvetenskap och forskare vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Karlstad universitet.
Temat är en samproduktion mellan Skolverket - Forskning för skolan och forskning.se. Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar:Utvecklingsavdelningen “

Tema SO
Vad är SO-ämnenas didaktik?
Vilken är SO-ämnenas kärna?
Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
Vilka undervisningsmetoder lämpar sig bäst för de olika SO-ämnena?
Vilka metoder främjar elevens måluppfyllelse?
Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
Hur uppnås likvärdig bedömning inom SO?
Hur har SO-ämnena utvecklats över tid?
Är forskarna överens?

“Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?”

“ Skolan har ett uppdrag att förmedla och förankra de mänskliga rättigheterna och det svenska samhällets grundläggande demokratiska värderingar hos eleverna.

Det är emellertid hela skolan mer än enskilda ämnen som har ansvaret för detta, vilket den nya skollagen och de nya läroplanerna tydligt gett uttryck för. Dock finns det kvar vissa skrivningar i skolans styrmedel som betonar enskilda ämnens ansvar för delar i detta.

Baskunskaper viktiga för samtal och val
Det är viktigt att det finns vissa baskunskaper hos medborgarna som kan utgöra referenspunkter för samtal om samhällets förändring, för politiska samtal och för deltagande i samhällslivet. Sett ur individens perspektiv är samhällsämnena viktiga för att kunna "hitta" i det komplexa samhälle och den globaliserade värld vi lever i - individen ska kunna välja sin väg i samhället.

Alla skolämnen befinner sig förstås i en samhällskontext vilken kan förändras över tid. Men det finns mycket som talar för att SO- ämnena har en tydligare koppling till de förmågor och egenskaper som eftersträvas vid en viss tidpunkt än andra ämnen.

Kursplanen för gymnasiet ger samhällskunskapsundervisningen ett ansvar för att individerna ska kunna och vilja vara aktiva i samhällslivet bland annat genom att kunna bemöta det stora informationsflödet med ett kritiskt förhållningssätt.

Ideala egenskaper för senmoderna medborgaren
Dansk forskning har visat att dessa egenskaper av självständighet, kritiskt tänkande och demokratiska värderingar ligger nära idealet hos

den senmoderna medborgaren och att det finns klara paralleller till kunskapskraven och färdigheterna som beskrivs för det danska samhällskunskapsämnet.

Forskning vid Karlstad universitet har visat att specifik ämnesundervisning, i det här fallet samhällskunskap, inte kan förväntas ha någon generell effekt på elevernas politiska/ demokratiska förhållningssätt.

Hur vi skapar våra politiska uppfattningar är mer komplext än så. Det ska emellertid inte förminska den minst nioåriga skolans betydelse som helhet och som förmedlare av de kunskaper och färdigheter som individen använder för att förstå samhället och för att fatta egna välgrundade beslut kring åsikter och agerande.

Tillfrågade experter: Bengt Schüllerqvist, professor, och Anders Broman universitetslektor i statsvetenskap, båda forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik vid Karlstad universitet

Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen “

“Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?”

“SO-undervisningen i praktiken ser olika ut på olika platser i landet och varierar mycket både i relation till barnens ålder, region, skola, lärare och specifika konstellationer av elever med mera. Lärarens didaktiska kunskaper och en medvetenhet om lärarens didaktiska val spelar en viktig roll - syftet med lektionen, innehåll, metod - men också hur läraren planerar, organiserar, genomför och utvärderar sin undervisning.

Tematiskt för yngre - mer ämnesstyrt för äldre
Studier har visat att i yngre årskurser arbetar läraren i hög grad tematiskt- frågan styr och alla SO-ämnen finns med i svaret. På mellanstadiet tenderar undervisningen att vara fragmentarisk och uppdelad i delar, vilket medför att eleverna kan få svårt att se helheten. SO-undervisningen kan vara mycket lärar- och läromedelsstyrd men också konstruerad utifrån stort inflytande från elever, deras frågeställningar och intressen.

Ju högre upp i ålder desto mer har de enskilda ämnenas innehåll det största utrymmet och desto mer handlar det för läraren om att arbeta med fenomen, att kritiskt granska, analysera och anlägga fler perspektiv. Denna studie är emellertid grundad på relativt få iakttagelser.

Någon bredare undersökning på hur undervisningen ser ut i praktiken har inte gjorts på senare tid, tidigare studier visar på en variation av tänkande bland lärare. Lärare gör val utifrån något olika uppfattningar om ämnenas kärna och omvandlar efter bästa förmåga ämnenas värden för att passa eleverna.

Historia och geografi har mer framträdande roll
En pågående studie vid Karlstads universitet har gett forskarna en

preliminär inblick i hur undervisningen på mellanstadiet ser ut. Ned slag har gjorts på olika platser i landet och ett mönster som framträder är att undervisningen byggs upp genom att relatera sådant som är känt till sådant som är okänt för att lära sig om vad som är lika och olika i olika tider och på olika platser.

Det undervisas om frågor om hur det var att leva som barn i Sverige under medeltiden, vad det innebär att växa upp i ett annat land, att ha olika religioner eller att leva i en demokrati respektive diktatur. Det undervisas också om olika samband, exempelvis förstå varför levnadsvillkor för barn skiljer sig åt på olika platser i världen.

En intressant bild som forskarna blivit medvetna om är att geografi och historia tycks ha en mer framträdande plats i undervisningen än religionskunskap och samhällskunskap. Med rum och tid har geografi och historia möjligen något att hänga upp undervisningen på som inte religionskunskap och samhällskunskap har på samma sätt. Runt rummet och tiden har det etablerats ett innehåll och en form som fått en starkare plats och också mer tid.

"Mer abstrakt" skjuts på framtiden
Dessutom tycks det ha uppstått en tradition hur dessa två dimensioner ska användas på låg- och mellanstadiet. I geografi går man från det nära till det som är längre bort - från bygden och landskapet, landet till världsdelen och världen, i historia från då till nu, från sten, brons och järnålder, vikingatid, medeltid och Gustav Vasa och framåt.

Det finns ett etablerat mönster att undervisa utifrån vad som är konkret och som tar tid om man ska hinna med något efter Gustav Vasa och världen bortom Europa. Tendensen är att skjuta samhällskunskap och religionskunskap som ses som mer abstrakta ämnen på framtiden.
I de tidigare årskurserna är samhällskunskap ofta ett ämne som fyller ut övriga ämnen, även om det har "egna" kunskapsområden såsom "demokrati och diktatur", "lag och rätt" samt "valet". Dessa områden behandlas mer som regelrätt "skolämnesundervisning" än andra områden som har en annan karaktär så som klassråd, elevråd och värdegrundsövningar. Nyheter är ganska vanligt förekommande och speciellt i grundskolan sker nutidsorienteringen bland annat med hjälp av kryss och tips.

Ny teknik - verktyg i undervisningen men inte för alla
Skolan bör arbeta med enkla och roliga metoder för att intressera elever för tekniken. För geografiämnet gäller exempelvis att det idag sker en snabb utveckling av geografiska informationssystem (GIS) som idag finns tillgängligt gratis via internet.

Ett spännande verktyg som många lärare och även intresserade förskollärare arbetar med idag är GPS och Geocatching. Kartan, grunden i GPS, är geografens viktigaste verktyg och bör användas ofta i undervisningen. Överlag saknas den laborativa delen av geografiämnet där även fältstudier och exkursioner ingår och lärarna behöver konkretisera SO-ämnenas innehåll mer; "göra" verksamheter, låta eleverna arbeta med att undersöka, observera, diskutera, kritiskt granska, presentera och värdera.

Tillfrågade experter: Agneta Bronäs universitetslektor, Centrum för de humanistiska ämnenas didaktik, Stockholms universitet, Kerstin von Brömssen lektor i religionsvetenskap med ämnesdidaktisk inriktning, Göteborgs universitet. Thomas Nygren doktor i historia med didaktisk inriktning och forskare HUMlab Umeå universitet, Lena Molin lektor i didaktik och ansvarig för geografiämnet i de nya kursplanerna för grundskolan och gymnasiet, Uppsala universitet, Martin Stolare docent i historia, Johan Samuelsson, universitetslektor i historia, Martin Stolare docent i historia, Martin Kristiansson universitetslektor och Christina Osbeck docent i religionsvetenskap, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet.
Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26 av Utvecklingsavdelningen”

“Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?”

“De ämnesdidaktiska kunskaperna är viktiga men kompliceras av att det är kunskaper som bygger på andra delar av en lärares kunskapsbas. Studier indikerar att ett strategiskt val i sammanhanget skulle kunna vara att fokusera på relationen mellan ämnesteori och ämnesdidaktisk kunskap.

Forskning har visat att lärarnas ämnesdidaktiska kompetens har stor betydelse för elevens resultat. Lärarnas kompetens kopplas ihop med hur skolundervisningen är organiserad och hur den ser ut rent praktiskt. Idag får eleven ta ett allt större ansvar för sitt eget lärande vilket påverkar motivationen negativt och det i sin tur leder till försämrat resultat.

Både goda ämneskunskaper och didaktisk kompetens behövs
Forskningen visar alltså på hur viktigt det är med en aktiv lärare som kan uppmuntra och engagera sina elever. Internationell forskning pekar också på att det inte räcker med goda ämneskunskaper och inte heller med goda allmänna pedagogiska kunskaper, utan att det är just förmågan att koppla samman innehåll och arbetssätt på ett varierat sätt som är framgångsrikt. Just denna bredd i förmågan att förstå undervisning och lärande och att själv kunna variera undervisningen är vad vi kallar ämnesdidaktiskt kunskap, "pedagogical content knowledge", PCK, i den amerikanska terminologin.

PCK innebär kunskap som framförallt formas av ämnesteoretiska och allmänpedagogiska kunskaper, men också kunskaper om den lokala och samhälleliga kontexten.

Här ser forskarna en slagsida mot allmänpedagogiska kunskaper kombinerat med lokala kontextkunskaper.

Lektionsinnehållet blir ofta statiskt
Ämnesteoretiska kunskaper utgör en svagare länk till de ämnesdidaktiska kunskaperna. En risk med detta är att den lokala kontexten - det som lärare brukar undervisa om - blir detsamma även om det kan undervisas på olika sätt.

Innehållet blir alltså detsamma, men formen varieras och tendenser till detta ses bland annat i samhällskunskap. Trots att ämnet beskrivs som ett komplext och föränderligt ämne som är svårt att hålla samman och vars gränser inte alltid är tydliga visar forskning att lärare anger samma områden som hörande till ämnet: demokrati och diktatur, lag och rätt, valet, tillsammans med behandling av aktuella händelser bland annat som ett återkommande nyhetstips eller tipstolva på fredagar.

När det gäller idéen om att förstärka ämneskunskapens relation till för den ämnesdidaktiska kunskapen i fallet med samhällskunskap är det en iakttagelse som gjorts på mellanstadiet. Det är möjligt att det kanske ser tvärtom ut på gymnasiet. Där kanske relationen mellan ämneskunskaper och ämnesdidaktiska kunskaper är så stark att den förtar betydelsen av allmänna pedagogiska kunskaper så att den relationen istället skulle behöva förstärkas.

Tillfrågad expert: Martin Kristiansson universitetslektor, Bengt Schüllerqvist, professor i historia och Martin Stolare docent i historia, samtliga forskar vid Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, Karlstad universitet.

Text: Helene Gustafsson
Senast granskad: 2012-11-26
Innehållsansvar: Utvecklingsavdelningen”

(Didaktik: undervisningslära eller - konst, enligt Svenska Akademins ordlista)

Svenska Läromedel

Svenska Läromedel - Svenska Läromedel - Läromedelsförlagens branschorganisation

Läromedelsförlagens branschorganisation

Med läromedel som utvecklats av författare och förlag når eleverna högre resultat i skolan. På högskolan ger läromedel och kurslitteratur kunskap och en grund för forskning och yrke. Läromedelsförlagens uppgift är att ge en kunskapsstomme till hela undervisningsväsendet, från förskola till högskola, SFI, folkbildning och övrig utbildning. Svenska Läromedel främjar förlagens läromedelsutveckling och verkar för att lärare, elever och studenter ska få möjlighet att använda läromedlen. Både förlagen och branschföreningen verkar härigenom till att genomföra utbildningspolitiken.

Det finns tryckta och digitala läromedel för alla ämnen, varierande lärsituationer och olika elevers behov. Men professionella lärare måste få möjlighet att med sina elever använda läromedel och lärarhandledningar som är aktuella och pedagogiskt bäst. Studenter på högskolan måste få möjligheter att skaffa den kurslitteratur de behöver. Motsvarande gäller annan även utbildning.

Genom dialog med skolmyndigheter och andra skolaktörer verkar Svenska Läromedel för att medlemsförlagen ska få goda förutsättningar att utveckla och tillhandahålla läromedel. Med affärsstöd främjar vi förlagens affärsverksamhet. I vår opinionsbildning förklarar vi hur viktiga läromedlen är för att elever ska nå sina mål i skolan och studenter sina på högskolan. Svenska Läromedel är också en mötesplats för läromedelsbranschen.

På hemsidan hittar du våra ståndpunkter och information om läromedel och läromedelsmarknaden. Kontakta oss om du vill veta mer, framföra synpunkter eller diskutera läromedel.

Rickard Vinde, VD

DN 27 april 2014:

"Eget ansvar ibland andras"

"Vem har ansvaret för medborgarnas utbildning och arbete? Individen eller samhället? "

"Sveriges Kommuner och landsting, SKL, oroas över den framtida rekryteringen av vård- och omsorgspersonal. Närmare en kvarts miljon personer kommer att behöva nyanställas inom den kommande tioårsperioden. Det beror dels på stora pensionsavgångar, dels på att gruppen 80 år och äldre förväntas öka särskilt snabbt efter år 2020. Framför allt är det undersköterskor som kommer att behövas.

Detta kan tyckas som en god nyhet i ett Sverige där 440 000 går arbetslösa, enligt Statistiska central-byråns senaste kvartalsstatistik. Men frågan är förstås hur många ur den senare gruppen som platsar i den första. Och hur de tar sig dit.

Vid arbetsförmedlingen i Trollhättan pågår efter Saab-konkursen ett intressant projekt. Med stöd av EU:s globaliseringsfond har arbetsförmedlarna kunnat erbjuda tidigare Saabanställda och underleverantörer en rad utbildningar även på högskolenivå. Många har varit inriktade mot just vård och omsorg och många har fått jobb efteråt. Resultatet ska slutredovisas i maj, men redan nu är projektledaren Sören Johansson lyrisk. "Det som skett i Trollhättan är ett under", summerar han.

Avhoppen kan, enligt Sören Johansson, räknas på ena handens fingrar. Och det kan möjligen förklaras av den höga graden av frivillighet. Utbildningarna har varit en möjlighet, och inget som påbörjats under hot om indragen a-kassa. Och finansieringen har i vissa fall bara till en

del bekostats av det offentliga. Ingen har fått en hel sjuksköterskeutbildning, utan kanske två terminer betalt, och därefter har den enskilde själv fått investera i fortsättningen.

Detta med betald utbildning är en vansklig balansakt. Principiella resonemang riskerar att kollidera med pragmatiska. Det är givetvis orättvist att den som själv tar ansvar för sin utbildning går ut i arbetslivet med studieskulder, medan den som inte tar ansvar kan börja på samma arbetsplats med noll kronor i skuld.

Det är också lätt att se att incitament och synen på eget ansvar förändras av ett system där man kan lassa över sina levnadskostnader under studietiden på det offentliga. Men vad är alternativet?

Det finns vissa som av ett eller annat skäl inte förmår ta sig över utbildningströskeln själv. Kanske handlar det till viss del om var i landet man bor, vilken familj man kommer ifrån och vilken tilltro man sätter till sig själv, sin egen förmåga och sin framtid. Det är lätt att säga att det i så fall är attityderna som borde förändras – svårare att göra det.

Risken med att från samhällets sida inte göra något, är att individen inte heller gör det. Och att den enskilde aldrig kommer i arbete. Faran med att, som Arbetsförmedlingen gör i dag, bedöma från fall till fall och att prioritera individer som hamnat i ”garantier” är att indirekt premiera långvarig passivitet och initiativlöshet. Och att det i sig fungerar passiviserande.

Det finns ingen bra lösning. Bara mindre dåliga. Även om mer av eget ansvar vore att föredra, lär vi aldrig komma ifrån det faktum att vissa inte mäktar med att bära det. Då måste det offentliga gå in. Livslångt permanent utanförskap är trots allt värre än ett visst mått av orättvisa.

Men SKL har sannerligen annat att göra innan det är dags att gå ut och kräva mer av betalda utbildningar. Mitt i bemanningskrisen är föråldrade delade turer och ofrivillig deltid ännu verklighet i flera kommuner. Vård- och omsorgssektorns bristande attraktivitet har sannolikt mindre att göra med arbetsuppgifterna än arbetsgivarnas ofta erbarmliga ledarskap.

DN 27/4 2014 “

Från Skolverket 18 februari 2013:

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011

Grundskolans läroplan innehåller tre delar: skolans värdegrund och uppdrag, övergripande mål och riktlinjer för utbildningen samt kursplaner som kompletteras med kunskapskrav. Läroplanens första del gäller även för förskoleklassen och fritidshemmet, medan den andra delen gäller i tillämpliga delar för dessa verksamheter.

1 Skolans värdegrund och uppdrag

Grundläggande värden

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke-konfessionell.

Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet.

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.

Saklighet och allsidighet

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till skolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen.

Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i denna läroplan och klart ta avstånd från det som strider mot dem.

En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform och inom fritidshemmet ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla.

Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Det sätt på vilket flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan, och de krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan har ett ansvar för att motverka traditionella könsmönster. Den ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.

Rättigheter och skyldigheter

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan.

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.

Skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Särskilt under de tidiga skolåren har leken stor betydelse för att eleverna ska tillägna sig kunskaper. Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet inom ramen för hela skoldagen.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och

självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.

I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom ett *historiskt perspektiv* kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.

Genom ett *miljöperspektiv* får de möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Ett *internationellt perspektiv* är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.

Det *etiska perspektivet* är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.

Skolans uppdrag att främja lärande förutsätter en aktiv diskussion i den enskilda skolan om kunskapsbegrepp, om vad som är viktig kunskap i dag och i framtiden och om hur kunskapsutveckling sker. Olika aspekter på kunskap och lärande är naturliga utgångspunkter i en sådan diskussion. Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former – såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet – som förutsätter och samspelar med varandra. Skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet.

Skolan ska främja elevernas harmoniska utveckling. Detta ska åstadkommas genom en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. Gemensamma erfarenheter och den sociala och kulturella värld som skolan utgör skapar utrymme och förutsättningar för ett lärande och en utveckling där olika kunskapsformer är delar av en helhet. Ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, skola och fritidshem kan berika elevernas utveckling och lärande.

Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. I skolarbetet ska de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna uppmärksammas. Även hälso- och livsstilsfrågor ska uppmärksammas.

Eleverna ska få uppleva olika uttryck för kunskaper. De ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form ska vara inslag i skolans verksamhet. En harmonisk utveckling och bildningsgång omfattar möjligheter att pröva, utforska, tillägna sig och gestalta olika kunskaper och erfarenheter. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna ska tillägna sig.

God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna

växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Varje skolas utveckling
Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

2 Övergripande mål och riktlinjer

I de övergripande målen anges de normer och värden samt de kunskaper som alla elever bör ha utvecklat när de lämnar grundskolan. Målen anger inriktningen på skolans arbete.

2.1 Normer och värden

Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Mål
Skolans mål är att varje elev

* kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter,
* respekterar andra människors egenvärde,
* tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling, samt medverkar till att hjälpa andra människor,
* kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen, och
* visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Riktlinjer
Alla som arbetar i skolan ska

* medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
* i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av solidaritet mellan människor,
* aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper, och
* visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt

Läraren ska

* klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet,
* öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem,
* uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling,
* tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och
* samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete.

2.2 Kunskaper

Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Dessa ger också en grund för fortsatt utbildning. Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass som enskilt. Lärarna ska sträva efter att i undervisningen balansera och integrera kunskaper i sina olika former.

Mål

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

* kan använda det svenska språket i tal och skrift på ett rikt och nyanserat sätt,
* kan kommunicera på engelska i tal och skrift samt ges möjligheter att kommunicera på något ytterligare främmande språk på ett funktionellt sätt,
* kan använda sig av matematiskt tänkande för vidare studier och i vardagslivet,
* kan använda kunskaper från de naturvetenskapliga, tekniska, samhällsvetenskapliga, humanistiska och estetiska kunskapsområdena för vidare studier, i samhällsliv och vardagsliv,
* kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt,
* kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,
* kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden,
* har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet samt fått grundläggande kunskaper om de nordiska språken,
* har fått kunskaper om de nationella minoriteternas (judar, romer, urfolket samerna, sverigefinnar och tornedalingar) kultur, språk, religion och historia,
* kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia,
* har fått kunskaper om samhällets lagar och normer, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar i skolan och i samhället,
* har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling,
* har fått kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället,
* kan använda och ta del av många olika uttrycksformer såsom språk, bild, musik, drama och dans samt har utvecklat kännedom om samhällets kulturutbud,
* kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande, och
* kan göra väl underbyggda val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* uppmärksamma och stödja elever i behov av särskilt stöd, och
* samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Läraren ska

* ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
* stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,

* ge utrymme för elevens förmåga att själv skapa och använda olika uttrycksmedel,
* stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter,
* samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen, och
* organisera och genomföra arbetet så att eleven

- utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga,
- upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt,
- får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling,
- successivt får fler och större självständiga uppgifter och ett ökat eget ansvar,
- får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang, och
- får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Mål

Skolans mål är att varje elev

* tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö,
* successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan, och
* har kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Läraren ska

* utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inlärning och för sitt arbete i skolan,
* svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad,
* verka för att flickor och pojkar får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen,
* svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer,
* tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen, och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle.

2.4 Skola och hem

Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla skolans innehåll och verksamhet.

Läraren ska

* samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling, och
* hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation och iaktta respekt för elevens integritet.

2.5 Övergång och samverkan

Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. För att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv ska skolan också sträva efter att nå ett förtroendefullt samarbete med förskolan samt med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Samarbetet ska utgå från de nationella mål och riktlinjer som gäller för respektive verksamhet.

Riktlinjer

Läraren ska

* utveckla samarbetet mellan förskoleklass, skola och fritidshem,
* utbyta kunskaper och erfarenheter med personalen i förskolan och i berörda skolformer, och
* i samarbetet särskilt uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd.

2.6 Skolan och omvärlden

Eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet i skolan. De ska också få underlag för att välja fortsatt utbildning. Detta förutsätter att den obligatoriska skolan nära samverkar med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och närsamhället i övrigt.

Mål

Skolans mål är att varje elev

* kan granska olika valmöjligheter och ta ställning till frågor som rör den egna framtiden,
* har inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings- och kulturliv, och
* har kännedom om möjligheter till fortsatt utbildning i Sverige och i andra länder.

Riktlinjer

Alla som arbetar i skolan ska

* verka för att utveckla kontakter med kultur- och arbetsliv, föreningsliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö, och
* bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av kön eller av social eller kulturell bakgrund.

Läraren ska

* bidra med underlag för varje elevs val av fortsatt utbildning, och
* medverka till att utveckla kontakter med mottagande skolor samt med organisationer, företag och andra som kan bidra till att berika skolans verksamhet och förankra den i det omgivande samhället.

Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska

* informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och
* vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

2.7 Bedömning och betyg

Betyget uttrycker i vad mån den enskilda eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg.

Mål

Skolans mål är att varje elev

* utvecklar ett allt större ansvar för sina studier, och
* utvecklar förmågan att själv bedöma sina resultat och ställa egen och andras bedömning i relation till de egna arbetsprestationerna och förutsättningarna.

Riktlinjer

Läraren ska

* genom utvecklingssamtal och den individuella utvecklingsplanen främja elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling,
* utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn,
* med utgångspunkt i föräldrarnas önskemål fortlöpande informera elever och hem om studieresultat och utvecklingsbehov, och
* vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

2.8 Rektorns ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

* skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas,
* skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till handledning, läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, t.ex. bibliotek, datorer och andra hjälpmedel,
* undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver,
* kontakt upprättas mellan skola och hem, om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan,
* resursfördelningen och stödåtgärderna anpassas till den värdering av elevernas utveckling som lärare gör,
* undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet,
* i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger,
* samarbetsformer utvecklas mellan förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja varje elevs mångsidiga utveckling och lärande,
* samverkan kommer till stånd med förskolan för att skapa förutsättningar för en samsyn och ett förtroendefullt samarbete,
* formerna för samarbete mellan skolan och hemmen utvecklas och att föräldrarna får information om skolans mål och sätt att arbeta och om olika valalternativ,
* samverkan med skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning,
* den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning,
* personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter,

* skolans internationella kontakter utvecklas, och
* skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen.Grundskoleutbildning

3 Kursplaner

Klicka på respektive ämne för att se kursplan, kunskapskrav och tillhörande resurser: kursplanen i A3-format, kommentarmaterial, diskussionsunderlag och ämnesfilm.

Här ordnade enligt klassifikationssystemet för verksamheter :

	1mars 2013	17 dec 2013
108	Samhällskunskap	Samhällskunskap
2	Religionskunskap	Religionskunskap
51	Matematik	Matematik
53	Fysik	Fysik
54	Kemi	Kemi
57	Biologi	Biologi
62	Teknik	Teknik
64	Hem- och konsumentkunskap	Hem- och konsumentkunskap
74	Slöjd	Slöjd
75-77	Bild	Bild
78	Musik	Musik
796/ 799	Idrott och hälsa	Idrott och hälsa
802	Engelska	Engelska
803	Modersmål	Modersmål
803	Svenska	Svenska
803	Svenska som andraspråk	Svenska som andraspråk
803	Teckenspråk för hörande	Teckenspråk för hörande
804+	Moderna språk	Moderna språk
91	Geografi	Geografi
93-99	Historia	Historia

Senast granskad: 2011-12-15
Innehållsansvar:
Förskole- och grundskoleenheten

Från Skolverkets hemsida 21 februari 2013:

Några ämnen i gymnasiet.

De gymnasiegemensamma ämnena är ämnen som alla gymnasieelever läser. De gymnasiegemensamma ämnena varierar i omfattning mellan de olika programmen. I den nya gymnasieskolan finnas nio gymnasiegemensamma ämnen.

Gymnasiegemensamma ämnen

- Engelska
- Historia
- Idrott och hälsa
- Matematik
- Naturkunskap
- Religionskunskap
- Samhällskunskap
- Svenska/svenska som andraspråk

GYMNASIEGEMENSAMMA ÄMNEN

Det finns nio ämnen som är gemensamma för alla program i gymnasieskolan: engelska, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap samt svenska eller svenska som andraspråk. På naturvetenskapsprogrammet ersätts ämnet naturkunskap med karaktärsämnena biologi, fysik och kemi och på teknikprogrammet med karaktärsämnena fysik och kemi (Bilaga 3, skollagen.) De gymnasiegemensamma ämnena ingår i alla gymnasieutbildningar men de varierar i omfattning mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program. I historia, samhällskunskap, naturkunskap och matematik finns också olika kurser för olika program.

I ämnena historia, samhällskunskap och naturkunskap finns dels en inledande 50-poängskurs (kurs 1a1), dels en inledande 100-poängskurs (kurs 1b). Elever på yrkesprogrammen läser den inledande 50-poängs-

kursen i varje ämne. Elever på de högskoleförberedande programmen läser den inledande 100-poängskursen med undantag för teknikprogrammet där eleverna läser 50-poängskursen i historia. För elever som har läst den inledande 50-poängskursen och vill komplettera upp till 100 poäng finns en påbyggnadskurs om 50 poäng (kurs 1a2). De två 50-poängskurserna tillsammans motsvarar 100-poängskursen.....

I ämnet matematik finns olika ”spår” för olika program. För yrkesprogrammen finns ett spår med en inledande kurs och en påbyggnadskurs om vardera 100 poäng (a-spåret). För ekonomiprogrammet, estetiska programmet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet finns ett spår med tre kurser om vardera 100 poäng (b spåret). För naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet finns också ett spår med tre kurser om vardera 100 poäng (c-spåret). Elever på yrkesprogrammen som vill läsa mer matematik går över till b- eller c-spåret för den tredje kursen. Därefter finns nivåerna 4 och 5, med kurser som gäller för samtliga tre spår. ....

Varför varierar då omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena och varför finns det olika inledande kurser för yrkesprogram och högskoleförberedande program? Yrkesprogrammen behöver mer tid för programmets karaktärsämnen så att eleverna ska kunna bli väl förberedda för yrkesverksamhet direkt efter gymnasieskolan. Därför har de gymnasiegemensamma ämnena en mer begränsad omfattning och karaktärsämnena (de programgemensamma ämnena, inriktningarna och programfördjupningen) stor omfattning. På de högskoleförberedande programmen utgör de gymnasiegemensamma ämnena ofta en del av karaktären. Högskoleförberedelse är också till stor del generell och utvecklas bland annat genom fördjupade kurser inom de gymnasiegemensamma ämnena. Därför är omfattningen av de gymnasiegemensamma ämnena större på högskoleförberedande program än på yrkesprogram.

Eftersom alla elever läser de gymnasiegemensamma ämnena får dessa en nyckelroll för att uppfylla gymnasieskolans syfte: att förbereda eleverna såväl för yrkesverksamhet och fortsatta studier som för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Men det är inte enbart i de gymnasiegemensamma ämnena som eleverna förbereds för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Detta utvecklas i samspel mellan alla ämnen som ingår i ett program.

Rektorn har, enligt läroplanen för de frivilliga skolformerna, ett särskilt ansvar för att lärare i olika kurser samverkar så att eleverna får ett sammanhang i sina studier. Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen, och därmed även prägla alla kurserna, inklusive kurser i de gymnasiegemensamma ämnena, som eleverna läser inom ett program.

Riksdagen har beslutat vilka ämnen som är gymnasiegemensamma och omfattningen per program.

PROGRAMGEMENSAMMA ÄMNEN

För varje program i gymnasieskolan finns ämnen som är gemensamma för programmet och alltså ska läsas av alla elever på programmet. De ger programmet dess karaktär. De tar upp det kunskapsinnehåll som alla elever på programmet ska tillägna sig och ger en grund för fortsatta studier inom programmet.

Regeringen har beslutat vilka ämnen som är programgemensamma och omfattningen av dem, efter förslag från Skolverket. Sedan har Skolverket beslutat om vilka kurser som ingår i de programgemensamma ämnena.

Ämne - Samhällskunskap

Om ämnet Jämförelse med GY2000 Jämförelse med grundskolan

Ämnet samhällskunskap är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Det har sin bas inom statsvetenskap, sociologi och nationalekonomi, men även andra samhällsvetenskapliga och humanistiska discipliner ingår. Med hjälp av begrepp, teorier, modeller och metoder från alla dessa discipliner kan komplexa samhällsfrågor förstås och förklaras. Ämnet har även ett historiskt perspektiv.

Ämnets syfte
Kommentar

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om människors livsvillkor med utgångspunkt i olika samhällsfrågor. Politiska, sociala och ekonomiska band sammanlänkar i dag människor i olika samhällen över hela världen. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla förståelse för frågor om arbetsliv, resurser och hållbar utveckling.

Eleverna ska ges möjlighet att utveckla ett vetenskapligt förhållningssätt till samhällsfrågor och en förståelse av det vetenskapliga arbetet med samhällsfrågor. Dessutom ska undervisningen bidra till att skapa förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhällslivet. Ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt kräver ett kritiskt förhållningssätt och eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla ett sådant. Det omfattar förmåga att söka, strukturera och värdera information från olika källor och medier samt förmåga att dra slutsatser utifrån informationen.

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att arbeta med olika metoder för att samla in och bearbeta information. Genom undervisningen ska eleverna även ges möjlighet att uttrycka kunskaper och uppfattningar såväl muntligt som skriftligt samt med hjälp av modern informationsteknik.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättningars betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
4. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
5. Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Kurser i ämnet

Samhällskunskap 1a1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 1a2, 50 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a1. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 1b, 100 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande. Betyg i kursen kan inte ingå i elevens examen tillsammans med betyg i kursen samhällskunskap 1a1 eller kursen samhällskunskap 1a2.

Samhällskunskap 2, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a2 eller kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 3, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 2.

Internationell ekonomi, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a2 eller kursen samhällskunskap 1b.

Internationella relationer, 100 poäng, som bygger på kursen samhällskunskap 1a2 eller kursen samhällskunskap 1b.

Samhällskunskap 1a1, 50 poäng:
Kurskod: SAMSAM01a1
Kursen samhällskunskap 1a1 omfattar punkterna 1—5 under rubriken Ämnets syfte.

Centralt innehåll:
Kommentar

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Mediers innehåll och nyhetsvärdering i samband med frågor om demokrati och politik.

De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.

Arbetsmarknad, arbetsrätt och arbetsmiljö. Arbetsmarknadens parter, deras olika roller och betydelse för samhällsutvecklingen. Arbetsmarknadens sätt att fungera, anställningsvillkor.

Gruppers och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.

Privatekonomi. Hushållets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder. Konsumenträtt samt konsumtion i förhållande till behov och resurser. Hur privatekonomin påverkas av samhällsekonomiska förändringar.

Metoder för att kritiskt bearbeta information, till exempel källkritik.

Presentation i olika former och med olika tekniker med betoning på det skriftliga och muntliga, till exempel debatter och debattartiklar.

Kunskapskrav i tabellform

Ämne - Religionskunskap

Om ämnet Jämförelse med GY2000 Jämförelse med grundskolan
Kommentar

Ämnet religionskunskap har sin vetenskapliga förankring främst i religionsvetenskapen men är till sin karaktär tvärvetenskapligt. Det behandlar hur religioner och livsåskådningar kommer till uttryck i ord och handling samt hur människor formulerar och förhåller sig till etiska och existentiella frågor. I ämnet behandlas trons och etikens betydelse för individers upplevelse av mening och tillhörighet.

Ämnets syfte
Kommentar
Undervisningen i ämnet religionskunskap ska syfta till att eleverna breddar, fördjupar och utvecklar kunskaper om religioner, livsåskådningar och etiska förhållningssätt och olika tolkningar när det gäller dessa. Kunskaper om samt förståelse för kristendomen och dess traditioner har särskild betydelse då denna tradition förvaltat den värdegrund som ligger till grund för det svenska samhället.

Undervisningen ska ta sin utgångspunkt i en samhällssyn som präglas av öppenhet i fråga om livsstilar, livshållningar och människors olikheter samt ge eleverna möjlighet att utveckla en beredskap att förstå och leva i ett samhälle präglat av mångfald. Eleverna ska ges möjlighet att diskutera hur relationen mellan religion och vetenskap kan tolkas och uppfattas, till exempel beträffande frågor om skapelse och evolution.

Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar kunskaper om hur människors moraliska förhållningssätt kan motiveras utifrån religioner och livsåskådningar. De ska ges möjlighet att reflektera över och analysera människors värderingar och trosföreställningar och därigenom utveckla respekt och förståelse för olika sätt att tänka och leva. Undervisningen ska också ge eleverna möjlighet att analysera och värdera hur religion kan förhålla sig till bland annat etnicitet, kön, sexualitet och socioekonomisk bakgrund.
I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att analysera texter och begrepp, kritiskt granska källor, diskutera och argumentera.
Undervisningen i ämnet religionskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Förmåga att analysera religioner och livsåskådningar utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om människors identitet i relation till religioner och livsåskådningar.
3. Kunskaper om olika uppfattningar om relationen mellan religion och vetenskap samt förmåga att analysera dessa.
4. Förmåga att använda etiska begrepp, teorier och modeller.
5. Förmåga att undersöka och analysera etiska frågor i relation till kristendomen, andra religioner och livsåskådningar.

Kurser i ämnet
Religionskunskap 1, 50 poäng, som bygger på de kunskaper grundskolan ger eller motsvarande.
Religionskunskap 2, 50 poäng, som bygger på kursen religionskunskap 1.
Religionskunskap – specialisering, 100 poäng, som bygger på kursen religionskunskap 1.

Religionskunskap 1, 50 poäng:
Kurskod: RELREL01
Kursen religionskunskap 1 omfattar punkterna 1—5 under rubriken Ämnets syfte.

Centralt innehåll
Kommentar

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Kristendomen, de övriga världsreligionerna och olika livsåskådningar, deras kännetecken och hur de tar sig uttryck för individer och grupper i samtiden, i Sverige och i omvärlden.

Olika människosyn och gudsuppfattningar inom och mellan religioner.

Religion i relation till kön, socioekonomisk bakgrund, etnicitet och sexualitet.

Individers och gruppers identiteter och hur de kan formas i förhållande till religion och livsåskådning utifrån till exempel skriftliga källor, traditioner och historiska och nutida händelser.

Olika uppfattningar om relationen mellan religion och vetenskap i den aktuella samhällsdebatten.

Tolkning och analys av olika teorier och modeller inom normativ etik samt hur dessa kan tillämpas. Etiska och andra moraliska föreställningar om vad ett gott liv och ett gott samhälle kan vara.

Analys av argument i etiska frågor med utgångspunkt i kristendomen, övriga världsreligioner, livsåskådningar och elevernas egna ställningstaganden.

Kunskapskrav i tabellform

Ämne - Filosofi

Filosofi är ett humanistiskt ämne som har förgreningar i alla områden av mänsklig kunskap och verksamhet, eftersom det behandlar grundläggande frågor om verklighetens natur, kunskapens möjlighet och värdenas existens. Den filosofiska aktiviteten handlar om att tänka självständigt, kritiskt och analytiskt kring dessa frågor så som de kommer till uttryck i privatliv, samhällsliv, kulturliv och vetenskap. Att formulera och klargöra filosofiska frågor samt att ta ställning till dem är syftet med den filosofiska aktiviteten.

Ämnets syfte
Undervisningen i ämnet filosofi ska syfta till att eleverna utvecklar förmåga att delta i ett ständigt pågående samtal om vad verkligheten är, om vad vi med säkerhet kan veta och om människans existens och handlande. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt tänkande i mötet med filosofi från olika tider och traditioner, vilket kan inspirera till att se tillvaron i ett vidare perspektiv, ge impulser att tänka i nya banor och utmana invanda föreställningar. Eleverna ska även få stifta bekantskap med den betydelse filosofi har haft för den kulturella, politiska och vetenskapliga utvecklingen.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att analysera och ta ställning till olika verklighetsuppfattningar samt olika kunskapsteoretiska och vetenskapsteoretiska ståndpunkter. Den ska också ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att analysera och ta ställning till existentiella, värdefilosofiska och aktuella samhällsfilosofiska frågor och teorier. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla redskap för att analysera och värdera information och därmed utveckla ett kritiskt och självständigt tänkande samt förmåga till personliga ställningstaganden grundade på genomtänkta argument. Vidare ska

eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att uppfatta språkliga nyanser och argumentera logiskt.

I undervisningen ska eleverna få arbeta med filosofiska frågor och teorier från olika tider och traditioner vilka förmedlas via olika medier. Eleverna ska ges möjlighet att tänka, diskutera och resonera analytiskt och kreativt kring dem.

Undervisningen i ämnet filosofi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om huvuddragen i olika verklighetsuppfattningar och olika sätt att se på kunskap.
2. Kunskaper om vetenskapsteoretiska ståndpunkter och vetenskapliga metoder.
3. Kunskaper om värdefilosofi, olika värdeteoretiska ståndpunkter och normativa etiska teorier samt deras tillämpning.
4. Kunskaper om existentiella frågor och samhällsfilosofi samt om nutida filosofiska riktningar.
5. Förmåga att identifiera filosofiska frågor samt att analysera, förklara och ta ställning till klassiska och nutida filosofiska frågor och teorier med hjälp av relevanta begrepp.
6. Kunskaper om språkfilosofi och förmåga att tydliggöra språkliga nyanser med hjälp av språkfilosofiska begrepp samt förmåga att värdera argument och att urskilja och genomföra en logisk argumentation.

Kurser i ämnet
osofi 1, 50 poäng.
Filosofi 2, 50 poäng, som bygger på kursen filosofi 1.

Filosofi 1, 50 poäng:
Kurskod: FIOFIO01
Kursen filosofi 1 omfattar punkterna 1—6 under rubriken Ämnets syfte. I kursen behandlas grundläggande kunskaper i ämnet.

Centralt innehåll:

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Existens och vetande, dels grundläggande teorier som behandlar begreppet verklighet och vad som kan tänkas existera, dels grundläggande kunskapsteori utifrån begreppet kunskap, begreppet sanning och vetandets olika former.

Grundläggande vetenskapsteori och begrepp inom vetenskapen. Jämförelse mellan forskningsmetoder och traditioner inom humaniora, samhällsvetenskap och naturvetenskap.

Värdefilosofi, dels olika värdeteoretiska ståndpunkter och normativa etiska teorier som handlar om vad som är rätt och orätt samt vad som utmärker ett gott liv, dels samhällsfilosofi som handlar om vad som är rättvist och vad som utmärker ett gott samhälle. Exempel på teoriernas tillämpningar hämtas från privatliv, samhällsliv, kulturliv och vetenskap.

Nutida filosofiska riktningar. Olika filosofiska förhållningssätt som präglar den aktuella diskussionen om existentiella frågor, etiken, samhället, språket, vetenskapen och verkligheten. Filosofiska aspekter på genusfrågor och frågor om hållbar utveckling.

Språkfilosofi. Grundläggande begrepp, till exempel tolkning, precisering och definition. Teorier om språkets funktion och mening. Begreppsanalys och argumentationsanalys utifrån både språkfilosofisk och logisk förståelse av argumentationens konstruktion.

Ämne - Psykologi

Ämnet psykologi behandlar olika sätt att förstå och förklara mänskliga beteenden, känslor och tankar utifrån olika psykologiska perspektiv.
Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet psykologi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om de komplexa faktorer som påverkar beteende, känslor och tankar hos människan både som individ och tillsammans med andra. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla förståelse av olika psykologiska perspektiv och deras betydelse för helhetssynen på människan. Undervisningen ska även bidra till att eleverna utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till olika psykologiska perspektiv och deras förklaringsmodeller. Den ska också leda till att eleverna utvecklar kunskaper om psykologins historiska framväxt och dess inverkan på och påverkan av samtiden.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att reflektera över det egna beteendet samt egna känslor och tankar, och genom det bidra till ökad självkännedom. Eleverna ska även ges möjlighet att studera och jämföra människors levnadssätt och beteenden för att utveckla förståelse av, tolerans för och förmåga att värdesätta olikheter.

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att reflektera över olika psykologiska fenomen och perspektiv i relation till egna erfarenheter. Genom detta ska eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse av människans och ämnets komplexitet. I undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att utföra enkla experiment och observationer samt reflektera över resultaten.

Undervisningen i ämnet psykologi ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om den psykologiska vetenskapens framväxt och utveckling. Förståelse av relationen mellan psykologins utveckling och samhällsutvecklingen.
2. Kunskaper om mänskliga beteenden, känslor och tankar utifrån olika psykologiska perspektiv samt förmåga att relatera dessa kunskaper till egna erfarenheter.
3. Förmåga att kritiskt granska, jämföra och reflektera över olika psykologiska perspektivs styrkor och svagheter.
4. Kunskaper om arvets och miljöns betydelse för individens psykologiska utveckling, livsvillkor och hälsa.
5. Kunskaper om mänskliga beteenden, värderingar och föreställningar i olika sociala sammanhang.
6. Förmåga att använda och värdera olika psykologiska teorier och modeller.

Kurser i ämnet
Psykologi 1, 50 poäng.
Psykologi 2a, 50 poäng, som bygger på kursen psykologi 1.

Psykologi 2b, 50 poäng, som bygger på kursen psykologi 1.

Psykologi 1, 50 poäng:
Kurskod: PSKPSY01
Kursen psykologi 1 omfattar punkterna 1—5 under rubriken Ämnets syfte. I kursen behandlas grundläggande kunskaper i ämnet.

Centralt innehåll:

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Psykologins historiska framväxt. I samband med det behandlas psykoanalysens och behaviorismens tidiga förklaringar av mänskliga beteenden, känslor och tankar.

Kognitionspsykologi och dess tillämpningar: hur människan uppfattar och förstår sin omvärld och sig själv. I samband med det behandlas hur hjärnan tar emot och bearbetar information.

Biologisk psykologi och dess tillämpningar: hur människan förstås utifrån fysiska förklaringar av tänkande, känslor och beteende.

Socialpsykologi och dess tillämpningar: hur människan påverkas och formas tillsammans med andra utifrån de grupper och organisationer hon eller han tillhör.

Verklighetsuppfattningar och självbilder. Hur de påverkas och formas.

Psykisk hälsa och ohälsa med betoning på stress och stresshantering samt kriser och krishantering.

Tillägg 18 dec 2013:

Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen

Institutioner. Något om några av universitetets ämnen. Från zze

Filosofiska institutionen

Vi är landets största filosofiska institution och utbildar hundratals studenter varje år på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Filosofi har utsetts till ett av universitetets profilområden, vilket innebär att forskningen "är ledande nationellt och har en hög status internationellt". Våra forskare publicerar sig regelbundet i internationella vetenskapliga tidskrifter och framstående filosofer från andra länder är ofta här och föreläser.

Om studierna

Vi är glada över att du valt att läsa hos oss på Filosofiska institutionen vid Stockholms universitet. Inom filosofi behandlas de stora frågorna: om verklighetens natur, om grunderna för vårt tänkande och om det goda livet. Du får även lära dig att analysera argumentationer och slutledningar samt träna din förmåga att resonera om komplexa problem - vilket du har stor nytta av även utanför filosofin. Men som filosofistudent ställs du också inför frågor av mer praktisk natur, såsom "Var äger föreläsningen rum?", "Hur går tentamen till?" eller "Hur gör jag för att registrera mig?" Förutom information om våra kurser hittar du här en hel del matnyttigt av mer studieadministrativ karaktär.
Läs mer om studier på filosofiska institutionen

En institution – två ämnen

Vid filosofiska institutionen ges undervisning i två ämnen: praktisk filosofi och teoretisk filosofi. Båda dessa ämnen är mycket rika och breda, men nedan finns en kort introduktion till de två ämnena. För ytterligare information kan du kontakta någon av våra studievägledare.

Kort om praktisk filosofi

Praktisk filosofi behandlar frågor som rör vårt handlande. Särskilt intressanta är våra normer, värderingar och ideologier. Delområden inom praktisk filosofi är bland annat moralfilosofi (inkl politisk filosofi, beslutsteori och rättsfilosofi), religionsfilosofi, feministisk filosofi, estetik och generell värdeteori.

Några exempel på frågeställningar kan ge en antydan om ämnets varierande innehåll: bör man alltid handla så att man i så hög grad som möjligt ökar lyckan i världen? Har man något moraliskt ansvar för sina handlingar om dessa är fullständigt orsaksbestämda? Är fullständig jämlikhet mellan människor möjlig och i så fall önskvärd? Kan krig vara moraliskt berättigade? Kan det någonsin vara berättigat att straffa en oskyldig person? Kan normer och värderingar vara sanna eller falska i någon objektiv mening eller är de bara uttryck för talarens känslor eller attityder? Finns det någon rationell metod för att nå enighet i värderingsfrågor?

Kort om teoretisk filosofi

Teoretisk filosofi behandlar frågor som på olika sätt har med vårt tänkande att göra. Vi tar alla för givet att vi vet saker, t ex att någonting har hänt eller att verkligheten finns och att vi bara har att beskriva den. Men finns det en verklighet som är oberoende av oss och kan vi så fall veta något om den? Och vad är egentligen vetande till skillnad från tro och övertygelse? Om olika vetenskapliga discipliner ägnar sig åt sitt sätt att beskriva verkligheten intresserar sig en teoretisk filosof i stället för själva vetenskapen och hur den kan förstås. En annan filosofisk fråga gäller den som har all denna kunskap.

Hur hänger upplevelser, varseblivningar och tankar ihop med kroppen och vad är egentligen en tanke? För att formulera tankar och

kommunicera med andra använder vi språket. Men i stället för att fångas av vad vi säger eller kanske hur, fascineras filosofen av hur man ska beskriva vad kommunikation är, att den alls är möjlig och av vad den meningsfullhet som språket besitter egentligen innebär. Inom teoretisk filosofi får du möjlighet att både vidga och fördjupa sättet att resonera kring sådana frågor. Genom att studera hur filosofer från olika epoker resonerat får du också en förtrogenhet med grundläggande tankegångar i vår filosofiska tradition och skaffar dig en bildningsgrund att bygga vidare på.

Senast uppdaterad: 4 februari 2013.
Webbredaktör: Sama Agahi
Sidansvarig: Filosofiska institutionen.

Kursplan för kurs på grundnivå Praktisk filosofi I
Practical Philosophy I 30 Högskolepoäng
30 ECTS credits
Kurskod: *FI10N1*
Gäller från: *HT 2012*
Fastställd: *2012-03-21*
Institution: *Filosofiska institutionen*
Huvudområde: *Filosofi*
Fördjupning: *G1N - Grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav*, Denna kursplan är fastställd av Humanistiska fakultetsnämnden 2012-03-21.

Kursens uppläggning
Provkod Benämning Högskolepoäng
PFI1 Inledning till argumentation, semantik och logik 7.5
PFI2 Normativ etik 7.5
PFI3 Metaetik 7.5
PFI4 Metafysik 7.5
PFI5 Den praktiska filosofins historia 7.5

Kursens innehåll
Kursen innehåller en introduktion till centrala frågeställningar, begrepp och teorier inom praktisk filosofi.
Kursen består av fyra delkurser om vardera 7.5 högskolepoäng. De tre första delkurserna läses gemensamt. Den fjärde delkursen utgörs av två för studenten valbara alternativ.

Delkurs 1 Inledning till argumentation, semantik och logik 7.5 hp Delkursen innehåller en genomgång och analys av grundläggande begrepp och problem inom argumentation, semantik och logik. Med hjälp av praktiska övningar tränas grundläggande färdigheter i argumentationsanalys.

Delkurs 2 Normativ etik 7.5 hp Delkursen innehåller ett studium av centrala problem och teorier inom normativ etik. Exempel på centrala problem: Finns det någon typ av handling som alltid är rätt att utföra? Vilket ansvar har man för andra människor och varelser? Exempel på centrala teorier är utilitarism, pliktetik och dygdeetik. Till kursen hör ett antal gruppseminarier där deltagarna får fördjupa sig i ett praktiskt etiskt problemområde, t.ex. abortetik.

Delkurs 3 Metaetik 7.5 hp Delkursen innehåller en översikt av centrala begrepp och teorier rörande normer och värderingar. Tonvikten ligger på normer och värderingars mening och funktion samt möjligheten att lösa oenigheter i normativa frågor på ett rationellt sätt.

Delkurs 4 Metafysik 7.5 hp Delkursen innehåller en genomgång och analys av centrala metafysiska problem. Tonvikten ligger på meta-

fysiska problem med särskild relevans för praktisk filosofi, t.ex. frågan om personlig identitet och problemet med viljans frihet.
Delkurs 4. Den praktiska filosofins historia 7.5 Delkursen innehåller ett studium av problem och argument hos framträdande filosofer genom historien, t.ex. Platon, Aristoteles, Hume och Kant.

Kurslitteratur
För aktuell kurslitteratur hänvisas till institutionens hemsida:
http://www.philosophy.su.se/

Teoretisk filosofi I (30 hp)

Inledande kurs i teoretisk filosofi. Introducerar den teoretiska filosofins grundläggande frågor om kunskap, språk och verklighet. Bland delkurserna finns vetenskapsteori och logik samt den teoretiska filosofins historia från antiken till vår tid.

Länk till kursplan

Aktuella kursscheman
Schema våren 2013 (öppnas i separat flik)

TFI schema vt2013 (pdf) (100 Kb)

Kurshemsidor
Länkar till de olika delkursernas hemsidor/mondosidor läggs ut i samband med starten av respektive delkurs.

Inledning till kunskapsteori, vetenskapsteori och semantik

Schema VT 2013. Instuderingsfrågor till Argumentationsteori, språk och vetenskapsfilosofi. Kunskap och skäl

Syftet med kursen är att översiktligt presentera vissa grundläggande problem och begrepp inom de områden som nämns i kursrubriken.

Den teoretiska filosofins historia

Syftet med kursen är att ge en översikt över den teoretiska filosofins historia från antiken till slutet av 1700-talet, och att därigenom ge en kritisk introduktion till några av den teoretiska filosofins klassiska problem, med särskild tonvikt vid kunskapsteori och metafysik.

Kurslitteratur
Konrad Marc-Wogau (red.): *Filosofin genom tiderna*, vol 1 - Antiken, medeltiden och renässansen (= MW1). *Filosofin genom tiderna*, vol 2 - 1600-1700-talen (=MW2).
Platon, *Theaitetos* 169D-172B (Kopia delas ut i samband med undervisning).
Anders Wedberg:
Filosofins historia, vol 1 - Antiken och medeltiden (=W1).
Filosofins historia, vol 2 - Nyare tiden till romantiken (=W2).

Bifogade filer

TFI schema vt2013 (pdf) (100 Kb)

Senast uppdaterad: 11 februari 2013
Webbredaktör: Sama Agahi
Sidansvarig: Filosofiska institutionen

Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria

Idéhistoria

Idéhistoria handlar om hur människor uppfattar sig själva och världen, vilka föreställningar de har om historien och samtiden och vilka förhoppningar de har inför framtiden. Nästan alla de tankar och föreställningar som omger oss har idéhistoriska rötter. Man skulle kunna kalla idéhistoria för kreativitetens historia, eftersom den handlar om alla de idéer som skapat vår värld, eller åtminstone vår bild av världen.

Idéhistoria på grundnivå

På idéhistoria kan du läsa kurser som täcker de flesta aspekter av livet! Vi har kurser i allmän idéhistoria på såväl hel- som halvfart. Dessa kurser ger (när de omfattar 30 hp) behörighet till Idéhistoria II där studiet fördjupas med såväl källtextläsning som uppsatsskrivande. Vår kandidatkurs rymmer teoretiska aspekter på idéhistorien, en tematisk fördjupning och möjlighet till en egen smärre forskningsuppgift i form av ett examensarbete.

Kurser och program i idéhistoria på grundnivå HT13

Kandidatprogram i historiska studier, 180 hp
Idéhistoria I, 30 hp
Idéhistoria II, 30 hp
Idéhistoria, kandidatkurs, 30 hp
Idéhistoria, från antiken till upplysningen, 15 hp
De moderna naturvetenskapernas idéhistoria, 7.5 hp
Den moderna tidens idéhistoria, 15 hp
De rasistiska idéernas historia, 7.5 hp
Fem epoker i idéhistorien, antiken till upplysningen, 7.5 hp
Fem teman i den moderna tidens idéhistoria, 7.5 hp
Postkolonial teori och historia, 7.5 hp

Institutionen för pedagogik och didaktik inklusive Avdelningen för internationell och jämförande pedagogik

Våra utbildningar

När du läser pedagogik och didaktik får du kunskap om de processer som formar och förändrar människan i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang. Vårt fokusområde är lärande, pedagogiskt ledarskap och skolutveckling. Genom våra kurser/program får du en bred kompetens och en bra plattform för att kunna arbeta som till exempel beteendevetare, pedagog, vägledare/coach, lärare, kommunikatör eller personalvetare**.**

Som student kan du välja att läsa en bunden studiegång inom ett program eller skapa dig en egen utbildning genom att välja från vårt utbud av fristående kurser. Vid vår institution kan du läsa på både grund, avancerad och forskarnivå. Inom våra tre utbildningsämnen; pedagogik, didaktik samt internationell och jämförande pedagogik, finns olika kurser och program du kan välja mellan.

Lärandeprocesser - pedagogiskt ledarskap - skolutveckling

Utbildning hos oss handlar bland annat om att förstå hur människan tar till sig kunskap, förmedlar och kommunicerar ett budskap. Detta genom olika strategier och tekniker. Vi studerar också de teorier som handlar om påverkans- och förändringsprocesser och hur människan förändras, utvecklas och skapar relationer till andra genom hela livet. Pedagogik studeras även i ett internationellt och jämförande perspektiv.

Varför ska man läsa pedagogik/didaktik?

Med en examen i pedagogik eller didaktik får du en bred kompetens och kan arbeta inom många olika områden. Genom kurser i våra fokusområden Lärande, pedagogiskt ledarskap och skolutveckling får du verktyg för att kunna diskutera/besvara frågor som rör människor i utveckling och det samhälle vi lever i. **Uppdaterad:** 5/2 2013 **Webbredaktör:** Eva Lundin **Sidansvarig:** Inst. för pedagogik och didaktik

Psykologiska institutionen

Psykologi I

Den här kursen avser den första terminens studier i psykologi. Kursen är dock inte avsedd för studerande som avser att skaffa sig yrkesmässig kompetens som psykolog, se Psykologprogrammet.

Kursplaner samt information om behörighet, urvalskriterier med mera i Utbildningskatalogen för Stockholms universitet.

Kursinformation

Kursen består av följande fyra delkurser:

Socialpsykologi, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1SOC)
Delkursansvarig: Björn Edlund, bed@psychology.su.se
Socialpsykologi, PS I (1SOC)
Syftet med delkursen är att ge en grundläggande orientering i socialpsykologisk begreppsbildning, teori, metod och forskning. Under delkursen studeras hur människors tankar, beteenden och känslor påverkas av och påverkar andra. Delkursen behandlar klassiska socialpsykologiska ämnen som människors sätt att tänka kring sig själva och andra, social identitet, attribution, fördomar och diskriminering, social påverkan, konformitet och grupprocesser. Dessutom uppmärksammas de olika metoder socialpsykologer använder för att studera, förstå och förklara mänskligt beteende.
Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF) Ny version 15/1.

Biologisk psykologi, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1BIO)
Delkursansvarig: Håkan Fischer, hakan.fischer@psychology.su.se
Biologisk psykologi, PS I (1BIO) (1BIO)
Kursens syfte är att skapa förståelse för ett vetenskapligt förhållnings sätt och kritisk analys, att behandla teorier, metoder och resultat inom väsentliga delar av biologisk psykologi och ge exempel på tillämpningar samt att belysa de utvecklingspsykologiska och differentialpsykologiska aspekterna av biologisk psykologi. Under kursen tas följande områden upp:

- Grundläggande neurofysiologi och neuroanatomi
- Sensorik och motorik (med ett biologiskt fokus)
- Motivation och emotion (med ett biologiskt fokus)
- Sömn, intern reglering och könsrelaterade beteenden (med ett biologiskt fokus)
- Klinisk neuropsykologi (med ett biologiskt fokus)
- Vetenskaplig metod och statistik

Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF) Ny version 30/1.

Kognition, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1KOG)
Delkursansvarig: Maria Larsson, maria.larsson@psychology.su.se
Kognition, PS I (1KOG) (1KOG)
Delkursen ger psykologiska kunskaper om människan utifrån ett kognitivt perspektiv och fokuserar på den kognitiva psykologins centrala forskningsdomäner, såsom uppmärksamhet, inlärning, minne, minnesstörningar, kognitiv utveckling, intelligens, beslutsfattande, problemlösning, och språkutveckling. Delkursen skall ge grundläggande kunskaper om dessa forskningsdomäner samt färdigheter i användningen av ett vetenskapligt arbetssätt. Inom delkursen behandlas också olika teorier som skall hjälpa studenter att förstå och redogöra för:
• De principer som gäller för basal inlärning såsom habituering, klassisk och instrumentell betingning.
• Hur det mänskliga minnet är organiserat.
• Sambandet mellan emotion och kognition.
• Kognitiv utveckling i ett livscykelperspektiv.
• Olika typer av minnesstörningar.
• Hur och varför uppmärksamhet påverkar vårt tänkande och

minnesfunktioner.
• Grundläggande teorier om intelligens och hur intelligens kan mätas.
• Hur vi resonerar, löser problem och fattar beslut.
• Språk och kognition.
Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF)

Utvecklingspsykologi, 7,5 hp (Kurshemsida i Fastreg, 1UTV)
Delkursansvarig: Pehr Granqvist, pehr.granqvist@psychology.su.se
Utvecklingspsykologi, PS I (1UTV)
Syftet med delkursen är att ge grundläggande kunskaper om teorier, begrepp, metod och aktuell forskning i utvecklingspsykologi. Kursen pågår i fem veckor på heltid. Inom utvecklingspsykologin studeras människans utveckling sett ur ett livsloppsperspektiv - från livets start till det sena åldrandet. Denna kurs sträcker sig dock endast till och med adolescensen (ungdomsåren). Olika aspekter (relationsmässiga, kognitiva, emotionella, psykosociala, biologiska) av utvecklingen presenteras eftersom dessa aspekter samverkar och förändras under hela livsloppet. I utvecklingspsykologin möts flertalet discipliner inom psykologisk forskning. Människans utveckling i sin helhet och över tid kan nämligen inte med tillräcklig specificitet förklaras utifrån några få teoretiska parametrar, utan förstås bättre utifrån mer komplexa samspel mellan flertalet faktorer. Därutöver ger kursen träning i utvecklingspsykologisk metodik och vetenskapligt skrivande.
Anvisningar och schema, VT 2013. (PDF)

Aktuellt kursmaterial hittar du som är registrerad på kursen i Fastreg. Logga in i Fastreg med ditt personnummer (10 siffror) och egen vald PIN-kod. (Vid första inloggningen använder du de sista 4 siffrorna i personnumret som PIN-kod.)

Kursen har även en e-postlista i Mondo, huvudsakligen för administrativa ändamål. E-postlistan använder din studentepostadress. Om du inte använder den så kan du omdirigera den till en annan adress på kontohantering.su.se - se *E-post går till* under Inställningar. Logga in med ditt universitetskonto.

Kursansvarig
Kursansvarig är Fredrik Jönsson, fredrik.jonsson@psychology.su.se.
Senast uppdaterad: 17 dec 2012
Webbredaktör: Henrik Dunér
Sidansvarig: Psykologiska institutionen

CESAM - Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Lärarutbildningsportalen

Ämneslärarprogrammet, 270-330 hp

Ämneslärarprogrammet består av två inriktningar. En mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 och en mot arbete igymnasieskolan. Inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7–9 (270 hp)

Utbildningen omfattar tre delar: utbildningsvetenskaplig kärna, ämnes- och ämnesdidaktiska studier och verksamhetsförlagd utbildning. Den största delen av dina studier kommer att ägnas åt ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Du kommer att få goda kunskaper inom två eller tre ämnen relevanta för undervisning inom grundskolans årskurs 7-9 samt den pedagogiska och didaktiska kompetens du behöver som lärare. Förutom kurser inom ämnen och ämnesdidaktik läser du kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, som bland annat behandlar teorier om lärande, skolans sociala relationer, specialpedagogik, skoljuridik och etik. Under utbildningen ingår verksamhetsförlagd utbildning som omfattar sammanlagt ca 20 veckor med handledning då du kommer att få pröva och utveckla din lärarroll i skolan.

Inriktning mot arbete i gymnasieskolan (300–330 hp)
Utbildningen omfattar tre delar: utbildningsvetenskaplig kärna, ämnes- och ämnesdidaktiska studier och verksamhetsförlagd utbildning. Den största delen av dina studier kommer att ägnas åt ämnes- och ämnesdidaktiska studier, som fördelar sig på två ämnen. Du kommer att få goda kunskaper inom två undervisningsämnen samt den pedagogiska och didaktiska kompetens du behöver som lärare. Förutom kurser inom ämnen och ämnesdidaktik läser du kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, som bland annat behandlar teorier om lärande, skolans sociala relationer, specialpedagogik, skoljuridik och etik. Under utbildningen ingår verksamhetsförlagd utbildning som omfattar sammanlagt ca 20 veckor med handledning då du kommer att få pröva och utveckla din lärarroll i skolan.

Ämneslärarprogrammet med inriktning mot språk
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot matematik och naturvetenskap
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot humaniora
Ämneslärarprogrammet med inriktning mot samhällsvetenskap

Ämneslärarprogram med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

Ingångsämne Historia
Historia, Religionskunskap, 300 hp
Historia, Geografi, 300 hp
Historia, Engelska, 300 hp
Historia, Matematik, 300 hp

Ingångsämne Religionskunskap
Religionskunskap, Engelska
Religionskunskap, Geografi
Religionskunskap, Matematik
Religionskunskap, Historia, 300 hp

Andra inriktningar inom detta program
Historia för gymnasiet
Historia för åk 7-9
Historia, Engelska för gymnasiet
Historia, Geografi för gymnasiet
Historia, Geografi, Matematik för åk 7-9
Historia, Matematik för gymnasiet
Historia, Religionskunskap för gymnasiet
Historia, Religionskunskap, Geografi för åk 7-9
Historia, Religionskunskap, Matematik för 7-9
Religionskunskap för gymnasiet
Religionskunskap för åk 7-9
Religionskunskap, Engelska för gymnasiet
Religionskunskap, Geografi för gymnasiet
Religionskunskap, Geografi, Matematik för åk 7-9
Religionskunskap, Historia, Geografi för åk 7-9
Religionskunskap, Historia, Matematik för åk 7-9
Religionskunskap, Matematik för gymnasiet

Religionskunskap
Inom ämnet religionskunskap studeras äldre religioner, nutida världsreligioner, etik och livsåskådningar. Du får också kunskap om ungdomars lärande, samt om vetenskapliga teori- och metodfrågor, vilket utvecklar din förmåga att kritiskt värdera och utnyttja olika typer av källmaterial. Ämnesstudierna i religionskunskap omfattar 120 hp. Därutöver väljer du ytterligare ett ämne om 90 hp.

Ämneslärarprogrammet med ingångsämne geografi eller samhällskunskap (300-330hp)
Ämneslärarprogrammet som CeSam ansvarar för ugörs av två

inriktningar: en mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 och en mot arbete i gymnasieskolan. Till vårterminen 2013 planerar vi att starta ämneslärarprogrammet med inriktning mot arbete i gymnasieskolan.

Ingångsämne Geografi
Geografi, Engelska
Geografi, Historia
Geografi, Matematik
Geografi, Religion

Ingångsämne Samhällskunskap
Samhällskunskap, Engelska
Samhällskunskap, Geografi
Samhällskunskap, Historia
Samhällskunskap, Matematik
Samhällskunskap, Religion
Samhällskunskap, Svenska

Samhällskunskap-Religionsvetenskap
I blockämnet samhällskunskap deltar tre ämnesinstitutioner (statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi) och ett ämnesdidaktiskt centrum. I samhällskunskap studeras ungdomars lärande och hur individ och samhälle påverkar varandra lokalt, nationellt och globalt. Ämnesinnehållet består av politisk teori med tonvikt på demokratifrågor, svensk politik, EU:s verksamhet, jämförande och internationella politik, makt och etnicitet, nationalekonomi, hållbar utveckling, massmedia, mänskliga rättigheter och betydande fokus på skolpolitiskt relevanta teman. Ämnesdidaktik finns både som särskild delkurs och integrerat i andra delkurser.

Ämnesstudierna i samhällskunskap omfattar för gymnasiebehörighet 120 hp och inkluderar ett examensarbete om 15 hp. Därutöver läser du religionsvetenskap om 90 hp.

Sociologiska institutionen Stockholms universitet

Sociologi (P4-OGI)

Kursbeskrivning

Kursen ska ge en introduktion till sociologisk teori och syftar till att ge en allmän förståelse av ämnet sociologi samt en sociologisk beskrivning av det svenska samhället. Det övergripande målet är att ge en introduktion till det sociologiska tänkandet. Kursen ger en översikt över några sociologiska teorier och hur de används i analyser av sociala fenomen. Anvisningar och schema, HT 2012. (PDF) (fungerar ej)

Grundläggande sociologisk teori (7,5 hp), Psykologlinjen HT07
Kursens innehåll
Kursen syftar till att ge en introduktion till det sociologiska tänkandet och hur sociologiska teorier kan användas i sociologiska analyser av sociala fenomen. Kursen ger en översikt över några klassiska och moderna sociologiska teorier. Centrala sociologiska begrepp som exempelvis handling, struktur, mening, organisation, nätverk, etnicitet, genus och klass tas upp. Särskilt intresse riktas mot sociologiska analyser av den svenska samhällsstrukturen.

Efter genomgången kurs ska du som student kunna:
- redogöra för grundläggande teoretiska utmaningar inom sociologin
- förstå hur sociologisk teori används för att belysa sociala fenomen
- identifiera grundläggande antaganden i olika sociologiska teorier
- genomföra en enklare teoretisk analys av ett socialt fenomen
- redogöra för möjligheter och begränsningar hos olika sociologiska teorier

Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.

Statsvetenskapliga institutionen - Samhällskunskap
Samhällskunskap. **Samhällskunskap** kan läsas antingen som val inom lärarprogrammet eller som en fristående kurs om 60 högskolepoäng. På nedanstående **...** www.statsvet.su.se

Statsvetenskapliga institutionen - Samhällskunskap Enligt examensordningen för lärarexamen krävs i **samhällskunskap** 120 hp i relevanta ämnen för behörighet i gymnasieskolan och vuxenutbildningen och 90 hp **...** www.statsvet.su.se

Samhällskunskap, Historia för gymnasiet I blockämnet **samhällskunskap** deltar tre ämnesinstitutioner (statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi) och ett ämnesdidaktiskt centrum. I **samhällskunskap ...** sisu.it.su.se

Samhällskunskap, Svenska för grundskolan I blockämnet **samhällskunskap** deltar tre ämnesinstitutioner (statsvetenskap, sociologi, nationalekonomi) och ett ämnesdidaktiskt centrum. I **samhällskunskap ...** sisu.it.su.se

Samhällskunskap för åk 7-9 Observera att inriktningen omfattar 270 hp. Med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 tillägnar du dig kompetens att undervisa i tre ämnen (eller två **...** sisu.it.su.se

Ämneslärarprogram med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9, ingång samhällskunskap, 330 hp

Grundnivå,
Visa huvudprogram för inriktningen

Observera att inriktningen omfattar 270 hp
Med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 tillägnar du dig kompetens att undervisa i tre ämnen (eller två om du kombinerar ämnet samhällskunskap med svenska). Som ämneslärare har du ansvar för elevers lärande och utveckling och undervisar i de skolämnen som ingår i din ämneskombination.

SamhällskunskapI ämnet Samhällskunskap studeras barns och ungdomars lärande och om hur individ och samhälle påverkar varandra lokalt, regionalt och globalt. Ämnesinnehållet består av politisk teori med tonvikt på demokratifrågor, svensk politik, EU:s uppbyggnad och verksamhet, jämförande och internationell politik, globala styrsystem, massmedia samt samhällsekonomi. Ämnes- och ämnesdidaktiska studierna i samhällskunskap omfattar 90 hp. Därutöver väljer du två ämnen om vardera 45 hp (om du väljer ämnet svenska blir det 90 hp i svenska).

Innehåll

Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) 60 hpUVK är obligatoriskt för alla blivande lärare och innehåller kunskapsområden som är centrala för läraryrket. Kurserna för blivande ämneslärare behandlar bland annat läraruppdraget, didaktiska perspektiv, ledarskap, bedömning och betygsättning, lärandeteorier, specialpedagogik.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier 195 hpI utbildningen ingår tre ämnen. Du skriver två självständiga arbeten om vardera 15 hp. Ett av de två arbetena ska ha ämnesdidaktisk inriktning. I ämnesstudierna ingår 15 hp VFU.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) 30 hpVFU är en viktig del av utbildningen. Den integreras både i UVK och i ämnesstudierna. Under VFU:n får du möjlighet att medverka i undervisningen och även delta i lärares övriga arbetsuppgifter.

ExamenÄmneslärarexamen på avancerad nivå.

Behörighet och kombinationer Engelska B, Samhällskunskap B (områdesbehörighet 6C), samt Matematik B...
Statsvetenskapliga institutionen Universitetsvägen 10 F, plan 4 ,5, 7 samt Skogstorpet

DN 2 maj2014:

”Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri”

“Kvalitetskris. Ledningarna är alltför svagt meriterade, den intellektuella inaveln grasserar och det går inflation i professorsutnämningar, vilket urvattnar kompetens. Om inte dessa sammanlänkade problem löses riskerar högskolesystemet bli nästa skolhaveri, skriver professorerna Mats Alvesson och Bo Rothstein. “

“Resultaten från Pisa-undersökningarna har i grunden skakat om synen på den svenska skolan. De skarpt fallande resultaten har fått de politiska partierna att försöka övertrumfa varandra i olika åtgärdsprogram. Ungdomsskolan är emellertid inte hela utbildningssystemet. En viktig fråga är hur vi framöver skall kunna undvika en likartad genomklappning för de svenska universiteten och högskolorna. Det finns nämligen ett antal tecken som gör att vi kan komma att se ett likartat fall för den högre utbildningen och forskningen, som vi nu har tvingats beskåda för ungdomsskolan.

De internationellt jämförande rankningarna som görs av lärosäten är förvisso bemängda med en hel del mätproblem, men det bär likväl syn för sägen att universiteten i både Uppsala och Lund nu har fallit ut ur 100 bästa-ligan i den rankning som görs en av de mest ansedda tidskrifterna inom området. De analyser som gjorts av hur väl svenska forskningsresultat uppmärksammas i det internationella forskarsamhället ger också anledning till oro. Rapporter från såväl Vetenskapsrådet som Kungliga vetenskapsakademin pekar på allvarliga problem när det gäller universitetens förmåga att stödja ny och banbrytande forskning. Ett annat exempel är det ras i matematikkunskaperna som nyligen rapporterats från landets ledande tekniska högskolor (DN 21/4). Dessa illavarslande tecken på att den högre utbildningen och forskningen kan bli nästa Sveriges nästa ”Pisahaveri” skall ses i ljuset av att svensk forskning aldrig haft så stora ekonomiska resurser som nu. Mer pengar är naturligtvis alltid bra, men vi vill hävda att huvudproblemet inte ligger i bristen på pengar utan i hur systemet är organiserat vilket lett till ett svagt resursutnyttjande.

Det första problemet gäller det akademiska ledarskapet. Nyare forskning ger härvidlag ett tämligen entydigt besked: ledande universitet leds av ledande forskare. Det som utmärker framstående lärosäten är att de lyckas få mycket framstående forskare att axla tunga ledarskapsuppdrag. I Sverige ser det med några undantag annorlunda ut. En särskild karriärväg till ledningspositioner för administrativt fingerfärdiga personer med mycket begränsade forskningsmeriter i bagaget har etablerats. Universitetsledningar består numera ofta av svagt meriterade akademiker – även vid de tunga universiteten ofta av lektorer befordrade till professorer i anslutning till erhållande av rektors- eller vicerektorsuppdrag. Forskare som aldrig själva har varit i närheten av den främsta internationella forskningen vet naturligtvis inte hur man kan få andra att ta sig dit. De kan oftast inte heller urskilja de yngre forskare som faktiskt har möjlighet att hävda sig i den internationella konkurrensen från de som lägger större delen av sin energi på att skapa sig ett namn i den provinsiella myllan för att skaffa sig stöd lokalt. Vad vi ser är akademiska ledare som faller offer för allehanda opportunism och lägger stora medel på forskning av tveksam kvalitet. Klåfingrigt inför man olika system och procedurer som ökar byråkratin.

Dagens universitetsstyrelser, som i huvudsak består av externa ledamöter, förmår uppenbarligen inte hantera akademisk ledning. Det beror i stor utsträckning på att en majoritet av ledamöterna tycks se sig

som sin sektors representant *gentemot* verksamheten i stället för att ha lärosätets bästa för ögonen. Även här måste en radikal ändring till stånd – om svenska universitet skall kunna fungera bättre måste de ha styrelser som sätter universitetets intressen främst.

Det andra – och relaterade – problemet gäller den svårt grasserande intellektuella inaveln vid svenska lärosäten. Detta problem har lyfts fram under lång tid, nu senast för någon månad sedan i en SNS rapport där men jämfört Lund och Uppsala med två spetsuniversitet i USA. En slående skillnad är att medan enbart omkring tio procent av professorerna vid de senare är interna produkter är siffran för de svenska universiteten ibland så hög som nittio procent. Internationella utvärderare som de senaste åren städslats av de stora universiteten, kritiserar genomgående den svenska inaveln med ord som att man är ”bestört” och ”förfärad” och att ett system som det svenska vore ”otänkbart” i andra länder. Det svenska systemet skapar repetitiv i stället för kreativ forskning eftersom den bästa strategin för unga forskare blir att anpassa sig till det redan ingrodda tänkandet vid den egna institutionen. Beroende av intern karriärgång ger också osjälvständighet. Lösningen på detta problem är enkel: Minimera benägenheten för svenska universitet att anställa sina ”egna produkter”.

Ett tredje – och till inaveln relaterat – problem vi vill lyfta fram gäller den så kallade befordringsreformen som lett till en synnerligen kraftig ökning av antalet ”professorer” i landet. Inom till exempel statsvetenskap finns det i dag tio gånger så många ”professorer” som för femton år sedan. I många fall är dessa befordringar välmotiverade men reformen har också genererat en betydande inflation, inte minst vid de mindre och medelstora högskolorna. Kompetensen hos personer med professorstitel är ofta svag. Det finns inom våra ämnen i dag ett relativt stort antal till professorstiteln befordrade personer som i princip är helt osynliga i det internationella forskarsamhället. Den stora ökningen är kostsam och försvårar möjligheten att utlysa öppna tjänster som tillsätts i konkurrens. Systematiskt minskar man möjligheterna att optimera forskar- och lärarkompetensen. Många gör helt intern karriär – från studentår till pensionering – utan att röra på sig eller behöva konkurrera om jobb. Lösningen på detta problem är också enkel: Minimera möjligheterna att befordra personer som saknar erfarenhet från andra lärosäten än det egna.

Dessa tre problem hänger ihop. Ett akademiskt svagt ledarskap förmår inte hävda betydelsen av till lärosätena få in nytt friskt blod utifrån utan faller lätt till föga för interna maktgrupperingars krav att befordra sina lokala påläggskalvar. Svaga akademiska ledare förmår inte upprätthålla höga kompetenskrav på professorskåren. När ett väl ett utbildningssystem kollapsat är det synnerligen tungt att vända skutan. Om inte det svenska universitets- och högskolesystemet skall bli vårt nästa ”Pisafall” är det hög tid för kraftfulla åtgärder för att höja kvaliteten på det akademiska ledarskapet, kraftigt minska internrekryteringen och hejda kompetensfallet i professorskåren.

Mats Alvesson, professor i företagsekonomi vid Lunds universitet
Bo Rothstein, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet “

Sven Wimnells hemsida på Internet: Hur ska man kunna förbättra världen?

På Sven Wimnells hemsida på Internet, http://wimnell.com, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som innebär en samhällsbeskrivning. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av de 129 områdena, där mycket plockades bort. Den 10 april 2014 reviderades alla områden på hemsidan. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

På områdena finns länkar till några bilagor efter den 19 oktober 2003:
länkar betecknade område 40.
länkar betecknade område 36-39,
länkar betecknade andra områden än 40 och 36-39.
Därefter beskrivningar daterade efter 2013 och
beskrivningar daterade 2013 och tidigare.

Länkar till bilagor till forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem finns i:
Sven Wimnell 080203+++ Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)
Observera att bilagor med äldre datum delvis kan vara inaktuella. Länkar till de senaste bilagorna finns på entrésidan. För att komma dit klicka på Till Entrésidan

Om man vill komma till ett annat av de 129 områdena:
Klicka på Till Sven Wimnells systemtabell. eller Till popup-tabell. och klicka där på önskat område.

Om världshistorien och svenska historien finns i:
Sven Wimnell 080201+ 5 april 2014: Sveriges och omvärldens historia. (http://wimnell.com/omr93c.pdf)

De första femtio åren av FNs historia finns i:
FNs historia och verksamheter (http://wimnell.com/omr93b.html)

Länkar till fackföreningar och företagareföreningar finns i:
Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf
Här finns tusentals länkar.

Länkar till statliga myndigheter m m finns i:
Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem. http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf
Här finns bl a uppgifter om SAB, DC och DK.

Länkar till universitet och högskolor, utbildning och forskning finns i:
Sven Wimnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning. http://wimnell.com/omr40zh.pdf

Länkar till statistik finns i:
Sven Wimnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskningsämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSYK yrken, SUN 2000 utbildningar. SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell.(http://wimnell.com/omr40t.pdf)
Här finns bl a statistik för område 658 samlat under en rubrik för området.

Länkar till mänskliga rättigheter finns i :
Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://wimnell.com/omr103a.pdf

Länkar till världsarvslistan finns i :
Sven Wimnell 9 jan 2012:
http://Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/
http://wimnell.com/omr91b.pdf

En beskrivning av klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter finns i:
Sven Wimnell 060224: Samhällsplaneringens problem. Klassifikationssystemet för verksamheter. (http://wimnell.com/omr40zd.pdf)
En lång beskrivning om Klassifikationssystemet och forskningsarbetet om samhällspaneringens problem. Med bilder.

En äldre delvis inaktuell beskrivning av företagsplanering finns i:
Sven Wimnell 20 oktober 2001. Samhällsplanering och företagsplanering. 41 sidor (http://wimnell.com/omr658b.pdf)
(I denna sammanställning finns hänvisningar till en gammal adress för Sven Wimnells hemsida. Adressen är ändrad och är nu http://wimnell.com)

Länkar i Mölndals stadsbiblioteks länkkatalog finns i :
Sven Wimnell 991006: SAB-systemet, en pdf-fil på 42 sidor med hjälp av Mölndals biblioteks länkkatalog. En sammanställning från Mölndals stadsbiblioteks länkkatalog. Länkarna ordnade enligt Sven Wimnells systemtabell. (http://wimnell.com/omr102e.pdf)
Så såg länkarna ut 1999. Många tusen utvalda länkar i alla ämnen, sorterade som böckerna på biblioteket. 2014 kan de vara ändrade, sök på
Länkkatalogen: http://webbkatalog.molndal.se/default.htm
Q EKONOMI OCH NÄRINGSVÄSEN.:
http://webbkatalog.molndal.se/xq.htm
Qb Företagsekonomi :
http://webbkatalog.molndal.se/xqb.htm
O SAMHÄLLS- OCH RÄTTSVETENSKAP:
http://webbkatalog.molndal.se/xo.htm
Oha Arbete och arbetsmarknad:
http://webbkatalog.molndal.se/xoha.htm

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och bibliotekssystem. http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf
Här finns bl a uppgifter om SAB, DC och DK och Mölndal 2014

Beskrivningar och länkar om sociala miljöer, världen, våld, diskriminering, skolan och mobbning och mycket annat finns i :
Sven Wimnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://wimnell.com/omr7952-7956d.pdf

Folkbildning, studieförbund, utbildning, forskning, skolan, civilsamhället, kultursamhället o d behandlas i:
Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället. http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Läget i början av 2014, hushållsbudgetar, boende, hushållsinkomster, välfärdsfördelning, skatter, utbildning, bibliotekssystem mm finns i:
Sven Wimnell 3 april 2014:
Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar. http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Beskrivningar av sammanställningar efter den 20 oktober 2003 finns på sidorna 126-302 i
Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen.

Innehållsförteckning följer på nästa sida.

Sven Wimnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-system för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Innehåll. Version 1 mars 2013

16 **Universum och mänsklighetens förhistoria.**

18 **Världshistorien**
18 Forntiden. Till omkring 400.
19 Medeltiden 400-1500.
19 Nya tiden. Från 1500.
19 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
20 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
20 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
21 Andra världskriget 1939-1945.
21 Efterkrigstiden. Från 1945.
22 Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom parentes.
23 Afrikas och Asiens äldsta historia.
24 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
25 Sveriges historia.
25 Källor till de historiska avsnitten.
26 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

27 **Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.**
29 Nu växer städer på Kinas åkrar
33 Livsfarligt budgetspel under taket
34 Indiens kvinnor förtrycks
34 Ett lärorikt exempel på hur det kan gå till i världen.
35 SD slåss mot väderkvarnar
36 Världen vänder blicken inåt
37 Hycklarens afton
37 En mörk hemlighet
38 Svenskt Näringslivs politiska insatser skadar politiken
40 Fortsatt ineffektiv Arbetsförmedling
41 Farlig amerikansk reträtt

43 **Det uppgjorda klassifikationssystemet.**

44 **Sveriges regeringar under 100 år.**

46 **Läget i Sverige 2012**

47 **Socialdemokrateras nya partiprogram.**
47 Programkommissionens remissförslag 2012
48 Programkommissionens justerade förslag för kongressen 3-7 april 2013.

48 Innehållsförteckning

49 ETT PROGRAM FÖR FÖRÄNDRING

49 DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN

50 VÅRA VÄRDERINGAR .
50 Demokrati
51 Frihet, jämlikhet och solidaritet
52 Arbetets värde

52 VÅR SAMHÄLLSSYN
52 Vad formar samhället?
53 Marknad och kapitalism .
54 Maktstrukturer

56 VÄRLDEN AV IDAG
56 Vår tids stora utmaningar – och lösningar
57 Nya förutsättningar för samhällsutvecklingen
59 Makten över tanken
60 Den nya ojämlikheten
61 Klimatförändringarna
62 Rörelse för förändring

62 VÅR POLITIK
62 Alla människors frihet, hela världens fred
63 Globalisering och rättvisa
64 Miljöansvar och hållbar utveckling
65 Ett socialt och demokratiskt Europa
66 Militär alliansfrihet och aktiv utrikespolitik
67 Arbete och tillväxt
69 Kunskap och kultur
71 Välfärd och trygghet
73 Demokrati och politiskt ansvar
74 Tillit och gemenskap .

76 **Sven Wimnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?**

80 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**
80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
81 Individer och samhällen planerar framtiden.
83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
83 Två sidor med de 129 områdena.
86 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
87 Den fundamentala påverkanskedjan
89 Politiska planeringar
90 Schema över påverkans-och förändringsproblem
91 Samband mellan huvudområden
92 Klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen

93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och biblioteksystemen DC, DK och SAB.
94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

95 **Klassifikationssystem för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.**

101 **Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.**
101 Innehåll
102 l NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition
103 2 Samhällsinformation — motiv och innebörd
103 2.1 Samhället och informationen
105 2.2 Varför samhällsinformation?
106 2.3 Vad är samhällsinformation?
108 3 Samhällsinformationen och individen
108 3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
110 3.2 Tillgänglig tid
111 3.3 Varför använder människan information?
112 3.4 Särskilda grupper
114 3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
115 3.6 Ett framtidsperspektiv
116 4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge
116 4.1 Informationsutredningen

117 **Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?**

118 **Nya villkor för public service**

Tillägg 7 februari 2013:

126 **Före skolan, i skolan och efter skolan.**
128 **Inre och yttre verkligheter.**
139 **Något om vad Sverige innehåller och planerar.**

141 **Sammanställningar som gäller enstaka problem.**
148 Statistiska centralbyråns statistik.
151 SCB. Klassifikationer & standarder.
153 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
154 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
156 Statliga myndigheter mm.
162 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
169 Om grundskolan och gymnasiet mm.
170 TV-avgiften
171 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
172 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
173 Sveriges och omvärldens historia. .
176 Mellanöstern, hela världen och Sverige
178 Om EU 2005.
179 Världshistorien och framtiden.
181 Folkhälsopolitik
182 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
184 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
188 Något om sociala miljöer,
193 Barnfattigdom och annan fattigdom.
195 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
199 Fysisk planering i Sverige.
199 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
200 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
200 Världsarvslistan.
201 Planering, klimat och välfärdsfördelning.

142 **Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.**

144 **Politik m m från maj 2005 till maj 2012.**

206 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.**

298 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**

299 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**

301 **Svensk politik 1889- 2012.**

302 **Förslag till socialdemokratisk skuggregering.**
310 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013

Hushållens inkomster och utgifter. Välfärdsfördelning.
312 Sammanräknad förvärvsinkomst i decilgrupper.
314 Välfärdsfördelningen.
319 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2012 mm.
322 Månadskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
322 Årskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
323 Pensionärer 2012 och 2013. Hushållsbudgetar.
323 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2013 mm.
324 Beräkningar för år 2013.
326 Månadskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
326 Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.

327 **Hur förbättra välfärdsfördelningen?**
329 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer .**

332 **TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll.**

336 **Barnfattigdomen.**
341 **Aktuella belopp 2011 och 2013. Föräkringskassan**.
342 **Jobbskatteavdragen bör reformeras**.
345 **Bussresa till en tid då samhället var svartvitt**.

346 **Pensionstagare med ålderspension.**
348 Pensionärer med låga pensioner m m.
350 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
351 Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadstillägg.
354 Summa marginaleffekt för pensionärer.
355 Så beräknar vi inkomster, bostadskostnad, bostadstillägg.
361 Avtrappningsregler.

366 **Förslag till riksdagsbeslut**.
367 Bostadsbidrag för barnfamiljer 2013.

370 **Kommentarer den 7 februari 2013 om fortsättningen.**

Några tidningsartiklar
371 Moderata väljare vill hellre ha MP än C i ny regering
373 Myndigheterna stänger om sig
375 “Fråga kultureliten” är ett välvilligt program.
376 Korruption.

Tillägg 1 mars 2013:

378 **En artikel om nationalekonomi och en om skolbarnen i klass 9.**
379 Dokumentären vilseleder om lönerna
381 Tonåringarna mer skötsamma än förr
383 Artikeln om skolbarnen i klass 9 belyser deras liv

384 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**

386 Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.

392 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.

400 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen, bl a Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap.

419 Kursplaner för några ämnen i gymnasiet: Religionskunskap, Samhällskunskap, Filosofi och Pykologi.

428 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen: Filosofi, Idéhistoria, Psykologi, Socialpsykologi, Sociologi, Samhällskunskap.

437 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap**.

438 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.

439 **Klassifikationssystem för verksamheter.**

441 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2**

Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d.

De kunskaper som inte finns kan läggas in i Samhällskunskapen eller Religionskunskapen. Bäst är att lägga in i Religionskunskapen och ändra ämnet till Religion och levnadskunskap.

446 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.

450 Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.

451 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer samt kunskaper om värlsförbätringsproblem och planeringarnas infomationsflöden.

454 **Religion och levnadskunskap. Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.**

454 **Vad ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla**

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.

Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

455 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
455 Övningsuppgift i världsplanering.

456 **Låt bildningen få större utrymme i public service**
459 Utbildningspolitiska mål
460 Obligatorisk gymnasieskola
462 Framtidens förskola
463 Inför Teach First
464 Inför yrkescollege

465 **Jobben först**
466 Socialdemokraterna Jobb
468 Socialdemokraterna. Unga

470 **Nyhetsbrev från Socialdemokraterna 19 februari 2013:**
471 **Utveckla Arbetsförmedlingen till en Matchningsspecialist**
473 Arbetsmarknaden mår bäst utan politisk klåfingrighet
475 S: De borde ägna sig åt arbetslösheten

476 **Valbeskeden får vänta**

478 **Klimatpolitiska regler**
479 **Regeringen: Kärnkraften kvar 2050**
482 **Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan**
484 **Kärnkraften i Socialdemokraternas remissförslag 2012 till**
nytt **partiprogram**.

485 **Om Socialdemokraternas hemsida på Internet**
486 Socialdemokraterna.Webbkarta
487 Verkställande utskottet
489 Partistyrelse
491 Gruppledare
492 Presskontakter
493 Partikansliet
498 Framtidsarbetet - Vår organisation
498 Arbetsgruppen
499 Ylva Thörn
499 Framtidspartiet
500 Framtidspartiet Sammanfattning
504 S i Europaparlamentet
504 Europeiska Unionen (EU)
506 Internationell politik
506 Socialdemokraternas alternativa utrikesdeklaration 2012
519 Budget 2013 - Fler jobb för Sverige
521 Vår politik A till Ö
523 Framtidsarbetet - Vårt program
523 Kongresshandlingar
524 Ramprogram för kongressen
525 Politiska förslag
525 Regionala innovationsråd

526 **Verksamheter**
529 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
549 2. Religiösa verksamheter o d.
555 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
568 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
569 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
580 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
613 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
647 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
658- 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän
668 geografi. Biografi. Allmän historia.

Särdeles viktiga är följande sidor:

76-100	**Om en planeringsfilosofi och ett klassifikations-system för verksamheter.**
309-328	**Hushållsbudgetar och välfärdsfördelning.**
329-331	**Bostadsbidrag för barnlösa icke-pensionärer.**
332-335	**TV-avgiften avskaffas för privathushållen och finansieras genom en minskning av jobbskatte-avdragen med 100 kr i månaden för inkomster över 150 000 kr per år, samt att indexregleringen efter inflationen avskaffas för jobbskatteavdragen.**
342-344	**Jobbskatteavdragen. (336- 342 Barnfattgdomen)**
346-366	**Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadsbidrag m m (367-369 barnbidrag)**
378-462	**Gör om ämnet Religionskunskap i grundskolan och på gymnasiet till Religionskunskap och levnads-kunskap genom att komplettera religionen med filosofi och psykologi m m. Förbättra ämnet Hemkunskp. m m.**
479-484	**Socialdemokraterna bör vara framsynta och satsa på den fjärde generationen kärnkraft som blir säkrare och effektivare och som kan använda kärnavfallet från de äldre kärnkraftverken så att man slipper de stora, dyra och svåra problemen med att förvara det i evig tid. Att avstå från de nya kärnkraftverken är inte förnuftigt.**

På sidorna som följer härefter finns korta sammanfattningar om det särdeles viktiga.

Den socialdemokratiska skuggregeringens skuggministrar och deras arbetsuppgifter finns på sidorna 302-308. Alla verksamhetsområden är för enkelhets skull inte där med i beskrivningen av skuggministrarnas områden, de som fattas får ingå bland områden som nämnts.

Av innehållet på Socialdemokraternas hemsida på Internet framgår inte vad socialdemokraternas skuggministrar tänker göra som ministrar i en socialdemokratisk regering efter valet 2014.

Vad den nuvarande regeringen gjorde i februari 2012 framgår av
Sven Wimnell 10+24 februari 2012:
Alliansregeringens verksamheter
i februari 2012 och en
socialdemokratisk skuggregering.
http://wimnell.com/omr36-39zp.pdf

De socialdemokratiska skuggministrarna borde redan nu berätta om hur de avser att regera. I det följande finns på sidorna 526-668 de verksamheter ministrarna bör behandla.

Under planeringsministern står: **“** En lämplig samhällsbeskrivning och en lämplig planeringsfilosofi.” Det är naturligtvis de beskrivningar som finns på sidorna 76-100 som avses.

Hur var det, hur är det, hur kan det bli och hur bör det bli är de frågor väljarna vill ha svar på.

I fyra st särskilda sammanställningar för
* områdena 1-5.
* område 6,
* områdena 7-9 och
* världen
  kommer att finnas artiklar och utredningar om problem m m från sommaren 2012 till mars 2013. Läggs in på Internet när de är klara.

De särskilda utredningarna/bilagorna

finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehålls-förteckningar till de senaste årens utredningar.

Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)
I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

De senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas här i kronologisk ordning med den senaste allra överst:

Sven Wimnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och biblioteksystem.
http://wimnell.com/omr36-39zzj.pdf

Sven Wimnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.
http://wimnell.com/omr36-39zzi.pdf

Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida.
http://wimnell.com/omr658f.pdf

Sven Wimnell 15 mars 2014: Samhällsplaneringens problem. Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
http://wimnell.com/omr36-39zzf.pdf

Sven Wimnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
http://wimnell.com/omr36-39zze.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd1.pdf

Sven Wimnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzd2.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4
http://wimnell.com/omr36-39zzc.pdf

Sven Wimnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3.
http://wimnell.com/omr36-39zzb.pdf

Sven Wimnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zzas.pdf

Sven Wimnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zz.pdf

Sven Wimnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx http://wimnell.com/omr36-39zy.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter.
3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.
4. Sambansforskningsverksamheter
5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
http://wimnell.com/omr36-39zu.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena
7-9. Kulturella verksamheter
http://wimnell.com/omr36-39zv.pdf

Sven Wimnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.
http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf

Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag. Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.

Hushållsverksamheter. Hemkunskap. 36-39zs.pdf

64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

Detta är verksamheter som världens 7 miljoner människor alla har mer eller mindre. Verksamheterna är inte likadana världen över. I många fall är hushållen fattiga och lever på mindre än ett par tre dollar om dagen = cirka 20 kr per dag, hur det nu går till.

I Sverige är rimliga lägsta hushållskostnader i förvärsarbetande åldrar år 2013 för vuxen ensam 145 000 kr om året = cirka 400 kr per dag, för makar 220 000 kr = cirka 600 kr per dag. Pensionärer cirka 375 kr per dag och pensionärsmakar cirka 560 kr per dag.

Hushållverksamheterna är grundläggande problem både i Sverige och världen. De är grunden för välfärden.

I världen:

641 Maten. Är i världen som helhet ett problem. Det förekommer svält och näringsbrist. Skördarna slår fel. Mat slängs. Fördelningsproblem. Befolkningen ökar, räcker maten?

643 Bostäder. Bostadsbrist i Sverige. I världen dåliga bostäder och för få. Hälften av världens befolkning bor i städer, ofta tätt i höga hus utan kontakt med natur och därmed med tvivelaktig livskvalitet. Många sover på gatan.

644 El-, gas-, värme-, vatten- och hygienförsörjning. Vatten och avlopp saknas ofta, ger sjukdomar och elände. Energibrist. Hur göra den energi som behövs?

645 Tillbehör till boendet, inventarier, kommunikations- och transportmedel. Till fattigdom och dåliga bostäder hör dåliga tillbehör.

646 Personlig hygien. Kläder. Personliga hjälpmedel, t ex kryckor i den mån de inte finns med bland inventarierna. Hit kan man räkna sådant som bygger upp kompetensen och livskvaliteten, skolutbildning, information, läsmöjligheter. Säkerligen stora brister i världen.

647 Hushållsekonomi. Tillgång till pengar att betala hushållsverksamheterna med. Arbetslöshet. Skatter, försäkringar, generella bidrag mm. Lån och skulder.

648 Städning rengöring tvätt o d. Finns inte vatten och avlopp lätt tillgängligt blir det mycket problem. Ta bort farliga kemikalier, baciller.

649 Vård av barn, äldre och sjuka. Gemensamma organ som stöd saknas ofta

Hushållen är beroende av andra verksamheter än de egna hushållsverksamheterna: vägar, transportsystem, skolor, sjukhus m m

På nästa sida har gjorts en kort sammanställning av sådana andra verksamheter, så att alla verksamheter finns med. Den är gjord efter svenska förhållanden, men gäller i princip överallt i världen.

Ur den kan man utläsa vilka de viktigaste politiska problemen är.

För företag och företagare kan göras liknande sammanställning, men verksamheterna blir då ordnade på annat sätt.

Hushållsverksamhet	Är beroende av zs Sida 438
641 Matlagning. 642 Måltider Restauranger	63 Biologisk produktion 66 Livsmedelsindustri 63 Livsmedelshandel 61 Livsmedelskontroll 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och kontroll o d
643 Boende, hotell, härbärge, tält	643 Bostadsmarknad 647 Hyresvärdar 69 Bostadsbyggen. 66-68 Material 71 Fysisk planering av bostadsområden och serviceområden 758 Social miljö i bostadsområden 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
644 El-, gas-, värme-, vatten-hygienförsörjning o d.	644 Elsystem 644 Vattenkraftverk, kärnkraftverk vindkraftverk, värmepumpar, fjärrvärme. 71 Planering frisk luft. 644 Vatten- och avloppssystem 644 Avfallshantering 69 Produktion och reparation av kraftverk, vatten- och avlopp od 71 Översiktlig planering av kraftsystem, hygiensystem o d 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering
645 Användning av inventarier o d. Möbler, TV o d, telefoner, cyklar, bilar, hushållsutrustning	653 Möbelhandel, handel för TV, telefoner, transportmedel m m 68 Produktion av möbler, TV o d, transportmedel m m 656 Vägar, vägskötsel. vägavgifter 71 Översiktlig planering vägar o d 656 Kollektivtrafik. 654 Televerks. 62 Ingenjörsverksamheter för produktion och planering o d
646 Personlig hygien, kläder o d, Förmåga, kompetens	646 Personlig hygien, klädvård 653 Handel för kläder od 68 Produktion av kläder o d 7957 Utbildning 70 Kultur 7914-794 fritidssysslor 796-799 Sport och idrott 73-78 Utställningar, musik 655 Förlag 659 Reklam 80-99 Tidningar o annan läsning 651 Datorkunskap 6520 Tillgång till myndigheter 6525 Militära verksamheter 7952-7959+658 Sociala miljöer 61 Läkare, sjukhus 11-19 Inre verkligheter. 2 Religion
647 Hushållsekonomi. Inkomster, utgifter	658 Arbetsmarknad, arbetsgivare arbetsförmedling, fackföreningar, arbetsinkomster 657 Försäkringar,skatter,kapitalinkomster,skulder.Barnbidr,bostbidr 7951 Socialvård, socialbidrag 653 Handel med varor 653 Handel med utlandet 647 Hyror och bostadsutgifter 644 Bränsleutgifter o d 647 Hushållsutgifter 656 Resor
648 Städning, rengöring, tvätt	648 Städning .Kemikalier. Baciller
649 Personvård: barn, hemsjukvård, äldrevård	649 Personvård: barn, älrevård hemsjukvård od 7951 socialvård 61 Läkare 7957 Dagis och skolor
	Alla verksamheter är beroende av 10-19 Samhällets och individernas kunskaper, värderingar och moral 31-39 Politiska verksamheter 50-59 Naturkunskaper, matematik

Mer om skatter och bidrag. Från 36-39zz.pdf sid 32

Politikerna har under årens lopp då och då talat om att skatt ska utgå efter bärkraft och skattekraft och bidrag ska utgå efter behov. Men varken regeringen, riksdagen eller partierna har någonsin under de senaste femtio åren visat upp hushållsbudgetar som visar behov eller visat hur bärkraft hänger ihop med hushållsbudgetar.

Jag har nästan varje år under många år redovisat hushållsbudgetar och påpekat att inkomsterna vid låga inkomster inte räcker till hushållsbudgetarna och att skatter och bidrag bör bestämmas med hänsyn till det. Tyvärr har politikerna inte rätttat sig efter det, och fortfarande måste många med låga inkomster betala skatter trots att inkomsterna inte räcker till rimliga levnadskostnader.

Skattefördelningen bör ske efter bärkraft. Den bör ske med hänsyn till inkomst och med hänsyn till hushållsutgifter för rimliga behov.

Skattefördelningen har två dimensioner: Vertikal och horisontell fördelning.

Den vertikla fördelningen gäller fördelningen på personer med samma rimliga utgifter men med olika höga inkomster. Den horisontella fördelningen gäller fördelning på personer med olika rimliga utgifter men samma inkomster.

I den allmänna skattedebatten talas nästan bara om den vertikala fördelningen av skatterna - med hänsyn till inkomstens storlek.

Den vanligaste komplikationen i den horisontella fördelningen är förekomsten av barn. Oberoende av inkomstens storlek medför barn kostnader som det finns skäl att ta hänsyn till vid fördelningen av skatter och bidrag.

Eftersom vi har ett progressivt skattesystem som innebär att man procentuellt tar ut mer skatt vid högre inkomster än vid låga är det olämpligt att utforma hänsynen till barnkostnader som ett avdrag på inkomsten, det innebär att skattelättnad för barn blir större vid höga inkomster än vid låga. Därför sker hänsynen till barn genom barnbidrag som är lika stora oberoende av inkomstens storlek. Barnbidragen kan ses som en negativ skatt.

Före skattereformen 1970 sambeskattades makar. Det ville man komma ifrån och i reformen infördes särbeskattning, dvs makara beskattades var för sig efter sina inkomster. På den tiden var det vanligt att makar fördelade sina insatser så att mannen hade heltidsarbete med penninginkomster medan frun var hemma med barnen och stod vid spisen och tvättbaljan, utan penninginkomster, var hemmafru.

Vid övergång till särbeskattning uppstod problem för hemmafruarna. Mannen behövde kompensation för att han försörjde en hemmafru. Hemmafrun kunde inte spara in på hushållsutgifterna till de kostnader hon förorsakade mannen. Man införde då ett hemmamakeavdrag som var en horisontell fördelningsfaktor och lika stor vid alla inkomster. Hade man utformat det som ett avdrag på skatten skulle män med höga inkomster och större marginalskatter få större skattelättnader än de med låga inkomster.

När åren gick blev det färre hemmafruar och hemmamakeavdraget smälte i någon takt med det bort med inflationen. Till slut togs hemmamakeavdraget bort när hemmamakarna (hemmafruarna) var nära utrotade.

I början efter skattereformen 1970 hade man kvar bl a sättet att dra av för räntekostnader, avdrag gjordes med samma maginaleffekt som för inkomsten, dvs ju högre inkomst man hade och ju högre marginalskatt man hade desto mer tjänade man på ränteavdragen,

Direktören med hög lön och hög maginalskatt kunde få större skattelättnader av skuldränteavdragen än den lägst betalda i firman om man hade samma sorts hus att bo i och samma skuldräntor. Det var inte bra.

I skatterformen 1982 rättades detta till något, men i reformen 1990 blev det klart att ränteavdragen blev samma vid olika inkomster. Man stannade då för 30% skatt på ränteinkomster och 30% skatteavdrag för skuldräntor. Hänsynen till räntorna hör till den horisontella fördelningen, räntorna har inget med inkomsterna att göra. Nu får direkören och springpojken vid inkomstbeskattningen samma hänsyn.

Bostadsbidragen hör till de horisontella fördelningshänsynen, men är också dimensionerade efter inkomstens storlek. För barnfamiljerna trappas de av med 20% av ökande inkomst.

Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare och åtgärder som skulle ge jobb åt arbetslösa och minska "utanförskapet". Det blev stora skattesänkningar för dem med höga inkomster och nedskärningar som mest drabbar dem med låga inkomster. Arbetslösheten är stor. De borgerliga har ställt i utsikt att de ska forsätta på samma sätt.

En central fråga, som alltid, är skatterna. Vem ska betala dem och vad ska de användas till. De som ska betala är individer, hushåll och företag och skatterna ska gå till saker som är till nytta för de kategorierna.

Skatterna tas ut på skattebaser: skatter på arbetsinkomster, inkomster av företag, vinster och kapital, skatt på varor mm.

En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Folkpartiet framför krav om att den s k värnskatten ska tas bort, annars vill ingen utbilda sig, och utbildat folk är nödvändigt i den globala konkurrensen. Kravet är nonsens. De som inte vill utbilda sig på grund av värnskatten har fel inställning till utbildning och om de avstår utbildning är det bara bra. Samhället bör undvika att släppa fram giriga personer till välbetalda platser där de bara tänker på att skaffa sig själva förmåner.

De som nu ihärdigt propagerar för lägre skatter för höginkomster borde istället intressera sig för dem med låga och de lägsta inkomsterna och kräva förbättringar för dem. Skattesänkningarna bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Levnadskostnaderna för en ensam förvärvsarbetande icke-pensionär är 2013 145 000 kr per år. Den som tjänar 15 000 kr per månad har efter skatt så att det går ungefär jämnt upp, d vs inget överskott i budgeten. Ensam som tjänar 60 000 kr per månad har sedan dessa levnadskost-

nader betalats ett överskott i hushållsudgeten på 324 000 kr, som kan användas till bilar, resor, dyrare bostad, lyxartiklar mm.

Motsvarande kostnader för makar/sambor är 2013 220 000 kr Om makarna har lika stora inkomster behöver de bara tjäna cirka 11 000 kr var per månad för att få ihop till kostnaderna. Tjänar de 60 000 kr var per månad har de 717 000 kr överskott sedan hushållskostnaderna betalats.

Ensam som tjänar 12 000 kr per månad skulle kunna betala levnadskostnaderna, men måste betala skatt så att det blir ett underskott i hushållsbudgeten på cirka 24 000 kr, och borde begära socialbidrag till skatten, vilket naturligtvis inte går för sig. Han eller hon tjänar alltså till sin försörjning men måste sänka sin levnadsstandard cirka 17 % på grund av skatten.

Krav om att avskaffa värnskatten visar på synnerligen olämplig oförmåga. Ingen i riksdagen har de senaste 40 åren visat intresse för att på lämpligt sätt avväga skatterna efter levnadskostnaderna.

Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar. I en utredning stod att det inte gick att hitta ett belopp för levnadskostnader som kunde ligga till grund för skattefördeningar. Det var mycket dumt skrivet. Redan då fanns socialbidragsbelopp att utgå från. Nu är dessa belopp tydligare och grundar sig på bantade belopp i konsumentverkets budgetar.

Bostadskostnader är inte med i de beloppen utan bedöms från fall till fall. Emellertid finns statistik om svenska folkets bostadsstandard och statistik om bostadskostnader. En lägsta rimlig levnadskostnad kan beräknas från konsumentverkets budgetar och från statistik om hyror i hyreslägenheter i riket eftersom sådana lägenheter är de enda som är aktuella vid de lägsta inkomsterna. Det är tillräckligt många hyresboende för att det ska duga som grund. Statistiken för andra boendeformer ger skäl för att det är lämpligt. När det gäller bostadsstandard ger statistik och utrymmesnormer från Boverket skäl räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar/sambor.

Enligt detta blir de lägsta rimliga levnadskostnaderna 2013 för förvärvsarbetande icke-pensionärer: ensam 145 000 kr och för makar/sambor 220 000. Makarnas belopp blir nära precis 150% av beloppet för ensam, och så har det varit sedan 1970. För pensionärer blir det något annorlunda.

Ett problem när man ska avväga inkomstskatterna vid de lägsta inkomsterna är att det per person är dyrare levnadskostnader för en ensam än för makar/sambor. Sambeskattningen togs bort i skattereformen 1970 och man kan inte få en lämplig skattefördelning genom att höja grundavdraget, eftersom det bör vara lika per person. Om man sätter grundavdraget så att ensamma får lämplig skatt får makar för låg skatt och sätter man grundavdraget så att makar får lämplig skatt får ensamma för hög skatt. Det är därför lämpligt att lösa det problemet med bostadsbidrag som kan formas så att man får en bättre fördelning vid låga inkomster. Det är här fråga om horisontell fördelning där rimliga hushållskostnader är olika för ensamma och makar.

Som komplement till inkomstskattesystemet finns nu barnbidrag, flerbarnstillägg och bostadsbidrag för barnfamiljer som avses korrigera skattesystemets skevheter. För barnlösa ungdomar finns också bostadsbidrag och för barnlösa äldre låginkomster har funnits bostadbidrag, som dock tagits bort. Det är skäl att återinföra bostadsbidrag för barnlösa äldre icke-pensionärer.

Det är möjligt beräkna levnadskostnader för barnfamiljer, men det är mer komplicerat än för kategorierna vuxna ensamma och vuxna makar och man måste då också ta med barntillsynskostnader. Det är regeringens och riksdagens uppgift att följa barnkostnaderna och vartefter justera belopp för barnbidrag o d.

Tillsynskostnaderna är relativt stora för småbarn, men kostnaderna för mat och kläder mm är då relativt låga. För mellanbarn är tillsynskostnaderna lägre och för de största barnen inga alls, men ju äldre barnen blir desto högre blir kostnadena för mat och kläder etc.

Beräkningar av barnkostnader har gjorts i
Sven Wimnell 10+12 maj 2011+ 7 feb 2013: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Det är tidsödande att göra sådana beräkningar, de måste göras för olika barnatal, olika åldrar på barnen, olika inkomstnivåer och för ensamma och makar. Genomsnittskostnaden var 2011 inklusive bostadskostnader omkring 38 000 kr per barn och år, Partierna borde redovisa sådant men tycks sakna både förmåga och intresse för det.

I detta sammanhang är det lämpligt påpeka TV-avgiftens inverkan. Den är orättvis och missgynnar ensamma. Den bör avskaffas för hushållen och ersättas med en kollektivavgift för hushållen som betalas av riksdagen och som kan bindas till folkmängdens utveckling om riksdagen inte förmår fortsätta att avgöra hur mycket som ska läggas på TV. Avgiften är nu drygt 2000 kr per år och är en stor belastning vid låga inkomster. TV har haft en löjlig patrull som åkt omkring och sjungit för sådana som betalar avgiften samtidigt som man påstår att SVT är fri television. Avskaffa snarast TV-avgiften som är att se som en skatt. De pengar som behövs för det kan tas från Jobbskatteavdragen enligt förslag.

Pensionärer med låga inkomster: Det nya systemt med garantipensioner ger det omöjligt att kontrollera om pensionerna som utbetalas är riktiga. Reglerna för bostadstilläggen är orimliga och bör ändras på flera punkter. Det gäller bland annat reglerna för hur kapitalförekomst ska påverka.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

Kd-ledaren Göran Hägglund gjorde en stor insats för att förbättra fastighetsbeskattningen. En stor del av befolkningen äger småhus och för dem har fastighetsskatten många år varit en pina. Skatten har byggt på fastighetstaxeringarna, som bygger på uppmätta marknadspriser för fastigheter i omvärlden. Skatterna har byggt på fiktiva inkomster på husen, inkomster som i verkligheten inte funnits. Husägarna har inte haft inkomster av husen som kunnat användas till fastighetsskatten.

Det gamla systemet har fått en bättre efterföljare. För reavinstskatten finns förmånliga regler om uppskov som kostar mycket pengar för staten, regler som kanske är alltför förmånliga.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärerer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Erik Åsbrink föreslår " kraftigt höja grundavdrag så att även låginkomsttagarna skulle få en skattesänkning." Det är ett okunnigt förslag. Höjer man grundavdragen sänker man visserligen skatten för låginkomster, men också för dem med höga inkomster, och då försämrar man skattefördelningen. Om man sänker grundavdragen för att låginkomster ska få lägre skatt måste man höja marginalskatten för låginkomster så att de högre inkomsterna inte får sänkt skatt.

Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

Erik Åsbrink skriver också: " Enligt en samstämmig uppfattning bland ekonomer är fastighetsskatten en av de bästa (eller minst skadliga) skatterna. " Ja, enligt ekonomerna kanske, men ekonomena har vanligen dåliga uppfattningar, eller inga alls, om fördelningsproblem.

Hela världens finanssystem är förstörda av ekonomerna.

Jobbskatteavdraget är ett problem.

Regeringen vill gärna fortsätta och göra större jobbskatteavdrag enligt en nuvarande modellen, dvs försämra skattefördelningen ännu mera, men är osäker om det går att fortsätta i höst. Socialdemokraternas partiledare har sagt att socialdemokraterna accepterar det, man kan anta för att inte stöta bort väljare. Socialdemokraterna vill dock minska jobbskatteavdragen för inkomster över 60 000 kr per månad.

I den nyss nämnda utredningen om barnfattigdomen har diskuterats förändringar av jobbskatteavdragen, men något förslag har inte lämnats. Att förvärvsarbetande har extrakostnader kan man gå med på,men inte så stora som motiverar nuvarande jobbskatteavdrag och framför allt inte avdrag som stiger med inkomsten.

Det lär knappast finnas någon som direkt kan förstå jobbskatteavdragens konsekvenser vid läsandet av den skatteverkets beskrivning av dem som citerats här i det föregående.

Konsekvenserna kan man enklast få uppfattningar om genom att se på skatteverkets tabeller för preliminärskatter, där skatteverket säkert räknat rätt. De tabellerna har använts för att beräkna hushållens över- och underskott i hushållsbudgetarna.

Över-och underskott finns redovisade för 2006 och för flera av de senaste åren. Jämför man år 2006 och 2013 finner man att låginkomster fått mycket betydande försämringar och höginkomster mycket betydande förbättringar, något som borde få socialdemokraterna upprörda.

Förbättringar för låginkomster har föreslagits genom införande av bostadsbidrag för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och genom att slopa den nuvarande TV-avgiften och istället minska jobbskatteavdragen med 100 kr per månad utom för låga inkomster och pensionärer.

Se mer om detta på sidorna 312-367 i
http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Från 36-39zzi:

Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014 enligt månadsedovisningen.	**5940**	**5540**	**9830**
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5740**		
2014 per år:	**68880**		**117960**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	130080		192360
Förvärvsarbetande:arbetsresor+ fackavgifter säg	14880		29760
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**144960**		**222120**
Här är inget räknat för höga semesterkostnader eller andra resor än lokalresor.			
Säg för enkelhets skull, avrundat	**145000**		**222000**

Makar 153 % av ensam.

Ensam man	147400	
Ensam kvinna	142600	skillnad 4800 kr

Årskostnader år 2014, pensionärer.

Individuella respektive gemensamma kostnader:	Ensam man	Ensam kv.	Makar
Summa per månad 2014	**5630**	**5400**	**9370**
enligt månadsedovisningen.			
Genomsnitt för ensam man + kv/mån	**5515**		
2014 per år:	**66180**		**112440**
Bostadshyra per år säg :			
Ensam 2rok, 12x 5100	61200		
Makar 3rok, 12x 6200			74400
Summa per år 2014, bostad + övrigt	127380		186840
Lokalresor m m säg	6900		13200
Vård, läkemedel			
Hemtjänst.			
Summa per år 2014: bostad + övrigt	**134280**		**200040**
Säg för enkelhets skull, avrundat	**134000**		**200000**

Makar 149 % av ensam.

Ensam man	135380	
Ensam kvinna	132620	skillnad 2760 kr

2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Bostadshyran antages vara 5100 kr per mån = 61 200 kr per år för ensam och 6200 kr per mån för makar/sambor= 74 400 kr/år.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan 145 000 kr betalats för det minsta rimliga i ensamhushåll och 222 000 för makar/sambor. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam								Makar lika inkomst
Mån. lön	Prelskatt /mån	Prelskatt /år	Efter skatt /mån	Efter skatt /år	Över-skott/år		Överskott /år	
6001	629	7548	5372	64464	-80536		- 93072	
7001	851	10212	6150	73800	-71200		- 70672	
8001	1073	12876	6928	83136	-61864		- 55728	
9001	1295	15540	7706	92472	-52528		- 37056	
10001	1517	18204	8484	101808	-43192		- 18384	kris-
11001	1757	21084	9244	110928	-34072		-144	gräns
12001	2052	24624	9949	119388	-25612		16776	
13001	2378	28536	10623	127476	-17524		32952	
14001	2644	31728	11357	136284	-8716	kris-	50568	
15001	2940	35280	12061	144732	-268	gräns	67464	
16001	3236	38832	12765	153180	8180		84360	
17001	3561	42732	13440	161280	16280		100560	
18001	3828	45936	14173	170076	25076		118152	
19001	4124	49488	14877	178524	33524		135048	
20001	4449	53388	15552	186624	41624		151248	
21001	4745	56940	16256	195072	50072		168144	
22001	5041	60492	16960	203520	58520		185040	
23001	5337	64044	17664	211968	66968		201936	
24001	5633	67596	18368	220416	75416		218832	
25001	5929	71148	19072	228864	83864		222000	
26001	6224	74688	19777	237324	92324		218808	
27001	6520	78240	20481	245772	100772		269544	
29001	7112	85344	21889	262668	117668		303336	
30001	7417	89004	22584	271008	126008		320016	
35001	9067	108804	25934	311208	166208		400416	
40001	11525	138300	28476	341712	196712		461424	
45001	14175	171700	30826	369912	224912		517824	
50001	16825	201900	33176	398112	253112		574224	
55001	19670	236040	35331	423972	278972		625944	
60001	22570	270840	37431	449172	304172		676344	

Antal hushåll enligt SCB 2012

ensamstående utan barn	
0 barn	1575789
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0
ensamstående med barn 0-24 år	
0 barn	0
1 barn	135052
2 barn	84101
3+ barn	28064
uppgift saknas	0
ensamstående med barn 25+ år	
0 barn	0
1 barn	39267
2 barn	2467
3+ barn	166
uppgift saknas	0
sammanboende utan barn	
0 barn	1041253
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0
sammanboende med barn 0-24 år	
0 barn	0
1 barn	313174
2 barn	443176
3+ barn	172507
uppgift saknas	0
sammanboende med barn 25+ år	
0 barn	0
1 barn	49395
2 barn	3939
3+ barn	261
uppgift saknas	0
övriga hushåll utan barn	
0 barn	163711
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0
övriga hushåll med barn 0-24 år	
0 barn	0
1 barn	45325
2 barn	40355
3+ barn	31723
uppgift saknas	0
övriga hushåll med barn 25+ år	
0 barn	0
1 barn	5859
2 barn	650
3+ barn	79
uppgift saknas	0
uppgift saknas	
0 barn	0
1 barn	0
2 barn	0
3+ barn	0
uppgift saknas	0

Kostnader för barn

Kostnader för barn finns i konsumentverkets "Koll på pengarna 2014", men redovisas inte här. När det gäller kostnader för barn måste man beakta bidrag av många slag. Bidrag kan vara inkomstberoende vilket gör beräkningarna komplicerade. Man måste också ta med kostnader för barntillsyn, vilket också det är komplicerat.

I följande sammanställning är allt detta behandlat för 2011 års belopp på bidrag m m. Det har ändrats sedan dess.
Sven Wimnell 10 maj 2011: Barnfattigdom och annan fattigdom.
http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf

Regler för bidrag och avgifter mm ändras då och då utan att konsekvenserna redovisas. De politiska partierna borde varje år redovisa kostnader för barn, men gör det aldrig. De vet förmodligen inte hur stora barnkostnaderna är men pratar ändå som om de visste det. Ett parti som vill åtnjuta förtroende hos den i valen väljande allmänheten bör redovisa barnkostnaderna och se till att barnhushållen efter skatt har tillräckligt med pengar. Eftersom reglerna ofta innhåller inkomstberoende komponenter och variationer med hänsyn till barnantal måste konsekvenser redovisas för många olika fall.

Konsumentverket förtecknar typer av inkomster i "Koll på pengarna"
Lön
Föräldrapenning
Barnbidrag
Underhållsstöd/underhållsbidrag
Bostadsbidrag
Arbetslöshetsersättning
Studiestöd/utbildningsbidrag Sjukpenning
Sjuk- och aktivitetsersättning
Pension
Övriga inkomster (andra bidrag, stipendier m.m.)

Underskott i hushållsbudgetarna

Som framgår av tabellerna uppstår underskott i hushållsbudgetarna vid låga inkomster. För förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn uppstår underskott för ensammat vid inkomster 14000 kr per månad och lägre och för makar/sambor med lika stora inkomster vid inkomster för vardera cirka 10 000 kr per månad och lägre.

Detta är en skamfläck för de politiska partierna, isynnerhet för socialdemokraterna, som man kan tro vill verka för att även de med låga inkomster ska kunna leva ett drägligt liv. Att höja grundavdraget är ingen lösning. Man måste ha något som verkar just på de lägsta inkomsterna. Det blir för långt att nu gå in närmare på det, det har behandlats tidigare under många år.

Nu ska bara åter upprepas förslagen som finns på nästa sida.

Skatt på pengar och taxeringsvärden

Tidigare togs skatt på förmögenheter och taxeringsvärden: förmögenhetsskatt och fastighetsskatt. Dessa skatter togs bort för några år sedan och bör ej återinföras. Fastighetsskatten har ersatts med en betydligt lägre fastighetsavgift.

I alla system för bostadsbidrag har funnits och finns fortfarande det som motsvarar en skatt: regler om bidragsminskningar som står i proportion till pengatillgodohavanden och taxeringsvärden. Dessa regler bör tas bort. Avkastningar i reda pengar på penningkapital och fastigheter bör tas upp som inkomst och påverka bostadsbidragen så som inkomster av arbete och pensioner påverkar bidragen. Det räcker med att de reda avkastningarna påverkar, när nu icke-bidragstagare inte råkar ut för någon förmögenhetsskatt och fastighetsskatt.

Den gamla fastighetsskatten var ett elände eftersom taxeringsvärdena i sig inte gav pengar att betala fastighetsskatten med, något som drabbade småfolket på ett olyckligt sätt.

I bostadsbidragssystemen finns vanligen regler om att en viss procent av penningkapital och taxeringsvärden ska tas upp som inkomst som utsätts för avtrappningsegler så att bostadsbidragen minskar. Dessa regler bör tas bort. Reglerna komplicerar beräkningarna av bidragen på tidsödande och betungande sätt för de myndigheter som svarar för bidragen, det kan vara komplicerat att utreda hur stora kapitalen är. Reglerna är också orättvisa eftersom taxeringsvärden på ett ologiskt sätt ibland ska tas med och ibland inte. Problem med mydigheternas hantering har diskuterats tidigare under årens lopp.

Detta gäller bostadsbidrag för både barnfamiljer, ungdomar och pensionärer.

Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?

Makar som båda har inkomster klarar sig vanligen utan underskott i hushållsbudgeten. Ensamma kan få stora underskott.

2013 Ensam :

Livsmedel. Alla mål äts hemma eller matlåda			
Hygien (personlig)			
Kläder och skor			
Lek och fritid			
Mobiltelefon			
Förbrukningsvaror			
Hemutrustning (inklusive dator)			
Media (Fast telefon, Internet mm)			
Hemförsäkring			
Hushålls-el			
Förvärvsarbetande:arbetsresor+ fackavgifter			
Dessa poster	83 800	57,8%	
Bostadshyra per år	61 200 kr	42.2%	Per månad 5100 kr
Summa	145 000	100 %	

Bostad med hyra under 61 200 kr per år finns i alla regioner: Riket värdeår 1990 och lägre, Stor-Stockholm värdeår 1941-1960, Små kommuner värdeår 1995 och lägre. Men det kan vara svårt att få tag i sådana lägenheter och bli tvungen ta en lägenhet med högre hyra. I små kommuner klarar man sig vanligen inom 61 200 kr per år. Har man små inkomster har man kanske redan valt ett billigare alternativ, något äldre eller något mindre bostad.

I övriga poster kan man välja att knapra in på en post mot att öka en annan post. Det första att spara in på kan vara Livsmedel, Kläder och skor, Lek och fritid och Mobiltelefon. Var och en får välja.

Hur förbättra välfärdsfördelningen?

Se http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf

Sida

327 **Hur förbättra välfärdsfördelningen?**
329 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer .**
332 **TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll.**

336 **Barnfattigdomen.**
341 **Aktuella belopp 2011 och 2013. Föräkringskassan**.
342 **Jobbskatteavdragen bör reformeras**.
345 **Bussresa till en tid då samhället var svartvitt**.

346 **Pensionstagare med ålderspension.**
348 Pensionärer med låga pensioner m m.
350 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
351 Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadstillägg.
354 Summa marginaleffekt för pensionärer.
355 Så beräknar vi inkomster, bostadskostnad, bostadstillägg.
361 Avtrappningsregler.

366 **Förslag till riksdagsbeslut**.
367 Bostadsbidrag för barnfamiljer 2013.

I det närmast följande kopior av sidorna 346-366

Pensionärer med låga pensioner m m.

Socialdemokraternas svek.

I det föregående har behandlats välfärdsfördelningen i Sverige, mätt med tillgången på pengar till lägsta rimliga levnadskostnader. Mätningen har i första hand varit inriktad på förvärvsarbetande i åldrarna 20-64 år, och isynnerhet ensamstående.

Levnadskostnaderna har beräknats med hjälp av Konsumentverkets tabeller om kostnader för olika slags poster, där bostadshyror inte ingår. Beräkningarna har kompletterats med bostadshyror enligt SCBs statistik för hyror för 2 rum och kök för ensamstående vuxen och 3 rum och kök för makar/sambor.

Utrymmesstandard :
Enligt Diagram 10.2, sid 225 i SCBs Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok 2008, hade i hyreslägenheter 2002:
Hushåll med en person - 64 år i genomsnitt ca 1,8 rok (1,77), 65 - år cirka 2,0 rok (2,08).
Hushåll med makar, 2 personer - 64 år cirka 2,8 rok (2,72), 65 - år cirka 3,0 rok (2,98).
(Siffrorna inom parentes från tabell 10.7 på sid 230 i årsboken).
I bostadsrättslägenheter, tab 10.7 ungefär som i hyrslägenheter: Ensam - 64 år 1,95 rok, 65 - år 2,46. Makar - 64 år 2,92 rok, 65- år 3,14 rok.
I småhus är rumsantalen cika 2 rum större än i hyrslägenheter: Ensam - 64 år 4,17 rok, 65 - år 4,19. Makar - 64 år 4,72, 65 - år 4,64 rok.
Mot bakgrunden av dessa siffor är det rimligt att räkna med 2rok för ensam och 3rok för makar. (Utan barn).
Boverkets principer för bostadsytor innebär att 2 rok för ensam och 3 rok för makar ger likvärdig bostandard.

Barnen
Levnadskostnaderna för barnlösa i förvärvsarbetande åldrar och pensionärer har redovisats varje år sedan lång tid tillbaka.

När det gäller barnfamiljer går det att få fram lägsta rimliga levnadskostnader, och sådana beräkningar har redovisats åtskilliga gånger ända sedan 1070. Det är tidsödande att utföra sådana beräkningar och utrymmeskrävande att i text redovisa. Därför är inte barnen med i de årliga redovisningar för ensamma och makar.

Levnadskostnaderna måst ställas i relation till inkomster när man undersöker välfärdsfördelningar. Det är svårt nog att i statistiken få fram siffror för de barnlösas inkomster och ändå svårare att hitta siffror för barnfamiljerna. Man måste ha inkomstuppgifter för ensamma och makar och för olika barnantal. I den tillgängliga statistiken finns inte alla uppgifter man behöver vid undersökningar om välfärdsfördelningen som kan vara underlag för politiska beslut.

När det gäller barnfamiljer får man nöja sig med att räkna fram lägsta rimliga levnadskostnader och kontrollera om bidragssystemen räcker till vid de lägsta inkomsterna. Räcker de inte bör makthavarna öka bidragen.

De politiska partierna kan anses ha skyldghet att årligen beräkna och redovisa de lägsta rimliga levnadskostnaderna för barn och skaffa kunskaper om de lägsta inkomster där bidragen ska fungera. Sådant ser man aldrig. När Rädda barnen drev sin kampanj om barnfattigdomen 2011 borde partierna ha lagt fram uppgifter om kostnader och inkomster, men gjorde det inte. Svenska folket fick inte veta hur det var. Därför gjordes undersökningen **http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf** den10 maj 2011.

Det tog två år innan det kom entydlig reaktion på Rädda barnens kampanj, då Uppdrag granskning den 16 januari 2013 tog upp saken. Då hade bostadsbidragen för barn blivit höjda, men ingen redovisning har synts till hur bidragen nu räcker vid de lägsta inkomsterna. Partiernas prat om välfärd pågår i de gamla vanliga spåren. Inför valet 2014 behöver man redan nu veta vad socialdemokraterna vet och vill.

Decilgrupperna.
I det föregående har visats överskott och underskott i hushållsbudgetarna för ensamma förvärvsarbetande vuxna (i åldrarna 20-64 år), för inkomster mellan 6000 kr och 60 000 kr per månad. Ensamma är de som har svårast att klara hushållekonomin främst på grund av bostadskostnaderna. Tabellerna visar tydligt att det finns stora underskott vid låga inkomster och stora överskott vid höga inkomster, dvs att välfärdsfördelningen är dålig på grund av de politiska beslut som avgör fördelningen.

Den dåliga välfärdsfördelningen beror dels på inkomststrukturen, dels på de direkta inkomstskatterna och dels på de indirekta skatterna som påverkar levnadskostnaderna. Bland indirekta skatter finns sådant som påverkar bostadskostnaderna och den allmänna momsen. Vid skattereformen 1990 sattes momsen till 25% räknat som påslag (20% av ursprungspris+moms).

Någon gång senare minskades momsen på mat, vilket inte var särdeles lyckat om man beaktar att de med låga inkomster måste köpa billigare mat än de med högre inkomster. Momssänkningens procenttal innebar skattelättnader som nu är ett eller ettpartretusen kr större vid höga inkomster än vid låga. Sänkningen av krogmomsen innebär liknande eftersom de med låga inkomster inte har råd att gå på krogen. Att nu gå tillbaks till det ursprungliga är komplicerat. Rot-och rutavdrag ger på liknade sätt större skattelättnader vid höga inkomster än vid låga.

I det föregående har också visats inkomsterna i decilgupper för åldrarna 20-64 år. Med ledning av det kan man räkna med att ungefär halva förvärvsarbetande befolkningen har stora överskott i hushållsbudgetarna medan andra halvan har underskott eller relativt små överskott jämfört med de höga inkomsterna.

Mellan 2006 och 2013 har underskotten vid låga inkomster ökat och överskotten vid höga inkomster också ökat:

<u>Ensam förvärvsarbetande icke-pensionär utan barn.</u>
<u>Inkomstfördelning 2013 och försämring/förbättring 2006-2013:</u>

Månadslön	**Decilgrupp 1-10 20-64 år**	**Överskott ensam**
ca kr	Med och utan barn. Ensam och i par	2013 minus 2006
1000	1 = medelvärde i lägsta tiondelen	säg -16000
4000	P10 = övergränsen för lägsta tiondelen	säg -15000
8000	2 = medelvärde i grupp 2	ca -14000
13000	3	ca - 8000
18000	4	ca - 2000
22000	5	ca 2000
24000	**P50 = mittvärdet = median**	**ca 5000**
25000	Medelvärde	ca 6000
25000	6	ca 6000
28000	7	ca 12000
32000	8	ca 23000
37000	9 = medelvärde i grupp 9	ca 33000
42000	P10 = undergränsen för högsta tiondelen	ca 37000
61000	10 = medelvärdet i högsta tiondelen	ca 52000

Man kan räkna med att inkostfördelningen för förvärvsarbetande ensamma (20-64 år) är ungefär samma som för alla 20-64 år och det innebär att 40% av de ensamma, de med de lägsta inkomsterna i decilgrupperna 1-4, fått försämringar. I decilgrupperna 5 och 6 är det tämligen små förbättringar, men i decilgrupperna 7-10 större förbättringar 12 000-52 000 kr per år.

Det är en förskräckande utveckling med försämring för alla ensamma med inkomster under 20 000 kr per månad, där inkomstskatterna kan vara stor orsak till delar av underskottten.

Det är svårt att i skattesystemet göra regler som förbättrar på ett rättvist sätt vid låga inkomster. Bostadsbidrag är det enklaste och bästa sättet. Och de bör införas snarast möjligt. Förslag har funnits många år, men partierna har inte brytt sig.

En betydande förbättring uppnås om man avskaffar TV-avgiften och ersätter den med en kollektivavgift för personhushållen, betald av riksdagen, och betald genom en sänkning av jobbskatteavdraget med samma belopp för alla, utom sänkning för inkomster under ca 150 000 kr per år. De med inkomster under 150 000 får en förbättring med drygt 2000 kr per år. Pensionärer drabbas inte av sänkning av jobbskatteavdrag och får förbättringar.

Indexregleringen efter inflationen bör tas bort för jobbskatteavdragen. Kan göras i samband med avskaffandet av TV-avgiften. Borttagandet förbättrar statsfinanserna med miljardtals kr per år. På sikt måste jobbskatteavdragen reformeras med hänsyn till välfärdsfördelningen. Att ta bort indexregleringen är en lindrig reformering. Det staten tjänar in på det kan helt eller delvis användas för finansieringen av slopad TV-avgift, läggas på ökning av jobbskatteavdragen vid låga inkomster så att de till slut kan bli lika stora för alla inkomster eller läggas på ökning av pensioner.

Socialdemokraterna har alltför länge inte ingripit mot den skeva välfärdsfördelningen. I tidningsartikeln nyss, **"**Bussresa till en tid då samhället var svartvitt" berättas om Rosa Parks som vägrade att lämna sin plats i bussen till en vit passagerare, vilket blev startpunkten för den amerikanska medborgarrättsrörelsen. Socialdemokraterna borde vägra att gå med på regeringsalliansens skeva välfärdsfördelning och ingripa mot den.

Pensionärerna med låga pensioner.

Göran Persson genomförde svåra försämringar för pensionärer. Han gjorde inget för att ta bort försämringarna. Mona Sahlin gjorde heller ingenting i förbättrande syfte. De förlorade också valen.

Om dessa pensionärer finns mycket skrivet och ett sammandrag finns i
Sven Wimnell 16 maj 2012:
Politik i maj 2012 och socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Sid
95 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
96 Bostadstillägg för pensionärer.
96 I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).
97 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia. (8 april 2004).
97 I 1990 års skattereform ändrades kapitalinkomstbeskattningen.
98 1995 föreslog regeringen att skärpningsregeln skulle tas bort.
99 Dråpslaget kom i prop 1995/96:150 och 1996/97:1, mot pensionärer med fritidshus.
99 I intervju av Thomas Hempel i P1:statsminister Göran Persson sa, att han var beredd dra tillbaka förslagen
99 I prop 2000/01:140 har det istället blivit ytterligare försämringar.
100 Kommentar 051122:
101 Avskrift av brev Till statsminister Göran Persson.
103 Andra påpekanden o förslag.
104 Summa marginaleffekt 2004.
105 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.

Sammandraget utgår från äldre lag för pensionärer som upphört och ersatts den 1 jan 2011 av Socialförsäkringsbalken (2010:110).
Den nya lagen skiljer sig i formuleringar, men inte innehållsmässigt, från den tidigare lagen.

Sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf : Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.

Det första som behöver göras är att ta bort regeln i bostadstilläggssystemet som medför att taxeringsvärden för fritidshus påverkar bostadstilläggen. Det lär kunna ordnas mycket lätt genom följande strykningar i Lag (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.: "16 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten skall göras för förmögenhet beräknad per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs enligt vad som anges i denna paragraf och 17 §.

Som förmögenhet räknas den skattepliktiga förmögenheten enligt lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, beräknad med bortseende från värdet av sådan privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt som avses i 2 kap. 13 respektive 18 § inkomstskattelagen (1999:1229) (strykes: ~~och som utgör den sökandes permanentbostad~~) samt skulder med säkerhet i denna egendom. För sökande som har sin bostad i särskild boendeform skall detsamma gälla i fråga om värdet av privatbostadsfastighet eller privatbostadsrätt (strykes: ~~som utgör permanentbostad~~)för den sökandes make".

Att fritidshusens taxeringsvärden ska påverka bostadstilläggen infördes under krisåren på 1990-talet. Någon återställning har inte skett. Pensionärer med låga inkomster tillhör enligt makthavarna en underklass som man inte behöver bry sig om.

I systemet för bostadstilläggen bör förmögenhetstillägget på 15% (den s k skärpningsregeln) tas bort eller minskas till högst 10%. Om ett förmögenhetstillägg ska vara kvar bör beloppsgränserna åtminstone motsvara den nivå som gällde 1975 och som efter uppräkning efter prisutvecklingen sedan dess år 2005 blir 370 000 kr per pensionär (2009 cirka 400 000 kr). I Sveriges behandlas nu lågpensionärerna sämre än 1975.

Kommentarer 2012: Förmögenhetsgränsen var 1975 75 000 kr då KPI var 887 (1914 =100). KPI var 2011 4550 och 2012 cirka 4641= 5,23x 887. 75 000 krx 5,23= 392 250 kr. Förmögenhetsgränsen borde 2012 vara minst 400 000 kr.

Sedan förmögenhetsskatten och fastighetsskatten tagits bort, med skattelättnader för icke-pensionärer som kan uppgå till hundratusentals kronor, är det orimligt att för låginkomstpensionärer i bostadstilläggssystemet behålla regler om att förmögenheter ska påverka tilläggen.

I lagen om bostadstillägg innebär 16§ och17§ att pensionärerna får bostadstilläggen reducerade på grund av förmögenhet. När förmögenhetsskatten tas bort kan mycket rika icke-pensionärer få stora skattelättnader. Det är då olämpligt att de sämst ställda pensionärerna har kvar förmögenhetsreglerna i 16§ och 17§, de bör tas bort så att förmögenhet i alla former på inget sätt minskar bostadstilläggen. 16§ och 17§ bör upphöra att gälla.

* I systemet för bostadstilläggen bör man mildra minskningen av tilläggen som är en följd av kapitalinkomster. Med de låga räntorna på sparmedel, vanligen lägre än inflationen, medför skatten 30% att kapitalets realvärde minskar, med minskning av bostadstilläggen minskar det ännu mer. Pensionärer i det nedre avtrappningsskiktet har marginaleffekt ensam 2009 88-95% på pensionsinkomster, dvs får behålla mycket litet av ATP-pensionen. Att då dessutom minska tilläggen 62% av kapitalinkomsterna verkar förföljelse, det borde bort.

2009: Ensam pension 92 876-135 676: marginaleffekt skatt 33% + avtrappning bostadstillägg 62%, summa 95%.
Ensam pension över 135 676: 36,3+50= 86,3%
Make pension 82 818-125 618 :95%
Make pension över 125 618: 86,3%

Observera: Lagen som anges härovan har den 1 januari 2011 upphört. Ny lag är Socialförsäkringsbalken (2010:110)

Januari 2013: Förslagen för bostadstilläggen på sid 95 i http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf bör bli att man helt slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.

Tidigare sköttes pensioner och bostadstillägg för pensionärer o d av Försäkringskassan, nu har det flyttats över till Pensionsmyndigheten, www.pensionsmyndigheten.se
106 44 Stockholm. Kundservice 0771 776 776.

För några år sedan gällde för pensionärer sedan många år tillbaka särskilda högre grundavdrag i inkomstskattesystemet. Det gjordes om så att pensionärers inkomstskatter nu följer icke-pensionärernas system. För att det skulle fungera infördes något som kallas garantipensioner och ett nytt system för bostadstilläggen.

Hur garantipensionerna beräknas är så komplicerat att inte ens personal på Försäkringskassan förstod det. Garantipensionerna räknas ut av en robot som är konstruerad med många faktorer och procentsatser o d så att uträkningarna för de flesta nog blir obegripliga. Handläggarna på Försäkringskassan använde robotens uträkningar utan att ifrågasätta dem. Man kan säga att pensionärerna är i robotens våld, de kan bara hoppas att det blir rättvist.

För bostadstillägget gäller nu lagtexten i Socialförsäkringsbalken som i översättning till vanlig svenska blir såhär:
* Pensionsmyndigheten levererar med hjälp av sina robotar en pensionsinkomst som ska betalas ut, och den beskattas enligt en kolumn i skattereglerna.

* Om pensionären har tur kan han få bostadstillägg. De beror av inkomst och bostadskostnad.
Inkomst är något mycket mer än pensionen. Se avsnittet i det följande om det.
Bostadskostnad är inte heller helt enkelt, se avsnittet i det följande om bostadskostnad.
I enklaste fall är inkomsten lika med pensionen och bostdaskostnaden lika med bostadshyran.

* Bostadstillägget kan uppgå till ett visst maximalt belopp vid en viss låg inkomst, men trappas av med stigande inkomst så att det är helt borta vid någon högre inkomst.
Se avsnittet om bostadstillägg i det följande.

*** Maximalt bostadstillägg:**
Om du är ensamstående
Du kan som mest få 4 990 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 5 000 kronor plus ett tillägg på 340 kronor. Om du har en bostadskostnad som är högre än 5 000 kronor kan du ändå inte få mer än 4 990 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du är gift, sambo eller registrerad partner
Eftersom du delar bostadskostnad med någon kan du som mest få 2 495 kronor i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 500 kronor plus ett tillägg på 170 kronor. Om bostadskostnaden är högre än 2 500 kronor kan du ändå inte få mer än 2 495 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Avtrappning av det maximala bostadstillägget.

Så här påverkar dina inkomster bostadstillägget

Om dina totala inkomster före skatt är lägre än ett så kallat fribelopp så kan du ha rätt till bostadstillägg med 93 procent av bostadskostnaden, enligt ovan.

Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift. Prisbasbeloppet är 44 500 kronor för år 2013.

Om dina inkomster är högre än ett fribelopp så påverkar det bostadstillägget. Vi räknar först ut hur mycket bostadstillägg dina bostadskostnader maximalt kan ge dig rätt till. Från den summan drar vi av en viss del av din inkomst.

Den del av inkomsten som är högre än fribeloppet: av den delen drar man bort 62% av det som är under ett prisbasbelopp och 50% av det som är över ett prisbasbelopp. Ensampensionären förlorar med det 62% av inkomsten i ett skikt som 2013 ligger mellan fribeloppet 96560 kr och 96560+44500=141060 kr inkomst, och förlorar 50% av inkomsten som ligger över 141060 kr. Marginaleffekten är 62% respektive 50% för minskningen av bostadstillägget. Om marginalskatten är t ex 30 % blir marginaleffekten av skatt och bostadstillägg tillsammans 92% respektive 80%

Marginalskatten i skiktet 96560-141060 är 2013 (per månad 8047-11755) ca 20,3-26,5%. I skiktet närmast över 141060: ca 26,5%.

I den inkomst som reducerar bostadstillägget ingår alla skattepliktiga inkomster plus ett fantasibelopp på 15 % av delar av kapitaltillgångar/ förmögenhetstillgångar som är över 100 000 kr.

Där ingår som förmögenhet pengar i plånboken, på banken, värden på aktier m m och taxeringsvärden på fastigheter.

Förmögenheterna är inga inkomster. Inkomster av förmögenhetera är avkastningar, t ex räntor på bankmedel, aktieutdelningar o d och de inkomsterna beskattas i vanlig ordning och medför avtrappningar av bostadstilläggen.

Förmögenhetstillägget 15% av förmögenheterna är en extra förmögenhetsskatt. För avkastningen betalar man ju både skatt och minskning av bostadstillägg.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då:
Nordea kapital 0-100 000 kr ränta 0,5%. från 100 000 1,1 %
Handelsbanken min 50 000 0,65%
SEB 0,55%
Swedbank minst 50 000 0,6%
Riksgäldsspar minst 5000 0,75%

Om pensionären har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadstillägget minskar i första skiktet med 62% av räntan 2000 kr= 1240 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadstillägget med 62% av det= 9300 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+1240+9300= 11 140 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är 2000 kr och det ger en förlust (säg=skatt) på 11 140 kr= 557% av räntan 2000 kr.
En förståndig pensionär bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 11 140-2000=9 140 kr per år, på 10 år 91 400 kr.

Om pensionären har ett fritidshus som han byggde med egna händer i sin ungdom för 25 000 inklusive tomt, kan taxeringsvärdet nu ligga på 600 000 kr.
Förmögenhetstillägget 15% blir 15% av 500 000 kr = 75 000 kr.
Bostadstillägget minskar med 62% av det = 46 500 kr.
Dessa 46 500 kr är en sorts förmögenhetsskatt som är 7,75% av taxeringsvärdet 600 000 kr, en förmögenhetsskatt utöver den skatt/ avgift på ca 5000 kr som betalas på skattsedeln.

Fastighetsavgift, drift och underhåll, vägavgifter o d samt bidragsminskning kan tillsamman bli 60 000 kr per år, 5000 kr per månad och 10 000 kr per månad för den tid på året som fritidshuset kan användas. Det är ett orimligt högt pris.

Pensionären har ingen möjlighet lägga fritidshuset i madrassen och kan inte komma undan den orimliga minskningen av bostadstillägget.

Pensionärer som permanentbor i egna hus slipper förmögenhetstillägget för taxeringsvärdet och får 46 500 kr högre bostadstillägg om taxeringsvärdet är samma som för fritdshuset i exemplet.

Mer om pensionärers bostadstillägg finns i sammandraget om pensionärer i
Sven Wimnell 16 maj 2012:
Politik i maj 2012 och socialdemokraternas
möjligheter att vinna valet 2014.
http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf

Där finns bl a följande beräkningar av marginaleffekter 2004 då prisbasbeloppet var 39 300 kr.

Summa marginaleffekt 2004. (Från sid 3405) Pensionärer

Här gäller beloppsgränserna för bostadstillägg fall med maximalt tillägg.
Tabellen avser kommunalskatt, statlig skatt 200 kr tillkommer för alla.

Ensam.

Inkomst kr per år	Marginalskatt
16I700- 58577	32%
58577-106896	25,6%
106896-121830	32%
121830-269991	35,2%
269991-	32%
	Minskning botillägg
- 85281 kr	0%
85281-124581	62%
124581-174129	50%
174129-	0%

Summa marginaleffekt		Kvar efter skatt och bidragsminskning
16700- 58577	32%	
58577-85281	25,6%	85281 ger kvar = folkpension+ptillskott
85281-106896	25,6+62=87,6%	21615 x 0,124 = 2680 kr För ATP-del
106896-121830	32+62 = 94%	14934 x 0,06 = 896kr För ATP-del
121830-124581	35,2+62=97,2%	2751 x 0,028 = 77kr För ATP-del
124581-174129	35,2+50=85,2%	49548 x 0,148 = 7333 kr För ATP-del
174129-269991	35,2%	
269991-291800	32%	
291800-441300	32%+ statlig 20%	
441300-	32%+ statlig 25%	

Make.

Inkomst kr per år	Marginalskatt
16700- 58577	32%
58577-106896	25,6%
106896-121830Y	32%
121830-269991	35,2%
269991-	32%
	Minskning botillägg
- 76046 kr	0%
76046-115346	62%
115346-115766	50%
115766-	0%

Summa marginaleffekt		Kvar efter skatt och bidragsminskning
16700- 58577	32%	
58577-76046	25,6%	76046 ger kvar = folkpension+ptillskott
76046-106896	25,6+62=87,6%	30850 x 0,124 = 3825 kr För ATP-del
106896-115346	32+62 = 94%	8450 x 0,06 = 507kr För ATP-del
115346-115766	32+50 =82%	420 x 0,18 = 76kr För ATP-del
115766-121830	32%	
121830-269991	35,2%	
269991-291800	32%	
291800-441300	32%+statlig 20%	
441300-	32%+ statlig 25%	

Så beräknar vi dina inkomster

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

När vi beräknar din inkomst för bostadstillägg ser vi på din nuvarande årsinkomst. Om du har tillgångar kan även det påverka bostadstillägget. Vi räknar också med inkomst av kapital, som exempelvis ränteinkomster.

Vi beräknar din inkomst per år

Det är dina inkomster med belopp före skatt, som ligger till grund för beräkningen av bostadstillägg. Dina inkomster beräknas till en årsinkomst. Om du har en inkomst som upphör inom ett år, räknas den ändå med som en årsinkomst. När inkomsten upphör kan bostadstillägget räknas om på nytt. Om du har varierande eller tillfälliga inkomster räknas de inkomster med som du uppskattar att ha under det närmaste året. Om du har inkomst av näringsverksamhet är det också din uppskattade inkomst det närmaste året som räknas med. Läs mer om inkomst av näringsverksamhet längre ned på sidan.
Meddela alltid oss när dina inkomster förändras. Läs mer under Anmäl alltid förändringar.

Det här räknas med i din årsinkomst

Vi räknar med alla skattepliktiga inkomster. Om du har utländska inkomster, som pensioner, livräntor och arbetsinkomster, räknas de också med även om de inte är skattepliktiga i Sverige.

Som inkomst räknar vi till exempel:

- ålderspension, premiepension och efterlevandepension
- tjänstepension och avtalspension
- privat pension
- livränta
- arbetsinkomst
- inkomst av näringsverksamhet
- inkomst av kapital
- förmögenhetstillägg.

Förmögenhetstillägg och inkomst av kapital

Vi räknar med de tillgångar, skulder och kapitalinkomster som du hade den 31 december året innan du lämnar din ansökan om bostadstillägg till oss.
Utifrån dina tillgångar beräknar vi ett förmögenhetstillägg som läggs till din årsinkomst. Förmögenhetstillägget blir 15 procent av de tillgångar som överstiger 100 000 kronor. Om du är gift räknar vi tillägget utifrån de tillgångar som överstiger 200 000 kronor. Om du har skulder räknar vi av dessa från dina tillgångar. Det gäller dock inte skulder för permanentbostad. Vi avrundar dina tillgångar nedåt till helt tusental kronor innan förmögenhetstillägget beräknas.

Det här räknas som tillgångar:

- behållning på konto samt kontanter, den del som sammanlagt överstiger 25 000 kronor
- aktier, fondandelar och övriga värdepapper
- kapitalförsäkringar
- återköpbara livförsäkringar
- privata bostadsfastigheter och bostadsrätter som inte är din permanentbostad
- fordran i pengar.

Så här värderas dina tillgångar

Marknadsnoterade delägarrätter (aktier, fondandelar och övriga värdepapper) tas upp till 80 procent av marknadsvärdet.
Kapitalförsäkringar, livförsäkringar samt fordran tas upp till 100 procent.
Den del av det sammanlagda värdet av kontanter och bankmedel som överstiger 25 000 kronor tas upp till 100 procent.

Fastigheter tas upp till taxeringsvärdet. Fastigheter utomlands tas upp till 75 procent av marknadsvärdet. Bostadsrätter tas upp till sitt förmögenhetsvärde.

Det här räknas som inkomst av kapital:

- ränteinkomster
- utdelningar
- kapitalvinster vid försäljning av tillgångar
- inkomster vid uthyrning av privatbostad.

Du kan göra vissa avdrag från din inkomst av kapital
Skatteverket har regler för vilka avdrag du kan göra från din kapitalinkomst när du deklarerar. När vi beräknar för bostadstillägg tar vi endast med en del av dessa avdrag.

Vi räknar inte med avdrag för:

- räntekostnader, tomträttsavgäld eller förvaltningskostnader.

Vi räknar med avdrag för:

- kapitalförluster till den del du har kapitalvinster
- uppskovsbelopp och negativ räntefördelning.

Om du har inkomst av näringsverksamhet
När du beräknar din inkomst av näringsverksamhet får du göra samma avdrag från inkomsten som du gör i din självdeklaration, förutom avdrag för outnyttjat underskott från tidigare år. Avdrag för egen pensionsförsäkring är delvis begränsat — du får endast göra avdrag för den del som överstiger ett halvt prisbasbelopp.

Om du har svårt att uppskatta din inkomst av näringsverksamhet, kan du utgå från det senast deklarerade överskottet.
Till vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Läs även
Så beräknar vi din bostadskostnad

Sidan uppdaterades 2012-10-10

Så beräknar vi din bostadskostnad

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

Vi kan bevilja bostadstillägg för olika slags boendeformer. Bostadskostnaden beräknas på olika sätt beroende på vilket slags boende du har.

Om du bor i lägenhet
Om du bor i en hyreslägenhet räknas bostadskostnaden utifrån hyran för bostaden. Om du bor i andra hand räknas det på samma sätt.
Om du bor i en egen bostadsrätt räknas avgiften för bostaden samt 70 procent av räntekostnaderna för lån som är tagna för bostaden och med bostaden som säkerhet.
Om du bor hos någon nära anhörig räknar vi utifrån att ni delar på bostadskostnaden. För dig som är inneboende hos någon annan än nära anhörig gäller din avtalade hyra.

Vad räknas med som bostadskostnad?
Andra kostnader kan vara medräknade i den totala hyran eller avgiften. Som bostadskostnad räknas till exempel även detta:

- Avgift för TV- och Internetabonnemang, om det är hyresvärden som har tecknat avtalet och avgiften därför ingår i din hyra.
- Övriga kostnader för utrustning av bostaden, som exempelvis avgift för inglasad balkong eller reparationsfond.

Om det i hyran inte ingår värme, vatten eller sophämtning, lägger vi till kostnaden för detta enligt ett schablonbelopp.

Vad räknas inte med som bostadskostnad?
Som bostadskostnad räknas inte avgift för parkeringsplats, avgift till hyresgästförening, avgift för hushållsel eller hyra av möbler. Om hushållsel eller möbler ingår utan angivna kostnader så gör vi avdrag

med schablonbelopp. Egna kostnader för TV- och Internetabonnemang räknas inte med som bostadskostnad.
Om du har hyresrabatt eller av annan anledning har en reducerad hyra, räknar vi bara med den hyra som faktiskt betalas.

Om du bor på äldreboende
Om du bor på ett serviceboende eller ett äldreboende är bostadskostnaden den avgift du betalar för boendet. Övriga avgifter för till exempel mat eller omvårdnad räknas inte som bostadskostnad. Reglerna för vad som räknas med som bostadskostnad är i övrigt desamma som för lägenhet.

Om du bor i eget hus
Om du bor i ett eget hus räknas detta som bostadskostnad:

- fastighetsskatt eller kommunal fastighetsavgift
- 70 procent av räntekostnader för lån som är tagna för huset och med huset som säkerhet
- 70 procent av tomträttsavgäld
- schablonbelopp för övriga driftskostnader såsom uppvärmning, vatten, avlopp, sophämtning, underhåll och försäkring.

Vi beräknar alltid dina driftskostnader enligt schablonbelopp. Schablonbeloppen bestäms varje år utifrån aktuella priser på till exempel el och olja.

Om du bor i ett eget hus på en lantbruksenhet räknas endast de kostnader som rör bostadsbyggnaden och tomtmarken med. Om du har lån som är tagna för lantbruksenheten i sin helhet, räknas bara en viss del av räntekostnaden med. Vi beräknar räntekostnaden utifrån bostadens taxeringsvärde i förhållande till hela lantbruksenhetens taxeringsvärde.

Om du bor i ett hus som du inte äger
Bostadskostnaden för dig som bor i ett hus som du inte äger själv beräknas utifrån din situation:

- Om du hyr huset av någon gäller reglerna som för hyreslägenhet.
- Om du bor i huset utan att betala någon hyra, men står för löpande driftskostnader, gäller också reglerna för hyreslägenhet. Detta gäller till exempel för dig som har överlåtit huset till ditt barn. Du får då bostadstillägg utifrån schablonbelopp för värme, vattenförbrukning, varmvatten och sophämtning.
- Om du bor tillsammans med någon nära anhörig som äger huset, räknas bostadskostnaden utifrån att ni delar bostadskostnaderna för huset.
- Om du delar boendet med någon annan än en nära anhörig, alltså när du bor som inneboende, blir bostadskostnaden din avtalade hyra.

Övriga boendeformer
Om du bor i ett arrenderat hus på en lantbruksenhet räknas bostadens arrendeavgift samt schablonbelopp för övriga kostnader som total bostadskostnad.
Om du bor i ett andelshus eller i en egen flerfamiljsfastighet bestäms bostadskostnaden till ett belopp som Pensionsmyndigheten fastställer utifrån de genomsnittliga bostadskostnaderna i Sverige.

Om du bor i husvagn eller husbåt räknas den hyra eller avgift som betalas för uppställningen. Bor du på annat sätt beräknas bostadskostnaden enligt de belopp för fri bostad som fastställs i föreskrift från Skatteverket. Föreskriften finns på Skatteverkets webbplats.

Det här minskar bostadskostnaden
Din bostadskostnad kan i vissa fall minskas, till exempel om:

- du har någon inneboende
- du delar bostad med någon nära anhörig
- du bedriver näringsverksamhet hemma
- du har bostadsbidrag till barnfamilj.

Vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Bo med nära anhörig
Om du bor tillsammans med någon nära anhörig räknar vi med att ni delar på bostadskostnaden. Som nära anhörig räknas barn, barnbarn, föräldrar, syskon samt mor- och farföräldrar.

Schablonbelopp
Här finns de belopp som används vid beräkning av sådan bostadskostnad som bestäms av schablonbelopp:
Pensionsmyndighetens föreskrifter (PFS 2012:5)

Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg

Sidan uppdaterades 2013-01-14

Så mycket kan du få i bostadstillägg

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

Din bostadskostnad ligger till grund för vad du kan få i bostadstillägg. Bostadstillägget är inkomstprövat och påverkas därför också av dina inkomster och eventuella tillgångar.

Om du är ensamstående
Du kan som mest få 4 990 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 5 000 kronor plus ett tillägg på 340 kronor. Om du har en bostadskostnad som är högre än 5 000 kronor kan du ändå inte få mer än 4 990 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.
Om du bor i ett tvåbäddsrum, på till exempel ett sjukhem eller ett äldreboende, kan du få högst 2 093 kronor per månad i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 250 kronor plus ett tillägg på 170 kronor.

Om du är gift, sambo eller registrerad partner
Eftersom du delar bostadskostnad med någon kan du som mest få 2 495 kronor i bostadstillägg. Det är 93 procent av en bostadskostnad på 2 500 kronor plus ett tillägg på 170 kronor. Om bostadskostnaden är högre än 2 500 kronor kan du ändå inte få mer än 2 495 kronor i bostadstillägg, men om du har låga inkomster kan du ha rätt till ytterligare ersättning i form av särskilt bostadstillägg eller äldreförsörjningsstöd.

Om du och din partner lever åtskilda
Om du och din make, maka eller registrerad partner lever åtskilda kan ni i vissa fall få bostadstillägg som för ensamstående. Så kan det till exempel vara om en av er flyttar till ett äldreboende.

Så här påverkar dina inkomster bostadstillägget
Om dina totala inkomster före skatt är lägre än ett så kallat fribelopp så kan du ha rätt till bostadstillägg med 93 procent av bostadskostnaden, enligt ovan.
Om dina inkomster är högre än ett fribelopp så påverkar det bostadstillägget. Vi räknar först ut hur mycket bostadstillägg dina bostadskostnader maximalt kan ge dig rätt till. Från den summan drar vi av en viss del av din inkomst. Läs mer under Så beräknar vi ditt bostadstillägg.
Alla skattepliktiga inkomster, till exempel allmän pension, tjänstepension och privat pension räknas med när vi beräknar ditt bostadstillägg. Även vissa skattefria inkomster räknas med. Tillgångar över 100 000 kronor räknas också med i form av ett förmögenhetstillägg. Läs mer under Så beräknar vi dina inkomster.
Ansök om bostadstillägg på webben
Till vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Aktuella belopp
Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift.

Vad betyder orden?
Prisbasbelopp
Ett belopp som bestäms av regeringen varje år och som används främst för värdesäkring av olika förmåner.
Aktuella belopp
I Pensionsordlistan hittar du fler svåra ord förklarade.
Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg

Sidan uppdaterades 2013-01-01

Så beräknar vi ditt bostadstillägg

Från pensionsmyndigheten 6 feb 2013

Vi beräknar bostadstillägget utifrån din bostadskostnad per år och din årsinkomst.
Vi räknar först ut vad 93 procent av din bostadskostnad blir och gör sedan ett tillägg med 170 eller 340 kronor. Sedan drar vi en viss del av din årsinkomst. Summan som återstår blir ditt bostadstillägg, som delas med tolv och betalas ut varje månad.

Vi beräknar först din bostadskostnad
Vi utgår från vad din bostadskostnad är per år. Vi har en övre gräns för bostadskostnaden på 5 000 kronor per månad, vilket du kan läsa mer om under Så mycket kan du få i bostadstillägg.
Vi beräknar sedan ***det högsta möjliga bostadstillägg*** som kan betalas ut, vilket är 93 procent av din bostadskostnad plus ett tillägg på 170 kronor per person för gifta, sambos eller registrerade partners och 340 kronor för ensamstående. Högsta möjliga bostadstillägg kan du få om du har inkomster som är lägre än ett fribelopp.

Exempel:
Bostadskostnaden är 4 500 kronor per månad.
Högsta möjliga bostadstillägg per år
(4 500 kronor x 93% + 170 kronor) x 12 månader = 52 260 kronor

Vi gör avdrag för en viss del av din inkomst
Om du har inkomster som är högre än ett fribelopp, så gör vi avdrag med en viss del av inkomsten, ett så kallat inkomstavdrag. För att räkna ut avdraget beräknar vi årsinkomsten i två steg.

Exempel:
Ensamstående pensionär som för år 2013 har pension från Pensionsmyndigheten med 100 400 kronor per år före skatt, och tjänstepension med 12 500 kronor per år före skatt.

Steg 1	
100 400 kronor x 100 %	100 400
12 500 kronor x 80 %	10 000
Avdrag för fribelopp	- 96 565
Summa (reduceringsinkomst)	**13 835**
Steg 2	
13 835 kronor x 62 %	8 578
Inkomstavdrag	**8 578**

Steg 1:
Här räknas varje inkomst med till 100%, 80% eller 50%, beroende på vilken slags inkomst det är. Läs mer nedan om till vilken del dina inkomster ska tas upp. Vi gör sedan avdrag för ett fribelopp. Den summa som återstår kallas för reduceringsinkomst.
Steg 2:
Här minskar vi inkomsten ytterligare, genom att räkna med två procentsatser:

- 62 procent av reduceringsinkomsten upp till ett prisbasbelopp
- 50 procent av reduceringsinkomsten som överstiger ett prisbasbelopp.

Prisbasbeloppet är 44 500 kronor för år 2013.
Det här blir ditt belopp för bostadstillägg
Vi minskar beloppet för högsta möjliga bostadstillägg med inkomstavdraget. Summan som återstår blir ditt bostadstillägg.
Exempel:
Högsta möjliga bostadstillägg är beräknat till 52 260 kronor per år. Inkomstavdraget är beräknat till 9 250 kronor.

Högsta möjliga bostadstillägg	52 260 kronor
Beräknat inkomstavdrag	-8 578 kronor
Bostadstillägg per år	43 682 kronor
Bostadstillägg per månad	**3 640 kronor**

Inkomsterna räknas med till 100, 80 eller 50 procent
När vi beräknar inkomstavdraget räknas dina inkomster med till olika stor del beroende på vilken slags inkomst det är.
Följande inkomster räknas med till 100 procent:

- ålderspension, premiepension, efterlevandepension
- inkomst av kapital
- förmögenhetstillägg.

Följande inkomster räknas med till 80 procent:

- tjänstepension och avtalspension
- privat pension
- livränta
- skattepliktig del av vårdbidrag.

Följande inkomster räknas med till 50 procent:

- arbetsinkomster
- inkomster av näringsverksamhet.

Till vanliga frågor och svar om bostadstillägg

Läs även
Så beräknar vi dina inkomster
Så beräknar vi din bostadskostnad

Aktuella belopp
Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift.
Aktuella belopp som används för att beräkna din pension

Beräkningsexempel
Fler exempel på hur vi beräknar bostadstillägg
Räkna ut om du har rätt till bostadstillägg
Sidan uppdaterades 2013-01-01

Avtrappningsregler.

Här föreslås att förmögenhetstillägget 15% avskaffas både i systemet för bostadstillägg för pensionärer och i systemen för bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar.I systemet för pensionärerna är det synnerligen angeläget bl a därför att avtrappningarna där blir 62% av tillägget I de andra systemen är det inte lika angeläget. Avtrappningarna för barnfamiljerna blir bara 20% och för ungdomarna 33%. Pensionärer som kan få bostadstillägg är hårt drabbade av marginaleffekter som kan bli 97% för pensionsinkomster och 49% för arbetsinkomster.

Pensionärernas bostadstillägg

Om dina totala inkomster före skatt är lägre än ett så kallat fribelopp så kan du ha rätt till fullt bostadstillägg

Fribeloppet för år 2013:

- 96 565 kronor för dig som är ensamstående
- 86 108 kronor för dig som är gift

Fribeloppet är i det närmaste lika stort som beloppet för garantipension. Fribeloppet räknas om varje år genom att årets prisbasbelopp multipliceras med talet 2,17 om du är ensamstående och talet 1,935 om du är gift. Prisbasbeloppet är 44 500 kronor för år 2013.

Om dina inkomster är högre än ett fribelopp

Den del av inkomsten som är högre än fribeloppet: av den delen drar man bort 62% av det som är under ett prisbasbelopp och 50% av det som är över ett prisbasbelopp. Ensampensionären förlorar med det 62% av inkomsten i ett skikt som 2013 ligger mellan fribeloppet 96560 kr och 96560+44500=141060 kr inkomst, och förlorar 50% av inkomsten som ligger över 141060 kr. Marginaleffekten är 62% respektive 50% för minskningen av bostadstillägget. Om marginalskatten är t ex 30 % blir marginaleffekten av skatt och bostadstillägg tillsammans 92% respektive 80%

Inkomster som används när bostadstillägget reduceras

innehåller de vanliga inkomsterna samt ett fantasibelopp på 15% av delar av kapitatillgångar/ förmögenhetstillgångar som är över 100 000 kr.

Förmögenhetstillägget 15% av förmögenheterna är en extra förmögenhetsskatt som 2013 för pengar på banken (inklusive skatt på räntan) rör sig kring 557 % (över femhundra procent) av avkastningen/räntan. För fastigheter blir det en extra förmöghetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet.

Dessa 15% bör avskaffas

Förslag till ändringar i Socialförsäkringsbalken (2010:110)

102 kap. Beräkning av bostadstillägg

Beräkning av bidragsgrundande inkomst

Grundläggande bestämmelse

7 § Den bidragsgrundande inkomsten är summan av

1. ett uppskattat överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. ett uppskattat överskott i inkomstslaget näringsverksamhet beräknat enligt 8 §,
3. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 9 § för året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, året före det år bostadstillägget avser,

Punkt 4 stryks.

~~4. del av förmögenhet enligt 10- 13 §§~~, och

5. vissa andra inkomster enligt 15 §. *Lag (2012:599)*.

Inkomstslaget näringsverksamhet

8 § Överskott av en näringsverksamhet beräknat enligt 14 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ökas i enlighet med vad som anges i 97 kap. 4 § första stycket 1 och 4. Underskott av näringsverksamheten ska minskas med avdrag som avses i 97 kap. 4 § första stycket 1 och 4. *Lag (2011:1075).*

Inkomstslaget kapital

9 § Överskott i inkomstslaget kapital ska beräknas enligt bestämmelserna i 97 kap. 5 §.

10-13 § stryks

~~**Förmögenhet**~~

~~**10 §** Förmögenhet enligt 7 § 4 beräknas per den 31 december året före det år då ansökan om bostadstillägg görs eller, vid omprövning av bidragsgrundande inkomst av annan anledning än som anges i 103 kap. 3 §, per den 31 december året före det år bostadstillägget avser. *Lag (2012:599).*~~

~~**11 §** Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten ska göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kronor för den som är ogift och 200 000 kronor för makar. Det framräknade förmögenhetsbeloppet avrundas nedåt till helt tusental kronor.~~

~~**12 §** I fråga om makar ska värdet av förmögenhet för var och en av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet efter avdrag enligt 11 §.~~

~~**13 §** Förmögenheten beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner.~~

Vissa andra inkomster

15 § Med vissa andra inkomster enligt 7 § 5 avses detsamma som i 97 kap. 13 § första stycket 1–3, 5 och 6 samt ersättning från avtalsgruppsjukförsäkringar för sjukdomsfall som inträffat före år 1991. *Lag (2010:352).*

Beräkning av reduceringsinkomst

Grundläggande bestämmelser

16 § Reduceringsinkomsten är summan av
1. sjukersättning, aktivitetsersättning, allmän ålderspension och änkepension,
2. pension och invaliditetsförmån som lämnas enligt utländsk lagstiftning,
3. inkomst av kapital enligt 7 § 3,

Punkt 4 stryks

~~4. del av förmögenhet enligt 7 § 4,~~

5. 50 procent av de delar av den bidragsgrundande inkomsten som består av arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229),
6. 50 procent av de delar av inkomsten enligt 15 § som, bortsett från att skatteplikt inte föreligger, är av motsvarande slag som arbetsinkomst enligt 67 kap. 6 § första stycket inkomstskattelagen, och
7. 80 procent av övriga delar av den bidragsgrundande inkomsten, minskad med ett fribelopp enligt 17-19 §§.

Många anser att pensionärerna halkar efter i välfärden. Att öka bostadstilläggen något och sänka skatten något för dem är gott och väl, men det är dags ta bort den grovt snedvridande effekten av regeln att 15% av kapital ska ses som inkomst. Regeln bör snarast tas bort.

Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.

Här utdrag ur Socialförsäkringsbalken (2010:110) som visar något om bostadsbidrag för barnfamiljer och de s k ungdomsbostadsbidragen till hushåll 18-28.

Bestämmelserna om att 15 % av förmögenhet ska tas upp som inkomst bör avskaffas.

96 kap. Rätten till bostadsbidrag

1 § I detta kapitel finns allmänna bestämmelser i 2 och 3 §§.
Vidare finns bestämmelser om
- barnfamiljer i 4-9 §§,
- hushåll utan barn i 10 och 11 §§, och
- förmånstiden i 12-15 §§.

Allmänna bestämmelser

Bidrag till kostnader för bostad

2 § Bostadsbidrag i form av bidrag till kostnader för bostad kan lämnas till
- barnfamiljer, och
- hushåll utan barn.

Sådant bidrag lämnas endast till kostnader för en bostad där den försäkrade är bosatt och folkbokförd. Vidare krävs att han eller hon äger eller innehar bostaden med hyres- eller bostadsrätt. Om det finns särskilda skäl, får bidrag dock lämnas till kostnaderna för en bostad där den försäkrade inte är folkbokförd.

97 kap. Beräkning av bostadsbidrag

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- bidragsgrundande inkomst i 2–13 §§,
- kostnader för bostad i 14 §,
- beräkning av bostadsbidrag till barnfamiljer i 15–18 och 20–23 §§,
- beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn i 24–28 §§, och
- undantag när bidragsbehov saknas i 29 §. *Lag (2011:1520).*

Förmögenhet

6 § Tillägg till den bidragsgrundande inkomsten ska göras med 15 procent av den sammanlagda förmögenhet som överstiger 100 000 kr, avrundad nedåt till helt tiotusental kronor.

I den sammanlagda förmögenheten ingår förmögenhet för varje försäkrad samt för varje barn som avses i 96 kap. 4 och 9 §§.

7 § Tillägg för makars förmögenhet ska fördelas på makarna i förhållande till deras respektive andel av den sammanlagda förmögenheten.
Tillägg för barns förmögenhet ska fördelas lika mellan makar.

8 § Förmögenheten beräknas enligt lagen (2009:1053) om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner, om inte annat följer av 9 och 10 §§.
Förmögenheten beräknas per den 31 december det år som bostadsbidraget avser.

Vissa undantag för barns förmögenhet

9 § Vid beräkning av ett barns förmögenhet ska undantas ett belopp som motsvarar ersättning som barnet
1. har fått med anledning av personskada eller kränkning, om ersättningen inte avser ersättning för kostnader, eller
2. har fått från en försäkring med anledning av att barnet ådragit sig skada genom olycksfall eller sjukdom, om ersättningen inte avser ersättning för sakskada.

Första stycket gäller även en fordran som avser sådana ersättningar. Om ersättningen till någon del är skattepliktig enligt inkomstskattelagen (1999:1229) gäller undantaget beloppet före beskattning.

10 § Vid beräkningen av ett barns förmögenhet ska sådana tillgångar undantas som barnet har förvärvat genom
1. gåva eller testamente,
2. förmånstagarförordnande vid försäkring eller pensionssparande enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande, och
3. avkastning av och sådant som trätt i stället för sådan egendom som avses i 1 eller 2.

Ett undantag enligt första stycket förutsätter dock att förvärvet har skett från någon annan än barnets förmyndare och att det är förenat med villkor
- som innebär att egendomen ska stå under förvaltning av någon annan än förmyndaren, utan bestämmanderätt för denne, och
- som anger vem som i stället ska utöva förvaltningen.

Bostadsbidrag till barnfamiljer

Grundläggande bestämmelser

15 § Bostadsbidrag till barnfamiljer beräknas enligt 18-23 §§.

Om den bidragsgrundande inkomsten överstiger 117 000 kronor för en försäkrad, eller för makar 58 500 kronor för var och en av dem, ska bidraget minskas med 20 procent av den överskjutande inkomsten.

16 § Bidrag som beräknas till mindre belopp än 1 200 kronor för helt år betalas inte ut.

17 § Bostadsbidrag får inte lämnas för fler än tre barn.

Bidrag till kostnader för bostad

18 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis som bidrag till kostnader för bostad med 50 procent av den del av bostadskostnaden per månad som för familjer med
- ett barn överstiger 1 400 kronor men inte 5 300 kronor,
- två barn överstiger 1 400 kronor men inte 5 900 kronor, och
- tre eller flera barn överstiger 1 400 kronor men inte 6 600 kronor.

Högre bostadskostnad än som anges i första stycket får beaktas, om någon medlem av familjen är funktionshindrad. *Lag (2011:1520).*

19 § Har upphävts genom *lag (2011:1520).*

20 § Vid tillämpning av bestämmelserna om bostadskostnader i 18 § ska Försäkringskassan bortse från bostadskostnader som avser bostadsytor som överstiger
- 80 kvadratmeter för hushåll med ett barn,
- 100 kvadratmeter för hushåll med två barn,
- 120 kvadratmeter för hushåll med tre barn,
- 140 kvadratmeter för hushåll med fyra barn, och
- 160 kvadratmeter för hushåll med fem eller flera barn.

Större bostadsytor än som anges i första stycket får beaktas, om någon medlem av familjen är funktionshindrad.

21 § Försäkringskassan ska beakta bostadskostnader upp till följande belopp per månad, utan hinder av bestämmelserna i 20 § första stycket:
- 3 000 kronor för hushåll med ett barn,
- 3 300 kronor för hushåll med två barn,
- 3 600 kronor för hushåll med tre barn,
- 3 900 kronor för hushåll med fyra barn, och
- 4 200 kronor för hushåll med fem eller flera barn.

Särskilt bidrag

22 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis som särskilt bidrag med
- 1 300 kronor till familjer med ett barn,
- 1 750 kronor till familjer med två barn, och
- 2 350 kronor till familjer med tre eller flera barn. *Lag (2012:599).*

Umgängesbidrag

23 § Bostadsbidrag lämnas månadsvis som umgängesbidrag med
- 300 kronor för ett barn,
- 375 kronor för två barn, och
- 450 kronor för tre eller flera barn.

Om det i hushållet finns såväl hemmavarande barn som sådana barn som avses i 95 kap. 2 § 3 lämnas umgängesbidrag med 75 kronor per månad för varje barn som berättigar till umgängesbidrag.

Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn

Grundläggande bestämmelser

24 § Bostadsbidrag till hushåll utan barn beräknas enligt 26- 28 §§. Om den bidragsgrundande inkomsten överstiger 41 000 kronor för en försäkrad, eller 58 000 kronor för makar, ska bidraget minskas med en tredjedel av den överskjutande inkomsten.

25 § Bidrag som beräknas till mindre belopp än 1 200 kronor för helt år betalas inte ut.

Bidrag till kostnader för bostad

26 § Bostadsbidrag i form av bidrag till kostnaderna för bostaden lämnas med 90 procent av den del av bostadskostnaden per månad som överstiger 1 800 kronor men inte 2 600 kronor. *Lag (2011:1520).*

27 § Om bostadskostnaden överstiger 2 600 kronor lämnas bostadsbidrag med 65 procent av den överskjutande bostadskostnaden per månad upp till 3 600 kronor.
Högre bostadskostnad än som anges i första stycket får beaktas, om den försäkrade eller hans eller hennes make är funktionshindrad. *Lag (2011:1520).*

28 § Vid tillämpning av bestämmelserna om bostadskostnader i 26 och 27 §§ ska Försäkringskassan bortse från bostadskostnader som avser bostadsytor som överstiger 60 kvadratmeter.

Större bostadsyta än som anges i första stycket får beaktas, om den försäkrade eller hans eller hennes make är funktionshindrad.

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Om man förbättrar för de lägsta inkomsterna på detta sätt kan det bli något lättare att komma tillrätta med problemen på arbetsmarknaden för dem med låg utbildning och svårigheter att komma in där.

Lars Calmfors skriver om att man kanske borde sänka lägstalönerna, det skulle få en kompensation genom de föreslagna förbättrande skatte- och bidragsreglerna. Förbättringarna skulle också stärka sjävförtroendet hos dem som får del av dem.

DN 27 mars 2014: Kolumnen. Lars Calmfors

"Löneskillnaderna är för små"

"Sveriges höga lägstlöner skapar sysselsättningsproblem, främst för unga och invandrare. En bättre skola är ett svar. Men facket måste också tänka om."

"En central arbetsmarknadsfråga i nästan alla länder är den om reglering av minimilöner eller, med svensk terminologi, lägstlöner. I USA vill Demokraterna höja den lagstiftade minimilönen. Tyskland är på väg att införa en sådan lagstadgad minimilön. Sverige har till skillnad från många andra länder inga lagreglerade minimilöner utan i stället lägstlöner som bestäms i kollektivavtal mellan fack och arbetsgivare.

Den svenska ekonomiska debatten brukar påverkas starkt av diskussionen i omvärlden. Det kommer säkert att även gälla lägstlönerna. Det är därför viktigt att veta hur förutsättningarna skiljer sig. USA har mycket stora löneskillnader. I Tyskland har skillnaderna ökat dramatiskt sedan mitten av 1990-talet med på senare tid sjunkande löner för lågavlönade. Detta är en viktig orsak till att den tyska konkurrenskraften ökat så mycket – alltför mycket – i förhållande till andra euroländer.

Även i Sverige har lönespridningen ökat något under de senaste decennierna. Men det beror främst på att lönerna i toppen ökat jämfört med dem i mitten. Däremot har skillnaderna mellan median- och lågavlönade förändrats mycket lite.

Enligt forskningen har regler om minimilöner helt olika effekter på sysselsättningen beroende på situationen. Om arbetstagarna har små möjligheter att hitta jobb på andra håll, kan ibland arbetsgivare pressa ner lönerna till så låga nivåer att utbudet av arbetskraft, och därför också sysselsättningen, faller. Då kan lagstadgade minimilöner eller

avtalade lägstlöner som höjer lönerna (om höjningarna inte är alltför stora) *öka* sysselsättningen.

Men *höga* minimilöner minskar förstås sysselsättningen, eftersom de minskar efterfrågan på arbetskraft. Det är inte lönsamt för företagen att anställa personal med lägre produktivitet än löne-kostnaden. Enkla jobb försvinner helt enkelt.

Det är möjligt att lönerna i botten av lönefördelningen i USA och Tyskland är så låga att höjda minimilöner inte behöver påverka sysselsättningen negativt. Men med all sannolikhet är de svenska lägstlönerna så höga (60–70 procent av medianlönen i privat sektor mot 30–50 procent i de flesta andra länder) att de minskar sysselsättningen.

De höga lägstlönerna i Sverige skapar sysselsättningsproblem främst för nyinträdande på arbetsmarknaden, det vill säga ungdomar och invandrare. Den sammanpressade lönestrukturen är därför en bidragande faktor till den höga arbetslösheten i dessa grupper.

Jämfört med andra länder har Sverige små löneskillnader. Om det inte ska leda till en ojämnt fördelad sysselsättning, måste det motsvaras av små produktivitetsskillnader mellan olika individer. Men det verkar vi inte ha. Skillnaderna i Pisa-resultat (OECD:s undersökning av 15-åringars kunskaper) mellan topp och botten kan användas som en indikator på skillnaderna i framtida produktivitet i arbetslivet. Sverige visar sig då vara ett av de europeiska länder där kunskapsskillnaderna är störst. Vi har också större sådana skillnader mellan infödda och utlandsfödda än nästan alla andra OECD-länder. Det tyder på en fundamental obalans mellan hur å ena sidan löner och å andra sidan produktivitet skiljer sig mellan olika individer.

Problemet kan angripas på flera sätt. Det bästa är om man kan höja kunskapsnivån, och därmed också produktiviteten, för de svagaste grupperna. Det finns all anledning att lägga mer resurser på det, särskilt i skolan. Men samtidigt vet vi hur svårt det kan vara att uppnå resultat. Det kommer alltid att finnas individer som man inte når. Därför måste vi förmodligen också acceptera större löneskillnader. Det kan enklast ske genom att låta lägstlönerna ligga still när andra löner ökar. Lägstlönerna skulle också kunna differentieras mer efter ålder.

I dag försöker arbetsmarknadspolitiken kompensera för höga lägstlöner genom olika insatser för att sänka lönekostnaderna för de grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden: sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar och långtidsarbetslösa samt olika anställningsstöd. Trots att dessa åtgärder är generösa, är de inte särskilt effektiva. Det reser frågan om kostnadssänkningar via lägre löner skulle fungera bättre.

Det finns ett antal svårigheter med statliga anställningssubventioner. Det krävs en hel del byråkrati för att få många av stöden, vilket kan verka avskräckande för många företag. Det finns alltid en osäkerhet om att villkoren för subventionerna kan komma att ändras. Och stöden kan verka stigmatiserande: att en person kan anställas med hjälp av en subvention riskerar att peka ut denna som ett ”problemfall”.

Min slutsats är att arbetsmarknadens parter förmodligen skulle kunna ge ett värdefullt bidrag till sysselsättningen om de sänkte lägstlönerna i förhållande till andra löner. Det skulle sannolikt vara ett bra komplement till de generösa sysselsättningssubventioner som staten redan ger och till de ökningar av resursinsatserna för de svagaste skoleleverna som krävs. Mindre generösa lägstlöner kräver emellertid ett omtänkande från fackets sida. Man måste acceptera att en mer heterogen arbetskraft än tidigare kräver en annan lönepolitik än den traditionella om sysselsättningen ska kunna värnas.

Lars Calmfors , professor i internationell ekonomi vid Stockholms universitet och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

DN 29 april 2014:

“Svårt att diskutera löneskillnader”

“Arbetslösheten är ett så svårt problem att alla till buds stående medel bör användas. Inte bara penningpolitik och utbildningsinsatser utan också avtal som sänker lägstalönerna. “

“Utgångspunkten för min förra kolumn (27/3) var svårigheterna att komma in på arbetsmarknaden för lågutbildade ungdomar och invandrare. Arbetsgivare anställer inte en person vars produktivitet de bedömer som lägre än lönekostnaden. Som ett komplement till andra åtgärder för att minska arbetslösheten förespråkade jag därför en frysning av lägstalönerna under några år, så att dessa över tiden ska falla i förhållande till både produktivitet och andra löner.

Att argumentera för ökade löneskillnader – oberoende av hur små de är i utgångsläget – är kontroversiellt. Min kolumn har också utlöst de väntade reflexmässiga reaktionerna. På LO-bloggen menar LO-juristen Claes-Mikael Jonsson att min argumentation ”luktar av det klassiska hästskitsargumentet” att ”de fattiga” bör ha lägre löner för att de ska tvingas jobba mer, medan däremot ”de rika” behöver högre löner som stimulans. I Dagens ETC karakteriserar Johan Ehrenberg min syn som ”högerextremism” och grundad på ”klassförakt”. Reaktionerna i många mejl är ännu grövre. Ett rekommenderar förvisning till Gulag som lämpligt straff för nationalekonomer som jag.

De vanligaste vänsterreaktionerna kan summeras på följande sätt: (1) Välbetalda nationalekonomer av mitt slag är bara ute efter att i egenintresse sänka de lägsta lönerna för att kunna köpa personliga tjänster billigare. (2) Vi har en allmän önskan (dock oklart varför) att öka klassklyftorna. (3) Vi hyser ett allmänt förakt för manuellt arbete och vill särskilt sänka kvinnolönerna. (4) Vi är allmänt världsfrånvända och förstår inte hur ekonomin fungerar i verkligheten (vilket däremot vänsterdebattörer utan ekonomutbildning gör).

Reaktionerna behöver knappast bemötas. (Det gäller förstås även de reflexmässiga synpunkter om att ha en ”socialdemokratisk agenda” som jag fått varje gång jag skrivit kritiskt om den borgerliga regeringens politik.) Men det finns skäl att reflektera över varför vi får detta slags debatt. Jag tror det finns två huvudorsaker.

För det första har många debattörer ett behov av att se saker i svart eller vitt. Det är mycket enklare att tänka sig en värld där det ”goda” (vänsterlösningar) står emot det ”onda” (ekonomers recept) än att ta ställning till hur svåra målkonflikter ska hanteras. Det leder till en önskan att ställa extremer mot varandra. Det är svårare att bilda sig en uppfattning om huruvida en viss ökning av löneskillnaderna kan vara motiverad för att öka utsatta gruppers sysselsättning än att argumentera emot att Sverige ska välja en anglosaxisk eller tysk modell med mycket stora löneskillnader, även om detta aldrig föreslagits.

För det andra är det intellektuellt bekvämt att se det som att man bara kan använda ett ekonomisk-politiskt medel i taget: antingen bekämpas arbetslösheten genom mer utbildning eller också görs det genom att pressa ner lönerna. Det ger en förenklad debatt med klarare skiljelinjer än en diskussion om hur stora doser av olika medel som är den bästa kombinationen.

Min syn är denna. Arbetslösheten är ett så svårt problem att alla till buds stående medel mot den bör användas. Penningpolitiken, och kanske även finanspolitiken, kan göra mer för att öka efterfrågan i ekonomin. Ökade skol- och andra utbildningsinsatser för utsatta grupper bör ha högsta prioritet liksom fortsatta generösa anställningsstöd. Men eftersom sysselsättningen är ett delat ansvar för staten och

arbetsmarknadens parter bör de senare också ge ett bidrag genom att acceptera lite större löneskillnader.

Jag ser också växande *inkomstskillnader* i Sverige som ett problem. Men *löneskillnaderna* har bara ökat marginellt. De är mindre än i andra europeiska länder inklusive övriga Norden. Den ökade inkomstolikheten förklaras främst av mer ojämnt fördelade kapitalinkomster (inkluderande realisationsvinster på fastigheter och aktier). Detta problem hanteras bättre genom andra åtgärder än löneutjämning. Ett sätt vore att återinföra fastighetsskatten som dessutom skulle kunna göras progressiv. (Det förslaget kommer för övrigt att generera minst lika mycket vrede från en del borgerliga läsare som min argumentation om löneskillnader gjort från vänstersinnade).

En central fråga är förstås hur effektiva sänkta lägstalöner är för att öka sysselsättningen. Den omfattande forskningen om minimilönerna i USA har gett skiftande resultat. Men de – få – studier som finns för Sverige tyder på att våra lägstalöner, som är betydligt högre än de amerikanska minimilönerna, reducerat sysselsättningen. Detta är logiskt eftersom det finns stor enighet i forskningen om att negativa sysselsättningseffekter är mer sannolika ju högre lägstalönerna (minimilönerna) är.

Man kan göra olika bedömningar av arbetsmarknadseffekterna av sänkta lägstalöner. Man kan också värdera låg arbetslöshet kontra små löneskillnader på olika sätt. Det har jag all respekt för. Min syn är att något större löneskillnader kan vara ett pris värt att betala för att få in fler på arbetsmarknaden. Debatten bör handla om just dessa frågor och inget annat. Det är en förutsättning för en upplysande diskussion som kan leda till genomtänkta beslut.

Lars Calmfors ledarredaktionen@dn.se professor i internationell ekonomi vid Stockholms universitet och fristående kolumnist i Dagens Nyheter. “

Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m

finns i: Sven Wimnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida. http://wimnell.com/omr658f.pdf

Här finns tusentals länkar.

Innehåll

Sid Innehållet hämtat från Internet 2-3 april 2014.

3 LO, LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE
http://www.lo.se

40 TCO. Tjänstemännens Centralorganisation.
TCO

74 SACO, Sveriges akademikers centralorganisation.
http://www.saco.se

99 SN. Svenskt Näringsliv.
http://www.svensktnaringsliv.se/

132 Företagarna.
http://www.foretagarna.se

149 Statistisk årsbok för Sverige 2014.
Statistik om arbetsmarknad och näringsverksamhet

152 Arbetsförmedlingen 3 april 2014
http://www.arbetsformedlingen.se

161 Andra företagareföreningar

163 Arbetsrätten på bordet under ett unikt möte

Arbetsförmedlingen

http://www.arbetsformedlingen.se

Från Arbetsförmedlingens hemsida på Internet 3 april 2014.

- Snabblänk till sidans innehåll
- Snabblänk till Om webbplatsen
- Snabblänk till Arbetsförmedlingen.se
- Snabblänk till Webbkarta
- Snabblänk till Kontakt
- Snabblänk till Juridisk information
- Snabblänk till Sökresultat

Arbetsförmedlingen

Ny användare?

Lyssna
Kontakt |
Other languages |
Teckenspråk |
Lättläst

Startsida
Arbetssökande
Arbetsgivare
Om oss

Startsida > Lättläst

Att skriva en jobbansökan
Hitta ditt nya arbete genom oss

Lättläst svenska
Här finns lättläst information till dig som besöker Arbetsförmedlingen. Du kan läsa om vad vi på Arbetsförmedlingen kan göra för dig när du söker jobb eller arbetskraft. Ta kontakt med en arbetsförmedlare om du vill ha stöd av en person. Du kan komma till en arbetsförmedling, ringa eller skicka e-post. Vi arbetar hela tiden med att göra den här sidan bättre och skriva fler broschyrer och annan information på lättläst svenska. Du kan lyssna på sidan om du klickar på Lyssna vid den lilla högtalaren högst upp på sidan. Du kan också lyssna på faktabladen och broschyrerna i högerkanten om du klickar på den lilla högtalarenvid varje faktablad eller broschyr.

Lättlästa broschyrer och faktablad
Aktivitetsrapport-informationsblad
Aktivitetsrapport-exempel på brev till arbetssökande
Ersättning vid arbetslöshet
Extra kraft - Det här är SIUS
Starta företag
Se kraften!
Arbetsträning med handledare
Jobb- och utvecklingsgarantin
Jobbgarantin för ungdomar
Lönebidrag
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare
Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen
Stöd till personligt biträde
Instegsjobb
Nystartsjobb/särskilt nystartsjobb
Praktik
Praktiskt basår
Särskilt anställningsstöd
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd SIUS
Trygghetsanställning
Utvecklingsanställning
Yrkesintroduktionsanställning

Information för arbetsgivare
Att ha en hörselnedsättning i arbetslivet
Arbetsträning med handledare
Lönebidrag
Jobb- och utvecklingsgarantin
Jobbgarantin för ungdomar
Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare
Stöd till hjälpmedel på arbetsplatsen
Stöd till personligt biträde
Instegsjobb
Nystartsjobb/särskilt nystartsjobb
Praktik
Praktiskt basår
Särskilt anställningsstöd
Särskilt introduktions- och uppföljningsstöd SIUS
Trygghetsanställning
Utvecklingsanställning
Yrkesintroduktionsanställning

Startsida > Webbkarta

Använda webbplatsen
Webbkarta
Om att dela
Länkpolicy
Tyck till om webbplatsen
Juridisk information
Aktuella tekniska problem
Alternativa format

Webbkarta

- För arbetssökande
- Lediga jobb
  - Sök sommarjobb
  - Jobba utomlands
    - EU/EES och Schweiz
    - Norden
    - Utanför EU/EES och Schweiz
    - Andra möjligheter
    - Aktuella aktiviteter
  - Fler vägar till jobb
    - Andra jobbsajter
    - Auditions
  - Träffa arbetsgivare direkt
  - Platsbanken som app
  - Söktips i Platsbanken

- Cv och ansökan
  - Kultur Media
    - Kultur- och nöjesbanken
    - Bildbanken
    - Andra webbplatser inom kultur och media
    - Auditions
    - Mötesplats inom kultur och media
    - Operalärling
  - Jobbsökarguide
    - Vad vill du jobba med?
    - Var hittar du jobb?
    - Hur ansöker du?
    - Har du fått jobb?
    - Kalender
    - Ordlista
  - Tips och råd
    - Vad är en ansökan?
    - Personligt brev
    - CV/meritförteckning
    - Referenser
    - Intervjun
    - När du får jobbet
    - Olika sätt att jobba
    - Sociala medier
  - Filmer för dig som vill bli bättre på att söka jobb
  - Träffar för dig som vill bli bättre på att söka jobb
  - Visa dig i Platsjournalen
- Yrke och framtid
  - Yrken A-Ö
    - Inspireras av ...
    - Månadens intervju
    - Yrkesfilmer
    - För dig som är ny i Sverige
    - Annorlunda jobb
  - Yrkeskompassen
  - Tester och guider
    - Att välja yrke
    - Framtid och karriär
    - Intressetest
  - Arbetsmarknadsutbildningar
  - Utbildningar och studier
  - Starta eget företag
    - Direkthandel
    - Franchising
  - Informationsträffar om yrken, studier och starta eget
  - Utbildningsjournalen

- Lydia studerar till pilot
- Få pengarna att räcka
- Interaktiv design på Hyper Island
- Ung
  - Tack
  - Vad vill du veta mer
- Stöd och service
  - Ta del av våra aktiviteter
  - Ersättning vid arbetslöshet
    - Villkor
    - Sanktioner
    - Fakta om ersättningen
    - Inom EU/EES och Schweiz
  - Få extra stöd
    - Är du under 25 år?
    - Ny i Sverige?
    - Arbetslös länge?
    - Har du en funktionsnedsättning?
    - Lämnat sjukförsäkringen?
    - Flyttningsbidrag
    - Ersättning och allmän information
  - Platsjournalen
    - Tidigare nummer
  - Blanketter och broschyrer
    - Broschyrer
    - Faktablad
    - På andra språk
  - Uppgifter om dig i vårt register
  - Nyheter
- Min sida
  - Rapportera dina aktiviteter
    - Vid tekniska problem
  - Min profil
  - Skriv in dig
  - Din handlingsplan
  - Komplettera dina meriter
- För arbetsgivare
  - Hitta medarbetare
    - Rekryteringsträff
    - Rekrytera inom kultur och media
      - Kultur- och nöjesbanken
      - Bildbanken
      - Mötesplats inom kultur och media
      - Andra webbplatser inom kulturområdet
    - Rekrytera inom bygg
    - Rekrytera inom sjöfart
    - Rekrytera utomlands
      - Checklista
      - Gränslös rekrytering
      - Au pair
      - Rekryteringsmässor i Europa

- Rekryteringstips
  - Yrken A-Ö
  - Yrkeskompassen
  - Andra webbsidor för rekrytering
- Rikstäckande rekrytering
  - Clas Ohlson väljer oss
- Nio erbjudanden
  - Se kraften!
  - Inspireras av andra arbetsgivare
  - Praktikantprogrammet för myndigheter
- Blanketter och broschyrer
  - Broschyrer
  - Faktablad
- Nyheter

Annonsera
- Annonsera direkt
- Direktöverförda annonser
- Annonsera utan konto
- Annonsera i Platsjournalen
- Företagslogotyp
- Besöksfrekvens
- Sök annons med ID-nummer

Arbetsgivarstöd
- Räkna ut ersättning

Anmäl varsel

Min sida
- Skapa konto
- Om Min sida

Om oss
- Statistik/prognoser
  - Månadsstatistik
  - Veckostatistik
  - Varselstatistik
  - Tidigare statistik
  - Fakta om statistiken
    - Definitioner och förklaringar
  - Prognoser
    - Syfte och resultat
    - Intervjuundersökningen
    - Historik
- Pressrum
  - Presskontakt riks
  - Presskontakt län
  - Prenumerera
  - Debattartiklar
    - Tidigare debattartiklar
  - Pressbilder
    - Generaldirektören
    - Ledningen
    - Styrelsen
    - Medarbetare

- Genrebilder
- Logotyp
- Kalendarium
- Hitta på vår webbplats

Vår verksamhet

- Allmänt om oss
  - Uppdraget
  - Våra kunder
  - Historia
- Organisation
  - Organisationsskiss
  - Ledning och styrelse
- Styrning
  - Budget och ekonomi
  - Policys
- Internationellt
  - EU-samarbetet
  - Eures
  - Wapes
  - Internationellt utvecklingssamarbete
- Projekt och samarbeten
  - Etablering av vissa nyanlända
  - Kompletterande aktörer
  - Rehabilitering till arbete
  - Sociala insatsgrupper
  - Projekt
  - Resultat
  - Rapporter
  - Remissvar
  - Broschyrer
  - Nyheter/Arkiv

Jobba hos oss

- Sök jobb hos oss
  - Anmäl återanställningsrätt
- Miljö, mångfald och jämställdhet
- Vision
- Arbetsförmedlingens värdegrund
- Vårt internationella arbete

För leverantörer

- Aktuella upphandlingar
- Planerade upphandlingar
- För anbudslämnare
  - Att bli leverantör
  - Att tänka på vid anbudsgivning
  - Utvärdering
  - Hur man klagar
  - Mervärdesskatt
  - Begära ut anbud
- E-fakturor och e-handel
  - E-faktura
  - E-handel
  - Enkät

- Bli etableringslots
  - Vägen till avtal
  - Teckna kontrakt
- För kompletterande aktörer och utbildningsleverantörer
  - Coach över tröskeln
  - Etableringslots
  - Jobbcoachning
  - Jobb- och utvecklingsgarantin/ Jobbgaranti för unga
  - Rehabiliteringstjänst
  - RESA - Sysselsättningsplats med rehabiliterande inslag
  - Utbildning
  - Om webbstödet
  - Kontakt
- För kommuner

Lagar och regler
- Lag och förordning
- Föreskrifter och allmänna råd

Globalmeny

Kontakt
- Hitta din arbetsförmedling
- Service via telefon
- Kontakt för arbetsgivare
- Nöjd eller missnöjd?
- Teknisk support
- Sociala medier

Other languages
- About us
  - Our service
  - Our organisation
  - Praise or complaints?
  - Contact
- Activity report
- Financial support for jobseekers
- Do you want to work in Sweden?
- Your first EURES job
  - Employer
  - Jobseeker
- International cooperation
  - EU cooperation
  - Eures
  - Wapes
  - Development cooperation unit
- Brochures, reports and forms

Teckenspråk
- Boka tolk när du skriver in dig på Arbetsförmedlingen

Få hjälp av en dövkonsulent
Dövkonsulenter
Aktivitetsrapportering
Tolkstöd när du söker arbete
Extra stöd när du söker arbete
Du som är anställd och behöver tolk
Lättläst
Att skriva en jobbansökan
CV
Meritförteckning
Personligt brev
Referenser
Hitta ditt nya arbete genom oss
Så här gör du för att bli inskriven
Att bli bättre på att söka jobb
Att hitta lediga jobb
Att söka akassa
Du kan få hjälp av vår personal
Du ska ha en handlingsplan
Därför är det viktigt att vara inskriven
Information om olika jobb och om att studera
Prata med
Träffar med arbetsgivare
Vi skyddar det du talar om
Sprid ditt CV
Sök jobb på bemanningsföretag
Praktik eller annat stöd
Flytta till jobbet
Sök jobb på flera olika sätt
Stöd till dig som har nedsatt arbetsförmåga
Stöd till dig som är ny i Sverige
Kontakta oss på Arbetsförmedlingen
Du kan få mer information på vår webbplats
Yrken A-Ö
Inspireras av ...
Månadens intervju
Yrkesfilmer
För dig som är ny i Sverige
Annorlunda jobb
Yrkeskompassen
Tester och guider
Arbetsmarknadsutbildningar
Utbildningar och studier
Starta eget företag
Informationsträffar om yrken, studier och starta eget
Utbildningsjournalen
Ung

Nyfiken på yrken? Kolla Yrken A-Ö

Sök yrket du vill läsa om via yrkesområdena nedan.
Det finns också filmer och intervjuer till många yrken.

Välj ett yrkesområde

Administration, ekonomi, juridik
Bygg och anläggning
Data/IT
Försäljning, inköp, marknadsföring
Hantverksyrken
Hotell, restaurang, storhushåll
Hälso- och sjukvård
Industriell tillverkning
Installation, drift, underhåll
Kropps- och skönhetsvård
Kultur, media, design
Militärt arbete
Naturbruk
Naturvetenskapligt arbete
Pedagogiskt arbete
Sanering och renhållning
Socialt arbete
Säkerhetsarbete
Tekniskt arbete
Transport

Inkomster och skatter

Sammanräknad förvärvsinkomst 2012

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler. Personer folkbokförda i Sverige både 2012-01-01 och 2012-12-31.

Decilgrupper	Kvinnor och män		Kvinnor		Män	
	20– år	20–64 år	20– år	20–64 år	20– år	20–64 år
1	20 651	10 449	20 476	10 350	21 111	10 666
2	102 132	86 628	94 724	78 915	117 681	96 726
3	147 483	159 183	129 680	142 696	176 569	182 945
4	186 375	216 535	161 117	193 547	219 698	250 214
5	226 163	259 742	195 367	232 606	265 672	294 401
6	266 813	294 485	232 394	264 452	307 270	328 804
7	305 816	328 422	268 630	293 752	346 602	365 177
8	349 721	370 712	305 499	327 108	394 488	411 943
9	416 105	437 802	356 856	378 965	471 137	490 965
10	681 605	714 964	538 021	570 042	794 302	824 510
Medelvärde topp 5 %	846 787	887 825	646 568	685 402	998 610	1 037 881
Medelvärde topp 1 %	1 433 647	1 512 792	994 242	1 052 727	1 754 780	1 842 043
Medelvärde 1	270 286	287 892	230 276	249 243	311 453	325 635
Medelvärde 2	280 718	302 527	238 681	261 519	324 149	342 693
P10	68 605	42 851	63 688	40 140	75 399	46 680
P25	147 876	160 581	129 912	143 452	177 000	182 633
P50 median	246 542	277 957	213 876	249 333	287 795	311 948
P75	348 971	369 756	305 002	326 441	393 744	411 449
P90	468 237	492 636	396 179	419 147	535 429	555 231
P90/P10	6,8	11,5	6,2	10,4	7,1	11,9
Gini-koefficient	0,361	0,363	0,342	0,343	0,359	0,364

Källa: SCB

Definitioner

Sammanräknad förvärvsinkomst består av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. I inkomst av tjänst ingår förutom löneinkomst även inkomst från pension, sjukpenning och andra skattepliktiga ersättningar från försäkringskassan.

Medelvärde 1 beräknas för samtliga.

Medelvärde 2 beräknas för de som har en inkomst.

Decilgrupp är en tiondel av befolkningen. Värdet som anges är medelvärdet i respektive grupp. Decilgrupp 1 är den tiondel av befolkningen som har lägst inkomst.

Percentiler/Gränsvärden - Värdet som avgränsar den första tiondelen av populationen kallas P10 medan värdet som avgränsar den översta tiondelen av populationen benämns P90. Värdet i mitten, P50, kallas median.

Gini-koefficienten kan anta ett värde mellan 0 och 1. Ett högt värde på koefficienten visar på en större ojämnhet än ett lågt värde.

Källdata

Ladda ned som Excelfil (33 kB)

Senast uppdaterad 2014-01-30

Sammanräknad förvärvsinkomst 2012

Sammanräknad förvärvsinkomst efter deciler.

Personer folkbokförda i Sverige både 2012-01-01 och 2012-12-31.

Decilgrupper Kvinnor och män 20 - 64 år

			Överskott i hushållsbudgeten cirka	
	År	Månad	Ensam	Makar/sambor
1	10 449 kr	870	- mer än 80 000	- mer än 90 000
2	86 628	7 219	- 70 000	- 60 000
3	159 183	13 265	- 13 000	55 000
4	216 535	18 045	26 000	120 000
5	259 742	21 645	60 000	180 000
6	294 485	24 540	80 000	220 000
7	328 422	27 369	104 000	275 000
8	370 712	30 892	135 000	330 000
9	437 802	36 483	173 000	410 000
10	714 964	59 580	296 000	660 000

Här framgår inte om personerna bor ensamma eller i par.
Om man antar att inkomsterna i båda grupperna fördelar sig på samma sätt över decilgrupperna är överskotten/underskotten i hushållsbudgetarna ungefär som i tabellen.

Cirka 30% av de ensamma har underskott och cirka 20% av makar/sambor-hushållen har underskott. Så dåligt är inte acceptabelt.
Det är isynnerhet ensamma som ligger illa till.
.

Från LO.se 27 mars 2014

Lönestatistik

LO bevakar löneutvecklingen på svensk arbetsmarknad.

PUBLICERAD 2012-05-31 UPPDATERAD 2013-10-17

LOs lönestatistik presenteras i diagram, faktablad samt i rapporter. Allt återfinns i LO Fakta.

Utifrån SCBs lönestrukturstatistik sammanställs data om löner, löneutveckling och skillnader i löner mellan arbetare, tjänstemän, kvinnor och män. Statistiken redovisar också lön beroende av födelseland och antal år i Sverige.

SCBs statistik omfattar fem olika sektorer: privatanställda, arbetare, privatanställda tjänstemän, stat, kommun och landsting.

För att förbättra statistikens jämförbarhet över tid och mellan sektorer har statistiken bearbetats av LO främst genom beräkning av ett enhetligt lönebegrepp, sektorindelning samt strukturrensning.

Statistiken är sorterad i följande kategorier:

- Löner och löneutveckling
- Lönespridning arbetare och tjänstemän
- Lön efter yrke, sektor och kön
- Internationella löner
- Lön efter födelseland

LO Fakta. LO producerar kontinuerligt rapporter och remissyttranden om arbetslivets villkor, arbetsmarknadens funktionssätt och förutsättningarna för fackligt arbete. I LO Fakta finner du dessa samt tillhörande tabeller, diagram och faktablad.

Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012

PUBLICERAD 2014-03-03 UPPDATERAD 2014-03-06

De ekonomiska villkoren

Kvinnor i arbetaryrken har de i särklass sämsta ekonomiska villkoren. Med hänsyn till både arbetstid och lön är den genomsnittliga faktiska månadslönen per månad knappt 17 000 kronor. Män i arbetaryrken har i genomsnitt 6 000 kronor högre faktisk månadslön varje månad, 23 000 kronor.

Med en genomsnittlig faktisk månadslön på nära 36 700 kronor har män i tjänstemannayrken de klart bästa ekonomiska villkoren. Det är i sin tur cirka 9 300 kronor mer varje månad jämfört med kvinnor i samma yrkesgrupp, som i genomsnitt har en faktisk månadslön nära 27 400 kronor.

Skillnaden mellan lägsta och högsta genomsnittliga faktiska lön per månad är stor. Män i tjänstemannayrken har nästan 20 000 kronor mer i lön per månad jämfört med kvinnor i arbetaryrken.

FAKTISK MÅNADSLÖN - KRONOR PER MÅNAD I GENOMSNITT ÅR 2012

	Arbetaryrken	Tjänstemannayrken
Kvinnor	16 926	27 391
Män	23 064	36 666

Arbetar deltid - första kvartalet 2012

PUBLICERAD 2014-03-05 UPPDATERAD 2014-03-05

Deltid vanligast bland kvinnor Deltidsarbete är i särklass vanligast bland kvinnor i arbetaryrken, följt av kvinnor i tjänstemannayrken medan män i liten grad, oavsett yrkesgrupp, arbetar deltid.

Föräldraledighet påverkar
Kvinnor arbetar också i högre grad deltid efter föräldraledighet. Framför allt gäller det kvinnor i tjänstemannayrken. Kvinnor i arbetaryrken arbetar i hög grad deltid redan innan det första barnet. I arbetaryrken påverkas mäns arbetstider inte nämnvärt efter föräldraledighet medan män i tjänstemannayrken går ner i arbetstid i viss utsträckning. Fördelningen av föräldraledighet får alltså betydelse för hur män och kvinnor fördelar tiden i arbetsliv, familj och hem även efteråt.

Få väljer deltid frivilligt
Orsakerna till deltidsarbete utifrån kön och klass speglar inte enbart fördelningen av ansvar för omsorg om små barn. Kvinnor i arbetaryrken erbjuds i hög grad deltidsarbete medan kvinnor i tjänstemannayrken oftare erbjuds heltidsarbete. Arbetarkvinnor anger arbetsmarknadsskäl som klart största orsak till deltidsarbete, medan endast en liten andel anger att orsaken är vård av barn och anhöriga. Det är enbart ett fåtal som frivilligt arbetar deltid (som inte vill arbeta heltid). Bland kvinnor i tjänstemannayrken är vård av barn och anhöriga en betydligt vanligare orsak till deltidsarbete samtidigt som arbetsmarknadsskäl är en mindre förklaring.

ARBETAR DELTID - FÖRSTA KVARTALET 2012. Procent

	Arbetaryrken	Tjänstemannayrken
Kvinnor	54	31
Män	15	10

Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013

PUBLICERAD 2014-03-07 UPPDATERAD 2014-03-07

Vanligast bland kvinnor i arbetaryrken
Andelen tidsbegränsade anställningar skiljer sig inte mycket mellan olika arbetstagargrupper förutom kvinnor i arbetaryrken. I denna grupp har en fjärdedel någon form av tidsbegränsad anställning. Tidsbegränsade anställningar kan vara mer eller mindre trygga. Provanställningar är en relativt trygg tidsbegränsad anställning eftersom den syftar till en tillsvidareanställning. Dessa är betydligt vanligare bland män i arbetaryrken och kvinnor och män i tjänstemannayrken.

Behovsanställningar
Allmänna visstidsanställningar är den överlägset vanligaste tidsbegränsade anställningsformen för alla arbetstagargrupper. Däremot finns skillnader i typ av allmän visstid. I arbetaryrken har kvinnor i synnerhet, och män i allmänhet, mycket hög grad av olika så kallade behovsanställningar. Dessa tillhör de mest osäkra formerna av tidsbegränsade anställningar och gäller i antal betydligt fler kvinnor än män. Tjänstemän har istället högre grad av objekts- och projektanställningar, som definitionsmässigt ingår i kategorin allmän visstid.

Vikariat vanligare bland kvinnor
Vikariat, som är en mer osäker tidsbegränsad anställning, är betydligt vanligare bland kvinnor än bland män. Ett fåtal män i arbetaryrken är i princip den enda arbetstagargrupp som är säsongsarbetande.

TIDSBEGRÄNSAD ANSTÄLLNING - FÖRSTA KVARTALET 2013. Procent

	Arbetaryrken	Tjänstemannayrken
Kvinnor	25	12
Män	15	9

LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012

Arbetare efter sektor år 2012

	Andel kvinnor	Medellön
Verkstadsindustri	15	25 564
Livsmedelsindustri	36	23 400
Trävaruindustri	13	24 723
Massa- o pappersindustri	15	25 996
Grafisk industri	26	25 360
Stål- o metallindustri	12	25 661
Övr. tillv.industri	21	24 881
Byggindustri	3	27 973
Partihandel	22	24 154
Detaljhandel	70	22 127
Hotell o restaurang	57	21 038
Transport	13	24 388
Företagstjänster	39	22 404
Stat	41	23 104
Äldre- o handikappomsorg	88	21 325
Skola	78	20 804
Barnomsorg	86	20 800
Landsting	8	22 252

Månadslön efter klass och sektor år 2012

PUBLICERAD 2013-09-26 UPPDATERAD 2013-11-14

Högst lön för industritjänstemän – lägst för kommunalarbetare

Högst medellön har tjänstemän inom tillverkningsindustrin, 39 900 kronor, följt av tjänstemän inom byggnadsindustrin, 35 600 kronor.

Lägst medellön har arbetare inom kommun och landsting, 21 400 kronor respektive 22 300 kronor.

Månadslön efter klass och sektor år 2012

Kommun Arb	21 400
Landsting Arb	22 300
Privat tjänsteprod. Arb	22 700
Stat Arb	23 100
Tillverkningsind. Arb	25 100
Byggnadsindustri Arb	28 000
Kommun Tj.män	28 000
Samtliga anställda	29 100
Stat Tj.män	32 200
Landsting Tj.män	33 300
Privat tjänsteprod. Tj.m	34 500
Byggnadsindustri Tj.m	35 600
Tillverkningsind. Tj.män	39 900

LO: Lönerapport år 2013

De tre senaste åren har lönerna ökat mer för arbetare än för tjänstemän, 7,2 procent jämfört med 7,0 procent. Skillnaden är visserligen marginell men den visar att arbetarna hållit jämna steg med tjänstemännen i de senaste årens löneutveckling. Det skriver LO i sin nya rapport Lönerapport år 2013.

PUBLICERAD 2013-09-26 UPPDATERAD 2013-11-04
Visa filen (pdf)

Arbetarnas löner ökar mer än tjänstemännens

Medellönen för en arbetare var förra året 23 500 kronor i månaden, jämfört med 33 700 kronor för en tjänsteman. För andra året i rad är därmed lönegapet mellan arbetare och tjänstemän mer än 10 000 kronor. Räknat i procent har medellönen för tjänstemän legat stabilt runt 43 procent över arbetarnas löner de senaste sex åren.

- Att vi håller jämna steg med tjänstemännen är förhållandevis bra men att skillnaden fortfarande är mer än 10 000 kronor i månaden är ytterst otillfredsställande, säger LOs avtalssekreterare Torbjörn Johansson.

Rapporten visar också att det är långt kvar till jämställda löner, även om skillnaden mellan könen är mindre bland LOs grupper än bland tjänstemännens.

År 2012 var medellönen för samtliga kvinnor 26 700 kronor och 31 500 kronor för männen. Medellönen är därmed 18 procent högre för män än för kvinnor. Bland arbetare var lönegapet mellan kvinnor och män 14 procent, jämfört med 27 procent bland tjänstemännen.

- Rapporten avslöjar tydligt vilka löneskillnader som råder på arbetsmarknaden och hur viktigt det är att vi stärker kampen mot den orättvisa fördelningen, både när det gäller klass och kön. Arbetarkvinnor är dubbelt diskriminerade, säger Torbjörn Johansson.

Sammanfattning av rapporten

- Lönegapet nu 10 200 kronor. År 2012 var medellönen för arbetare 23 500 kronor och för tjänstemän 33 700. Lönegapet är därmed 10 200 kronor, eller 43 procent, mellan arbetare och tjänstemän.
- Lönerna har ökat lite mer för arbetare. År 2010-2012 ökade lönerna med 7,2 procent för arbetare och 7,0 procent för tjänstemän, det vill säga 0,2 procentenheter mer för arbetare. Men räknat i kronor har lönerna ökat klart mer för tjänstemännen.
- Reallönerna har ökat med 2,4 procent för arbetare år 2010-2012.
- Lönerna ökade mer för kvinnor än för män, men inte bland arbetare.

23 500 kronor för arbetare och 33 700 kronor för tjänstemän

Medellönen för samtliga anställda var 29 100 kronor i månaden år 2012. Skillnaden är dock alltjämt stor mellan arbetare och tjänstemän då medellönen för en arbetare är 23 500 kronor och för en tjänsteman 33 700 kronor. Medellönen för tjänstemän är därmed 10 200 kronor, eller 43 procent, högre än för arbetare. Det visar LOs årliga bearbetning av Statistiska centralbyråns lönestrukturstatistik för år 2012.

Löneökningar åter på "normal" nivå

Efter historiskt låga löneökningar år 2010 och 2011 återgick löneökningarna år 2012 till mer "normal" nivå. För arbetare ökade lönerna med 2,9 procent och för tjänstemän med 2,6 procent. Det vill säga tre tiondels procent mer för arbetare.

Även mer för arbetarna år 2010-2012

Även totalt för år 2010-2012 har lönerna ökat lite mer för arbetare än för tjänstemän, 7,2 procent för arbetare och 7,0 procent för tjänstemän. Det innebär även att lönerna för arbetare ökat mer än de höjningar som regleras i de centrala kollektivavtalen. Det gäller dock bara inom privat sektor där lönerna ökat med en dryg procentenhet mer än enligt avtalen. Inom kommun och landsting har lönerna däremot ökat med knappt en procentenhet mindre än enligt avtal.

2,4 procent i reallöneökning

En stor del av den nominella löneökningen har dock ätits upp av inflationen då konsumentpriserna ökade med 4,8 procent år 2010-2012. Reallönen har därmed ökat med 2,4 procent för arbetare och 2,2 procent för tjänstemän år 2010-2012.

1 590 kronor till arbetarna och 2 210 kronor till tjänstemännen

Räknas löneutvecklingen i kronor i stället för procent så framstår en helt annan bild av löneutvecklingen. Räknat i kronor ökade lönerna för arbetare i genomsnitt med 1 590 kronor och för tjänstemän med 2 210 kronor år 2010-2012. Lönerna ökade alltså med 620 kronor mindre för arbetare än för tjänstemän.

Lönegapet mellan arbetare och tjänstemän har därmed växt ytterligare och de senaste 18 åren har det ökat varje år - från 4 300 kronor år 1994 till 10 200 kronor år 2012.

Räknas lönegapet i procent så blir bilden lite annorlunda då lönegapet främst ökade mellan åren 1995-2006. Därefter har det legat relativt stadigt runt 43-44 procent.

Lönerna ökade mer för kvinnor än för män

Medellönen för samtliga kvinnor var 26 700 kronor och för samtliga män 31 500 kronor år 2012. En skillnad på 4 800 kronor till männens favör. De senaste åren har lönerna dock ökat mer för kvinnor än för män och för hela 2000-talet har kvinnors lön räknat i procent av männens lön ökat från 81,3 procent år 2000 till 84,8 procent år 2012. Minskningen av löneskillnaden går alltså i en långsam men till synes stabil takt.

Månadslön år 2012

	Arbetare	Tjänstemän	Samtliga
Samtliga	23 500	33 700	29 100
Privat sektor	24 200	35 500	30 100
Tillverkningsindustri	25 100	39 900	31 300
Byggnadsindustri	28 000	35 600	30 000
Privat tjänsteproduktion	22 700	34 500	29 600
Offentlig sektor	21 500	30 500	27 000
Stat	23 100	32 800	32 200
Kommun	21 400	28 000	24 600
Landsting	22 300	33 300	30 500

LOs politiska plattform inför valet 2014.

Sveriges löntagare behöver en ny politik och en ny regering. Arbetslösheten är idag högre än vid regeringsskiftet 2006. Otryggheten har ökat när välfärden skurits ner och arbetslöshetsoch sjukförsäkringen försämrats. Istället har resursernagått till massiva skattesänkningar, mest till dem som tjänar mest, utan att det gett fler jobb och med enda resultat att klyftorna i Sverige har ökat. Sverige kan bättre.

Byt politik
L O a rbetar för ett jämlikt samhälle med små klyftor och låg arbetslöshet. I ett jämlikt samhälle lever människor längre, presterar bättre och är friskare. Där är kriminalitet och våld mindre utbrett och den sociala rörligheten högre.

Ett mer jämlikt och rättvist samhälle kräver klokt investerade resur-ser. I dag fördelas våra gemensamma resurser snett. När regeringen sänker skatter och sjösätter reformer går 26 procent av pengarna till den rikaste tiondelen av befolkningen, medan den tiondel av befolkningen som är allra fattigast bara nås av en procent av satsningarna. Efter åtta år har denna politik varken gett fler jobb eller större rättvisa.

LO engagerar sig i valrörelsen för att minska arbetslösheten, förbättra arbetsvillkoren för LO-förbundens medlemmar och minska klyftorna i samhället. Förbättringar av arbetslöshets- och sjukförsäkringarna måste ske under nästa mandatperiod och stora investeringar i skolan och vården måste till. Även viktiga jämställdhetssatsningar måste genomföras, bland annat med syfte att uttaget av föräldradagar ska bli mer jämställt. På så vis värnar vi den svenska modellen och bygger ett hållbart samhälle med full sysselsättning, jämlikhet och framtidstro.

LO vill i valet 2014 byta riktning på politiken genom att arbeta för ökad jämlikhet, full sysselsättning och Socialdemokratiska valsegrar.

Full sysselsättning
När människor arbetar skapar de mening och möjligheter för sig själva. De bidrar samtidigt till det gemensamma, både genom arbetet i sig och med den skatt de betalar. Med hög arbetslöshet dräneras både människor och samhälle på kraft och möjligheter. I dag lider Sverige av massarbetslöshet. Den borgerliga regeringen har ensidigt fokuserat på skattesänkningar istället för investeringar för framtiden och det som bygger Sverige starkt. Det behövs en ny och riktig arbetslinje som skapar goda förutsättningar för ett bra företagsklimat, som stärker individers kompetens och minskar klyftorna i samhället. En arbetslinje där samhället inte skjuter över hela ansvaret på den enskilda. Sverige kan bättre, Sverige ska ha EUs lägsta arbetslöshetår 2020.

Investera i infrastruktur, bostäder och energi. Omfattande statliga investeringar måste göras i samhällsviktiga resurser, i vägar, järnvägar, IT och bostäder. Samhället måste ta ansvar för en grön omställning och en god och förutsägbar energitillförsel. Det ger både jobb och bygger Sverige starkt för framtiden.

Satsa på skolan och utbildning. För att bryta trenden med sjunkande skolresultat måste mer resurser tillföras skolan på bred front. Gymnasieskolan ska också vara obligatorisk och alla program ge högskolebehörighet. Fler platser i arbetsmarknadsutbildning, Komvux, yrkesutbildningar och högskolan måste skapas. En särskild utbildningssatsning med syfte att motverka uppsägningar vid konjunkturnedgångar bör införas.

Inför en 90-dagarsgaranti för unga. Ingen under 25 år ska vara arbetslös längre än 90 dagar innan personen erbjuds ett jobb, praktikplats eller relevant utbildningsplats. Arbetslösa ska få möjlighet att komplettera och slutföra oavslutade studier på grundskole- eller gymnasienivå inom ramen för arbetsmarknadspolitiken.

Förbättra arbetslöshetsförsäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen är idag körd i botten och måste radikalt förbättras. Höjda tak, högre ersättning och att fler omfattas av försäkringen är avgörande. Människor ska inte slås ut för att de hamnar i arbetslöshet, fokus ska istället vara att hitta ett nytt jobb.

Ett bättre arbetsliv
Tempot och stressen i arbetslivet har ökat. Arbetsvillkor ocharbetsmiljö har försämrats och de otrygga anställningarna och bemanningsanställningarna blivit fler. Osund konkurrens med dåliga löner och villkor leder till att arbetare ställs mot arbetare när arbetsgivare utnyttjar människors utsatthet. Det leder till otrygghet, vanmakt och sjukdom som allvarligt skadar svensk ekonomi. Regeringen ignorerar denna utveckling och minskar resurserna till arbetsmiljöarbete och företagshälsovård. De ökar pressen på arbetslösa och de tror att framtiden ligger i att det skapas en låglönemarknad. De har fel. Sverige kan bättre.

Motverka otrygga och begränsade anställningar. Lagen om anställningsskydd måste ändras så att de tillfälliga anställningarna minskar och fasta anställningar igen blir norm. Heltid ska vara en rättighet för alla. I stat, kommun och landsting måste politiken gå före och säkerställa rätten till heltid.

Ordning och reda på arbetsmarknaden. Svenska kollektivavtal ska gälla på svensk arbetsmarknad. Lex Laval-lagen som möjliggör lönedumping i Sverige ska rivas upp. Huvudentreprenörens ansvar måste öka. Vid all offentlig upphandling ska krav på kollektivavtal ställas.

Nollvision mot dödsolyckor och försämrad hälsa på jobbet. Resurserna till arbetsmiljöarbete och arbetslivsforskning måste öka. Sanktionerna måste skärpas mot arbetsgivare som inte uppfyller arbetsmiljökrav. Fler måste omfattas av företagshälsovården.

En bra och utvecklad välfärd
En bra och utvecklad välfärd både minskar klyftor och bygger samhället starkt. Allas möjligheter att leva ett bra liv och bidra är beroende av en tillgänglig och likvärdig skola samt vård och omsorg av hög kvalitet. Detsamma gäller försäkringar vid sjukdom och arbetslöshet. De måste ge alla goda möjligheter att komma igen. Idag utarmas istället välfärden. Sjukvården och omsorgen om äldre och barn försämras när resurserna minskas och personalen sliter ut sig. Anhöriga slutar jobba för att ta hand om nära och kära när omsorgen inte räcker till. Skolresultaten försämras överlag och skiktas efter föräldrarnas klass och bakgrund. Det är både ovärdigt och osmart. En bra skola, en fungerande vård och en trygg omsorg är viktiga delar för en stark och hållbar tillväxt. Försämringen av välfärden hotar Sverige och alla som bor här, rik som fattig, gammal som ung. Sverige kan bättre.

Stärk kvaliteten i välfärden. Öka statsbidragen till kommuner och landsting rejält för att anställa fler i skolan, sjukvården och barn- och äldreomsorgen. Personaltätheten har minskat under lång tid och måste istället öka för att stärka både kvaliteten och tryggheten i verksamheterna men också för att förbättra arbetsvillkoren.
Stoppa vinstdriften i välfärden. Vinstdriften får aldrig vara styrande i välfärden. Den fria etableringsrätten för friskolor och obligatorisk Lag om valfrihet ska avskaffas. Kommuner och landsting ska ha ansvar för att kunna bestämma över bemanning, etableringar och kvalitet och avsevärt begränsa möjligheter till vinstuttag och värdeöverföringar från den skattefinansierade välfärden. Öppna böcker ska gälla i hela välfärdssektorn och alla anställda ska ha kollektivavtalsenliga villkor och meddelarfrihet.

Bygg en rimligare och mänskligare sjukförsäkring. Stoppa utförsäkringarna och höj taket i sjukförsäkringen. Inför en bred rehabiliterings och omställningspakt och förändra de hårda reglerna för att kunna få sjukersättning.

Från SCB 21 mars 2014.

Nya bostads- och hushållsstatistiken

Statistiken baseras på Registret över totalbefolkningen den 31 december 2012 och uppgifter om lägenheter i Lägenhetsregistret.

Barn är personer som är under 25 år och folkbokförda tillsammans med biologisk förälder, adoptivförälder, vårdnadshavare eller ”annan person”.

Upplåtelseformerna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt avser fastighetsägarens juridiska form. Det innebär att boende i en bostadsrätt även omfattar personer som hyr sin lägenhet av en bostadsrättsförening eller hyr av bostadsättsinnehavaren.

Övrigt boende utgörs av specialbostäder, lägenheter i flerbostadshus som är ägarlägenheter eller som bebos av ägaren av huset. Här ingår även en grupp med oklara uppgifter om byggnadstyp eller fastighetsägande.

Nya bostads- och hushållsstatistiken

För första gången på över 20 år kan vi presentera heltäckande statistik över hur många hushåll det finns i Sverige och hur folk bor. Det ger nya möjligheter att ta reda på allt från hur stor boendeyta snitthushållet har till hur många som bor ensamma.

År 1990 genomfördes den sista folk- och bostadsräkningen i Sverige då alla hushåll fick svara på en enkät om bland annat de som bodde i hushållet och storleken på bostaden. Det var dyrt och dessutom krångligt för alla inblandade. För att kunna ta fram statistiken på ett enklare sätt skapades ett lägenhetsregister. Tillsammans med folkbokföringen kopplar registret samman personer och hushåll med lägenheter, och inte enbart med fastigheter som tidigare.

I den nya statistiken utgörs ett hushåll av samtliga personer som är folkbokförda i samma bostad. De som bor tillsammans klassificeras efter hushållstyp enligt vissa regler. Att metoden är ny och att det finns skillnader i definitionerna får man ha i åtanke när man jämför den nya statistiken med tidigare folk- och bostadsräkningar.

Från och med nu publicerar vi den registerbaserade statistiken om boende och hushåll årligen. Vi kommer även att ta fram bostadsstatistik med hjälp av lägenhetsregistret. Det är ett stort lyft om man jämför med folk- och bostadsräkningarna, som bara genomfördes vart femte år. Statistiken omfattar nästan alla folkbokförda, men för cirka 300 000 person saknar SCB bostadsinformation om eller bor i en felaktigt registrerad bostad.

Författare Lovisa Sköld arbetar med boendestatistik på SCB.

Villa vanligaste boendeformen

Hälften av Sveriges befolkning bor i ett ägt småhus. Av familjer med barn i skolåldern bor 70 procent i ägt småhus. Hur vi bor styrs förutom av hushållets storlek och ekonomi även av ålder och geografi.

Det genomsnittliga antalet boende per hushåll i ägt småhus är 2,7 personer. I flerbostadshus med bostadsrätt och hyresrätt bor det knappt 2 personer per hushåll. Det framgår av den nya boendestatistiken, som varit möjlig att ta fram med hjälp av Lägenhetsregistret.

För barn är det absolut vanligast att bo i småhus som hushållet äger. Boendet varierar dock beroende på barnets ålder. I alla åldrar är det vanligast att bo i småhus, men det är relativt många som i småbarnsåren bor i bostadsrätt eller hyresrätt i flerbostadshus. Under de första fem åren flyttar många barn från flerbostadshus till småhus.

Boendet för barn skiljer sig markant åt beroende på om de bor med en eller två föräldrar. Av cirka 1,7 miljoner barn till sammanboende bor 70 procent i ägt småhus. Av 390 000 barn till ensamstående föräldrar bor endast 15 procent i ägt småhus.

För att räknas som ”barn” krävs att man är folkbokförd i samma lägenhet som minst en av föräldrarna. Det är mindre än hälften av alla i åldern 20–24 år som räknas som barn i den bemärkelsen.

Ungdomar som inte bor med sina föräldrar räknas som vuxna, och de bor i stor utsträckning i hyresrätt i flerbostadshus. För den gruppen är också andelen i övrigt boende relativt hög. Det beror på att student--bostäder ingår i övrigt boende. 11 procent av alla mellan 20 och 24 år bor i studentbostad. Andelen sjunker sedan och vid 30 års ålder är den endast 2 procent.

Vuxnas boende speglar barnens boende. När det är dags för familje-bildning flyttar många från flerbostadshus till småhus. Bostäder i småhus är i genomsnitt större än i flerbostadshus, vilket är en fördel när familjen växer. Det kan också vara då man har fått ekonomiska möjligheter att köpa sin bostad.

Hur vi bor avgörs inte bara av hur gamla vi är, hur stort hushållet är eller vilken ekonomi vi har. En bidragande faktor är också hur bostads-beståndet ser ut där vi väljer att bo. I storstadsområdena är det en stor övervikt av flerbostadshus, medan mindre kommuner istället har över-vikt av småhus. Den övervägande delen av småhusen är äganderätter och en ganska liten andel är bostads- och hyresrätter.

Gagnef är den kommun som har störst andel hushåll i äganderätt i småhus. Det finns flera glesbygdskommuner, men även kranskommu-ner till de tre storstäderna, bland kommunerna med störst andel hushåll i ägda småhus.

Två personer i snitthushållet

Hela 70 procent av Sveriges hushåll består av en eller två personer. Om vi lever själva eller ihop med andra är starkt kopplat till ålder och det är vanligt att man både börjar och avslutar sitt vuxna liv som ensamboende. Det framgår av den nya, registerbaserade hushållsstatistiken.

4 av 10 bor ensamma

Det vanligaste hushållet är Ensamstående utan barn. Personer som bor ensamma utgör 37,7 procent av alla hushåll. De därefter vanligaste hushållstyperna är Sammanboende utan barn och Sammanboende med barn 0–24 år. Bland Sammanboende med barn 0–24 år är det vanligast att ha två barn. I två tredjedelar av samtliga hushåll finns det inga barn.

Trots att 37,7 procent av hushållen är Ensam-stående utan barn så är det endast 16,5 procent av befolk-ningen som tillhör enpersons-hushåll. Istället ingår de flesta människor i hushållstyperna Samman-boende med barn 0–24 år och Sammanboende utan barn. Närmare 60 procent av Sveriges befolkning tillhör någon av dessa hushållstyper.

Antal och andel hushåll och personer efter hushållstyp, 2012

Hushållstyp	Hushåll		Personer	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Ensamstående utan barn	1 576 000	37,7	1 576 000	16,5
Ensamstående med barn 0–24 år	247 000	5,9	644 000	6,7
Ensamstående med barn 25+ år	42 000	1,0	87 000	0,9
Sammanboende utan barn	1 041 000	24,9	2 083 000	21,8
Sammanboende med barn 0–24 år	929 000	22,2	3 624 000	37,9
Sammanboende med barn 25+ år	54 000	1,3	165 000	1,8
Övriga hushåll utan barn	164 000	3,9	424 000	4,4
Övriga hushåll med barn 0–24 år	117 000	2,9	625 000	6,5
Övriga hushåll med barn 25+ år	7 000	0,1	27 000	0,2
Uppgift saknas	.	.	302 000	3,2

Liten ökning av antalet boende i snitthushållet

Fördelningen av hushållen i Sverige efter hushålls-storlek ser idag ungefär likadan ut som 1990. Det är vanligare med små hushåll än med stora. Hushåll med 1–2 personer utgör närmare 70 procent av hushållen. De största hushållen, med sex eller fler personer, utgör 2 procent av hushållen. Det är en ökning jämfört med 1990 och kan delvis förklaras med att specialbostäder inte ingick i folk- och bostads-räkningen. I genomsnitt bodde 2,22 personer per hushåll 2012 vilket var en liten ökning från 2,15 år 1990.

Hushållsstorlek	2012		1990 *	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
1 person	1 576 000	37,7	1 516 000	39,6
2 personer	1 307 000	31,3	1 190 000	31,1
3 personer	518 000	12,4	471 000	12,3
4 personer	515 000	12,3	453 000	11,8
5 personer	179 000	4,3	157 000	4,1
6+ personer	82 000	2,0	43 000	1,1
Totalt	**4 176 000**	**100**	**3 830 000**	**100**

* Resultat från Folk- och Bostads-räkningen 1990

Singelhushåll vanligt bland unga män

Av de ensamboende är 53 procent kvinnor och 47 procent män. Det finns dock stora skillnader i åldersfördelningen mellan könen. För både kvinnor och män är det vanligt att vara ensamboende i den tidiga 20-årsåldern. Andelen ensamboende minskar sedan till följd av par-bildning fram till 35-års-åldern för båda könen.

Männen är ensamboende i betydligt högre utsträckning än kvinnorna fram till 60-års-åldern där en förändring sker och antalet ensam-boende kvinnor blir fler.

Andelen äldre par som splittras, främst på grund av att den ene partnern avlider, ökar successivt med åldern. Det är vanligast att kvinnan blir ensam kvar, och de flesta ensamboende äldre är därför kvinnor.

Antalet ensamboende kvinnor är litet i medelåldern, delvis på grund av att barn till separerade par oftast är folkbokförda hos modern. I de åldrar när barnen flyttar till annat boende ökar antalet -ensam-boende bland kvinnorna.

Bostadspolitik och skattepolitik.

Det finns starka krafter som vill ändra hyresregleringen men det bör inte ske. De ändringar som föreslås gäller främst att hyrorna ska öka och bli på något sätt marknadsanpassade så att folk inte har råd att bo i sin lägenhet utan flyttar och de som har råd flyttar in. Man menar att bostadsbristen ska försvinna på det sättet, men resultatet kan bli att bostadsbristen visserligen minskar, men därför att folk inte har råd att efterfråga bostäder. Det är somliga nationalekonomer som ser saken på detta sätt och fastighetsägare som vill tjäna mer pengar. Det viktiga för dem är inte att folk har råd att bo.

F d socialdemokratiska statsministern Göran Persson, som nu är anställd hos ett privatföretag, hör till dem är med i ett förslag som vill höja hyrorna, vilket är illa. Förslaget innehåller synpunkter på byggprocessen som kanske är bra och kanske kan öka bostadsbyggandet.

Det som behövs är förmodligen statliga subventioner till byggande av hyreslägenheter, vilket är acceptabelt med hänsyn till hyreslägenheternas centrala roll i samhället. Ett sätt att minska kostnaderna för bostadsbyggandet är att staten köper den mark som används för byggande av hyreslägenheter, och upplåter marken utan ränta. Markvärdet stiger sedan med inflationen så att staten inte gör någon förlust, bara blir rikare för varje år. Enligt Nybyggarkommissionen i politikområdet " Planering av fysiska miljöer" är tomtkostnaden 18-20% av produktionskostnaden.

Det har kommit upp flera förslag om ändringar av skattesystemet. De förslag som kommit är synnerligen olämpliga. okunniga och oroväckande. Det nu gällande systemet för inkomstskatter är huvudsakligen bra om man undantar jobbskatteavdragen, som i onödan gynnar dem med höga inkomster. Det finns inte tid nu att gå mer in på detta.

VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?

Frågan är egentligen omöjlig att besvara. Men genom att studera några fall som det gått att få insyn i har ett försök gjorts att följa några flerbostadshusfall som en prisutvecklingskedja som utgår från husbygget via några relevanta tillkommande kostnadsposter fram till den slutliga produktionskostnaden. Boverkets byggkostnadsforum och SOU 2002:115 Skärpning Gubbar, formulerade sig 2003 på följande vis:

"Det kostar i princip inte mer att bygga ett bostadshus i Stockholm än t.ex. i Värnamo, Eslöv, eller Flen om man jämför samma hus med samma standard och utformning. Löner, transporter, materialpriser m.m. varierar visserligen i olika delar av landet, men inte så mycket att det kan förklara flera tusen kronor per m. BOA för en i övrigt likvärdig produkt."

Att bygga ett flerbostadshus i de tre storstadsområdena är cirka 8–12 procent dyrare med hänsyn till materialpriser, transporter med mera. Å andra sidan kan man i storstäderna ibland komma över material till priser under marknadspriset eller slippa vänta på inhyrda maskiner eftersom det finns ett större utbud. Det som gör att det är högre entreprenadpriser i storstäderna beror utan tvekan på att det i dessa regioner finns en större prisacceptans och att markpriset ärhögre.

Husets utformning har stor kostnadspåverkan. Svenska arkitekters kompetens ligger i allmänhet inte inom området byggnadsadministration, byggekonomi och systemtänkande, utan mer inom fältet utformning och gestaltning. Det finns naturligtvis lysande undantag. Det är hursomhelst en styrka om huset kan tillverkas under industriellt rationella former i fabrik på eller utanför arbetsplatsen.

<u>Vad består kostnaden för 1 kvm flerbostadshus (BOA) av?</u>
Källa: Fredrik von Platen, Byggsektorn och bostadsbyggnadsprocessen, 2013 samt NCC.

Produktionskostnad flerbostadshus,
6 vån. ovan mark:
12 000-14 000 kr
När entreprenörens material-, löne-, och alla overheadkostnader är bokförda eller när ett prefabricerat flerbostadshus lämnat fabriken och levererats samt monterats på ett fundament på byggarbetsplatsen. En hiss betjänar minst 18 lägenheter. Projekteringskostnader ingår.

+ Grund och markbearbetning:
1 500–5 000 kr
Bostadens andel av grundläggningen; till exempel platta på mark eller källare inkl. schaktning, sprängning, pålning, ledningsdragning, mark och trädgårdsanläggning. Grundläggningskostnaden är beräknad på 6 våningar som grundkostnaden ska fördelas på. Projekteringskostnader ingår.

= Summa entreprenörens kostnader:
13 500-19 000 kr
Färdigt flerbostadshus vad avser totalentreprenörens alla kostnader för löner, material samt projektering.

Totalentreprenadpriset:
16 000-22 000 kr
Här har tillkommit entreprenörens handelsvinst samt ”riskpremie” för allt oförutsett under byggets cirka 15–18 månader. Väderförhållanden inkl. alla fel som uppstår under bygget, vid slutbesiktningen och garantibesiktning upptäckta fel.

Moms 25 % tillkommer för
byggherren. Priset blir då:
19 500-28 000 kr

+ Tomtmarken:
5 000–8 000 kr
Tomtmarkskostnaderna kan innehålla poster som också kan stå under byggherrekostnaderna till exempel anslutningsavgifter, tidigare ägares plankostnader eller förrättningskostnader med mera.

+ Byggherrekostnader:
2 000-4 000 kr
Till byggherrekostnaderna kan föras diverse poster som ekonomiskt avlastar annat på ett bygge. T.ex. till tomtkostnaderna hörande avgifter, skatter, lagfarter, anslutningsavgifter av alla slag, men också inhyrda konsulter, kontrollanter, programskrivning och viss projektering, kreditiv och andra finansiella kostnader, rivningsarbeten, bygglov- och planeringskostnader, kostnader för att få grannstöd etc.

= Produktionskostnad:
26 500-40 000 kr
Detta är den slutliga kostnaden som kommer att ligga till grund för hyresberäkningarna i ett hyreshus som byggherren behåller för egen förvaltning. Kan generera hyror på 1800-2 700 kr/kvm och år.

Byggherrarnas pris till en bostadsrättsförening som köper:
30 000-50 000 kr
En byggherre som uppför ett flerbostadshus i avsikt att sälja det till bostadsrättsförening lägger på cirka 30–40 procent på produktionskostnaden. Detta försäljningspris leder i allmänhet till en insats på 26 000–40 000 kr/kvm och en årsavgift på cirka 500–700 kr/kvm - i ränteläget 2013. Fördelningen mellan insats och årsavgift påverkas av reglerna för hushållens avdragsrätt.

Kostnad för tomtmark 5000-8000 kr, i procent av produktionskostnad 26 500-40 000 kr = 18-20%

DN 26 mars 2014: Vården.

”Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård”

“ Ny analys. Vården av personer med mer än en kronisk sjukdom står för hälften av de samlade sjukvårdskostnaderna. Men vårdens nuvarande struktur och stödsystem gör det svårt för vårdpersonalen att ta ett helhetsansvar för patienterna. Det gör vården ineffektiv, skriver Fredrik Lennartsson, Myndigheten för vårdanalys.”

“Vårdens framtida utmaningar är redan här. Allt fler människor i Sverige lever allt längre – inte minst till följd av en framgångsrik vård. Samtidigt innebär denna positiva utveckling att allt fler hinner utveckla kroniska sjukdomar, som normalt följer av ökad ålder. För vården och omsorgen innebär det betydande utmaningar - utmaningar som inte längre ligger framför oss utan redan är här. Den nulägesanalys som Myndigheten för vårdanalys presenterar idag visar att en majoritet av dagens sjukvård riktas mot patienter med kroniska sjukdomar. Vården av personer med kronisk sjukdom präglas dock av bristande samordning mellan olika vårdgivare, bristande involvering av patienten och av att vara alltför reaktiv. Vården är i sin nuvarande struktur och med nuvarande arbetssätt inte rustad för att möta dagens patienter med allt mer komplexa behov.

Närmare halva Sveriges befolkning och var femte person under 20 år har minst en kronisk sjukdom. De står för en majoritet av sjukvårds- och sjukförsäkringskostnaden; cirka 80-85 procent av ett landstings totala kostnader för primärvård, öppen specialistvård och slutenvård riktas till personer som har kronisk sjukdom.

En fjärdedel av befolkningen har mer än en kronisk sjukdom. Personer med minst två kroniska sjukdomar står för 50 procent av de samlade sjukvårdskostnaderna och drygt hälften av alla läkarbesök på akutmottagningar.

Det är en tydlig utmaning för vård, omsorg och samhället i stort att anpassa sig till de ökande vårdbehoven. Om vi fortsätter på samma sätt som i dag kommer kostnaden för hälso- och sjukvård öka med cirka 30 procent fram till år 2050. För äldreomsorgen förväntas ökningen bli mer än dubbelt så stor. Att bättre utnyttja och utveckla vårdens och omsorgens resurser utifrån patientens behov är avgörande för att bättre än i dag kunna stödja de som drabbas av kroniska sjukdomar och deras närstående.

Vi har därför genomfört en analys som syftar till att få en tydligare förståelse för några av de utmaningar som hälso- och sjukvården och omsorgen behöver hantera för att möta behoven hos personer med kronisk sjukdom. Analyserna bygger på en omfattande sammanställning av information om vård- och omsorgskontakter, läkemedelsförskrivning, sjukskrivningar och patienternas erfarenhet av vården. Analysen har kompletterats med intervjuer med vårdens aktörer för att få en djupare förståelse av möjliga förbättringsområden i vården.

Även om primärvården svarar för en stor del av sjukvården för personer med kronisk sjukdom är ett utmärkande drag att två tredjedelar har kontakter med både primärvård och specialistvård. Nästan en tredjedel av de med kronisk sjukdom träffar läkare på två eller fler specialistkliniker under ett år. Samtidigt spelar akutmottagningarna en stor roll. Vart tionde läkarbesök av personer med kronisk sjukdom görs på akutmottagning.

Med så många aktörer involverade är kraven på välfungerande samordning och informationsöverföring stora. Trots förhållandevis många vårdkontakter faller det stora ansvaret för att hantera sin kroniska

sjukdom på patienten själv. Det ställer krav på kunskap, information och delaktighet.

Enligt patienterna själva brister vården när det gäller samordning av vårdinsatser och att tillvarata patienternas egna och närståendes kraft och förmåga att vara delaktiga i sin egen vård. Drygt 40 procent av personer med kronisk sjukdom menar att deras primärvårdsläkare inte känt till vad som gjorts i specialistvården. Samtidigt menar över 70 procent att de inte fått hjälp av sjukhuset att boka återbesök trots att de behövt det. Internationella jämförelser visar också att patienter med kronisk sjukdom i Sverige anser sig mindre delaktiga i den egna vården jämfört med patienter i andra länder. I Sverige upplever endast hälften av de patienter som har vårdats på sjukhus att de fått information om vilka symptom de ska bevaka och när de bör kontakta vården igen. I Storbritannien är motsvarande siffra ca 80 procent.

Vården är inte tillräckligt proaktiv för att förebygga att patienten försämras och undvika att patienten behöver annan vård, och kanske till och med akutvård. Till exempel menar nästan två av fem personer med kronisk sjukdom att de besökt akuten någon gång de senaste två åren för ett tillstånd som de anser att deras ordinarie läkarkontakt kunnat hjälpa dem med om denna varit tillgänglig.

Resultaten visar tydligt att vården av personer med kronisk sjukdom inte utgår tillräckligt från patientens behov. Även om lagar och andra bindande regler ställer krav på vårdgivaren att samordna vården, lägger vården i praktiken ett stort ansvar på patienten eller närstående att samordna sin egen vård. Bristande samordning orsakar onödigt lidande för patienten, men också merarbete för den redan pressade vården. Patienter som saknar information söker, kanske på grund av oro, vård helt i onödan. Andra kanske kontaktar vården för sent med konsekvensen att behandlingen försvåras och patienten blir sämre.

Resultaten väcker frågan om hur vården på ett bättre sätt än i dag kan fullgöra de krav som ställs i lagstiftningen för att nå en patientcentrerad vård - samordning, kontinuitet, delaktighet och information. Det är uppenbart att vårdens nuvarande struktur och stödsystem inte underlättar för vårdpersonalen att ta ett helhetsansvar och stödja dialog och delaktighet. Vården måste säkerställa att patienten får individanpassad information om sin sjukdom och behandling vid rätt tillfälle. Vården måste stärka samarbetet mellan kliniker och verksamheter och stödja och tillvarata kraften hos patienten själva för att öka deras inflytande och, inte minst, arbeta mer proaktivt för att undvika onödiga komplikationer och akutsjukvård. Proaktiva åtgärder, som till exempel riktade kallelser till kontroller eller uppföljande telefonsamtal efter sjukhusbesök, skulle kunna användas i större omfattning till grupper med kronisk sjukdom och sämre hälsa. Inte minst handlar det om att utveckla verktyg för att identifiera de grupper av patienter där insatser är av störst betydelse.

Det faktum att gruppen med kronisk sjukdom utgör nästan halva befolkningen och att en majoritet av sjukvårdens insatser riktar sig till dem visar på en betydande effektiviseringspotential. Att vi hittills inte har lyckats är bevis nog för att vården, och kanske i synnerhet primärvården, inte har de verktyg och mandat som krävs för att samordna och koordinera vården. Det är hög tid att regeringen och landstingen överväger hur exempelvis ansvar och informationsöverföring ska utvecklas för att möta behoven i vården av kronisk sjukdom. Framtidens patienter är redan här och det är hög tid att vården utformas efter deras behov.

Fredrik Lennartsson, myndighetschef för Myndigheten för vårdanalys “

DN 27 mars 2014: BNP-prognos.

“Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd”

“ Analys. Ska det bli högre skatter eller höjd pensionsålder? Åtminstone endera krävs för att behålla en offentligt finansierad väl-färd på dagens nivå. Men det är inte vad vi får rösta om i höstens val. “

“Konjunkturinstitutet, KI, spår en trevande återhämtning i ekonomin under 2014. Exporten och investeringarna börjar ta fart, men det dröjer innan arbetslösheten på allvar minskar. BNP-ökningen väntas bli 2,6 procent i år och 3,2 procent under nästa år.

Inflationen blir lägre än tidigare väntat, vilket gör att KI helst skulle se en räntesänkning. Men man tror inte att Riksbanken går längre än att ändra räntebanan och låter perioden med oförändrad reporänta fortsätta till mitten av 2015.

KI:s prognos kommer några veckor innan regeringen presenterar sin ekonomiska vårproposition, som ska peka bortom valåret och in i nästa mandatperiod. Så är det tänkt, men denna gång kan man räkna med att vårbudgeten främst blir ett tillfälle att göra mer kortsiktiga utspel. Siktet är inställt på valet den 14 september, snarare än på vad som sker efteråt.

Därför är det viktigt att KI på nytt tar upp diskussionen om vad som ska hända framöver, denna gång i ett längre demografiskt perspektiv som sträcker sig ända till 2060. Men i första hand handlar det om de närmaste fyra åren, alltså de villkor som råder för nästa mandatperiod.

Oavsett hur det går i valet blir det fråga om skattehöjningar för hushållen på 10 miljarder kronor under 2015, menar KI. Men sedan blir frågan om det nuvarande åtagandet när det gäller offentligt finansierad välfärd ska ligga fast.

I så fall måste skatterna höjas med ytterligare 100 miljarder kronor, särskilt om man också ska upprätthålla överskottsmålet på 1,0 procent av BNP – vilket både -regeringen och Socialdemokraterna argumenterar för.

Man vågar gissa att ingen regering som får styra efter valet vill sänka välfärdsambitionerna, lika litet som man är beredd till skattehöjningar av den storlek som KI talar om. Siffrorna ska inte heller uppfattas som definitiva. Men valsituationen finns ändå där, även om ökad sysselsättning skulle bidra till stigande skatteinkomster och därmed lindra situationen.

Höjd pensionsålder skulle ge fler arbetade timmar, på det sätt som behövs. Det går inte i en handvändning, särskilt som vi har ett pensionssystem där förlängning av arbetslivet bygger på enskilda människors beslut. Men något enklare sätt finns knappast än att ge rätten att fortsätta arbeta efter 67 års ålder – och att taket höjs i takt med att medellivslängden stiger.

Johan Schück johan.schuck@dn.se “

DN 26 mars 2014: Övergrepp mot romer.

“Vårt mörkaste kapitel”

“Det är strängt taget inget mindre än en serie brott mot mänskliga rättigheter, historien om romernas status i det moderna Sverige. Regeringens vitbok, som presenterades av integrationsminister Erik Ullenhag i går, är en tung redogörelse för de politiskt och bitvis rasideologiskt motiverade övergrepp som skedde under 1900-talet. Huvuddragen sammanfattades på gårdagens DN Debatt.

Varje avsnitt i boken utgör för sig ett mörkt kapitel i vår historia. I dem beskrivs bland annat de statliga utredningar och kartläggningar som i början av seklet sökte en lösning på ”zigenarfrågan”. Det officiella Sveriges problemställning var klar. ”Det torde sannolikt nu vara på tiden att något göres för att råda bot […] [på] denna samhällskräfta”, skrev ett polisdistrikt angående romerna i ett svar till en utredning 1923.

Den synen genomsyrade myndigheternas alla sfärer under en lång period. Romer stämplades som ”parasiter”, de registrerades och nekades grundläggande samhällstjänster. Dörren till utbildning, bostad och arbete såg kommuner och staten till att stänga. Polisen ägnade stor kraft åt systematisk förföljelse, och romer diskriminerades vid landets gränser. Listan är lång över de lagar och politiska åtgärder som riktades såväl indirekt som direkt mot denna grupp. Att det i modern tid har talats om att ”utrota” en minoritet i Sverige är ett faktum. Ändå är det inte alldeles enkelt att förstå vidden av de ord som förekommer i arkiven.

Mycket av detta har redan beskrivits i den moderna forskningen. Men sammanställningen och de personliga berättelserna i vitboken har ett värde. På flera ställen har regeringen också sett till att borra djupare. Ett sådant avsnitt handlar om steriliseringspolitiken under framför allt 1940-talet. För även om romerna utgjorde en minoritet av dem som hamnade under kniven, och även om gruppen inte uttryckligen var måltavla för politiken, färgades läkarnas beslut i hög grad av den gängse synen på romer. Att någon ägde ”för en tattare utmärkande själsegenskaper” kunde utgöra en del av motivet till sterilisering. I det rasistiska ombesörjandet av landets ”människomaterial” drabbades romerna särskilt hårt.

Den allra grymmaste sortens övergrepp ligger decennier bakom oss. Men såren har inte läkt, och höstens avslöjande av Skånepolisens romregister visar hur mönstren kan leva kvar i mer subtila former, även inom myndigheter. Händelser av den typ som rapporterades från hotellet Sheraton i Stockholm i går är också en påminnelse om hur diskrimineringen fortgår. Där blev en kvinna från Romska rådet i Göteborg, som var inbjuden att delta i regeringens ceremoni, avvisad från hotellets frukostmatsal utan uppenbar grund.

Det hade varit snyggt om ansvaret för vitboken lagts utanför integrationsministerns eget departement. Regeringen hade kunnat ge några av landets mest framstående historiker fria tyglar att gå till botten med frågorna, och invänta resultatet av en akademisk kraftansträngning. Historieskrivningen hade fått större tyngd. Kanske hade det skapat bättre förutsättningar för att sedan öppna ett nytt politiskt kapitel.

Nu blev modellen i stället en mix av politiskt och akademiskt hantverk. I en kommentar i går beskrev Erik Ullenhag vitboken som ”en typ av ursäkt”. Sådana projekt är en vansklig genre. Samtidigt kan det vara en styrka att vitboken blivit en pusselbit i en politisk process där åtgärder också ingår.

Den processen handlar inte minst om att undanröja de hinder som finns kvar för romer att inkluderas i samhället. I fem försökskommuner pågår satsningar främst i skolorna och på arbetsförmedlingarna. Om Ullenhag har tänkt rätt med projektet är för tidigt att säga. Men någonstans här tycks det klokt att börja.

”Jag får tusentals brev från barn som förstår att alla människor måste bo, måste gå i skolan, måste få arbete. Det som experter måste utreda i många år för att komma fram till”, berättade författaren Katarina Taikon i en intervju i radion på 70-talet. Att den politiska frågan, fyra decennier efter Taikons första uppmärksammade bok om den romska flickan Katizi, fortfarande handlar om detta är ett sorgligt nederlag.

DN 26/3 2014 “

SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten

NYHET: 2014-04-24

Stödet för välfärdsstaten är rekordstarkt, motståndet mot vinster i vård, skola och omsorg ökar, och kortbetalning på internet oroar många. Det är några av resultaten från den senaste SOM-undersökningen som presenterades vid ett seminarium i Göteborg under torsdagen.

69 procent av de svarande i SOM-undersökningen tycker att det är ett ”mycket bra” eller ”ganska bra” förslag att stoppa vinstutdelning inom skattefinansierad skola, vård och omsorg, en ökning jämfört med 2012.
– Det finns ett utbrett missnöje inom välfärdsområdet, inte minst med skolans sjunkande resultat, säger Lennart Nilsson, docent och forskare vid SOM-institutet.

Samtidigt blir stödet för den offentliga sektorn allt starkare. Nästan varannan svarande motsätter sig nedskärningar i den offentliga sektorn, medan bara 19 procent är för en minskad offentlig sektor.
– Sammantaget visar detta ett rekordstarkt stöd för välfärdsstaten. Anmärkningsvärt är också att en majoritet är emot vinstutdelning även bland de som anser att valfrihet är viktigt och bland de som själva valt privata alternativ, säger Lennart Nilsson.

Istället vill många se ideella organisationer som alternativ i välfärden. Men enligt Lennart Nilsson har de svårt att konkurrera i det nuvarande systemet.
– Upphandlingsreglerna försvårar för ideella organisationer och skattereglerna gynnar internationella riskkapitalbolag.

Betalkort på nätet oroar många

51 procent känner sig oroliga över att deras personliga uppgifter ska missbrukas när de använder betalkort på internet, men bara en av fyra oroar sig när de söker information på nätet. Annika Bergström, medieforskare vid SOM-institutet, är förvånad över siffrorna.
–Jag tycker man borde vara minst lika orolig över vad som samlas in när man informationssöker än när man använder banktjänster och kontokort. Bankerna jobbar mycket med digital säkerhet, medan sökmotorerna inte gör det.

En möjlig förklaring är att informationssökning och sociala medier har blivit en så integrerad del av mångas liv att det helt enkelt blir för besvärligt att vara orolig över de aktiviteterna, och fördelaktigt att istället blunda för riskerna.
– Generellt är oron lägre bland de som ofta använder internet, och jag tror att det bästa sättet att hantera oron är att lära sig mer, säger Annika Bergström

Kontaktuppgifter
Vinster i välfärden: Lennart Nilsson 031-7861595
Internetoro: Annika Bergström 031-786 5178
Frågor om SOM-undersökningen: Frida Vernersdotter 031-786 4996
Läs mer om SOM-institutet på www.som.gu.se

AV:JONAS HÄGGLUND
031-786 55 29

DN 27 april 2014:

“Han är den nya ekonomen alla talar om – och som alla borde läsa”

“I veckan passerade ekonomen Thomas Pikettys bok ”Kapitalet i det 21 århundradet” storsäljare som ”Game of thrones” på Amazons topplista i USA. Men varför har han blivit ekonomen som alla måste läsa? Sven-Eric Liedman hittar en modern upplysningsman med förmågan att se de stora linjerna. “

“Bill Gates kom till Sverige i slutet av mars och hälsades närmast som ett helgon. Regeringen solade sig i hans glans och lapade i sig de vänliga ord han hade att säga om Sveriges bistånd. Tänk, världens rikaste man – och så många miljarder han skänker till välgörenhet!

Men det finns en annan sida av Gates verksamhet också. Den blir man påmind om när man läser Diane Ravitchs bok ”Reign of error. The hoax of the privatization movement and the danger to America’s public schools (Knopf, 2013). Ravitch är en av de skarpaste och kunnigaste skoldebattörerna i USA. Hon var en gång rådgivare i undervisningsfrågor både till Bush d ä och Clinton och en tillskyndare av den stora federala skolreform som har det vackra namnet No child left behind (2001). Men när hon såg resultatet av reformen med dess inriktning på prov, betyg och fritt skolval blev hon dess skarpaste kritiker.

I hennes nya bok är Bill Gates en av de viktigaste personerna. Bill och Melinda Gates väldiga stiftelse skänker inte bara pengar till Afrikas fattiga utan satsar också stora summor på sin propaganda för ett skolsystem som i viktiga stycken påminner om det svenska, det som regeringen Bildt införde för drygt 20 år sedan. Argumentationen från Gates liksom från många ärkekonservativa politiker är bara råare. Deras mantra upprepas om och om igen: Fattigdom är ingen ursäkt för dåliga skolresultat. Med fler standardiserade prov och strängare betyg blir det snart fart på skolorna även i slumområdena. Lärare kan inte urskuldas med att deras elever lever i fattigdom, lider av undernäring eller har föräldrar som missbrukar alkohol och andra droger. En bra lärare kan alltid höja barn och ungdomar till kunskapens höjder. Om de inte lyckas med det, ska de avskedas.

Påståendena om fattigdomen strider mot en överväldigande erfarenhet, och i distrikt där även erkänt skickliga lärare fått sparken och ersatts av oerfarna anhängare till Gates program har resultaten varit nedslående. Men sådant biter inte på den nya lärans profeter utan de fortsätter oförtrutet sin kampanj.

Vinstdrivande skolor är i dag tillåtna i 33 av USA:s 50 delstater, och kapitalisternas hunger efter att göra vinster på skattepengar är lika glupande som hos oss. Motståndet är visserligen starkare än det var i Sverige när Bildt-regeringens reformer genomfördes. Men kraften bakom reformkraven i USA är enorm.

Skoldebatten i USA är en påminnelse om att de rikaste frånhänder sig ansvaret för klyftan mellan rika och fattiga i hemlandet och i stället försöker göra det troligt att skolan ska lösa de sociala problemen.

Miljardärerna har inte bara blivit fler. De har också fått större makt över våra tankar.

Detta är en annan sida av den verklighet som den franske ekonomen Thomas Piketty skildrar i sin bok ”Le capital au XXIème siècle”(den engelska översättningen anmäldes av Katrine Kielos i DN 31/3).

Piketty, som är en man på några och fyrtio, har den bästa tänkbara bakgrund: han är doktor i ekonomi både vid École normale supérieure i Paris och -London school of economics, och därtill har han under några år varit lärare vid MIT i Boston. Nu är han återbördad till Paris och befinner sig mitt i både den intellektuella och politiska hetluften där.

Man behöver inte läsa många sidor av hans väldiga arbete för att märka en annan ton än den som man är van vid bland svenska och anglosaxiska ekonomer. Här talar någon som inte ängsligt håller sig till dagens frågor och som inte heller gömmer sig bakom några snygga ekvationer. Piketty arbetar med de långa utvecklingslinjerna för att komma till tals med nuet, och han begränsar sig inte strikt till ett ekonomiskt material utan hämtar med förtjusning exempel hos romanförfattare som Honoré de Balzac och Jane Austen.

Hans stora tema är spridningen mellan inkomster av både arbete och kapital under de senaste seklerna. Särskilt är det kapitalet som befinner sig i fokus; det är där som de mest dramatiska förändringarna har skett. Fram till första världskriget vidgades gapet mellan de rika och de fattiga oavlåtligt. Den mörka tiden fram till 1945 förstörde mycket och däribland också de väldiga förmögenheterna. En avsevärt mer jämlik värld trädde fram ur ruinhögarna, och nu började det som med ett vackert franskt uttryck kallas trente glorieuses (de tre lysande decennierna, skulle man kunna säga på svenska). Tiden fram till 1970-talets kris -kännetecknades av en stark ekonomisk utveckling i Europa, USA och Japan, och den kom inte bara de bäst situerade till godo.

Till denna period hör optimistiska teorier om att också framtiden skulle bjuda på ett någorlunda jämnt fördelat välstånd. En typisk företrädare för en sådan uppfattning var Simon Kuznets, en ryskamerikansk ekonom som belönades med Riksbankens pris till Nobels minne 1971 – ett tecken så gott som något att han stod högt i kurs på den tiden.

Piketty ställer Kuznets mot Karl Marx, som tvärtom målar kapitalismens framtid i mörka färger. Kapitalismens oavlåtliga hopande av rikedom är i längden ohållbar, enligt Marx. I sin iver att förutspå systemets snara kollaps underskattade han möjligheten till en varaktig teknisk utveckling, påpekar Piketty. Men det finns ändå en ”genial intuition” i principen om den oändliga ackumulationen, fortsätter han. Den är lika aktuell och lika oroande i det nya seklet som den var på 1800-talet.

Hur kan det komma sig att Marx kommit oss så mycket närmare än när Kuznets optimism var tanken för dagen? Svaret är ganska enkelt. Mellan oss och de tre lysande efterkrigsdecennierna ligger vad Piketty kallar ”den anglosaxiska konservativa revolutionen av år 1979–80”. Med Thatcher och Reagan och hela den väldiga politisk-ekonomiska rörelse som de ställde sig i spetsen för tilltog ojämlikheten i samhället, och den utvecklingen fortsätter än i dag.

Piketty visar den drastiska förändringen i sina historiska diagram. Vi är helt enkelt på väg tillbaka till den situation som rådde före första världskriget, om än på en mycket högre teknisk nivå.

Ledande ekonomer finner denna process helt naturlig. Kanske noterar de den inte ens? Piketty har en hel del beska ord att säga till sina kolleger. De har ofta en ”infantil kärlek till matematik och rent teoretiska spekulationer” som döljer deras starka ideologiska engagemang. Den historiska förändringen blir osynlig för dem och avståndet till andra samhällsvetenskaper stort.

Efter krisen 2008–09 fortsätter de som om ingenting hänt. De vill inte se sambandet med den ekonomiska obalansen. De lever i en idyllisk värld där jämvikt råder och där de rika blir belönade efter förtjänst.

Skillnaderna i arbetsinkomster ter sig i det ljuset helt berättigade. De beror på att vissa kvalifikationer är mer efterfrågade än andra. Piketty förnekar inte att vissa löneskillnader kan vara befogade om man accepterar att överlägsna meriter ska belönas. Men spridningen är inte alls så rationell som tongivande ekonomer gör gällande utan präglas av både slentrian och kompromisser. Kort sagt, den fria konkurrensen leder inte till en perfekt fungerande meritokrati där de mest kvalificerade tjänar mest.

Men det stora problemet är inte skillnaderna i arbetsinkomster utan i kapitalinkomster. Det är där som likheterna med århundradet före 1914 blir slående. Återigen kan på sikt de ärvda förmögenheterna bli den enda säkra vägen till ett liv i behaglig lyx. Den värld som Austen och Balzac skildrar kan alltså, trots alla skillnader i övrigt, också bli morgondagens. Balzacs ”Pappa Goriot”kämpade för att hans båda döttrar skulle få det bekymmerlösa liv som han själv aldrig kunnat leva. Jane Austens kvinnor visste exakt vilken rikedom de måste gifta sig till för en tillvaro i ekonomiskt oberoende.

Hur blir det med hjältarna i framtidens tv-serier?

Pikettys botemedel mot tidens onda är en starkt progressiv beskattning av alla kapitalinkomster. Hur genomförbart hans program är undandrar sig fullständigt min bedömning (en enorm maktapparat stöttar den nuvarande ordningen). Däremot är jag säker på att han krav är befogat. Den konservativa revolutionen för drygt 30 år sedan har skapat en orättfärdig ordning vars konsekvenser blir alltmer ödesdigra. Kapitalinkomsterna är år efter år större än den totala tillväxten. När rikedomarna samlas hos de lyckliga få, lämnas de fattigaste i sticket, och klimat- och andra miljö-problem framstår som olösliga.

Pikettys bok andas trots det mörka scenariot en viss optimism. Han vill gärna axla rollen som en upplysningsman i det tidiga 2000-talet och hoppas att andra intellektuella och inte minst samhällsvetare och historiker ska göra honom sällskap. ”Den historiska erfarenheten förblir vår viktigaste kunskapskälla”, förklarar han emfatiskt.

Piketty nämner inga av samtidens rikemän vid namn, men efter läsningen av Diane Ravitchs bok är det svårt att inte tänka på Bill Gates. Det är vackert att Gates skänker pengar till bekämpningen av farsoter och annat elände i fjärran länder. Samtidigt är det svårt att inte tänka på att han också satsar stora summor på kampanjer på hemmaplan för en skola som av egen kraft ska utplåna den fattigdom som har sina rötter i den ekonomiska ojämlikheten i USA. Det är ett utsiktslöst projekt; men Gates har pengar nog för en ändlös kampanj.

Diane Ravitch går också upplysningens ärenden. Låt oss hoppas att hon liksom Piketty får stort genomslag i Sverige. Båda har något livsviktigt att säga det folk som vår statsminister för några år sedan kallade ”det sovande”.

Det är dags för oss att vakna.

Sven-Eric Liedman, författare och professor i idéhistoria.”

“Läs Katrine Kielos recension av Thomas Pikettys bok på dn.se/kultur “

DN.se 31 mars 2014:

“En ”Kapitalet” för 2000-talet”

“**Thomas Pikettys ”Le capital au XXIème siècle ” är den första stora analysen av en verklighet som vi tidigare inte har vetat något om. Den franske ekonomen Thomas Piketty har samlat taxeringsuppgifter genom 200 år. Tråkigt? Nej. Hans forskning är en nyckel till varför marknaden aldrig kan lösa ekonomisk ojämlikhet. Detta är en ny klassiker, ett nytt standardverk skriver Katrine Kielos. “**

“Thomas Pikettys ”Capital in the twenty-first century” är ett standardverk för en ny tid. En klassiker. Det ekonomiska paradigmskiftet mellan två hårda pärmar. En bok som kommer att influera ekonomer och politiker för lång tid framöver. Ni får ursäkta mitt pretentiösa tonläge, men det här är ett sådan verk. Alla som är intresserade av de stora krafter som formar samhället kommer behöva relatera till Thomas Piketty de närmaste åren. De kommer rentav att behöva läsa Thomas Piketty. Deras smala lycka är att den 700-sidiga boken, i engelsk översättning av Arthur Goldhammer, inte bara är läsbar, utan relativt uppslukande.

Alla som betraktar den ekonomiska debatten mellan de svenska riksdagspartierna får intrycket av att inget har hänt sedan finanskrisen 2008. Här i Sverige dyrkar vi Anders Borgs avklippta hästsvans och definierar ekonomisk kompetens som att vara som Göran Persson var för 20 år sedan. Så är det alltså inte i resten av världen.

Det som ansågs självklart föll med bankerna. Ekonomerna man litat på hade fel. Financial Times ledarsida befann sig plötsligt till vänster om de svenska socialdemokraterna, helt nya frågor kom upp till ytan. Till och med på eliternas toppmöte i Davos talade man nu om riskerna med ökad ojämlikhet. ”Vi är de 99-procenten” skanderade Occupy Wall Street-rörelsen i New York samt i Londons finansdistrikt.

Siffran: att de en procent rikaste kontrollerade en tredjedel av de amerikanska förmögenheterna, kom från den franske ekonomen Thomas Piketty och hans kollega Emmanuel Saez.

Nu, sex år senare, har Thomas Pikettys bok kommit ut.

På många sätt är ”Capital in the twenty-first century” en berättelse om tidigare aldrig skådad data. Det är den första stora analysen av en verklighet som vi tidigare inte har vetat något om.

Sedan den amerikanske ekonomen Simon Kuznet på 1950-talet, har ingen samlad ansträngning gjorts för att uppbåda historiska data om hur ekonomisk ojämlikhet utvecklas över tid i samhället.

Detta har emellertid inte hindrat ekonomerna. Tvärtom. De har matat ut teoretiska resultat och dragit slutsatser, ofta utan att ens veta vilka data det är de försöker förklara. Thomas Pikettys stora projekt har varit att korrigera detta hål i den ekonomiska forskningen. Det har tagit honom och hans kollegor 15 år att skapa historiska tidsserier över förmögenhetskoncentrationen i västvärlden. Han har helt enkelt gått igenom taxeringsuppgifter.

Detta har ekonomkåren tidigare ansett sig för fin för och historikerna har haft för stor matematikskräck. Men nu finns alltså datan. Det är bara att gå in i den interaktiva ”World top income data base”. 27 länder hittar du i nuläget.

Boken ”Capital in the twenty-first century” är däremot så mycket mer. Det är inte konstigt att den engelska utgåvan är en av årets kanske på förhand mest omtalade fackboksutgivningar. Den har redan kallats för både ”bombnedslag” och ”en av den ekonomiska teorins vattendelare”. Själv tänker jag på hur John Maynard Keynes ”Allmän teori om sysselsättning, ränta och pengar” kom ut sju år efter den stora kraschen 1929 samt hur Thomas Pikettys ”Capital in the twenty-first century” kommer ut sex år efter Lehman Brothers fall 2008. Inte för att jag vill jämföra Thomas Piketty med John Maynard Keynes, utan för att jag inte kan låta bli att tänka på att det kanske är den tid det tar för någon att formulera något nytt.

Efter att det gamla ekonomiska paradigmet dör.

Där John Maynard Keynes förklarade varför marknaden inte kan lösa sysselsättningsproblemet, förklarar Thomas Piketty varför marknaden inte kan lösa ojämlikhetsproblemet.

Bokens grundfråga lyder: Hur ser förhållandet mellan en ekonomis kapital, det vill säga dess samlade förmögenheter (wealth), och dess totala produktion (output) ut? Thomas Piketty kan visa hur andelen kapital från början av 1700-talet och fram till första världskriget hela tiden låg någonstans runt 700 procent av de totala inkomsterna. Trots att förmögenheternas sammansättning förändrades radikalt, ägande av jordbruk minskade i betydelse och ägande av fabriker ökade i betydelse, så var storleksförhållandet ungefär det samma. Och förmögenheterna var mycket ojämlikt fördelade. 1910 kontrollerade de rikaste tio procenten av befolkningen nästan 90 procent av allt välstånd i Europa och eftersom avkastningen på kapital var så hög gick även 45 procent av inkomsterna till dem, främst i formen av ränta.

Vad Thomas Piketty kan visa i sin bok, är att före de stora världskrigen fanns det nästan ingenting som talade för att dessa ojämlikheter höll på att minska. Det är här hans bok så dramatiskt skiljer sig från tidigare ekonomiska antaganden. Simon Kuznet som studerade frågan på 1950-talet har varit skolbildande och hans teori gick ut på att ekonomisk utveckling först leder till ökad ojämlikhet men sedan till minskade klyftor.

Kapitalismen kommer med andra ord att utjämna utfallen när en ekonomi mognar. Detta är alltså inte korrekt, menar Thomas Piketty, och till skillnad från alla andra har han två hundra år av data att backa upp sina påståenden med. I Thomas Pikettys analys är det 30-talskrisen och de två världskrigen som förklarar varför klyftorna minskade under 1900-talet. Krig leder till förstatligande av industrier, höga marginalskatter (runt 80 procent i många länder) och rent fysisk förstörelse av egendom. Den stora depressionen tillintetgjorde på samma sätt förmögenheter via konkurser och kapitalförluster.

Den stora frågan är därför inte varför förmögenhetskoncentrationen minskade så dramatiskt under mitten av 1900-talet utan hur den kunde byggas upp igen. I dag är vi nämligen tillbaka på de ojämlikhetsnivåer som var verklighet i Jane Austens England och Honoré de Balzacs Frankrike.

Den inkomst du i dag kan få från att investera ärvt kapital är större än vad du rimligen kan få av att yrkesarbeta. Att världen förhöll sig på detta sätt var självklart för Jane Austens romanfigurer. Det är svårare att förena med vår självbild i dag, våra idéer om meritokrati, demokrati och allas lika möjlighet.

Så, hur hamnade vi här?

Thomas Piketty analyserar utvecklingen genom vad han kallar två av ”kapitalismens fundamentala lagar”. Den första förklarar förmögenheternas, eller kapitalets, andel av inkomsterna. Alltså hur stora inkomster som kommer från kapital, jämfört med från lönearbete. Kapitalets andel är alltid lika med avkastningen på kapital multiplicerat med de totala förmögenheternas andel av BNP (och avkastningen på kapital räknas som summan av alla inkomster från kapital, ränta, utdelning och vinst, som procent av det totala värdet.)

Thomas Pikettys andra lag säger att över en längre tidsperiod kommer förmögenheternas andel av nationalinkomsterna närma sig förhållandet mellan sparande och tillväxt. Går tillväxten ner kommer förmögenheternas andel i ekonomin att öka.

När tillväxten är hög, eftersom produktiviteten ökar eller befolkningen växer, kommer klyftorna att minska. Det skapas helt enkelt nya förmögenheter och det gör att de gamla förmögenheterna minskar i betydelse. Problemet är bara att i det långa loppet kommer tillväxten inte vara så hög. Vi har under 1900-talet vant oss vid tillväxtnivåer på 4–5 procent. Men historiskt finns det nästan inget som tyder på att det är något som en ekonomi kan upprätthålla i det långa loppet, menar Piketty.

Vi närmar oss därför åter en värld där avkastningen på kapital är högre än tillväxten. I en sådan värld tjänar du mer pengar på att förvalta gamla pengar än på att arbeta ihop nya. Och då kommer förmögenhetskoncentrationen bara att fortsätta att öka.

Det är här vi är i dag. Tillbaka hos Jane Austen. Det är också här som boken blir så viktig. Genom att upptäcka och sammanställa tidigare aldrig skådad data har Thomas Piketty upptäckt en ny ekonomisk planet.

Problemet är bara att det är vår egen.

Katrine Kielos. litteratur@dn.se

Kom 2012 ut med essäboken ”Det enda könet”, om manligheten som utgångspunkt för ekonomiska principer. “

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%. Bolagsskatten borde väl också vara 30%?

Hyresregleringen och bruksvärdesystemet bör vara kvar i nuvarande form Det bör byggas mer hyreslägenheter och det kan ske med hjälp av lämpliga statliga subventioner.

Del 4. FN och utrikesfrågor.

Från (http://wimnell.com/omr93c.pdf) sid 251-257:

Förenta Nationernas Millenniedeklaration.

Millennietoppmötet New York den 6-8 september 2000
FN:s Millenniedeklaration. Svensk version utgiven av:
FN:s informationskontor för de nordiska länderna,
Svenska FN-förbundet
Översättning: Lars Eriksson
Formgivning efter originalutgåvan: Cinna Gross
Tryckeri: Ekblads, Västervik 2002
Svenska FN-förbundet Box 15 115 104 65 Stockholm
Tel 08-462 25 40 E-post info@sfn.se Hemsida www.sfn.se
FN:s informationskontor för de nordiska länderna:
Midtermolen 3 DK-2100 Köpenhamn Ö Tel +45 35 46 73 00
E-post unic@un.dk Hemsida www.un.dk

FÖRORD

Förenta Nationernas Millenniedeklaration är en milstolpe på vägen in i ett nytt århundrade. Den antogs av Millennietoppmötet som hölls från den 6 till den 8 september 2000 i New York och är ett uttryck för 147 stats- och regeringschefers och totalt 191 nationers oro och engagemang för världens framtid. Mötet var den dittills största sammankomsten av världens ledare.

Deklarationen tog form under månader av diskussioner. Hänsyn togs till slutsatser och förslag från rúegionala konferenser och Millennieforum där enskilda organisationers och individers röster gjort sig hörda. Det gläder mig att många av de åtaganden och mål som jag föreslog i min Millennierapport ingår i deklarationen.

Min avsikt med att föreslå Millennietoppmötet var att utnyttja den symboliska kraften i millennieskiftet för att rikta uppmärksamheten på människors verkliga behov världen över. När jag lyssnade på världens ledare och läste deklarationen slogs jag av hur anmärkningsvärt väl ledarnas krav på handling svarade mot utmaningarna vi står inför.

Ledarna satte upp de specifika målen att halvera antalet människor som lever i extrem fattigdom, att förse människor med rent vatten och ge alla grundutbildning, att stoppa spridningen av hiv/aids och nå andra utvecklingsmål. De krävde att FN:s fredsoperationer stärks så att utsatta samhällen kan räkna med oss när de är hotade. Och de bad oss att bekäåmpa orättvisor och ojämlikhet, terror och brottslighet och att bevara vårt gemensamma arv, jorden, åt kommande generationer.

I deklarationen har världens ledare anvisat klara riktlinjer för hur Förenta Nationerna skall anpassas till det nya århundradets krav. Med rätta är de bekymrade över organisationens effektivitet. De vill se handling och, framför allt, resultat. För min del bekräftar jag att jag själv och min personal hängivet skall genomföra det mandat vi fått. Men ytterst är det ledarna själva som är Förenta Nationerna. Det står i deras makt att uppnå de mål som de har fastställt och därför är det också deras ansvar. Till dem och deras medborgare, världens alla människor, säger jag: bara ni kan avgöra om Förenta Nationerna skall klara av att svara på utmaningen.

Kofi A. Annan
Förenta Nationernas generalsekreterare

Generalförsamlingen antar följande deklaration:
Förenta Nationernas Millenniedeklaration

I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER

1. Vi, stats- och regeringschefer, har varit samlade till möte i Förenta Nationernas högkvarter i New York från den 6 till den 8 september 2000, i gryningen till ett nytt millennium, för att åter betyga vår tro på organisationen och dess stadga som oumbärliga grundstenar för en fredligare, rättvisare och mer välmående värld.

2. Vi erkänner att vi, utöver våra förpliktelser i våra egna länder, har ett kollektivt ansvar för att principerna om människors värdighet, jämlikhet och jämställdhet upprätthålls på det globala planet. Vi som ledare är därför ansvariga inför alla människor i världen, särskilt de mest sårbara och utsatta, och framför allt världens barn, eftersom framtiden tillhör dem.

3. Vi bekräftar åter vår anslutning till de ändamål och principer som är inskrivna i Förenta Nationernas stadga och som visat sig vara tidlösa och universella. I själva verket har deras relevans och kraft att inspirera ökat i takt med att länder och folk blivit allt mer sammanlänkade och beroende av varandra.

4. Vi är beslutna att skapa en rättvis och bestående fred i hela världen i enlighet med stadgans mål och principer. Vi ålägger oss på nytt att stödja varje ansträngning att upprätthålla respekten för alla staters suveräna likställdhet och deras territoriella integritet och politiska oberoende, att lösa tvister med fredliga medel i enlighet med rättvisans principer och internationell rätt, att garantera rätten till självbestämmande för folk som fortfarande lever under kolonialt styre och utländsk

ockupation, att tillämpa principerna om icke-inblandning i staters inre angelägenheter, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och respekt för allas lika rätStigheter utan åtskillnad på grund av ras, kön, språk eller religion samt att samverka internationellt vid lösning av internationella problem av ekonomisk, social, kulturell och humanitär art.

5. Vi tror att den centrala utmaning vi står inför idag är att säkerställa att globaliseringen blir en positiv kraft för världens alla människor. Även om globaliseringen erbjuder stora möjligheter är vinsterna för närvarande mycket ojämnt fördelade, vilket också kostnaderna är. Vi inser att utvecklingsländer och länder med övergångsekonomier har särskilt svårt att svara på denna utmaning. Därför kan globaliseringen gynna människorna på ett rättvist sätt och skapa en god framtid för alla endast genom kraftfulla och uthålliga insatser som bygger på vår gemensamma värdegrund av medmänsklighet och humanism. Dessa ansträngningar måste innehålla riktlinjer och åtgärder på det globala planet som möter behoven hos utvecklingsländerna och länderna med övergångsekonomier. De måste formuleras och genomföras med dessa länders aktiva deltagande.

6. Vi anser att vissa grundläggande värderingar är särskilt viktiga i de internationella relationerna under det tjugoförsta århundradet.

Dessa är:
* Frihet. Män och kvinnor har rätt att leva sina liv och fostra sina barn i värdighet, fria från hunger och från fruktan för våld, förtryck och orättvisor. Demokratisk samhällsstyrning i vilken medborgarna är delaktiga och som utgår från folkets vilja är den bästa garantin för dessa rättigheter.

* Jämlikhet. Ingen individ och ingen nation får förnekas möjligheten att dra nytta av utveckling. Lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män måste garanteras.
* Solidaritet. Globala utmaningar måste mötas på ett sätt som fördelar kostnaderna och bördorna i överensstämmelse med grundläggande principer om jämlikhet och social rättvisa. De som lider eller missgynnas förtjänar hjälp från dem som gynnas mest.
*Tolerans. Människor måste respektera varandra oavsett skillnader i tro, kultur och språk. Skillnaderna inom och mellan samhällen bör varken fruktas eller undertryckas utan tas till vara som värdefulla tillgångar för mänskligheten. En kultur av fred och samtal mellan alla civilisationer bör aktivt främjas.
*Respekt för naturen. Alla levande arter och andra naturtillgångar måste behandlas och användas på ett klokt sätt i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Endast med den inställningen kan de omätbara rikedomar som naturen försett oss med bevaras och överlämnas till våra efterkommande. De rådande ohållbara mönstren för produktion och konsumtion måste ändras med tanke på vår egen och kommande generationers framtida välfärd.
* Delat ansvar. Ansvaret för hanteringen av ekonomisk och social utveckling världen över och av hot mot internationell fred och säkerhet måste delas av världens länder och bör utövas multilateralt. Som den mest universella och mest representativa organisationen i världen måste Förenta Nationerna ha den centrala rollen.

7. För att omsätta dessa värderingar i handling har vi identifierat viktiga mål som vi tillmäter speciell betydelse.

II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING

8. Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra folk från krigets gissel som i konflikter inom och mellan länder har krävt mer än 5 miljoner liv under det senaste årtiondet. Vårt mål är också att eliminera de faror som massföJrstörelsevapnen utgör.

9. Vi beslutar därför:
* Att stärka respekten för lag och rätt i internationella så väl som nationella angelägenheter och särskilt säkerställa att medlemsstater, i mål där de är parter, rättar sig efter beslut som fattats av Internationella domstolen i enlighet med Förenta Nationernas stadga.
* Att göra Förenta Nationerna effektivare när det gäller att upprätthålla fred och säkerhet genom att ge organisationen de resurser och medel som den behöver för att förebygga konflikter, lösa tvister fredligt, sätta in fredsbevarande operationer och medverka efter konflikter med freds och återuppbyggnad. I detta sammanhang erinrar vi om rapporten från expertpanelen om Förenta Nationernas fredsoperationer och uppmanar generalförsamlingen att snarast behandla panelens rekommendationer.
* Att stärka samarbetet mellan Förenta Nationerna och regionala organisationer i enlighet med föreskrifterna i stadgans kapitel VIII.
* Att tillse att stater som är parter till fördrag på områden som vapenkontroll och nedrustning, internationell humanitär rätt och mänskliga rättigheter efterlever dessa. Vi uppmanar alla stater att överväga att underteckna och ratificera Rom-stadgan för den internationella brottmålsdomstolen.
* Att vidta samordnade åtgärder mot internationell terrorism och snarast möjligt tillträda alla relevanta internationella konventioner.

* Att fördubbla våra ansträngningar för att fullgöra vårt åtagande att motverka världens drogproblem.
* Att intensifiera våra ansträngningar att bekämpa transnationell brottslighet i alla dess dimensioner, inklusive handel med och smuggling av människor samt penningtvätt.
* Att minimera de icke önskvärda e]ffekterna av Förenta Nationernas ekonomiska sanktioner som drabbar oskyldiga människor, att genomföra regelbundna granskningar av sådana sanktioner och eliminera oönskade effekter av sanktioner som drabbar tredje person.
* Att eftersträva avskaffande av massförstörelsevapen, särskilt kärnvapen, och hålla alla möjligheter öppna för att uppnå detta mål, inklusive sammankallande av en internationell konferens för att identifiera metoder att undvika riskerna med kärnvapen.
* Att genomföra gemensamma åtgärder för att stoppa den illegala handeln med små och lätta vapen, i synnerhet genom större öppenhet vid vapenaffärer och stöd åt regionala nedrustningsåtgärder, varvid rekommendationerna från Förenta Nationernas kommande konferens om illegal handel med små och lätta vapen skall beaktas.
* Att uppmana alla stater att överväga anslutning till konventione[n om förbud att använda, lagra, tillverka och sälja antipersonella minor och att förstöra sådana minor. Staterna uppmanas också att ansluta sig till det reviderade protokollet till konventionen om konventionella vapen.

10. Vi ber medlemsstaterna att iaktta den olympiska freden, individuellt och kollektivt, nu och i framtiden, och att stödja Internationella olympiska kommittén i dess ansträngningar att främja fred och förståelse mellan människor genom sporten och det olympiska idealet.

III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING

11. Vi skall göra vårt yttersta för att befria våra medmänniskor – män, kvinnor och barn – från den extrema fattigdomens elände och förnedring. Mer än en miljard lever just nu i extrem fattigdom. Vi förbinder oss att förverkliga allas rätt till utveckling och att befria hela mänskligheten från nöd.

12. Vi beslutar därför att skapa en miljö – på både nationell och global nivå – som främjar utveckling och fattigdomsbekämpning.

13. Om dessa mål skall nås krävs bland annat god samhällsstyrning i varje land. Även på det internationella planet krävs god styrning, och dessutom öppenhet i de finansiella och monetära systemen och i handeln. Vi är anhängare av ett öppet, rättvist, regelstyrt, förutsägbart och icke-diskriminerande multilateralt system för handel och finanser.

14. Vi ser med oro på de hinder som utvecklingsländer möter när de försöker mobilisera resurser som de behöver för att finansiera sin långsiktiga utveckling. Vi kommer därför att göra allt vi kan för att konferensen om finansiering för utveckling, som skall hållas under 2002, skall bli framgångsrik.

15. Vi åtar oss också att möta de minst utvecklade ländernas särskilda behov. I detta sammanhang välkomnar vi Förenta Nationernas tredje konferens om de minst utvecklade länderna i maj 2001 och vi kommer att göra vårt bästa för att den blir en framgång. Vi uppmanar de industrialiserade länderna:
* Att antaga, helst vid den konferensen, riktlinjer för tullfrihet och borttagande av importkvoter för i det närmaste all export från de minst utvecklade länderna.
* Att utan dröjsmål tillämpa det utvidgade programmet om skuldlättnader för de svårt skuldsatta fattiga länderna och att gå med på att avskriva alla offentliga bilaterala skulder som dessa länder har i utbyte mot att länderna visar beslutsamhet att minska fattigdomen.
* 6

* Att ge mer generöst utvecklingsbistånd, särskilt till länder som gör
* ärliga ansträngningar att använda sina resurser för att minska fattig
* domen.

16. Vi &är också beslutna att genomgripande och effektivt ta itu med låg- och medelinkomstländernas skuldproblem genom olika nationella och internationella åtgärder, avsedda att göra dessa skulder hanterbara på lång sikt.

17. Vi beslutar också att ta itu med de särskilda problem som möter små utvecklingsländer som är öar genom att snabbt och fullständigt genomföra handlingsprogrammet från konferensen i Barbados och resultatet av generalförsamlingens tjugoandra extra möte. Vi uppmanar enträget världssamfundet att vid framtagandet av ett sårbarhetsindex beakta de behov som är speciella för små utvecklingsländer som är öar.

18. Vi erkänner de speciella behov och problem som kustlösa länder har och uppmanar både bilaterala och multilaterala givare att öka det finansiella och tekniska biståndet till dessa länder för att möta deras särskilda utvecklingsbehov och hjälpa dem att lösa sina geografiska problem genom att underlätta transporter till och från dem genom andra länder.

19. Vi beslutar vidare:
* Att till år 2015 halvera antalet människor vars inkomster är lägre än en dollar per dag och som svälter, och till samma år halvera antalet människor som inte har tillgång till säkert dricksvatten på nära håll eller inte har råd att skaffa vatten.
* Att garantera att alla barn, både flickor och pojkar, till år 2015 har möjlighet att fullfölja hela grundskoleutbildningen och att flickor och pojkar har samma tillgång till utbildning på alla nivåer.
* Att till samma år ha minskat mödradödligheten med tre fjärdedelar
* och dödligheten bland barn under fem år med två tredjedelar jämfört
*
* 7

* med nuvarande nivåer.
* Att då ha stoppat och börjat minska spridningen av hiv/aids, malaria och andra svåra sjukdomar som plågar mänskligheten.
* Att ge särskild hjälp till barn som blivit föräldralösa på grund av hiv/aids.
* Att år 2020 ha uppnått betydande förbättringar av levnadsvillkoren för åtminstone 100 miljoner människor som bor i slum, vilket föreslagits i ”städer-utan-slum-initiativet”

20. Vi beslutar också:
* Att främja jämställdhet och stärkandet av kvinnors makt över sina egna liv som effektiva vägar att bekämpa fattigdom, hunger och sjukdomar och stimulera en utveckling som verkligen är hållbar.
* Att utveckla och genomföra strategier som ger ungdomar i hela världen en reell chans att få bra och produktiva arbeten
* Att uppmuntra läkemedelsind˜ustrin att göra de nödvändigaste läkemedlen mer tillgängliga och åtkomliga till lägre priser för alla som behöver dem i utvecklingsländerna.
* Att utveckla ett nära samarbete med den privata sektorn och det civila samhällets organisationer i kampen för utveckling och fattigdomsutrotning.
* Att garantera att fördelarna av ny teknik, särskilt informations- och kommunikationsteknik, är tillgängliga för alla i enlighet med Ecosocs ministerdeklaration 2000.

IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.

21. Vi skall göra vårt yttersta för att befria hela mänskligheten, framför allt våra barn och barnbarn, från hotet om ett liv på en planet som är oåterkalleligt förstörd av mänskliga aktiviteter och vars naturtillgångar inte längre räcker för människornas behov.

22. Vi bekräftar på nytt vårt stöd för principerna om hållbar utveckling, däribland principerna i Agenda 21 som antogs vid Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling.

23. Vi beslutar därför att i alla åtgärder som rör miljön följa en ny etik för god hushållning och förvaltning, och som ett första steg beslutar vi:
* Att göra allt vi kan för att garantera att Kyoto-protokollet träder i kraft, helst före tioårsjubiléet av Förenta Nationernas konferens om miljö och utveckling 2002, och att vi påbörjar den erforderliga minskningen av utsläpp av växthusgaser.
* Att intensifiera våra gemensamma insatser för skötsel, skydd och hållbar utveckling av alla typer av skogar.
* Att verka för fullständig implementering av konventionen om biologisk mångfald och konventionen för kamp mot ökenspridning i länder som drabbats av extrem torka och/eller ökenspridning, särskilt i Afrika.
* Att sätta stopp för den ohållbara exploateringen av vattentillgångar genom att utveckla strategier för vattenhushållning på regional, nationell och lokal nivå så att alla får tillgång till vatten i tillräcklig mängd.
* Att intensifiera samarbetet för att minska antalet och verkningarna av naturkatastrofer och katastrofer som orsakas av mänskliga aktiviteter.
* Att garantera fri tillgång till information från kartläggningen av det mänskliga genomet.

V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING

24. Vi skall göra vårt yttersta för att främja demokratin och stärka rättssäkerheten, liksom respekten för alla internat ionellt erkända mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, inklusive rätten till utveckling.

25. Vi beslutar därför:
* Att helt och fullt respektera och försvara den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna.
* Att målmedvetet arbeta för fullständigt skydd och stärkande i alla våra länder av medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter för alla.
* Att stärka kapaciteten i alla våra länder att tillämpa demokratins principer och arbetssätt samt respektera mänskliga rättigheter, inklusive minoriteters rättigheter.
* Att bekämpa alla former av våld mot kvinnor och efterleva konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor.
* Att vidta åtgärder för att garantera respekt för och skydd av invandrares, migrerande arbetares och deras 9familjers mänskliga rättigheter, stoppa rasistiska och främlingsfientliga handlingar som ökar i många länder och främja större harmoni och tolerans i alla samhällen.
* Att arbeta gemensamt för att bredda den politiska beslutsprocessen genom aktivt deltagande av alla medborgare i alla våra länder.
* Att garantera mediernas frihet så att de kan spela sin viktiga roll och allmänhetens rätt att få tillgång till information.

VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.

26. Vi skall göra vårt yttersta för att säkerställa att barn och andra civila som drabbas oproportionerligt hårt av naturkatastrofer, folkmord, väpnade konflikter och andra humanitära nödsituationer får allt det bistånd och allt det skydd som de behöver för att de skall kunna återgå till ett normalt liv så snart som möjligt.

Vi beslutar därför:
* Att utvidga och stärka skyddet av civila i nödsituationer i enlighet med internationell humanitär rätt.
* Att stärka det internationella samarbetet, inklusive fördelningen av kostnaderna för och samordningen av humanitärt bistånd till länder som härbärgerar flyktingar, och att hjälpa alla flyktingar, även internflyktingar, att frivilligt återvända till sina hem i trygghet och värdighet för att på ett lämpligt sätt återintegreras i sina samhällen.
* Att uppmuntra till ratificering och fullständig tillämpning av konventionen om barnets rättigheter och dess frivilliga protokoll om barn i väpnade konflikter och om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi.

VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS SÄRSKILDA BEHOV.

27. Vi skall medverka till att demokratin stärks i Afrika och bistå Afrika i dess kamp för varaktig fred, utrotning av fattigdomen och hållbar utveckling och därigenom ge Afrika en betydande roll i världsekonomin.

28. Vi beslutar därför:
* Att fullt ut stödja de politiska och institutionella strukturer som byggs upp i de nya demokratierna i Afrika.
* Att uppmuntra och understödja regionala och subregionala mekanismer för förebyggande av konflikter och främjande av politisk stabilitet, och att garantera ett tillförlitligt flöde av resurser till fredsbevarande operationer i Afrika.
* Att vidta särskilda åtgärder för att möta utmaningar som fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling i Afrika, bland annat skuldavskrivning, förbättrad tillgång till marknader, ökat offentligt utvecklingsbistånd och mer av utländska direktinvesteringar, liksom överföring av teknologi.
* Att hjälpa Afrika att bygga upp sin kapacitet att ta itu med spridningen av hiv/aids och andra infektionssjukdomar.

VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.

29. Vi skall göra vårt yttersta för att göra Förenta Nationerna till ett mer effektivt verktyg i genomförandet av alla dess prioriteringar: kampen för utveckling åt världens alla folk; kampen mot fattigdom, okunnighet och sjukdomar; kampen mot orättvisa; kampen mot våld, terror och brott samt kampen mot misskötseln och förstörelsen av vårt gemensamma hem.

30. Vi beslutar därför:
* Att åter bekräfta generalförsamlingens centrala ställning som Förenta Nationernas mest representativa organ och det viktigaste överläggande och policyskapande organet och att möjliggöra för församlingen att effektivt spela denna roll.

* Att intensifiera våra ansträngningar att genomföra en omfattande reformering av säkerhetsrådet och därvid beakta alla aspekter.
* Att ytterligare stärka ekonomiska och sociala rådet, och därvid byîgga på de förbättringar som nyligen genomförts, för att hjälpa det att fullfölja den uppgift som det tilldelats i stadgan.
* Att stärka Internationella domstolen för att den skall garantera rättvisa och rättssäkerhet i internationella relationer.
* Att uppmuntra till regelbundna konsultationer mellan de viktigaste organen inom Förenta Nationerna för samordning och uppföljning av deras verksamheter.
* Att säkerställa att organisationen kan räkna med och i föreskriven tid förses med de resurser som den behöver för att kunna utföra sina uppgifter.
* Att uppmana sekretariatet att på bästa sätt utnyttja dessa resurser enligt klara regler och procedurer som beslutats av generalförsamlingen i alla medlemsstaters intresse genom att använda de bästa metoderna och den bästa tekniken som står till buds och genom att koncentrera verksamheten på uppgifter som prioriterats genom beslut av medlemsstaterna.
* Att verkva för staters anslutning till konventionen om säkerhet för Förenta Nationernas och andra organisationers personal.
* Att uppnå bättre samstämmighet och samordning i policyfrågor mellan Förenta Nationerna, dess fackorgan, Bretton Woods-institutionerna, Världshandelsorganisationen och andra multilaterala organ i syfte att åstadkomma en helt samordnad hantering av freds- och utvecklingsproblemen.

* Att ytterligare stärka samarbetet mellan Förenta Nationerna och nationella parlament genom deras världsorganisation, Interparlamentariska unionen, på olika områden, bland annat fred och säkerhet, ekonomisk och social utveckling, folkrätt och mänskliga rättigheter samt demokrati och genderfrågor.
* Att öka möjligheterna för den privata sektorn, icke-statliga organisationer och hela det civila samhället att bidra till förverkligandet av organisationens mål och program.

31. Vi anmodar generalförsamlingen att regelbundet övervaka de framsteg som görs för att genomföra åtagandena i denna deklaration och ålägger generalsekreteraren att framlägga periodiska rapporter om detta för behandling av generalförsamlingen och till grund för framtida åtgärder.

32. Vi bekräftar ånyo högtidligen, vid detta historiska tillfälle, att Förenta Nationerna är hela den mänskliga familjens oumbärliga gemen-samma verktyg, med vilket vi skall försöka förverkliga våra universella förhoppningar om fred, samarbete och utveckling. Därför lovar vi att oreserverat stödja dessa gemensamma mål och uttalar vår beslutsamhet att nå dem.

Resolution A/RES/55/2
8 september 2000

Från Sidas hemsida:
“ **INTERNATIONELLT SAMARBETE**

Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Publicerad: den 9 juni 2009 Uppdaterad: den 20 november 2012

Millenniemålen är åtta mätbara mål för minskad fattigdom, som ska vara uppnådda senast år 2015. Till exempel ska fattigdom och hunger halveras och alla barn ska få gå i grundskola.

Sverige och ytterligare 190 länder undertecknade, i september år 2000, avtalet Millenniemålen. Detta avtal innebär att varje land tar ansvar för att förverkliga dessa mål. Däremot måste det internationella samfundet göra särskilda insatser för att Afrika och Sydasien ska lyckas nå målen.

Åtta mål som ska vara uppnådda år 2015

1. **Utplåna extrem fattigdom och hunger**
Mellan åren 1990 och 2015 ska andelen människor, som lever på mindre än en dollar per dag, halveras. Samtidigt ska andelen som lider av hunger halveras.

2. **Uppnå allmän grundskoleutbildning**
Alla flickor och pojkar ska få grundskoleutbildning senast år 2015.

3. **Främja jämställdhet och ökade möjligheter för kvinnor**
Utbildningsskillnader beroende på kön ska elimineras, helst före år 2005, men inte senare än år 2015.

4. **Minska barnadödligheten**
Dödligheten bland barn under fem års ålder ska minska med två tredjedelar fram till år 2015.

5. **Förbättra mödrars hälsa**
Mödradödligheten ska minskas med tre fjärdedelar fram till år 2015.

6. **Bekämpa hiv/aids, malaria och andra sjukdomar**
Spridningen av hiv/aids, malaria och andra sjukdomar ska stoppas före år 2015.

7. **Försäkra en miljömässigt hållbar utveckling**
Alla länder ska arbeta efter principerna om hållbar utveckling. Och slöseriet med naturresurser ska minskas. Målet är att halvera andelen människor utan tillgång till rent vatten före år 2015. Ett annat mål är att livsvillkoren för minst 100 miljoner människor som lever i slumområden signifikant ska ha förbättrat före år 2015.

8. **Utveckla ett globalt partnerskap för utvecklingssamarbete**
Det är ett mål att utveckla ett öppet, rättvist och ickediskriminerande handels- och finanssystem och att i detta beakta behoven hos de minst utvecklade länderna.

Målen hänger ihop
De olika millenniemålen är ömsesidigt beroende av varandra. Spädbarns- och mödradödlighet till exempel, påverkas av hushållens och lokalsamhällenas inkomster, sysselsättning, jämställdhet, tillgång till mat, vattenförsörjning, sanitära förhållanden och utbildningsnivå.

Viktig utgångspunkt
Millenniemålen är en central utgångspunkt i Sveriges arbete för att minska fattigdomen. UNDP driver arbetet globalt, och har identifierat följande åtta punkter som avgörande för att målen ska komma att uppnås till 2015:

- Stöd till nationellt driven utveckling och effektivare samhällsstyrning
- Jobbskapande tillväxt som kommer de fattigaste till del (speciellt viktigt inom jordbrukssektorn som idag föder runt 2,5 miljarder fattiga människor)
- Ökade offentliga investeringar inom utbildning, hälsa, vatten och sanitet samt infrastruktur,
- Riktade insatser som skapar arbetstillfällen och stärker det sociala skyddsnätet,
- Förbättrade möjligheter för världens flickor och kvinnor (bland annat genom att stärka deras politiska, ekonomiska och legala ställning)
- Ökad tillgång till grön energi
- Ökade möjligheter till fattiga länders egenfinansiering (exempelvis resursmobilisering genom förbättrad skatteupptagning)
- Infriade löften om mer och bättre bistånd, rättvisare handelsregler och skuldavskrivningar

Punkterna beskrivs mer ingående i en handlingsplan och utvärdering från UNDP, *What Will It Take To Achieve The Millennium Development Goals? An International Assessment*. Se länk till höger.

Så går det
Med drygt två år kvar visar siffror från Världsbanken att fattigdomsmålet, att halvera andelen människor som lever på mindre än en dollar om dagen, har uppnåtts globalt sett. Även om några länder så som Kina står för en mycket stor andel av minskningen så har den kommit alla regioner till del. Mål två, om utbildning, visar också att det är ungefär lika många flickor som pojkar som får tillgång till utbildning. Ändå återstår mycket att göra för att nå samtliga mål - för alla.

Läs mer på den svenska sidan om millenniemålen.

Sidansvarig:
Sidas kommunikationsavdelning “

“Läs mer om FN:s globala utvecklingsprogram, och ladda ned UNDPs rapport som bygger på nationella MDG-rapporter från 50 länder.
UNDP
Öppna data om UNDPs insatser
The Millennium Development Goals Reports
What will it take to achieve the Millennium Development Goals?
UNDP, 2010 “

“Millenniemålen
HUR GÅR DET MED MÅLEN? Ladda ned den senaste rapporten, The Millennium Development Goals Report 2013, och läs hur långt vi har kommit.
Millenniemålsrapporten 2013 och tidigare rapporter finns tillgängliga på undp.org.”

DN 30 april 2014:

”Attacken från öster visar hur viktigt Europavalet är”

“ Gäller vår fred och säkerhet. Putins annektering av Krim utmanar den ordning vi försökt bygga upp efter kalla kriget. I stället för att rätten är makt finns risk för ett läge där makten dikterar vad som är rätt. Ett Europa som splittras och famlar inför detta blir farligare. Därför är Europavalet så viktigt, skriver Carl Bildt“

“Om knappt en månad går vi till val i 28 länder i Europa. Vi ska välja våra ledamöter i Europaparlamentet för de kommande fem åren. Därmed inleds arbetet med att forma EU:s institutioner inför den nya mandatperioden.

Precis som när vi senare i år väljer våra representanter till kommunfullmäktige, landsting och riksdagen så är även valet till vår demokratis europeiska nivå viktigt.

Men utvecklingen under de senaste månaderna har gjort Europaparlamentsvalet ännu viktigare. Nu handlar det om förutsättningarna för fred och säkerhet i morgondagens Europa. President Putins militära angrepp på Ukraina och annektering av Krim utmanar hela den freds- och säkerhetsordning som vi har försökt att bygga upp efter det kalla krigets slut och Sovjetunionens upplösning. Vi har försökt bygga en ordning där gränser successivt betyder allt mindre, där rättsordning och frihet främjas i Europa i dess helhet, där säkerhet bygger på samarbete i stället för avskräckning och där respekten för rätten är fundamental. Nu riskerar vi i stället att kastas tillbaka till en tid där det är makten som dikterar och dompterar.

I stället för en ordning där rätten är makt riskerar vi nu ett läge där makten dikterar vad som är rätt. Och då får vi inte bara ett mindre säkert och tryggt Europa, utan också en mindre stabil värld.

Angreppet på Ukraina är ett angrepp på rättsordningen, på grunden för FN-stadgan och på fundamentet för den europeiska säkerhetsordningen. Och detta angrepp kan vi bara möta i ett allt starkare samarbete mellan Europas demokratier.

Skulle, i det läge som råder i dag, vårt europeiska samarbete försvagas eller förstöras råder det dessvärre ingen tvekan om var tillfredsställelsen skulle vara som allra störst. Sverige skulle kanske inte vara i första frontlinjen för de omedelbara konsekvenserna, men förr eller senare skulle riskerna krypa sig in mot oss också.

I denna utsatta tid har det varit en styrka att Europeiska unionen har kunnat reagera starkt och enat. Det har också varit en styrka att denna europeiska linje har haft ett brett stöd i Sveriges riksdag. Så långt är allt gott och väl.

Men mitt i detta ser vi nya politiska tendenser som kräver vaksamhet.

Att delar av nostalgivänstern har haft svårt att vara tydliga i denna situation förvånar kanske inte. Aftonbladets kultursida och vissa a-pressredaktörer är måhända inga Putinkramare men knappast heller några bestämda kritiker. De har det helt enkelt svårt.

Men det nya i denna situation är den europeiska extremhögerns allt tydligare flirt med den ryska machonationalismen. Symboliken i associationerna till motorcykelgängen och maskingevären, med det tydliga föraktet för avvikande och multikulturalism, appellerar alldeles

tydligt till en europeisk extremhöger som känner nostalgi för en tid när makt alltid var rätt.

Så gott som alla de så kallade valobservatörer som man lyckades locka till den så kallade folkomröstningen på Krim kom från dessa mer ljusskygga europeiska miljöer. Och från Front National i Frankrike över Geert Wilders i Nederländerna till Ukip i Storbritannien ser man att det uttalas förståelse eller till och med stöd för Putins nya maktpolitik.

Vid första anblick kan detta verka förvirrande. Kremlvurmande förknippas historiskt med andra delar av det politiska spektret. Men egentligen är det nya mönstret logiskt – och därmed också utomordentligt farligt.

De ser en Vladimir Putin som under nationalismens banér tar strid mot samarbetets, rättens och mångfaldens Europa. I stället för Bryssel med dess sammanträden, kompromisser och komplicerade procedurer ser man nu den starka mannen som med våldet skapar sin egen rätt.

Och det är förvisso sant att demokratin kräver sammanträden, förutsätter vilja till kompromisser och bygger på procedurer som vi alla förpliktar oss till att respektera. Inte minst gäller det i det historiska arbetet att bygga en allt fastare union med en halv miljard medborgare, 28 stater och än fler nationaliteter i det moderna Europa.

De senaste fem åren av samarbete i EU har dominerats av de finansiella kriser som har drabbat ett antal av dess medlemsländer – åtskilliga inom euron, men också sådana utanför – och som ställt krav på både krishantering och beslut om utvidgat samarbete. I dagens värld kräver kriser alltid samarbete.

De kommande fem åren kommer att domineras av mer politiska utmaningar.

Attacken från öster mot rättsordning och samarbete, och det direkta och indirekta stöd den nu får från ljusskygga krafter i medlemsländerna, kräver ett tydligt starkare utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete. Ett Europa som splittras, svamlar, famlar och söndras inför det som nu händer, och de faror som ligger i utvecklingens förlängning, skulle otvivelaktigt bli ett osäkrare och rentav farligare Europa.

Europafientligheten är farlig inte bara därför att den går hand i hand med de krafter av främlingsfientlighet som finns i våra olika samhällen. Vi ser i vår egen riksdag hur det är de bägge ytterkantspartierna som tydligt förenas i sin vilja att bryta loss Sverige från det europeiska samarbetet.

Europafientligheten är farlig också därför att vi nu också ser hur den riskerar att gå hand i hand med den nya utmaning som så tydligt kommit till uttryck i president Putins angrepp på Ukraina, och som ytterst innebär att den rättsordning för alla i Europa som vi har försökt att bygga riskerar att svepas åt sidan av en den brutala maktens politik.

Det är därför Europavalet är så viktigt. Det som nu sker – från främlingsfientlighet till aggression mot folkrätt och samarbete – innebär att samarbetstanken är utmanad och hotad på ett sätt som inte var fallet för bara några få år sedan.

Europavalet är viktigt eftersom det nu är så oerhört mycket mer som står på spel. Det borde de senaste månaderna en liten bit öster om oss ha gjort klart.

Därför hoppas jag på en valrörelse inför det viktiga Europavalet där alla är medvetna om vad som kan stå på spel, där det finns en tydlig insikt också om vårt nationella intresse av ett starkt europeiskt samarbete och där vi ser en så bred mobilisering som möjligt mot de krafter som i detta delvis dramatiska nya läge vill försvaga och förstöra vårt europeiska samarbete.

Carl Bildt, utrikesminister “

DN 2 maj 2014:

“Möt Putin med en energiunion”

“Med en gemensam energipolitik kan EU förändra maktbalansen i förhållande till Kreml. Framför allt Tyskland måste ompröva sitt motstånd mot en energiunion. “

“Storpolitisk strategi och vardagslivets erfarenheter har ofta mycket gemensamt. Den som till exempel försöker svälja en salami hel sätter den i halsen och kvävs, så därför skivar man den. I storpolitikens värld gör man likadant: skivar sin salami innan man äter den. Om man inte når ett mål genast tar man tålmodigt ett steg i taget.

I dag bedriver Kreml sådan ”salamitaktik” mot Ukraina. Inför våra ögon utspelar sig en tragedi i flera akter där skådespelarna och deras syften framstår tydligt. Det vi inte vet är hur många akter denna sorgliga politiska pjäs får, och därmed vet vi inte heller när – och hur – den kommer att sluta.

Första akten började hösten 2013 då Ukrainas dåvarande president Viktor Janukovytj drog EU och dess ledare vid näsan genom att vägra att skriva under ett länge planerat associationsavtal. - I stället förde han in Ukraina i en tull-union med Ryssland i utbyte mot billig olja och naturgas och en kista med guld. Putin såg ut att ha nått sitt politiska mål, att med fast hand fösa Ukraina, som hade glidit mot Europa under hela den postsovjetiska perioden, tillbaka in i Kremls inflytandesfär.

Andra akten iscensattes av det ukrainska folket, som i landets västra del och på Majdan i Kiev reste sig mot Janukovytjs bemödanden att rätta in deras land ännu närmare under Ryssland. Efter tre månaders protester avsattes Janukovytj, vilket tillfälligt rubbade Putins plan på att i fredliga former göra Ukraina till sin vasall. Det var inte Nato, EU eller USA som blockerade Ukrainas förskjutning österut. Janukovytj jagades från makten av en stor majoritet av ukrainarna själva.

Tredje akten föddes ur Putins inrikes-politiska situation och resulterade i en nödlösning, som ledde till Rysslands illa förklädda väpnade invasion och annektering av Krim. Om Putin inte annekterat Krim hade han stått inför en inrikespolitisk katastrof och hans dröm om att upprepa Ivan den stores bragd hade gått i kras: ”att samla de ryska länderna” och återupprätta Ryssland som världsmakt. Men Putin har aldrig tänkt sig att inskränka Rysslands kontroll enbart till Krim. Han har hela tiden velat ha Ukraina komplett, för det finns ingenting han fruktar mer än en framgångsrik, demokratisk, modern granne som med sitt exempel undergräver auktoriteten i hans egen ”styrda demokrati”. Nu är vi alltså framme vid tragedins fjärde akt, där Ryssland gör allt för att roffa åt sig östra Ukraina och väst reagerar.

Att annektera östra Ukraina och därmed klyva landet med våld har mycket mindre stöd, även bland rysskspråkiga, än operationen på Krim. Idén med Rysslands understuckna militära intervention där är att destabilisera Ukraina med iscensatta ”oroligheter” för att beröva presidentvalet den 25 maj dess legitimitet och hindra konsolideringen av den politiska ordning som upprättats efter Janukovytjs fall.

Västs uppgift är att stabilisera Ukraina med ekonomiska och politiska medel och hålla tillbaka den ryska expansionismen. Som väntat försöker Kreml göra alla reaktioner från väst så kostsamma och svåra att förverkliga som möjligt genom att bedriva sin destabiliseringsstrategi inför våra ögon, steg för steg, i hopp om att ett frustrerat Europa och USA en dag ska kasta in handduken.

Varken Ryssland eller väst kommer att ha styrkan att fullt ut nå sina mål i Ukraina. Därför skulle båda sidor göra klokt i att tillsammans med ukrainarna arbeta på att förlika sina intressen. Men i så fall måste Putin ge upp sina strategiska ambitioner, och det gör han aldrig så länge han kan fortsätta att skiva salamin. Det är huvudsakligen EU:s

ansvar att i fredliga former göra Putins kniv slö. Sanktioner rycker han på axlarna åt (han och hans kumpaner är på väg att isolera Ryssland ekonomiskt och finansiellt mer effektivt än de flesta sanktioner kan). Fredliga men handfasta politiska åtgärder inom Europa kan däremot ta skruv.

Polens regeringschef Donald Tusk har lagt fram rätt förslag: att en europeisk energiunion ska inrättas utan dröjsmål. Den börjar med marknaden för naturgas och omfattar gemensam extern representation och gemensam prissättning. Denna åtgärd, kombinerad med ytterligare differentiering – så att importen kommer från en bredare krets av länder – och större bruk av förnybara energikällor, skulle vända på maktförhållandet mellan EU, den största importören av rysk olja och naturgas, och Kreml.

Om Polen samtidigt bestämde sig för att snarast möjligt införa euron skulle Putin få ett kraftfullt och alltigenom fredligt svar på sin utmaning mot Östeuropa. Och Polen skulle bli en viktig aktör mitt i ett alltmer integrerat Europa.

Det har mest varit Tyskland som har motsatt sig en integrering av Europas energi- och naturgasmarknader. Efter tragedin i Ukraina kan ingen i Berlin försvara denna inställning, särskilt som de tyska ledarna inte vill påtvinga Ryssland sanktioner. Det finns inte längre utrymme för argument mot en energiunion. Nu vet alla vad denna gemenskap som heter Europa handlar om. Det är dags för Europa att visa vad det går för.

Joschka Fischer ledarredaktionen@dn.se

“Joschka Fischer var under mer än 20 år en av de tongivande inom Tysklands gröna parti. Åren 1998–2005 var han utrikesminister och vice förbundskansler. “

Del 5. Förstamajtal 2014

Från socialdemokraternas hemsida på Internet 1 maj 2014.

Stefan Löfven 1 maj 2014.

Vänner,
vart jag än åker i Sverige bär jag med mig detta:

”Socialdemokratin vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal och alla människors lika värde och lika rätt. Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål.”

Det är orden som inleder vårt partiprogram.

Och varje att-sats i våra manifest, varje krona i vår budget, varje steg jag tar, är för att göra dessa ord till verklighet. Och det är detta som vi förstår, men som högern aldrig har fattat:

Frihet, jämlikhet och solidaritet är inte motsatta, de förutsätter varandra - och de ligger till grund för det Sverige vi älskar.

* * *

Och blickar vi framåt, över de kommande 10 åren, så är det nu det kommer att avgöras om Sverige fortfarande kommer stå upp för dessa värden.

Ska hundratusentals människor lämnas i arbetslöshet och tiotusentals i Fas 3 i 10 år till, eller ska vi samarbeta och investera för att varje människa ska kunna arbeta och göra rätt för sig?

Ska en god skolgång bli en lyx för en liten, lycklig elit,eller ska vi stå upp för en jämlik skola utan vinstjakt där varje barn ges möjlighet att forma sitt vuxna liv?

Ska värdig omsorg och vård bli något du får köpa till extra eller vara en rättighet förknippad med ett okränkbart människovärde?

Vänner, det är här vi kommer ställa svenska folkets val. Mellan värderingar. Mellan två idéer om Sveriges framtid.

Och vi vet vilken framtid vi vill se. Nu måste privatiseringarnas och skattesänkningarnas era vara slut. Nu behöver de solidariska åren börja!

* * *

Och vill vi att alla människor ska vara fria och jämlika - då kan vi inte låta någon människa gå utan arbete. Då behöver vi ha mod, ambition och vilja att gå mot full sysselsättning.

Alla som vill och kan ska arbeta. Det är socialdemokratins orubbliga mål.

Efter åtta år av borgerlig politik har antalet långtidsarbetslösa nästan tredubblats.

400 000 är arbetslösa. Det är fler än de som bor i Örebro, Linköping och Borås – tillsammans.

Vad gör då regeringen? Jo, de släpper en budget kliniskt ren från förslag för att ge arbetslösa arbete.

Istället trixar regeringen med statistiken för att gömma dem. Och de låser in folk i Fas 3 för att glömma dem. Men det kan regeringen inte göra länge till, för snart får svenska folket chansen att bedöma dem.

Och var så säker, Fredrik Reinfeldt. Alla regeringar som ignorerar arbetslösheten kommer till slut att bli en del av den.

* * *

Här står socialdemokratin för en annan väg. Vi ska samla Sverige för att nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Det är vårt första delmål på vägen mot full sysselsättning. Det är ett krävande mål – men det är möjligt.

Och bär med er detta: Den som vet vad arbetarrörelsen gjort förut, tvekar aldrig på vad vi kan göra i framtiden.

* * *

Vi går nu framåt med en jobbstrategi. Vi lovar inga mirakelkurer, i form av stora skattesänkningar som ska lösa allt. För är det något regeringen lyckats visa så är det att sådana genvägar inte finns.

Vår jobbstrategi bygger istället på tre pelare.

För det första: Investera för framtiden. I infrastruktur, så att varor kan ta sig genom Sverige och du kan ta dig till jobbet. I forskning, som driver både företagen och samhället framåt**.** Och i klimatomställningen, som kan skapa nya jobb inom tillexempel miljöteknik och samtidigt skapa en hållbar frihet för kommande generationer.

Vi låter moderaterna vara skattesänkarna. Vi investerar för fler jobb idag – och imorgon en bättre framtid för våra barn.

* * *

Och vänner,

det är dags att Sverige får en regering som erkänner att det råder en akut bostadsbrist i Sverige.

En brist som drabbar 126 kommuner runt om i landet. En brist som enligt Swedbank kostar enbart Stockholm 21 miljarder i utebliven tillväxt – varje år. En brist som enligt Hyresgästföreningen gör att 280 000 unga inte får den egna bostad de skulle vilja ha – och som de förtjänar.

Vänner - bostadsbristen bekämpar jobb, utbildningsmöjligheter och framtidstro. Därför måste socialdemokratin bekämpa bostadsbristen!

* * *

Därför går vi nu framåt med en bred bostadsreform. Vi kommer ge stöd åt kommuner som bygger bort bostadsbristen genom nya hyresrätter i hela landet. Vi kommer ge en byggbonus till dem som bygger för studenter och unga. Och vi kommer att göra det som krävs så att en byggplan mycket snabbare kan bli ett riktigt hem.

Och idag kan jag lansera ytterligare en viktig del.

Bostadsbristen bygger på många problem – och en del är att för få satsar på nybyggnation.

Därför ska vi göra den statliga banken SBAB till en ny motor för finansieringen av nya bostäder för äldre, nya bostäder för unga, nya hyresrätter och bostäder.

Vänner, det är dags att börja bygga Sverige - bokstavligen. För jobben, för tillväxten, och för alla ungas rätt att börja sina vuxna liv!

* * *

Och att investera för framtiden, det är bara första pelaren i vår jobbstrategi. Den andra är att vi ska skapa efterfrågan på arbetskraft.

I offentlig sektor kan vi skapa jobb på egen hand, genom att ta ut skatt och investera det i fler jobb inom vården och skolan.

Men i näringslivet kan vi bara skapa rätt förutsättningar. Då krävs det att vi förstår den globala ekonomin. Och vi får aldrig glömma vår främsta styrka: Sverige kan aldrig bli störst – men om vi samarbetar kan bli bäst.

Men det kräver att vi satsar på samverkan mellan politik, näringsliv, akademi och arbetsmarknadens parter. Det krävs att vi stärker hela innovationskedjan, så att en ny idé i ditt huvud kan bli en ny vara eller tjänst som kan gå på export på nya globala marknader.

Det kräver att vi satsar på nyindustrialiseringen av Sverige, så att både industrin och tjänstesektorn anställer fler. Därför att jobb skapas inte när människor kuvas – utan när företag växer. Det är därför vi satsar på en aktiv näringspolitik. Det är dags att sluta attackera arbetslösa – och börja attackera arbetslösheten!

* * *

Och för det tredje: Utbilda för rätt kompetens

Trots att vi har skyhög arbetslöshet så uppger vartannat företag att de har svårt att rekrytera. Det kan bero på att vi har kanske den enda regeringen i Sveriges historia som sänker Sveriges utbildningsambitioner. Det är barockt!

Och det är helt fel väg att gå, om Sverige ska stå starka i den globala ekonomin.

Vi vill införa ett nytt kunskapslyft som stärker vuxenutbildningen och yrkeshögskolan,
och rustar alla med den gymnasiekompetens och yrkeskunskap som krävs på dagens arbetsmarknad.

Vi ska reformera arbetsförmedlingen i grunden, så den fokuserar på matchning – inte byråkratisk bestraffning. Och vi ska befria alla från Fas 3 – denna själlösa slutförvaring – och ge dem rätt till riktig utbildning eller arbete som för samhället framåt. Det är vår princip: Alla behövs – lägg ned Fas 3.

Och vänner, vi ska stoppa nedskärningen på högskolan – och istället låta den växa i hela landet.

Regeringen säger: Alla unga kan inte bli akademiker. Vi svarar: Nej, men betydligt fler ska få chansen!

* * *

Och när vi samlas här under parollen ”Ingen ung utan jobb”, tänker jag på ett möte som berörde mig och som jag ofta återkommer till.

Det var en ung kvinna som berättade för mig hur hon inte fick rätt hjälp att klara skolan. Så hon blev arbetslös, sen långtidsarbetslös, och tvingades leva på socialbidrag.

Men en dag fick hon chansen. Hon fick ett jobb, för första gången i sitt liv, med att hjälpa till i kommunens äldreomsorg. Och nu, berättade hon, kom motivationen. Nu skulle hon börja plugga för att kunna jobba vidare.

Och hon sa: ”Vet du vad. Förra helgen var jag och köpte en säng. Inte på avbetalning, inte på lånade pengar – utan för mina egna pengar!” Vänner, det är det ”Ingen ung utan jobb” handlar om. Den chansen hon fick - ska vi ge alla unga arbetslösa i Sverige!

* * *

Därför går vi framåt med en 90-dagarsgaranti som gör att varje ung ska plugga, praktisera eller arbeta – och aldrig någonsin vara fast i arbetslöshet.

Det kräver investeringar – men att lämna unga i arbetslöshet kostar mer. Varje ung ska höra väckarklockan kalla till jobb eller studier, och som ekar: du är behövd.

Ingen ung ska vara utan jobb. Alla ska känna sig hemma i samhället, hos oss - i arbete och i gemenskap!

* * *

Detta är valet om jobben. Regeringen bråkar nu om de ska sänka skatten på direkten, eller om de ska vänta i två år.

Men vi väljer investeringar i jobben framför högerns nya stora skattesänkningar, oavsett när under mandatperioden de vill göra dem. Socialdemokraternas jobbstrategi, eller regeringens skattesänknings-frenesi. Där står svenska folkets val. Och vänner, jag ser fram emot det valet!

* * *

Vänner, vi socialdemokrater vill att alla unga ska bli starka och fria individer. Det kräver också att vi vänder den utveckling vi ser i svenska skolan: sjunkande resultat, ökande klyftor, och en vinstjakt som sätter barn på vatten och bröd i förskolan.

Det må vara OK i moderaternas Sverige. Men vi kommer aldrig att acceptera det i ett socialdemokratisk styrt Sverige!

* * *

Även här har tydliga mål till 2020, om att halvera antalet barn som inte klarar grundskolan, och att fler ska ta sig hela vägen till gymnasieexamen.

Men vi bär också en större vision om vad svensk skola ska vara. Ekonomen Thomas Piketty skriver: “Den främsta drivkraften för större jämlikhet har varit spridningen av kunskap och färdigheter.” Och han har rätt.

Därför ska skolan vara ett bergsäkert fundament för Sverige som kunskapsnation, men också en murbräcka mot klassamhället som skapar jämlika och fria människor. Helt enkelt: En absolut garant för din bildning, och början på ett gott liv.

Vänner, skolan ska vara hjärtat i det jämlika samhället. Därför är skolan i hjärtat av den socialdemokratiska ideologin!

* * *

Och ska vi nå vår vision, då behöver vi skapa mindre klasser, anställa fler speciallärare och pedagoger och ge lärarna en

kompetensförsäkring, en högre lön och friheten att vara lärare – inte byråkrater.

Men det räcker inte.

Ska vi nå vår vision, då behöver vi ha samma höga förväntningar på alla. Elever som riskerar att inte klara högstadiet ska få chansen att läsa ikapp under sommaren. Skolplikten behöver även gälla den gymnasieutbildning som blivit ett självklart krav i arbetslivet. Och vänner, läxhjälp ska ges till varje barn efter behov – inte betalningsförmåga!

* * *

Men det räcker inte.

Ska vi nå vår vision, då behöver vi ge skolorna med störst utmaningar större resurser, och attrahera de bästa lärarna dit genom högre lön.

Men det räcker inte.

Ska vi nå vår vision, då behöver vi sätta stopp för vinstjakten och de kaosartade konkurserna. Skolan ska inte vara en marknad eller experimentverkstad. Den ska vara ett demokratiskt fundament.

Vänner, det kommer att krävas hårt arbete både från elever, föräldrar, lärare och politiker. Men vartenda barn ska lyckas. Inget annat duger för socialdemokratin!

* * *

Vänner,

bara en bit härifrån, i gamla Klara, levde Nils Ferlin på en diet av cigaretter, sprit och lyrik. Det finns en dikt av honom, som jag ofta återkommer till. Den går såhär:

Man dansar däruppe – klarvaket
är huset fast klockan är tolv.
Då slår det mig plötsligt att taket,
mitt tak, är en annans golv.

Så skriver Ferlin. Och den tanken – om det sammanhållna, solidariska samhället, där mitt tak är en annans golv, där vi alla är del av samma helhet, behövs idag mer än någonsin.

För nu ser vi människans mörkaste krafter mobilisera.

Oavsett om det är attacker av nazister i Malmö, antisemitiska glåpord på våra gator, eller män med små hjärtan och enkla lösningar i Sveriges riksdag, som pekar ut våra vänner, grannar och familjemedlemmar som ett hot mot Sverige, så är det del av samma vedervärdiga ideologi.

Men precis som skedde i Malmö, i Kärrtorp, och i många delar av landet, kommer människor alltid sluta sig samman för att visa att solidariteten är mer kraftfull än hatet.

Vänner, detta manifesterar vi också för här idag.

Vi är alltid fler än hatets hantlangare.

Hur den än visar sig, kommer arbetarrörelsen stå upp mot fascismen!

* * *

Men vänner, ska vi bygga ett solidariskt och sammanhållet samhälle, behöver vi nu stå upp för den svenska välfärden.

Regeringen sa att deras två hjärtefrågor, skattesänkningar och privatiseringar, skulle stärka välfärden.Med facit i hand kan vi säga i korthet: Det blev inte så. För varje vecka hör vi nya larmrapporter från sjukvården, äldreomsorgen och hemtjänsten.

Men regeringen är blickstilla, handlingsförlamade och menar istället att de är nöjda med vad de åstadkommit. Vänner, aldrig har så få varit så nöjda över så lite!

* * *

Men det innebär bara att vi får ta oss an uppgiften. Vi bär en vision om välfärden. Den ska vara ett verktyg som gör att din möjlighet till hälsa, trygghet och frihet säkras solidariskt av oss alla – och aldrig avgörs av plånbok eller privilegium.

Men för att göra det till verklighet idag, krävs det att vi ökar den demokratiska insynen, och stoppar vinstjakten i välfärden så att människovärdet alltid sätts framför marknadsvärdet.

Det kräver att vi förbättrar arbetsvillkoren för alla som jobbar i välfärden, och låter dem styras av sitt eget kunnande och yrkesetik – inte konstgjorda marknadssystem och detaljbyråkrati.

Det kräver att vi har trygga ekonomiska villkor för dig när du blir arbetslös, sjuk eller gammal - för den dagen kommer att komma för alla.

Vår politik bygger på en enkel, men väldigt sann princip: När du är som svagast, ska samhällets stöd vara som starkast!

* * *

En stark välfärd är en fråga om respekt över generationsgränserna. Den välfärd som dagens pensionärer får idag är inte en gåva, den har de arbetat för hela livet.

Därför anser jag att det är vår skyldighet att skapa en äldreomsorg som har hög kvalitet, där du får träffa samma människor varje dag, och som också ger en stor frihet att leva ditt liv som du vill.

Därför behöver vi skapa en säkrare och bättre pension, genom att se till att fler unga arbetar, och låta pengar som idag går till ett PPM-system med dyra premier i framtiden gå till inkomstpensionen; så att bromsen inte slår till så ofta som den gör idag.

Och därför ska vi steg för steg avskaffa skatteklyftan mellan löntagare och pensionärer. Det kommer ta tid – men det ska göras. Pension är i grunden lön för utfört arbete. Därför ska lön och pension beskattas lika.

* * *

Och en stark välfärd är också en feministisk fråga. När välfärden faller så är det främst kvinnor som drabbas.

Det är flest kvinnor som utförsäkras, flest kvinnor som hålls tillbaka om förskolan inte håller måttet, flest kvinnor som får vårda föräldrar när äldreomsorgen sviker.

Och snart kommer regeringen till och med dras inför EU-domstolen, för att de vill fortsätta låta företag utnyttja visstidsanställningar - och hålla anställda, främst kvinnor, i osäkerhet så länge som möjligt. Så solkar de Sveriges rykte i Europa!

Vänner, det är dags att stoppa staplandet av visstidsanställningar, arbeta bort delade turer och stå upp för rätten till heltid.

Socialdemokraterna är ett feministiskt parti. Och vi kommer att bilda en feministisk regering som står upp för jämställdheten, arbetsvillkoren och Sveriges gemensamma välfärd.

* * *

Vänner,
det var den internationella solidariteten som gjorde mig till socialdemokrat. När jag var liten såg jag Vietnamkrigets fasor. I TV och tidningar såg jag ett dödande som inte borde ske, ett lidande som inte borde kunna kännas, ett hat som inte borde få finnas till.

Men jag såg också hur Olof Palme, och inte bara han, utan så många människor i Sverige stod upp mot detta. Lilla Sverige fick en stor röst. För rättvisa. För solidaritet.

Och den rösten behövs än mer idag. För ett starkt FN. För global nedrustning. Och för en fredlig tvåstatslösning i mellanöstern, och ett erkännande av ett fritt och oberoende Palestina!

* * *

Men var är den rösten idag?

När världens strålkastare vänds bort från Syrien, trots att bomberna fortfarande faller över flyende familjer. När kvinnor utsätts för våldtäkter som vapen i konflikthärdar och krigszoner. När internationella klimatavtal aldrig kommer till skott, samtidigt som haven stiger. Då står Sveriges regering allt som ofta tysta, tvekande, eller tålmodigt väntande på att någon annan ska göra något.

Det är dags att höja Sveriges röst igen. Vi ska visa självförtroendet att stå upp för en global ekonomi som gynnar alla och kuvar ingen. Vi ska visa att vi ännu står upp för den internationella solidariteten!

* * *

En skugga ligger idag över Europa. Krisen i Ukraina blir djupare för varje dag som går.

Utvecklingen i de östra delarna av landet är mycket oroande, och Rysslands annektering av Krim är inget annat än ett brott mot folkrätten.

Ryssland har återigen sänkt tröskeln för våldsanvändning mot sina grannar. Det har drivit fram ett farligt läge, och det ligger nu ett tungt ansvar på Ryssland att inte eskalera situationen, och medverka till en lösning.

Och i tider som denna behövs samarbete. Vi behöver sluta upp kring folkrättens principer.EU måste öka pressen på Ryssland och stödja en demokratisk utveckling i sitt östra grannskap.

Ukraina måste långsiktigt bygga en demokratisk stat fri från korruption, men också veta att de på lång sikt har möjlighet att bli medlem i EU om de uppfyller unionens krav.

Vänner, nu mer än någonsin behövs ett europeiskt samarbete, för freden, för folkrätten och för demokratin!

* * *

Och om mindre än en månad har vi möjligheten att peka ut en ny riktning för hela det europeiska samarbetet. I 15 år har högerpartierna varit den största gruppen i Europaparlamentet. I 15 år har vi sett många viktiga socialdemokratiska förslag stoppade.

Och istället har vi allt för ofta fått se attacker mot arbetsrätten, ensidig åtstramningspolitik, och sänkta ambitioner i klimatpolitiken.

Det har drivits en borgerlig politik, som producerat borgerliga resultat: 26 miljoner arbetslösa, villkor och löner som pressas nedåt och en stundtals rent ut sagt skrämmande handfallenhet inför vår tids ödesfråga.

Vänner, aldrig har behovet av ett socialdemokratiskt EU varit större!
* * *

Därför visar vi nu på en ny väg för Europa:
Vi ska gå mot arbete, och ett EU som ökar forskningen och infrastruktursatsningarna – inte byråkratin.

Vi ska gå mot anständiga arbetsvillkor, och ett EU som stöder fackliga rättigheter – inte motarbetar dem.

Och vi ska gå mot ett ansvar för miljön, och ett EU som leder klimatomställningen – inte sänker ambitionerna.

Högern har styrt ett EU som accepterar arbetslösheten, pressar arbetsvillkoren, och tar av sig ledartröjan i miljöfrågorna

Men ett socialdemokratiskt EU kommer att fokusera på att skapa jobb, stå upp för rättvisa villkor, och säkra en hållbar frihet för våra barn.

Det är de två visionerna som står mot varandra. Och vänner, vi måste kämpa för att vår vision ska vinna!

* * *

Vänner, precis som vi har samlats här idag, behöver socialdemokratin i dessa dagar samla Sverige.

För rätten att klara skolan, och se dina livsdrömmar förverkligas framför dig. För rätten att arbeta, att skaffa en bostad och bilda familj. För rätten till den trygghet som en solidarisk och världsledande välfärd ger.

När hatet gror måste vi krossa det genom solidaritet, och peka ut en ny riktning för Sverige och Europa.

Jag kommer att göra min del. Jag vet att ni kommer att göra er.

Det är vi, tillsammans, som kommer att knacka varje dörr, tala med varje människa, få människor till vallokalerna i maj och september.

Det är vi, tillsammans, som kommer kunna säga: Vi var med. Vi valde solidariteten framför skattesänkningarna. Vi byggde ett bättre Sverige. För alla.

Från LOs hemsida på Internet 1 maj 2014:

Förstamajtal 2014 av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson

Mötesdeltagare, vänner, kamrater,

Den 5 januari 1882 slog en bomb ner i Göteborg. Det var August Palm som höll möte på ett café vid Södra Allégatan. ”Fullt hus och god stämning”, skrev han senare i sina memoarer.

Mäster Palms uppmaning på mötet var enkel: ”Du som inte bär hela kläder, du som inte har råd att ge dina barn mat varje dag, du som inte kan läsa eller skriva – du är lika mycket värd som den välklädde, välutbildade och välnärde ägaren av varvet eller fabriken där du sliter varje dag. Vi har alla samma värde. Och om vi organiserar oss kan vi skapa ett samhälle där vi också behandlas så”.

Där och då slog insikten ned som en bomb hos de arbetare som var med på mötet. Där och då började man organisera sig.

Insikten om att jag – en vanlig arbetare – har samma värde som alla över mig på samhällsstegen var inget mindre än en bomb. Och det är ju så. Det är när vi på allvar förstår vilka rättigheter vi har och vilka möjligheter det ger – det är då vi också kan ta makten och göra skillnad. För oss själva, för våra jämlikar.

* * *

Vårt mänskliga värde är inte relativt och det kan inte mätas i pengar. Inte 1882. Och inte idag heller. Men hur ser dagens Sverige ut? Behandlas vi som jämlikar?

Nej, det gör vi inte.

Om vi hade behandlats som jämlikar hade alla haft rätt till ett arbete.

Då hade inte 440 000 människor gått utan jobb.
Då hade inte 122 000 varit långtidsarbetslösa.
Då hade inte 40 000 ungdomar varit arbetslösa i mer än sex månader.

”Ingen ung utan jobb” står det på våra förstamajmärken idag. En självklar paroll när ungdomsarbetslösheten är nästan 27 procent.

Det första många ungdomar möts av när de kommer ut på arbetsmarknaden är alltså en stängd dörr. Budskapet är: du behövs inte. Vi har ingen plats för dig, dina kunskaper och din arbetslust.

Nu har även EU-kommissionen uppmärksammat den rekordstora ungdomsarbetslösheten i Sverige. Vi har till och med beviljats det särskilda krisstöd som EU ger till länder med en ungdomsarbetslöshet över 25 procent - tillsammans med Portugal, Irland, Grekland och Spanien.

Att så många unga stängs ute från arbetsmarknaden är inte bara en personlig tragedi för var och en av dem. Det är ett enormt slöseri med resurser och därför ett av våra allra största samhällsproblem.

Det är väl bättre att ungdomarna får vara med än att de ska stå på vänt, tappa tron på sig själva och på sin framtid?

Därför har arbetarrörelsen, i facklig-politisk samverkan, enats om ett rakt och tydligt vallöfte:

Det första beslut som en socialdemokratiskt ledd regering tar i höst blir att den som är ung och utan arbete senast efter 90 dagar ska erbjudas ett riktigt jobb, en utbildning som leder till jobb eller en kombination av utbildning och praktik som leder till jobb

Ingen ska behöva börja sitt vuxenliv med att vara arbetslös!

* * *

Kommer ni ihåg vad Reinfeldt sade 2006? ”Utvärdera mig på jobben” sade han. Så låt oss göra det:

100 000 fler är arbetslösa idag än 2006.
50 000 fler ungdomar är arbetslösa idag än 2006.
Långtidsarbetslösheten är tre gånger högre idag än 2006.

Vi har fått massarbetslöshet i Sverige.

Det finns inget annat ord när 440 000 människor nekas att försörja sig själva. Inte får vara med i arbetsgemenskapen, i samtalen vid kaffeautomaten. När de ställs utanför sammanhangen på en arbetsplats.

I dag får inte ens en tredjedel av de arbetslösa ersättning från A-kassan. Inte ens en tredjedel är alltså försäkrade mot de personliga konsekvenserna av nedlagda industrier, omorganiseringar och nedskärningar Och av alla som får socialbidrag idag får nästan hälften, 63 000, det på grund av arbetslöshet. Ja, den högsta ersättningen från a-kassan har i år till och med blivit lägre än socialbidraget.

Ni vet vad det betyder att tvingas ta emot socialbidrag? Att tvingas göra dig av med allt du har. Bostad, bil. besparingar. Att riskerna ökar för att också dina barn ska börja må sämre, bli sjukare, halka efter i skolan.

Det här är en politik med ett tydligt budskap: du som har förlorat ditt jobb är inte lika mycket värd som vi som ännu har vårt kvar. Du ska inte få, eller ha råd att, försäkra dig i en a-kassa. Du ska leva på socialbidrag och därmed riskera både din och dina barns hälsa och framtid.

Regeringen har ersatt arbetslinjen med socialbidragslinjen.
Deras jobbpolitik håller på att upplösa sig själv.

Men har de inte lyckats med något? Jo, de har lyckats att sänka skatten med 140 miljarder, mest för de som redan tjänar mest. Pengar som istället skulle ha räckt till att heltidsanställa 400 000 undersköterskor, på heltid! Bara för att ta ett exempel.

Men sänkta skatter och ökade klyftor ger inte fler jobb, har aldrig gjort det och kommer aldrig att göra det! Ojämlikhet är inte svaret.

Vänner, en regerings misslyckande kan inte bli större.
De sliter isär vårt land.
Det räcker nu!

* * *
Det behöver inte vara så här. Inte alls.

Det är inte så svårt. Det är inte kvantfysik. Det är politik. Vi kunde bryta massarbetslösheten på 30-talet. Var Sverige ett rikt land då? Nej inte alls. Men vi kunde sätta människor i arbete. För att vi bestämde oss för det.

Givetvis går det att skapa värdefulla, angelägna arbeten. Arbeten som är viktiga för den som arbetar, och viktiga för hela vårt land.

För det första måste vi investera i infrastruktur och bostäder.

Varför finns det ingen motorväg mellan Stockholm och Göteborg? Varför tar det över åtta timmar att åka tåg mellan Köpenhamn och Oslo via Göteborg? Varför har 126 svenska kommuner bostadsbrist?

Jag säger: Bygg vägar och järnvägar. Rusta och renovera. Behoven finns. Det sätter folk i arbete. Och det ökar tillväxten.
Här i Västsverige visar ni vägen. Genom satsningarna på kollektivtraf-

iken i det Västsvenska paketet kan ni skapa nya arbetstillfällen samtidigt som fler människor får möjlighet att bo i regionen.

Om möjligt ännu mer spännande är visionen om ”åttamiljonersstaden”. Att genom en satsning på järnvägen knyta Göteborg närmare Oslo, Malmö och Köpenhamn. Det kan bli ett lyft för hela Västsverige och för hela vårt land.

Ett första steg vore att bygga dubbelspår mellan Oslo och Göteborg. Och så småningom en höghastighetsbana. Då skulle restiden mellan Oslo och Köpenhamn via Göteborg kunna kortas från över åtta till 2,5 timmar. Hela regionen skulle hamna inom pendlingsavstånd.

En utredning visade nyligen att en sådan snabbjärnväg skulle kunna vara klar om sex år. Om man vill.

Men den svenska regeringen vill inte. Där är ointresset totalt. I vintras ville till och med Norges borgerliga regering satsa 100 miljoner på en utredning om att bygga ut järnvägen mellan Oslo och Göteborg. Men svaret från den svenska regeringen blev knappt en gäspning.

Samtidigt som behoven är skriande och nästan en halv miljon går arbetslösa. Satsningar som denna är ju vad Sverige behöver!

Till och med den borgerliga regeringen i Oslo undrar vad de håller på med i Rosenbad. Och det undrar jag också.

Att i det här läget underlåta att sätta spaden i marken och börja bygga – det är inget annat än ett grymt tjänstefel gentemot dagens västsvenskar och mot framtiden. Ett svek mot Sverige.

Alla vinner på en fungerande region som kan attrahera både människor och företag!

* * *

Lika illa är det i bostadspolitiken.

126 svenska kommuner har bostadsbrist idag
Enligt Hyresgästföreningen är den genomsnittliga kötiden för en hyresetta nu 32 månader.
För en familj som behöver en fyra är kötiden 41 månader, nästan tre och ett halvt år.

Och det är inte så konstigt. Sverige har det lägsta bostadsbyggandet i Norden. Enligt Boverket behöver vi bygga minst 45 000 bostäder per år, i många år framöver.

Så vad väntar vi på? Det är väl bättre att barnen kan flytta hemifrån och kan börja sina liv än att än att de bor kvar hos mamma och pappa tills de själva blir föräldrar?

Om vi möter deras behov, och bygger 45 000 bostäder per år, skulle vi samtidigt sätta ytterligare nästan 40 000 byggnadsarbetare i arbete jämfört med idag.

Och för varje byggnadsarbetare som får jobb, får ytterligare tre personer jobb i sektorerna runt omkring; rörmokare, målare elektriker med mera. Och kedjan stannar inte här, det behövs någon som planerar bygget och någon som levererar. Kort sagt: bostadsbyggande är en tillväxtmotor!

Vi behöver politisk vilja! Vi måste se till att investera offentliga medel i ökat bostadsbyggande. Vi måste tillsammans, nationellt, definiera hur stort behovet är, ställa upp tydliga, långsiktiga mål och se till att det byggs mer. .

Det är dags att ta ett samlat ansvar för bostadsbristen! Den hotar vår framtid.
Vi behöver en socialdemokratiskt ledd regering som sätter spaden i jorden - dag ett!

För det andra måste vi stärka arbetsmarknadspolitiken.

Grundtanken bakom regeringens politik är att arbetslösheten beror på för mycket trygghet och på att arbetsviljan är för låg. Ansvaret för arbetslösheten läggs på de arbetslösa. De borde helt enkelt skärpa till sig och söka jobb, det är budskapet.

Därför har alliansen försämrat a-kassan och skurit ner arbetsmarknadsutbildningen. Förra året anslogs 67 miljarder till Arbetsförmedlingen – ändå får bara en av fyra arbetslösa del av aktiva insatser.

Men problemet är ju inte att de arbetslösa inte söker jobb.

Problemet är att det finns för få jobb att söka. Och att alltför många saknar rätt utbildning för de jobb som finns och de jobb som kommer.

Enligt Svenskt Näringsliv misslyckas vart femte rekryteringsförsök. Bara 2013 fanns 83 000 lediga jobb som inte kunde tillsättas. De hittar inte folk med rätt utbildning och kompetens.

Det är väl bättre att vi utbildar folk till bristyrken än att de går på A-kassa?
Kamrater, det är dags att återupprätta den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

Vi måste dubblera den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen. Kom inte och säg till mig att det inte går att göra skillnad med utbildning. 1997 startade vi ett kunskapslyft som utbildade 100 000 människor om året. Det gav massor av människor massor nya möjligheter i arbetslivet. Det bidrog till omställning. 1995 hade vi 72 000 långtidsarbetslösa ungdomar. Fem år senare hade vi minskat dem till 3 500.

Vi måste åter få en a-kassa som gör att man inte behöver gå från hus och hem för att man blir arbetslös. En a-kassa som underlättar omställning. Inte kastar ut arbetslösa i fattigdom.

Vi måste skrota katastrofen Fas 3 som i dag innebär att över 35 000 personer arbetar heltid utan att få någon ersättning. Det är väl bättre att folk gör en insats i äldreomsorgen och fortbildar sig och får avtalsenlig lön än att de tappar all självrespekt och framtidstro i Fas 3?

Allt detta är möjligt att genomföra. Men det handlar om politisk vilja och om politiskt mod. Och det, vänner, är två saker som vår nuvarande regering saknar.

För det tredje måste vi satsa på skola, vård och omsorg.

Alla vet att behoven är stora och ökar: Det är för stora barngrupper i barnomsorgen, för få vuxna i skolan, för lite personal i sjuk- och äldrevården.

Personalen går på knäna. De får slita allt hårdare för varje dag för att försöka täcka upp för sina bortrationaliserade kollegor. Tills de själva blir sjuka och tappade på kraft, i känslan av otillräcklighet.

Idag har vi 100 000 färre anställda i äldrevården än vi hade 1980. Och sedan 1990-talet har antalet undersköterskor i Sverige minskat med 25 procent.

Enligt Kommunal har 140 000 anhöriga – framför allt kvinnor, förstås – tvingats gå ner i arbetstid eller helt sluta jobba för att ta hand om sina anhöriga. Många av dem drabbas dessutom själva av hälsoproblem och ekonomiska svårigheter på grund av detta.

Det är en konsekvens av att regeringen har prioriterat skattesänkningar före satsningar på välfärden.

Socialdemokraternas besked om två miljarder mer till vården nästa år är ett viktigt steg i rätt riktning. Det skulle ge 350 miljoner extra bara här i Västra Götaland.

Så vägvalet är tydligt.
Med en socialdemokratisk ledd regering får välfärden mer resurser.

Med en socialdemokratiskt ledd regering går nya resurser till välfärden före nya skattesänkningar.

Sist men inte minst – vi måste få en vettig penningpolitik.

I mars hade Sverige negativ inflation, det som kallas deflation. Orsaken är att Riksbanken i flera år haft en för hög ränta. Den har tryckt ner inflationen långt under målet två procent.

Detta har fått stora konsekvenser för både tillväxt och sysselsättning. Enligt den förre vice riksbankschefen Lars E O Svensson hade 60 000 fler jobb kunnat skapas sedan 2010 om räntan varit lägre.

Det är dags att ta en allvarlig diskussion om Riksbanken. För även om vi har en självständig riksbank - och det ska vi ha - så står den inte utanför all demokratisk kontroll. Om en självständig myndighet har fått ett mål från de folkvalda, men medvetet väljer att strunta i det målet, då är det dags för de folkvalda att agera

Vi kan inte fortsätta att bekämpa en inflation som inte finns och låta de arbetslösa betala priset! Om Riksbanken struntar i de mål som är uppsatta måste uppdraget förtydligas och personer i Riksbankens ledning bytas ut!

Svensk ekonomi har inte råd med deflation. Svensk ekonomi behöver stimuleras, både med investeringar och med lägre ränta!

* * *

Så, kamrater, ska vi skapa jobb och bygga framtidstro? Eller ska vi dra isär samhället så de rika får det allt bättre och de alla andra det sämre?

Ska vi behandlas som jämlikar, eller ska vi inte det?

Det är varken intelligent eller ansvarsfullt att hoppas och tro att marknaden kan lösa våra samhällsproblem. Så har marknaden aldrig fungerat. Det är dags att Sverige får en regering som tar det politiska ansvar människor förväntar sig – och har rätt att förvänta sig.

Det är dags att bygga infrastruktur!
Det är dags att bygga bostäder!
Det är dags att satsa på välfärden!

Därför vill jag ge ännu ett tydligt vallöfte:

Med en socialdemokratiskt ledd regering ska arbetslösheten tvingas ner!
Sverige ska ha EUs lägsta arbetslöshet senast år 2020!

* * *

Kamrater.
Det råder inte bara massarbetslöshet i Sverige. Det råder massarbetslöshet i hela Europa.

Även där har högerpolitiken misslyckats.

Högern har styrt i EU i 15 år. Och resultatet av högerpolitik är alltid det samma, både i Sverige och i hela EU:

26 miljoner går arbetslösa. Sex miljoner av dem är ungdomar.
Välfärden har urholkats.
Klyftorna har ökat.
Löner och arbetsvillkor har pressats ner.

Om bara några veckor är det val till Europaparlamentet.

Högern i Europa hoppas att våra väljare ska stanna hemma. Att de ska tycka att Europavalet inte är så viktigt.

Låt oss se till att de får fel. För det är oerhört viktigt för alla löntagare, för dig och för mig, att vi tillsammans lyckas bryta högerstyret i Europaparlamentet.

Det är en förutsättning för att vi ska kunna göra verklighet av visionen om ett löntagarnas Europa där kampen mot arbetslösheten och respekten för löntagarnas rättigheter sätts före kapitalets fria rörlighet. Det är en förutsättning för att vi ska kunna försvara våra svenska kollektivavtal!

Därför är LO och Socialdemokraterna också helt överens:

Vi måste få en lag om huvudentreprenörsansvar i alla branscher och led!

Vi måste riva upp Lex Laval. Svenska kollektivavtal ska gälla som lön och anställningsvillkor för alla som jobbar i Sverige!

Det är dags att rösta bort högerpolitiken! Det är dags för arbetarrörelsens värderingar att styra över besluten, både här hemma och i hela EU!

* * *

Det är inte bara arbetslösheten som börjar påminna om 30-talets Europa.

I Grekland mördar nazister invandrare och vänsterfolk.
I Frankrike är Nationella fronten enligt en del mätningar största parti.
Och här i Sverige sitter rasister i parlamentet.

Mötesdeltagare, rasismen är ett hot mot allt vi tror på och allt vi står för. Vårt svar är, nu som alltid: motstånd och solidaritet.

Från LOs sida har vi aldrig tvekat om det svaret. Vi tog kampen för allas lika värde i fackföreningsrörelsens barndom. Vi tog den mot nazisterna på 30-talet.

Och vi tar den idag, när nazister åter öppet demonstrerar och när vi har ett rasistiskt högerparti i Sveriges riksdag.

Från LOs sida stärker vi nu vårt antirasistiska arbete. Bland annat genom vår landsomfattande satsning ”Alla kan göra något”. Alla ska ha det stöd som behövs. För ingen kan göra allt. Men vi ska se till att alla kan göra något.

Att SD är ett rasistiskt och främlingsfientligt parti, det vet vi. Men SD är också ett högerparti. Ett parti som i nästan varje viktig löntagarfråga ställer sig på högerns och arbetsgivarnas sida.

I över åtta av tio omröstningar i riksdagen har de röstat med alliansen. Listan kan göras lång.

Med SDs stöd har riksdagen t ex sagt nej till en nollvision mot dödsolyckor på jobbet, nej till förstärkt företagshälsovård och nej till meddelarfrihet för de anställda i privata välfärdsföretag. Och det är med SDs stöd som regeringen har drivit igenom sina skattesänkningar.

En röst på SD är en röst på rasism och främlingsfientlighet.
Men det är också en röst för en fortsatt borgerlig regering.

Just nu åker Jimmie Åkesson land och rike runt för att försöka komma in på arbetsplatserna.

Men de anställda - undersköterskor, läkare, brandmän osv – säger: vi vill inte ha dig här. Du är inte välkommen. För vi tror på allas lika värde.

Då har de mötts av hot, ibland till och med mordhot, från Jimmie Åkessons bruna svans. Via brev och telefon, och på SDs hatsajter.

Därför har jag riktat ett tydligt budskap till dig, Jimmie Åkesson, och jag upprepar det gärna. Jag hoppas att du lyssnar.

Jimmie Åkesson, du och din bruna svans ska ge fan i att hota våra medlemmar!

* * *
Kamrater, jag frågar igen: behandlas vi som jämlikar?
Min vän Gun tycker inte det.

Hon har jobbat sedan 1971, i över 40 år. Varje dag. Hon var nästan aldrig sjukskriven.

Vid midsommar för tre år sen kände hon en knöl i ena armhålan. Det visade sig vara cancer.

Hon opererades i september och påbörjade en jobbig behandling med cellgifter och strålning.
Men hon fick svåra biverkningar så hon fick mindre cellgifter och istället mer strålning.

Till slut fick hon svåra strålskador.

Idag är hon fri från cancern. Men hon har så ont att hon nästan inte kan resa sig ur sängen på morgonen.

Trots att både reumatologen och företagsläkaren intygade att hon inte klarar att arbeta sade Försäkringskassan att det var slut på sjukförsäkringsdagarna.

Så nu är hon utförsäkrad och hänvisad till det som kallas aktivitetsstöd. Hon förväntas leva på drygt 10 000 kronor i månaden. Förra året sattes hon på så kallad arbetsprövning.

Det blev dagar fyllda av både smärta och av personlig förnedring.

Så här berättade Gun för mig:

”Då kände jag att man trampar på mig. Att man ifrågasätter mitt värde som människa”.

Gun är inte ensam. Hittills har över 75 000 personer kastats ut ur sjukförsäkringen. Inte för att de blivit friska, utan för att de har passerat en administrativ tidsgräns. Det är orimligt!

Vi säger stolt att Sverige är ett välfärdssamhälle. Att det finns ett skyddsnät för den som faller. Att vi alla omfattas av en god vård, ett värdigt omhändertagande. Att Sverige genom sin välfärd är ett anständigt land.

Men jag säger: Den självbilden stämmer inte längre.

Därför vill jag här och nu ge ännu ett tydligt vallöfte:

Stupstocken i sjukförsäkringen ska bort! Den som är sjuk och inte kan arbeta ska ha rätt till både snabb rehabilitering och ekonomisk ersättning under den tid det tar.

Hon ska inte få sitt människovärde trampat på!

* * *
När allas lika värde inte längre styr, då är det alltid de med minst resurser som drabbas.
Det är alltid deras värde som inte längre anses lika stort som andras.
Det är alltid de som får nöja sig med sämre vård och omsorg.

Det kommer smygande. Allt fler som har råd köper idag till exempel privata sjukvårdsförsäkringar. På det sättet får de en gräddfil till specialistvård, medan andra får vänta. Antalet sådana försäkringar har mer än fördubblats sedan 2006, från 218 000 till 578 000 idag.

Veronica Palm berättade nyligen vad som hänt i den stad där jag numera arbetar, moderaternas skyltfönster Stockholm. En av Veronicas anhöriga gick med hjärtsvikt till Södersjukhuset och fick beskedet att väntetiden låg på 3-4 månader. Om han hade gått lite längre in i samma sjukhus lokaler, till Arrhythmia Center Stockholm, så hade han kunnat få vård direkt. Om han hade betalat själv eller haft en privat försäkring.

Till Uppsala Cancer Clinic kan du få remiss från landstinget. Då betalar vi gemensamt via skattsedeln. Men om du har en privat försäkring går det fortare, då får du vård direkt. Inte för att du är sjukare, utan för att du kan betala. Du kan också välja att betala helt själv och få en snabb canceroperation för en halv miljon.

Det samma gäller Sophiahemmet i Stockholm, som också har två olika köer. En där landstinget betalar, genom en remiss. Och en snabbare kö för privata försäkringspatienter. Om du väljer att betala helt själv kan du få en höftledsoperation direkt för mellan 85 och 90 000.

Det betyder att patienter med vårdförsäkring har en kö till sjukvården och de utan försäkring har en annan. Men det är samma sjukvårdspersonal som genomför vården. Istället för att arbeta bort köerna inom sjukvården låter man alltså oförsäkrade patienter vänta längre.

Tidigare fanns en lag som förbjöd offentligt finansierade sjukhus att ge försäkringspatienter förtur framför andra patienter. Den lagen avskaffade alliansen 2007.

Så här kommer ett till vallöfte:

Med en socialdemokratiskt ledd regering kommer ingen att kunna köpa sig förbi kön till den offentligt finansierade sjukvården. Gräddfilerna ska bort!

* * *

Vi har samtidigt fått en välfärd som alltmer styrs av privata vinstintressen.

För drygt ett år sedan presenterade LO ett förslag för att kraftigt begränsa vinstuttagen i välfärden. Men även om förslaget fick stort genomslag så återstår att få till en verklig förändring.

En del seriösa aktörer har varit beredda att diskutera hur vinstfesten kan saneras. Men Almega och vår motpart Svenskt Näringsliv har helt stängt dörren. Och regeringen har varit helt avvisande till att göra något.

Jag tror de gör ett stort misstag. Jag tror vinstivrarna har blivit sina egna värsta fiender.

Så sent som förra veckan visade en stor undersökning från SOM-institutet vid Göteborgs universitet att sju av tio svenskar vill stoppa vinstdriften i välfärden. Till och med en majoritet av alliansens egna väljare säger nej.

Det är inte alls konstigt. Skandalerna kring Carema och Attendo, John Bauer-konkursen och Hälsans förskola, som gav barnen knäckebröd för att kunna plocka ut vinster, skadar svensk välfärd. De skadar Sverige.

Men varken regeringen eller bolagen vill lyssna. Så nu återstår bara lagstiftning. Och jag kan lova er att vi på LO kommer att höja tonläget i valrörelsen för att få stopp på vinstfesten!

Därför vill ge ännu ett vallöfte idag:

Med en socialdemokratiskt ledd regering ska ingen kunna driva skattefinansierad välfärdsverksamhet i vinstsyfte. Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd – inte till aktieägares vinster!

* * *

Hur är det i skolan då? Behandlas våra barn och unga jämlikt i skolan och i förskolan i dag?

Nej, tvärtom ser vi hur klyftorna mellan barn ökar.

Vi har nu flera år av fallande skolresultat. PISA-rapporten var bara en av många rapporter som visat detta.

Men det som har störst inverkan på skolresultaten är elevens bakgrund. Är dina föräldrar fattiga, har de invandrat hit, har de hoppat av skolan, har de socialbidrag – då är chanserna att lyckas i skolan mycket mindre än om dina föräldrar är friska, rika och välutbildade.

Tidigare har jämlikheten i den svenska skolan stått sig bra vid internationella jämförelser. Men nu har klyftorna mellan barn ökat.

Vad handlar det om? Varför får det lov att vara så här?

Jo, det handlar om att vi inte ses som jämlika. Att vissa barns värde inte anses lika stort som andra barns värde. Hade jämlikheten varit den princip som gällde hade förskolan, skolan och gymnasiet kompenserat för de orättvisa skillnader som barn har med sig dit. Som skollagen faktiskt säger att skolan ska göra.

Men under varje år med borgerlig regering har de valt att sänka skatten istället för att investera i skolan. Och varje år har skolresultaten sjunkit och klyftorna ökat.

Samtidigt har allt fler skolor tagits över av privata företag. De har kunnat plocka ut vinster genom att spara in på lokaler och lärare, skolbibliotek och elevhälsa. Pengar som istället kunde ha gått till våra barn.

Hittills har det bara funnits två länder i hela världen som har tillåtit att skattefinansierade skolor drivs i vinstsyfte. Sverige och Chile. Men häromveckan kom ett lagförslag från Chiles nyvalda president, socialdemokraten Michelle Bachelet:

Nu ska det bli stopp för privata vinstintressen i den chilenska skolan.

Det här betyder att Sverige snart blir det enda landet i hela världen som tillåter privata företag att plocka ut vinster ur den skattefinansierade skolan.

Till och med de borgerligas partivänner i andra länder begriper att detta är orimligt. Nyligen sade till exempel högerregeringarna i både Norge och Storbritannien nej till vinstintressen i skattefinansierade skolor.

Men här låter regeringen vinstfesten fortsätta medan skolresultaten faller och kunskapsklyftorna växer.

Förstår ni vad det innebär för varje enskilt barn som inte klarar skolan? Förstår ni vad det kommer att innebära för oss som samhälle?

Vi behöver satsa på skola och utbildning. Vi behöver satsa på lärarna. Vi behöver göra klasserna mindre och ge lärarna mer tid för varje elev. Och vi behöver stoppa vinstintressena.

Barnen måste få mer tid med sin lärare, oavsett om de har halkat efter eller vill springa före.

Behöver de läxhjälp så ska inte deras föräldrar inte behöva köpa läx-RUT. Läxhjälp ska ges till alla, inte bara till de som kan betala.

Och barnen ska få hjälp oavsett var de bor, eftersom vi ska ge störst stöd till de skolor som har störst utmaningar.

Nästan alla förstår detta. Men inte den svenska regeringen, inte Jan Björklund.

För i 2014 års budget lägger de fortfarande 20 gånger mer på skattesänkningar än på skolan.

Jag har sagt det om Jan Björklund förut och jag säger det igen:
Allt den mannen tar i blir till aska!

Men det räcker nu! Låt oss ge Björklund och hela alliansregeringen ett långt, långt höstlov som börjar måndagen den 15 september!

Och här är arbetarrörelsen överens om ännu ett vallöfte:

Det är de folkvalda i kommunen som ska avgöra var nya skolor ska etableras. Inte riskkapitalbolagens skolkoncerner. Det är dags för ett kommunalt veto!

* * *
Mötesdeltagare, jag frågar igen: behandlas vi som jämlikar i Sverige idag?

Nej, inte så länge 440 000 är arbetslösa.
Inte så länge som sjukförsäkringen trampar på cancersjukas människovärde.
Inte så länge som man kan köpa sig bättre vård för pengar.
Inte så länge som skolan sorterar barn efter klasstillhörighet.

Och, vill jag lägga till; inte så länge vi sätter lön efter kön!

För det gör vi faktiskt. I Sverige. År 2014.

Nyligen presenterade LO Sveriges Jämställdhetsbarometer. Vi undersökte hur mycket den verkliga löneskillnaden är, om man tar hänsyn till att så många kvinnor arbetar deltid.

Det visar sig då att skillnaden i månadslön mellan män och kvinnor i LO-yrken är sextusen kronor. Ännu större är klyftan om man jämför med tjänstemännen. Mellan LOs kvinnor och manliga tjänstemän skiljer det 20 000 kronor i månaden.
.
Så här kan det inte få fortsätta.

Jämställ lönerna, och driv på för ett jämställt familjeliv! De kvinnor som vill jobba heltid ska kunna göra det! Ta bort de ofrivilliga deltidstjänsterna! Förbättra kvinnors arbetsvillkor!

Och låt oss se till att vi river upp vårdnadsbidraget, får en jämställd föräldraförsäkring och en bra barnomsorg!

För med ökad jämställdhet får vi ett bättre samhälle och en starkare välfärd.

Det tjänar alla på, både kvinnor och män.

* * *
Mötesdeltagare.

Vi firar inte Första Maj bara här i Sverige. Vi firar det över hela jorden.

Här kan vi fira arbetarrörelsens internationella högtidsdag i fred, frihet och trygghet.

Så är det inte överallt.

Låt mig berätta om en kollega till mig.

Hans namn var Luis Rolong och han var regional ledare för bryggeriarbetarnas fackförening i Colombia. I januari i år sköts han till döds av okända män medan han väntade på bussen, på väg hem.

Hans brott var att han var fackligt förtroendevald. Det är nämligen ett av världens farligaste uppdrag.

Luis Rolong är bara en av alla fackligt aktiva som finns med i den senaste årsrapporten från vår fackföreningsinternational, IFS, om kränkningar av fackliga rättigheter över hela världen.

Förtryckare, oavsett om de kallar sig höger eller vänster, har alltid sett fria fackföreningar som ett hot. För de vet att den fackliga tanken kan hota deras makt.

De vet att fria fackliga organisationer står för en människosyn och en samhällssyn som ger människor kraft att förändra sina liv.

Därför skickar vi solidaritetens röda hälsning till alla över hela världen som kämpar för fackliga rättigheter för sig och sina arbetskamrater!

Vi sänder också idag, på arbetarrörelsens internationella högtidsdag, en solidaritetens hälsning till Ukraina, till de som nu kämpar för sitt lands oberoende och demokrati.

Och vi sänder en solidaritetens hälsning till människorna i Syrien, som lider under diktaturens förtryck och inbördeskrigets fasor.

* * *

Kamrater,

August Palm var arbetarrörelsens första och största organisatör.

Efter mötet den 5 januari 1882 vid Södra Allégatan fortsatte han under de följande veckorna med möten i en metodistkyrka i Pustervik.

Så här skriver Palm själv i sina memoarer ”Ur en agitators liv”:

”Vid dessa möten infann sig motståndare, särskilt allt vad Göteborg ägde av liberala koryféer, för att stuka till mig, och påvisa socialismens omöjlighet samt det farliga för arbetarna att sluta sig till en sådan samhällsfarlig rörelse”

Och han fortsatte:

”De liberala herrarna kunde icke begripa vad som farit i deras arbetare, som dittills alltid troget traskat efter dem”.

För Mäster Palm gav sig inte. Han fortsatte att hålla möten, agitera och resa landet runt.

När han inte satt i fängelse, för det gjorde han då och då. Makthavarna tyckte att Palm var farlig. Han fick ju vanliga arbetare att inse att de hade samma värde som överheten.

Men när den insikten hade fäst – då var bollen i rullning. Då kunde vi börja bygga ett annat samhälle.

Även idag ser vi hur människor tappar tron på sitt eget värde.

Hur de tvingas underkasta sig vansinniga arbetsvillkor.
Hur de får fasta anställningar först i medelåldern.
Hur de slits ut i sjuka arbetsmiljöer.

I dag behöver vi lyssna igen på August Palm:

Alla människor har lika värde.

Kvinnor som män.
Arbetare som bolagsdirektörer.
De som är födda i Sverige och de som är födda utomlands.

Vi behöver byta färdriktning! Och det går! Det är möjligt! Om vi tillsammans bestämmer oss för det.

Få har uttryckt detta bättre än Olof Palme.

För nästan precis 50 år sedan, den 12 maj 1964, höll han tal inför SSUs kongress. Han sade så här.

”Vi går mot framtiden med kunskapen som instrument och övertygelsen som drivkraft. Och uppgiften kan aldrig bli för stor. Ty politik, kamrater, det är att vilja något."

Mötesdeltagare, låt oss bära med oss Olof Palmes ord när vi nu snart skiljs åt.

Låt orden bära oss ända fram till valdagarna. Till Europavalet den 25 maj och till vårt svenska val i september.

Låt oss ställa de viktiga frågorna:

Hur blir det med jobben? Ska vi satsa mer på fler människor i arbete, eller kasta ut ännu fler i otrygghet?

Hur blir det med vården och omsorgen? Ska vi satsa mer resurser för att förbättra kvalitén, eller ska vi privatisera ännu mer och låta aktieägare plocka ut våra skattepengar?

Hur blir det med skolan – ska vi satsa på att alla barn får en bra skolgång, eller nöja oss med bara några?

Låt oss överallt ställa de frågorna och berätta att politik, det är att vilja något!

Att det är på oss själva som det beror – ingen annan.

Då ökar möjligheterna att vi möts till första maj nästa år och kan säga:

Nu är det fler som har jobb.

Nu kan fler unga flytta hemifrån till sin första lägenhet.

Nu märks det i skolan, i barnomsorgen och för våra äldre att resurserna till välfärden har ökat.
Nu märks det att politiken styrs av insikten om allas lika värde.

För vi såg problemen.
Vi gjorde något åt dem.
Och nu fortsätter vi att tillsammans ta itu med de utmaningar vi har framför oss.

För det går. Om vi vill!

Tack ska ni ha!

Från vänsterpartiets hemsida på Internet 1 maj 2014:

Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.

Förstamajfirare, socialister, feminister

Drömmar och visioner om ett bättre samhälle har skapat mycket av det som är bäst med Sverige. Idag behöver vi de visionerna mer än någonsin. Drömmen om en skola som ger alla barn samma chans. Om städer som byggs för alla, oavsett hur mycket eller lite vi har i plånboken. Om att vårt land skulle kunna vara ett föredöme i världen i klimatarbete och jämställdhet mellan kvinnor och män. Vår vision är ett samhälle där solidaritet och omtanke - inte girighet och vinstintresse - styr våra liv.

Jag vill ha en regering som drömmer om och arbetar för en bättre värld. Därför vill jag ha vänsterpartister i regeringen. Jag gillar fotboll, men jag vill inte ha en statsminister som bara glöder när han talar om det fotbollslag som han hejar på. Jag vill ha ministrar som glöder när de talar om hur unga ska få jobb, om hur bostadsbristen ska byggas bort och om hur inkomstklyftan mellan kvinnor och män ska försvinna. Men när det debatteras så ser man på Reinfeldt att han är less och att han längtar långt bort.

Är ni trötta på regeringen Reinfeldt?

Då har jag en god nyhet till er, i år ger vi i Vänsterpartiet alla väljare ett unikt erbjudande som ni bara lär få en gång i livet. I år kan vi besegra Fredrik Reinfeldt två gånger.

Vi ska börja redan nu i EU-valet den 25 maj.
Då är de dags att börja göra verklighet av våra visioner.

Vad har Fredrik Reinfeldt för visioner?
Han verkar inte ha några. Han vill inte ha dem. Han varnar för dem. Kanske inser han att hans egna patentlösningar, skattesänkningar och privatiseringar, inte kan få ner arbetslösheten, inte kan lösa klimatkrisen eller mota tillbaks rasismen.

Jag har en dålig nyhet för Fredrik Reinfeldt. De flesta svenskar har större drömmar än skattesänkningar, nedskärningar och privatiseringar.

Allt fler har fått nog av sänkta skatter för banker - samtidigt som barnmorskorna är för få och kvinnor som ska föda skickas mellan sjukhusen. En majoritet svenskar vill inte ha skolor som går i konkurs och lämnar eleverna i sticket. Vi går inte på snacket om att det är valfrihet att förskolebarn får vatten och hårt bröd istället för riktig frukost. Vi vill inte att vår farmor och mormor ska få en sämre äldreomsorg när pengarna går riskkapitalister istället för till undersköterskor.

Fredrik Reinfeldt, jag förstår varför du tittar ner i bordet och inte svarar när du får frågor om vinstjakten i välfärden. 62 procent av dina egna moderata väljare är emot att privata vinster

plockas ut ur välfärden. Frågan om privata vinster i välfärden kan bli högerregeringens fall. Vi lovar att ta upp den varje dag fram till valet. Vänsterpartiet är garanten, den enda garanten, för att de privata vinsterna tas bort ur välfärden

Även valet till EU-parlamentet handlar om vinster och privatiseringar. EU räddar banker men tvingar länder i kris att privatisera. Kapitalmakt och vinstintresse får styra politiken. Nu förhandlar EU med USA om ett nytt handelsavtal som bokstavligen ska sätta vinstintresset före välfärden och demokratin. Tanken är att företag ska kunna stämma stater som tar demokratiska beslut som minskar företagens vinster. Liknande regler finns redan i andra avtal. Med dem som grund stämmer tobaks-

jätten Philip Morris Australien och Uruguay för att de vill minska rökningen. Slovakien dömdes att betala böter för att de ville införa en sjukförsäkring som var mer rättvis och minskade det privata vinstintresset. Om avtalet mellan EU och USA blir verklighet skulle de stenrika riskkapitalisterna i företaget KKR i New York kunna stämma Sverige om vi tar bort de privata vinsterna i välfärden. För de äger Vardaga, företaget som fick byta namn när varumärket Carema blev för utskämt av vårdskandaler. Vi tänker inte ge dem den makten, och du kan stoppa det genom en röst på Vänsterpartiet den 25 maj. EU-valet handlar också om privatiseringar och vinster i välfärden. Välfärden är inte till salu.

Kvinnor drabbas dubbelt av privatiseringarna. Vinstjakten gör att de som jobbar i välfärden stressar och inte hinner med som de skulle vilja. Det är främst kvinnor som går ned i arbetstid för att ta hand om anhöriga som behöver stöd och hjälp. Det är deras inkomster som minskar, och deras tid som tas i anspråk, när välfärden urholkas.

De som tjänar på de vinstdrivna välfärdsföretagen är först och främst män. Det är de som sitter i toppen för riskkapitalbolagen som plockar hem pengarna. Ju högre upp i ägarkedjorna man tittar, desto fler slipsar finner man.

Det finns de som frågar sig om feminismen har gått för långt? Vad betyder det ens? Feminism är att erkänna de maktstrukturer som gynnar män och missgynnar kvinnor och att vilja göra något åt det. Det borde vara självklart. Men det är det inte idag.

Låt oss titta på verkligheten: Kvinnor utsätts för mäns våld. Det sker på väg hem från krogen och det sker i det egna hemmet. De utsätts för sexuellt våld, och hot om våld. Även den kvinna som inte drabbas lever i medvetenheten om att det kan hända. Rädslan blir en del av var-dagen.

Inkomstklyftan mellan män och kvinnor fortsätter att öka. Huvuddelen av hemarbetet utförs fortfarande av kvinnor. Det är kvinnor som går ned på deltid för att täcka upp för bristerna i välfärden. Det är kvinnor som går in när gamla mamma eller svärmor blir sjuk och behöver hjälp. Kvinnor får lägre lön och sämre karriärmöjligheter. De får mindre arbetstid på jobbet och mer arbete i hemmet. Och efter ett långt arbetsliv får de väsentligt lägre pension än män.

Vänsterpartiet arbetar varje dag för att förändra det här. I kommuner där vi styr genomför vi rätt att arbeta heltid och vi tar bort delade turer. I Malmö har Vänsterpartiet höjt de lägst avlönade kommunanställdas löner med 1 000 kronor extra, nästan alla var kvinnor. I Göteborg har vi fått igenom att kommunen ska prova sex timmars arbetsdag – ett vänsterpartiförslag som blev en världsnyhet.

Vinner vi riksdagsvalet är vi garanten för en feministisk politik i hela landet. För stöd till kvinnojourernas viktiga arbete. För en ändrad lag om våldtäkt med krav på samtycke och bestämmelser om oaktsamhet. Det är ett stort misslyckande att så få förövare döms idag. Vi kommer att arbeta för delad föräldraförsäkring och en rättvisare skattepolitik. Vi förbättrar kvinnors villkor och vi flyttar makten.

Idag lägger vi ytterligare ett förslag som ökar jämställdheten mellan kvinnor och män. Vi vill förbättra villkoren för alla de pensionärer som har riktigt låga pensioner. De allra flesta av dem med lägst pension är kvinnor. Vi vet vilka de är. De kan vara vår mamma eller vår farmor. De som ofta både yrkesarbetade och tog huvudansvar för hem och barn. De som har slitit och tagit ansvar ett helt liv. De som sedan får klara sig på riktigt låga pensioner. Vi satsar för att ta bort pensionärsskatten, och vi börjar med dem som har en pension upp till 12 000 kronor i månaden. För dem tar vi bort hela skatteklyftan. Men vi sänker skatten för alla pensioner upp till 16 000 kronor. Banker och miljonärer får betala lite mer i skatt. Då blir det mer över till de som har riktigt låga pensioner. De som idag får vända på kronorna när de

går och handlar eller som sparar in på sina egna behov för att få råd med presenter till barnbarnens födelsedag. De vinner på vårt förslag.

Där högerpolitiken ökar klyftorna och missgynnar kvinnor med låga inkomster gör vänsterpolitiken tvärtom.

Runtom i Europa pressas kvinnors rättigheter tillbaks. Välfärden skärs ner i krisens spår. Aborträtten är under attack i flera länder. I EU röstar svenska kristdemokrater och moderater med högern mot kvinnors rättigheter. Vilket parti i hela EU-parlamentet har varit mest aktivt för att försvara kvinnors rättigheter? Från vilket parti kommer ordföranden i utskottet för jämställdhet mellan kvinnor och män? Vilket parti tar strid för att motverka trafficking och våld mot kvinnor? Det är vårt parti, Vänsterpartiet. Vi driver feminismen i EU. Kvinnors rättigheter är inte till salu.

I november förra året träffade jag sjöfolket som strejkade för att få behålla sitt lönesystem på skärgårdsbåtarna som lägger till här nere vid kajen. När Strömmabolaget försattes i blockad av facket hyrde arbetsgivaren in arbetskraft för fortsätta turerna, på ren svenska strejkbryteri. Men genom sin sammanhållning vann sjöfolket den striden.

För ungefär ett år sedan besökte jag ett callcenter i Fränsta. Ett företag som hade fått statligt stöd. Där sa arbetsgivaren upp alla anställda för att de krävde kollektivavtal med vettiga arbetsvillkor. En av de unga som hade strejkat och fick sparken heter Frida, hon sa: ”Vi är stolta över att ha satt stopp för ett oseriöst företag som utnyttjat människor. Och vi är övertygade om att fler unga fått upp ögonen för sina fackliga rättigheter. Vår strejk har lett till något större."

När jag kom till Lagenas lager i Jordbro hade arbetsgivaren DHL varslat 25 lagerarbetare om uppsägning. De ville ta in bemanningsföretag istället. Efter en hård konflikt vann de anställda. DHL backade. Vet ni varför? Jo, för att Mohamed, Jessica, José, Matti och de andra som jobbar på Lagena höll ihop. De valde att sätta gemenskapen först.

Arbetslivet i Sverige blir allt otryggare. Otrygghet är vardag för så många. Låglönekonkurrens, bemanningsföretag och tidsbegränsade anställningar leder till en arbetsmarknad där orättvisa och splittring härskar. De som har arbete delas upp mellan de med trygga arbetsvillkor - och en växande grupp som lever med osäkerhet och en ständig rädsla för att förlora jobbet. Det är de unga som har det svårast.

Vid sidan av den vanliga arbetsmarknaden växer en gråsvart sektor fram där migrantarbetare och papperslösa utnyttjas. De tvingas jobba för löner och villkor som ligger långt under lagar och kollektivavtal.

Det finns en annan väg att gå. Vi kan skapa fler jobb i Sverige - och vi kan skapa trygga jobb för alla som arbetar här. I grunden handlar det om att kämpa tillsammans, som arbetarna gjorde på Lagena och i Fränsta.

Men det skulle gå så mycket lättare om vi hade en regering som faktiskt ville ha fler trygga arbeten. Ofta har jag tagit med mig de historier jag mött till riksdagens debatter – och jag har mötts av en regering som inte bryr sig. En statsminister Reinfeldt som ryckte på axlarna åt strejkbryteri. En näringsminister Lööf som tyckte att det var okej att ge statligt stöd till företag som vägrar sluta kollektivavtal. En arbetsmarknadsminister Svantesson som tyckte att det var okej att fast anställa på Lagena eller Norwegian sparkas för att ersättas av bemanningsanställda.

Vinner vi valet ska det bli ändring på det. Vänsterpartiet vill skärpa lagstiftningen för att öka anställningstryggheten. Fast anställning ska vara normen och det ska krävas särskilda skäl för tillfälliga anställningar. Den som har varit tillfälligt anställd i två år under en femårsperiod ska få fast anställning.

Fasta jobb ska inte få ersättas av bemanningsföretag. Missbruket av bemanningsföretag måste upphöra. Anställningsskyddet och kollektivavtalen ska värnas.

Vår väg framåt leder till en modern arbetsmarknad. Där kan människor utvecklas och göra nytta. Där kan man vara trygg på jobbet. Arbetsrätten är inte till salu.

***

Precis som vi bekämpar privatiseringar i Sverige och EU så slåss vi för trygga jobb i hela EU. I spåren av EUs kris tvingas hundratusentals löntagare lämna sina hem och söka arbete i andra länder. En del av dem arbetar här. Vi kräver att alla som arbetar i Sverige ska omfattas av svenska kollektivavtal. Ingen ska bli utnyttjad av skrupelfria företag som jagar snabba vinster.

Det är mindre än en månad kvar till EU-valet. En röst på Vänsterpartiet är en röst för att försvara svenska kollektivavtal - och mot att människor utnyttjas i arbetslivet. På samma sätt som vi försvarar rimliga i villkor i Sverige gör vi det i EU. Det handlar om solidaritet och samarbete. Vi kommer inte att låta EU ställa de som arbetar mot varandra.

Vi vill ha en regering som tar våra stora framtidsfrågor och utmaningar på allvar. Klimatfrågan kräver handling vi kan inte nöja oss att släppa ut mångdubbelt mer växthusgaser per person än vad planeten tål. Vi vill inte ha en regering som låter Vattenfall löpa amok i Europa med ekonomiska och ekologiska vansinnesaffärer. En regering vars ministrar i nästa stund skyller på varandra istället för att ta ansvar för sitt eget Nuon-fiasko. En regering som tar klimatet på allvar säljer inte vårt överskott av utsläppsrätter till en amerikansk storbank. Klimatet är inte till salu.

Det är hög tid att ställa om, det är vår uppgift att göra det. Vi vet vad vi ska göra. Vi ska bygga ut järnväg och kollektivtrafik. Vi ska renovera gamla slitna hus och bygga miljövänligt när vi bygger bort bostadsbristen. Vi ska satsa på förnybar energi med sol- vindkraft och bioenergi. Det är en politik som ger minskade utsläpp, bygger ett modernare land och skapar fler arbeten. Det är en politik som skapar en bättre framtid.

Klimatfrågan handlar om att fördela ett begränsat miljöutrymme, i Sverige och världen. Knappa resurser kräver rättvis fördelning. Vi måste våga ifrågasätta en samhällsmodell som bygger på ständigt ökad tillväxt och förbrukning. Vi sätter solidariteten med kommande generationer före kortsiktigt vinsttänkande.

Även i utrikespolitiken är solidaritet viktigare än vinstintresse. Den som exporterar vapen och beväpnar diktatorer tappar trovärdighet i sina krav på demokrati. Vi vill ha en självständig utrikespolitik och en utrikesminister som inte knäcker extra som generalagent för vapenindustrin. En utrikespolitik som grundas på solidaritet skulle erkänna Palestina och det fria Västsahara.

Vi står inför stora utmaningar. Vi vet att den här regeringen inte kommer att klara dem. För att skapa rättvisa måste man ha ett mål om ett mer rättvist samhälle. Det har inte dagens regering. Man måste drömma större drömmar än privatiseringar och skattesänkningar. Den regering som bäst kan klara de utmaningar vi står inför är en rödgrön regering med ett starkare Vänsterparti. Det är vårt besked till väljarna, vi är de enda som är tydliga på den punkten. Vi vill inte ha några borgerliga ministrar i nästa regering. Man kan inte förbättra arbetsrätten med Annie Lööf, man kan inte lösa klimatfrågan med Jan Björklund. När socialdemokrater och miljöpartister är otydliga är vi glasklara. Vi vet skillnaden mellan vänster och höger. Vi vill sitta i nästa regering. Men vi gör det inte till vilket pris som helst, vi fortsätter inte dagens privatiseringspolitik. Vänsterpartiet är inte till salu.

Vänner,
Nu börjar valrörelsen. Om några veckor är det val till EU-parlamentet. Det ser ut att bli ett mycket bra val för vänstern runt om i Europa. Det finns god grund för det. När högern, liberaler och socialdemokrater i EU har varit överens om att rädda banker och offra välfärden så har vänstern pekat på andra lösningar. Särskilt tydligt är det i Grekland där euron och EUs politik har bidragit till en social katastrof. I Grekland har stora delar av

sjukvården kollapsat. De miljoner som är arbetslösa och saknar sjukförsäkring får inte den vård de behöver. Barn får inte nödvändiga vaccinationer. Kvinnor har inte råd att föda på sjukhus. Till grekiska skolor går barn som inte har fått någon frukost och som inte har den euro på fickan som skollunchen kostar. De betalar priset för EUs och högerns politik. Men mitt i krisen kliver den grekiska vänstern fram. De samlar in pengar och delar ut matpaket. Deras vårdcentraler med frivilliga läkare och sjuksköterskor ger alla som kommer, greker eller flyktingar, den vård och de vaccinationer de behöver. Mitt i det kaos som EU har bidragit till bygger vänstern något nytt. Till det praktiska solidaritetsarbetet går vår insamling denna 1a maj. I vänsterns arbete ligger hoppet om en bättre framtid.

Vi är inte kritiska till EU bara för vår egen skull, vi är det för Europas skull. Det är motsatsen till Sverigedemokraterna. När Sverigedemokraterna bekämpar tiggare bekämpar vi den politik som skapar fattigdom. När de hotar med fattiga arbetare från andra länder så vill vi ge dem fackliga rättigheter. Därför är vänstern så viktig i detta val.

Socialister, feminister.
Det händer något bra i EU och Sverige. I motståndet mot högerns misslyckade politik växer något bättre fram.

Stödet för en välfärd fri från privat vinstintresse är rekordstort.

Organiseringen för feminism och jämställdhet växer varje dag.

De som har funktionsnedsättningar kräver ett slut på diskriminering och rätten till ett samhälle som är anpassat även för dem.

Våld från nazister bemöts med fredliga jättemanifestationer. När rasister bjuder in sig själva till arbetsplatser och skolor möts de av starka och värdiga protester från elever, brandmän och vårdpersonal.

Vi är en del av denna rörelse. Vi drömmer om något bättre. Vi vet att ett rättvisare samhälle som håller ihop är något vi kan skapa tillsammans. Vi vet att omtanke och solidaritet bygger bättre samhällen än girighet.

Nu går vi ut och vinner valen!

DN 2 maj 2014

DNs huvudledare visade upp sin högervänliga, allians-trogna sida:

"Osolidarisk om solidaritet"

"Arbetarrörelsens klassiska paroll: "Gör din plikt, kräv din rätt" förefaller numera död och begraven. Åtminstone halva delen. När Stefan Löfven 1 maj-talade ägnades en stor del av framförandet åt just medborgarnas rättigheter. Pliktavsnittet var det sämre beställt med.

Solidaritet var ett återkommande begrepp. "När du är som svagast, ska samhället vara som starkast", sa -Löfven och rev ned applåder. Och visst har han rätt. Men solidaritet går rimligtvis i -omvänd riktning också. Samhället kan aldrig bli starkt om inte de individer som har förmågan är med och bygger upp det. Men på den rättighetsflank som Stefan Löfven surrar sig fast handlar mindre om skyldigheten att bidra när man kan och mer om rätten till bidrag när man behöver. Det märks i såväl formuleringar som politiska förslag om arbetslösheten.

"Alla som kan och vill arbeta ska arbeta", sa exempelvis Löfven, och markerade därmed en syn på arbete som enbart en rättighet och inte också en skyldighet. Men för att bygga ett samhälle där de som inte kan arbeta ändå ska kunna tillförsäkras drägliga levnadsförhållanden krävs att de som kan arbeta också gör det. När blev det Socialdemokratisk politik att bortse från denna del av det solidariska samhällskontraktet?

Bland Socialdemokraternas strategier mot arbetslöshet finns utbildning med som en punkt. Precis som den tidigare S-ledaren Göran Persson, talade Stefan Löfven om ett kunskapslyft. 90-dagars-garantin för ungdomar nämndes förstås också. Liksom en satsning på vuxenutbildning, yrkeshögskola och högskola.

Löfven anklagade alliansen för att släppa för få över tröskeln till högskolevärlden. Men han sa ingenting om till vilka utbildningar antagningskraven är för höga och borde sänkas, vilket är en given följd av att platserna byggs ut. I en del har dock Löfven rätt. Det finns vissa utbildningar som är underdimensionerade i förhållande till landets behov. Det kanske tydligaste exemplet är läkarlinjen, där Sverige i praktiken låtit andra EU-länder bära utbildnings-notan för blivande svenska doktorer. Här skulle fler utbildningsplatser behövas. Men det är dessvärre knappast de unga som i dag inte hittar något jobb alls som står i första ledet för dem.

Ett omvänt problem uppstår inom de utbildningsområden där söktrycket är jämförelsevis lågt. Lärarutbildningen brukar användas som ett exempel på hur ett yrkes status sänks av att det är alldeles för lätt att komma in. Lösningen är inte att strypa utbildningsplatserna så att det i stället blir för få som utbildar sig. Men det visar hur komplex frågan är. Förutom det samhälleliga ansvar för att bereda unga platser på högskolan, som Löfven talar om, finns också ett ansvar att inte "lura" individer att utbilda sig till arbetslöshet, vilket Löfven inte talar om.

Vinster i välfärden är ett politiskt minfält på den rödgröna planhalvan och därför ytterligare ett område där Löfven nogsamt undviker att tala ur skägget. Han sade sig vilja "sätta stopp för vinstjakten" inom välfärden, men avstod – klokt nog ur ett valstrategiskt perspektiv – från att säga hur. Vänsterpartiet har med ett massivt opinionsstöd i rygget valt att göra just vinster i välfärden till sin huvudfråga. Socialdemokraterna vill inte förlora de många väljare som upprörs över de emellanåt stötande vinstuttagen. Men inte heller vill partiet stöta bort de

många väljare som har sina barn på privata förskolor eller går till en privat driven vårdcentral – och som liksom Miljöpartiet är positiva till att det finns privata alternativ.

Nivån i a-kassan är ytterligare en delikat fråga inom arbetarrörelsen. I stället för att lova för mycket valde S-ledaren att inte ens nämna den. Samma strategi tillämpades på sjukförsäkringsområdet. Löfven nöjde sig med att säga att kvinnor drabbas av utförsäkringarna, utan att berätta vad en S-ledd regering ämnade göra åt det.

På nyhetsfronten bidrog Löfven med ett löfte om tre miljarder till SBAB för att ”tillhandahålla kapital för nybyggnation”. Bakgrunden är det obestridliga faktum att det byggs för få bostäder. Och att det hamras särskilt lite på hyresrätter.

Men vad den massiva omvandlingen av hyresrätter till bostadsrätter under senare tid lärt oss är att det inte bara är nybyggnationen som är problemet, utan förutsättningarna för ägandet. Att så många fastighetsägare sålt sina hus till de boende är inte för att de varit för dyra att bygga, utan för att de genom hyresregleringen inte är lönsamma att äga. Det är inslaget av planekonomi – inte marknadsekonomi – som förklarar att vi har för få hyresrätter i Sverige. Och då kan inte lösningen vara mer av statlig inblandning.

DN 2/5 2014 “

DN 2 maj 2014:

“Jämställdhet i fokus under Löfvens tal”

“ Feministiskt initiativs framgångar i opinionen har gjort flera vänsterdebattörer nervösa. På första maj svarade S-ledaren Stefan Löfven med att betona jämställdhetsfrågorna. – Socialdemokraterna är ett feministiskt parti och vi kommer att bilda en feministisk regering, sade han. “

“När Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven förstamajtalade på Norra Bantorget i Stockholm tog jämställdhetsfrågorna ovanligt stor plats.

– En stark välfärd är också en feministisk fråga. När välfärden faller så är det främst kvinnor som drabbas, sade Löfven.

En majoritet av S-väljarna är kvinnor och därmed helt centrala i partiets möjligheter att göra ett framgångsrikt val. I onsdags publicerade DN opinionsinstitutet Ipsos aprilmätning som visade att Feministiskt initiativ nu stöds av 2,3 procent av väljarkåren – en rejäl ökning sedan i mars.

Större delen av Fi:s sympatisörer antas stå till vänster på den politiska skalan. Det har gjort att flera vänsterdebattörer, som Daniel Suhonen och Göran Greider, varnat för att Fi:s och Gudrun Schymans framgångar kan kosta de rödgröna partierna en valseger.

I snålblåsten på Norra Bantorget poängterade Stefan Löfven att det är främst kvinnor som drabbas av en arbetsmarknad med osäkra anställningsformer.

– Det är dags för oss att stoppa staplandet av visstidsanställningar, arbeta bort delade turer och stå upp för rätten till heltid. Socialdemokraterna är ett feministiskt parti och vi kommer att bilda en feministisk regering som står upp för jämställdheten, sade Stefan Löfven.

Rätt till heltid är en av de viktigaste jämställdhetsfrågorna, förklarade S-ledaren efter talet. För tillfället har partiet inga planer på att lagstifta i frågan utan försöker i stället införa heltid i de kommuner där partiet styr.

– Där vi själva har makten, där ska vi leverera. På många platser har vi gjort det, på många har vi tyvärr inte gjort det, säger han.

Stefan Löfven vill avvakta med en lagstiftningsdiskussion tills man ser hur långt det går att nå lokalt.

– Men det finns ingen tvekan om att alla socialdemokrater ute i landstingen och kommunerna ska leverera där vi själva styr.

Hur ser du på framgångarna för Feministiskt initiativ?
– Det är ett uttryck för att vi har behov av en mycket mer feministisk politik. Det är därför vi slåss för -rätten till heltid, det är därför vi måste ha löneskillnadsanalyser och det är därför vi måste se till att vi har en äldreomsorg så att kvinnor inte tvingas vara hemma utan faktiskt kan vara ute på arbetsmarknaden.

Kan Fi kosta er en valseger?
– Vi ska ha ett starkt socialdemokratiskt mandat. Vi har en väldigt tydlig feministisk politik som levererar jämställdhet mellan män och kvinnor.

De flesta teman i Stefan Löfvens tal var tämligen kända. Men ett område som fick större vikt än tidigare var bostadspolitiken. Ett nytt förslag för hur cirka 5 000 lägenheter ska byggas presenterades.

Förslaget innebär att det statliga bolåneföretaget SBAB får i uppdrag att bli en motor för byggandet. Bolaget ska enligt förslaget få ett kapitaltillskott på tre miljarder kronor som ska lånas ut till byggprojekt som annars inte skulle blivit av.

Pengarna ska tas från statliga företag som i dag har mer pengar än de behöver. Totalt har de statliga företagen en översoliditet på tio miljarder kronor, enligt Social-demokraternas beräkningar.

– Vi har en underproduktion på ungefär 10 000 lägenheter per år, och vi bedömer att det här förslaget kan ta bort ungefär hälften av det underskottet, säger Stefan Löfven.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“**Stefan Löfven**
Plats
Norra Bantorget i Stockholm och Tornparken i Sundbyberg.
Väder
Solen visade sig men det blåste kallt. På förmiddagen i Sundbyberg var det riktigt kyligt.
Publik
Enligt polisen tågade 6 000 i S-tåget i Stockholm. Ytterligare några tusen personer såg talet.
Mest applåder
Stefan Löfven fick ett entusiastiskt gensvar för de internationella utblickarna och attacken mot rasism och främlingsfientlighet. **DN “**

DN 2 maj 2014:

“LO till attack mot SD”

“ LO välkomnar Stefan Löfvens utspel kring bostadsbyggandet.– Även på det här området har vi närmat oss varandra det sista året, sade ordföranden Karl-Petter Thorwaldsson efter sitt tal i Göteborg, där han gick till kraftigt angrepp mot regeringen och Sverigedemokraterna. “

“LO-basen medgav att känslan av att tala inför 9 000 åskådare på Götaplatsen, klassisk mark för arbetarrörelsen på första maj, var överväldigande. Redan som 18-åring kom han 1982 hit för att lyssna på Olof Palme.

– Nu står jag, en arbetargrabb från en liten bruksort i Småland, här och talar till folket. Det är nästan så att man får nypa sig i armen, sade killen som kallas för ”Kålle”.

Och den stora majoriteten av åskådarna applåderade LO-basen när han under parollen ”Inga unga utan jobb” hårt kritiserade regeringen Reinfeldt och framför allt dess arbetsmarknadspolitik. Ännu skarpare ordalag använde Thorwaldsson när han vände sig till Jimmie Åkesson med anledning av de hot som framförts mot personer och LO-medlemmar som protesterade mot SD-ledarens arbetsplatsbesök i Malmö.

– Jimmie, ge fan i att hota våra medlemmar, sade Thorwaldsson.

Han krävde stopp för gräddfiler inom vården och hyllade SSU för att ungdomsförbundet stått på sig och fått Stefan Löfven att lova att alla unga ska erbjudas ett riktigt jobb, praktik eller utbildning som leder till jobb senast 90 dagar efter att man blivit arbetslös.

Jens Littorin jens.littorin@dn.se “

“Karl-Petter Thorwaldsson
Plats: Götaplatsen i Göteborg.
Väder: Strålande sol, men lite kallt i luften.
Publik: 9 000.
Mest applåder: När LO-basen skickade en hälsning till Sverigedemokraternas partiledare: ”Jimmie, ge fan i att hota våra medlemmar.”
DN “

DN 2 maj 2014:

“V lovar sänkt skatt för pensionärerna”

“ De pensionärer som har det sämst ställt ska få sänkt skatt. Det vallöftet levererade Jonas Sjöstedt (V) i sitt förstamajtal. Jämställdhet var ett bärande tema i talet och den sänkta pensionärsskatten är enligt Sjöstedt ett sätt att minska de ekonomiska orättvisor som drabbar kvinnor. “

“Den borgerliga regeringens jobbskatteavdrag har gjort att den som arbetar betalar mindre i skatt än den som lever på pension. Enligt V-löftet ska denna skillnad i skatt helt tas bort på inkomster upp till 12 000 kronor per månad. Det handlar till cirka tre fjärdedelar om kvinnliga pensionärer.

– Det här är kvinnor som har en väldigt knapp ekonomi och de ska inte betala en krona mer i skatt än de som har inkomst av arbete på samma nivå, säger Sjöstedt.

Även på pensioner upp till 16 000 kronor per månad vill V ge en skattesänkning. Förslaget ger enligt partiets beräkningar 300 kronor mer i månaden för den som har 12 000 kronor i pension och 170 kronor om pensionen ligger på 16 000.

Reformen finansierar V i sitt budgetförslag med att införa en ny finansskatt på bankvinster och med höjd skatt på inkomster över 30 000 kronor per månad.

Enligt V:s egna uppskattningar slöt över 12 000 personer upp i ett soligt men vindpinat Kungsträdgården i Stockholm för att höra partiledaren tala. Jonas Sjöstedt dömde ut regeringen Reinfeldt som visionslös och menade att den som vill möta tidens utmaningar måste drömma om större saker än skattesänkningar och privatiseringar.

Med bara drygt tre veckor kvar till EU-valet ville Sjöstedt framhålla att partiets huvudparoll – nej till bolagsvinster i välfärden – har bäring även på den europeiska nivån.

– EU räddar banker men tvingar länder i kris att privatisera, sade Sjöstedt.

Flera opinionsmätningar, bland dem DN/Ipsos, har noterat ett ökande stöd för Feministiskt initiativ. Debattörer på vänsterkanten har varnat för att detta kan hota en rödgrön valseger. Jonas Sjöstedt ägnade en stor del av sitt tal åt att framhålla Vänsterpartiet som ett tydligt alternativ för feminister.

– Vinner vi riksdagsvalet är vi garanten för en feministisk politik i hela landet, sade Sjöstedt.

Han varnade också för en arbetsmarknad präglad av bemanningsföretag och tillfälliga anställningar.

– Arbetslivet i Sverige blir allt otryggare. Vinner vi valet ska det bli ändring på det.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

“Jonas Sjöstedt
Plats: Kungsträdgården i Stockholm.
Publik: Över 12 000.
Väder: Mest sol, men en bitande kylig vind.
Mest applåder: ”Och så har de fräckheten att kalla sig ett arbetareparti.” (Angående Moderaternas arbetsmarknadspolitik.)
DN “

Del 6. Vårbudget 2014

Regeringens vårbudget 2014

2014 års ekonomiska vårproposition

Prop. 2013/14:100
Utgiven: 9 april 2014
Typ: Proposition
Avsändare: Finansdepartementet
Ladda ner

- 2014 års ekonomiska vårproposition, hela dokumentet, prop. 2013/14:100 (pdf 2,8 MB)
- Kapitel 1 Förslag till riksdagsbeslut (pdf 65 kB)
- Kapitel 2 Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken (pdf 585 kB)
- Kapitel 3 Den makroekonomiska utvecklingen (pdf 429 kB)
- Kapitel 4 Finanspolitikens övergripande inriktning (pdf 250 kB)
- Kapitel 5 Inkomster (pdf 203 kB)
- Kapitel 6 Utgifter (pdf 210 kB)
- Kapitel 7 Offentliga sektorns finanser, statens budgetsaldo och statsskuld (pdf 282 kB)
- Kapitel 8 Kommunsektorns finanser, sysselsättning och skuldsättning (pdf 276 kB)
- Kapitel 9 Uppföljning av statens inkomster och utgifter samt den offentliga sektorns finansiella sparande (pdf 257 kB)
- Kapitel 10 En uppföljning av sysselsättningspolitiken (pdf 417 kB)
- Kapitel 11 Bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet (pdf 292 kB)
- Kapitel 12 Ändrad fördelning av ändamål och verksamheter på utgiftsområden (pdf 99 kB)

- Bilaga 1 Tabellsamling makroekonomisk utveckling och offentliga finanser (pdf 185 kB)
- Bilaga 2 Fördelningspolitisk redogörelse (pdf 430 kB)
- Bilaga 3 Den offentliga sektorns investeringar och kapitalstock (pdf 302 kB)
- Bilaga 4 Redogörelse för regeringens reformer 2006-2014 för tillväxt och full sysselsättning (pdf 527 kB)

Sammanfattning

Propositionen innehåller regeringens förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Riktlinjernas syfte är att ange politikens inriktning inför budgetpropositionen för 2015.

Riktlinjerna för den ekonomiska politiken baseras på propositionens övriga innehåll, dvs. en beskrivning av finanspolitikens övergripande inriktning och en uppföljning av sysselsättningspolitiken, en bedömning av den makroekonomiska utvecklingen och den offentliga sektorns finanser, en uppföljning och bedömning av de budgetpolitiska målen och budgetutrymme, en uppföljning av statens budget samt en bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet.

I propositionen lämnas även förslag till vissa ändringar av utgiftsområdenas indelning.

För beställning av 2014 års ekonomiska vårproposition kontakta:
Riksdagens tryckeriexpedition,
100 12 Stockholm
Tel: 08-786 58 10
E-post: ordermottagningen@riksdagen.se

Relaterat

Pressmeddelande: Vårpropositionen 2014: Kunskap för stärkt arbetskraft
Prop. 2013/14:99 Vårändringsbudget för 2014
Skr. 2013/14:98 Redovisning av skatteutgifter 2014
Promemoria: Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen 2015

Ladda ner

Utvecklad bedömning av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet (pdf 402 kB)
Utvärdering av makroekonomiska prognoser (pdf 254 kB)
Fördjupning: Överskottsmålet och stabiliseringspolitiken (pdf 96 kB)
Fördjupning: Arbetsutbudet bestämmer sysselsättningen (pdf 42 kB)
Fördjupning: Stark reallöneutveckling i ett internationellt perspektiv (pdf 44 kB)
Fördjupning: Hur utvecklas den offentliga konsumtionen framöver? (pdf 61 kB)

Finanspolitik och statens budget

Vårpropositionen 2014 på 5 minuter
Finanspolitikens mål
Ny fas för finanspolitiken
Reformer och finansiering
Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet
Så görs bedömningen av finanspolitikens långsiktig
Finanspolitiskt ramverk

Uppföljning av regeringens politik
Budgeten för 2014 i siffror
Riksdagens behandling av statens budget för 2014
Statens budget i excel
Tidigare budgetar och årsredovisningar

Vårpropositionen 2014 på 5 minuter

April 2014

Kunskap för stärkt arbetskraft

Den 9 april lämnade regeringen sin ekonomiska vårproposition till riksdagen. I vårpropositionen redovisar regeringen sin bedömning av det ekonomiska läget och politikens inriktning för de kommande åren. Vårpropositionen innehåller även uppföljningar av regeringens politik.

Bedömning av det ekonomiska läget

Tillväxt

Den konjunkturåterhämtning som inleddes i omvärlden under förra året bedöms fortsätta 2014 och 2015. En expansiv penningpolitik i stora delar av världen och minskade finanspolitiska åtstramningar väntas bidra till en förhållandevis hög tillväxt i omvärlden. För Sveriges del väntas BNP-tillväxten öka 2014 och 2015 till följd av den starkare utvecklingen i omvärlden och en ökad tillförsikt hos svenska företag och hushåll. Det låga resursutnyttjandet i ekonomin skapar tillsammans med en internationell återhämtning förutsättningar för en relativt hög BNP-tillväxt 2016-2018.

Arbetsmarknaden

Svensk ekonomi har befunnit sig i en utdragen lågkonjunktur sedan finanskrisens början 2008. Sysselsättningen föll i början av finanskrisen, men har ökat stadigt sedan slutet av 2009. Det beror främst på en ökad sysselsättning i tjänstebranscherna och i den offentliga sektorn. Sammantaget bedöms sysselsättningen och arbetskraften fortsätta öka i god takt under 2014, men ökningen i sysselsättningen blir inte tillräckligt stark för att arbetslösheten ska minska påtagligt. Det väntas ske först under 2015.

Offentliga sektorns ekonomi

Underskottet i den offentliga sektorns finanser förväntas öka från -1,3 till -1,6 procent av BNP mellan 2013 och 2014. Därefter förväntas de gradvis stärkas till 1,2 procent av BNP 2018. Förstärkningen av det finansiella sparandet från nästa år väntas ske främst i staten.

- Hela sammanfattningen av prognosen samt nyckeltalstabell
- Ur vårpropositionen: Den makroekonomiska utvecklingen
- Ur vårpropositionen: Uppföljning av statens inkomster och utgifter samt den offentliga sektorns finansiella sparande

Politikens inriktning de kommande åren

Ny fas i finanspolitiken

De kommande åren förändras finanspolitikens förutsättningar när resursutnyttjandet i svensk ekonomi gradvis förstärks, syssel¬sättningen ökar och arbetslösheten minskar. Därmed börjar en ny fas i finanspolitiken där inriktningen är att få de offentliga finanserna tillbaka till balans och överskott år 2018. Det betyder att alla reformer behöver vara finansierade, krona för krona.

- Sammanfattning av finanspolitikens inriktning - ny fas i finanspolitiken
- Ur vårpropositionen: Finanspolitikens övergripande inriktning
- Ur vårpropositionen: Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitik

Reformer och finansiering: Utbildnings- och tillväxtpaket

Regeringen kommer att fortsätta sitt arbete för att föra Sverige mot full sysselsättning. Att budgetutrymmet är mycket begränsat innebär inte att behovet av fler reformer för ökad sysselsättning, tillväxt och välfärd har minskat. Regeringen presenterar därför satsningar för mer

kunskap, ökad tillgänglighet och kompetens i vården samt ytterligare förbättrat företagsklimat.

Reformerna finanseras fullt ut genom ökade inkomster och minskade utgifter i statens budget.

Mer kunskap:
Målet för regeringens utbildningspolitik är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation där utbildningssystemet präglas av hög kvalitet. Det är nödvändigt för att möta de utmaningar som Sverige står inför. Mer kunskap i skolan lägger grunden för en hög sysselsättning och god produktivitetstillväxt. För elever som aldrig påbörjar eller som avbryter sina gymnasiestudier kan steget från skola till yrkesliv ofta bli för stort och risken för långtidsarbetslöshet för hög. Regeringen har därför för avsikt att föreslå åtgärder för att:

- förstärka förskolan
- införa en tioårig grundskola inklusive förlängd skolplikt med ett år
- genomföra ett särskilt lågstadielyft
- införa obligatoriskt bedömningsstöd i årskurs 1 för läsning, skrivning och matte
- öka undervisningstiden i matematik
- förstärka sommarskolan och läxhjälpen
- ge mer stöd till nyanlända elever och elever med liknande behov
- minska lärares administration och öka studieron i klassrummet
- införa betyg i hela mellanstadiet
- utveckla den gymnasiala yrkesutbildningen
- utöka platserna på lärarutbildningen
- införa en examenspremie för speciallärare och ämneslärare i matematik, teknik och NO
- utöka läslyftet
- stärka rektorernas ansvar och pedagogiska ledarskap
- höja studiemedlen

Ökad tillgänglighet och kompetens i vården:
Regeringens mål för hälso- och sjukvården är att var och en i Sverige ska ha tillgång till en effektiv hälso- och sjukvård anpassat efter sina behov. Ett omfattande arbete har gjorts och mer resurser läggs idag på hälso- och sjukvården än någonsin tidigare. Regeringen avser att ta ett ytterligare steg i arbetet genom att:

- förbättra tillgängligheten i cancervården
- öka antalet platser på specialistsjuksköterske- och barnmorskeutbildningen

Ytterligare förbättrat företagsklimat:
Ett viktigt mål för regeringens politik är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa goda förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Sverige har ett i många avseenden bra företagsklimat, men det finns utrymme för ytterligare förbättringar. Regeringen har därför för avsikt att föreslå åtgärder för att:

- införa en ny ersättning för höga sjuklönekostnader
- öka stödet för lokal service och bygga ut bredbandsnätet på landsbygden

Fullt finansierade reformer:
Regeringen planerar att finansiera förslagen om ökade utgifter fullt ut. Regeringen avser att öka statens inkomster genom att begränsa

avdraget för privat pensionssparande, höja skatten på öl, vin, sprit och tobak liksom på lätta fordon samt slopa möjligheten för framförallt finansiella företag att inom en momsgrupp köpa och sälja varor och tjänster utan moms. Dessutom planerar regeringen att minska utgifterna genom att begränsa tillskotten till den statliga sektorn samt slopa åldersavskrivningen för nya studielån och höja vissa av CSN:s avgifter.

I samband med vårpropositionen remitteras ett förslag om hur reformerna i budgeten för 2015 kan finansieras.

- Ur vårpropositionen: Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken
- Promemoria: Vissa skattefrågor inför budgetpropositionen 2015

Uppföljning av regeringens politik

Regeringens reformer 2006-2014 för tillväxt och full sysselsättning

Sedan 2006 har regeringen arbetat för att få fler i arbete och minska utanförskapet. Kärnan har varit en rad olika åtgärder för att öka utbud och efterfrågan på arbetskraft. Men krisen har även inneburit ett omfattande arbete med att skapa förutsättningar för stabila banker, tryggare konsumenter på finansmarknaderna och för att allmänt värna sammanhållningen i samhället genom krisåren. En förutsättning för arbetet under de två mandatperioderna har varit god ordning i de offentliga finanserna.

- Läs hela sammanfattningen
- Ur vårpropositionen: Regeringens reformer 2006-2014 för tillväxt och full sysselsättning

Uppföljning av sysselsättningspolitiken

Det finns tydliga tecken på att regeringens politik har ökat den varaktiga sysselsättningen och minskat utanförskapet. Sedan 2006 har sysselsättningen ökat med över 250 000 personer samtidigt som antal i utanförskap (de som försörjs med ersättningar och bidrag från offentliga transfereringssystem) minskat med uppemot 200 000 personer. Men arbetslösheten är fortfarande hög och långtidsarbetslösheten har ökat till följd av den utdragna lågkonjunkturen.

- Ur vårpropositionen: Uppföljning av sysselsättningspolitiken

Uppföljning av fördelningspolitiken

Trots finanskrisen och den efterföljande lågkonjunkturen har hushållen fått bättre ekonomi sedan 2006. Mellan 2006 och 2012 ökade den reala ekonomiska standarden med cirka 16 procent, eller med 2,5 procent per år. Sammanboende utan barn hade i genomsnitt den högsta ekonomiska standarden 2012. Lägst standard hade utrikes födda med kort vistelsetid i Sverige, ensamstående kvinnor med barn och ensamstående pensionärer. Sverige och Luxemburg är de EU-länder som redovisar lägst andel av befolkningen i materiell fattigdom. Medan andelen ökat i genomsnitt i EU sedan krisen, har den kontinuerligt minskat i Sverige.

- Ur vårpropositionen: Fördelningspolitisk redogörelse

Uppföljning av den offentliga sektorns investeringar

De offentliga investeringarna har ökat som andel av BNP sedan 2004 efter att dessförinnan ha minskat kontinuerligt sedan början av 1970-talet. Förra året motsvarade investeringarna 3,1 procent av BNP. Det är framförallt kommunsektorn som har gjort stora investeringar under de senaste åren.

- Ur vårpropositionen: Den offentliga sektorns investeringar och kapitalstock

Uppföljning av kommunsektorn

Kommunerna redovisar sammantaget ett positivt resultat om nästan 16 miljarder kronor 2013. Landstingen redovisar sammantaget ett negativt resultat om nästan 2 miljarder kronor. Jämfört med 2012 är kommunernas resultat något bättre. Landstingens resultat är däremot nästan 7 miljarder sämre, vilket beror på en sänkning av diskonteringsräntan för beräkning av pensionsskulden. Kommunssektorn hade en långfristig skuld på 218 miljarder kronor 2013. Sedan 2009 har de ökat betydligt mer än de kortfristiga skulderna. Detta förklaras bland annat av ökade investeringar och att kommunerna och landstingen har tagit upp lån för utlåning till kommunala bolag.

Antalet sysselsatta i kommunalt finansierade verksamheter uppgick 2013 till drygt 1,2 miljoner personer. Det är en ökning med 20 000 personer sedan 2006.

- Ur vårpropositionen: Kommunsektorns finanser, sysselsättning och skuldsättning

2014 års ekonomiska vårproposition

- Läs eller ladda ner hela vårpropositionen för 2014
- Anders Borgs pressträff
- Pressmeddelande: Presentation av 2014 års ekonomiska vårproposition
- Pressmeddelande: Förslag om skattehöjningar för finansiering av reformer
- Bilder på Flickr

Finansdepartementet (e-post till departementet)
Publicerad 9 april 2014
Uppdaterad 9 april 2014

Socialdemokraternas vårbudgetmotion 2014

Från riksdagen den 2 maj 2014:
Motion 2013/14:S3004 (html)

Partimotion
Motion till riksdagen: 2013/14:S3004
av Mikael Damberg m.fl. (S)
med anledning av 2014 års ekonomiska vårproposition

Motion 2013/14:S3004 (html)

Förslag till riksdagsbeslut
Riksdagen beslutar riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken i enlighet med vad som anförs i motionen.

Innehållsförteckning

1. EKONONOMISKA LÄGET.....7
VÄRLDSEKONOMIN DRAR SVERIGE UR LÅGKONJUNKTUREN.....8
SVENSK EKONOMI UTVECKLAS STARKARE… 14
…MEN ARBETSLÖSHETEN HAR BITIT SIGFAST….....15
…OCH REKRYTERINGSGAPET HAR VIDGATS 21
KLYFTORNA HAR ÖKAT 22
KUNSKAPSRESULTATEN I SKOLAN SJUNKER 27
FÄRRE FÅR CHANSEN ATT LÄSA VIDARE 31
SJUKVÅRDEN OCH OMSORGEN HÅLLER INTE VAD DEN LOVAR 32
ANDRA INSATSER HADE KRÄVTS.....34

2. EKONOMISKT RAMVERK 37
REGERINGEN RYTER MOT DE SVENSKA BUDGETREGLERNA… 37
…OCH MOT EUROPEISKA 40

REGELMÄSSIGT ÖVEROPTIMISTISKA PROGNOSER.....42
EN MER AKTIV FINANSPOLITIK 43
SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKT RAMVERK.....44
INVESTERINGSPLAN.....45

3. INRIKTNING FÖR DE KOMMANDE ÅREN.....47
SÅ NÅR VI LÄGST ARBETSLÖSHET I EU ÅR 2020 47
VI SKA VÄNDA UTVECKLINGEN I SKOLAN 66
STÄRK SJUKVÅRDEN.....70
UTVECKLA DEN SVENSKA MODELLEN.....73
EN AKTIV FÖRVALTNINGSPOLITIK.....75
FINANSIERINGSFÖRSLAG.....80

4. ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET.....84
INVESTERA I MINDRE KLASSER REDAN I HÖST 84
INFÖR UTBILDNINGSKONTRAKTET REDAN I ÅR 84
OBLIGATORISK SOMMARSKOLA OCH MÖJLIGHET TILL SOMMARJOBB.....85
STIMULERA FÖRSTAGÅNGSEXPORTÖRER.....86
STÄRK LÄSUTVECKLINGEN GENOM FOLKBILDNING.....86
STÄRK MATCHNINGEN – INVESTERA I BRISTYRKESUTBILDNING 87
UTBILDA FLER BARNMORSKOR – REDAN I HÖST.....88
KONTINUITETSSATSNING I ÄLDREOMSORGEN 89
ÖKAD ÖVNINGSVERKSAMHET OCH STÄRKT MATERIELFÖRSÖRJNING 89
FINANSIERING.....90
APPENDIX 1 – ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET, REFORMER OCH FINANSIERING 91

Inledning

I år står Sverige inför ett vägval. Den borgerliga regeringen har i två val lovat att ta sig an samhällsproblemen, men kommer efter åtta år att lämna efter sig ett tydligt eftermäle: Arbetslösheten steg. Skolresultaten sjönk. Överskott vändes till underskott.

Samma riktning anges framåt: Unga ska fortsätta att vara i arbetslöshet och Fas 3. Vinstjakten och privatiseringarna i välfärden ska fortsätta. Den enda diskussion som regeringen tycks föra är om längden på pausen innan även skattesänkarpolitiken ska fortsätta.

Socialdemokraterna står för en annan väg. Sverige är fortfarande ett land att vara stolt över. Men ska vi skapa en trygg framtid för dig och din familj behöver vi investera i det som gör Sverige starkt – inte försvaga det.

Därför sätter vi ett mål främst: Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Alla som kan arbeta ska arbeta. Vi accepterar inget annat. Det är ett hårt mål, men det är ett mål vi ska nå. Ingen människa ska berövas möjligheten att forma sitt eget liv. Ingen ung ska vara utan jobb.

Då kan vi inte fortsätta på regeringens linje. Sänkta skatter, pressade löner och subventioner av inhemska branscher kommer aldrig att ge EU:s lägsta arbetslöshet. Det har bara gjort att Sverige faller i internationella jämförelser för konkurrenskraft och innovationsförmåga, och att vi tappar det som tidigare har gjort Sverige unikt och till ett land som väckt förundran i världen.

Istället för skattesänkningar behöver vi investera: I bostäder, infrastruktur, forskning och den miljöteknik som Sverige behöver och som

världen efterfrågar. Istället för att peka ut företag som särintressen behöver vi skapa efterfrågan på arbetskraft, genom näringspolitisk samverkan som röjer ny väg för innovationsutveckling och export till globala marknader. Och istället för att låsa in människor i Fas 3 och passiva åtgärder behöver vi utbilda, så att varje ung har en gymnasieexamen, och att alla står redo att ta de jobb som växer fram. Det vägvalet måste Sverige göra.

Samtidigt – och med resurser från fler i arbete – ska vi vända resultaten i den svenska skolan. Med vår skolpolitik skulle den pojke eller flicka som idag börjar lågstadiet få gå i en mindre klass, stärkta lärare, och tidiga insatser så fort hon skulle behöva det. Hon kommer att kunna nå kunskapsmålen i en jämlik skola utan vinstjakt, som ger alla barn större möjlighet att nå det liv de önskar.

Med fler i arbete kan vi också skapa en välfärd som blir en orubblig grundstomme för din frihet. Som inte bara gör att du lever väl, utan också vågar och vill gå nya vägar i livet. Där personalen slipper gå på knäna, där proffsen får vara proffs och inte styrs av påhittade marknadssystem och detaljreglering utan deras eget yrkeskunnande. Där människovärdet alltid väljs framför vinstintresset. Där du känner att tryggheten finns där om du blir sjuk eller gammal.

Det är dags för Sverige att välja väg. Vår väg är tydlig: Arbetslösheten ska bekämpas. Skolresultaten vändas. Välfärden stärkas. Under vår ledning kommer mindre klasser och fungerande vård att gå före fler skattesänkningar, oavsett om de ska genomföras 2015 eller 2017.

I denna vårmotion lyfter vi fram ett antal förslag som vi vill genomföra under nästa mandatperiod. Vi presenterar också viktiga finansieringsförslag för den kommande mandatperioden. Slutligen beskriver vi den politik som vi skulle ha fört under andra halvåret 2014.

Så når vi lägst arbetslöshet i EU år 2020

Vi ska nå vårt mål om lägst arbetslöshet i EU 2020. Ordning och reda i statsfinanserna är grunden för vår sysselsättningspolitik. Vi kommer att investera i en aktiv näringspolitik som ökar efterfrågan på arbetskraft. Vi kommer att investera i utbildning för att företag ska kunna växa med rätt kompetens, och vi kommer att genomföra nödvändiga investeringar i infrastruktur, nya bostäder och klimatinsatser.

Öka efterfrågan på arbetskraft. Vi vill bana väg för fler nya jobb genom att förbättra förutsättningarna för innovation och tillväxt. Vi vill stärka de små och medelstora företagens möjligheter att växa genom att låta staten ta över ansvaret för den andra sjuklöneveckan och genom att pröva nya lösningar för att stärka kapitalförsörjningen i dessa företag.

En stark export är avgörande för att skapa fler jobb och högre tillväxt. Vi vill utveckla en ny modell för svenskt exportfrämjande, där större hänsyn tas till de små och medelstora företagens behov.

Sverige behöver en nyindustrialiseringsstrategi. Många företag tar hem sin produktion från andra marknader, för att få större närhet till forskning och utveckling och ledningsfunktioner. Andra länder arbetar aktivt med att understödja en sådan utveckling. Här bör Sveriges insatser intensifieras. För att stärka efterfrågan på arbetskraft i hela landet krävs också en modern och aktiv regional tillväxtpolitik som sätter jobben i centrum.

Investera i rätt kompetens. Sverige behöver ett kunskapslyft. Gymnasieutbildning har blivit en vattendelare på svensk arbetsmarknad. Nu krävs investeringar för att fler ska avsluta gymnasiet och hitta ett jobb. Unga arbetslösa som inte har avslutat gymnasiet ska utbilda sig för att få ersättning. Socialdemokraterna kommer att införa en 90-dagarsgaranti. Senast efter 90 dagar ska en ung arbetslös ha utbildning, jobb eller praktik.

Investera för fler jobb. Det byggs alldeles för lite i Sverige, samtidigt som befolkningen ökar kraftigt. Det finns ett tydligt samband mellan en väl fungerande bostadsmarknad och ekonomins funktionssätt. Regeringen valde höstas att dela ut en miljard kronor till de kommuner, främst moderatstyrda, som har det allra bäst ställt. Vi vill rikta om de pengarna till att stimulera tillväxt och byggande. Sverige ska bibehålla sin position som världsledande inom miljöteknik. Det kräver mer investeringar i demonstationsarenor och pilotanläggningar för innovationer inom transporter, samhällsbyggnad, energieffektivisering.

Vi ska vända utvecklingen i skolan
För att vända utvecklingen i skolan finns inga genvägar. Det krävs bättre undervisning för att våra unga ska lära sig mer. I flera år har Socialdemokraterna lagt fram effektiva förslag för att vända utvecklingen. Fokus har legat på tidiga insatser med mindre klasser, fler speciallärare och specialpedagoger samt att lyfta läraryrket. Nu har regeringen anslutit sig till den socialdemokratiska linjen. Med utgångspunkt från förslagen i vårpropositionen kommer socialdemokraterna att ta fortsatta initiativ. För det första tycker vi inte att eleverna i skolan ska fortsätta vänta – vi föreslår mindre klasser redan i höst. Vi står också för en jämlik skola utan vinstjakt.

Vi ska stärka sjukvården
Svensk hälso- och sjukvård rankas högt i internationella jämförelser, men vi nås allt oftare av rapporter om att utvecklingen går åt fel håll. Allt fler blir äldre och kraven på en bättre sjukvård ökar. Vi behöver ge svensk sjukvård ökade resurser för att den ska klara av att hålla god kvalitet nu och i framtiden. Det går före stora skattesänkningar. Onödig administration ska inte stå i vägen för tid för patienterna. Grädd-filer för privatbetalande patienter ska inte vara tillåtet i den offentligt finansierade vården.

Vi ska utveckla den svenska modellen
Den generella välfärden är en grundläggande del av den svenska modellen. Idén är att allas framgång är Sveriges framgång. Välfärdspolitik handlar om att öka människans makt över sitt eget liv. Vi ska se till att vi har väl fungerande försäkringar vid arbetslöshet och sjukdom. Vi anser att pension ska beskattas som lön. Vårt mål är att skatteklyftan ska slutas, och föreslår att skatten för pensionärer ska sänkas redan nästa år.

En aktiv förvaltningspolitik
Redan den socialdemokratiske socialministern Gustav Möller visste att varje skattekrona som inte används effektivt är en stöld från folket. Det är fortfarande Socialdemokraternas inriktning. Tilliten till våra myndigheter är hög. Men det saknas inte möjligheter att förbättra våra gemensamma verksamheter ytterligare. Arbetet med att modernisera och effektivisera den offentliga sektorn för att ge bättre service åt medborgarna till en lägre kostnad måste alltid vara högt prioriterat.

Finansieringsförslag för de kommande åren
Eftersom regeringen senaste åren lånat till vidlyftiga skattesänkningar kommer våra förslag för fler jobb, bättre skola och välfärd att kräva

finansiering. Vi redovisar våra finansieringsförslag för de kommande åren. Ineffektiva nedsättningar – av arbetsgivaravgifter för unga som redan har ett jobb och av krogmoms – ska avskaffas. Sverige ska ha rättvisa skatter, och ta ut punktskatter på miljön. Därutöver ställer vi oss bakom regeringens finansieringsförslag i vårpropositionen - med tre undantag: Snus ska inte straffbeskattas. Landsbygdens banker och försäkringsbolag ska inte missgynnas. Och vi ska inte spara på försvaret.

ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET

Vi presenterar en alternativ vårändringsbudget, som återger vilka förslag vi skulle ha lagt fram om vi hade suttit i regeringsställning. Regeringen har haft goda möjligheter att föreslå nya insatser för fler jobb och bättre skola redan här och nu – men har ännu en gång missat chansen att ta initiativ för en bättre utveckling i Sverige.

Investera i mindre klasser redan i höst

Vi avsätter redan i vårändringsbudgeten resurser för att minska klasstorleken i förskolleklass och årskurs 1-3. Alla skolor kommer inte att hinna genomföra reformen redan i höst. Det tar tid att hitta rätt personal och att anpassa lokaler. Men med vårt för slag är det inte resurserna som sätter gränsen för mindre klasser redan i höst.

Inför Utbildningskontraktet redan i år

Svensk arbetsmarknad kräver gymnasieutbildning. Utbildningskontraktet innebär att ungdomar som blir arbetslösa snarast anvisas en individuellt utformad plan, där studier kan kombineras med praktik eller arbete, som leder fram till gymnasieexamen. Utbildning är ett krav för att få ekonomiskt stöd från samhället. Som ett första steg i 90-dagarsgarantin föreslår socialdemokraterna att utbildningskontraktet införs under andra halvåret 2014.

Obligatorisk sommarskola och möjlighet till sommarjobb

De elever som lämnar eller riskerar att lämna grundskolan utan fullständiga betyg ska ägna en del av sommarlovet åt att lära sig det man inte lärt sig under året. Här och nu är det viktigaste att de elever som går ut nionde klass utan behörighet kompletterar sina betyg. De som studerar på sommaren bör ges möjlighet att kombinera studierna med sommarjobb.

Stärk matchningen – investera i bristyrkesutbildning

Matchningen på arbetsmarknaden fungerar inte tillräckligt bra. När konjunkturen nu tar fart ökar antalet lediga jobb. Redan nu rapporterar näringslivet om svårigheter att hitta rätt kompetens. De lediga jobben riskerar att inte tillsättas i tillräckligt hög takt, för att matchningen fungerar otillfredsställande. Därför vill vi investera i bristyrkesutbildning redan under andra halvåret 2014.

Utbilda fler barnmorskor – redan i höst

Bristen på personal är svår inom förlossningsvården. Den höga arbetsbelastningen kan få allvarliga konsekvenser för vårdkvaliteten. Många barnmorskor vittnar om en utsatt arbetssituation. En så livsavgörande händelse som en förlossning ska ske under trygga omständigheter. Sverige måste komma tillrätta med bristen på barnmorskor. Vi vill investera i fler utbildningsplatser redan i höst.

Bättre kontinuitet i äldreomsorgen

För äldre som har hemtjänst är kontinuiteten av avgörande betydelse. Äldre kan träffa mer än 20 olika anställda från hemtjänsten under en två-veckorsperiod. Även om personalen är kvalificerad innebär ständigt nya ansikten en otrygghet. Vi föreslår en stimulans till kommuner som genomför kvalitetsprogram för bättre kontinuitet i äldreomsorgen redan under andra halvåret 2014.

Ökad övningsverksamhet och stärkt materielförsörjning för försvaret
Sverige står inför en nedtrappning i flera av de internationella operationer vi deltar i. Kosovomissionen avvecklas och engagemanget i Afghanistan trappas ned. Vi föreslår att resurser förs från internationella insatser till ökad övningsverksamhet och till anskaffning av behövlig materiel.

Finansiering i den alternativa Vårändringsbudgeten
Vi finansierar förslagen i vår alternativa vårändringsbudget genom att omfördela medel som står till regeringens disposition. Vi säger också nej till att förlänga URBAN15 och föreslår att trappa ned Matlandet och Skogsriket. Vi föreslår också att alkohol- och tobaksskatten höjs redan från halvårsskiftet.

Kapitel 1-3 se **Motion 2013/14:S3004 (html)**

4. ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET

Investera i mindre klasser redan i höst
Forskningen visar att det är effektivt att göra tidiga investeringar i barns lärande. Varje elev ska ges verkliga förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan. Då måste stora klasser bli mindre. Mindre klasser möjliggör en högre kvalitet på undervisningen. Det ger mer tid för lärarna med varje enskild elev och möjliggör att varje elev ges stöd i sin utveckling. Det krävs för att höja resultaten i skolan. Vårt besked är: Mindre klasser – mer kunskap.

Socialdemokraterna har i flera års tid föreslagit mindre klasser i de lägre åldrarna. Regeringen har dessvärre röstat ned våra förslag, och istället valt att sänka skatten. Nu uppger regeringen att de anslutit till vår linje. Det är välkommet. Tyvärr måste svenska föräldrar, lärare och elever vänta till nästa höst innan regeringens insatser genomförs. Det är en onödig väntan.

Vi avsätter redan i vårändringsbudgeten resurser för att minska klasstorleken i förskolleklass och årskurs 1-3. Alla skolor kommer inte att hinna genomföra reformen redan i höst. Det tar tid att hitta rätt per sonal och att anpassa lokaler. Men med vårt förslag är det inte resurserna som sätter gränsen för mindre klasser redan i höst.

Vi avsätter 775 miljoner kronor redan under andra halvåret 2014 för att minska klasstorleken i förskoleklass och åk 1-3. Vi finansierar detta genom att föreslå att höjningen av tobaks- och alkoholskatten införs från den 1 juli 2014.

Inför Utbildningskontraktet redan i år
Ett första led i vår politik mot ungdomsarbetslöshet är att säkerställa att alla unga minst har den utbildningsnivå som krävs för att etablera sig långvarigt på arbetsmarknaden – gymnasiekompetens. Idag kräver svensk arbetsmarknad gymnasieutbildning. Sveriges jobbpolitik för unga måste vara långsiktig och rusta var och en för ett långt arbetsliv. Därmed måste fokus ligga på att alla unga arbetslösa avslutar sin gymnasieutbildning.

Unga arbetslösa utan gymnasieutbildning har en mycket svag ställning på arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland dem som saknar gymnasieutbildning är ungefär dubbelt så hög som bland dem som har det. Vi föreslår därför att ett utbildningskontrakt införs för alla arbetslösa under 25 år som inte fullgjort sina gymnasiestudier.

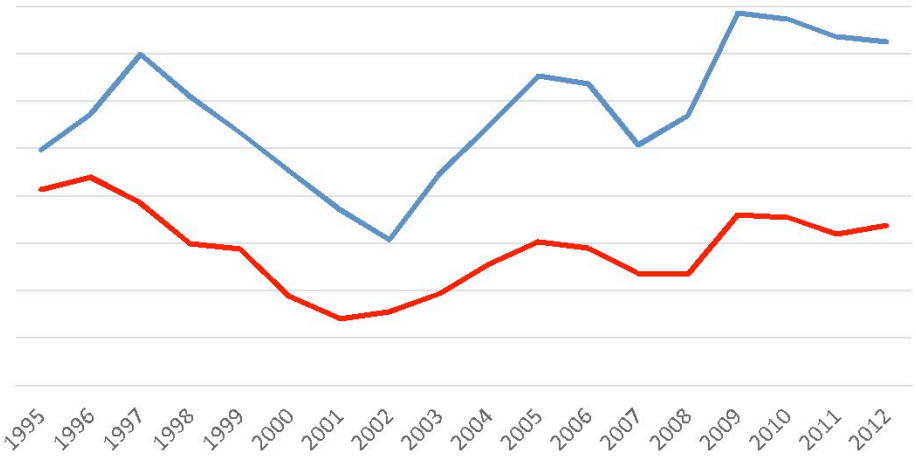

Figur 42: Arbetslöshet (20-24 år) per högsta utbildningsnivå
Procent av arbetskraften

40,0
36,3
35,0
30,0
25,0
20,0
16,9
15,0
10,0
5,0
0,0

Grundskoleutbildning Gymnasieutbildning

Källa: Eurostat

Kontraktet innebär att ungdomar som blir arbetslösa snarast anvisas en individuellt utformad plan, där studier kan kombineras med praktik eller arbete, som leder fram till gymnasieexamen. När en person under 25 år som saknar gymnasieexamen söker stöd på Arbetsförmedlingen slussas denne direkt in i utbildningskontraktet och en individuell utbildningsplan upprättas. Utbildningen är ett krav för att få ekonomiskt stöd från samhället. En modell, som använts i Västerås, innebär att ungdomar får arbeta halvtid på avtalsenliga villkor samtidigt som de läser in gymnasieexamen.

Som ett första steg i 90-dagarsgarantin föreslår socialdemokraterna ett utbildningskontrakt, som fasas in under andra halvåret 2014. Fullt utbyggt kommer utbildningskontraktet att omfatta 10 000 utbildnings platser, varav hälften – 5000 platser – väntas vara på plats vid slutet av 2014. Inom utbildningskontraktet ska unga människor vid behov kun na kombinera deltidsjobb med deltidsstudier. Kostnaden för offentlig sektor för förslaget är 200 miljoner kronor år 2014.

Obligatorisk sommarskola och möjlighet till sommarjobb

Var åttonde elev lämnar grundskolan utan behörighet för att komma in på gymnasieskolans nationella program. Det är ett misslyckande för samhället och ett svek mot dessa ungdomar. Vi har en skyldighet att se till att varje elev får reella möjligheter till fullständiga betyg. På sam ma sätt har eleverna själva en skyldighet att ta vara på de möjligheter som ges.

Sommarlovet är ungefär tio veckor långt. Vi vill använda dessa veckor klokt. Idealet är att inga elever ska behöva gå i skolan på sommaren. Men för de elever som lämnar eller riskerar att lämna grundskolan utan fullständiga betyg ska en del av sommarlovet ägnas åt att lära sig det man inte lärt sig under året. De ska få mer undervisningstid med professionella lärare.

Den utökade undervisningstiden under sommaren ska gälla elever i årskurserna 6-9. Dessa elever ska ges utökad undervisningstid i upp till

20 dagar under sommaren. Därmed ska alltså skolplikten omfatta delar av sommarlovet. Här och nu är det viktigaste att de elever som går ut nionde klass utan behörighet kompletterar sina betyg. Därför riktar vi insatsen i vårbudgeten 2014 till niondeklassarna.

De som studerar på sommaren bör ges möjlighet att kombinera studierna med sommarjobb. Ett sommarjobb är ofta ungdomars första kontakt med arbetslivet. Genom sommarjobb får ungdomar lära sig vilka krav som ställs på en arbetsplats, de får praktisk arbetslivserfarenhet och referenser för sitt framtida jobbsökande.

Flera kommuner genomför särskilda insatser för att erbjuda ungdomar sommarjobb. Ett sommarjobb är för många ungdomar ett första steg in på arbetsmarknaden. Ett jobb på sommaren är en möjlighet att knyta kontakter och samla erfarenhet inför framtida jobbsökande. Enligt en utredning från IFAU ger kommunala sommarjobb effekt på framtida arbetsinkomster. Vi vill stimulera de kommuner som erbjuder sommar jobb till dem som läser klart kurser på sommaren.

Vi föreslår obligatorisk sommarskola. De som studerar på sommaren bör ges möjlighet att kombinera studierna med sommarjobb. Vi vill stimulera de kommuner som erbjuder sommarjobb till dem som läser klart kurser på sommaren.

Vi vill investera 70 miljoner kronor 2014 för att för att de niondeklassare som inte nått behörighet under vårterminen ska kunna läsa upp betygen under sommarlovet.

För att locka så många som möjligt att läsa på sommaren riktas en särskild stimulans om 80 miljoner kronor till de kommuner som erbjuder sommarjobb till dem som studerar på sommarlovet.

Stimulera förstagångsexportörer
Kreditrisker tillhör de främsta hindren för etablering för små och medelstora företag på nya marknader. Exportkrediter är en framgångsrik metod för det offentliga att främja export. Vi vill utveckla Exportkreditnämndens verksamhet i syfte att ytterligare sänka trösklarna för små och medelstora företags i samband med export genom att pröva möjligheten till subventionerade garantiavgifter för förstagångsexportörer. Modellen förutsätter att tillvägagångssättet är förenligt med gällande statsstödsregler (EU och OECD) och innebär att EKN behöver tillföras medel som kompenserar för uteblivna garantiavgifter.

Vi avsätter 20 miljoner kronor år 2014 för subvention av garantiavgifterna för förstagångsexportörer.

Stärk läsutvecklingen genom folkbildning
Folkbildningen har en viktig roll att spela för att stärka läsutvecklingen i Sverige. Redan från i höst vill vi avsätta medel för detta ändamål. Medlen ska fördelas av Kulturrådet och gå till läsfrämjande projekt som kan visa på dokumenterat goda resultat. Medlen ska kunna sökas av ideella föreningar och organisationer i samarbete med t.ex. folkbiblioteken och arbetsplatsbiblioteken för att nå nya grupper.

Vi föreslår att 5 miljoner kronor tillförs Kulturrådet för att stödja läsfrämjande projekt under andra halvåret 2014.

Stärk matchningen – investera i bristyrkesutbildning
Matchningen på arbetsmarknaden fungerar inte tillräckligt bra. Trots att nästan 400 000 personer söker jobb, så har många arbetsgivare svårt att hitta rätt arbetskraft. Sverige lider av ett rekryteringsgap.

När konjunkturen tar fart ökar antalet lediga jobb. Om matchningen

inte fungerar tillräckligt bra kommer arbetsmarknaden att stärkas långsammare än nödvändigt. De lediga jobben riskerar att inte tillsättas i tillräckligt hög takt. Därmed riskerar rekryteringsgapet att vidgas i konjunkturuppgången. En ansvarsfull politik tar sikte på att stärka matchningen på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen är en helt central aktör i detta arbete. Dessvärre har Arbetsförmedlingen lågt förtroende hos såväl arbetslösa, arbetsgivare som hos många av dess anställda. När vare sig arbetslösa eller arbetsgivare förväntar sig något utbyte, utan kanske till och med drar sig från att använda förmedlingens tjänster, måste något göras. Arbetsförmedlarnas professionella kompetens behöver tas bättre tillvara. Vi vill utveckla och göra om Arbetsförmedlingen till en matchningsspecialist tillsammans med andra aktörer.

Arbetsförmedlingens arbete bygger på att både arbetsgivare och arbetslösa känner ett förtroende för verksamheten, att arbetsgivare ser förmedlingen som en naturlig samarbetspartner och att arbetslösa vill och förmås att jobba helhjärtat för att hitta ett jobb. För att detta ska bli verklighet föreslår vi följande förändringar:

Utbilda för bristyrken. Vi vill utforma en satsning på bristyrken i nära samverkan med det privata näringslivet och andra arbetsgivare. Huvuddelen av utbildningen förväntas ske inom ramen för den arbetsmarknadsutbildning som finns, men vi vill därtill öppna upp mellan den reguljära utbildningen och arbetsmarknadsutbildningen. På så sätt blir det möjligt att ta större delar av utbildningssystemet i anspråk för en satsning på bristyrkesutbildning. Yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar är av stor vikt för att arbetsgivare ska hitta rätt personal och är samtidigt ett snabbt sätt för den enskilda att hitta ett kvalificerat arbete.

Arbetsgivarnas krav måste sättas i centrum. Arbetsförmedlingens kontakter med näringslivet måste intensifieras. Arbetsgivare ska vara med och styra och kvalitetssäkra utbildning och andra insatser – enbart insyn och rådgivande räcker inte. Arbetsgivar- och arbetstagarrepre sentanter på regional och nationell nivå bör ha en större representation och inflytande över verksamheten.

Arbetslösa ska ha rätt till det stöd som krävs från första dagen. Regeringens regler om hur många dagar någon måste gå i arbetslöshet innan denne kan få kvalitativt stöd, och hur många dagar som måste gå innan arbetsförmedlaren har rätt att anvisa en åtgärd, en utbildning eller en praktikplats ska därför tas bort.

Regelstyrningen ska minska. Arbetsförmedlingen ska i stället styra mot och följa upp resultatet– om människor kommer i arbete eller inte. Arbetsförmedlarna är experter på arbetsförmedling. De måste få använda sin professionella kompetens.

Ge alla som söker jobb ett professionellt stöd – oavsett om man är tjänsteman eller arbetare, vilken utbildning man har eller vad man har gjort tidigare. Stödet från Arbetsförmedlingen måste anpassas till varje individ och behöver också kunna se olika ut beroende på geografisk ort, sektor eller yrke.

Samarbetet med andra aktörer behöver breddas och fördjupas. Genom att använda kompetens och kontaktvägar från flera olika aktörer ökar möjligheterna att ge varje individ just den hjälp han eller hon behöver. Det finns såväl arbetsgivare som fackliga organisationerna som redan idag gör ett gott och utvecklat arbete för sina medarbetare och medlemmar, själva och genom gemensamma organ. Därför ska Arbetsförmedlingen ha ett nära samarbete med utomstående aktörer.

Undanröj vattentäta skott mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning. Idag bedrivs ett fåtal utvalda yrkesutbildningar som arbetsmarknadsutbildning, huvudsakligen inom de mansdominerade delarna av arbetsmarknaden. Detta trots att efterfrågan på andra utbildningar också är stor. Vi föreslår att de vattentäta skotten mellan arbetsmarknadsutbildning och reguljär utbildning ska tas bort. Arbetsförmedlingen ska kunna upphandla platser inom yrkesvux, yrkeshögskola, vuxenutbildning och högskola för att skräddarsy kortare utbildningar som gör att arbetssökande hittar jobb.

Vi investerar 70 mkr under andra halvåret 2014 i nya platser inom bristyrkesutbildning. Platserna fasas in under perioden, och når volymen 2 000 platser vid årets slut.

Utbilda fler barnmorskor – redan i höst

Bristen på personal är synnerligen svår inom förlossningsvården. Den höga arbetsbelastningen får allvarliga konsekvenser för vårdkvaliteten. Många barnmorskor vittnar om en utsatt och osäker arbetssituation. En så livsavgörande händelse som en förlossning ska ske under trygga omständigheter.

Tryggheten och tiden med en barnmorska under hela förlossningen har visat sig i studier vara det mest avgörande för en bra förlossning. Där med krävs att antalet barnmorskor ökar. Det går inte att skjuta frågan om kompetensförsörjning inom förlossningsvården framför sig. Rege ringens satsningar kommer för sent. Det råder brist på personal nu och risken är att fler barnmorskor blir sjukskrivna eller tvingas gå ner i arbetstid om arbetsmiljön inte förbättras och personalförsörjningen säkras.

Socialdemokraterna föreslår fler utbildningsplatser på barnmorskeutbildningen under hösten 2014, för att möta den brist som råder och kommer att råda. I hela landet beräknas 100 fler utbildningsplatser kunna tillföras.

Vi föreslår 100 nya platser på barnmorskeutbildningen redan till höst terminen, till en sammantagen kostnad av 10 miljoner kronor under andra halvåret 2014.

Kontinuitetssatsning i äldreomsorgen

Den svenska äldreomsorgen behöver en långsiktig kvalitetsplan. Kvali tetsplanen ska omfatta åren 2015-2025 med etappvisa mål och delmål. Planen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet, åtgärda kvalitetsbrister och öka jämlikheten, inflytandet och valfriheten för de äldre samt inne hålla ett program för generationsväxling för personalen. Personalen ska ha tillgång till utvecklingsmöjligheter, kompetensutveckling, en bra arbetsmiljö och bra arbetsvillkor. Äldreomsorgen kommer att behöva mer personal, mer kompetens och mer investeringar. Det kräver långsiktig och uthållig planering över en 10-årsperiod för att ge resultat.

För äldre som har hemtjänst är kontinuiteten av avgörande betydelse. Kontinuitet är en av de indikatorer som mäts i Öppna Jämförelser – Vård och omsorg om äldre. I mätningen ingår personer som är 65 år och äldre som har två eller fler besök av hemtjänsten varje dag, förutom trygghetslarm och matleveranser. Statistiken visar att äldre, i den kommun där kontinuiteten är som lägst, kan träffa mer än 20 olika anställda från hemtjänsten (hemsjukvårdpersonal ej medräknad) under en två-veckorsperiod. I den kommun som uppvisar högst kontinuitet träffar den äldre endast sex anställda från hemtjänsten under

motsvarande period. I de flesta kommuner rör det sig om att 10-16 olika anställa besöker den äldre under en två-veckorsperiod.

Även om personalen är kvalificerad innebär ständigt nya ansikten en otrygghet. Skillnaderna i kontinuitet mellan kommuner visar att det går att förbättra kontinuiteten med en bättre arbetsplanering av personalen. Vi vill därför införa ett stimulansbidrag för kommuner som genomför kvalitetsprogram för bättre kontinuitet i äldreomsorgen.

Vi föreslår att 50 miljoner kronor investeras i en stimulans för bättre kontinuitet i äldrevården redan under andra halvåret 2014.

Ökad övningsverksamhet och stärkt materielförsörjning
Från Socialdemokraternas sida anser vi att de internationella insatserna är viktiga. Sverige ska som nation vara beredd att delta tillsammans med andra länder i operationer som syftar till gemensam säkerhet och fred. Vårt engagemang är långsiktigt och tydligt på denna punkt.

Vi står dock inför en nedtrappning i flera av de operationer vi deltar i. Kosovomissionen avvecklas och engagemanget i Afghanistan trappas ned. Situationer då missioner behövs kan uppstå och nya åtaganden kan bli aktuella.

Den ekonomiska ram som föreslogs för internationella insatser i höstens budgetproposition kommer inte att tas i anspråk. Socialdemokraterna föreslår att 400 miljoner kronor från halvårsskiftet förs över till dels förbandsverksamheten, dels materielanslaget. 200 miljoner kronor kan därmed specificeras till en ökad övningsverksamhet i förbanden och 200 miljoner kronor kan specificeras till av försvarsmakten redovisade behov när det gäller förbandens materiel.

Socialdemokraterna vill också markera att den av regeringen föreslagna administrativa besparingen omfattande 101 miljoner kronor inte kan accepteras.

Vi föreslår att 400 miljoner kronor förs från anslaget för Försvarsmaktens insatser internationellt till anslaget för anskaffning av materiel samt anslaget för förbandsverksamhet och beredskap.

Finansiering
Vi anser att det är viktigt att sätta igång insatser för jobb och utbildning här och nu. Det kräver att vi prioriterar inom statens utgifter. Vi föreslår att ett antal av regeringens insatser som bedöms vara ineffektiva eller lågprioriterade avvecklas eller trappas ned.

I vårändringsbudgeten avräknas från biståndet medel som går till flyktingmottagandet. För att finansiera detta görs neddragningar på verksamheter inom biståndsramen, utan att dessa redovisas för riksdagen. De förändringar som görs bör tydligt framgå i förslaget till riksdagen, som annars inte har ett fullgott beslutsunderlag. Regeringen lovade i höstas att anslå medel till den Gröna klimatfonden från biståndsanslaget. Vårpropositionen är dock otydlig om huruvida regeringens löfte kvarstår, eller om det infrias först nästa år. Vi anser att regeringen ska stå fast vid Sveriges åtaganden gentemot den Gröna klimatfonden.

Vi vill prioritera sommarskola för niondeklassare och att stimulera sommarjobb för ungdomar. Vi vill också påbörja stimulansen av Utbildningskontraktet redan i år. Dessutom råder brist på barnmorskor, och det är angeläget att öppna nya utbildningsplatser redan i höst. Därutöver anser vi att det är angeläget att investera i kontinuitet inom äldrevården. Därför föreslår vi följande besparingar eller omdispositioner:

Avveckla URBAN15. Vi avvecklar regeringens urbana prestationsbidrag. Detta stärker offentliga finanser med 99 miljoner kronor 2014.

Trappa ned “Skogsriket” och ”Matlandet”. Vi vill avveckla projektet Skogsriket - dock ej rådgivningsverksamheten. Vi har presenterat andra förslag för att stärka miljöarbetet i skogsbruket. Vi vill också trappa ned de delar av Matlandet Sverige-satsningen som enligt regeringens egen utvärdering har låg måluppfyllelse. Detta stärker offentliga finanser med sammantaget 25 miljoner kronor 2014.

Nej till stimulansmedel för sammanslagningar av universitet och högskolor. Detta stärker offentliga finanser med 42 miljoner kronor.

Ändra inriktning på medel till regeringens disposition för att starta utbildningskontraktet redan i höst, för att investera i obligatorisk sommarskola och för att investera i sommarjobb. Vi vill använda medel regeringen avsatt för egen disposition. Sammantaget stärker detta offentliga finanser med 354 miljoner kronor 2014.

APPENDIX 1 – ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET, REFORMER OCH FINANSIERING

Intäkter	**(miljoner kronor)**
Höjd alkohol- och tobaksskatt från den 1 juli 2014	775
Nej till URBAN15	99
Avtrappning av Matlandet och Skogsriket	25
Nej till stimulansmedel för sammanslagningar	42
Ändrad inriktning på medel för regeringens disposition	354
Summa	**1295**

Utgifter	**(miljoner kronor)**
Mindre klasser redan från höstterminen	775
Starta utbildningskontraktet redan i höst	200
Sommarskola för årskurs 9	70
Sommarjobb	80
Stimulera förstagångsexportörer	20
Utbilda barnmorskor redan i höst	10
Investera i bristyrkesutbildning	70
Stärk läsutvecklingen genom folkbildning	5
Kontinuitetssatsning i äldreomsorgen	50
Summa	**1280**
Netto, offentlig sektor	**15**

Stockholm den 29 april 2014
Mikael Damberg (S)
Berit Högman (S)
Agneta Gille (S)
Hans Hoff (S)
Eva Sonidsson (S)
Björn von Sydow (S)
Fredrik Olovsson (S)
Jennie Nilsson (S)
Morgan Johansson (S)
Veronica Palm (S)
Urban Ahlin (S)
Peter Hultqvist (S)
Tomas Eneroth (S)
Lena Hallengren (S)
Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)
Ibrahim Baylan (S)
Anders Ygeman (S)
Matilda Ernkrans (S)
Leif Jakobsson (S)
Ylva Johansson (S)
Marie Granlund (S)

Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014

Från riksdagen 2 maj 2014:
Motion 2013/14:V70 (html)

Från vänsterpartiets hemsida på Internet. 29 april 2014:

Välfärd och ökad jämlikhet i budgeten

Det blir de med lägst inkomster som tjänar på Vänsterpartiets politik. Det stod klart när Ulla Andersson presenterade partiets vårbudget.

Gemensam välfärd och solidaritet är nyckelorden för Vänsterpartiets vårdbudget för de kommande åren. Kampen mot arbetslösheten ska vara målet för den ekonomiska politiken. Stora satsningar på välfärden är nödvändiga för att hålla ihop samhället.

- Vi föreslår mer resurser till hela välfärden. Det är pengar till förlossningsvård, fritidshem, skola, äldreomsorg och sjukvård. Det är verksamheter som vittrat sönder de senaste åren och vi tycker att en välfärd att lita på måste få kosta pengar, säger Ulla Andersson, ekonomiskpolitisk talesperson för Vänsterpartiet.

I budgeten ligger även en långrad satsningar på de med lägst inkomster. Vänsterpartiet föreslår bland annat höjt underhållsstöd, förbättrad sjukersättning, höjt bostadstillägg, höjt försörjningsstöd för barnfamiljer och sänkt skatt för sjuka, arbetslösa, m.fl. Den ekonomiska jämlikheten kommer att öka med en sådan politik.

- Regeringen har ökat de ekonomiska orättvisorna i samhället. Det är dags att välja en annan väg. Vi bekämpar inte arbetslösheten genom att straffa de arbetslösa, folk blir inte friskare av sämre sjukförsäkring. Vem som helst av oss kan drabbas av dåliga skeenden i livet. Då är det viktigt att man kan lita på att skyddsnäten håller, säger Ulla Andersson

Läs hela Vänsterpartiets budgetmotion (pdf)
Läs presentationen av budgetmotionen (pdf)
Läs om Vänsterpartiets förslag till Röd skatteväxling (pdf)
Läs om Vänsterpartiets förslag till 500 miljoner för en tryggare förlossningsvård (pdf)
Läs om Vänsterpartiets förslag till En bättre start för alla barn (pdf)
Se hela presentationen på youtube

Från vänsterpartiets hemsida 30 april 2014.
Läs hela Vänsterpartiets budgetmotion (pdf)

Partimotion Motion till riksdagen 2013/14:V070 sj

av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) Välfärd att lita på
Vänsterpartiets vårbudgetmotion för 2014/sj 2014-04-28

1 Sammanfattning

Ett land som byggs med gemensam välfärd och solidaritet är i grunden starkare än ett land där marknadens girighet får råda. Regeringen har brutit ned mycket av det samhälle som vi under många år har byggt upp tillsammans.

Välfärden har börjat vittra ned. I privatiseringarnas spår omfördelas resurser från kvinnor till män och kvinnor täcker upp där välfärden brister, med obetalt arbete. Resursbrist och privatiseringar håller på att förvandla rätten till bostad, utbildning, vård och omsorg till ett privilegium för dem som har råd. Resultatet blir en otrygg arbetsmarknad med hög arbetslöshet, ökad bostadsbrist, försämrad välfärd, ökade klassklyftor och ett mindre jämställt samhälle. Sverige har blivit ett risksamhälle där ingen längre kan lita på att de gemensammatrygghetssystemen, som sjukförsäkring och a-kassa, finns där när de behövs.

Samtidigt som skatterna sänkts med 140 miljarder kronor mellan 2006 och 2014 har de sammanlagda statsbidragen till kommunerna endast ökat med 5,2 miljarder kronor i fasta priser. Regeringens skattesänkningar är därmed 27 gånger så stora som deras sammanlagda satsningar till vård, skola och omsorg. Effekterna syns i större gruppstorlekar på fritids och i förskolan, akut personalbrist i sjukvården och äldreomsorgen och i växande kunskapsskillnader i skolan.

Efter snart åtta år av borgerlig regering kan vi konstatera att den förda politiken har inneburit att arbetslösheten har ökat med 77 000 personer. Särskilt oroande är den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa. Antalet personer som varit utan arbete mer än ett år har ökat med över100 procent sedan 2006.

Trots massarbetslöshet präglas regeringens politik av brist på samhällsnyttiga investeringar som kan skapa jobb. I stället ökar de ekonomiska klyftorna och tryggheten har försämrats för alla. Inkomstgapet mellan kvinnor och män har ökat kraftigt, och allt fler barn växer upp i fattigdom. Unga får allt svårare att etablera sig i arbetslivet och skaffa en egen bostad.

Vänsterpartiet vill gå en annan väg. Vi motsätter oss att det privata vinstintresset tillåts styra i välfärden och att gemensamma skattemedel slösas bort. Inga skattepengar för vård, skola, förskola och äldreomsorg ska gå till företag som är ute efter att ta ut vinst. Våra pengar ska gå till satsningar på personal och verksamhet för att öka kvaliteten.

Huvuduppgiften för den ekonomiska politiken ska vara att bekämpa arbetslösheten. Full sysselsättning ska vara det övergripande målet. Vänsterpartiet föreslår i denna motion därför ett alternativt ekonomiskt ramverk. Detta innebär bl.a. att penningpolitiken kompletteras med ett sysselsättningsmål och att dagens överskottsmål ersätts med ett mål om balans över en konjunkturcykel.

Vänsterpartiets ekonomiska politik syftar till att skapa nya jobb. Vi föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden. Vi höjer de generella statsbidragen till kommuner och landsting och budgeterar för ett stort antal riktade satsningar på vården, skolan och omsorgen.
Vi föreslår omfattande investeringar i infrastruktur, grön omställning och bostadsbyggande. Redan nästan år räknar vi med att våra satsningar ger ungefär 40 000 nya jobb. Vi föreslår mer resurser till hälso-

och sjukvården för att kunna anställa mer personal och öka antalet vårdplatser. För att stärka landstingens arbete med hela vårdkedjan kring den gravida kvinnan föreslår vi en satsning på 500 miljoner kronor per år till förlossningsvård. Detta är en kraftfull förstärkning som ger landstingen möjligheter att anställa fler barnmorskor, höja lönerna och satsa på en långsiktig kompetensförsörjning och därmed få en bättre mödra- och förlossningsvård. Vi föreslår också en rejäl satsning på äldreomsorgen och hemtjänsten för mer personal samtidigt som vi satsar på grundläggande yrkesutbildning och på att öka inflytandet för de äldre.

I barns liv har skolan en central roll. Vi föreslår därför att skolan får ett särskilt statsbidrag för att öka lärartätheten i grundskolan och en extra förstärkning av resurser till skolor med särskilt stora behov. Satsningen innebär 6 000 fler lärare i grundskolan. Men också förskolan behö-ver resurser för att minska gruppstorlekarna och för vidareutbildning av barnskötare. Vi förbättrar vardagen för alla dem som arbetar på kvällar, nätter och helger genom att satsa på barnomsorg på obekväm arbetstid. Barn till arbetslösa och föräldralediga ska ha rätt till 30 timmars förskola i veckan. Vi föreslår också en satsning på mer personal och minskade barngrupper i fritidshemmen samt en satsning på maxtaxa i kulturskolan.

Vi vill ställa om Sverige så att vi lever inom vad som är hållbart. Vi föreslår därför skarpare klimatmål i Sverige och för EU och införandet av en klimatbudget. Vi vill ställa om till ett 100 procent förnybart energisystem med en storsatsning på solenergi, vindkraft, energieffektivisering och utveckling av grön teknik. Vi lägger fram de mest ambitiösa klimatinvesteringarna av alla partier. Vi vill bygga ut och förbättra landets infrastruktur för att ta itu med uppgiften att bygga ett hållbart transportsystem i Sverige. Vi investerar i ett nytt klimatprogram med stöd till kommuner, landsting och företag. Vi vill också investera i omfattande stöd till bostadsbyggandet för att skapa fler hyresrätter och till upprustning av miljonprogrammets bostäder och välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden.

Välfärden måste få kosta skattepengar. För Vänsterpartiet är det viktigt att skatt tas ut av dem som kan betala. Vi föreslår därför att en röd skatteväxling genomförs med innebörden att ingen som tjänar mindre än 30 000 kronor i månaden får höjd inkomstskatt, samtidigt som en ny finansskatt införs. Bankerna har gjort miljardvinster de senaste åren och Vänsterpartiet menar att det är rimligt att de bidrar mer till de omfattande satsningar och reformer som Vänsterpartiet ser som nödvändiga de närmaste åren. Vi föreslår också en sänkt skatt för arbetslösa, sjukskrivna, föräldralediga m.fl.

Genom privatiseringarna av vård, skola och omsorg ersätts själva grundidén med medborgarnas rätt till välfärd efter behov med det privata näringslivets jakt på mesta möjliga vinst. Det leder till ökad segregering i skolan, att relativt friska men lönsamma patienter prioriteras framför dem med störst behov och till en ovärdig jakt på kostnader för människors värdighet och välmående inom omsorgen. Välfärden är inte till salu. Vänsterpartiets ekonomiska politik är en politik för en välfärd att lita på.

	sida
2 Innehållsförteckning	**3**
3 Förslag till riksdagsbeslut	**5**
4 Det ekonomiska läget	**6**
5 Ekonomiska ramverk för ökad sysselsättning	**28**
6 Gemensam välfärd	**34**
7 Jämställdhet	**45**
8 Investeringar för fler jobb och grön omställning	**48**
9 Ett hållbart arbetsliv med plats för fler	**54**
10 Aktiv näringspolitik	**60**
11 Skatter	**62**
12 Effekter av Vänsterpartiets budget sid	**68- 69**

Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014

Läs presentationen av budgetmotionen (pdf)

Välfärd att lita på
•Inga vinstintressen i välfärden
•Ökad kvalitet i vård, skola och omsorg med fler anställda och **ökade resurser**
•40 000 nya jobb redan första året
•Ökad ekonomisk jämlikhet

Arbetslöshet och sysselsättning
•Arbetslöshet: + 77 000
•Sysselsättningsgrad: -36 000
•Långtidsarbetslöshet (+ 1 år): 107 procent
•Trots ökad arbetslöshet har utbetalningarna till a-kassan minskat med 13 miljarder kr mellan 2006-2014

Urholkad välfärd
•Äldreomsorgen: 1 900 färre årsarbetare 2012 jämfört med 2007, men samtidigt har vi fått fler äldre
•Äldreomsorgen: Bara 42 procent av de demenssjuka får plats på äldreboende jämfört med 56 procent år 2000
•Sjukvården: I 15 av 21 landsting stängs vårdplatser p.g.a. personalbrist
•Fritidshemmen: Från 33,5 elever per avdelning 2007 till 40,4 elever per avdelning 2013
•Reala skatteinkomster per capita 2006-2013: -7 procent, motsvarar -77 miljarder kr

Ökad ojämlikhet
•Den tiondel med de högsta inkomsterna har ökat sin årliga disponibla inkomst med mer än vad de 50 procent av befolkningen med lägst inkomster har fått tillsammans (2006-2012)
•Andelen relativt fattiga har ökat med drygt 40 procent (2006-2012)
•Den relativa fattigdomen har ökat 5 gånger mer under perioden 2006-2012 jämfört med perioden 2000-2006
•Skillnaden mellan mäns och kvinnors nettoinkomster har ökat med 50 procent mellan 2006-2014, motsvarar 1 850 kr/mån
•Var fjärde ensamstående mamma lever på ekonomiskt bistånd

Vinstdrivande företag dränerar välfärden
•9,2 miljarder av våra skattepengar går varje år till privata vinster, motsvarar lönekostnader för t.ex. 23 000 undersköterskor
•Inom sjukvården handlar det om cirka 4,2 miljarder kr per år
•10 procent lägre personaltäthet i privat äldreboenden
•15 procent lägre lärartäthet vid fristående gymnasier
•Bara 29 procent av personalen i fristående fritidshem har fritidspedagog-, lärar-eller förskollärarexamen jämfört med 56 procent i kommunala
•Vänsterpartiet vill att välfärden ska ägas gemensamt av oss alla eller av icke-vinstdrivande aktörer. Företag som vill fortsätta verka inom välfärden är välkomna att göra det genom att omvandla sig till svb-bolag.

Krackelerad välfärd
•Om utgiftstaket 2016 på 2006 års nivå: + 174 miljarder
•Besparingarna främst i transfereringssystemen
Diagram
Källa: SKL, BP14, VP13 och egen beräkning

Krackelerad välfärd
•Skattesänkningar 2006-2014: 140 miljarder
•Välfärdssatsningar till kommunerna 2006-2014: 5,2 miljarder
•Konjunkturinstitutet: krävs skattehöjningar på 100 miljarder till 2018
•Regeringen i VP14: 8 miljarder
Diagram
Källa: SKL, BP14, VP13 och egen beräkning

Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014

Ramverk för full sysselsättning
•Överskottsmålet ersätts med ett mål där de offentliga finanserna ska vara i balans över en konjunkturcykel
•Åtgärdsplaner för full sysselsättning
•Investeringsbudget
•Klimatbudget
•Sysselsättningsmål för penningpolitiken
•Höjt inflationsmål till 3 procent

En bättre start för alla barn
•Mindre barngrupper i förskolan
•Fler satsningar på förskolan: vidareutbildning av barnskötare, 30 timmar per vecka för barn till arbetslösa och föräldralediga, barnomsorg på obekväm arbetstid
•Mindre grupper på fritids
•Maxtaxa i kulturskolan
Kostnad: 5,3 miljarder kr

Satsningar på sjukvården
•Trygga och säkra förlossningar
•Mer personal och fler vårdplatser i sjukvården
•Fler specialistsjuksköterskor
•Avgiftsfria läkemedel för barn
•Förbättrad missbruksvård
Kostnad: 4,8 miljarder kr

Satsningar på äldreomsorgen
•Ökad bemanning på äldreboenden:9000 fler undersköterskor om tre år
•Hemtjänstmiljard
•Max 100 kr per timme för hemtjänst
•Valfrihet i vardagen
Kostnad: 4,3 miljarder kr

Satsningar på låginkomsttagare
•Höjt underhållsstöd med 400-600 kronor
•Förbättrad sjuk-och aktivitetsersättning och höjt bostadstillägg ger 1 100 kr/mån mer för en med antagandeinkomst på 20 000 kr
•Höjt bostadstillägg för pensionärer och höjd garantipension ger 600 kr/mån mer för en garantipensionär
•Höjt a-kassetak ger 4 000 kr/mån mer för en arbetslös som idag får ut 11 000 kr/mån efter skatt
•Höjt försörjningsstöd för barnfamiljer med 300 kr/månad och barn
•Sänkt skatt sjuka, arbetslösa, föräldralediga m.fl. 500 kr/mån
•Förbättrade insatser för att personer med funktionsnedsättning ska få arbete: 1,5 miljarder

Investeringar och energiomställning
•Järnväg och kollektivtrafik
•Miljövänligare privatbilism
•Energiomställning
•Klimatsatsningar i kommunerna
•Investeringsstöd för miljövänliga hyresrätter•Upprustning av hyresrätter och välfärdslokaler
Kostnad: 18 miljarder kr

Vänsterpartiets skatteförslag
Större förändringar:
•Bolagsskatt 26 procent
•Finansskatt
•Slopad ineffektiv nedsättning av socialavgifter för unga
•Avskaffad sänkt krogmoms
•Avtrappat jobbskattavdrag från 30 000 kr/mån
•Avskaffat RUT-avdrag
•Flygskatt

Vänsterpartiets skatteförslag
•Ingen med inkomst upp till 30 000 kr/mån för höjd inkomstskatt. För inkomster däröver trappas jobbskatteavdraget av.
•Sänkt skatt för sjuka, arbetslösa, föräldralediga m.fl. med ca 500 kr/mån
•Avdragsrätt fack och a-kassa
•Slopad fastighetsskatt för hyresrätter

Regeringens skatteförslag
•Ja till slopat avdrag pensionssparande
•Ja till höjd fordonsskatt
•Ja till höjd skatt på alkohol
•Höjd skatt på tobak –samma intäkt som regeringen men höjd skatt med 8 procent på både snus och cigaretter
•Nej till slopad gruppregistrering för moms –p.g.a. att förslaget missgynnar landsbygden
•Nej till myndighetsbesparing
•Nej till slopad åldersavskrivning studielån
•Ja till höjd påminnelse-och expeditionsavgift CSN

Jobb och utbildningsplatser
Tabell

Finansiellt sparande
Tabell

Välfärd att lita på
•Inga vinstintressen i välfärden
•Ökad kvalitet i vård, skola och omsorg med fler anställda och ökade resurser
•40 000 nya jobb redan första året
•Ökad ekonomisk jämlikhet

Röd skatteväxling. Förslag ur Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014

Läs om Vänsterpartiets förslag till Röd skatteväxling (pdf)

Vad föreslår Vänsterpartiet?
Ingen låg- och medelinkomsttagare ska få högre inkomstskatt med Vänsterpartiets politik. Om man har en lön på 30 000 kronor eller mer per månad får man däremot betala lite mer i skatt. För att finansiera detta vill Vänsterpartiet beskatta den finansiella sektorn, dvs. banker och kreditmarknadsinstitut mer än idag.

Vad innebär förslagen?
Vänsterpartiet vill trappa av jobbskatteavdraget från en månadslön på 30 000 kronor. Det betyder att om man t.ex. tjänar 40 000 kronor per månad får man betala drygt 1 000 kronor mer i skatt per månad. Om man tjänar 32 000 kronor höjs skatten med ca 200 kronor per månad.

Finansskatten tas ut på summan av vinster och löneutbetalningar i banker och kreditmarknadsinstitut. Skatten läggs alltså på vissa företag och inte på de finansiella tjänsterna. Detta eftersom företag är lättare att definiera och avgränsa. Försäkringsbolag ingår inte i underlaget för beräkningen. Skattesatsen sätts till 15 procent. Uppskattningsvis blir intäkterna från skatten 12 miljarder kronor årligen.

Varför lägger vi dessa förslag?
Regeringen har under sin mandatperiod satsat 27 gånger mer på skattesänkningar än på vård, skola och omsorg i kommunsektorn. Behovet av satsningar i välfärden, på jobb och på investeringar i såväl

infrastruktur som bostadsbyggande är stora. För att kunna göra satsningar på de här områdena behövs större skatteintäkter än idag. Vänsterpartiets syn är att skatt ska betalas efter bärkraft. Därför måste skattesystemet göras mer rättvist. Vänsterpartiet vill inte höja skatten för låg- och medelinkomsttagare. Däremot menar vi att bankerna måste bidra mer till samhällsbyggandet än vad de gör idag. Vi föreslår att det införs en finansskatt.

Sveriges fyra storbanker har tillsammans en verksamhet som är ungefär fyra gånger så stor som BNP. Därför utgör den ett direkt hot mot den finansiella stabiliteten i landet, oavsett hur strikt reglerad den är. Förra året gjorde de fyra storbankerna sammantaget en vinst på 90 miljarder kronor.

Vi medborgare betalar på flera sätt för bankernas övervinster. Till exempel har bankernas marginaler på bolånen stigit mycket de senaste åren. Vinsten på bolån beräknas till cirka 10 miljarder kronor. Det är pengar som landets bostadsägare har jobbat ihop. För en bostadsägare med ett miljonlån på rör det sig om mellan 5 000 till 10 000 kronor per år. Det har sagts att marginalerna behövs för att kapitalisera bankerna, men nu visar det sig att bolånekunderna i stor utsträckning betalat till en enorm aktieutdelning åt bankägarna.

Skattebetalarna garanterar också bankernas verksamhet så att bankerna själva kan låna billigare på marknaden. Deras långivare vet att staten inte tillåter att bankerna går omkull och att skattebetalarna kommer att finansiera eventuella förluster. Enligt Riksbanken tjänade bankerna ca 30 miljarder kronor per år på garantin mellan 2002 och 2010. Inget tyder på att det inte skulle röra sig om mindre pengar idag.

De fyra stora affärsbankernas ägare har avkastningskrav på uppåt 15 procent. Det leder till en riskabel och spekulativ verksamhet. Vänsterpartiet menar att behövs åtgärder för att minska risktagandet inom finanssektorn och begränsa spekulationsekonomin. Vi har tidigare lagt ett antal förslag för att reformera finanssektorn. Men vi menar också att finanssektorn bör beskattas på ett sätt som minskar de risker man utsätter samhällsekonomin för.

Idag är finanssektorn underbeskattad. Det beror bland annat på att finansiella tjänster är momsbefriade inom EU. Ett sätt att göra beskattningsvillkoren för finanssektorn mer lik villkoren i andra branscher är givetvis att momsbelägga finansiella tjänster. Sverige kan dock inte ensamt införa moms på finansiella tjänster såsom EU:s momsdirektiv är utformat. Det skulle dessutom föra med sig en del praktiska svårigheter eftersom det ofta inte finns någon prissättning på finansiella tjänster. Vänsterpartiet föreslår alltså därför istället att det införs en finansskatt. Skattebasen är summan av vinster och löneutbetalningar i banker och kreditmarknadsföretag. Idén om den här typen av finansiell aktivitetsskatt kommer ursprungligen från IMF. I den svenska debatten har förslaget lyfts inte minst av Lars Calmfors.

Både Danmark och Island har infört en skatt på finanssektorn. Även det initiativ som elva euroländer tagit att i ett fördjupat samarbete införa en skatt på finansiella transaktioner (FTT) understryker behovet av bl.a. beskattningsåtgärder för att öka den finansiella stabiliteten

En bättre start för alla barn. Förslag ur Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014

Läs om Vänsterpartiets förslag till En bättre start för alla barn (pdf)

Vad föreslår Vänsterpartiet?
Vi vill att alla barn ska få en bra start i livet. Därför lägger vi sammanlagt cirka 2,6 miljarder kronor för nästa år på flera olika områden som stärker barns livsvillkor och vardag.
Våra satsningar inkluderar bl.a. mindre barngrupper på förskola och fritids, vidareutbildning för barnskötare, maxtaxa i kulturskolan och bättre möjligheter till förskola för barn till arbetslösa och föräldralediga.

Vad kostar våra förslag?

	2015	*2016*	*2017*
Mindre barngrupper i förskolan	375	1 075	1 075
30 timmar för arbetslösa, föräldralediga	500	500	500
Vidareutbildning barnskötare	439	878	878
Barnomsorg på obekväm arbetstid	400	400	400
Mindre barngrupper på fritids	750	1500	2250
Kulturskolan	220	220	220
Summa (miljoner kronor)	2 684	4 573	5 323

Varför lägger vi dessa förslag?
I barns liv har skolan en central roll. Men också annat har avgörande betydelse för hur deras liv utvecklas. Dit hör förskola, fritids och tillgången till kultur, där kulturskolan kan utgöra en viktig del. Barn behöver ges bättre förutsättningar än idag då barngrupperna oftast är så stora så att trots att pedagogerna gör sitt bästa, så räcker de inte till. Vi vill ändra på det Vänsterpartiet anser att det är nu är dags att ta ytterligare steg framåt för att öka kvaliteten i förskolan och göra den tillgänglig för fler barn och föräldrar. Vi presenterar därför en satsning på förskolan som från 2016 uppgår till knappt 3 miljarder kronor per år. Vi vill även göra en stor satsning på mer personal och minskade barngrupper i fritidshemmen som från 2016 uppgår till 1,5 miljarder kronor per år samt en satsning på kulturskolan. Från 2017 vill vi höja anslagen för fritidshemmen ytterligare så att de uppgår till drygs 2 miljarder kronor.

Mindre barngrupper i förskolan
En allmän åsikt bland förskolebarnens föräldrar och personal är att barngrupperna är för stora och personaltätheten för låg. Att hålla nere barngruppernas storlek och se till att personalen har tillräcklig tid för varje barn är avgörande för förskolans kvalitet och barnets utveckling. Vänsterpartiet vill därför göra en stor satsning på ett stimulansbidrag för fler anställda och därmed minskade barngrupper i förskolan. Vår satsning innebär att från 2016 kan omkring 4 600 fler anställas inom förskolan (beräknat på en fjärdedel förskollärare och tre fjärdedelar barnskötare). Det innebär att barngrupperna kan minska från dagens 5,3 barn per anställd till 5,08 barn per anställd. En sådan minskning skulle motsvara den nivå på barngrupperna som det var när regeringen tillträdde, vilket då var den bästa nivån som hade uppnåtts på tio år. Detta kan jämföras med regeringens helt otillräckliga satsning på 125 miljoner kronor per år till mer personal i förskolan.
Satsning: 375 miljoner kronor 2015 och 1075 miljoner per år 2016-2017 mer än regeringen

Rätt till 30 timmar förskola per vecka för alla
Vi vill stärka barns rätt till förskola genom att ge barn till arbetslösa och föräldralediga rätt till 30 timmars vistelsetid per vecka. Dessa barn

bör få möjlighet att tillbringa en större del av sin tid på förskolan än idag och ta del av den pedagogik och de utvecklingsmöjligheter som erbjuds där. Idag är rättigheten begränsad till endast 15 timmar (även om det finns kommuner som infört lokala regler som går längre).
Satsning: 500 miljoner kronor per år

Vidareutbildning av barnskötare
Vänsterpartiet vill öka den pedagogiska kvaliteten i förskolan. Det råder dock brist på förskollärare. Vi föreslår därför även en satsning på vidareutbildning för barnskötare. Vårt förslag går ut på att incitamenten att utbilda sig ska öka och en barnskötare som vidareutbildar sig på halvtid ska då få behålla 75 procent av lönen. Självklart kommer erfarna barnskötare att i viss mån få validera och tillgodoräkna sig kunskaper man tar med sig från jobbet.
Satsning: Drygt 400 miljoner kronor 2015 och knappt 900 miljoner kronor per år 2016-2017

Bättre tillgång till barnomsorg på obekväm arbetstid
Barnomsorgen behöver i högre grad än idag anpassas till alla föräldrars behov och tillgången till barnomsorg på obekväm arbetstid behöver därför öka. Inom allt fler jobb efterfrågas arbete på kvällar, helger och nätter. Att tillgången till barnomsorg förbättras på dessa tider är därför en viktig fråga för kvinnors möjlighet att delta på arbetsmarknaden. Regeringen har infört ett stimulansbidrag för detta ändamål som vi ser som helt otillräckligt (endast 108,5 miljoner fördelat på hela perioden 2013-2016). Vi anser därför att det behöver utökas kraftigt.
Satsning: 400 miljoner kronor per år mer än regeringen

Mindre barngrupper på fritids
Ett område som helt osynliggörs i regeringens politik är fritidshemmen. Yngre skolbarn börjar och slutar ofta sin skoldag på fritidshemmen. Dessa är en del av den samlade skoldagen och ska hålla lika hög kvalitet som skolan. Elevgrupperna i fritidshemmen fortsätter att bli allt större och i dag går det i genomsnitt ca 40 elever i en grupp. Under många år har antalet elever ökat procentuellt mer än antalet anställda, vilket lett till kontinuerligt försämrad personaltäthet. Fritidshemmen har i uppdrag att stimulera elevernas utveckling och lärande, något som urholkas när elevgrupperna blir för stora. För att fritidshemmen ska kunna uppfylla sitt uppdrag krävs högre personaltäthet och mindre grupper. Vi vill därför ge statligt stöd för att anställa fler fritidspedagoger.
Satsning: 750 miljoner kronor 2015, 1500 miljoner 2016 och 2250 miljoner 2017

Maxtaxa i kulturskolan
Vänsterpartiet anser att barn från alla familjer ska ha möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet. Avgifterna till kulturskolan är för många familjer ett stort problem och medför att barn utestängs. Vi vill därför göra en satsning på sänkta avgifter i kulturskolan. Samtidigt vill vi tillskjuta medel för att ytterligare öka möjligheterna att anställa kompetenta och behöriga lärare.
Satsning: 220 miljoner kronor per år

500 miljoner för en tryggare förlossnings-vård. Förslag ur Vänsterpartiets vårbud-getmotion 2014

Läs om Vänsterpartiets förslag till 500 miljoner för en tryggare förlossningsvård (pdf)

Vad föreslår Vänsterpartiet?
Vi vill arbeta för en säkrare och tryggare förlossningsvård. Det behövs fler barnmorskor. För att det ska bli möjligt måste lönerna höjas och arbetsvillkoren bli bättre.

För att stärka landstingens arbete med hela vårdkedjan kring den gravida kvinnan anslår vänsterpartiet ett årligt anslag med *500 miljoner kronor per år.*

Varför lägger vi dessa förslag?
Runt om i världen avlider varje dag tusentals kvinnor och deras barn till följd av komplikationer kopplat till förlossningar. I Sverige är dock detta mycket ovanligt. Det är tack vare en mycket välfungerande och välutbyggd vårdkedja som inkluderar mödravård, förlossning och BB. De svenska barnmorskorna har varit centrala i detta arbete som lett till att Sverige är bland de absolut säkraste länderna att vara gravid och föda barn i.

I den svenska modellen där barnmorskan är den som har det huvudsakliga ansvaret för förlossningen är kvaliteten mycket hög och förlossningsskadorna är förhållandevis få.

Det är mycket oroande att den svenska förlossningsvården är satt under stor press. Runt om i landet rapporteras det om kris i förlossningsvården, barnmorskor som slutar i protest eller demonstrerar för bättre arbetsvillkor. Många barnmorskor vittnar om sin stora oro för att patientsäkerheten är hotad, hur de tvingas gå ner i arbetstid för att orka med sitt arbete samt att oroväckande många barnmorskor är sjukskrivna.

Det finns flera förklaringar till att stora delar av förlossningsvården krisar. I grunden handlar det dock om arbetsvillkoren för personalen, och då främst barnmorskorna. Med en hög arbetsbelastning och förlossningsavdelningar som ofta är fullbelagda är det inte ovanligt att barnmorskorna inte räcker till. Födande kvinnor får inte det stöd och den hjälp som de behöver vilket kraftigt ökar risken för komplikationer.

Vänsterpartiet vill prioritera mödra- och förlossningsvården. Vi vill att alla förlossningskliniker ska sträva mot att uppnå målet att en barnmorska aldrig ska ansvara för mer än en förlossning i den så kallade utdrivningsfasen i taget. Detta ger barnmorskan full möjlighet att fokusera på den födande kvinnan och hjälpa henne genom förlossningen på ett tryggt och säkert sätt och skapar goda förutsättningar för en hög kvalitet i vården.

Regeringen aviserar en utbyggnad av barnmorskeutbildningen med 150 platser, vilket är en nödvändig åtgärd för att öka antalet barnmorskor. Men det räcker inte med utbildningssatsningar. Det behövs även satsningar för att förstärka och utveckla den befintliga organisationen.

Barnmorskor är idag en yrkesgrupp med lång utbildning, hög kompetens och ett mycket långtgående ansvar. Landstingen har all anledning att se över hur man värderar detta arbete.

De experiment med marknadslösningar med Lov och vårdval, som borgerliga politiker ägnar sig åt, är ingen lösning på problemen. Fler huvudmän inom förlossningsvården gör det också svårare för landstingen att planera.

Landstingen har varierande behov och utmaningarna skiljer sig åt. I grunden krävs det dock en ambitionshöjning. År 2013 föddes det drygt 110 000 barn i Sverige. Kostnaden för en normal förlossning utan komplikationer ligger på 20-25 000 kr. För att stärka landstingens arbete med att stärka hela vårdkedjan kring den gravida kvinnan anslår vänsterpartiet ett årligt anslag med 500 miljoner kronor per år.

Detta är en kraftfull förstärkning som ger landstingen möjligheter att anställa fler barnmorskor, ge förutsättningar att jobba heltid, höja lönerna och satsa på en långsiktig kompetensförsörjning och därmed få en bättre mödra- och förlossningsvård.

Miljöpartiets vårbudgetmotion 2014

Från riksdagen 2 maj 2014:
Motion 2013/14:MP62 (html)

Motion 2013/14:MP62

Motion med anledning av prop. 2013/14:100 2014 års ekonomiska vårproposition

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut 4

**För ett modernare Sverige –
Klimatansvar, kunskap och nya jobb 4**

1 Våra skarpa satsningar 4

2 Det ekonomiska läget 5
2.1 Bräcklig återhämtning i omvärlden 6
2.2 Sverige dras med 7
2.3 Arbetsmarknaden stärks men långtidsarbetslösheten är hög 8
2.4 Inflation, penningpolitik och hushållens skulder 10
2.5 De offentliga finanserna behöver stärkas 11
2.6 Fler lever med låg ekonomisk standard 14
2.7 Ekonomiska reformer på längre sikt 15
2.7.1 Behov av höjda miljöskatter 15
2.7.2 Skatteöversyn och skatteväxling 16
2.7.3 Grön konjunkturpolitik 16
2.7.4 Ökade offentliga investeringar 17
2.7.5 Fler ekonomiska indikatorer 17

3 Utbildning bygger Sverige 18
3.1 Gör läraryrket mer attraktivt 19

3.1.1 Åtgärder för fler lärare inom NO och matematik 19
3.2 Förskolan 20
3.3 Elevernas lust för lärande 20
3.4 Samarbete ger en bättre skola 21
3.5 Gymnasieskolan 21
3.6 Högre utbildning 21

4 Klimat 23
4.1 Klimatpolitiskt ramverk 23
4.2 Sveriges löften om klimatfinansiering i fattiga länder 24
4.2.1 Nya finansieringskällor 24
4.3 Minimipris på utsläppsrätter 24
4.4 100 procent förnybar energi 25
4.4.1 Minskad energianvändning och effektivisering 25
4.4.2 Ökade satsningar på förnybar energi 25
4.4.3 Egen el för folkligt deltagande i energiomställningen 26
4.5 Moderna transporter 26
4.5.1 Järnvägssatsningar 26
4.5.2 Transportsnålt samhälle och hållbar bilism 26
4.5.3 Minska flygtrafikens klimatpåverkan 27
4.5.4 Bredbandssatsning 27
4.5.5 Stadsmiljöprogram 27

5 Nya jobb 28
5.1 Fler unga i arbete 28
5.1.1 Fler jobb 29
5.1.2 Bättre matchning 29
5.1.3 Fler utbildningsplatser 30
5.2 Företagande 30
5.2.1 Stimulera växtkraft i besöksnäringen 31
5.3 Industripolitik 31

6 Jämställdhet 31
6.1 Stoppa näthatet 31
6.2 Samtycke är en självklarhet 32
6.3 Jämställd arbetsmarknad 32
6.4 Genuspedagogik 33

7 Välfärd med hög kvalitet 33
7.1 Så säkras kvaliteten 33
7.2 Personalsatsningar i välfärden 34
7.2.1 Utbildningssatsningar för vårdpersonal 34
7.2.2 Arbetsmiljösatsning i äldreomsorgen 35
7.3 Satsning på folkhälsa 35

8 Ett samhälle för alla 35
8.1 Förortens framtid 35
8.1.1 Stöd till upprustning av miljonprogrammets bostäder 36
8.1.2 Kollektivtrafik 36
8.1.3 Matchning och nya jobb när områden lyfts 36
8.1.4 Bra utbildning oavsett bostadsområde 36
8.1.5 Sociala investeringar 36
8.1.6 Idrotts- och kultursatsning 36
8.2 Ett samhälle för alla barn och familjer 37
8.2.1 Insatser för att minska den ekonomiska utsattheten 37
8.2.2 Familjecentraler 37
8.3 Riktig trygghet 38
8.3.1 Effektivt polisväsende 38
8.3.2 Bemötande av brottsoffer 38

9 Ett öppet land som värnar mänskliga rättigheter 38
9.1.1 Stärk asylrätten och underlätta återförening 39
9.1.2 Öppna lagliga vägar till EU 39

10 Ett hållbart arbetsliv 39
10.1 Arbetslivstrygghet 39
9.2 Trygghet för egenföretagare 40

11 Politik för fler bostäder 40
11.1.1 Krispaket för fler studentbostäder 41
11.1.2 Ha råd att bo 41
11.1.3 Tak över huvudet-garanti 42

12 Miljö 42
12.1 Kemikalier – skärp reglerna och se till att de följs 42
12.2 Bättre mat, gladare djur 43
12.3 Skydda fiskens barnkammare 43
12.4 Miljöstyrningsrådet 44

13 Grön politik för global utveckling 44
13.1 Klimatfinansiering 44
13.2 Siffertricksandet med biståndet måste upphöra 45

14 Ny riktning i försvarspolitiken 45
14.1 Försvarets personalförsörjning 45
14.2 Nationella säkerhetsintressen 45
14.3 Fredskår 45
14.4 Inriktning mot ett civilt försvar och krisberedskap 46
14.5 Kustbevakningen 46

15 Skatter 46
15.1 Tobaksskatt 47
15.2 Gruppregistrering av moms 47
15.3 Höjd fordonsskatt 47
15.4 Besparingskrav på myndigheter 47

16 Tabell 2015 47
16.1 Vårbudgeten i förhållande till höstbudgeten 2013 48

För ett modernare Sverige – Klimatansvar, kunskap och nya jobb.

1 Våra skarpa satsningar

Miljöpartiet de gröna har en vision för Sverige. Vi vill bygga ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Vi vill modernisera den svenska ekonomin så att nya hållbara jobb skapas i växande företag. Vi vill bygga ett samhälle där människor kan känna sig trygga och där unga kan växa och ta ansvar. Sverige ska vara en föregångare i omställningen till en hållbar ekonomi och samhällsutveckling.

Vi menar att Sverige i stället för ytterligare skattesänkningar, behöver en offensiv politik med investeringar i skolan, klimatet och jobben.

- Miljöpartiet vill göra en nystart i klimatarbetet. Vi vill ställa om Sverige till 100 procent förnybar energi, införa ett klimatpolitiskt ramverk och investera i modern tågtrafik. Vi vill också att Sverige lever upp till det internationella ansvaret och visar vägen i det internationella klimatarbetet.

- Miljöpartiet vill stärka Sveriges innovationsklimat och skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram. Sammantaget föreslår vi ett investeringspaket som skapar 30 000 nya jobb och dessutom en satsning på 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.

- Miljöpartiet vill ge lärarna bättre arbetsvillkor och högre lön. Vi ger skolan och förskolan mer resurser och satsar på varje elevs möjligheter att klara skolan. Vi investerar i universitet och högskolor med fler utbildningsplatser och kvalitetshöjande åtgärder i fokus. Vi satsar på folkbildning och möjlighet till fler platser på befintliga och nya folkhögskolor.

<u>Här bara några avsnitt:</u>

2 Det ekonomiska läget

Den kommande mandatperioden kommer att ställa stora krav på Sverige. Den ekonomiska återhämtningen är fortfarande skör. Arbets lösheten är hög och resursutnyttjandet i ekonomin är lågt. Det finns spänningar i ekonomin med ett stort antal långtidsarbetslösa, match ningsproblem på arbetsmarknaden, höga och stigande skulder bland hushållen och efter år med stora skattesänkningar är det nu underskott i de offentliga finanserna. I bakgrunden växer de långsiktiga utma ningarna och tiden för att ställa om ekonomin i en långsiktigt hållbar riktning krymper.

Underskotten i de offentliga finanserna måste på sikt vändas till over-skott samtidigt som kvalitén i skolan och välfärden förbättras. Obalan-serna på bostadsmarknaden i form av lågt byggande och hög privat skuldsättning måste minskas. Nya jobb måste skapas och långtids-arbetslösheten minska samtidigt som reella steg mot en mer uthållig ekonomi tas.

Miljöpartiet föreslår en offensiv ekonomisk politik som möter dessa utmaningar och skapar förutsättningar för en hållbar, balanserad och långsiktig ekonomisk utveckling. Vi ser fyra viktiga steg i en sådan ekonomisk politik:

- Höjda miljöskatter. Skattehöjningarna behövs för att minska underskotten i de offentliga finanserna och därmed trygga uthålligheten även i framtida konjunkturnedgångar. Tyngdpunkten i skattehöjningarna måste vara miljöskatter. Miljöskatternas andel av skatteintäkterna har tvärtemot vad som borde varit fallet, minskat under de senaste mandatperioderna. Samtidigt har den styrande effekten av miljöskatterna urgröpts. Miljöskatter har en trippel nytta i att de ökar skatteintäkterna, motverkar miljöproblem och effektiviserar samhällsekonomin. Att genomföra breda höjningar av inkomstskatterna är betydligt sämre och avvisas därför.
- Ökade offentliga investeringar. De offentliga investeringarna i framför allt hållbar infrastruktur behöver höjas. Räknat i fasta priser är de sammanlagda investeringarna i järnväg och väg under 2014 nästan nere på 2007 års nivå. Dessa investeringar behöver höjas kraftigt under de kommande åren parallellt med att en omfördelning från väg till järnväg sker.
- Långsiktiga satsningar på skola och utbildning. Ett väl fungerande utbildningssystem är en förutsättning för en långsiktig ekonomisk utveckling. Svensk skola behöver både nya resurser och en ny politisk inriktning.
- Påbörja ett långsiktigt arbete och skapa förutsättningar för en omvandling av samhällsekonomin i hållbar riktning. Viktiga punkter i detta arbete är bland annat:
    1. Ett klimatpolitiskt ramverk behövs för att skapa ordning och reda i klimatpolitiken.
    2. Arbete med en större skattereform behöver inledas.
    3. Ett grönt ramverk för konjunkturpolitiken måste skapas. Den ekonomiska politiken måste utvärderas efter fler och nya indikatorer.

Dessa förslag utvecklas vidare nedan.

2.6 Fler lever med låg ekonomisk standard

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige har under en lång tid inneburit ökad inkomstspridning bland befolkningen. I vårbudgeten använder regeringen måttet ”svår materiell deprivation” som ett mått på fattigdom. Måttet är givetvis relevant och ger en bild av hur stor del av befolkningen som lever på en mycket låg materiell standard. Däremot måste det kompletteras med mått på samhällsklyftor så att exempelvis inkomstskillnader också täcks in.

Ett sätt att mäta inkomstspridning är att titta på hur stor del av befolkningen som lever på en låg ekonomisk standard, vilket definieras som den andel av befolkningen som lever på inkomster under 60 procent av medianinkomsten. Enligt den definitionen lever ungefär 13 procent av Sveriges befolkning med låg ekonomisk standard. Under den senaste mandatperioden har den siffran ökat kraftigt (se diagram 10).

Diagram 10. Andel personer med låg ekonomisk standard

Miljöpartiet menar att en bred palett åtgärder behövs för att vända den här utvecklingen. För att jämna ut människors livschanser behövs politiska satsningar. Möjligheterna till vidareutbildning och omskolning behöver förstärkas så att fler människor lättare kan komma tillbaka till arbetslivet. De generella trygghets-försäkringarna måste stärkas på sådant sätt att drivkrafterna till arbete inte urholkas.

7.3 Satsning på folkhälsa

Ekonomisk politik och förslag inom de flesta politik områden inverkar på ett samhälles sociala hållbarhet. Samhällen med social hållbarhet har också bättre hälsa och ekonomisk utveckling. I dagsläget skiljer sig till exempel den förväntade livslängden beroende på var man bor och vilken utbildning man har. Ojämlika levnadsvillkor orsakar detta och är möjliga att påverka med politiska beslut. Regeringen duckar för den ökade ojämlikhet som deras politik skapar och tenderar att se folkhälsa som individens val av levnadsvanor.

Miljöpartiet vill se en nationell folkhälsokommission för att utjämna ojämlikheterna i hälsa, enligt de rekommendationer som World Health Organization (WHO) tagit fram.15 Vi anser också att det behövs en folkhälsolag för krav på åtgärder på olika nivåer.

Regeringen har lagt förslag om bristande tillgänglighet som diskrimineringsgrund. Miljöpartiet välkomnar detta, men anser att lagen bör göras mer omfattande för förbättrad tillgänglighet i praktiken.

Situationen för personer med funktionsnedsättning behöver förbättras. Det gäller tillgången till arbetsmarknaden på samma villkor som andra, ett tillgängligt samhälle i brett perspektiv och att enskilda verkligen får de insatser de har rätt till. Miljöpartiet föreslår flexjobb som en ny reform på arbetsmarknadsområdet. Vi välkomnar att regeringen har lagt förslag om bristande tillgänglighet som diskrimineringsgrund, men anser att lagen bör göras mer omfattande för förbättrad tillgänglighet i praktiken och skifte i synsätt.

8 Ett samhälle för alla

För Miljöpartiet hänger all politik samman. Hur bostadssituationen och den upplevda tryggheten är påverkar den enskildes livsval. Här pekar

vi ut några områden där vi ser särskilda behov av utveckling, för att på riktigt bygga ett samhälle för alla.

8.1 Förortens framtid

Många miljonprogramsområden har ett skriande behov av renovering men regeringen gör inget åt saken. Upprustningen av miljonprogrammen kan bli en av Sveriges bästa investeringar för framtiden. I regeringens vårbudget finns dock inga initiativ för att satsa på förorterna och miljonprogrammen. Redan i dag sprudlar dessa områden av idéer. Vi ser ungdomar som drar igång folkbildningsprojekt och stadsodlingar. Nya företag föds och konstnärliga talanger utvecklas. Miljöpartiet vill att den sortens initiativ fortsätter att växa och spridas.

8.1.1 Stöd till upprustning av miljonprogrammets bostäder

Genom att satsa på upprustning skapas energieffektiva och fräscha bostäder. Ett sådant arbete skulle också kunna innebära många nya jobb för arbetslösa i områdena. För att ge en ordentlig skjuts i upprustning och energieffektivisering föreslår Miljöpartiet att ROT-avdraget utvidgas för att kunna användas vid upprustning av flerbostadshus.

8.1.2 Kollektivtrafik

Miljöpartiet vill också göra det enklare för människor att röra sig till, från och mellan miljonprogramsområden. Ett sätt att öppna upp är flera mötesplatser, nya gångstråk och cykelbanor.

8.1.3 Matchning och nya jobb när områden lyfts

Miljöpartiet föreslår att Arbetsförmedlingen ska samverka med kommunerna om så kallade startcentraler. På startcentralerna ska all kompetens finnas samlad under ett tak – alltifrån arbetsförmedlare till socionomer. Där ska även finnas företagslotsar som hjälper företag att hitta rätt i den byråkratiska djungeln. Vi vill att startcentralerna placeras i områden med hög arbetslöshet, exempelvis förorternas miljonprogram. Miljöpartiet vill även se en branschinriktad jobbutbildning med fokus på just upprustning.

8.1.4 Bra utbildning oavsett bostadsområde

Folkhögskolornas speciella studiemiljö och pedagogik fyller en viktig funktion för att fånga upp personer som står utan varken jobb eller utbildning. Miljöpartiet vill därför göra folkhögskolan tillgänglig för fler genom att bland annat stödja inrättandet av nya folkhögskolor, eller filialer till befintliga folkhögskolor, i miljonprogramområden. Miljöpartiet vill underlätta för skolor i olika miljonprogramförorter att utveckla profilutbildningar.

8.1.5 Sociala investeringar

Genom att satsa på förebyggande åtgärder i tidigt skede kan samhället använda resurserna på ett effektivt sätt. I grunden handlar det om specifika och riktade insatser mot särskilt utsatta individer eller grupper. Miljöpartiet investerar därför i sociala investeringsfonder som kommunerna kan söka pengar ifrån.

8.1.6 Idrotts- och kultursatsning

I vissa stadsdelar och kommuner tillåts träningsanläggningar att förfalla och fritidsgårdar läggs ner. Många ungdomar saknar därmed möjlighet till sysselsättning när skolan är slut för dagen. Miljöpartiet anslår medel till en idrottssatsning särskilt riktad mot miljonprogramsområden. Pengarna ska gå till att skapa bra anläggningar och träningsmiljöer, och att utveckla träningsformerna så att fler kan lockas till idrotten. Vi investerar även i en särskild kultursatsning i miljonprogramsområden, för att utveckla teater, slöjd, konst eller kultur- och musikskolor.

8.2 Ett samhälle för alla barn och familjer

Barn i ekonomiskt utsatta familjer lever ofta under otrygga förhållanden och risken att utsättas för våld är betydligt högre. De har oftare sämre hälsa och sämre tillgång till fritidsaktiviteter. Ekonomisk utsatthet är också en riskfaktor för att gå ut grundskolan utan fullständiga betyg.

År 2012 levde 52 600 barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, vilket motsvarar 2,79 procent av alla barnfamiljer. Det är en stor andel för ett land med så goda ekonomiska förutsättningar. Här har regeringen inte gjort tillräckligt. Den fritidspeng som regeringen lagt förslag om är i sammanhanget en kosmetisk insats.

8.2.1 Insatser för att minska den ekonomiska utsattheten

Sverige bör, i enlighet med kritik från FN:s barnrättskommitté, ta fram en nationell handlingsplan som tar ett helhetsgrepp för att minska den ekonomiska utsattheten. Det är också viktigt att se över normen för försörjningsstöd och att arbetsmarknads- och socialförsäkringen ska omfatta fler i stället för färre. Miljöpartiet vill även höja taket i bostadsbidraget så att fler omfattas. I ett långsiktigt perspektiv är skolan och dess kompensatoriska funktion mycket viktig för att ge alla barn lika möjligheter oavsett föräldrars socioekonomiska bakgrund. Miljöpartiet har ett stort antal åtgärder på skolområdet som syftar till detta (se avsnitt 4 om utbildningspolitik).

För att nå ensamståendeföräldrarna som har de svåraste ekonomiska villkoren, vill Miljöpartiet höja underhållsstödet. Vi vill också underlätta den ekonomiska situationen för ensamstående med försörjningsansvar och som har barnen boende hos sig under hela eller delar av året. Därför föreslår vi att en skattereduktion, lika för båda föräldrarna, utreds. En sådan skattereduktion skulle vara omfördelande på så sätt att låginkomsttagare får mer i förhållande till sin inkomst än höginkomsttagare. Förslaget kan på så sätt utjämna den ekonomiska skillnaden mellan kvinnor och män något eftersom fler kvinnor lever ensamstående med barn.

8.2.2 Familjecentraler

Familjecentraler samlar förebyggande och stödjande insatser för barn och familjer. En familjecentral innehåller mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst men även andra yrkeskategorier kan komma till familjecentralerna. De fyller på så sätt en viktig funktion, både för att lätt få tillgång till resurser, kunskap och träffa andra personer. Centralerna ger möjlighet att i ett tidigt skede uppmärksamma särskilda behov och stöd. Miljöpartiet avsätter medel för nystart eller vidareutveckling av familjecentraler inom ramen för vår satsning på miljonprogram. Insatsen samfinansieras med kommun och landsting.

11 Politik för fler bostäder

Bostadsbristen har utvecklats till en riktig bostadskris som drabbar kommuner i hela landet. Bostadskrisen har många ansikten. 25-åringen som inte kan flytta hemifrån och påbörja sitt självständiga liv. Familjen som måste trängas i en alltför liten lägenhet. Ingenjören som tvingas tacka nej till ett jobb på annan ort. Studenten som tältar utanför högskolan. Personen i hemlöshet som bor på härbärge. I Boverkets bostadsmarknadsenkät 2013 bedömer 85 procent av Sveriges kommuner att de har brist på hyresrätter och att flera grupper konkurrerar om främst små hyresrätter[18]. Så har situationen sett ut länge och ändå ligger byggande på mycket låga nivåer.

Sverige behöver en ambitiös bostadspolitik som ökar byggandet av nya bostäder. Efter nästan två hela mandatperioder kan vi dra

slutsatsen att regeringens åtgärder varit kraftlösa. När det gäller att få fart på byggandet av hyresrätter som unga och studenter har råd med, tycks intresset från den borgerliga regeringen vara nästintill obefintligt. Tvärtom har regeringen gjort det tuffare för denna grupp, bland annat genom att i praktiken släppa hyrorna fria på andrahandsmarknaden. Som om det inte var nog tillåts de bostäder som faktiskt redan finns att förfalla. Sveriges så kallade miljonprograms-områden är i akut behov av upprustning, men regeringen gör ingenting för att hjälpa.

I vårbudgeten möter vi en regering som fastnat i mantrat om att regelförenkling och minskade krav på byggherrar löser alla problem. Under tiden finns färdiga detaljplaner för 71 800 bostäder men har det bara påbörjats 16 000 bostäder. Problemen ligger varken hos kommuner eller hyresgäster utan mer hos byggherrar och en handlingsförlamad regering.

11.1.1 Krispaket för fler studentbostäder

Flera olika insatser behövs för att bekämpa bostadsbristen. Här vill vi lyfta fram en särskilt angelägen satsning på studentbostäder. Just nu sitter hundratusentals unga människor i Sverige och funderar på höstterminens utbildningsval. Samtidigt fortsätter larmen om bostadsbristen i landets stor- och studentstäder. En student kan i dag ställa sig i kö till studentbostad och få en kötid som är fem år längre än studietiden.

Bostadsbristen för studenter är extrem. Främst gäller det de stora städerna men även på mindre högskoleorter drabbas många studenter av bristen på bostäder. SFS har kartlagt bostadssituationen på 30 studieorter och det är en dyster bild som framträder. 2013 års bostadsrapport visar att enbart 4 av 32 orter kan garantera alla studenter en bostad inom 30 dagar.[19] Enligt Studentbostadsföretagen skulle det sammanlagt behövas 20 000 nya studentbostäder för att få bukt med bostadsbristen bland studenter.

Därför föreslår Miljöpartiet ett särskilt krispaket för studentbostäder. Genom att öka utbudet av studentbostäder avlastas också trycket på den ordinarie bostadsmarknaden och då främst efterfrågan på mindre lägenheter.

En del i krispaketet innefattar en villkorad medfinansiering vid nyproduktion av studentbostäder. Stödet ges för projekt som skapar studentbostäder genom nybyggnad eller ombyggnad och utbetalas till den som äger fastigheten. Vårt investeringsstöd möjliggör 10 000 nya studentbostäder. Stödet ska även villkoras krav på energi och tillgänglighet. I dag finns ett liknande investeringsstöd för nybyggnation av äldrebostäder.

I krispaketet ingår även sänkt fastighetsskatt på studentkorridorer samt att fler ska få ökade möjligheter att delta aktivt i bostadsförsörjningen, inklusive Akademiska Hus och lärosätena.

11.1.2 Ha råd att bo

Ett viktigt komplement för att ha råd att bo är bostadsbidraget. Miljöpartiet vill höja taket för vilken bostadskostnad bidrag kan erhållas, så att fler omfattas. Det gäller både unga och barnfamiljer.

11.1.3 Tak över huvudet-garanti

Att ha tak över huvudet är en mänsklig rättighet. Att fattiga EU-medborgare tvingas tigga för sin överlevnad och försörjning är en konsekvens av den brutala fattigdom som existerar i stora delar av Europa, och också av den rasism som gör att vissa drabbas mycket hårdare än andra

I detta Europa måste Sverige stå upp för allas mänskliga rättigheter. Miljöpartiet vill att staten ska ta ett större ansvar för att EU-medborgare i behov tak över huvudet också ska få det, så som en tak-över-huvudet-garanti. Staten kan och bör fungera som samordnare mellan kommuner, och för att se till att ingen tvingas leva på gatan eller bo i tält i Sverige. Hur en sådan garanti närmare ska utformas bör ses över. Vi vill att regelverken och Socialtjänstens ansvar gällande EU-migranter tydliggörs.

12 Miljö

Sverige klarar inte 14 av de 16 miljömålen. Vi kommer därmed inte att uppnå det av riksdagen beslutade målet ”att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser”. I stället blir det barnen som får betala. Detta är alliansregeringens största svek.

Svensk miljöpolitik reduceras alltmer till att genomföra det som har beslutats på EU-nivå – om ens det. EU-kommissionen har kritiserat regeringen om luften i Stockholm och andra städer, om föråldrade miljötillstånd för stora industrier, om vattendirektivet och för att jakt bedrivs på varg trots att beståndet inte är livskraftigt. Inom kemikaliepolitiken vill regeringen fokusera på att förändra EU, utan att ta tillvara möjligheterna till arbete på hemmaplan.

Alliansregeringen har i praktiken gett jordbruket ett fribrev både vad gäller krav på kemikalieanvändning och slopat åtgärderna mot övergödning. Man har minskat anslagen till Konsumentverkets arbete med miljö med cirka 90 procent och är samtidigt på väg att slå undan benen för stödet till att i samband med offentlig upphandling ställa krav på miljöhänsyn och djurhänsyn. Regeringen har också dragit ned stödet till både konsumtion och produktion av ekologiska livsmedel.

12.1 Kemikalier – skärp reglerna och se till att de följs

Miljöpartiet vill genomföra nationella förbud mot vissa ämnen, som ett sätt att förbättra vår egen miljö och driva på EU-arbetet, som förespråkades av en enig Miljömålsberedning. Kemikalieinspektionen behöver mer medel för att förbereda dessa nationella förbud och tillsynen behöver skärpas. Staten behöver förbättra informationen genom ett nationellt register om farliga ämnen i vissa varugrupper. Där förbud inte är lämpliga eller möjliga bör skatter och avgifter användas i ökad utsträckning för att minska spridningen av farliga ämnen.

12.2 Bättre mat, gladare djur

Sverige behöver en långsiktig och övergripande strategi för hur vi ska producera och försörja oss med livsmedel. Vår konsumtion och produktion av livsmedel måste ses i ljuset av den globala livsmedelsförsörjningen. Köttkonsumtionen behöver minska. En ny regering behöver ta fram en svensk livsmedelsstrategi som sätter upp tydliga mål för hur vi kan öka den svenska matproduktionen, och samtidigt ställa om en större andel till ekologiskt. Miljöpartiet vill stärka landsbygdsprogrammet. Vi vill ändra inriktningen i programmet så att träffsäkerheten förbättras och ekologisk produktion främjas. Stödet till kommunernas upphandling och informationen till konsumenter måste förbättras, exempelvis genom högre krav på ursprungsmärkning. Vi satsar också på att öka kontrollerna av antibiotika och resistenta bakterier i köttet.

Skatten på kväve och kadmium i konstgödsel måste återinföras och vårt förslag är att dessa pengar återförs till jordbruket i syfte att betala för miljöåtgärder. För att värna vår åkermark och av folkhälsoskäl, vill vi återinföra en skatt på kadmiuminnehållet i konstgödseln. Ska jordbruket kunna leva upp till de av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen, måste användningen av kemiska bekämpningsmedel minska

och på sikt fasas ut. Därför föreslår vi skattehöjningar på dessa. Skatteintäkterna ska återföras till näringen för förbättrade miljöåtgärder. På så sätt gör skatterna dubbel miljönytta.

Vi ser stora behov av att förbättra villkoren för djur. Vi satsar på Jordbruksverkets arbete med föreskrifter, tillsyn och forskning, på Nationellt centrum för djurvälfärd, kompetenscentrum för alternativ till djurförsök samt inrättande av en djuretisk ombudsman.

Miljöpartiet vill förebygga konflikter kring rovdjur genom att satsa mer på att förebygga rovdjursskador och förbättra ersättningar när skador sker. Vi vill återinföra stöd för natur- och kulturmiljöer i renskötselområdet.

12.3 Skydda fiskens barnkammare

Miljöpartiet skjuter till mer pengar för åtgärder för havet. Folk ska kunna äta fisk som man vet är hållbart fångad och som inte innehåller miljögifter. Det kräver ett starkare kemikaliearbete. Vi vill öka den skyddade vattenarealen, men också se till att fisket regleras i skyddade arealer.

Genomförandet av EU:s nya fiskeripolitik kommer att fordra resurser för uppgifter som exempelvis kontroll av utkastförbudet och datainsamling samt hållbarhetsrelaterade kriterier för fördelning av fiskemöjligheter.

12.4 Miljöstyrningsrådet

Miljöstyrningsrådet har på ett framgångsrikt sätt gett stöd till bland andra kommuner och landsting som vill ställa krav på miljö, god djurvälfärd eller liknande i sin upphandling. I sin vårbudget aviserar regeringen att man kommer att avveckla rådet och överföra delar av dess uppgifter till Konkurrensverket. Den tredje ägaren, Sveriges kommuner och landsting SKL, har erbjudit staten att hitta en annan lösning så att rådet kan fortsätta som en oberoende organisation. Miljöpartiet anser att staten borde anta SKL:s erbjudande att utveckla en annan konstruktion för verksamheten och att bolagets verksamhet bör fortsätta till dess att den nya konstruktionen kan ta över, vilket av SKL bedömts kunna ta två år.

13 Grön politik för global utveckling

Sverige är ett litet land med stora möjligheter. Vi har ett förtroendekapital som utvecklats under decennier av internationellt samarbete. Inom ramen för FN formuleras nu en ny global utvecklingsagenda som kan ta vid då milleniemålen går ut år 2015 och ska ligga till grund för den värld vi vill ha i framtiden. Sverige har alla förutsättningar att vara en drivkraft i en utvecklingsagenda som kan utrota fattigdom och hejda klimatförändringarna. Vi kan bryta den misstro som präglar och låser de internationella klimatförhandlingarna. Det gör vi bäst genom att leva upp till de två åtaganden vi gjort i klimatkonventionen: att minska våra egna utsläpp till en hållbar nivå och finansiera klimatarbete i fattiga länder. Miljöpartiet står fast vid ett nytt anslag i statsbudgeten med pengar till internationella klimatinsatser.

13.1 Klimatfinansiering

Sverige kan vara en del av lösningen, men är det inte i dag. Enligt Klimatkonventionen och Kyotoprotokollet ska finansiering av klimatarbete i fattiga länder, ske utöver biståndet. Den rika delen av världen har ett ansvar att bidra till utsläppsminskningar i fattiga länder. Men den svenska regeringen tillför inga nya pengar, utan räknar om befintligt bistånd. För att nå upp till de summor som utlovats, 100 miljarder US-dollar årligen från 2020, måste finansieringskällor utanför statsbudgeten utvecklas. I Tyskland, Frankrike och Storbritannien

diskuteras alternativ som globala skatter på flyg- och fartygsbränslen för internationella transporter och öronmärkning av intäkterna från auktioneringen av EU:s utsläppsrätter. Tyskland och Frankrike går nu fram med ett förslag om internationell skatt på finansiella transaktioner. Det vill Miljöpartiet också se. Den FN-ledda Gröna Fonden är snart redo att börja sitt arbete med klimatomställning och anpassning i Syd. Det är hög tid att även den svenska regeringen tittar på en finansieringsplan för Sveriges internationella åtaganden. Miljöpartiet vill avsätta två miljarder årligen för klimatfinansieringsåtgärder.

15 Skatter

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt. Skatten ska vara omfördelande och beräknas utifrån bärkraft på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Samtidigt är det viktigt att systemet bidrar till incitament för egen försörjning. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att styra konsumtion och investeringar i en mer hållbar riktning.

Grön skatteväxling, det vill säga ökad beskattning av miljöresurser och utsläpp i kombination med stimulanser som sänker kostnader för att anställa, gynnar både klimatet, jobben och ekonomin. Detta är ett viktigt långsiktigt mål för Miljöpartiets skattepolitik.

För 2015 föreslår vi skattehöjningar på 27,4 miljarder kronor. Utöver de miljöskatter som föreslogs i budgetmotionen hösten 2013 som ligger kvar föreslår vi också en höjning av den statliga skatten med tre procent från med inkomster över 40 000 kronor. De medel som därigenom tas in finansierar satsningar på skolan. Samtidigt slopar vi den tidigare avtrappningen av jobbskatteavdraget som Miljöpartiet föreslog ut.

Av de skattehöjningar och andra inkomstförstärkningar som regeringen föreslagit ställer vi oss bakom dem till nivån med ett undantag vilket är höjningen av förseningsavgiften på CSN-lånen. Höjningen är för kraftigt och kan inte motiveras på andra sätt än att regeringen behövde få sin tabell att gå ihop när man inte kunde sänka bidragsdelen i studiemedlet. Vad det gäller inriktning av de skattehöjningar som regeringen föreslår har vi dock följande förslag på förändringar:

15.1 Tobaksskatt

I vårbudgeten presenterades Alliansen förslag på höjd tobaksskatt, vilket vi i Miljöpartiet välkomnar. Vi vill dock omfördela skatterna så att höjningen på cigarretter blir högre och den på snus lägre än i regeringens förslag. Miljöpartiet föreslår en generell skattehöjning på alla tobaksvaror med åtta procent.

15.2 Gruppregistrering av moms

Miljöpartiet ser ett behov av att utöka beskattningen i den finansiella sektorn. Däremot motsätter vi oss regeringens utformning av slopad rätt till gruppregistrering av moms. I dess nuvarande utformning riskerar förslaget att drabba framför allt de regionala och lokalt förankrade försäkringsbolagen och bankerna.

15.3 Höjd fordonsskatt

Regeringen aviserar en höjning av fordonsskatten i sin vårbudgetmotion. Vi ser ett behov av att öka miljöskatterna på transporter. Vi motsätter oss inte den höjda fordonsskatten men ser att det är betydligt mer effektivt att höja koldioxidskatten som lägger kostnadshöjningen på körsträckor istället för bilinnehav.

15.4 Besparingskrav på myndigheter

I sin vårbudgetproposition presenterar regeringen ett besparingskrav på myndigheter. Vi i Miljöpartiet motsätter oss den här typen av generella besparingskrav på myndigheter och vårt förslag är att istället göra en närmare genomgång av myndigheterna för att rikta mer precisa besparingskrav mot verksamhetsdelar som tillåter effektivisering.

16 Tabell 2015

Efter åtta år av ensidig fokusering på skattesänkningar, har Alliansen gjort ett stort nummer av att de i vårbudgeten satsar på skolan. Men dessvärre är Alliansens nya löften mycket retorik och lite innehåll. En stor del av deras satsning ligger i nya lärar-utbildningsplatser, samtidigt som vi vet att många platser redan i dag står tomma.

Regeringens sammantagna budgetförstärkning på skolan uppgår år 2015 till 3,8 miljarder kronor, vilket är två miljarder kronor mindre än vad Miljöpartiet redan i vår höstbudgetmotion 2013 anslog till skolan. För de kommande fyra åren har vi budgeterat mer än 11,7 miljarder kronor mer till utbildning än vad Alliansen nu presenterat. Hur pengarna fördelas på våra satsningar beskrivs i tabell 1 och 2 nedan.

Tabellerna är angivna i miljoner kronor.

Tabell 1. Inkomster	**2015**
Ny skatt på höga inkomster, finansierar skolsatsningar	5 000
Höjda miljöskatter	12 300
Slopad nedsättning unga	7 300
Sänktskatt för småföretag	-5 400
Inkomstförstärkningar VÅP2014	7 100
Övrigt	1 200
Summa	**27 400**

Tabell 2. Utgifter	**2015**
Skolan	5 900
Jobben	5 500
Klimatet och miljön	5 600
Infrastruktur	2 600
Trygghet	1 200
Hälso- o sjukvård	1 100
Bistånd	1 600
Övrigt	4 100
Summa	**27 400**

16.1 Vårbudgeten i förhållande till höstbudgeten 2013

Miljöpartiet redovisade hösten 2013 en budgetmotion för de kommande fyra åren. De förslag som beskrivs där på såväl inkomst- som utgiftssidan visar de reformer som Miljöpartiet vill prioritera inom olika politikområden. Några saker har dock hänt sedan hösten 2013 vilket medför mindre justeringar av Miljöpartiets budgetförslag.

Miljöpartiets höstbudgetförslag avslogs av riksdagen och istället genomfördes skattesänkningar på tolv miljarder kronor. Det här tvingade i sin tur fram ett behov från kommunerna och landstingen att höja skatterna på grund av uteblivna höjningar av statsbidragen. Sedan hösten 2013 har vi därför justerat vårt inkomstskatteförslag. Vi föreslår inte några breda skattehöjningar för vanliga löntagare. Vi

föreslår inte heller längre en avtrappning av jobbskatteavdraget utan stället en höjd statlig inkomstskatt. Förändringen stärker inkomstsidan med ungefär fem miljarder kronor samtidigt som fördelningsprofilen i budgeten skärps.

Regeringen har aviserat skattehöjningar och inkomstförstärkningar på 6,9 miljarder kronor för år 2015[22] som Miljöpartiet accepterar. Sammantaget innebär det här ytterligare höjda skatter med cirka nio miljarder kronor för år 2015 jämfört med de skattehöjningar som MP föreslog hösten 2014.

På grund av underskottet i de offentliga finanserna och den något stärka konjunkturen bedömer vi inte att det är lämpligt med ofinansierade utgiftsförslag eller skattesänkningar 2015. För att balansera budgeten föreslår vi därför, fortfarande i jämförelse med höstbudget 2013, att vissa mindre förslag får vänta tills det ekonomiska läget förstärks. De förändringar vi föreslår jämfört med höstbudgeten är följande:

- höjningen av arbetslöshetsförsäkringen sker i två steg där ett första steg med 100 kronor tas redan 2015,
- förslaget om sänktskatt för ensamförsörjare skjuts framåt i tiden,
- förslag kring satsningar på forskning och innovation skalas ner till en miljard kronor 2015 och
- förslaget om sänkt skatt för småföretag förskjuts en månad i tiden.

Dessa förändringar tillsammans med några små andra justeringar i tid medför sammantaget att Miljöpartiets budgetförslag är balanserat (enligt tabell ovan).

Sverigedemokraternas vårbudgetmotion

Från riksdagen 2 maj 2014:
Motion 2013/14:SD500 (html)

Motion till riksdagen
2013/14:SD500
av Jimmie Åkesson m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2013/14:100 2014 års ekonomiska vårproposition

Innehållsförteckning

1. NYHET: VÅRDLYFTET! 10
2. REGERINGENS EKONOMISKA VÅRPROPOSITION 17
3. VÅRDLYFTET! 19
4. ARBETSMARKNAD, FACKLIGT ANSLUTNA OCH ARBETSMILJÖ 46
5. SYSSELSÄTTNING 55
6. LANDSBYGDEN 61
7. SMÅFÖRETAGARE 68
8. STOCKHOLM 70
9. JÄMSTÄLLDHET 73
10. SKOLAN 81
11. KULTUR 88
12. FAMILJER 92
13.1 FORSKNING OCH UTVECKLING 95
14. SÄKERHET 104
15. INVANDRING 117
16. EU-MEDLEMSKAPET 120

Del 7. EU-valet 25 maj 2014.

Regeringspartierna. EU-valet

Från modeaternas hemsida 1 maj 2014.

Europa och EU

Den Europeiska Unionen har ersatt en lång historia av krig och konflikter på vår kontinent med fred, frihet och försoning. EU-samarbetet har skapat förutsättningar för varaktig fred i Europa genom att sammanfläta ländernas ekonomiska intressen och bygga vidare på en gemensam värdegrund om demokrati, rättsstatens principer och mänskliga rättigheter.

Vi värnar den freds- och frihetstanke som EU-samarbetet bottnar i. Sverige har dessutom en öppen ekonomi som är väl integrerad i det europeiska samarbetet. Genom engagemang i Europasamarbetet och genom påverkan på den politik som bedrivs i EU kan vi skapa tillväxt och sysselsättning både i Sverige och Europa, vi kan stärka miljöarbetet både i Europa och världen och vi kan arbeta mer effektivt för att Europa ska vara en stark röst för frihet och demokrati i hela världen.

- Sverige ska vara en aktiv del av ett starkt, enat och öppet Europa, där vi värnar den freds- och frihetstanke som EU-samarbetet bottnar i.
- Åtgärder måste vidtas så att Europa åter kan skapa tillväxt, välfärd och sysselsättning. De offentliga finanserna måste saneras och reformer vidtas för att Europa åter ska bli konkurrenskraftigt.
- Institutioner och myndigheter måste återfå sitt förtroende. Det är sådana åtgärder som åter får Europa på rätt kurs snarare än ökad centralisering där beslut riskerar att fattas allt längre från medborgarna.
- Samarbetet inom den Europeiska Unionen är avgörande för att möta många av de miljöutmaningar vi står inför i Sverige, i Europa och i världen. Sverige ska fortsatt vara ett föregångsland för god miljö, starkt djurskydd och hållbar utveckling inom EU.
  Published: fredag, januari 31, 2014 - 10:19

DN 5 maj 2014:

”Stärk ländernas möjlighet att stoppa onödiga EU-lagar”

“ Subsidiaritetskommissionär behövs. EU måste minska sin byråkrati och säkra att beslut fattas på lägsta ändamålsenliga nivå. EU-kommissionen ska inte kunna återkomma med samma förslag som de nationella parlamenten tidigare sagt nej till, skriver Göran Hägglund (KD).”

“Rörelser med 1900-talets totalitära syn på människa och samhälle vädrar morgonluft runt om i Europa. För oss som tror på mänskliga rättigheter, samhällsgemenskap och samarbete är detta en påminnelse om att vi inte kan ta öppenheten för given.

EU är ett samarbete som ytterst syftar till att säkra fred, frihet och demokrati. För dessa mål måste varje generation vinnas på nytt. När Ukrainas självständighet hotas blir vikten av ett starkt europasamarbete allt tydligare.

EU:s handlingskraft behövs – men på rätt områden. Om människors förtroende för unionen sjunker ytterligare riskerar EU att försvagas på de områden där den så väl behövs. EU måste därför fokusera på det EU gör bäst, de gränsöverskridande utmaningarna, men hålla sig borta från sådant som medlemsländerna eller enskilda medborgare bestämmer bäst om själva.

I dag presenterar vi kristdemokrater vårt valmanifest inför EU-valet den 25 maj. Här ger vi vår syn på vilka politikområden behöver EU arbeta mer kring: kampen mot den gränsöverskridande brottsligheten, miljö- och klimatutmaningarna, för jobben och för demokrati och mänskliga rättigheter. Samtidigt behöver EU minska sin byråkrati och säkra att beslut fattas på lägsta ändamålsenliga nivå. Detta är vår agenda i Bryssel:

Inrätta en gränsvakt mot växande byråkrati. En av EU-kommissionens vice ordförande bör få till uppgift att vara subsidiaritetskommissionär - med särskilt ansvar för att bevaka tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Ansvaret innebär att granska EU:s lagstiftning på alla områden och att utvärdera nödvändigheten av befintlig lagstiftning. Till funktionen hör att föreslå vilken lagstiftning som kan och bör upphävas, förenklas eller uppdateras. Subsidiaritetskommissionären bör också ha ansvar för att se till att kommissionen lämnar mer utförliga redogörelser för hur deras förslag är förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Gör de gula korten röda. Om en tredjedel av de nationella parlamenten drar slutsatsen att ett förslag från EU-kommissionen strider mot subsidiaritetsprincipen får de en varning, ett gult kort, vilket innebär att förslaget antingen ska skrotas eller omarbetas. Men EU-kommissionen kan också strunta i det gula kortet och återkomma med samma förslag igen, bara de motiverar varför. Denna tillämpning bör skärpas så att det ställs krav på kommissionen att antingen skrota förslaget eller omarbeta det i enlighet med de synpunkter som inkommit vid subsidiaritetsprövningen.

Skärp kraven och inför sanktioner mot de länder som inte lever upp till sina skyldigheter inom flyktingpolitiken. Det finns i dag många EU-länder som inte tar sitt ansvar i flyktingpolitiken och som inte lever upp till de gemensamma besluten när det gäller bemötandet av asylsökande. Alla länder måste kunna erbjuda flyktingar en human

och rättvis behandling och leva upp till kraven i EU:s gemensamt beslutade regler på asyl- och flyktingområdet.

Nej till beskattningsrätt för EU. Unionen bygger på medlemsstaters och medborgares visioner och bör finansieras direkt av medlemsstaterna. I detta ligger en form av kontroll över att EU som institution inte gör mer än medlemsstaterna gett mandat till. Vi säger nej till att EU ska ha egen beskattningsrätt och nej till förslagen om skatt på finansiella transaktioner.

Skärpta sanktioner mot medlemsländer som inte genomför besluta ekonomiska reformer. Medlemsländer som sköter sina statsfinanser ska inte betala för länder som lever över sina tillgångar. Sverige ska givetvis bidra till väl fungerande finansiella system i EU och stödja medlemsstater som bedriver en sund finanspolitik på det nationella planet. Det behövs fortsatt utveckling av tillsynsmekanismer och stramare regler för de nationella budgetpolitiska ramverken för att se till att länder i ekonomiska svårigheter verkligen agerar i enlighet med stabilitets- och tillväxtpakten.

Stärk konkurrenskraften och minska handelshindren. Om tjänstedirektivet genomfördes i hela EU skulle cirka 600 000 nya jobb kunna skapas. Det skulle leda till betydande tillväxtökning och i slutändan bättre välfärd. Kristdemokraterna vill därför öka takten för att ta bort kvarvarande handelshinder inom EU. De pågående förhandlingarna om ett bilateralt frihandels- och investeringsavtal med USA är det viktigaste frihandelsavtal som EU någonsin förhandlat. För svensk del beräknas exporten till USA kunna öka med 17 procent. Kristdemokraterna vill se ett så ambitiöst och heltäckande avtal som möjligt, utan att vi för den delen gör avkall på exempelvis miljö- eller djurskydd.

Skärp EU:s klimatmål. Vi vill att EU ska enas om ett klimatmål där utsläppen, inklusive åtgärder genom internationella krediter, ska minska med sammantaget 50 procent till år 2030

För de politiska ytterligheterna är valet den 25 maj en omröstning om ja eller nej till EU. Den frågan är passé och avgjordes för snart 20 år sedan. För oss gäller valet om hur EU ska utvecklas. Som EU-vänner är det vi kristdemokrater som kan kombinera ett konstruktivt ifrågasättande av onödig centralisering med visionen om ett stark, konkurrenskraftigt och framtidsinriktat samarbete.

Göran Hägglund, partiledare (KD) “

Socialdemokraterna. EU-valet

Från socialdemokraternas hemsida på Internet 30 april 2014

Valmanifest för EU-valet

I dag presenterade Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven och Marita Ulvskog, förstanamn på EU-valslistan, Socialdemokraternas valmanifest för EU-valet 2014: Rättvisa villkor och fler jobb. Vi föreslår samtidigt att alla EU:s beslut ska jobbstreamas.

Våra prioriterade frågor inför Europaparlamentsvalet 2014 är:

* Fler jobb - Vi ska bryta massarbetslösheten i Europa genom att säkra både en stabil ekonomi och investeringar för att skapa jobb.
* Rättvisa villkor - Vi ska se till att Europas löntagare har trygg tillgång till arbetsrätt och kollektivavtal.
* Miljö - Vi ska ta ett gemensamt ansvar för vår miljö och vårt klimat genom att gå i spetsen för ett nytt globalt klimatavtal.

Idag är 26 miljoner människor arbetslösa i EU. Och nästan 6 miljoner av alla arbetslösa är unga. Det är ett enormt misslyckande. Vi vill ha ett EU som fokuserar på rätt saker – rättvisa villkor, fler jobb och ansvar för miljön. Med fler människor som saknar jobb pressas löner och villkor också för de som jobbar. Vi vill se gemensamma investeringar i forskning och grön teknik istället för ensidiga åtstramningar som inte fungerar och vi vill sätta stopp för lönedumping och sämre villkor.

Läs manifestet i sin helhet (PDF) Texten är så svag att den är svår att läsa. Kan inte kopieras och åteges här.

Jobbstreaming av EU:s politik

Socialdemokraterna vill att alla EU:s beslut ska bedömas utifrån huruvida de bidrar till fler jobb, en så kallad jobbstreaming av EU:s politik. Genom ett tydligt fokus kan vi nå resultat och öka sysselsättningen i hela EU.

Inför att kommissionen lägger fram lagförslag gör de alltid en utvärdering, ett så kallat impact assessment, där man bland annat analyserar vilka ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser förslaget kan få.

Vi vill att man inom ramen för detta även ska titta på vilka konsekvenser förslaget har för jobben. På så sätt kan vi få ett tydligt fokus på det viktigaste, att skapa fler jobb.

Vi vill även att det, när det är relevant, görs en analys av eventuella konsekvenser för villkoren på arbetsmarknaden, på samma sätt som för fler jobb. Inga förslag som får allvarliga konsekvenser för vår arbetsmiljö eller våra villkor på jobbet ska kunna smygas igenom.

Presskontakt:

Anne Ekberg, pressekreterare till Stefan Löfven, tel: 0722143614

Sidan uppdaterades senast: 2014-04-27 10:33

Här kan du ta del av de sakfrågor vi prioriterar i EU-valet. Fokus är på fler jobb, ordning och reda på arbetsmarknaden samt en ansvarsfull klimat- och miljöpolitik.

Vår politik A till Ö för EU

A • Arbete i Europa
• Arbetsmarknad
B • Brottslighet
E • Europa i världen
F • Fri handel och rörlighet
J • Jämställdhet i EU
K • Konsumenternas Europa
M • Medborgarnas Europa
• Miljö och klimat
Europa och världen
YouTube

Valplattform inför valet till Europaparlamentet

Den 22 november tog partistyrelsen beslut om valplattform inför valet till Europaparlamentet. Vi sätter jobben först - i Sverige och i Europa.

Valplattformens huvudpunkter

Vi sätter jobben först – i Sverige och i Europa. Det är ett historiskt misslyckande att nästan 26 miljoner människor, av vilka 6 miljoner ungdomar, saknar jobb. EU:s ungdomsgaranti måste bli verklighet, ingen ska behöva gå arbetslös i mer än 90 dagar. Vi vill se gemensamma satsningar på forskning och grön teknik i stället för ensidiga åtstramningar som inte fungerar.

Ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi står upp för den svenska modellen och för att svenska löner och villkor ska gälla i Sverige. Vi ska inte konkurrera med låga löner och dåliga arbetsvillkor. EU ska stå upp för de sociala värdena. Vi vill att ett socialt protokoll införs i EU som bättre skyddar löntagarnas rättigheter.

EU ska vara ledande i klimatarbetet. Vi tjänar på att ligga i framkant vad gäller utvecklingen av den nya klimatsmarta tekniken. Så skapar vi också fler jobb. EU måste ta fram nya ambitiösa klimatmål till perioden efter 2020 som gör det möjligt att begränsa temperaturökningen till högst 2 grader och samtidigt vara drivande i internationella klimatförhandlingar. För att skydda vår miljö krävs en snabbare granskning av kemikalier så att vi kan känna oss trygga i att maten i äter och material vi omger oss med inte innehåller farliga kemikalier.

EU ska arbeta med rätt saker. Ett väl fungerande EU med en gemensam inre marknad kan bidra till fler jobb, bättre klimat och starkare utveckling. Men det kräver att EU arbetar med rätt saker, på rätt sätt. EU ska inte påverka medlemsländernas sätt att bygga upp sin välfärd. Skolan, sjukvården och omsorgen organiserar vi bäst i Sverige, nära människorna som berörs.

Ladda ner vår valplattform för Europaparlamentsvalet (PDF)

Bakgrund till valplattformen

Valplattformen inför valet till Europaparlamentet är en katalog över den politik vi vill föra i Europaparlamentet. Den kommer senare att kompletteras med ett valmanifest där vi tydligare prioriterar vilka frågor vi vill driva. Valmanifestet presenteras under våren innan valet den 25 maj.

Plattform inför valet till Europaparlamentet 2014

Innehållsförteckning

Jobben först 3
1. Sätt Europa i arbete 4
2. Fri handel och fri rörlighet 6
3. Rättvisa spelregler för trygga jobb..... 8
4. Ökad jämställdhet för fler jobb 11
5. EU ska vara en union för hållbar tillväxt 13
6. Ett medborgarnas Europa 16
7. Ett konsumenternas Europa 19
8. Stärk kampen mot brottslighet..... 21
9 Europa i världen 23

Jobben först

Full sysselsättning är Socialdemokraternas övergripande politiska mål. Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går för oss före allt annat. Jobben ska sättas främst i hela politiken. Vi socialdemokrater tänker vidta de åtgärder som krävs för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete – i Sverige och i Europa.

I land efter land har arbetslösheten bitit sig fast. Europas högerregeringar har genomfört en ensidig åtstramningspolitik, det har inte fungerat. En politik för starka offentliga finanser ska gå hand i hand med investeringar för framtiden - i jobb och utbildning.

Alla vi som bor i Sverige är beroende av utvecklingen i våra grannländer. Om lönerna i våra konkurrentländer pressas neråt och arbetsvillkoren försämras så sätter det press också på hur vi har det på jobbet. Utan starka internationella miljöregler ökar risken för att den mat vi äter och de saker vi handlar till våra barn innehåller farliga

ämnen. När vi handlar över nätet vill vi vara säkra på att pengarna inte försvinner till internationella brottslingar.

Därför vill vi socialdemokrater förbättra EU för att vi tillsammans ska kunna lösa gränsöverskridande samhällsproblem. Det kräver att EU arbetar med rätt saker, på rätt sätt. Beslut ska bara tas i EU när det tillför ett mervärde och förbättrar medborgarnas situation.

Ett socialdemokratiskt EU verkar för fria och starka medborgare. Europas löntagare ska ha trygg tillgång till god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor. Vi ska ta ett gemensamt ansvar för vår miljö och vårt klimat genom att gå i spetsen för ett nytt globalt klimatavtal. Vi ska bryta massarbetslösheten i Europa genom att säkra både en stabil ekonomi och investeringar för att skapa jobb.

Europa har en tradition av att konkurrera med kunskap och utveckling – inte med låga löner. Vi ska hålla fast vid det. Investeringar i forskning och innovationer är avgörande för EU:s ekonomiska tillväxt. Den gemensamma marknaden ska tjäna Europas medborgare. EU behöver vända utvecklingen och samla sig kring en politik för jobb, tillväxt, finansiell stabilitet och ordning i statsfinanserna.

Vi måste kavla upp ärmarna och tillsammans få Europa på fötter. Rätt prioriteringar, en väl fungerande inre marknad och stark efterfrågan i EU gynnar företagen. På så sätt kan rätt politik i EU skapa förutsättningar för fler jobb.

Den 25 maj är det val till Europaparlamentet. Din röst avgör framtiden. Rösta på Socialdemokraterna.

1. Sätt Europa i arbete

Vårt mål är arbete åt alla. Kampen mot arbetslösheten är vår viktigaste uppgift. När arbetslösheten biter sig fast blir effekterna svåra för hela samhället och hopplösheten breder ut sig.

Idag saknar 26 miljoner EU-medborgare ett jobb. Det är ett historiskt misslyckande och ett hisnande slöseri med människors kraft och vilja att bidra till samhälls- utvecklingen. Särskilt illa är det att nästan 6 miljoner av dem är unga. Det är förödande att miljoner människor på vår kontinent börjar sitt vuxenliv i arbetslöshet.

De högerledda regeringar som styrt stora delar av Europa de senaste åren har valt att passivt se på när arbetslösheten skjutit i höjden. I de länder som drabbats hårdast av krisen har välfärden skurits ner, lönerna sänkts och arbetsvillkoren försämrats, samtidigt som skillnaderna mellan män och kvinnor har ökat. Fokus har ensidigt legat på åtstramningar och nedskärningar.

Denna ensidiga åtstramningspolitik har inte fungerat. Efterfrågan har minskat. Skatteintäkterna likaså. Utgifterna för arbetslösheten har ökat. Besparingar i barn- och äldreomsorg har lett till att färre kvinnor och män kan arbeta. Alternativet hade varit en balanserad politik – en politik som också lämnat utrymme för investeringar i utbildning och infrastruktur, samtidigt som fokus hade legat på att sanera de offentliga finanserna.

Efter en tid med den gemensamma valutan har det blivit tydligt att det behövs mer tillsyn och regler på finansmarknaden. Otillräckliga kontroller och regler banade väg för oansvarig långivning från många europeiska banker. När de banker som tagit för stora risker inte för-

mådde att leva upp till sina åtaganden valde flera regeringar att gå in med stödåtgärder. Det ledde till att statsfinanserna urholkades. Samtidigt hade de offentliga finanserna i några medlemsländer varit alltför svaga i många år.

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att det ska vara ordning och reda i den europeiska ekonomin. Det är grunden för vår sysselsättningspolitik.

Rösta på Socialdemokraterna för:

En kraftfull politik för fler jobb För att klara jobben krävs ordning och reda i medlemsländernas offentliga finanser, en aktiv näringspolitik och inve-steringar i utbildning. Sverige ska driva på för att EU blir en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning.

En stark industripolitik Vi arbetar för att EU på alla områden skapar de bästa villkoren för vår industri. Vi vill se god tillgång till energi, tydliga och långsiktiga spelregler och en öppen inre marknad. Vi är emot en forcerad integrering av den europeiska elmarknaden eftersom det riskerar att leda till högre elpriser.

Goda villkor för småföretagen Vi behöver fler framgångsrika och växande företag som exporterar till andra länder och skapar nya arbetstillfällen. En väl fungerande inre marknad gynnar jobb och tillväxt, framför allt i de små och medelstora företagen.

Bättre regler på finansmarknaden Finansmarknaden är global. Det behövs politiska motparter som kan genomdriva strikta regler och kontroller för banker och andra finansiella aktörer. För euroländerna kan en fungerande bankunion vara en sådan motpart. Därutöver kan en skatt på finansiella aktiviteter prövas.

Sätt Europas unga i arbete Vi vill göra verklighet av EU:s gemensamma ungdomsgaranti. Unga ska jobba eller studera – inte vara långtidsarbetslösa. Vi vill skärpa garantitiden till 90 dagar – i Sverige och i EU.

Ökade investeringar i forskning och ut veckling Investeringar i forskning och innovation är nödvändigt för fler jobb i både Sverige och övriga EU. EU:s forskningsprogram är den näst största finansiären av offentligt finansierad forskning i Sverige. Vi vill se ökade resurser till forskningen.

EU:sresurser ska användas för att skapa jobb EU:sstrukturfonder bör användas bättre för att stärka den europeiska arbetsmarknaden och skapa nya jobb. Socialfonden bör användas mer aktivt för bland annat livslångt lärande och att bekämpa ungdoms-arbetslösheten. Regionalfondens satsningar ska inriktas på grön teknik, infrastruktur, forskning och innovationer, små och medelstora företags konkurrenskraft och bättre IT. Programmen ska genomföras utifrån den lokala och regionala nivåns prioriteringar. I Sverige skulle en särskild Plus- kommission kunna bidra till ett bättre användande av EU:s resurser.

Modern landsbygdsutveckling Alla delar av vårt land ska kunna utvecklas och växa. Vi vill modernisera EU:s landsbygdsprogram genom att fokusera på jobb och miljö, så att EU-stöden till landsbygd och jordbruk styrs om till att utveckla landsbygdens näringsliv och stödja ett ambitiöst ekologiskt jordbruk.

2. Fri handel och fri rörlighet

Vi socialdemokrater ska, i EU och internationellt, verka för att europeiska företag får fri tillgång till världens marknader på bra och rättvisa villkor. Mer rörlighet och handel över öppna gränser banar väg för högre tillväxt. Med en gemensam marknad kan konsumenter välja bland fler varor och tjänster, och företag kan söka efter den bästa kompetensen bland en halv miljard människor. Med ökad rörlighet kan och vill fler människor flytta till ett jobb eller en utbildning.

Mer ansträngningar behöver göras för att förbättra handeln och den inre marknaden. Vi vill att EU och USA så snart som möjligt enas om ett frihandelsavtal för att skapa fler jobb. De sociala rättvisefrågorna och miljöfrågorna måste finnas med inom ramen för avtalet och fortsatt höga ambitioner på dessa områden får inte hindras. Avtalet ska fastslå att investerares rättigheter inte är överordnade demokratiska beslut rörande exempelvis folkhälsa, miljö- och konsumentskydd. Inget land kan i dag stå ensamt. När kapital, företag och människor rör sig över gränserna måste politiken också göra det. I kampen mot arbetslöshet, ekonomiska problem, klimatutmaningar och konflikter blir vi starkare tillsammans än var och en för sig.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Frihandel Europeiska företag ska ha tillgång till världens marknader på bra och rättvisa villkor. Vi socialdemokrater välkomnar att ett frihandelsavtal med USA skrivs på. Vi vill se fler handelsavtal, det leder till ökad tillväxt och fler jobb.

Ökad rörlighet för lägre arbetslöshet Med över 2 miljoner lediga jobb i EU är det positivt om fler européer flyttar till de arbetstillfällen som finns. Vi vill använda Erasmusprogrammet för att underlätta för fler arbetslösa att utbilda sig eller göra praktik i ett annat EU-land. Vi vill stärka det europeiska förmedlingssystemet EURES så att fler ges stöd för att hitta jobb i Europa.

Fler och bättre lärlingsprogram Lärlingsprogram är ett bra sätt för unga att få fotfäste på arbetsmarknaden. Det nya samverkansprogrammet i EU, Alliance for Apprenticeships, ska fyllas med ett bra innehåll för att öka utbytet av kunskaper och erfarenheter kring lärlingsprogram.

Möjlighet för fler att studera i EU.
Vi vill att fler ska få möjlighet att studera. Många medlemsländer – inte minst Sverige – behöver bli bättre på att använda alla de möjligheter till studier och praktik som utbytesprogrammet Erasmus ger.

Bättre system för kunskaps bedömning Med ett enhetligt och gediget system för validering av kunskaper kan vi underlätta för människor att få användning för sina färdigheter i hela Europa. Det underlättar också invandrades start på europeisk arbetsmarknad.

3. Rättvisa spelregler för trygga jobb

Vi socialdemokrater tror att samverkan mellan löntagare och arbetsgivare både ger fler jobb, högre löner och större vinster för företagen. Sveriges framgångsrika ekonomiska modell bygger på ansvarsfulla starka fackliga organisationer som tryggar löntagarnas intressen och bidrar till en stabil lönebildning och på att våra företag konkurrerar med kunskap och hög produktivitet. Vi ska inte konkurrera med låga löner och sämre villkor – vare sig i Sverige eller i EU.

Lika lön för lika arbete enligt lagar och avtal i arbetslandet är en princip som ska gälla i hela Europa. EU-samarbetet kan och ska bidra till att stärka vår konkurrenskraft. En gemensam europeisk arbetsmarknad får inte utnyttjas till att försämra villkoren för Europas löntagare.

På senare år har vi kunnat se hur kvinnor och män som kommit till Sverige för att arbeta, istället utnyttjas av skamlösa arbetsgivare och bolag. Med den fria rörligheten som verktyg, utmanas nu de regler och modeller vi har i Sverige för att skydda arbetstagarnas rättigheter. Den fria förhandlingsrätten, konflikträtten och vår rätt att behålla den svenska kollektivavtalsmodellen måste gå före den fria rörligheten på den inre marknaden Annars kommer vi att se fler exempel på utländska bolag som vill konkurrera med låga löner, usla villkor och farlig arbetsmiljö.

Den moderatstyrda regeringen har inte visat något intresse för att ta strid för viktiga delar i den svenska modellen när dessa har hotats – en sådan passivitet riskerar att slå sönder vår svenska arbetsmarknadsmodell. Vi socialdemokrater tar strid mot de krafter som vill se Europas löntagare tävla om jobben med lägre löner och sämre arbetsvillkor.

Därför kräver vi vid framtida fördragsförändringar ett socialt protokoll som slår fast att de fackliga fri- och rättigheterna överordnas den fria rörligheten på den inre marknaden. Socialdemokraterna vill ha lika bra villkor för alla som jobbar i Sverige, oavsett om de kommer från Ronneby, Rotterdam eller Riga. Vi vill också att företagen ska konkurrera på lika villkor så att seriösa företag inte konkurreras ut av oseriösa.

Alla som jobbar i Europa ska ha rätt till en bra arbetsmiljö. Idag är arbetsrättsliga regler under attack. Den ekonomiska krisen används som förevändning för en låg ambitionsnivå i arbetsmiljöarbetet. EU-kommissionen har ännu inte levererat en ny arbetsmiljöstrategi, trots att den förra löpte ut 2012. Istället driver EU-kommissionen och högern i Europa en linje som innebär att småföretag kan undantas helt från arbetsmiljöreglerna. Det håller inte. För oss är det otänkbart att kompromissa med människors liv och hälsa. Tvärtom. En god arbetsmiljö ger konkurrensfördelar och god produktivitetsutveckling.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Ett socialt protokoll för trygga jobb Vi kräver att EU i nästa fördrag inför ett socialt protokoll som skyddar de fackliga fri-och rättigheterna

Rätt att ta den fackliga kampen i hela EU Rätten att vidta fackliga stridsåtgärder över gränserna måste göras till en lagstadgad rättighet i EU. EU ska inte hindra svenska löntagare från att ta strid för rättvisa avtal.

Kollektivavtal istället för minimilöner Alla ska ha en skälig lön för sitt arbete. I Sverige förhandlas löner och villkor mellan arbetsmarknadens parter. Att lagstifta om minimilöner, som diskuteras på EU nivå, skulle undergräva den svenska modellen.

Lika behandling av alla arbetstagare Alla arbetstagare ska behandlas lika, oavsett var de kommer ifrån. Utstationeringsdirektivet måste ändras så att facken kan kräva de avtal och villkor som gäller på svensk arbetsmarknad. Det ska även gälla all lagstiftning som reglerar arbetskraftsinvandring från länder utanför EU, exempelvis vid säsongs anställning.

Kollektivavtalskrav vid offentlig upphandling Vi socialdemokrater har arbetat för att skapa ett nytt och bättre EU-direktiv för offentlig upphandling. Nu när EU-direktivet införs i svensk lagstiftning, är det viktigt att det görs tydligt i det svenska regelverket att krav på kollektivavtal alltid ska kunna ställas vid offentlig upphandling. Skyddslösa människor ska inte behöva fara illa i jakten på lägsta pris.

Ordning och reda på svenska vägar I Sverige ska kollektivavtalsenliga löner gälla, oavsett vilket land en åkare kommer från. Vi är emot förslaget att öppna alla inrikes transporter för konkurrens – utan att åkarna ska behöva följa de löner och regler som gäller i respektive medlemsland. Istället behöver resurser sättas in för att kontrollera att de nuvarande reglerna efterlevs. Det ska kosta att bryta reglerna och tuffare ansvar ska ställas på mer beställaransvar är nödvändigt.

Tuffare regler för huvudentreprenörers ansvar Vi socialdemokrater vill att huvudentreprenören görs ansvarig för att alla aktörer i ett projekt – till exempel ett bygge – följer gällande avtal och regelverk. Nu kommer huvudentreprenörer undan med att anlita underleverantörer, även om de vet att de är tvivelaktiga.

Utvecklat arbetsmiljöarbete i de mindre företagen På initiativ av EU- kommissionen har diskussioner förts om att undanta alla små och medelstora företag från arbetsmiljöreglerna. Det skulle innebära att 99,8 % av alla företag inom Sverige och EU skulle undantas. Det är fel väg att gå. Småföretagen bör istället ges mer stöd för att kunna leva upp till kraven, bland annat genom stärkt arbetsmiljöforskning och ett mer aktivt supportsystem.

En ny och starkare arbetsmiljöstrategi Eftersom den europeiska arbetsmiljöstrategin redan löpt ut vill vi att en ny och starkare strategi omedelbart tas fram. Det krävs heltäckande regler för att bemöta arbetsmiljöproblemen. Fokus ska vara att minska de arbetsrelaterade sjukdomarna och att se till att fler orkar till ordinarie pensionsålder. Arbetsmiljöregler är inte administrativa bördor utan räddar liv.

4. Ökad jämställdhet för fler jobb

För oss socialdemokrater är det självklart att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter i hela samhället. Europa har allt att vinna på mer jämställdhet. En arbetsmarknad där kvinnor ges samma möjligheter som män fungerar betydligt bättre än en där kvinnors arbetskraft inte tas tillvara.

I EU är den kvinnliga sysselsättningsgraden bara 62 procent – 13 procentenheter lägre än den manliga. Att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden skulle bidra till en starkare ekonomi i Europa. Högerregeringarna i Europa vägrar se denna potential. Jämställdheten prioriteras inte.

Vi behöver därför verka för en ambitiös jämställdhetsagenda i EU:s medlemsländer. Genom att sätta gemensamma mål inom EU kan vi tillsammans gå framåt i arbetet för ett jämställt Europa. Om medlemsländerna satsar på utbyggd barn- och äldreomsorg, förstärkt föräldraförsäkring, rätt till heltid och att minska lönegapet så ges kvinnor bättre möjlighet att delta i arbetslivet. Att kunna försörja sig själv är nyckeln till den egna friheten.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Fler kvinnor i arbete Kvinnors sysselsättningsgrad inom EU (62 procent) bör ligga på samma nivå som männens (75 procent). Att

stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden bidrar till en starkare ekonomi i Europa.
Stärkt välfärd för fler jobb Åtgärder soml ångsiktigt stärker mäns och kvinnors möjlighet yrkesarbeta, exempelvis utbyggd barn- och äldreomsorg, bör så långt som möjligt undantas från övriga sparkrav vid sanering av de offentliga finanserna. Dessvärre är det områden som högermajoriteten inom EU de senaste åren har prioriterat ner.

Fler kvinnor i styrelserummen Arbetet med att bana väg för fler kvinnor i företagsledningar och styrelserum måste bli mer systematiskt och ambitiöst. Inom EU behövs en fungerande kvoteringslagstiftning för att fler kvinnor ska nå toppositioner. Med bättre blandning i styrelserummen blir kvaliteten i besluten bättre.

Rätt till heltid – begränsat staplande av visstidsanställningar Att den moderatledda regeringen slåss mot EU-kommissionen för att få behålla missbruket av visstidsanställningar på svensk arbetsmarknad är orimligt. Det svenska regelverket måste snabbt anpassas till EU-lagstiftningens krav på skydd mot sådant missbruk, som framför allt drabbar ungdomar och kvinnor.

5. EU ska vara en union för hållbar tillväxt

Klimatomställningen är en av vår tids största utmaningar. Vi socialdemokrater är övertygade om att EU måste leda arbetet, även globalt. För att nå resultat i miljö- och klimatpolitiken behöver vi arbeta tillsammans över nationsgränserna.

En hållbar framtid kräver att vi ställer om från ett samhälle som bygger på fossila bränslen, till ett som bygger på det förnybara. Att investera i ny miljövänlig teknik är att investera i framtidens jobb och välfärd. Att ligga i framkant för att möta klimatutmaningen är en konkurrensfördel för Europas företag.

Hormonstörande ämnen bidrar till störningar och sjukdomar. Farliga kemikalier måste fasas ut. Vi socialdemokrater vill främja en sådan utveckling, med mer forskning, gemensamma vetenskapliga kriterier och bättre övervakning. Insatser behöver också göras för att förstå hur olika kemikalier tillsammans påverkar miljön och människan. Användningen av kemikalier i jordbruket ska minska.

Vi måste tillsammans ta hand om våra hav. Vi vill rädda den känsliga och unika havsmiljön i Östersjön. Det behövs ytterligare insatser för att minska övergödningen, stoppa utfiskningen och minska oljeutsläpp i haven. Vi vill att EU stärker sitt arbete för att värna den biologiska mångfalden.

En bra miljöpolitik i EU ger möjlighet till fler jobb. Vi socialdemokrater vill att EU ska bli världens främsta region för klimat- och miljöteknik och framtidsinriktade infrastrukturinvesteringar. Vi vill att många fler än nu ska arbeta med att förbättra det europeiska järnvägsnätet och att betydligt fler experter och forskare ska jobba med att ta fram den nya gröna tekniken på universitet och företag runt om i Europa.

Det ska vara lätt och smidigt att skicka gods eller resa med tåg på den europeiska kontinenten – och det borde vara möjligt att ha med sig bil på tåget. Att investera i järnväg och höghastighetståg i Europa är bra för både jobben och klimatet.

Genom att ta hand om vår gemensamma miljö och utveckla ny miljövänlig teknik stärker vi Europas konkurrenskraft och förbättrar människors liv och hälsa. EU ska vara en union för hållbar tillväxt.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Investeringar i fler gröna jobb Vi vill göra stora investeringar i miljövänlig infrastruktur, klimatsmart teknologi, förnybar energi och energieffek-tiva bostäder. Vi driver på för hårdare EU-krav på byggnaders energieffektivitet – med satsningar på klimatsmarta bostäder skapas välbehövliga jobb i bygg-sektorn.

Bindande klimat-ochmiljömål efter 2020 Idag siktar EU:sklimat-och miljömål på år 2020. EU måste nu ta fram nya ambitiösa och bindande mål på längre sikt, om en utsläppsminskning 2030 jämfört med 1990, och ett nytt mål för andel förnybar energi till 2030.

Ett ambitiöst klimatarbete för en bättre framtid EU ska vara drivande i arbetet med ett ambitiöst, globalt klimatavtal. Det är fortfarande möjligt att begränsa den globala temperaturhöjningen till 2 grader. EU måste gå före och sätta ambitiösa mål för att få trovärdighet i klimatförhandlingarna. Insatser i tredje land ska inte räknas in.

Effektivenergianvändning Vi socialdemokrater vill att EU går före i arbetet med energieffektivisering. EU:s mål att effektivisera energianvändningen till år 2020 med 20 procent måste nås. EU ska också ha en politik för energieffektivisering för perioden efter 2020 baserad på bindande mål. EU:s energipolitik ska stödja ny miljöteknik och utbyggnaden av förnybar energi. Energikraven på produkter och byggnader behöver skärpas.

Minskade utsläpp av växthusgaser EU ska gemensamt ta ansvar för utsläppsminskningar om minst 30 procent till 2020, oavsett vad andra gör. Problemen med utsläppshandeln måste lösas. Det stora överskott av utsläppsrätter som skapats behöver reduceras och ett golv för priset bör sättas för att förbättra systemet.

Tuffare krav för bättre luftkvalitet Den dåliga luftkvaliteten i EU leder till allt för många för tidiga dödsfall. Genom satsningar på smarta transportlösningar, förnybar energi, och annan ny teknik ska vi förbättra luftkvaliteten.

Stopp för farliga kemikalier Det är dags att skärpa EU:s kemikalie politik.Det ska inte gå att ersätta ett förbjudet ämne med ett annat som fått en mindre kemisk justering. Ämnen ska snabbare komma upp för granskning när risker upptäcks och EU ska i större utsträckning utgå från försiktighetsprincipen i bedömningen av ämnens skadlighet för att skydda människors hälsa. Vi vill att EU ska ta initiativ till en global kemikaliepanel inom FN, med FN:s klimatpanel som förebild.

En mindre och grönare jordbruksbudget Att en dryg tredjedel av EU:s budget går till jordbruksstöd är orimligt. Stödsystemet bör förändras så att det kommer samhället och miljön till nytta i stort. Klimatomställningen, skyddandet av biologisk mångfald och främ-ande av den ekologiska produktionen bör ges betydligt högre prioritet.

Stopp för utfiske EU:s fiskeripolitik har tagit stora steg framåt men det finns fortfarande mycket att göra. Risken för utfiskning av hotade arter är fortfarande påtaglig. Vi vill se ett totalstopp för överfiske, en europeisk fiskeflotta som är anpassad till hur mycket som bör fiskas och bättre förutsätt-ningar för småskaligt miljövänligt fiske.

Biologisk mångfald Vi vill att EU stärker sitt arbete för att värna den biologiska mångfalden. Det handlar om att farliga ämnen inte ska tillåtas förstöra vår miljö och utrota våra arter. Vi vill även att EU:s medlemsländer fortsättningsvis ska kunna säga nej till användning av GMO-grödor.

Ambitiösa djurskyddskrav Vi vill se samma höga djurskyddskrav i hela Europa. Djur som går till slakt ska inte få transporteras längre än 8 timmar. Djur ska inte utsättas för antibiotika i onödan, eftersom det höjer resistensen i vårt ekosystem och är skadligt för både djur och människor.

Miljökrav vid offentlig upphandling Det måste bli enklare att upphandla på ett miljövänligt sätt. När den pågående revideringen av upphandlingslagstiftningen inom EU har slutförts behöver det göras tydligt i det svenska regelverket att krav på miljöhänsyn alltid ska kunna ställas vid offentlig upphandling. Upp-handlare ska inte tvingas välja det billigaste alternativet på bekostnad av miljön. Det är avgörande att den offentliga upphandlingen blir grönare om vi ska klara omställningen till ett mer hållbart samhälle.

Tåg genom Europa För en verklig fri rörlighet behöver det bli enklare och snabbare att ta tåget över gränserna i Europa. Vi anser att kommande satsningar på nya banor i Sverige ska vara kompatibla med höghastighetssystemen i Europa. Kapaciteten för godstransporter på tåg behöver byggas ut. Det måste bli enklare att boka biljetter för gränsöverskridande tågresor.

6. Ett medborgarnas Europa

Den fria rörligheten för människor är en av EU:s största framgångar. Studierna, tjänsteresan eller semestern underlättas av att vi som EU-medborgare kan röra oss fritt inom unionen. Ett väl fungerande EU med en gemensam inre marknad kan bidra till fler jobb, bättre klimat och starkare utveckling.

Men det kräver att EU arbetar med rätt saker, på rätt sätt. Så är det inte alltid idag. Många beslut om vår framtid lämpar sig inte att tas i Bryssel. Beslut ska bara tas i EU när det tillför ett mervärde och förbättrar medborgarnas situation. Vi ska utveckla EU inom de områden där unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem. Vi vill att EU ska vara ett europeiskt samarbete mellan nationalstater och avvisar idéerna om att förvandla EU till en federal stat. EU måste bli spetsigare, öppnare och mer demokratiskt.

Kraven på demokrati och insyn i EU måste skärpas och EU behöver få tydligare regler för fri tillgång till dokument och ett öppnare lagstiftningsarbete. Politikens makt måste öka i förhållande till juridiken.

Det är inte bara EU som behöver bli mer demokratiskt, det gäller också dess medlemsländer. Idag finns tydliga krav på demokrati, yttrandefrihet och rättsäkerhet för de länder som ansöker om medlemskap i EU. Men medlemsländerna tillåts åsidosätta dessa rättigheter på hemmaplan, utan att EU gör något åt det. På många håll i Europa drabbas människor av hatbrott på grund av sina åsikter, sin religion, sitt ursprung eller sin sexuella läggning. Allt oftare drabbas exempelvis romer och hbtq- personer för systematisk diskriminering, utan att samhället ingriper.

Det är viktigt att EU kan agera om länder bryter mot unionens grundläggande principer, på samma sätt som vi är eniga om att länder som bryter mot EU:s miljö- eller budgetregler ska bötfällas.

I spåren av den ekonomiska krisen har vi kunnat se hur många europeiska kvinnor och män tvingats att söka sig någon annanstans för att tigga för att klara sitt uppehälle. Minoriteter, så som romer, diskrimineras och marginaliseras. Allas grundläggande rättigheter och människovärde måste respekteras. Därför är det viktigt att bekämpa diskrimineringen och fattigdomen i hela Europa.

Samhällen där hög arbetslöshet tillåts bita sig fast blir mycket bräckliga. En farlig grogrund skapas för olika former av främlingsfientlighet, nationalism och extremism. Den höga arbetslösheten i EU är inte bara ett enormt slöseri med människors liv, den är också ett hot mot vår framtid. Vi måste fortsätta att kämpa för jämställdhet, mot homofobi, nationalism, rasism och utnyttjande av rättslösa människor.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Stärkta rättigheter för EU:smedborgare EU måste tydligt agera när medlemsländer frångår principerna om demokrati, yttrandefrihet och rättsäkerhet eller kränker medborgarnas rättigheter.

Stärkt arbete mot diskriminering Vi vill att EU:s lagstiftning mot diskriminering förstärks så att vi effektivt kan bekämpa diskriminering på grund av kön, ursprung, religion, ålder, funktionshinder och sexuell läggning i hela Europa och på alla områden. Alla äktenskap ska erkännas i hela EU – även mellan samkönade par.

Ett mer transparent EU Medborgarna bör få mer insyn i de rum och processer där besluten fattas. Under krisåren har en det blivit vanligare med beslut som ligger utanför den ordinarie beslutsprocessen. Det måste få ett slut.

Tydliga gränser för EU:s makt. Beslut ska fattas i EU när det ger ett mervärde. I Sverige är det viktigt att vi själva får besluta om bland annat kollektivavtal, Systembolaget och spelmonopolet. EU ska inte ha en egen beskattningsrätt. Även skogspolitiken ska fortsättningsvis vara en nationell angelägenhet.

Vår välfärdsmodell i Sverige Vi socialdemokrater kommer inte acceptera att medlemsländerna tvingas att konkurrensutsätta den gemensamma sektorn eller att samarbete mellan offentlig och ideell sektor förhindras. EU ska inte påverka medlemsländernas sätt att bygga upp sin välfärd. Skolan, sjukvården och omsorgen organiserar vi bäst i Sverige, nära människorna som berörs.

Tydlig lagstiftning men med möjlighet att göra mer
Kommissionensarbete med regelförenkling behöver fortsätta, men det är viktigt att medlemsländerna fortfarande har rätt att ta hänsyn till nationella behov och intressen när EU- lagstiftningen ska bli nationell lagstiftning. Gemensamma minimiregler ska utgöra golv, inte tak – det måste finnas möjlighet att gå längre för att skydda exempelvis miljö och människors hälsa.

Ett sammanhållet EU-samarbete EU har genomgått en svår prövning och det är bra att euro-länderna samarbetar för att komma till rätta med problemen. Samtidigt tycker vi att det är bekymmersamt med en utveckling där EU dras isär, vi får då ett Europa som går i

otakt. Ambitionen ska vara att alla medlemsländer fortsatt kan samarbeta om de frågor där det ger ett mervärde.

Stöd till föreningslivet EUkommissionen kritiserar att ideella föreningar inte behöver redovisa moms i Sverige. Eftersom föreningarna har en så viktig betydelse för samhället arbetar vi socialdemokrater mycket aktivt för att de inte ska behöva göra det.

Stopp för EU-parlamentets flyttkarusell De ständiga flyttarna fram och tillbaka mellan Bryssel och Strasbourg kostar skattebetalarna nästan 2 miljarder kr varje år. Därtill kommer 19 000 ton koldioxidutsläpp. Sverige bör ställa sig i spetsen för den fördragsändring som skulle sätta stopp för flyttkarusellen.

Bättre skydd för den personliga integritete Vi vill se tydligare regler för hur företag och myndigheter får behandla känsliga uppgifter. Användarna bör få starkare rättigheter över sina egna personuppgifter och anställda ska skyddas mot olaglig övervakning.

Ett EU som är ledande på IT Alla delar i samhället behöver god tillgång till IT för jobb och utveckling. EU:s strukturfonder ska kunna användas till IT- utbyggnad. Det europeiska regelverket behöver preciseras så att konsumenter och företag smidigt och tryggt kan dra fördel av e-handelns alla fördelar.

7. Ett konsumenternas Europa

Aldrig förr har det varit så lätt som idag att handla varor och tjänster fritt mellan våra länder. Det har inte minst näthandeln bidragit till. Därför har EU en viktig roll att spela för att stärka konsumenternas rättigheter. Det är inte alltid lätt att göra medvetna, säkra och hållbara val. Varje år förlorar konsumenter mångmiljonbelopp på grund av problem med varor och tjänster. Så ska det inte vara.

Gång på gång ställer sig högerpartierna i Europaparlamentet på storbolagens sida, i stället för på konsumenternas. Det håller inte, vi måste låta människorna gå före marknaden. Vi socialdemokrater vill ställa krav så att konsumenterna kan lita på att produkterna de köper är ofarliga. Därför behövs ett bra regelverk med krav på tydlig och lättläst information och förbud av farliga ämnen.

Vi socialdemokrater tycker att alla konsumenter ska ges bra förutsättningar att kunna fatta kloka beslut. Alla européer ska kunna ta tillvara de fördelar som den gemensamma marknaden ger för att kunna jämföra och bedöma olika varors och tjänsters kvalitet.

Människors hälsa och säkerhet måste skyddas. Länder som vill ha strängare regler för att skydda miljö och människors rättigheter ska få ha det utan att det ses som ett handelshinder.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Stärkta rättigheter för konsumenter Konsumenternas makt och rättigheter måste stärkas i EU. Vi vill se strängare krav på konkurrens, prismärkning och innehåll.

Tuffare krav påmaten Vi har rätt att veta vad det är vi äter, och vi måstekunna lita på maten vi har på tallriken. Vi socialdemokrater vill se hårdare tag och tuffare regler för att förhindra matfusk. Därför vill vi införa krav på mer information om vad maten innehåller och varifrån den kommer. Vi vill se en förbättrad ursprungsmärkning.

Maten ska inte innehålla onödiga tillsatser eller konstgjorda fetter och allergiframkallade färgämnen ska förbjudas.

Förbud av farliga ämnen Det ska inte få finnas hälsofarliga ämnen i konsumentprodukter, som till exempel textilier och matförpackningar. Tillsatser som inte bevisligen är ofarliga ska förbjudas i livsmedel, läsk och godis. Vi vill stoppa farliga kemikalier i barns leksaker.

Tryggare näthandel Ofta underlättar näthandeln människors vardag, men ibland blir det fel. Vi socialdemokrater vill bekämpa blufföretag bekämpas och underlätta vägledning vid handel och reklamationer. Det europeiska regelverket behöver göras säkrare och tydligare så att konsumenter och företag smidigt och tryggt kan dra fördel av e-handelns möjligheter.

Enklare och billigare betalningar Det ska vara smidigt för företag och konsumenter att göra bankaffärer över gränserna och hantera olika typer av betalningar i hela Europa. Kortavgifterna är för höga och måste sänkas.

Roamingpriser Det ska inte kosta mer att ringa, mobilsurfa eller skicka sms i Europa än när man är i sitt eget hemland. Telekombolagen ska förbjudas att ta ut höga avgifter för så kallad roaming i EU. Det som gjorts hittills är bra, men inte tillräckligt. Vi vill att de särskilda avgifterna för internationell roaming inom EU avskaffas så snart som möjligt.

Förändrad alkoholpolitik i EU Alkohol är ingen vanlig vara, därför ska EU:s alkoholpolitik vara restriktiv. Vi vill stoppa lågpriskonkurrens på alkoholvaror och höja minimiskatterna på öl, vin och sprit. Varje medlemsland ska själv få besluta om införselregler av alkohol och Sveriges införselkvoter ska sänkas. Alkoholreklam ska kunna förbjudas. Vi vill pröva möjligheterna att införa varningstexter på alkoholförpackningar.

Sverige ska bestämma över det svenska snuset Det svenska undantaget från snusförbud måste respekteras. Det är Sverige som ska reglera innehållet i snus, inte EU. Genom beslut i Europaparlamentet har det nu slagits fast att det är Sverige som bestämmer över snuset. Det kommer vi även fortsättningsvis att hävda. Om det svenska undantaget ska respekteras kan inte EU ensidigt förbjuda försäljningen av visst snus.

8. Stärk kampen mot brottslighet

Idag samarbetar kriminella nätverk över Europas gränser. Människor, vapen och narkotika smugglas in i EU och mellan medlemsländerna. Med gemensamma krafter blir det lättare att kämpa mot gränsöverskridande brottslighet som människohandel och penningtvätt. Vi socialdemokrater vill därför förstärka samarbetet mellan polis, tull och åklagare.

Europa präglas idag av stora sociala och ekonomiska klyftor. Inte långt härifrån lever människor med väldigt olika ekonomiska förutsättningar. Det utnyttjas skamlöst av olika kriminella grupperingar som ägnar sig åt sexslavhandel med kvinnor och barn, så kallad trafficking. Det krävs kraftfulla gemensamma åtgärder för att stoppa trafficking. Ytterligare hundratusentals människor förs in för att arbeta svart i till exempel bygg- och restaurangsektorn, till alltför dålig betalning och med usla bostadsförhållanden. Europas länder är under stark ekonomisk prövning, och vi måste möta de problem som uppstår i spåren.

Rösta på Socialdemokraterna för:

Effektivt polissamarbete Brott ska bekämpas, liksom brottens orsaker.Vivill se ett ökat polisiärt samarbete mellan Europas länder. Europol är en viktig organisation som kan bidra till att stärka samarbetet mellan medlemsstaternas polismyndigheter för att bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Schengensamarbetet måste bli en effektiv barriär mot narkotikasmuggling och annan gränsöverskridande brottslighet.

Stopp för sexslavhandeln med kvinnor och barn Vi arbetar för att medlemsländerna ska inta en skärpt hållning och förbjuda sexköp enligt mönster från den svenska sexköpslagen. EU och dess medlemsländer bör ratificera Europarådets konvention mot människohandel. Vi vill öka insatserna mot sexturism, särskilt viktigt är det att skydda barn och unga.

Stoppförvapensmugglingen EUmåste prioritera kampen mot den organiserade brottsligheten och motverka det stora antalet illegala vapen som smugglas genom Europa.

Hård kamp mot narkotikan Vi socialdemokrater accepterar inte att narkotika sprids i samhället. Vi slår därför vakt om en restriktiv narkotikapolitik, istället för att politiken bara ska inriktas på att begränsa narkotikans skadeverkningar. Vi vill bekämpa tillverkningen och införseln av syntetiska droger till EU.

Stärkt samarbete i kampen mot terrorism Samarbetet i kampen mot terrorism måste stärkas på det europeiska planet, men det måste ske inom ramen för rättsstatens grundläggande principer. Respekten för den personliga integriteten måste gälla.

StoppförskattefuskVarje år försvinner ca 9000 miljarder kronor inom EU genom skattebedrägerier och aggressiv skatteplanering. Vi vill ta krafttag mot skattefusket och sätta som mål att halvera den summan till år 2020. Vi vill se ett ökat automatiskt informationsutbyte mellan medlemsländerna och mer insatser mot gränsöverskridande momsbedrägerier. Genom överenskommelser mellan länder och regioner kan vi hindra att vinster flyttas till lågskatteländer och skatteparadis, till exempel genom ett världsomspännande krav på land-för-land- rapportering. EU måste arbeta för robusta globala överenskommelser.

9. Europa i världen

En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins mål. För världen och för medlemsländerna finns mycket att vinna på att EU talar med stark och enig röst. EU har en betydelsefull roll att spela i världen, och EU:s gemensamma utrikespolitik är en mycket viktig del av EU-samarbe-tet. EU och dess medlemsländer är världens största biståndsgivare och det har en stark påverkan på vår omvärld. EU måste vara en progressiv och säkerhetsskapande kraft, inte minst i FN. Därför behöver medlems-länderna visa upp en enad front och vara tydliga i viktiga utrikespolitiska situationer för att kunna påverka andra internationella aktörers agerande.

Vi socialdemokrater vill att EU, med respekt för varje medlemslands suveränitet, utvecklar sin förmåga att genom civila och militära insatser bidra till att bevara fred, förebygga konflikter och stärka internationell säkerhet. EU ska inte utveckla ett europeiskt gemensamt försvar. EU ska samarbeta med och stödja FN. EU:s solidaritetsklausul är mycket tydlig – Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land. Vi

förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Den europeiska unionen behöver tydligare politik och skarpare instrument för att kunna påverka utvecklingen i det gemensamma grannskapet med Ryssland. Vi socialdemokrater är positiva till det Östliga partnerskapet som EU har tillsammans med sina sex östeuropeiska grannländer. Det är med ökande oro vi ser hur Ryssland utsätter sina grannländer för något som kan liknas vid utpressning för att motverka deras närmande till EU. EU måste markera kraftigt mot detta. Varje land har rätt att själv välja sin väg.

Den välståndsklyfta vi kan se mellan EU och Afrika är inte långsiktigt hållbar. Krig och ojämlikhet driver människor på flykt. Varje år riskerar desperata unga män och kvinnor från andra sidan Medelhavet livet i rangliga båtar för att nå Europas kuster. Det gör de för att få chansen att ta del av det ekonomiska välstånd, den frihet och den demokrati som vi européer tar för given. Många dör på vägen, och tragedin på Lampedusa blev en tydlig påminnelse om detta.

Skillnaderna i livsvillkor behöver därför utjämnas. All EU:s politik som påverkar fattiga länder ska bidra till utveckling – inte bara biståndet, utan också exempelvis handelsavtal och jordbruks- och fiskepolitik. De olika samarbetsavtal som EU har med utvecklingsländerna måste innebära en tydlig koppling till demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter – på så sätt kan EU i handling stå upp för de värderingar som utgör unionens fundament. Kvinnornas rättigheter måste försvaras. Att kvinnor kan delta i samhällslivet på lika villkor som män är avgörande för hela regionens framtid.

EU måste ge utvecklingsländer en möjlighet att sälja sina produkter på den europeiska marknaden. Frihandel är viktigt, eftersom det kan göra konkret skillnad och skynda på möjligheterna att bygga nya samhällen. Genom ett solidariskt agerande kan EU bidra till välstånd och utveckling – inte bara inom EU, utan i hela världen.

Rösta på Socialdemokraterna för:

En solidarisk röst i världen EU och Sverige ska vara en stark progressiv röst i världen för fred, säkerhet, mänskliga rättigheter, demokrati och ökad solidaritet. Ett tydligare EU ökar styrkan på vår röst i världen. EU har en unik kompetens och kan spela en viktig roll.

Ett EU som verkar för fred Vi vill inte att EU ska utvecklas till en militär försvarsallians. Vi prioriterar det nordiska försvarssamarbetet. Både civila och militära insatser kan vara viktiga vid krishantering. Vår inriktning ska vara nedrustning i världen.

En hållbar global utveckling Vi vill stärka EU som en global aktör för utveckling, rättvis handel och försvarare av demokratin. EU måste fortsätta att utveckla en politik som genomsyras av folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Samarbetet med FN måste stärkas.

Verklig och rättvis frihandel ivärlden EU:s handelshinder motfattiga länder måste tas bort. EU:s jordbrukssubventioner behöver reformeras. Vi socialdemokrater driver på för att EU:s frihandelsavtal ska garantera att mänskliga rättigheter och internationella normer för anständigt arbete följs.

Solidariskt ansvar för människor på flykt EU har nyligen antagit nya minimiregler för ett gemensamt asylsystem. Alla EU:s medlems-

länder måste ta ett större solidariskt ansvar för flyktingmottagandet. Det måste finnas fler säkra och lagliga vägar in i EU för asylsökande. Medlemsländerna måste bland annat ta ett samlat ökat ansvar för kvotflyktingar.

Europakonventionen ska gälla i EU Regeringen bör driva på förhandlingarna mellan Europarådet och EU om att EU ska tillträda Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

Fortsatt utvidgning Utvidgningen av EU måste fortsätta. Genom att hålla dörren öppen för nya medlemmar till Europeiska unionen har flera tidigare totalitära diktaturer blivit demokratiska, och utvidgningen har bidragit till fred, stabilitet och välstånd över hela Europa.

Socialdemokraterna nämner inte
Socialdemokraternas rapport 18 feb 2014:
Sätt Europa i arbete! Åtgärdsprogram för fler och bättre jobb i Sverige och övriga EU

Den finns på sidorna 422-465 i
Sven Wimnell 15 mars 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Kandidater till Europaparlamentet

Partistyrelsen fastställde den 22 november en politisk plattform samt listan med kandidater för Socialdemokraterna inför valet till Europaparlamentet. Valet äger rum den 25 maj 2014. Idag har Socialdemokraterna 6 av Sveriges 20 mandat. I valet 2014 ska 751 Europaparlamentariker väljas.
Läs vår politiska plattform inför Europapalamentsvalet

De sju första namnen på listan
Endast de sju första namnen på listan redovisas här nedan. För att se samtliga kandidater för Socialdemokraterna klicka här>>

Marita Ulvskog Europaparlamentariker
Presskontakt Sören Juvas 076- 775 16 53 E-post
Olle Ludvigsson Europaparlamentariker
Presskontakt Sören Juvas 076- 775 16 53 E-post
Jytte Guteland Kandidat till Europaparlamentet
Pressekreterare Fredrik Strand 070-614 48 19 E-post
Jens Nilsson Europaparlamentariker
Presskontakt Sören Juvas 076- 775 16 53 E-post
Anna Hedh Europaparlamentariker
Presskontakt Sören Juvas 076- 775 16 53 E-post
Aleksander Gabelic Kandidat till Europaparlamentet
Pressekreterare Klas Corbelius 073-338 58 63 E-post
Ellinor Eriksson Kandidat till Europaparlamentet
08-714 48 00 Pressekreterare Gösta Brunnander 070-828 17 54 E-post

S i Europaparlamentet

Vänsterpartiet. EU-valet

Från vänsterpartiets hemsida på internet 3 maj 2014

EU-val 2014

Skicka inte fler ja-sägare till Bryssel
En värld som byggs med rättvisa och medmänsklighet är i grunden starkare än en värld där girighet får råda. EU pressar länder i kris att skära ner i skolan, vården och omsorgen och urholka arbetsrätten. EU förhindrar ländernas möjligheter att föra en politik som får igång ekonomin igen. Vänsterpartiet står för ett alternativ som kan utmana den girighet och den uppgivenhet som präglar EU:s politik.

Vänsterpartiet står för vänsterpolitik och EU-kritik. Det arbetar vi för i EU-parlamentet. Där motsätter vi oss att EU ges mer makt. På de områden där EU har beslutanderätt arbetar vi aktivt och konstruktivt för att göra EU-politiken bättre. Vänsterpartiet har varit pådrivande i att skärpa miljöregler och förbättra EU:s politik för jämställdhet och för löntagarnas rättigheter. Vi blir mer effektiva i det arbetet just för att vi är EU-kritiska och inte ser EU som lösningen på alla problem. Rösta på Vänsterpartiet för att försvara kollektivavtal och gemensam välfärd. Skicka inte fler ja-sägare till Bryssel.

Läs Vänsterpartiets EU-plattform här…
Vänsterpartiets kandidater till Europaparlamentet
På första plats står Malin Björk. På andra och tredje plats står Mikael Gustafsson nuvarande EU-parlamentariker och LiseLotte Olsson ombudsman från Västerbotten.

Läs hela listan på kandidater här…
Läs en kort intervju med Malin Björk här…
Ladda ned pressbilder här…

Vänsterpartiets uttalande inför EU-valet
Antaget av Partistyrelsen 2014-02-08
Skicka inte fler ja-sägare till Bryssel

En värld som byggs med rättvisa och medmänsklighet är i grunden starkare än en värld där girighet får råda. EU pressar länder i kris att skära ner i skolan, vården och omsorgen och urholka arbetsrätten. EU förhindrar ländernas möjligheter att föra en politik som får igång ekonomin igen. Vänsterpartiet står för ett alternativ som kan utmana den girighet och den uppgivenhet som präglar EU:s politik.

EU är i kris. Miljoner människor drabbas av arbetslöshet och fattigdom. Hundratusentals tvingas emigrera för att kunna försörja sig och sina familjer. EU:s politik är en viktig orsak till den djupa ekonomiska krisen. EU:s gemensamma valuta euron tvingar länder att föra en ekonomisk politik som inte passar dem. EU:s avreglering av finanssektorn har bidragit till omfattande finansiell spekulation. När banker och finansföretag gör förluster sänds notan till skattebetalarna. EU tvingar krisländerna att skära ner i välfärden och försämra arbetsrätten. Denna politik har gjort krisen djupare. I krisens spår växer högerextrema krafter som hetsar mot invandrare och hbtq-personer. Kvinnors rättigheter försämras och årtionden av kamp för jämställdhet i Europa håller på att raseras. Det är vänsterns uppgift att bekämpa dessa mörkerkrafter.

Lösningen på krisen är inte att ge EU mer makt. Vi vill istället att länder ska kunna träda ut ur valutaunionen. Vi kräver att det svenska folkets nej till euron i folkomröstningen 2003 respekteras och att Sveriges ekonomiska politik inte ska styras av EU. Vi kräver att bankernas ägare och finansspekulanter får betala för sina egna misstag. Om banker ska få statsstöd ska de nationaliseras. Finansmarknaden måste regleras och vissa former av finansiell handel förbjudas. Den ensidiga nedskärningspolitiken måste ersättas med en politik för arbete, klimatinvesteringar och ekonomisk utveckling.

För Vänsterpartiet är den internationella solidariteten central, vi har alltid stått upp för ett öppet Sverige och samarbete över nationsgränserna. Vid Europas gränser dör människor som flyr undan fattigdom, krig och förtryck. Vänsterpartiet verkar för en generös och rättssäker asylpolitik. I EU är den fria marknaden viktigast. Arbetskraft ses som en vara som flyttas över gränserna. Löntagarnas rättigheter försämras och arbetare från olika länder ställs emot varandra. EU har bidragit till att arbetsvillkor och lönevillkor försämras. Vi accepterar inte denna utveckling. Vänsterpartiet är en röst för ett öppnare EU. Vi välkomnar att människor från andra länder kan komma till vårt land. Men vi motsätter oss att löntagare utnyttjas. Därför kräver vi att alla som arbetar i Sverige ska omfattas av svenska kollektivavtal. I EU vill vi införa ett socialt protokoll som gör att arbetstagare från andra EU-länder inte ska behandlas sämre än andra i det land där de arbetar.

Vänsterpartiet är ett EU-kritiskt parti. Vi motsatte oss Sveriges medlemskap i EU vid folkomröstningen 1994. Vi vann folkomröstningen om euron 2003. Vi står fast vid vår EU- kritik.

Unionen har stora demokratiska brister. Vi motsätter oss bildandet av ett Europas förenta stater med gemensam valuta, militär och president. Vi vill ha ett nära samarbete mellan demokratier, inte en odemokratisk superstat i Europa. Därför stöder vi krav om att avgränsa EU:s makt, demokratisera unionen och öka medlemsländernas inflytande.Vi vill omförhandla det svenska EU-medlemskapets villkor. Vi vill skriva in Sveriges undantag från euron och EMU i EU-fördraget. Vi vill ha ett

bindande socialt protokoll. Vi vill sätta hänsyn till miljön före företagens rätt att sälja sina varor och införa en rätt för Sverige att gå före på miljöområdet. Vi vill undantas från EU:s jordbrukspolitik, för att kunna utveckla det svenska jordbruket, och ha lägre medlemsavgift till EU. Sverige ska inte bli ett län i en framväxande EU-stat. Vårt långsiktiga mål är att Sverige lämnar EU.

EU-valet är också en kraftmätning mellan vänster och höger, i Sverige och i EU. Liksom högerregeringen i Sverige säljer ut välfärden och gemensam egendom påtvingar EU krisländerna privatiseringar. Genom en röst på Vänsterpartiet visar du att du vill ha en annan politik. En politik som står uppför löntagarnas rättigheter. Mot privata vinster i välfärden. Med klimatinvesteringar för nya jobb. För kvinnors ekonomiska oberoende och rätten till sin egen kropp. För jämlikhet och jämställdhet.

Vänsterpartiet står för vänsterpolitik och EU-kritik. Det arbetar vi för i EU-parlamentet. Där motsätter vi oss att EU ges mer makt. På de områden där EU har beslutanderätt arbetar vi aktivt och konstruktivt för att göra EU-politiken bättre. Vänsterpartiet har varit pådrivande i att skärpa miljöregler och förbättra EU:s politik för jämställdhet och för löntagarnas rättigheter. Vi blir mer effektiva i det arbetet just för att vi är EU-kritiska och inte ser EU som lösningen på alla problem. Rösta på Vänsterpartiet för att försvara kollektivavtal och gemensam välfärd. Skicka inte fler ja-sägare till Bryssel.

DN 25 april 2014:

”Kräv EU-undantag från påtvingad privatisering”

“En omförhandling av Sveriges EU-villkor bör ske i samband med kommande fördragsändringar eller då Storbritannien inleder sin omförhandling, skriver Malin Björk och Jonas Sjöstedt. Omförhandla medlemskapets villkor. Vi vill bland annat ha undantag från EU:s jordbrukspolitik och säkra att Sverige inte påtvingas privatisering av offentlig service. Med nya handelsavtalet EU–USA kan riskkapitalbolag hindra Sverige från att förbjuda privata vinster i välfärden, skriver Malin Björk och Jonas Sjöstedt (V)”

“Debatten inför valet till EU-parlamentet är en möjlighet att lyfta blicken och fundera över unionens stora problem och utmaningar. Hur ska det gå med den sociala och ekonomiska krisen i stora delar av unionen? Kan euron överleva om inte ännu mer makt centraliseras till EU? Hur ska den berättigade kritiken mot EU:s demokratiska brister och klåfingrighet bemötas?

Eurokrisen är inte över. Tills vidare har EU räddat banker och finansmarknader. Men det mänskliga priset i form av arbetslöshet, emigration och fattigdom är enormt. Det är en politik som drar isär och skapar klyftor mellan och inom länder.

Orsakerna till krisen kvarstår. Euron är en dåligt fungerande valutaunion som skapar och förstärker ekonomiska kriser när länder med helt olika förutsättningar påtvingas samma ekonomiska politik. EU avreglerade finansmarknaden och lät sedan skattebetalarna betala

bankernas förluster. Det är inte underligt att det föder en stor vrede. Samtidigt går euroländerna vidare mot allt större överstatlighet. Det är en politik med lite folkligt stöd som ökar avståndet mellan styrande och styrda.

Den här utvecklingen splittrar länderna inom EU. Samtidigt som euroländerna försöker hantera sin kris med ökad centralisering rör sig Storbritannien åt motsatt håll. Landets regering vill förhandla om EU-medlemskapets villkor för att sedan folkomrösta. Även i andra länder, som Nederländerna, hörs liknande tongångar. Tidigare har Danmark förhandlat sig fram till undantag på centrala områden av EU:s politik. Vi menar att även Sverige måste se till att begränsa EU:s makt för att inte kana vidare i den nedförsbacke som slutar i Europas förenta stater.

Därför vill Vänsterpartiet omförhandla EU-medlemskapets villkor. Det bör ske i samband med kommande fördragsändringar eller då Storbritannien inleder sin omförhandling. När fördraget ska ändras kan vetorätten användas som ett starkt förhandlingskort. Vi vill att Sverige garanteras följande fördragsfästa undantag:

1. Sveriges frihet från EMU ska regleras i ett formellt undantag. Ett sådant undantag har Danmark och Storbritannien men inte vi, trots väljarnas nej i folkomröstningen 2003. Undantaget ska ge utrymme för en självständig ekonomisk politik som kan sätta sysselsättningen främst. Vi vill också i EU verka för att euroländer ska ges en ordnad möjlighet att lämna valutan och för en hårdare reglering av finansmarknaden.

2. Vi vill ha ett socialt protokoll i EU:s fördrag. Inga av de löntagare som nu tvingas migrera i krisens Europa ska kunna utnyttjas med sämre villkor än andra i det land där de arbetar. Effekterna av Laval-domen måste upphävas så att alla som jobbar i Sverige ska kunna få likvärdiga villkor genom kollektivavtal. Om vi inte kan skapa ett socialt protokoll för hela EU måste vi åtminstone få ett som gäller på svensk arbetsmarknad. Lyckas vi med det kommer sannolikt många länder att vilja följa efter.

3. Vi vill ha rätten att gå före på miljöområdet. EU:s miljökrav ska alltid vara minimiregler, ett golv i stället för ett tak för miljöarbetet. Miljöpolitiken behöver fler föregångare. Sverige borde vara en av dem. Vi ska ha rätten att förbjuda farliga kemikalier eller ha högre utsläppskrav på fordon oavsett vad EU säger. Miljön och klimatet är viktigare än företagens rätt att sälja varor som inte är bra för vår miljö.

4. Vi vill att Sverige undantas från EU:s jordbrukspolitik. EU:s politik på området är orättvis, enormt dyr och tar inte tillräcklig miljöhänsyn. EU:s omfattande stödprogram skapar ineffektivitet och byråkrati. Vi vill i stället säkerställa ett nationellt stöd anpassat efter svenskt lantbruk och dess förutsättningar. Ett undantag på området ska åtföljas av en rejäl sänkning av den dyra medlemsavgiften till EU som nu närmar sig oerhörda 40 miljarder kronor per år.

Till förslagen ovan vill vi lägga ett nytt, femte krav:

5. Vi ska inte kunna påtvingas privatiseringar av gemensam service av EU. Unionen använder i dag den ekonomiska krisen för att påtvinga länder privatiseringar av samhällsservice. Även i direktiv för hela unionens politik på områden som post, hamnar och järnväg försöker unionen påtvinga medlemsländerna privatiseringar. Med det nya frihandelsavtalet mellan USA och EU, TTIP, vill unionen ge utländska investerare rätten att överklaga demokratiska beslut som minskar deras vinst. Det amerikanska riskkapitalbolaget KKR skulle kunna dra

Sverige inför en särskild domstol när vi förbjuder privata vinster i välfärden från deras bolag Vardaga (tidigare Carema). Det är en orimlig utveckling.

Vi vill se ett samarbete mellan demokratier i Europa, inte att EU omvandlas till en superstat som helt saknar folkligt stöd och inflytande. Vi vill stärka löntagarnas rättigheter. Vi vill ha rätt och möjlighet att gå före på miljöområdet. Vi vill inte ha en union som påtvingar oss eller andra privatiseringar. Vi vill inte att företags vinstintresse och girighet ska forma samarbetet mellan folk och nationer i Europa. Vi tror i stället på ett samarbete präglat av solidaritet och respekt för de nationella demokratierna. Därför måste EU-medlemskapets villkor förhandlas om.

Jonas Sjöstedt, ordförande i Vänsterpartiet
Malin Björk, förstanamn på Vänsterpartiets lista till EU-valet “

Miljöpartiet. EU-valet

Från miljöpartiets hemsida på Internet 3 maj 2014

Miljöpartiet och EU-valet

Miljöpartiet vill ta ansvar för klimatet, ge alla en giftfri barndom och skydda haven. Och vi vill möta de kalla vindar som blåser i Europa, med en varmare och mer human politik.

Peter Eriksson och Isabella Lövin är Miljöpartiets toppkandidater. De vill föra din gröna röst vidare i EU-parlamentet! EU-parlamentet har stor makt och det är viktigt att du är med och ser till så att den makten kommer till användning på ett bra sätt. Peter Eriksson och Isabella Lövin är Miljöpartiets toppkandidater i EU-valet. En röst på dem eller någon av Miljöpartiets andra kandidater 25 maj är en röst för ett lite bättre EU.

Det här är Isabella och Peter Isabella
Lövin är journalisten som skrivit den prisbelönta boken Tyst hav. Sedan fem år tillbaka sitter hon i EU-parlamentet, och har där varit drivande för att få igenom flera förbättringar för fisket i EU. Läs mer om Isabella på hennes personliga sida på mp.se.

Peter Eriksson var språkrör för Miljöpartiet i nästan tio år. Peter brinner för demokratifrågor och i EU-parlamentet vill han gärna arbeta emot korruption och för ett öppnare Europa. Läs mer om Peter på hans personliga sida på mp.se.

EU-valmanifest
I vårt manifest hittar du allt om våra förslag inför EU-parlamentsvalet och vilken politik vi vill driva i EU.

Miljöpartiets övriga kandidater till EU-parlamentet
Här hittar du hela listan över våra kandidater, inklusive länkar till deras personliga sidor.

Vår politik A-Ö
Under Vår politik A-Ö hittar du information om vad Miljöpartiet tycker i olika frågor, både på EU- och riksnivå.
Så röstar du Här hittar du information om hur man röstar i EU-valet.

EU-valmanifest 2014

Inledning: Förändra Europa – rösta grönt

Del 1. Ett grönt EU
1a. Klimat, grön omställning och jobb
1b. Miljö och biologisk mångfald
1c. Mat, jordbruk och folkhälsa
1d. Ekonomi
1e. Situationen för unga
1f. Global rättvisa

Del 2. Ett öppet och humant Europa
2a. Ett öppet och humant Europa
2b. Integritet, digitala rättigheter och upphovsrätt
2c. Jämställdhet
2d. Rörlighet och arbete
2e. Demokrati
2f. Fred och säkerhet

Här hittar du hela EU-valmanifestet som pdf och här kan du läsa en kortare sammanfattning.

Den korta sammanfattningen

Klimat och mänskliga rättigheter i EU-valet

Två utmaningar är större än alla andra för vår del av världen just nu.Vi måste bygga om Europa för att möta klimathotet och skapa förutsättningar för jobb i en världsdel som är härjad av arbetslöshet och där främlingsfientlighet breder ut sig.

Första steget mot att anta dessa utmaningar tar vi tillsammans när vi den 25 maj 2014 går och röstar i EU-valet. När vi nu presenterar vårt manifest för valet gör vi det extra tydligt att den som lägger sin röst på Miljöpartiet väljer ett parti som fokuserar på de viktigaste frågorna för Europa just nu:

- Att EU blir världsledande inom klimatpolitiken med mer ambitiösa mål och mer pengar till klimatomställningen, som också skapar förutsättningar för jobb. En metod för att öka resurserna är den skatt på finansiella transaktioner som flera länder planerar att införa.

- Att rasismen och de extrema partiernas frammarsch kräver att EU blir hårdare i kampen för mänskliga rättigheter. Alla människor som lever i Europa ska känna att deras rättigheter skyddas av EU.

EU-valmanifestet antogs under Miljöpartiets partistyrelsemöte i helgen. Du kan läsa hela manifestet här och även ladda ner som pdf.

Vill du läsa mer om vad Miljöpartiet vill i Europa? Läs Åsa Romsons och Anders Wallners artikel "Vi måste bygga om Europa".

Förändra Europa – rösta grönt

Miljöpartiet de grönas vision för EU är tydlig. I ett Europa där det blåser kalla vindar vill vi vara en varm röst i EU-parlamentet och arbeta för att minska klimatutsläppen och öka medmänskligheten.

När konservativa partier väljer storföretagens intressen framför barnens framtid behövs fler gröna EU-parlamentariker. EU har möjlighet att vara världsledande inom klimatpolitiken, men det spelar roll vilka politiker man röstar fram. För oss gröna är vårt ansvar för våra barn och barnbarns möjligheter att andas ren luft, dricka och bada i rent vatten och växa upp utan farliga kemikalier i kroppen en central drivkraft. **Politiken måste bli varmare. Inte klimatet.**

När kalla främlingsfientliga vindar breder ut sig i Europa och stänger yttre gränser för människor i nöd är vi motpolen som vill ha ett öppet och humant Europa för alla. Alla människor som lever i Europa ska känna att deras rätt att vara den de är skyddas av EU. **Europa håller på att bli för kallt. Det är dags för en varmare politik.**

Pålästa, kunniga och engagerade EU-parlamentariker kan göra skillnad. Det har vi i Miljöpartiet visat prov på. I samarbete med medborgare, folkrörelser och våra europeiska gröna vänner har våra EU-parlamentariker lyckats styra om EU:s fiskepolitik i en hållbar riktning, förbättrat skyddet mot farliga kemikalier och gång på gång försvarat medborgarnas yttrandefrihet och integritet.

Miljöpartiet är kritiskt till hur EU är uppbyggt och fungerar idag. Vi har en decentralistisk grundsyn och anser att beslut ska fattas så nära dem som påverkas av besluten som möjligt. Vi arbetar därför för att förändra unionen. Medlemsländernas egna parlament måste ges större möjligheter att kontrollera att EU inte fattar beslut utanför sina befogenheter. EU måste koncentrera sitt arbete på de frågor som verkligen är gemensamma - klimathotet och andra gränsöverskridande miljöproblem och att stå upp för mänskliga rättigheter.

Vissa frågor som EU beslutar om i dag hanteras bättre på nationell, regional eller lokal nivå. Vi vill ha ett flexibelt samarbete där varje enskilt land inom rimliga gränser kan välja vilka delar de vill delta i. Miljöpartiet vill inte att EU ska utvecklas till en europeisk federation. EU bestämmer redan i dag för mycket. Centralstyrningen i EU behöver minska, de enskilda medlemsländernas frihet värnas och medborgarnas insyn i politiken öka. Varje land i Europa som uppfyller grundläggande krav på demokrati och mänskliga rättigheter ska få gå med i EU.

EU-parlamentet har makt. I valet till EU-parlamentet kan du som väljare utöva makt över din och kommande generationers framtid. Stöd en konstruktiv röst i EU-parlamentet som vet hur man gör skillnad på riktigt. **Förändra Europa, rösta grönt den 25 maj.**

Ett grönt EU

Miljöpartiets EU-valmanifest 2014, del 1.
1a. Klimat, grön omställning och jobb

Vi vill modernisera EU. För att möta klimathotet vill vi att EU ska investera i att binda samman Europa med snabb järnväg, bygga nya gröna stadsdelar, rusta upp städernas förorter och producera förnybar energi. Dessa investeringar skapar samtidigt nya, gröna jobb.

För att klara klimatet krävs bindande mål för minskade utsläpp av växthusgaser. I EU, precis som i Sverige, görs detta bäst genom att införa ett klimatpolitiskt ramverk med en stabil och långsiktig klimatpolitik med tydliga spelregler. Ett klimatpolitiskt ramverk innebär att all EU:s politik måste följa de mål EU sätter för minskade utsläpp av växthusgaser.

De internationella klimatförhandlingarna har kört fast. Någon måste bryta dödläget, ta nya initiativ och ta på sig ledartröjan. Vi vill att EU ska ta ett huvudansvar för att få till stånd en global klimatöverenskommelse. Samtidigt ska EU och unionens medlemsländer självklart leva upp till sina åtaganden när det gäller både utsläppsminskningar och finansiering av klimatarbete i fattigare länder.

EU:s energi- och transportpolitik måste ställas om för att minska de utsläpp som påverkar vårt klimat. Miljöpartiets mål är ett samhälle med 100 procent förnybara energikällor. Omoderna energikällor som kol, olja och kärnkraft hör inte hemma i ett hållbart samhälle. Vi vill kombinera järnväg, väg och sjöfart för att på ett smart sätt skapa hållbara transporter. Utvecklingen av energieffektiva bilar ska snabbas på och det ska bli smidigare, snabbare och billigare att ta tåget.

En kraftig satsning på förnybar energi i EU skulle enligt EU-kommissionen kunna skapa fler än tre miljoner jobb inom ett decennium. Det är ett exempel på de nya jobb som kommer vid ökade klimatinvesteringar. De nya jobben kommer att växa fram inom både industrin och tjänstesektorn, i det privata näringslivet och i den offentliga sektorn. Detta är en politik som kan ta EU ur den ekonomiska krisen och samtidigt bidra till en hållbar framtid inte bara för oss, utan också för våra barn och barnbarn.

För ett grönare EU vill Miljöpartiet:

1. införa ett klimatpolitiskt ramverk på EU-nivå. Ramverket ska sätta successiva mål för EU:s minskade utsläpp så att utsläppen är nära noll år 2050. Vi anser att målet till år 2030 ska vara att minska utsläppen med 60 procent inom EU, jämfört med 1990 års nivåer. Ramverket ska innehålla bindande utsläppstak, tydliga regler och en oberoende kontroll,
2. tillsammans med klimatmålen införa ambitiösa och bindande krav på minskad energianvändning och utbyggnad av förnybara energikällor i EU,
3. skapa hållbara samhällen och nya jobb genom att använda EU:s stödfonder och kreditinstitut till att göra gröna investeringar i förnybar energi, modern infrastruktur och effektiv resursanvändning,
4. utveckla järnvägsnätet inom EU och knyta samman Europas större städer med snabbtåg. Vi vill omfördela EU:s ekonomiska stöd och satsa på moderna tågförbindelser och transportnät, inklusive investeringarna i det transeuropeiska transportnätet (TEN-T), i stället för på motorvägar och flyg,
5. införa en skatt på finansiella transaktioner inom EU, fri för alla medlemsstater att delta i. Intäkterna ska användas till gröna investeringar, för förnybar energi och hållbara transporter, som stimulerar jobb, främst i fattigare delar av EU. EU ska fatta beslut om hur intäkterna används för dessa syften,
6. skärpa kraven på nya bilar och lastbilar så att de blir bränslesnålare. Vi vill se en övergång till bilar som drivs med el eller förnybara drivmedel,
7. sätta ett tydligt pris på klimatutsläppen och göra det tydligt att det lönar sig att minska utsläppen. Detta kräver att EU:s handelssystem för utsläppsrätter skärps, att det införs ett minimipris för utsläppsrätterna och att de auktioneras ut i stället för att delas ut gratis. Vi vill att den som förorenar också ska vara den som betalar,

8. att flyget ska betala för hela sin klimat- och miljöpåverkan. I dag betalar flyget varken koldioxidskatt eller energiskatt,
9. införa en miniminivå för koldioxidskatt i EU:s medlemsländer. Miniminivån ska sättas av EU men intäkterna från skatten ska gå till medlemsländerna,
10. fasa ut all användning och utvinning av kol i EU samt införa förbud mot brytning av skiffergas och tjärsand. EU bör motverka nyexploatering av fossila bränslen, särskilt viktigt är det att skydda känsliga områden som Arktis,
11. verka för att produkter ska gå att återanvända eller återvinna för att förhindra att resurser går till spillo. För att minska avfallet vill vi bland annat beskatta miljöskadliga råvaror hårdare, förlänga garantitiden på prylar och göra det billigare att reparera det som gått sönder.

1b. Miljö och biologisk mångfald

Vi vill att EU ska ha en offensiv politik för att säkra skyddet av miljö och biologisk mångfald och för att minimera mängden gifter som människor utsätts för i sin vardag. Att värna om miljö, naturresurser och den biologiska mångfalden är något som länder behöver lösa gemensamt. I stället för att skydda, hotar flera delar av EU:s politik miljön och den biologiska mångfalden, till exempel genom stöd till jordbruk som släpper ut föroreningar i naturen. Om vi inte tar hand om vår miljö kommer flera av de tjänster som miljön gör oss, som att rena vårt vatten och ge oss fisk, frukt, vilt, bär och svamp, att försämras.

Det är också dags för EU:s fiskepolitik att ta nästa steg. Miljöpartiet har varit drivande när EU har satt nya målsättningarna för fiskepolitiken. De nya målen handlar bland annat om att bygga upp fiskbestånden till hållbara nivåer och att fiskekvoterna måste följa vetenskaplig rådgivning. Målsättningarna att skydda det kustnära fisket, att dumpningen av fisk ska få ett slut och att EU ska ha rättvisa fiskeriavtal med andra länder är också viktiga delar av fiskepolitiken. Nu vill vi fortsätta att driva på fiskepolitiken och se till att målen uppfylls.

För ett grönare EU vill Miljöpartiet:

1. förbjuda alla farliga kemikalier i produkter som säljs inom EU. Vi vill skärpa EU:s kemikalieregelverk (Reach) för att snabbare kunna begränsa användningen av nya farliga kemikalier och för att farliga ämnen ska kunna kontrolleras också när de förekommer i mindre mängder.
2. införa nationella förbud mot farliga kemikalier om EU:s regelverk inte räcker till. Vi vill också ta kampen mot EU-kommissionen för att upprätthålla nationella förbud när det krävs för skydda medborgarnas hälsa.
3. stärka EU:s verktyg för naturskydd och biologisk mångfald. Internationella regler för biologisk mångfald är viktiga för att rädda hotade djur- och växtarter i många länder, till exempel den svenska vargstammen. Vi vill säkerställa att ny gruvverksamhet, med de stora ingrepp det innebär, inte kan bedrivas inom skyddade områden som Natura 2000 och världsarvsområden.
4. säkerställa att fiskbestånden där fiskare från EU-länder är verksamma får återhämta sig till hållbara nivåer och att levande kustfiskesamhällen och fiskare med miljövänliga fiskemetoder gynnas.
5. att EU:s medlemsländer ska få rätt att införa hårdare regler om krav på varor för att skydda miljön och sina invånares hälsa.

1c. Mat, jordbruk och folkhälsa

Vi vill att maten ska vara fri från gifter och skadliga tillsatser. EU-länderna behöver ställa om till ett modernt, ekologiskt jordbruk som producerar god, nyttig och säker mat. Detta kräver minskat stöd till

konventionellt jordbruk som är beroende av konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel som orsakar övergödning och sprider miljögifter. Vi vill också höja kvaliteten på djurhållningen inom EU.

Det är inte lätt att som konsument hålla koll på alla e-nummer och svårlästa innehållsförteckningar. De senaste årens matskandaler, så som hästköttsskandalen, har visat på problemet med bristande kontroll och ursprungsmärkning av livsmedel. Vi arbetar för din rätt att veta vad det är du äter och var maten kommer ifrån.

Alkoholpolitiken är en viktig folkhälsofråga. Vi kommer att arbeta för att bevara Sveriges restriktiva alkoholpolitik och försvarar Systembolagets försäljningsmonopol.

För ett grönare EU vill Miljöpartiet:

1. arbeta för att på sikt nå 100 procent ekologisk matproduktion i EU. Därför vill vi att EU:s jordbruksstöd stödjer ekologiskt jordbruk och därmed betalar för de miljövinster som jordbruket bidrar till,
2. att försiktighetsprincipen ska gälla vid genetiskt modifierade utsäden och avelsdjur (GMO) och att tillstånd bara ska ges när användningen är strängt kontrollerad. Alla konsumenter ska ha rätt att få information om det finns GMO i maten,
3. förhindra att enskilda företag får ensamrätt till att producera utsäde för jordbruket och stoppa patent på frösorter,
4. höja och utvidga minimikraven på djurhållning så att djur inom hela EU får rätt att bete sig naturligt. Djurtransporter ska begränsas till maximalt åtta timmar. Osund avel som skapar lidande för djuren måste stoppas liksom rutinmässig användning av antibiotika när djuren inte är sjuka,
5. stärka konsumentens rätt att veta var livsmedel kommer ifrån och vad de innehåller. Vi vill att livsmedel ska kunna spåras från jord och hav till konsumentens matbord, att allt innehåll ska deklareras och att informationen ska vara lättillgänglig,
6. förenkla för kommuner och landsting att upphandla miljövänligt, lokalt och med hänsyn till sociala villkor samt oftare utmana EU:s regelverk om offentlig upphandling.

1d. Ekonomi

Vi vill modernisera EU:s ekonomiska politik med en Green New Deal. Det innebär att vi vill använda EU:s budget till att investera i minskad klimatpåverkan, nya jobb och ökad livskvalitet för EU:s invånare. Den ekonomiska krisen och klimatutmaningen kan inte lösas var för sig. EU kan bara ta sig ur den ekonomiska krisen genom att samtidigt ta sig an klimatutmaningen. Det är ett stort slöseri att EU årligen lägger hundratals miljarder kronor på projekt som ökar utsläppen av växthusgaser, utarmar den biologiska mångfalden och bygger in länder i ineffektiva, gammalmodiga och resurskrävande tekniker och transportsystem. I stället vill vi binda samman Europa med snabb järnväg, rusta upp EU:s förorter och bygga klimatsmarta städer.

I vår vilja att begränsa centralstyrningen i EU ingår att medlemsländerna ska få behålla makten över sin egen ekonomiska politik. Eurokrisen har orsakat stor skada i många av EU:s medlemsländer och visat på den ekonomiska och monetära unionens (EMU) brister. En enda valuta i ett område där skillnaderna mellan de olika medlemsländerna är så stora skapar allt för stora spänningar.

För ett grönare EU vill Miljöpartiet:

1. förebygga ytterligare ekonomiska kriser. Vi vill se till att kraven på att banker i EU ska ha ett större eget kapital efterlevs och ställa krav på insyn i finanssektorns verksamheter,

2. begränsa spekulation på finansmarknaden som riskerar att göra ekonomin instabil, till exempel genom en skatt på finansiella transaktioner i EU,
3. att Sverige ska fortsätta stå fritt från EMU. Vi vill att Sverige begär ett formellt undantag från EMU och att alla EU-länder ska ha rätt att välja att inte vara med i EMU,
4. stoppa slöseriet med EU:s budgetmedel. Vi vill ställa om jordbruksstödet och effektivisera stödet till regional utveckling. Vi vill också ta bort den kostsamma flyttkarusellen där EU-parlamentet varje månad flyttar mellan Bryssel och Strasbourg. Det skulle frigöra utrymme för att minska EU:s totala budget,
5. använda nya mått för att mäta och styra den ekonomiska utvecklingen i EU. Utöver BNP ska måtten även ta hänsyn till klimat- och miljöpåverkan samt sociala faktorer,
6. att EU ska ta beslut om miniminivåer för medlemsländernas miljöskatter, men skatteintäkterna ska tillfalla medlemsländerna. EU ska inte ha egen överstatlig beskattningsrätt.

1e. Situationen för unga

Vi vill forma ett EU där alla unga människor har möjlighet att utvecklas och få ett jobb. Vi ställer oss bakom den fria rörligheten och möjligheten att söka jobb inom hela EU. Att under en tid vara utbytesstudent innebär både fördelarna av att lära sig ett nytt språk och erfarenheterna av en ny kultur. Vi stödjer rätten att genom utbytesprogram studera var man vill inom EU.

Den ekonomiska krisen har slagit särskilt hårt mot EU:s unga befolkning. Arbetslösheten bland unga i EU är över 20 procent. Detta hotar på allvar EU:s framtid. Många unga ser framför sig ett liv utan hopp om jobb eller försörjning. Det är ett oåterkalleligt slöseri med mänskliga resurser. Vi kan bättre.

För ett grönare EU vill Miljöpartiet:

1. skapa nya, hållbara jobb för unga genom klimatinvesteringar,
2. satsa på EU:s ungdomsgaranti som garanterar att alla unga i EU erbjuds arbete eller utbildning inom fyra månader efter att de slutat skolan eller blivit arbetslösa. För att ungdomsgarantin ska fungera behövs det nya investeringar i utbildningsinsatser för unga,
3. utveckla studentutbytesprogrammet Erasmus och utbytesprogrammen för unga som inte studerar på högskolan,
4. att det ska bli betydligt lättare att få utbildning och yrkeserfarenhet från ett EU-land erkänd i ett annat,
5. underlätta för utomeuropeiska medborgare att studera i Europa,
6. skärpa EU:s regler för reklam riktad till barn och unga. Vi vill också ge medlemsstaterna möjlighet att göra ytterligare skärpningar för att skydda barn från skadlig reklam.

1f. Global rättvisa

Vi vill att EU ska leda arbetet för en mer rättvis värld. EU ska i sina kontakter med andra länder och internationella organisationer alltid arbeta för att mänskliga rättigheter respekteras, att fattiga människors röster blir hörda och att miljö och klimat skyddas. Om EU:s gemen samma handelspolitik ska kunna bli ett effektivt verktyg för att be kämpa fattigdom i världen måste EU ta bort de handelshinder som gör det svårare för fattiga länder att utvecklas. För att bidra till en hållbar utveckling i fattiga länder är det viktigt att EU ställer krav på skydd av miljö, människor och djur i handelspolitiken. EU:s medlemsländer behöver inse att handel och bistånd är sammankopplat och att båda politikområdena måste sträva mot samma mål. EU:s freds- och ut vecklingsbistånd till länder som lider av konflikt, fattigdom och fört ryck blir inte effektivt om medlemsländerna samtidigt exporterar vapen till samma länder.

För en rättvis värld vill Miljöpartiet:

1. att EU tar ett huvudansvar för att få till stånd ett globalt bindande klimatavtal om minskade utsläpp av växthusgaser till den nivå som krävs för att stabilisera klimatet. EU-länderna ska också åta sig att finansiera utsläppsminskningar och anpassning till klimatförändringarna i utvecklingsländer,
2. omförhandla EU:s handelsavtal med fattiga länder så att avtalen i högre grad underlättar de fattiga ländernas ekonomiska utveckling. Vi vill också förhindra import av produkter som har producerats på ockuperad mark, så som produkter från Marocko som tillverkats i Västsahara eller produkter från Israel som tillverkats på ockuperad områden i Palestina,
3. omförhandla EU:s fiskeriavtal med andra länder. Lokalbefolkningar ska ha förtur till fisket och EU-fartyg ska enbart ges tillgång till det överskott av fisk som lokalbefolkningen inte själva behöver,
4. se till att EU:s handels- och investeringsavtal med andra länder, till exempel med USA, inte hindrar att nya krav kan ställas på lokal eller regional nivå för att skydda människa eller miljö. Transnationella företag ska inte kunna använda investeringsavtalen i rättsprocesser mot länder som vill införa högre skyddskrav,
5. förhindra korruption och skatteflykt. Vi vill införa möjligheter att inom EU bötfälla bolag som har begått brott mot miljön eller mot mänskliga rättigheter i länder utanför EU eller som har avtal med skatteparadis,
6. att EU tar fler initiativ till ett samlat arbete mot den ökande resistensen mot antibiotika i världen och till utvecklandet av nya antibiotika.

Ett öppet och humant Europa

Miljöpartiets EU-valmanifest 2014, del 2.
2a. Ett öppet och humant Europa

Vi vill ha ett öppet och humant Europa. Människor ska känna sig välkomna hit oavsett om de kommer för att arbeta, studera, återförenas med sin familj eller söka asyl. Vi står upp för fri rörlighet för människor.

Konflikten i Syrien har påmint oss om betydelsen av en human flyktingpolitik och fungerande flyktvägar till EU. Sverige är en fristad för människor som har lyckas ta sig till vårt land från kriget i Syrien, men för de flesta står EU:s murar i vägen. EU:s politik kortsluter asylrätten. Unionens insatser har oftare som mål att stänga flyende människor ute, än att skapa säkra och lagliga sätt att röra sig över gränser. Konsekvensen blir att tusentals människor dör varje år när de försöker fly krig och förföljelse. Ingen människa ska behöva fly ett krig för att i stället möta döden i en sjunkande flyktingbåt. En gemensam flyktingpolitik för hela EU får inte hindra enskilda medlemsstater från att vara mer öppna än vad som krävs av de gemensamma överenskommelserna.

Främlingsfientliga partier är på frammarsch runt om i Europa. De vill stänga EU för omvärlden. De sprider fördomar och ställer människor mot varandra. Vi vill annorlunda. De gröna i Europa står tillsammans upp mot rasism och främlingsfientlighet.

I stora delar av EU ökar nu diskrimineringen av minoriteter som judar, muslimer och romer. Intoleransen mot hbtq-personer syns tydligt när Pridefestivaler i flera länder har förbjudits eller ställts in. Intoleranta attityder som antifeminism, homofobi och rasism hänger ihop och vi ser spridning av dessa som djupt oroande. Miljöpartiet tolererar inga

former av diskriminering. EU får inte stillatigande acceptera att grundläggande mänskliga rättigheter kränks.

För ett öppnare EU vill Miljöpartiet:

1. skapa lagliga vägar till EU för asylsökande. Vi vill ge asylsökande möjlighet att söka asyl och asylvisum på EU:s ambassader,
2. reformera Dublinförordningen så att en asylansökan prövas i det EU-land där den asylsökande söker asyl i stället för som i dag, det land personen först anlänt till,
3. stärka arbetet för mänskliga rättigheter inom EU. Vi vill ge EU fler och starkare verktyg för sanktioner mot ett medlemsland som bryter mot grundläggande krav på demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och skydd för minoriteter. Det kan handla om verktyg som att utdöma böter, att ogiltigförklara diskriminerande lagstiftning eller att göra det lättare att tillfälligt frånta landet rösträtten i EU,
4. förändra den inre gränskontrollen i Schengenområdet så att människor inte misstänkliggörs på grund av sitt utseende,
5. att fler medlemsstater ska ta ett större ansvar för att ge skydd åt människor på flykt,
6. avskaffa transportöransvaret, som innebär att exempelvis flygbolag och fiskebåtar tvingas göra juridiska bedömningar gällande en resenärs rätt att resa in i EU. Myndighetsutövning och gränskontroll ska inte delegeras till privata aktörer,
7. använda EU:s gränskontrollbyrå (Frontex) till att hjälpa människor på flykt och rädda liv i stället för att stänga människor ute,
8. erkänna regnbågsfamiljer i EU och använda inkluderande definitioner av "familj" i relevant EU-lagstiftning,
9. arbeta för lagstadgat skydd mot våld och hets mot hbtq-personer i hela unionen,
10. fullfölja antidiskrimineringsarbetet i EU genom att anta ett antidiskrimineringsdirektiv enligt förslaget från 2008 och säkerställa fortsatt finansiering av arbetet mot diskriminering,
11. att alla EU:s medlemsländer, och EU självt, ska göra Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna överordnad de egna lagarna, precis som Sverige har gjort. En lag som bryter mot konventionen ska inte vara giltig.

2b. Integritet, digitala rättigheter och upphovsrätt

Den personliga integriteten är ett av demokratins kärnvärden. Ny digi tal teknik öppnar nya möjligheter för människor att mötas och sam arbeta men det innebär också risker för de medborgerliga fri- och rättigheterna. Övervakning, registrering och kartläggning av människor får aldrig vara generell eller godtycklig. Det måste finnas konkreta misstankar och domstolsbeslut för de specifika fall då övervakning används. Den övervakning som genomförs får aldrig vara mer omfattande än vad som krävs och ska alltid vägas mot betydelsen av att skydda individens integritet. Flera integritetskränkande lagar som har införts i Sverige har sin grund i EU-politik, såsom EU:s fildelningslag och datalagringsdirektiv. Dessa vill vi riva upp eller skriva om från grunden.

Vi anser att upphovsrätten måste reformeras för att anpassas till dagens tekniska verklighet och för att möjliggöra bredare spridning av information och kultur via internet.

För ett öppnare EU vill Miljöpartiet:

1. säga upp eller omförhandla de överenskommelser EU har med andra länder som innebär att uppgifter om enskilda, till exempel uppgifter om flygpassagerare och banktransaktioner, kan lämnas ut utan begränsning,

2. skydda enskilda medborgares rätt att få veta om det har samlats information om dem och hur denna information sprids,
3. riva upp datalagringsdirektivet, som innebär att internet- och telefonoperatörer ska lagra information om abonnenterna i mellan sex månader och två år. Vi vill också riva upp de delar av fildelningslagen Ipred, som ger upphovsrättsindustrin polisliknande befogenheter,
4. att kopiering och fildelning för privat bruk inte ska vara straffbart. Kulturarbetares rättigheter ska samtidigt värnas,
5. motverka övervakningssamhället och det massiva it-spionaget mot medborgare, företag och stater. Vi vill att Sverige tar initiativ till avtal mellan i första hand nordiska länder om att inte spionera på varandra. I ett andra steg skulle en sådan överenskommelse kunna överföras till den europeiska nivån.

2c. Jämställdhet

Vi vill att EU och dess institutioner ska vara förebilder för parlament och regeringar både inom och utanför EU vad gäller jämställdhet. Därför behövs en jämställd representation av kvinnor och män. I dagens EU dominerar män på i princip alla samhällets höga poster och EU-kommissionen har aldrig haft en kvinnlig ordförande. EU bör också driva på möjligheterna för kvinnor och män att kombinera yrkesliv och familjeliv.

Miljöpartiet vill med kraft motverka människohandel och trafficking. Den svenska sexköpslagstiftningen har varit framgångsrik och vi kommer att arbeta för att sprida information om lagstiftningen i EU och i EU-länderna.

För ett mer jämställt EU vill Miljöpartiet:

1. använda kvotering för att uppnå jämställd representation av kvinnor och män vid utnämningar till toppositioner inom EU:s institutioner,
2. kräva kvotering för att uppnå jämställd representation i bolagsstyrelser inom EU,
3. införa krav på jämställdhetsperspektiv i all EU-lagstiftning kombinerat med mål som kan följas upp och utvärderas,
4. försvara och arbeta målinriktat för rätten till abort, preventivmedel och sexuell jämlikhet,
5. fortsätta det viktiga arbete som har påbörjats i EU-kommissionen med att underlätta för män inom EU att vara föräldralediga.

2d. Rörlighet och arbete

Vi värnar den fria rörligheten och människors möjlighet att söka arbete i olika EU-länder. Däremot vill vi inte att den inre marknaden ska användas på ett sätt som utnyttjar människor eller snedvrider konkurrensen. Arbete ska inte utföras till lägre löner eller under sämre villkor än vad som normalt gäller i det land där arbetet utförs.

Vi motsätter oss alla försök att begränsa den fria rörligheten för människor. Särskilt romer är utsatta för diskriminering runtom i EU och hindras i sin rörlighet genom tvångsdeporteringar.

Vi vill stärka samarbetet för att alla i EU ska erkännas mänskliga rättigheter och att ingen ska behöva tigga eller leva i hemlöshet. Den systematiska diskrimineringen av romer som pågår i hela EU sanktioneras i dag i flera länder av politiska makthavare. Den gröna politiska familjen tar konsekvent fajten mot inskränkthet, rasism och intolerans – också när den syns hos regeringar och i statlig politik.

EU:s roll vad gäller miljöskydd, konsumentskydd och arbetstagares rättigheter ska vara att sätta miniminivåer. Medlemsländerna ska vara fria att gå före och ställa högre krav om de så önskar. Sverige ska värna kollektivavtal och den svenska modellen på EU-nivå.

För ett öppnare EU vill Miljöpartiet:

1. att fler EU-länder ska ge människor utanför unionen möjlighet att arbetskraftsinvandra. Löner och villkor ska vara lika goda för den som arbetskraftsinvandrat som för andra som arbetar i samma land,
2. verka för stärkta grundläggande fackliga rättigheter på EU-nivå genom att införa ett socialt protokoll i EU-fördraget. På så sätt underordnas inte fackliga rättigheter den ekonomiska friheten.
3. arbeta för att alla arbetstagare ska ha rätt till likabehandling oavsett i vilket land de formellt är anställda,
4. förbättra arbetsreglerna för transportsektorn inom EU. Cabotagereglerna, som styr hur utländska åkare får utföra inhemska transporter, måste förstärkas, både för att försäkra rimliga arbetsvillkor för chaufförerna och undvika snedvriden konkurrens,
5. samarbeta inom EU för att ingen ska leva i hemlöshet. Vi vill stärka erfarenhetsutbytet för att det över hela unionen byggs upp arbete enligt principen ”bostad först”.

2e. Demokrati

Vi vill arbeta för ett mer demokratiskt och transparent EU. Avståndet mellan EU:s institutioner och den enskilde medborgaren är allt för stort och det är svårt att få insyn i politiken. För att minska avståndet vill vi öka öppenheten och ge medlemsländerna större möjligheter att kontrollera EU:s politik. Vi anser också att EU måste bli bättre på att respektera sina egna regler. Om det blir ett nytt EU-fördrag ska länder som säger nej i folkomröstning inte tvingas acceptera det nya fördraget mot sin vilja. Vi vill inte ha en EU-konstitution och inte heller en EU-president.

Vi vill stärka den enskilde medborgarens ställning i relation till den stora grupp lobbyister som arbetar i Bryssel för att påverka EU:s politiska beslut. Det är viktigt att politiker lyssnar på olika åsikter, men inflytande ska inte avgöras av hur stora ekonomiska resurser man har. Den som upptäcker korruption eller andra brott mot öppenhet inom EU måste kunna anmäla detta utan att riskera negativa konsekvenser.

För ett öppnare EU vill Miljöpartiet:

1. göra det register över lobbyister som finns inom EU obligatoriskt. Kraftfulla sanktioner ska införas för de lobbyister som inte följer de etiska reglerna,
2. öka medborgarnas insyn och kunskap i EU-frågor. Vi vill införa en offentlighetsprincip och meddelarfrihet enligt svensk modell även i EU,
3. stärka de nationella parlamentens möjlighet att kontrollera att EU inte överskrider sina befogenheter,
4. försvara de små ländernas rätt i EU. Alla medlemsländer bör ha en kommissionär även i fortsättningen och de stora länderna ska inte kunna göra upp EU:s politik på egen hand.

2f. Fred och säkerhet

I dag ser vi en utveckling där EU går mot ett ökat militärt samarbete. Det är inte vägen för att uppnå målet om fred och säkerhet. Miljöpartiet vill i stället skapa villkor för fred och utveckling genom rättvisa globala ekonomiska strukturer, demokratibyggande, medling och diplomati. EU skulle kunna göra stor skillnad i sitt närområde genom att arbeta för en lösning i Israel-Palestina-konflikten, för mänskliga rättigheter i Turkiet och för rätt till självbestämmande i

Västsahara. Det är den icke-militära kompetensen EU behöver utveckla – inte den militära. Vi vill försvara den militära alliansfriheten. Vi vill därför avskaffa EU:s militära snabbinsatsstyrkor och verka för ett kärnvapenfritt EU. EU måste också förhindra medlemsländerna från att exportera vapen till länder där de riskerar att motverka en fredlig utveckling.

För en säkrare värld vill Miljöpartiet:

1. införa en civil EU-fredskår som kan sättas in för att förebygga konflikter, upprätthålla mänskliga rättigheter och förhindra våldseskalering i länder utanför EU,
2. avveckla EU:s gemensamma militära kapacitet. Vi vill värna Sveriges rätt till alliansfrihet,
3. förhindra vapenexport till diktaturer och länder i väpnad konflikt,
4. arbeta för ett kärnvapenfritt EU och riva upp Euratomfördraget, som har som syfte att öka tillväxten av kärnkraft inom EU,
5. ta bort reglerna i Lissabonfördraget om att medlemsländerna ska stärka sina militära förmågor. Länder måste ha rätt att nedrusta.

Sverigedemokraterna. EU-valet

Sverigedemokraterna

Har bara bilder som inte kan införas här.
Bilderna har följande rubriker:

Demokrati och självständighet
Trygghet och säkerhet
Den europeiska unionens ekonomi
Klimat och miljö
Svenskt djurskydd och livsmedel
Migration inom och till EU

Komentarer. EU-valet.

DN 5 maj 2014:

"Utanför EU-parlamentets sfär"

"Om EU vore politiskt enat skulle valdebatten handla om klyftan mellan norr och söder. Men unionen är inte enad och graden av solidaritet bestäms inte i något val."

" Inför det förra valet till EU-parlamentet, 2009, såg det ut som om alla Europas invånare hotades av samma faror. Över hela kontinenten var regeringarna fullt sysselsatta med att hantera följderna av den världsomspännande kris som hade brutit ut året innan. Fem år senare, strax före ännu ett EU-val, är läget ett helt annat.

År 2009 var så gott som alla överens om att bankerna måste räddas ur sin svåra belägenhet, recessionen bekämpas och den snabbt stigande arbetslösheten hejdas. Man var också överens om hur det skulle gå till: stimulerande nödåtgärder och finanspolitisk konsolidering. Det fanns en del skillnader länderna emellan, men de flesta ansåg dem mindre viktiga än de gemensamma svårigheterna. Arbetslösheten i den södra eurozonen var bara marginellt högre än i den norra, och kvoterna mellan statsskuld och BNP föreföll närma sig varandra.

I dag är arbetslösheten tre gånger högre i söder än i norr, kvoten mellan statsskuld och BNP är nästan 50 procentenheter högre och kreditkostnaderna för sydeuropeiska företag är 2,5 procentenheter högre än för nordeuropeiska. Fragmenteringen av de finansiella marknaderna har visserligen minskat något, men jämfört med 2009 skiljer sig eurozonens länder mycket kraftigt åt. Detta fenomen och reaktionerna på det har nu dominerat debatten i fem år.

Om Europa vore politiskt enat skulle frågan också dominera tiden fram till valet den 25 maj. Ett läger skulle kräva omfattande finansiella

överföringar från norr till söder. Ett annat skulle framhålla strukturanpassning som en förutsättning för investeringar och arbetsskapande åtgärder. Ett tredje skulle vilja att regeringarna accepterade att människor måste flytta till arbeten i stället för tvärtom.

Sådana idéer, som påminner om debatten i USA på 1930-talet om hur man skulle bemästra den stora depressionen, diskuteras knappast längre i Europa. I stället har de stora politiska partierna försiktigtvis undvikit förslag som kan leda till splittring. I deras valmanifest och kampanjmaterial märker man ingenting av att den rådande situationen kräver snabba insatser. Det gynnar partier på ytterkanterna som vill se radikala lösningar. De hoppas kunna dra fördel av väljarnas vrede mot dem som kan hållas ansvariga för att läget ser ut som det gör.

Dessa partier är dock inte eniga. I norr vill de inte vara med och dela de risker som följer med finansiellt stöd till den södra zonen. I söder protesterar de mot de åtstramningar som norr påtvingar dem. Detta bildar ingen grund för ett gemensamt budskap, än mindre för en enhetlig politik.

Finns det en bättre väg? Federalisterna vill se ett politiskt integrerat Europa där medborgarna får välja mellan -politiska alternativ som debatteras -öppet och avgörs i val. I detta syfte stödde federalisterna en idé som först lades fram av Jacques Delors då han var EU-kommissionens ordförande. Det ingick i Lissabonfördraget som antogs 2007 och innebar att politiska partier skulle nominera kandidater till ordförandeposten och att valet till EU-parlamentet skulle bestämma vem som fick den.

Denna nya princip kommer att tillämpas i det kommande valet (det första sedan Lissabonfördraget trädde i kraft i december 2009), och från demokratisk synpunkt finns det mycket som talar för den. Men det står redan klart att den inte i grunden förändrar valets karaktär, eftersom kommissionens maktbefogenheter är strängt begränsade.

Så till exempel får kommissionen inte föreslå parlamentet att skatter ska höjas och överföringar göras, eftersom alla beslut angående beskattning kräver enhällighet bland unionens samtliga 28 medlemsstater. Den kan inte införa reformer på arbetsmarknaden eftersom sådana ligger inom varje stats eget ansvarsområde. Den kan inte bestämma vad Europeiska investeringsbanken ska göra eftersom banken styr över sig själv. Och den kan uppmana regeringarna att upphäva begränsningar i arbetskraftens rörlighet men inte tvinga dem till det.

Ett mer fundamentalt faktum är att graden av solidaritet mellan EU:s medborgare inte kan bestämmas i ett parlamentsval. I varje EU-land är inkomstfördelningen centralregeringens uppgift. Nationella parlament kan besluta att ta upp skatt för transfereringar och möter sällan juridiska hinder. De politiska begränsningarna är däremot mycket starka. De mest välbeställda ländernas medborgare kanske går med på att solidariskt hjälpa de fattigare, men de skulle inte acceptera att röstas ner och tvingas subventionera sina grannar.

Så länge denna situation härskar kommer rika och fattiga länders politik att ligga kvar utanför EU-parlamentets maktsfär, och väljarnas intresse för att delta i valet till det förblir lågt. Det bör alla som frestas att bedöma detta val efter samma normer som ett nationellt val hålla i minnet.

Jean Pisani-Ferry professor i ekonomi vid universitetet Paris-Dauphine och chef för det ekonomiska och strategiska sekretariatet som är knutet till den franske premiär-ministerns kansli.

Översättning: Margareta Eklöf Copyright: Project Syndicate “

Del 8. Politik för valen 14 september 2014. Valplattformar mm

Socialdemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

Från socialdemokraternas hemsida på Internet 3 maj 2014 obs zz våren 2013

Socialdemokraterna. Framtidskontraktet.

Ekonomin växer när människor växer

Vi socialdemokrater vill ha ett samhälle som ger välfärd och möjligheter åt alla. Ett samhälle som undanröjer hinder för människors utveckling och ger alla oavsett uppväxtmiljö möjligheter att nå sin fulla potential. Som bygger på solidaritet, tillit och samarbete. Där vi kan få den ekonomiska utveckling som marknadsekonomin banar väg för samtidigt som vi fördelar resurserna så att de kommer alla till nytta.

Vi tror på politikens möjligheter att förändra och förbättra samhället. Vi vill bygga ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle där människors livskvalitet ökar utan att det skadar vår gemensamma miljö. Vi vill stimulera en dynamisk tillväxt som samtidigt är hållbar. Dagens tillväxt ska inte ske på bekostnad av framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv. Det kräver solidaritet mellan människor, mellan länder och regioner samt mellan generationer.

Vi socialdemokrater har högre ambitioner för Sverige. Då måste vi bryta utvecklingen vi sett de senaste åren med växande arbetslöshet, sjunkande skolresultat och ökande ojämlikhet. Då krävs en framtidsinriktad politik som gör Sverige till ett ännu bättre land att leva i.

Det kräver en politik för att skapa fler jobb. Det kräver investeringar i skolan och utbildningen. Det kräver en politik som utvecklar en riktigt bra välfärd. Och inte minst kräver det att vi driver på omställningen för att möta klimatutmaningen.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

Full sysselsättning är vår övergripande politiska prioritering. Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Jobben ska sättas främst i hela den ekonomiska politiken. Vi socialdemokrater ska vidta de åtgärder som krävs och söka de allianser som är nödvändiga för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete.

Ett kraftfullt ekonomiskt program mot arbetslösheten. För att klara jobben krävs ordning och reda i de offentliga finanserna, en aktiv näringspolitik, investeringar i människors kunskaper och kompetens och en fungerande välfärd. Det finanspolitiska ramverket ska ligga fast och kompletteras med ett sysselsättningspolitiskt ramverk. Sverige ska mellan 2014 och 2020 öka antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU. Sverige ska driva på för att EU blir en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning.

Offentliga investeringar för fler jobb. En statlig investeringsplan ska tas fram och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringarna i infrastruktur ska öka. Sveriges första höghastighetsbanor ska börja byggas.

Resultaten i den svenska skolan ska vändas. Ett kunskapslyft behövs i hela utbildningssystemet. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens. Investeringar i skolan med mindre klasser och större likvärdighet ska förbättra skolresultaten. En gymnasieutbildning ska vara en självklar grundutbildning för alla. Forsknings- och innovationspolitiken ska stärka Sveriges konkurrenskraft. Principen att lärande sker under hela livet och inte enbart i ungdomsåren ska genomsyra både utbildningssystemet och arbetsmarknaden. Rekryteringsgapet på arbetsmarknaden ska slutas.

Kvaliteten i välfärden ska höjas. Välfärden ska vara generell och omfatta alla. Reformer som stärker möjligheterna till jobb är prioriterade. Nya resurser till välfärden går före omfattande skattesänkningar.

Sverige ska gå före på miljöområdet. Vi ska ta vårt ansvar för miljöproblemen och bidra till att utveckla framtidens klimatlösningar. Vi ska aktivt driva miljöfrågorna på både europeisk och global nivå.

Läs hela framtidskontraktet beslutat på partikongressen i Göteborg april 2013.

Framtidskontraktet

Innehållsförteckning

Ekonomin växer när människor växer 3
Fler jobb är grunden för allt 7
Med kunskaper växer Sverige..... 13
En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler 18
Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag 22
En rättvis värld är möjlig..... 26

Ekonomin växer när människor växer

Vi socialdemokrater vill ha ett samhälle som ger välfärd och möjligheter åt alla. Ett samhälle som undanröjer hinder för människors utveckling och ger alla oavsett uppväxtmiljö möjligheter att nå sin fulla potential. Som bygger på solidaritet, tillit och samarbete. Där vi kan få den ekonomiska utveckling som marknadsekonomin banar väg för samtidigt som vi fördelar resurserna så att de kommer alla till nytta.

Vi tror på politikens möjligheter att förändra och förbättra samhället. Vi vill bygga ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle där människors livskvalitet ökar utan att det skadar vår gemensamma miljö. Vi vill stimulera en dynamisk tillväxt som samtidigt är hållbar. Dagens tillväxt ska inte ske på bekostnad av framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv. Det kräver solidaritet mellan människor, mellan länder och regioner samt mellan generationer.

Vi socialdemokrater har högre ambitioner för Sverige. Då måste vi bryta utvecklingen vi sett de senaste åren med växande arbetslöshet, sjunkande skolresultat och ökande ojämlikhet. Då krävs en framtidsinriktad politik som gör Sverige till ett ännu bättre land att leva i.

Det kräver en politik för att skapa fler jobb. Vi ska knäcka arbetslösheten. Att ha ett jobb ger ekonomisk frihet och möjlighet till personlig utveckling för var och en av oss. Att alla bidrar med sitt arbete är avgörande för Sveriges utveckling och för att klara välfärden även i framtiden. Därför är det övergripande målet för vår ekonomiska politik att nå full sysselsättning.

Det kräver investeringar i skolan och utbildningen. Vi ska vända utvecklingen i den svenska skolan. Vårt mål är att alla elever ska nå kunskapsmålen i grundskolan. Sverige ska konkurrera med kunskap och inte med låga löner. Tillväxt och välfärd förutsätter en hög utbildningsnivå hos alla. Ökad jämlikhet ger fler jobb och en bättre ekonomisk utveckling. Det ska alltid krävas av den enskilde att denne gör rätt för sig efter bästa förmåga. Men var och en ska också veta att samhället fungerar och möjliggör ett bättre liv för alla.

Det kräver en politik som utvecklar en riktigt bra välfärd. Genom att ge alla likvärdiga möjligheter till utbildning, vård eller omsorg skapas också möjligheter till personlig utveckling för alla. Välfärden bidrar till sammanhållning i samhället, ökar jämlikheten och jämställdheten och ger frihet och trygghet för individen. En bra fungerande välfärd är en tillväxtmotor som bidrar till fler jobb.

Och inte minst kräver det att vi driver på omställningen för att möta klimatutmaningen.
Klimatomställningen är en långsiktig överlevnadsfråga. Att utveckla morgondagens klimatsmarta lösningar kan samtidigt bli en av konkurrensfördelarna för Sveriges näringsliv i framtiden. Sverige ska, i

samverkan med alla världens länder, vända den utveckling som bidrar till global uppvärmning.

Allt detta förutsätter en klok och ansvarsfull ekonomisk politik. För att se till att löntagarnas inkomster inte urholkas och för att skapa förutsättningar för en god tillväxt behövs en låg och stabil prisutveckling. Riksbanken har en viktig uppgift i att självständigt svara för penningpolitiken. Om vi ska klara jobben framöver är det angeläget att Riksbanken lever upp till sitt inflationsmål. Under lång tid har inflationen varit lägre än målet. Utvecklingen i detta avseende behöver följas noga.

Ordning och reda i statsfinanserna är grunden för vår sysselsättningspolitik och för en stark välfärd. Det finanspolitiska ramverket, med överskottsmål och utgiftstak, säkerställer god ordning i de offentliga finanserna. Därigenom skapas en buffert för att möta de utmaningar som de demografiska förändringarna innebär. Överskottsmålet gör att den offentliga skulden steg för steg betalas av. Det minskar sårbarheten och ökar handlingsutrymmet i den offentliga ekonomin, vilket är centralt eftersom vi socialdemokrater vill driva en aktiv konjunkturpolitik. Utgiftstaken förhindrar att tillfälliga inkomster används till varaktiga utgifter. Välfärden blir mer förutsägbar och trygg. En stark välfärdsekonomi kräver marginaler för påfrestningar.

Kvaliteten i välfärden ska höjas och kommunerna tillföras de resurser som krävs för detta. Finansieringsprincipen ska respekteras. De kostnader som beslutas av staten ska också betalas av staten. Detta ska stämmas av återkommande. Skatteutjämningssystemets utveckling behöver följas noga så att målet om en rättvis utjämning och likvärdiga villkor nås över tid. Kommunerna måste ges förutsättning till en god och stabil ekonomi.

Sunda offentliga finanser är inte tillräckligt. En god ekonomisk politik bygger också för framtiden och sätter jobben först. För att den samlade ekonomiska politiken ska ta tydligare steg mot full sysselsättning behöver ett sysselsättningspolitiskt ramverk utvecklas. Det stärker styrningen inom regeringskansli och myndigheter och bidrar till att lyfta fram nya förslag som verkar i riktning mot att uppfylla målet.

Väl fungerande offentliga verksamheter främjar ökad sysselsättning och högre ekonomisk tillväxt. En dynamisk välfärdsekonomi kräver starka och förutsägbara skattebaser. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Insatserna mot skattefusket behöver förstärkas.

En politik för fler jobb bygger på att stimulera ett ökat arbetsutbud, bidra till hög produktivitetstillväxt och stärka efterfrågan på arbetskraft. Investeringar i infrastruktur vidgar arbetsmarknadsregioner, stärker exportindustrins möjligheter och bidrar till högre effektivitet i ekonomin. Investeringar i utbildning bidrar till att svenska företagare kan hitta den arbetskraft de behöver för att utveckla befintliga företag och att fler kan ta steget att starta egna företag.

Investeringar i bra barnomsorg innebär att föräldrar kan koncentrera sig på jobbet. Det driver upp arbetsutbudet. Investeringar i äldreomsorg gör att man inte tvingas gå ned i tid för att ta hand om sina gamla. Investeringar i hälsa gör att man kan fortsätta att bidra i arbetslivet. Investeringar i kultur skapar ett rikare samhälle och banar väg för nya jobb i de kreativa näringarna. Och investeringar i forskning ger möjlighet att utveckla, tillverka och sälja mer avancerade produkter på världsmarknaden.
Det behövs en mer rörlig och dynamisk arbetsmarknad med ökad trygghet för löntagarna. Bra inkomstförsäkringar stimulerar omställ-

ningen på arbetsmarknaden. Den som blir sjuk eller arbetslös ska kunna få det stöd som krävs för att snabbt kunna komma tillbaka i arbete och erbjudas en ekonomisk trygghet under tiden. På så sätt minskar rädslan för förändringar i arbetslivet vilket ökar omställningsförmågan i hela ekonomin.

Jobb är nyckeln in i det svenska samhället. Den nuvarande integrationspolitiken har nått vägs ände. Det dröjer alltför länge tills människor som kommer till Sverige är självförsörjande och blir en del av samhället. Idén att bedriva en integrationspolitik som är skild från jobbpolitik och välfärdspolitik är föråldrad. Vägen in i Sverige ska byggas med samma lagar och regler, försäkringar och strävan efter rättvisa som gäller för alla. Alla steg i mottagandet ska syfta till att hitta jobb.

Ökad jämställdhet är viktigt för ökad sysselsättning. I dag är sysselsättningsgraden bland män betydligt högre än bland kvinnor. Både när man mäter hur stor andel av kvinnor och män som arbetar; men framför allt om man tar hänsyn till att kvinnor generellt sett har kortare arbetstid än män. Det är inte förnuftigt. Kvinnors sysselsättning ska öka. Här finns en stor potential för ökat arbetsutbud, som kan bidra till framtida tillväxt och välstånd.

En väl avvägd ekonomisk politik tar hänsyn till hur det offentliga kapitalet utvecklas. Framtidsinriktade investeringar är en förutsättning för en god ekonomisk utveckling också på sikt. Därför krävs en investeringsplan över de samlade offentliga investeringarna. Det krävs mer insatser för att möta järnvägens problem och för att minska transporternas klimatpåverkan. Det svenska näringslivet behöver bra godsstråk och korridorer. Andelen kollektivtrafikresenärer behöver öka och arbetspendlingen underlättas.

För att få till stånd fler infrastrukturinvesteringar under kommande år vill vi öka användningen av lånefinansiering för strategiska infrastrukturprojekt och öka inslagen av trängselavgifter och/eller andra brukaravgifter. Det förutsätter samförstånd mellan staten och berörda kommuner och regioner. Staten måste ta sitt ekonomiska ansvar för infrastrukturen. Statliga infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov, inte av enskilda kommuners eller regioners ekonomi. Möjligheterna till EU-finansiering ska nyttjas.

Hela landet ska växa. Utvecklingspotentialen i alla delar av Sverige ska tas tillvara genom att de lokala förutsättningarna stärks och de unika möjligheterna i varje geografiskt område främjas. Det kräver inte minst att tillgången till bredband och telefoni stärks.

Sverige är en liten öppen ekonomi. Vi är beroende av en tät och aktiv samverkan med övriga Europa och andra delar av världen. Därför ska vi, i EU och internationellt, verka för att våra svenska exportföretag har fri tillgång till omvärldens marknader på rättvisa villkor. Högerns ensidiga åtstramningspolitik i Europa har inte fungerat. Vi ska driva på för ett Europa som vänder den negativa utvecklingen och satsar hårdare för att klara den globala konkurrensen. EU- länderna bör samla sig kring en politik för tillväxt och framtidstro där investeringarna i forskning, innovation, kunskap och en utvecklad infrastruktur prioriteras i hela Europa. Starkare regleringar och en utbyggd tillsyn krävs för att öka säkerheten och stabiliteten i det finansiella systemet.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- ***Full sysselsättning är vår övergripande politiska prioritering.*** Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Jobben ska sättas främst i hela den ekonomiska politiken. Vi socialdemokrater ska vidta de åtgärder som krävs och söka de allianser som är nödvändiga för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete.

- ***Ett kraftfullt ekonomiskt program mot arbetslösheten***. För att klara jobben krävs ordning och reda i de offentliga finanserna, en aktiv näringspolitik, investeringar i människors kunskaper och kompetens och en fungerande välfärd. Det finanspolitiska ramverket ska ligga fast och kompletteras med ett sysselsättningspolitiskt ramverk. Sverige ska mellan 2014 och 2020 öka antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU. Sverige ska driva på för att EU blir en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning.

- ***Offentliga investeringar för fler jobb.*** En statlig investeringsplan ska tas fram och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringarna i infrastruktur ska öka. Sveriges första höghastighetsbanor ska börja byggas.

- ***Resultaten i den svenska skolan ska vändas***. Ett kunskapslyft behövs i hela utbildningssystemet. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens. Investeringar i skolan med mindre klasser och större likvärdighet ska förbättra skolresultaten. En gymnasieutbildning ska vara en självklar grundutbildning för alla. Forsknings- och innovationspolitiken ska stärka Sveriges konkurrenskraft. Principen att lärande sker under hela livet och inte enbart i ungdomsåren ska genomsyra både utbildningssystemet och arbetsmarknaden. Rekryteringsgapet på arbetsmarknaden ska slutas.

- ***Kvaliteten i välfärden ska höjas.*** Välfärdenskavaragenerellochomfattaalla.Reformersom stärker möjligheterna till jobb är prioriterade. Nya resurser till välfärden går före omfattande skattesänkningar.

- ***Sverige ska gå före på miljöområdet***. Vi ska ta vårt ansvar för miljöproblemen och bidra till att utveckla framtidens klimatlösningar. Vi ska aktivt driva miljöfrågorna på både europeisk och global nivå.

Fler jobb är grunden för allt

Vårt mål är arbete åt alla. Kampen mot arbetslösheten är socialdemokratins viktigaste uppgift.

Jobbet är för de allra flesta en väldigt positiv och viktig del av livet. Arbete ger en egen inkomst, gemenskap och utveckling. Att alla människor arbetar och försörjer sig möjliggör en bra välfärd av högsta kvalitet, ett samhälle som håller ihop och ökad jämlikhet. För att säkra välfärdens finansiering i framtiden behöver Sverige en ny politik för fler växande företag, fler i arbete och fler arbetade timmar.

Den borgerliga regeringen har inte klarat uppgiften. Arbetslösheten är fortsatt hög. Andelen av befolkningen som är i arbete har minskat och långtidsarbetslösheten kraftigt ökat under deras tid vid makten. Den höga ungdomsarbetslösheten är ett slöseri som riskerar att släcka framtidstron hos en hel generation. Arbetslösheten innebär ofta en tragedi för den enskilde, men följden blir också en stor påfrestning på kommunernas ekonomi och krympande resurser till välfärden. Med den höga arbetslösheten följer dessutom växande klyftor. Barnfattigdomen har ökat. Det är inte värdigt Sverige.

Sverige behöver fler jobb. För att klara detta måste de svenska företagen stå starka i den internationella konkurrensen. Att en allt större del av världsekonomins tillväxt sker utanför Europa innebär både utmaningar och möjligheter. I dag riktar sig den svenska exporten i hög grad till Europa. En bestående ekonomisk nedgång i Europa får därmed direkta konsekvenser för efterfrågan på svenska varor och tjänster. Det går inte att ta Sveriges historiskt starka ekonomiska ställning för given. Sverige behöver möta utvecklingen genom framtidsinriktade investeringar i kunskap och innovationer. Vi ska öka vår

konkurrenskraft och vinna framgångar på nya internationella marknader.

För att klara jobben är det dessutom viktigt att i lågkonjunktur hålla uppe efterfrågan i den inhemska ekonomin och att värna välfärden. Sverige behöver både en stark hemmamarknad och en konkurrenskraftig exportindustri.

Vår plan för fler jobb bygger på fem grundläggande strategier: Höj Sveriges kompetens till världsledande nivå, skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag, sätt innovation i centrum, stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden och låt allas framgång bli hela Sveriges framgång – ökad jämlikhet och jämställda löner och karriärmöjligheter ger fler jobb.

Att bygga in mer kunskap i svenska varor och tjänster är en grundförutsättning för fler jobb och tillväxt. Det kräver en bättre förskola, grundskola och gymnasieskola, en utbyggd högskola, arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning samt investeringar i kompetensutveckling, spetskompetens och forskning.

Fler måste våga släppa taget om det gamla och kliva in i någonting nytt. Det ska bli enkelt att byta karriär eller förnya sin utbildning mitt i livet. Samhället och arbetslivet efterfrågar allt mer kompetens och våra utbildningssystem ska därför anpassas för ett ökat behov av ett livslångt lärande. En ny kompetensförsäkring mellan staten och parterna på arbetsmarknaden bör skapas för att garantera en återkommande kompetensutveckling för löntagarna. Yrkeshögskolor och högskolor bör i mycket högre utsträckning än i dag erbjuda utbildning även för den som redan har en examen. Det behövs ett nytt kompetenslyft som omfattar grund- och gymnasieutbildning samt högskolan och som kombineras med yrkesutbildning och bra möjligheter till lärlingsutbildning. Modeller för samverkan mellan staten och parterna, inte minst under en lågkonjunktur, behöver utvecklas.

Sverige behöver en ny näringspolitik för att få fler företagare med företag som växer, anställer, tar fram nya produkter och exporterar. Växkraften i entreprenörskap och småföretagande ska tas tillvara. Det handlar om ökade möjligheter att finansiera expansion, rekrytera nyckelpersoner, utveckla nya varor och tjänster och få stöd för export till växande marknader samt tillgång till fungerande ekonomisk trygghet.

Ska vi klara att pressa tillbaks arbetslösheten krävs en modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet. Statens insatser ska vara inriktade på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina skilda förutsättningar, såväl i storstäder som på landsbygden. Åtgärder som förbättrat stöd till näringslivsutveckling, fungerande regional arbetskraftsförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service liksom riskkapital och investeringar i kommunikationer och infrastruktur är alla väsentliga inslag i en kraftfull regional tillväxtpolitik.

Framtidens utmaningar ger betydande möjligheter att stärka den svenska basindustrin och därmed skapa nya arbetstillfällen.

Ett litet exportberoende land som Sverige är helt beroende av att det finns ett fungerande och väl utvecklat strategiskt samarbete mellan alla aktörer som kan bidra till att Sverige blir framgångsrikt i den internationella konkurrensen.

Ett samhällsområde som lämpar sig väl för detta är den komplexa och mycket kunskapsintensiva hälso- och sjukvården (Life Science). Andra

exempel på högintressanta områden för strategisk samverkan är miljö- och energiområdet och den växande besöksnäringen. Detta bidrar till att göra vår ekonomi mer diversifierad och vi minskar vår sårbarhet.

Sverige behöver också en sammanhållen innovationspolitik med en långsiktig och framåtsyftande forskningspolitik, en effektiv försörjning av riskkapital till kunskapsintensiva företag samt exportstöd riktat mot innovationstunga företag och växande nya marknader. En sådan marknad är miljöområdet. Det vi äter, gör och handlar påverkar vår egen och många andras livsmiljö. Om hela världen hade den resursförbrukning som vi har i Sverige skulle det behövas över tre jordklot för att försörja jordens befolkning. Det krävs gemensamma insatser för att trygga en dynamisk tillväxt och hållbar utveckling. En sådan politik innebär också möjligheter till fler jobb.

Klimatutmaningen ställer krav på utsläppsminskningar, energianvändning, transporter och logistik och på hur vi planerar, bygger och investerar i gröna näringar. Dessa insatser stimulerar jobb och företagande i hela landet.

De länder som klarar detta står starka inför framtiden. Men det finns tecken på att drivkrafterna för nya miljöteknikinnovationer är större i flera andra länder än i Sverige. Offentlig upphandling bör användas strategiskt för att främja såväl kostnadseffektivitet som sociala och ekologiska målsättningar. Inte minst måste den offentliga upphandlingen bli mer innovationsdrivande.

Sveriges omställningsförmåga försämras allt mer. Regeringens arbetsmarknadspolitik leder till passivitet och inlåsning i stället för aktivitet och nya vägar till jobb. Matchningen på arbets- marknaden fungerar allt sämre och rekryteringsgapet växer, vilket försämrar företagens konkurrenskraft och möjligheter att växa.

Arbetslivets behov av kompetens ska i högre utsträckning styra såväl arbetsmarknads- som utbildningspolitiken. För att öka möjligheten till arbete och omskolning krävs en bättre samverkan mellan Arbetsförmedlingen och arbetslivet liksom breda satsningar på fler utbildningsplatser.

Ungdomsarbetslösheten utgör en stor och växande samhällsutmaning som vi socialdemokrater bestämt oss för att lösa. Vi vill införa en 90-dagars garanti för arbetslösa ungdomar som innebär att individuella insatser ska möjliggöras från första dagen av arbetslöshet och att individen ska garanteras utbildning, praktik eller jobb inom 90 dagar. Vi vill även se ett utbildningskontrakt för unga arbetslösa med innebörd att individen ska garanteras insatser som syftar till gymnasiekompetens. Stödet ska omfatta såväl utbildning som vägledning, ökad motivation och annat stöd. Studierna ska kunna kombineras med jobb eller praktik. Samtidigt villkoras ersättningar från det offentliga samt olika typer av arbetsmarknadspolitiska insatser av att den unge arbetslöse fullföljer en individuellt utformad utbildningsplan.

Alla människor behövs och ska ges möjlighet att försörja sig själva. Det krävs en ny politik för att skapa jobb eller utbildning också för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. För att uppnå jämlikhet behöver alla inkluderas. För att möjliggöra detta krävs mycket mer av individuellt utformade insatser, till exempel i form av relevanta och anpassade hjälpmedel. Här kan sociala företag och andra delar av den sociala ekonomin bidra till fler arbetstillfällen.

Arbetsförmedlingen ska utvecklas och styras mot insatser som ger resultat så att den enskilde arbetssökandes behov bättre kan tillgodoses.

En väl fungerande och gemensamt finansierad arbetslöshetsförsäkring är en viktig grundsten i den svenska arbetsmarknadsmodellen. Försäkringen ska ge rörlighet på arbetsmarknaden samtidigt som de arbetslösa upprätthåller sin efterfrågan och ges trygghet i omställningen.

Men arbetslöshetsförsäkringen är inte längre en inkomstbortfallsförsäkring, utan snarare en grundförsäkring. Många människor har exkluderats från försäkringen. Nu behövs insatser för att skapa en arbetslöshetsförsäkring som stimulerar omställning på arbetsmarknaden och ger såväl undersköterskan som ingenjören stabila ekonomiska förutsättningar. Målet är en a-kassa där de allra flesta av löntagarna får 80 procent av sin tidigare lön i ersättning vid arbetslöshet.

Sverige vinner på öppenhet. En mångfald på arbetsmarknaden är positivt. Ett fritt ekonomiskt utbyte med andra länder ger fler jobb. Arbetskraftsinvandring får dock aldrig användas för att utnyttja och exploatera människor. Därför måste reglerna för arbetskraftsinvandring ändras. Svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige och för det krävs starka parter på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden är allt annat än jämställd. Sysselsättningen bland kvinnor är betydligt lägre än sysselsättningen bland män. Kvinnor har väsentligt lägre löner än män och denna löneklyfta ligger nästan still. Kvinnor har också sämre möjligheter att utvecklas i arbetet och göra karriär. Nästan två tredjedelar av alla chefer i Sverige är män. Medan ett heltidsarbete är en självklarhet för de flesta män tvingas fortfarande många kvinnor acceptera ett deltidsarbete och en lön som det inte går att försörja sig på. Heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden och det är viktigt att skapa incitament och verktyg för att garantera detta.

Grundläggande för att kvinnors löner halkar efter är att de fortfarande utför huvuddelen av det obetalda hemarbetet, tar ut merparten av föräldraledigheten – och därmed halkar efter i position och lön i arbetslivet. Därför vill vi socialdemokrater se en jämn fördelning av föräldraledigheten. Arbetsmarknaden är dessutom starkt könssegregerad. Många kvinnors arbete är undervärderat. Till det kommer att arbetet med att höja kvinnors löner försvåras på grund av brist på lönekartläggning.

Alla människors kompetens måste tas tillvara på arbetsmarknaden. Det förutsätter en arbetsmarknad öppen för alla och fri från diskriminering. Därför måste politiken utformas så att arbete blir en reell möjlighet för människor som i dag missgynnas eller diskrimineras och aktivt verka för ett mer jämställt näringsliv och jämställda bolagsstyrelser.

Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka och till sist utslitna om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Arbetsmiljöarbetet ska sättas i fokus för att alla ska ha möjlighet att arbeta ett helt arbetsliv. Vi vill se en politik för nolltolerans mot dödsolyckor på arbetet och ökade insatser för att reducera antalet allvarliga arbetsplatsolyckor och arbetsrelaterade sjukdomar.

Alltför många människor lever i dag med helt osäkra arbetsvillkor där man med kort varsel rings in till jobbet för enstaka timmar, får låg lön och saknar tillräckliga skydd på jobbet. Framtidens jobb där människor vågar satsa förutsätter ordning och reda på arbetsmarknaden. Lex

Laval ska rivas upp och göras om. Missbruket av tidsbegränsade anställningar behöver begränsas genom ny lagstiftning.

Om vi ska klara kvaliteten i välfärden framöver krävs att kommuner, landsting, non-profitaktörer och privata välfärdsföretag förmår leda och ständigt utveckla attraktiva moderna arbetsplatser med goda arbetsvillkor, möjligheter till utbildning och karriärutveckling och inflytande över det egna arbetet.

Fler bostäder är centralt i en socialdemokratisk jobbpolitik. För att klara jobben och öka bostadsbyggandet krävs en aktiv bostadspolitik, ett tydligt nationellt mål för bostadsbyggandet samt åtgärder för att minska byggkostnaderna och öka investeringarna i bostadssektorn. Även ungas möjligheter att komma in på bostadsmarknaden behöver underlättas. Bostadsbristen riskerar framtidens tillväxt, minskar rörligheten och försvårar matchningen på arbetsmarknaden.

Vi vill se variationsrika bostadsområden och undvika inlåsningseffekter på bostadsmarknaden. Vägen mot ett sammanhållet Sverige kräver en social bostadspolitik som bidrar till att möta den tilltagande boendesegregationen. Människors valfrihet förutsätter att det finns attraktiva blandade bostadsmiljöer med olika upplåtelse- och boendeformer med såväl villor, radhus som flerfamiljshus. Därför är det viktigt med neutrala villkor mellan upplåtelseformerna.

För att klara våra energimål krävs att miljonprogrammets bostäder miljö- och klimatsäkras. Detta ger gröna jobb, bättre miljö och en mer hållbar bostadssektor.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- ***Stärk Sveriges innovativa kraft***. Skapa ett innovationsråd direkt under statsministern. Knyt regionala utvecklingsråd till detta för samverkan kring innovationer, näringspolitik och arbetsmarknadspolitik på regional nivå. Utveckla modeller för strategisk samverkan inom områden där Sverige har stor utvecklingspotential. Stärk statens och regionernas roll och ansvar för fler innovationer och nya jobb. Ge statliga myndigheter i uppdrag att bidra till nya innovationer genom ökad statlig innovationsupphandling.

- ***En starkare näringspolitik.*** Möjligheterna att starta och driva företag och komma in på nya marknader ska förbättras liksom tillgången till riskkapital. Att växa med fler anställda ska underlättas. Stöd utvecklingen av framgångsrika exportföretag, en växande produktiv tjänstesektor och små innovativa företag. Slopa arbetsgivarnas ansvar för den andra sjuklöneveckan.

- ***Tillväxtpotential i hela landet.*** Den regionala tillväxten är en central fråga och ska tas med i utformningen av närings-, utbildnings-, och arbetsmarknadspolitiken. Vi vill utveckla hela landets tillväxtpotential. En sådan politik måste innehålla åtgärder som förbättrade stöd till näringslivsutveckling, fungerande regional kompetensförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service liksom riskkapital och investeringar i kommunikationer och infrastruktur.

- ***Ungdomar ska jobba eller studera – inte vara arbetslösa***. Inför en 90-dagarsgaranti för arbetslösa ungdomar. Alla ungdomar ska ha rätt till jobb eller utbildning och ha ett ansvar att ta vara på dessa möjligheter för att få ersättning. Inför ett utbildningskontrakt för alla

unga arbetslösa under 25 år som inte fullgjort sina gymnasiestudier. Aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen ska tas bort.

- ***Människor ska ha riktiga jobb med egenf örsörjning–eller utbilda sig för att kunna få det.*** Dimensionera vuxen- och arbetsmarknadsutbildningen efter människors behov. Avskaffa Fas 3. Ge personer som trots stora insatser inte kan få arbete på den ordinarie arbetsmarknaden möjlighet att få anställning med lönesubvention och avtalade villkor. Ordna jobb i näringslivet och kommunerna med särskilt anställningsstöd och kollektivavtal. Erbjud riktiga jobb i föreningslivet. Ge studier till den som saknar gymnasieutbildning eller eftergymnasiala studier för den som behöver det.

- ***Garantera att alla har möjlighet till omställning och en rimlig inkomst under omställningstiden***. Taket i a-kassan ska höjas så att de allra flesta har en ersättning som motsvarar 80 procent av sin tidigare lön. Modellen med avgifter till a-kassan som relateras till arbetslösheten i varje kassa ska bort.

- ***Utveckla Arbetsförmedlingens verksamhet.*** Låt förmedlingen använda pengar mer fritt efter människors skiftande behov. Verksamheten behöver kvalitetssäkras, dialogen med näringslivet intensifieras och bransch- och specialistkompetensen öka. Använd kompetens från kommuner, framgångsrika kompletterande aktörer, folkhögskolor samt högskolor och universitet. För den som varit arbetslös länge ska det, utifrån en individuell bedömning, vara möjligt att studera även reguljär utbildning med a-kassa. Arbetsförmedlingens viktigaste uppgift är att stänga rekryteringsgapet på arbetsmarknaden och matcha och rusta arbetssökande mot de jobb som finns.

- ***Ett jämställt arbetsliv***. Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ska minska. Vårt mål är att ta bort denna skillnad. Heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. I första hand bör frågan lösas genom förhandlingar och kollektivavtal. Om denna väg inte är framkomlig ska lagstiftningsvägen övervägas.

- ***Bra jobb i gemensam sektor.*** I socialdemokratiskt styrda kommuner och landsting lovar vi att verka för rätt till heltid, tryggare anställningar och en bättre arbetsmiljö. Varje ny tjänst ska vara en heltid. Alla anställda ska erbjudas heltidsanställning. Ingen medarbetare ska vara visstidsanställd längre än två år. Regelbundna medarbetarenkäter med konkreta åtgärder och uppföljningsförslag ska genomföras. Bra arbetsvillkor för personalen höjer kvalitén.

- ***Ge alla löntagare möjligheter till kompetensutveckling***. Ta fram en kompetensförsäkring mellan parterna. Ge alla universitet och högskolor i uppdrag att samverka med arbetsmarknadens parter och staten för att garantera vidareutbildning av löntagare.

- ***Bostadsbristen ska mötas med kraftigt ökat bostadsbyggande och områdesförnyelse***. Bostadsförsörjningen ska bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt, minskade klyftor, rörlighet på arbetsmarknaden och stärka Sveriges position som kunskapsnation.

Med kunskaper växer Sverige

Människan är en skapande varelse som bygger värde och mening i gemenskap med andra. Alla människor ska kunna utvecklas efter sina styrkor och intressen. Först när ekonomiska, sociala och kulturella hinder rivs ner kan var och en utvecklas som han eller hon vill. Vi socialdemokrater vill skapa förutsättningar för att var och en av oss och vi alla tillsammans kan bli framgångsrika.

Kunskap och bildning är nyckeln till människors frigörelse och samtidigt en förutsättning för en gynnsam ekonomisk utveckling. Det kräver en likvärdig skola för alla. Kunskap blir inte mindre för att den delas av fler – tvärtom. Genom att investera i utbildning, forskning och innovation i hela landet rustar vi Sverige för morgondagens utmaningar.

Sverige är och ska förbli en nation som satsar på kunskap och kompetens. Där ska grunden för vår konkurrenskraft ligga. Ska vi möta utmaningen som ett framtidsinriktat land måste vi prioritera investeringar i utbildning i dag.

Vi vill se ett livslångt lärande där alla människor har tillgång till en högklassig utbildning genom hela livet, från förskola till högre utbildning och folkbildning, med goda möjligheter till kompetensutveckling och omskolning genom hela yrkeslivet. Grundläggande utbildning ska komma människor till del efter förutsättningar och egen förmåga, vara öppen för alla och bekostas av oss alla gemensamt.

Förskolan är starten på det livslånga lärandet. Förskolan ska kännetecknas av trygghet, lek och lärande. Vi vill successivt fortsätta bygga ut den allmänna förskolan så att den är öppen för alla på heltid, oavsett vad föräldrarna gör. Förskolans roll ska stärkas för att nå en mer likvärdig skolstart för alla barn. De små barnens lust och möjligheter att lära ska tas tillvara. Kvaliteten i förskolan ska stärkas.

Förskoleklassen har blivit en uppskattad skolform som vi vill göra obligatorisk. Det innebär att skolstarten sker redan vid sex års ålder. Varje enskild elevs kunskapsutveckling ska systematiskt följas upp och löpande utvärderas från första årskurs. Brister ska upptäckas i tid och resurser och insatser sättas in. Elever som har lätt för sig ska få större utmaningar.

Skolans uppdrag är att ge alla elever gedigna kunskaper, en demokratisk och social fostran och lust att vilja lära mer. I dagens skola är den största utmaningen att höja kunskapsresultaten. Vi vill skapa en modern kunskapsskola med kvalitet och kreativitet i centrum. Varje barn ska ges möjlighet att växa och utvecklas som individ. Alla skolor ska vara bra skolor. Det kräver ett skolsystem där den enskilde elevens utveckling står i centrum.

Tyvärr har utvecklingen i den svenska skolan under en lång följd av år gått åt fel håll. För sjätte året i rad sjunker resultaten i grundskolan och färre elever är behöriga att komma in på gymnasie- skolans nationella program.

Vi har även tappat vår tidigare tätposition vad gäller en likvärdig skola. I Sverige spelar elevens socioekonomiska bakgrund numera lika stor roll för läsförmågan som i Tyskland och USA. Den ökande skolsegregationen är en av huvudförklaringarna till de sjunkande kunskapsresultaten. Detta är ett stort misslyckande för skolpolitiken vars mål ska vara att hjälpa varje elev att nå sin fulla potential.

För att vända den negativa utvecklingen och i stället nå framgång med skolan krävs investeringar i lärarna och fokus på kunskap och lärande, mindre klasser, ökad likvärdighet och minskade sociala klyftor i skolan samt fokus på de framtidskompetenser som eleverna behöver som medborgare och löntagare/företagare.

Det enskilt viktigaste för elevernas resultat är att de möter skickliga och engagerade lärare som har bra förutsättningar att bedriva en god undervisning. Ökande kunskapsresultat i den svenska skolan kräver att många ambitiösa och duktiga studenter väljer att utbilda sig till lärare. Då ska det också löna sig att utbilda sig till och arbeta som lärare.

Vi vill se en ökad professionalisering av läraryrket med lärare som har rätt till en systematisk kompetensutveckling, har gott om tid att bedriva och utveckla undervisningen samt bra villkor genom karriärutveckling. Skolans verksamhet och skolpolitiken ska utgå från forskning och beprövad erfarenhet. Den pedagogiska forskningen behöver utvecklas, användas men också bedrivas av lärare. Skolledare ska vara välutbildade och ha tid att vara pedagogiska ledare. Sverige ska ha en lärarutbildning i världsklass för att kunna få bra lärare.

En annan viktig förutsättning för att vända utvecklingen i skolan är att minska klasserna, särskilt i de lägre årskurserna. Forskning visar att klasstorlek har betydelse, särskilt för yngre elever när det gäller resultaten i skolan.

Skolan ska aktivt bidra till att utjämna människors livschanser. Samhällets insatser för en likvärdig och sammanhållen skola behöver stärkas och den tilltagande skolsegregationen motverkas. Alla kommuner ska fördela resurser till skolan efter elevernas behov utifrån socioekonomiska kriterier. För att elever som anländer till Sverige under sin skoltid ska kunna nå kunskapsmålen så krävs väsentligt mer resurser än för genomsnittseleven. Staten måste bidra till finansiering så att kommuner med många nyanlända elever kan klara att erbjuda ett bra mottagande och undervisning för dessa. De skickligaste lärarna ska attraheras till skolor med lägst resultat. Läxhjälp ska finnas för alla elever. Alla skolor ska, liksom högskolor och universitet, ges i uppdrag att ha en bred rekrytering. Avgifter ska inte förekomma i grundskolan.

För att motverka den växande skolsegregationen och för att säkerställa att barn och ungdomar med olika bakgrund och förutsättningar möts och ges likvärdiga chanser, krävs att kommunerna som ansvariga för skolan får möjlighet att aktivt planera när och var nya skolor ska etableras. Kommunerna ska ges ett avgörande inflytande vid nyetableringar. Det ska krävas ett samarbetsavtal med den offentliga huvudmannen för att etablera en ny fristående skola. Staten ska därtill säkra den nationella likvärdigheten vid tillståndsprövningen av nya fristående skolor.

För att höja resultaten i skolan behöver skolan ha höga positiva förväntningar på alla elever. Genom att satsa på alla elever ökar också förutsättningarna för att fler ska nå toppresultat i skolan. Elever med funktionsnedsättning ska ges det stöd de behöver för att lyckas i skolan. Den nya teknikens möjligheter att utveckla lärandet ska tas tillvara fullt ut. Fritidshemmen ska hålla hög kvalitet och vara en integrerad del i skolan.

I skolan finns betydande skillnader i prestationer, upplevelser och preferenser mellan flickor och pojkar. Pojkar presterar i genomsnitt sämre än flickor. Programvalen till gymnasiet är könsstereotypa – särskilt till de yrkesförberedande programmen. Flickor är mer stressade i skolan och mår generellt sämre i tonåren. Elevhälsan och studie-

och yrkesvägledningen är viktiga resurser i skolan för att stödja såväl flickor som pojkar.

Det är en viktig utmaning för skolan att bryta könsnormer. Om jämställdhetsarbetet i skolan och i utbildningssystemet i övrigt ska bli effektivt måste det bedrivas kontinuerligt enligt principen om jämställdhetsintegrering. Vi vill också aktivt verka för fler män i pedagogiska yrken i förskolan och grundskolans tidiga år.

Dagens gymnasieskola står inför helt andra utmaningar än vad som gällde för bara några årtionden sedan. I dag krävs en gymnasieutbildning för att få ett jobb och för att klara sig i ett allt mer komplext och kunskapsintensivt samhälle. Det blir tydligt inte minst när man studerar ungdomars långtidsarbetslöshet. Den viktigaste orsaken till att ungdomar är långvarigt arbetslösa är bristande utbildning. Dagens och framtidens arbetsliv och samhälle kräver gedigna kunskaper av alla.

Det är ett naturligt nästa steg att gymnasieskolan blir en del av den obligatoriska skolutbildning i Sverige som alla ungdomar går. Alla gymnasieutbildningar ska ha en bred och gemensam kunskapsbas och ge behörighet till högre utbildning. Alla elever ska kunna välja mellan tydliga inriktningar som syftar till vidare studier eller direkt till ett yrke. Alla yrkesprogram ska ha en tydlig koppling till relevant bransch på arbetsmarknaden som bygger på ett samarbete mellan huvudmän, branscher, företag och fackliga organisationer.

Satsningar på utbildning och forskning gör att vi bättre kan förstå den värld vi lever i och också göra den bättre. Ett demokratiskt samhälle behöver självständiga lärosäten och forskare som förutsättningslöst analyserar och ifrågasätter samt värnar den fria och skapande tanken.

Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. En växande andel av jobben kommer att kräva en högre utbildning. Sverige behöver tillhöra de länder i världen som har högst andel med högre utbildning. Vi har inte råd att tappa i andel välutbildade jämfört med andra länder.

Det är också avgörande att rekryteringen till högskolan breddas. Alla människors förmåga ska tas tillvara oavsett deras sociala eller etniska bakgrund. Allt annat är ett orättvist slöseri för såväl samhället som den enskilda.

För att kunna driva morgondagens forskning och innovation så behöver Sverige ett större internationellt utbyte. Införandet av studieavgifter har kraftigt reducerat antalet utomeuropeiska studenter. För att öka utbytet med andra delar av världen, och möjliggöra för fler studenter att stanna i Sverige för att arbeta och forska, behöver en andel av studieplatserna öppnas för utomeuropeiska studenter. Utgångspunkten ska vara att studier i Sverige är avgiftsfria.

Sverige har inte råd med en ojämställd akademi där kvinnor inte når toppositioner. Vi vill öka jämställdheten inom akademin, inte minst vid fördelningen av forskningsmedel. En grundförutsättning för framgångsrik forskning är forskarnas arbetsvillkor. Därför vill vi se att alla doktorander anställs från första dagen.

Högskolor och universitet ska finnas i hela landet och byggas ut ytterligare. Att forskning och utbildning bedrivs i hela landet bidrar till tillväxt och välfärd i alla Sveriges regioner. Forskning vid alla lärosäten har en avgörande betydelse för kvaliteten i den högre utbildningen. Vi vill ha en

mångfald i högskolelandskapet där lärosäten med olika profil ges utrymme att utvecklas. Både våra större lärosäten och de mindre inom specialiserade områden ska hålla hög klass på såväl avancerad utbildning som forskning.

Sverige behöver välja en väg för sin forsknings- och innovationspolitik som främjar svenskt deltagande i den främsta internationella kunskapsutvecklingen, och ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv samtidigt som den möter hela bredden av utmaningar, regionalt, nationellt och globalt. En långsiktig och sammanhållen forsknings- och innovationspolitik är en förutsättning för att lärosätena ska kunna bedriva ett strategiskt arbete och satsa på nya osäkra projekt som kan leda till vetenskapliga kunskapssprång. Forskningen i Sverige ska både erbjuda framstående grundforskning och framtidsinriktad tillämpad forskning som sker i nära samverkan mellan näringsliv och akademi.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- ***Stärk förskolan.*** Det är centralt att förskolan fokuserar på lärande och fördjupat arbete med läroplanen. Barns rätt till heltid i förskola oavsett vad deras föräldrar gör ska successiv byggas ut och allmän förskola ska införas från två års ålder. Vårdnadsbidraget ska avskaffas och kvaliteten i pedagogisk omsorg ska höjas. Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.

- ***Alla elever ska nå målen i grundskolan.*** Utvecklingen med sjunkande resultat i skolan måste vändas. Som ett mål på vägen vill vi till år 2020 halvera andelen elever i grundskolan som inte är behöriga att börja på något av gymnasiets nationella program, från i dag drygt tolv till sex procent. Klasstorlekarna ska minska i de lägre årskurserna. Ett program för kvalitetssäkring av den svenska skolan ska tas fram. Skolornas resultat ska utvärderas varje år och det ska finnas en skyldighet att åtgärda brister. Skolor som inte möter kvalitetskraven ska ytterst kunna stängas. Den nya teknikens möjligheter att utveckla lärandet ska tas tillvara fullt ut i skolan.

- ***Skapa en skola utan sociala klyftor.*** Resurser till skolor ska fördelas efter elevernas förutsättningar och behov. Varje barn ska ha rätt till det stöd han eller hon behöver för att nå kunskapsmålen och utvecklas efter sina förutsättningar. Läxhjälp ska erbjudas till alla barn. Förskoleklassen för sexåringar ska göras obligatorisk.

- ***Investera i lärare och skolledare***. Läraryrket ska utvecklas genom kompetensutveckling och ökade karriärmöjligheter. Skolledares pedagogiska ledaruppdrag ska sättas i förgrunden. Vi vill göra lärarutbildningen attraktiv och underlätta för fler studenter med annan utbildningsbakgrund eller som redan är yrkesverksamma att skaffa sig en lärarutbildning och arbeta som lärare i skolan.

Högskolor och universitet ska finnas i hela landet och byggas ut ytterligare. Att forskning och utbildning bedrivs i hela landet bidrar till tillväxt och välfärd i alla Sveriges regioner. Forskning vid alla lärosäten har en avgörande betydelse för kvaliteten i den högre utbildningen. Vi vill ha en mångfald i högskolelandskapet där lärosäten med olika profil ges utrymme att utvecklas. Både våra större lärosäten och de mindre inom specialiserade områden ska hålla hög klass på såväl avancerad utbildning som forskning.

- ***Alla ska ha en fullständig gymnasie examen före 25 års ålder.*** Som ett mål på vägen vill vi till år 2020 halvera andelen unga mellan 18 och 24 år som inte har en gymnasieexamen eller studerar för att få det. Gymnasieskolan ska göras obligatorisk. Gymnasiets yrkesprogram ska göras om till yrkescollege i en nära samverkan med arbetslivet.

- ***Alla som vill och är behöriga ska ha möjlighet att studera på yrkeshögskolan eller högskolan.*** Vårt mål är att hälften av 30–34-åringarna ska ha genomgått en minst tvåårig högre utbildning (högskola och yrkeshögskola) år 2020. Alla gymnasieutbildningar ska ge behörighet till högre utbildning. Högskolor och universitet ska finnas i hela landet, Yrkeshögskolan ska byggas ut och kvaliteten i den högre utbildningen ska stärkas.

- ***Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation.*** Enstrategisk samverkan mellan offentlig sektor, akademi och näringsliv ska utvecklas. Kvinnor och män ska ha samma möjlighet att göra forskarkarriär. Unga forskare ska erbjudas goda villkor och doktorander anställas från första dagen.

En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler

Sverige ska vara ett välfärdsland som bygger på sammanhållning. Alla ska bidra och alla ska få del. Vi socialdemokrater är övertygade om att det ger bäst förutsättningar för alla människor att växa och förverkliga sina livsdrömmar.

Vi sätter jobben först för att också klara ekonomin och kvaliteten i vården, skolan och omsorgen. Därför är full sysselsättning det övergripande målet för oss även inom välfärdspolitiken. Vår välfärd bygger på att alla som kan arbeta också gör det.

Samtidigt är en bra välfärd viktig för att jobben ska bli fler. När välfärden fungerar och omfattar alla vågar människor mer; byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Det skapar ett positivt förändringsklimat, vilket i sin tur gynnar den ekonomiska utvecklingen i en modern globaliserad ekonomi med ett högt omvandlingstryck. Framöver behövs därför satsningar på välfärden som underlättar för fler människor att komma i arbete och för att öka attraktiviteten i välfärdsyrkena.

Vi socialdemokrater står upp för den generella välfärden. Välfärden ska erbjuda mer än bara grundtrygghet. Välfärden ska omfatta alla - oavsett inkomst - och finansieras solidariskt. Alla ska både ha rättigheter och skyldigheter, och ingå på lika villkor. Om välfärden håller en hög kvalitet, styrs av behov och ges på lika villkor oavsett bakgrund så sprider den risker, möjligheter och trygghet över livet, men också mellan generationer. Därmed höjer den samhällets ekonomiska effektivitet. Den generella välfärden är den modell som bäst förmår öka

individens frihet genom stor social rörlighet och breda möjligheter att träffa sina livsval efter egen vilja och förutsättningar. Det är smart.

Vi ser i dag att välfärden tyvärr inte alltid fungerar som vi förväntar oss att den ska göra. Skattesänkningar har fått gå före en bra välfärd. Inte minst har vi sett skrämmande kvalitetsbrister i äldreomsorgen, men också att klyftorna mellan barn och ungdomar ökat.

Alla barn har rätt till en bra uppväxt. De ska få de bästa förutsättningarna att förverkliga sina drömmar. Därför vill vi socialdemokrater se en föräldraförsäkring som ger båda föräldrarna möjlighet att vara hemma med barnen, ett barnbidrag som ger barnfamiljerna bättre möjligheter att klara familjeekonomin, en förskola och skola som ger förutsättningar för alla barn att få med sig de kunskaper som behövs i livet och en kultur- och fritidspolitik som ger alla barn tillgång till idrottsutövande och eget kulturellt skapande. Vi vill utveckla kultur- och musikskolorna och möjliggöra att alla barn och ungdomar har möjlighet att delta. Så gör vi Sverige till ett av de allra bästa länderna att växa upp i.

Vi behöver också ta ett gemensamt ansvar när något gått snett. Nästan all brottslighet börjar i ungdomsåren. För en liten grupp är detta inledningen till långvarig och allvarlig kriminalitet. Det är vår övertygelse att fler av dessa ungdomar kan fångas upp, inte minst för att bryta rekryteringen till den organiserade brottsligheten. Den egna familjen är naturligtvis avgörande men höga krav ska också ställas på samhället. Ur ojämlikhet, otrygghet och missbruk föds kriminalitet. Minskad segregation, förebyggande arbete, missbrukarvård, bekämpning av våld i nära relationer, sociala investeringar och ett arbete med frivilligorganisationer är därför viktiga. Den som begått ett brott måste snabbt nås av en reaktion. I områden med hög kriminalitet behöver vi polisiära resurser på plats. Kommunerna kan ges bättre verktyg för att motverka etablering av kriminella nätverk.

Barn behöver en nära relation till sina föräldrar. Därför är det viktigt med ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Dessutom förbättras jämställdheten på arbetsmarknaden när arbetsgivaren vet att båda föräldrarna är hemma när barnen är små.

För att utjämna skillnader i lön och arbetsvillkor krävs en förändring i uttaget av föräldrapenningen. Vi socialdemokrater vill att föräldraförsäkringen ska delas lika mellan föräldrarna. Som ett steg på vägen ska den delas i tre lika delar.

Allt fler blir allt äldre och andelen äldre i befolkningen kommer att öka ganska kraftigt under de närmaste årtiondena. Att vi får leva längre är en stor framgång för vårt välfärdssamhälle. Många goda år läggs till livet efter arbetslivet för de allra flesta. Ett aktivt och gott liv efter pensions- åldern ska stimuleras. Samtidigt innebär en åldrande befolkning en stor utmaning för äldre- omsorgen, sjukvården och vårt gemensamma pensionssystem. För att klara den ekonomiska utmaningen behöver vi öka sysselsättningen och antalet arbetande timmar. Vi vill möjliggöra för fler att arbeta längre. Därför ska vi förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljö så att fler orkar arbeta fram till pensioneringen.

Funktionshinderspolitiken är en rättighets- och jämlikhetsfråga och en central del i välfärden. Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att verka i vardagen på samma villkor som människor utan funktionsnedsättning vad gäller delaktighet och tillgänglighet. Kvaliteten i äldreomsorgen ska höjas samtidigt som vi möter ökade behov av vård, omsorg och personal. Den grundläggande kvaliteten ska vara så hög att de äldre inte blir beroende av att köpa tilläggstjänster eller

av att deras anhöriga går ner i arbetstid för att hjälpa sina föräldrar. Äldreomsorgen måste därför skifta fokus från ett vårdperspektiv där samhället ganska ensidigt bestämmer förutsättningarna. Äldre ska ha samma rätt som alla andra att påverka sitt liv och sin vardag.

Den svenska sjukvården rankas i dag mycket högt i internationella jämförelser när det gäller medicinsk kvalitet. Ska svensk hälso- och sjukvård kunna behålla den toppositionen måste den ha tillgång till den allra senaste kunskapen, professionella medarbetare, de mest avancerade behandlingsmetoderna, teknik och läkemedel för att kunna bota, lindra och förebygga sjukdomar och främja hälsa. Läkemedel är en viktig del av sjukvården och läkemedelsförsörjningen ska vara effektiv, säker och med god tillgänglighet. Forskning och utveckling måste vara en central och integrerad del i svensk hälso- och sjukvård så att ny kunskap snabbt når ut och används i vården och kommer patienten till del. Det gäller inte minst på patientsäkerhetsområdet där vi vill se en nollvision för antalet undvikbara vårdskador.

När det gäller psykiatrin behövs gemensamma mål för flera samhällssektorer och en nationell plattform som slår fast vad som är psykiatrins uppdrag och hur den ska utvecklas. Vi föreslår en långsiktig nationell handlingsplan för vård och stöd.

Vård är en mänsklig rättighet. Hälso- och sjukvården ska styras demokratiskt och finansieras gemensamt och solidariskt. Det krävs ett tydligt politiskt ledarskap för att prioritera vården för de sjukaste och sköraste. Alla ska ha rätt till sjukvård på lika villkor. Även asylsökande och papperslösa måste få god sjukvård. Det är enbart den enskildes vårdbehov som ska avgöra vilken vård han eller hon ska få.

En framgångsrik folkhälsopolitik förutsätter ett förebyggande och hälsofrämjande arbete vilket kräver samordning mellan olika politikområden på alla nivåer. Vi vill tillsätta en nationell kommission för jämlik hälsa för att åtgärda de stora och växande folhälsoklyftorna i vårt land.

Tandhälsan spelar roll för hela kroppens välmående. Tandstatusen är en klassfråga. Vi ska göra en översyn av tandvården och ta steg mot en jämlik tandhälsa.

Köer och väntetider är besvärande för patienten och dyrt för samhället. Bristen på exakta besked är ibland lika besvärligt som väntan i sig och skapar missnöje med vården. Vi socialdemokrater prioriterar en god tillgänglighet och ett gott bemötande i sjukvården. Vi vill stärka patientens ställning i vården.

Idag finns exempel på att privata företag inom välfärden tummar på kvaliteten för att kunna göra stora vinster, till exempel genom en lägre personaltäthet i friskolor och på privata äldreboenden. Det är oacceptabelt. Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd – inte till aktieägares vinstuttag. Vinstintresset ska inte vara styrande i välfärden.

För att motverka att vinstintresset sätts före kvaliteten och för att upprätthålla välfärdssektorns framtida legitimitet krävs att möjligheterna för riskkapitalister och andra aktörer att plocka ut privata vinster, och göra andra former av värdeöverföringar från välfärdssektorn, avsevärt begränsas. Den främsta kvalitetsfaktorn är personalen och dess kompetens. Därför ska det ställas krav på bemanning, personalkostnader eller andra kvalitetsrelaterade kostnader i välfärden, så att de inte kan vara väsentligt lägre i privata verksamheter än i motsvarande kommunal och landstingskommunal verksamhet. Sammantagna ska

våra förslag om nationella kvalitetslagar för ordning och reda i välfärden förbättra kvaliteten och avsevärt begränsa vinsterna, samtidigt som mångfald och valfrihet garanteras.

För att ny välfärdsverksamhet ska kunna starta måste det finnas tillräckligt med underlag i form av exempelvis elever eller vårdtagare. Lagen om valfrihet ska inte vara obligatorisk, och bör dessutom förändras så att fri etablering inte längre är möjlig. Kommuner och landsting avgör om upphandlingar och valfrihetssystem ska riktas till enbart non profitaktörer.

Vi socialdemokrater ser kulturen som en viktig del av välfärden. Konsten och kulturen är starka krafter som kan bidra till att skapa ett rikare samhälle att leva i. Vi vill därför släppa loss kraften i kulturen och stärka och utveckla den kreativitet, sprängkraft och möjligheter som finns i konst och kultur. Det är viktigt för att kultur och även media har ett värde i sig – som fria och oberoende aktörer, men också för att många av framtidens jobb finns inom kulturen och de kreativa näringarna. En grundläggande förutsättning för detta är att vi ser den kulturella infrastrukturen som ett gemensamt ansvar. Folkbildningen med dess bildningssträvanden, och sitt fokus på det livslånga lärandet, ska utvecklas. I en socialdemokratisk kulturpolitik är amatörkulturen och det professionella kulturlivet varandras förutsättningar.

Vi vill uppmuntra engagemang. Medborgare ska kunna känna delaktighet och vara medskapande istället för att reduceras till att vara kunder och klienter. Därför vill vi skapa goda förutsättningar för ideella föreningar, kooperativ, samfund, aktionsgrupper och andra sammanslutningar i det civila samhället och forma framtiden i en levande dialog med dessa.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- ***Stärk den generella välfärdsmodellen***. Det krävs en sammanhållen politik för att ta gemensamt ansvar för en hög kvalitet inom den offentligt finansierade välfärden med väl fungerande trygghetsförsäkringar och en arbetsmarknad i full sysselsättning.

- ***Välfärden ska om fatta alla.*** Segregationen har ökat de senaste åren. Det finns områden där välfärden är otillräcklig, både i fråga om resurser och i hur dessa används. För att skapa jämlikhet i skola, vård och omsorg krävs särskilda insatser och lösningar.

- ***Säkra kvaliteten i äldreomsorgen.*** En långsiktig kvalitetsplan för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Kvalitetsplanen behöver sträcka sig fram till 2025 med etappvisa mål och delmål. Planen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet, åtgärda kvalitetsbrister och öka jämlikheten, inflytandet och valfriheten för de äldre samt innehålla ett program för generationsväxling för personalen. Personalen ska garanteras rätt till heltid, utvecklingsmöjligheter, kompetensutveckling, bra arbetsmiljö och bra arbetsvillkor.

- ***Ge vård efter behov.*** Det ska bara vara hälsotillståndet som avgör när och hur man får del av offentligt finansierad sjukvård – aldrig privatekonomi eller olika privata försäkringar. Möjligheten att köpa sig förtur (gräddfiler) på offentligt finansierade sjukhus ska stoppas.

- ***Ge vård i tid.*** Inför ett patientkontrakt som omfattar alla delar i hälso- och sjukvården: besök, undersökningar, röntgen, remisser. Vi

vill stärka patienternas möjligheter att styra när behandling ska ske. I kontraktet ska det finnas en tidsplan för remisser och eventuella behandlingar och det ska framgå vem som ska utföra behandlingarna och hur det ska vara med återbesök och eftervård.

- ***Inför nationella kvalitetslagar för ordning och reda i välfärden.*** Partistyrelsens samlade förslag för ordning och reda i välfärden ska genomföras i syfte att förbättra kvaliteten och avsevärt begränsa vinsterna, samtidigt som mångfald och valfrihet garanteras.

- ***Ge fler tillgång till kulturskapande och kulturupplevelser.*** Prioritera barns och ungas kultur i hela landet. Sociala och ekonomiska hinder för kulturella upplevelser ska motverkas. Utveckla kultur- och musikskolan och verka för att alla barn och unga ska få möjlighet att delta. Inför fri entré på statliga museer.

- ***Jämställt uttag av föräldraförsäkringen.*** Avgörande steg ska tas så att ett merj ämställt uttag av föräldraförsäkringen uppnås redan under nästa mandatperiod. Ett sätt är att knyta en ytterligare månad inom föräldraförsäkringen till respektive förälder.

Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i samma takt som nu kommer det att leda till allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Vi ser dessutom en pågående global kris för den biologiska mångfalden, där en av de största artutrotningarna i planetens historia pågår. Nätet av arter som bygger våra ekosystem är förutsättningen för vår existens eftersom de producerar all vår mat, allt vårt rena vatten och allt det syre vi andas. Nu krävs ett sammanhållet globalt och nationellt politiskt arbete för att säkra en god miljö även i framtiden.

Glappet mellan vad klimatforskningen säger att vi ska göra och de politiska åtgärder som sker internationellt växer. Vi är på väg mot en värld med kraftigt stigande temperaturer och där förutsättningarna för mänskligt liv kraftigt försämras.

Vårt vägval är odiskutabelt. Ökningen av växthusgaser i atmosfären måste upphöra. Vi står inför en omställning. Från ett samhälle som bygger på fossila bränslen, till ett som bygger på det förnybara.

Vi socialdemokrater känner tillförsikt eftersom vi har genomfört stora samhällsförändringar tidigare. Vi ledde omställningen från Fattigsverige till välfärdsland. Vi ska klara klimatomställningen på samma sätt.

En aktiv klimatpolitik är en politik för framtidens jobb och därmed för framtidens välfärd. Investeringar i ny effektiv miljö- och klimatvänlig teknik stärker företagens konkurrenskraft, skapar nya företag och innebär ökad potential för handel och exportintäkter. Genom att Sverige går före i omställningen kan våra företagare bli världsledande

i att utveckla den teknik och miljöprofil som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna.

För oss socialdemokrater är det uppenbart att politiken är helt nödvändig för att klara klimatomställningen. Marknaden klarar inte omställningen själv. Det ligger ett ansvar för oss som politiker och som individer att göra det lönsamt för företagen att agera miljövänligt. Med rätt styrinstrument kan såväl offentliga som privata aktörer utgöra en positiv kraft i att utveckla ny teknik och bygga ett hållbart samhälle.

Det går dessutom att åstadkomma stora förändringar genom att människor tar ett klimatansvar i sin egen vardag. Alla kan vi ändra hur vi lever och vad vi handlar. Politiken har en viktig roll att ge ett tillräckligt stöd så att alla fullt ut kan göra aktiva val. Konsumenter ska få bättre information om matens innehåll, näringsvärde och ursprung.

Det är vi i de rika industrialiserade länderna som historiskt stått för de största utsläppen av växthusgaser och det är de fattigaste länderna som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Därför menar vi att grundprincipen är att den industrialiserade världen har ett historiskt ansvar för klimatförändringarna. Vi socialdemokrater ska verka för att göra klimatpolitiken rättvist utformad, såväl globalt som nationellt.

Att försöka klara våra utsläppsmål genom att köpa utsläppsminskningar i andra länder är kortsiktigt. Det gör vårt näringsliv mindre konkurrenskraftigt på lång sikt och hämmar omställningstrycket. Vår trovärdighet kräver att vi tar ansvar på hemmaplan.

Vi vill att EU ska vara en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning. Ett väl fungerande EU bidrar till ett starkt och tryggt Sverige. Klimat- och miljöarbetet inom EU är ett av de bästa exemplen på hur vi gemensamt kan möta hot som inget land kan klara ensamt. Vi socialdemo- krater vill att Sverige ska vara ett land som är med och driver EU:s aktiva klimatpolitik - inte bromsar den.

Vi vill använda ekonomiska styrmedel för att stimulera fler människor och företag att ändra beteende så att alla kan hjälpas åt att skapa en utveckling som både är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar. Hit hör miljöskatter, men också lagstiftning, utsläppsrättigheter och certifikat. Styrmedlen ska utformas så att de stimulerar till arbete och företagande, stärker industrins konkurrenskraft och bidrar till en hållbar utveckling.

En stor och viktig del av klimatarbetet behöver ske på lokal nivå. Vi socialdemokrater tänker gå före och använda offentlig upphandling, investeringar i miljövänlig fjärrvärme, återvinning av hushållsavfall för biogasproduktion, en övergång till fossilfri kollektivtrafik, prioritering av gång-, cykel- och kollektivtrafik i samhällsplaneringen samt andra åtgärder på kommunal nivå för att ställa om Sverige.

Sverige behöver bryta sitt oljeberoende och leda omställningen till hållbara material och bränslen. Genom samarbete mellan forskning, näringsliv och politik kan Sverige bli ledande inom området grön kemi.

Vår närmiljö är fylld av kemikalier. Kemikalierna spelar inte sällan en avgörande roll för att förbättra våra liv, exempelvis som beståndsdelar i läkemedel. Samtidigt är det av yttersta vikt att alla risker med kemikalier minimeras och kontrollen effektiviseras. Farliga kemikalier i vår närmiljö innebär en stor hälsofara och ett hot mot vår miljö. Inte

minst viktigt är att minska miljö- och hälsoriskerna i barnens offentliga miljöer.

Miljöproblemen i både Östersjön och Västerhavet är oroande. Havsmiljön skadas av övergödning, utfiskning och oljeutsläpp. Det är inte längre möjligt att återskapa havens ekosystem till de förhållanden som rådde före det omfattande industriella fisket tog sin början. Men med strategiska insatser kan vi få ekosystemen att fungera på ett tillfredsställande hållbart sätt.

Sverige behöver en god tillgång till el med konkurrenskraftiga priser. Detta är inte minst av stor betydelse för sysselsättningen i den elintensiva industrin. Vi vill skapa jobb genom investeringar i det svenska energisystemet. Sverige har unikt bra naturliga förutsättningar för förnybar energi med vår goda tillgång på vind, vatten och skog. Den förnybara energin har mycket stor potential att byggas ut under lång tid framöver. All svensk energi kan på sikt komma från förnybara källor.

Kärnkraften ska successivt fasas ut, med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i den takt kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara källor samt energieffektivisering.

Sverige är dock ett av världens mest kärnkraftberoende länder. Kärnkraften kommer att utgöra en viktig del av vår elproduktion för lång tid framöver. Den ska användas på ett säkert och effektivt sätt. Den svenska industrins konkurrenskraft ska säkras genom trygg tillgång till el och bibehållen effekt i energisystemet. Detta ska göras genom kraftfulla satsningar på förnybar energi och energieffektivisering. Sverige ska ställa om till en hållbar energiförsörjning.

För att klara omställningen i energisystemet krävs att vi producerar mer energieffektivt. Vi måste minska den totala förbrukningen, verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning av transport- och bostadssektorn.

Förutsättningarna att klara både industrins konkurrenskraft och omställning inom ramen för en effektiv klimatpolitik ökar med en blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken. Sedan de borgerliga partierna visat sig ovilliga att nå en överenskommelse är osäkerheten för industrin betydande. I regeringsställning kommer vi att bjuda in till nya blocköverskridande samtal i syfte att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. Vårt mål med en sådan överenskommelse är att trygga tillgången på el och annan energi med en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat – och att göra det på internationellt konkurrenskraftiga villkor.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- ***Minska utsläppen av växthusgaser***. Sverige ska år 2050 vara ett land utan fossila bränslen. För att ge tydliga långsiktiga signaler vill vi införa ett klimatpolitiskt ramverk som leder till att utsläppen minskar med minst 90 % till år 2050 jämfört med 1990. Delmål för år 2030 och 2040 liksom sektorsvisa mål ska finnas med och årliga avstämningar av klimatmålen ska göras.

- ***Effektivisera transportsektorn och minska utsläppen***. Kollektiv-trafiken utökas, järnväg blir det naturliga valet mellan våra storstäder och mer av godset ska transporteras på järnväg och fartyg. Styrmedel ska användas för att ställa om fordonsflottan så att den blir fri från fossila utsläpp. Vi vill se en miljöbilsbonus för bilar med liten klimatpåverkan som betalas av en registreringsavgift för bilar med stora utsläpp.

- ***Aktivt driva på för ett globalt, ambitiöst och bindande klimatavtal.*** Målet måstevara atthejda temperaturökningen under 2 grader. Sverige och EU ska gå före och minska sina utsläpp. Vi vill se en global utsläppshandel inom konkurrensutsatta energiintensiva industrier som stålindustrin och effektiva globala instrument för tekniköverföring och finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländerna.

- ***Klara de svenska miljömålen.*** Tydliga åtgärder för att klara de svenska miljömålen ska arbetas fram. Koldioxidutsläppen ska minska. Den biologiska mångfalden ska skyddas. Nya kemikalier ska enbart tillåtas om det är bevisat att de är ofarliga och befintliga kemikalier ska bytas ut om det finns mindre farliga alternativ på marknaden. På motsvarande sätt ska användningen av tungmetaller minimeras. En plan för att kraftigt minska övergödningen av haven och säkra vattenkvaliteten är nödvändig.
- ***Trygga energiförsörjningen.*** Sverige ska ha ett överskott av el. Vi vill se en blocköverskridande energiöverenskommelse.
- ***Bygg ut den förnybara energin.*** Vi vill främja investeringar i utbyggnad av bland annat vind, sol och biobränslen. Målet ska vara minst 30 TWh ny el från förnybara källor år 2020. Vi vill investera i energiforskning så att Sverige kan vara i fronten när det gäller att ta fram ny och innovativ energiteknik. Ägandet i Vattenfall ska användas så att bolaget blir ledande i energiomställningen. Hushållen ska ha möjlighet att på ett ekonomiskt hållbart sätt producera sin egen energi genom att de får en nettodebitering. Smarta elnät som stödjer energieffektiviseringen och klarar den ökande användningen av förnybar energi ska byggas ut.

- ***Öka energi effektiviseringen***. Vi ska stimulera och uppmuntra energieffektivisering. Bostäderna från miljonprogrammet ska byggas om på ett miljöriktigt och hållbart sätt för minskad energiförbrukning. Nya hus ska byggas med lågenergimetoder och -förbrukning. Så kallade vita certifikat som ställer krav på elleverantörerna att bidra till effektivisering ska införas.

En rättvis värld är möjlig

Socialdemokraternas internationella politik syftar till alla människors frigörelse, utveckling och rätt till arbete. Vi vill utrota fattigdomen, skapa en säkrare och ekologiskt hållbar värld, stärka demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna och folkrätten.

Världen formas av de människor som befolkar den. Kan människor förstöra och förtrycka, så kan människor i samverkan också skapa en bättre värld. Vi vill att globaliseringens fördelar ska komma alla till del. Det kräver att människan sätts före marknaden. Vi vill demokratisera globaliseringen och globalisera demokratin. Större ansträngningar måste göras på att öka antalet demokratiska stater i världen.

Globaliseringen är en stark kraft i samhällsutvecklingen. Den öppnar nya exportmarknader och sänker priserna på många konsumtionsvaror. Globaliseringen förskjuter makt och rikedomar mellan länder och inom länder. I länder som Kina, Indien och Brasilien lyfter sig hundratals miljoner människor ur fattigdom. I dag finns flera ekonomiska och politiska maktcentra i världen. De globala klyftorna minskar samtidigt som klyftorna inom många länder ökar.

Ekonomin är globalt sammanflätad. En ekonomisk störning sprider sig blixtsnabbt över världen. Väldiga marknadskrafter kan få oöverblickbara konsekvenser. Fria fackföreningar och fackliga rättigheter är viktiga i kampen för global rättvisa. När klimatfrågorna växer ökar medvetenheten om att alla människor delar en gemensam miljö. Det internationella samfundet har hittills inte lyckats att möta de utmaningar som klimatfrågan reser.

Vi socialdemokrater vill se en ny inriktning på Sveriges utrikespolitik. Arbetet mot klimat- förändringar, opålitliga finanssystem och orättvisor samt kampen för demokrati, mänskliga rättigheter, fred och nedrustning ska bedrivas med kraft. Utrikespolitiken ska ha en bred förankring. Sverige ska vara en stark röst i världen, aktiv och drivande mot förtryck och orättvisor, för frihet, fred och solidaritet.

Sveriges säkerhetspolitik ska vara tydlig och klar. Den svenska militära alliansfriheten har tjänat och tjänar vårt land väl. Sveriges militära alliansfrihet har inte betytt passivitet utan ett aktivt ansvarstagande för både vår egen och andras säkerhet. Sverige ska inte vara medlem i Nato. En modern svensk säkerhetspolitik byggs i stället på ett ökat nordiskt samarbete, en aktiv Östersjö- politik, ett fördjupat samarbete i EU och ett starkare stöd till Förenta Nationerna. Sverige ska inte förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett EU-land eller ett nordiskt land och vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Socialdemokratin behöver ta ett politiskt ansvar för att ställa om försvarsindustrin till en ny säkerhetspolitisk situation och modernisera regelverket för vapenexport, bland annat genom att införa ett så kallat demokratikriterium. Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter. Socialdemokraterna vill ta initiativ till större öppenhet och transparens vad gäller Exportkontrollrådets behandling av exportlicenser genom att riksdagen informeras. En förutsättning för Sveriges militära alliansfrihet är att vi har ett försvar som förmår att hävda vår territoriella integritet och upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Den svenska försvarsmaktens organisation ska präglas av en tydlig folklig förankring vid rekrytering och bygga på demokratiska värderingar som öppenhet och samverkan med det civila samhället.

I takt med att världen utvecklas måste också synen på säkerhet förändras. I dag finns andra hot än rent militära mot vår säkerhet och trygghet. Svensk säkerhetspolitik ska, förutom att agera vid konflikter, klara att möta cyberattacker och konfliktrisker som följer med klimatförändringar, humanitära katastrofer eller sönderfall i spåren av sociala orättvisor. Terrorismen undgår inte heller oss i de nordiska länderna vilket vi smärtsamt har påmints om.

I Europa har vi sett en fantastisk demokratisk utveckling de senaste decennierna. Genom att dörren hölls öppen för nya medlemmar till Europeiska unionen har fler tidigare kommunistdiktaturer reformerats och demokratiserats. Utvidgningen får inte stanna av. EU ska även bidra till fred och demokratisk utveckling i länderna som gränsar till unionen. Vi vill också stärka EU som global aktör för utveckling, fri och rättvis handel och försvarare av demokratin. EU:s arbetsformer ska bli öppnare och effektivare.

Den arabiska vårens kraftfulla krav på frihet och demokrati måste få omvärldens stöd. Det ska vara ett slut på den kontraproduktiva politiken där EU och USA höll diktatorer under armarna i utbyte mot olja och stabilitet. Den bärande principen ska i stället vara att länder som går mot demokrati ska ges större inflytande, tillträde till globala marknader och ekonomiskt utvecklingsstöd. EU:s värderingar ska komma till uttryck i handling. De samarbetsavtal unionen har med länderna i regionen ska bygga på en tydlig koppling till demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter, vilket innefattar kvinnors rättigheter. Europa måste också riva

klyftan mellan vårt eget välstånd och grannarnas fattigdom. Politiska reformer samt ekonomisk och social utveckling är centrala faktorer för att skapa framtidshopp.

Tyvärr har inte den arabiska vårens krav hörsammats i Iran där de mänskliga rättigheterna fortsatt förtrycks. Kurdernas mänskliga rättigheter måste respekteras av länderna i regionen. Dödandet i Syrien måste få ett slut och de som begått krigsförbrytelser ska ställas till svars. Sverige ska erkänna staten Västsahara och Marockos ockupation måste upphöra. EU:s avtal med Marocko måste följa folkrätten.

Ett starkt engagemang för FN är en hörnsten i socialdemokratisk utrikespolitik. Förenta Nationerna utgör navet i det internationella samarbetet. Vi socialdemokrater vill att Sverige utvecklar sin FN-politik genom att utarbeta en strategi för arbetet i FN både som enskild nation, genom EU och i samarbete med de nordiska länderna. FN ska stärkas och reformeras för att stå bättre rustat inför de utmaningar organisationen har att hantera.

Ett kärnvapenkrig skulle få ohyggliga konsekvenser. Frågan om massförstörelsevapen och det hot de utgör är tyvärr mer aktuell än på länge. Vi vill använda Sveriges trovärdighet och tyngd för att sätta nedrustningsfrågan på dagordningen.

Kvinnors deltagande i konfliktförebyggande och krishantering före, under och efter en konflikt är en förutsättning för hållbar fred och utveckling. Vi vill med kraft hävda FN-resolutioner som fördömer våldtäkt och sexualiserat våld i konflikter. Resolutionerna slår fast att dessa handlingar utgör hot mot internationell säkerhet.

Det behövs en ny global uppgörelse mellan arbete, kapital och samhälle. Vi socialdemokrater har ett särskilt ansvar för att stödja det internationella fackliga arbetet, och för att i alla sammanhang stå upp för människors fri- och rättigheter på en alltmer globaliserad arbetsmarknad. Sverige har som ett litet exportberoende land särskilt stora intressen av att främja en fri och rättvis världshandel. Genom progressiva internationella handelsavtal kan handelshinder rivas samtidigt som löntagarnas intressen respekteras och en hållbar utveckling främjas. Samtidigt behöver det internationella finansiella systemet ett starkare regelverk. Skatteparadis och andra avarter ska bekämpas.

Palestinier och israeler är hårt drabbade av många decenniers konflikt. Israel har konsekvent ignorerat omvärldens uppmaningar och bryter mot ett stort antal FN-resolutioner. Ockupationen av de palestinska områdena måste upphöra. Alla parter måste avstå från våld och möjliggöra fredsförhandlingar. Den folkrättsligt illegala bosättningspolitiken måste omedelbart upphöra, muren på ockuperad mark måste rivas och de palestinska flyktingarna ges rätt att återvända.

I dag står utvecklingspolitiken inför nya utmaningar och möjligheter. Majoriteten av världens fattiga lever i medelinkomstländer. Nya aktörer kommer till och andra finansiella flöden än traditionellt bistånd spelar allt större roll. Allt fler människor manifesterar kraftfulla krav på frihet och demokrati. Det finns nu en större medvetenhet om att kvinnors frigörelse för hela samhällsutvecklingen framåt.

Utvecklingspolitiken ska ytterst syfta till alla människors frigörelse och en värld där fattigdom och maktlöshet hör till det förgångna. Vi vill därför att det svenska biståndet ska riktas mot att minska fattigdomen och orättvisorna i världen samt bidra till en hållbar och demokratisk utveckling. Politiken ska ta sin utgångspunkt i människors egna

drivkrafter att skapa utveckling. Biståndet kan, rätt använt, vara en katalysator för utveckling, jämlikhet och framtidstro, men också ett sätt att bekämpa korrumperade odemokratiska styrelseskick. Styrningen av biståndet ska vara tydlig och rätt saker ska mätas och utvärderas. Jakten på kortsiktiga resultat får inte överskugga hållbarhet och långsiktighet.

De mänskliga rättigheterna är universella, odelbara, icke kulturrelaterade och individuella. Politiska, ekonomiska, sociala och kulturella fri- och rättigheter förutsätter och förstärker varandra.

Vår socialdemokratiska migrationspolitik utgår från en stark solidaritet människor emellan. Sverige ska ha en generös och reglerad invandring. Rätten till asyl är en mänsklig rättighet. Alla Sveriges kommuner ska ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet.

Sverige ska vara ett föregångsland i det internationella arbetet för kvinnors rättigheter. Inte minst handlar det om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, ett område där Sverige både kan och bör ta initiativ. När kvinnor förvägras sina rättigheter och att ta del i samhällslivet på samma villkor som män så förtrycks inte bara kvinnorna utan hela samhällsutvecklingen hålls tillbaka. Sverige ska arbeta mot diskriminering och för kvinnors rätt till utbildning, ekonomisk självständighet, juridiska rättigheter och möjligheter att arbeta politiskt.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- ***Hävda Sveriges militära alliansfrihet och vår förmåga till internationellt samarbete.*** Moderniseringen av Försvarsmakten ska fortsätta för att stärka försvarets nationella förmåga, leva upp till våra internationella åtaganden samt bredda försvarets folkliga förankring.

- ***Utveckla EU inom de områden där unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem.*** EU:s utvidgning bör gå vidare. Stärk EU som global aktör för utveckling, fri och rättvis handel och försvarare av demokratin. Unionens arbetsformer ska bli öppnare och effektivare. Ett socialt protokoll bör läggas till EU-fördraget.

- ***EU ska leva upp till sina åtaganden gentemot länderna i sitt grannskap.*** Avtalen med länderna i regionen bör avspegla de värderingar EU står för. EU bör bidra till ekonomisk, politisk och social utveckling exempelvis genom att reformera jordbrukspolitiken och underlätta handel och kontakter mellan människor.

- ***Arbeta för en säkrare värld.*** Sverige ska arbeta för ett stärkt FN och aktivt delta i civilo ch militär krishantering. Sverige ska delta i fler FN-ledda insatser. Sverige ska arbeta aktivt med nedrustningsfrågorna, inte minst gällande kärnvapen men också frågor som rör smuggling av lätta vapen.

- ***Stärk respekten för de mänskliga rättigheterna.*** Inte minst behövs ett större fokus på löntagares rättigheter i en globaliserad värld. Sverige ska driva på för en ny global överenskommelse mellan arbete,

kapital och samhälle. Sverige ska vara ett föregångsland i arbetet för kvinnors rättigheter globalt.

- ***Minska fattigdomen och orättvisorna i världen och bidra till en hållbar och demokratis kutveckling.*** Alla politikområden ska sträva åt samma håll för att skapa global hållbar utveckling. Utvecklingssamarbetet ska vara ambitiöst, hålla hög kvalitet och ge resultat. Svenskt bistånd ska uppgå till en procent av BNI. Sverige ska arbeta för att fler EU-länder åtar sig att uppfylla FN:s målsättning om 0,7 procent av BNI i bistånd.

- ***Öppenhet mot omvärlden.*** Sverige ska ställa sig i spetsen och driva på en progressiv global handelspolitik. En fri, rättvis och hållbar handel ska främjas. Det bidrar till ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Skatteparadis ska bekämpas.

- ***Bidra till att en hållbar fred och tvåstatslösning kanuppnås mellan Israel och Palestina.*** Israelmåste underordna sig internationell rätt. Sverige ska erkänna staten Palestina och följa upp detta med etablerandet av en ambassad.

Vänsterpartiet. Höstvalen. Valplattform mm

Från vänsterpartiets hemsida på Inernet.

Vänsterpartiet presenterar sin valplattform för riksdagsvalet 7 april, 2014

Vi har lösningarna på samhällsproblemen. Det var budskapet när Jonas Sjöstedt idag presenterade partiets valplattform inför riksdagsvalet. Den innehåller förslag på en lång rad områden och i centrum står frågan om vinster i välfärden.

– Det är det här vi går till val på i september. Att bli av med vinstintresset i skolan, vården och äldreomsorgen är vår viktigaste fråga, säger Jonas Sjöstedt.

Valplattformen redogör för förslag som Vänsterpartiet vill genomföra under mandatperioden. Dokumentet innebär att medlemmarna får en god chans att förmedla politiken och väljarna en tidig och tydlig chans att veta vad partiet står för.

– Vi ska se till att välfärden finns till för dem som behöver den, inte som idag när allt mer handlar om jakt på vinster och lönsamhet. Men det finns ingen brist på saker som behöver göras. Mycket av det vi går till val på handlar om jämställdhet, miljö och att vända trenden att allt fler har otrygga anställningar, säger Jonas Sjöstedt.

Vänsterpartiets valplattform för riksdagsvalet 2014 (pdf)

Vänsterpartiets valplattform 2014

Vår välfärd är inte till salu

Ett land som byggs med gemensam välfärd och solidaritet är i grunden starkare än ett land där marknadens girighet får råda. Den borgerliga regeringen har brutit ner mycket av det som vi tillsammans byggt upp under decennier. Resultatet är en allt mer otrygg arbetsmarknad med hög arbetslöshet, en ökad bostadsbrist, försämrad välfärd, ökade klassklyftor och ett mindre jämställt samhälle. Vänsterpartiet står för ett alternativ som kan utmana den girighet och den uppgivenhet som präglar stora delar av dagens politik.

Vänsterpartiets viktigaste fråga i riksdagsvalet 2014 handlar om att inga skattepengar för vård, skola, förskola och äldreomsorg ska gå till företag som är ute efter att ta ut vinst. Vi vill i stället satsa på en ökad kvalitet för en välfärd att lita på.

Sverige står inför ett antal utmaningar som måste lösas med lagstiftning och satsningar. Vi tror att det går att lösa vår tids problem – klimatkrisen, ojämlikheten, arbetslösheten, de ökade klassklyftorna, rasismen och orättvisorna mellan kvinnor och män. Varje röst på Vänsterpartiet bidrar till en politik för rättvisa, jämställdhet och ansvar för vår miljö, i Sveriges kommuner, landsting, regioner och riksdag.

Vänsterpartiet har en central roll för att åstadkomma ett byte av politik och regering. Sverige behöver en regering som sätter kampen mot arbetslösheten främst och gör upp med privatiseringspolitiken. Det går bara att göra med ett starkt vänsterparti. En regering där borgerliga partier ingår kommer inte att kunna skapa ett hållbart alternativ till dagens politik. Varje röst på Vänsterpartiet är en röst för att byta till en rödgrön regering.

Vänsterpartiet är riksdagens feministiska parti. Feminism handlar om att omfördela makt och resurser så att kvinnor och män ska ha samma möjlighet att påverka samhället och sina egna liv. Vänsterpartiet driver en feministisk politik för förändringar som både är möjliga och nödvändiga.

Ett samhälle med ökande skillnader mellan rika och fattiga, där politiken alltmer inriktas på att ta från arbetare, arbetslösa och sjukskrivna och att ge till dem som redan är rika, är en grogrund för rasistiska och fascistiska rörelser och partier. Vänsterpartiet står för det politiska alternativ som kan kanalisera människors känsla av maktlöshet till en konstruktiv kamp för förändring av samhället. Detta är en kamp för konkreta förbättringar av människors livssituation.

Vänsterpartiet går till val som ett självständigt parti. Vänsterpartiet lägger förslag som förenar målet om arbete åt alla och ett ekologiskt hållbart samhälle, genom långsiktiga investeringar i energiomställning, nya klimatsmarta bostäder och miljövänliga transporter. Vi tar konkreta steg för jämställda villkor i arbetslivet och samhället i övrigt. Trygghet och inflytande på jobbet prioriteras framför företagens krav på flexibilitet och ökande vinster. Arbete, rättvisa och demokrati är grunden för ett samhälle där alla har en plats. Ett samhälle att lita på är avgörande för att motverka att rasistiska krafter vinner terräng. Vår gemensamma välfärd ska drivas med medborgarnas bästa för ögonen – inte aktieägares och riskkapitalisters. Sverige har alla förutsättningar att bygga en framtid med gemenskap, rättvisa och solidaritet. Men det kommer inte att förverkligas utan Vänsterpartiet.

Här presenteras politik som vi vill genomföra på nationell nivå fram till 2018. Samtliga förslag finansierar vi fullt ut i vårt budgetalternativ.

En välfärd utan vinstintresse

Vi behöver försäkra oss om att stora ekonomiska intressen aldrig får inflytande i välfärdsstaten – och att Sveriges folkvalda politiker drivs av viljan att skapa ett rättvist samhälle, inte egna ekonomiska intressen. Detta är en ödesfråga för hur vårt land ska utvecklas. Vi kommer inte att medverka till att dagens privatiseringspolitik fortsätter.

Inga vinster i välfärden

Vänsterpartiet vill lagstifta mot att plocka ut vinster från vård, skola, förskola och äldreomsorg. Resurserna ska istället gå till mer personal och bättre kvalitet. De privata företag som är seriösa och sätter verksamheten främst kan omvandla sig till bolag utan vinstintresse och fortsätta jobba för bra

välfärd. De vars drivkraft är att plocka ut vinster får söka sig någon annanstans. Välfärden ska styras av omtanke om oss som använder den.

Grundlagsskydda gemensam egendom

Gemensam egendom är ingenting som politiker ska kunna sälja ut hur som helst. Vänsterpartiet vill att utförsäljningar ska kräva beslut med tre femtedelars majoritet alternativt två beslut med mellanliggande val. Detta skydd ska föras in i grundlagen och gälla på statlig nivå, såväl som i kommuner och landsting.

Ökad kvalitet för en välfärd att lita på

Välfärden, såsom vi känt den hittills, har börjat vittra sönder. I privatiseringarnas spår ser vi hur resurser omfördelas från kvinnor till män och att det är kvinnor som med obetalt arbete får täcka upp där välfärden brister. Resursbrist och privatiseringar håller på att förvandla allas rätt till bra bostad, utbildning, vård och omsorg till ett privilegium för dem som har råd. Vårt välfärdssystem står och faller med om det levererar kvalitet till alla, och om det finansieras av alla. Vi vill avskaffa RUT. Vi behöver göra stora satsningar på välfärden där pengarna hamnar i verksamhet och inte i privata riskkapitalbolags fickor. Det generella statsbidraget till kommuner och landsting ska höjas och värdesäkras.

Satsningar i vård och omsorg

Vi vill öka resurserna till sjukvården så att tusentals fler kan anställas och antalet vårdplatser utökas. Även det förebyggande hälsoarbetet ska förstärkas med en satsning på vårdcentraler, särskilt i socialt utsatta områden där ohälsan är mycket stor. Vi vill också öka bemanningen inom äldreomsorgen genom en öronmärkt satsning som fullt utbyggd kommer att räcka till exempelvis cirka 10 000 fler undersköterskor. På så sätt skulle kvaliteten stärkas inom såväl demensvård som hemtjänst. Vi vill ge de äldre ökat inflytande över sina insatser och vi vill ge dem egna timmar att bestämma över.

En skola för alla

Alla elever ska kunna lita på att de går i en bra skola och att de får det stöd de behöver. Skolor ska inte få drivas med vinstintresse. För att alla skolor och elever ska ha goda och rättvisa förutsättningar behöver staten ta över ansvaret för skolan och det fria skolvalet ersättas med huvudprincipen att man går i skolan närmast hemmet. Vi vill göra en satsning på 6 000 nya lärare i grundskolan för att ge eleverna mer stöd och lärarna en bättre arbetsmiljö. Vi vill också satsa på minskade barngrupper i förskolan och i fritidshemmen för att verksamhet med god kvalitet ska kunna bedrivas. Det ska vara möjligt för alla att studera. Därför vill vi höja studiemedlen.

Ökad kvalitet i vård och omsorg

De personalförstärkningar vi vill göra kommer att bidra till en bättre vård och omsorg. För att utveckla kvaliteten ytterligare i välfärden behövs satsningar på utbildning och kompetensutveckling. Vi vill genomföra en betald specialistutbildning för sjuksköterskor, ett omsorgslyft inom äldre- och handikappomsorgen samt införa utbildningsvikariat för att täcka upp för dem som studerar

En sjukförsäkring att lita på

Alla ska känna en trygghet i att det är möjligt att klara sig ekonomiskt om man blir sjuk. Vi vill på sikt att 80 procent ska få ut 80 procent av sin förlorade inkomst vid sjukdom. Rätten till sjukpenning ska finnas så länge arbetsförmågan saknas. Ingen bortre gräns ska finnas i sjukpenningen. Det ska alltså inte vara möjligt att bli utförsäkrad och överförd till arbetsförmedlingen under pågående sjukdom. Individen ska garanteras rehabilitering.

Rättvisa pensioner

Vi vill skapa ett rättvist och hållbart pensionssystem med pensioner som går att leva på och som följer inkomstutvecklingen. Människor ska i god tid före pensionering kunna förstå och räkna ut hur stor pensionen blir. Pensionerna ska finansieras solidariskt och pensionssystemet ska vara omfördelande för att skapa mer jämlikhet mellan män och kvinnor, rika och fattiga och mellan generationer. Vi vill höja garantipensionen. Vi vill också avskaffa premiepensionssystemet (PPM) och föra över dessa avgifter till inkomstpensionen. Vi vill avskaffa bromsen och förhindra att pensionerna automatiskt kan sänkas.

Trygga jobb och ett mänskligt arbetsliv

Den borgerliga politiken har lett till att allt fler blivit arbetslösa eller tvingats till osäkra anställningar. Det har inneburit ökad stress och sämre möjligheter för många människor att planera sin framtid. Vänsterpartiet vill satsa på trygga jobb. Vi vill förstärka anställningstryggheten, inte avskaffa den. Vi vill att a-kassan återupprättas så att den blir en trygg omställningsförsäkring för dem som drabbas av arbetslöshet.

Bekämpa arbetslösheten – investera i riktiga jobb

Vi vill skapa riktiga jobb. Under hot om uppsägningar kan reallönerna pressas ned, arbetsförhållandena försämras och anställningstryggheten luckras upp. Vi vill ta vara på alla människors vilja och förmåga till arbete. Arbetslösheten är ett samhällsmisslyckande och ett stort slöseri med mänskliga resurser. Det är mer effektivt med samhällsnyttiga investeringar än med skattesänkningar. Vi föreslår satsningar på fler anställda i välfärden och investeringar i infrastruktur, bostäder och klimatomställning, investeringar som redan första året skulle kunna ge 30 000 nya jobb.

Förhindra svartjobb och social dumpning

Arbete och konkurrens ska ske på lika villkor. Alla som jobbar i Sverige ska ha rätt till de löner och arbetsvillkor som regleras i lagar och kollektivavtal. Det behövs en nationell handlingsplan mot skattefusk, svartjobb och social dumpning. Där ska ingå att Lex Laval ska rivas upp så att svenska kollektivavtal ska gälla, att huvudentreprenörer tar ansvar för förhållanden hos underentreprenörer, krav på schysta villkor vid offentlig upphandling och bättre kontrollmöjligheter för myndigheterna och fackföreningarna.

Rättvisa villkor för arbetskraftsinvandrade

Utnyttjandet av utländsk arbetskraft i Sverige och dumpningen av löner och arbetsvillkor på den svenska arbetsmarknaden måste stoppas. Rättsligt bindande avtal om lön och arbetsvillkor ska finnas för att försäkra att den som arbetskraftsinvandrar inte utnyttjas. Arbetstagare som träder fram och berättar om missförhållanden ska inte riskera utvisning. Den som lurats av sin arbetsgivare ska kunna få sin sak prövad i domstol och få skadestånd. Den som beviljats arbetstillstånd hos en arbetsgivare som brutit mot anställningsavtalet ska få lov att stanna i Sverige hela tillståndstiden ut för att kunna söka ny anställning.

Rätt till fasta jobb på heltid

Vi vill lagstifta om rätten till fasta jobb på heltid. Det är en central jämställdhetsfråga att också undersköterskor, servitriser och butiksanställda ska kunna leva på sin lön. Lagen om anställningsskydd ska ändras så att heltid blir norm, och deltid en möjlighet – inte ett tvång.

Bekämpa otrygga anställningar

Ingen ska behöva jobba år ut och år in som timvikarie, extraanställd eller med kontrakt på några månader i taget. Fast anställning ska vara norm och det ska krävas särskilda skäl för att anställa någon tillfälligt. Den som varit tillfälligt anställd i sammanlagt två år under en period av fem år ska ges fast anställning. Lagstiftningen vid inhyrning från bemanningsföretag ska skärpas, bland annat så att det inte ska kunna ske vid permanenta behov av arbetskraft.

Korta arbetstiden

Vi vill korta arbetstiden. Det måste vara möjligt för både kvinnor och män, arbetare och tjänstemän att kombinera heltidsarbete med föräldraskap och fritid utan att slita ut sig. Under mandatperioden vill vi utreda och lämna konkreta förslag för att stegvis genomföra en arbetstidsförkortning.

En bättre arbetslöshetsförsäkring

Alla ska kunna lita på att arbetslöshetsförsäkringen erbjuder rimliga villkor. Vi vill genomföra en reform med höjd lägsta dagpenning till 410 kronor och högsta till 960 kronor samt förbättrade möjligheter att deltidsstämpla. Vårt mål i ett första steg är att 80 procent av löntagarna ska kunna få ut 80 procent av sin tidigare inkomst vid arbetslöshet. Idag är det knappt en av tio som får det. Det måste också bli lättare att kvalificera sig till arbetslöshetsförsäkringen. Idag står en majoritet av de arbetslösa utan ersättning från den. Alla som varit arbetssökande i minst tre månader ska ges rätt till grundbeloppet i arbetslöshetsförsäkringen.

Aktiv arbetsmarknadspolitik

Arbetsförmedlingen ska sätta in aktiva åtgärder som stärker varje individuell

arbetssökandes möjligheter. Möjligheterna att få grundläggande utbildning och yrkesutbildning ska kraftigt förbättras. Fas 3 ska avskaffas. Med Vänsterpartiets politik kommer alla arbetslösa under 25 år att erbjudas ett jobb eller en utbildningsplats inom 90 dagar.

Tillgänglighet och rätt till arbete och försörjning
Den reguljära arbetsmarknaden måste bli mer inkluderande

också för människor med olika funktionsvariationer. Diskrimineringslagstiftningen om bristande tillgänglighet måste skärpas så att inskränkningar som begränsar människors delaktighet tas bort. Arbetsförmedlingens arbetssätt och åtgärder måste utvecklas och bidragstaket vid subventionerade anställningar höjas. Sysselsättning inom arbetskooperativ och sociala företag ska stimuleras ytterligare. Förskrivningen av hjälpmedel ska förenklas.

Feminism är rättvisa

Vi ska vända utvecklingen och öka rättvisan mellan kvinnor och män i Sverige. Kvinnor har idag lägre inkomster än män. Vi vill ändra på detta. Vi ska omfördela makt och resurser så att kvinnor och män på riktigt har samma makt och möjlighet att forma samhället och sina egna liv. Vi vill genomföra en rad strategiskt viktiga reformer för att minska löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och omfördela ansvaret för det obetalda hemarbetet. Jämställda löner kräver ett jämställt arbetsliv i stort. Förutsättningar för detta skapas genom individualiserad föräldraförsäkring, rätt till heltid och utbyggd barn- och äldreomsorg. För att få fokus på jämställdheten och kunna leverera konkreta resultat vill vi upprätta en jämställdhetsmyndighet med ansvar och mandat att styra Sverige mot jämställdhet.

Individualiserad föräldraförsäkring
Föräldraförsäkringen ska individualiseras. Det faktum att kvinnor idag tar ut drygt tre fjärdedelar av föräldraledigheten är ett av huvudskälen till den strukturella diskriminering som drabbar kvinnor i arbetslivet. Under föräldraledigheten etableras också mönstret att kvinnor bär huvudansvaret för hushållsarbetet, vilket påverkar arbetsmönster och inkomstmöjligheter under hela livet.

Höj kvinnors löner
Vi gör en satsning på ökade resurser till offentlig sektor för att möjliggöra att höja kvinnors löner inom till exempel vård, skola och omsorg.

Barnomsorg på obekväm arbetstid
Vi satsar på barnomsorg på obekväm arbetstid. Om det ska kunna gå att förena yrken inom vård, omsorg och service med föräldraskap utan att tvingas att jobba deltid, krävs en tillgänglig barnomsorg också på kvällar, helger och nätter.

Samtyckeslagstiftning och kvinnors rätt till sina kroppar
Ett samtyckeskrav ska införas i sexualbrottslagstiftningen för att markera att sex ska bygga på frivillighet. Vi vill också införa ett oaktsamhetsbrott i lagstiftningen. En sådan konstruktion fångar in fall där gärningsmännen borde förstått att man handlat på ett oförsvarligt sätt. Dagens lagstiftning är ett uttryck för en omodern syn på individens sexuella självbestämmanderätt och signalerar att kvinnor och kvinnors kroppar är tillgängliga i alla situationer utom när det förekommer våld eller tvång. Rätten att bestämma över sin egen kropp är inte förhandlingsbar och det måste också framgå av lagstiftningen.

Stärk kvinnojourerna
Vi vill införa ett statligt grundstöd till kvinnojourerna för att öka likvärdigheten mellan kommunerna och möjliggöra långsiktig planering av verksamheten.

Feministiskt självförsvar
Vi vill att alla skolor ska erbjuda självförsvar för tjejer under skoltid. Framförallt handlar det om att stärka kvinnors självförtroende och lära sig att försvara sig mentalt, verbalt och fysiskt i en värld där flickor och kvinnor är underordnade och utsatta.

Ett samhälle fritt från diskriminering

Rasismen frodas när orättvisorna ökar och grupper ställs mot varandra. Därför är kampen mot ojämlikhet och klassklyftor även en kamp mot rasism och diskriminering. Även i tider av ekonomiskt välstånd finns rasismen som ett arv från århundraden av rastänkande och kolonialism.

Prioritera arbetet mot diskriminering och hatbrott

Vänsterpartiet vill ge DO ökade resurser att förebygga och bekämpa diskriminering samt öka möjligheterna till skadestånd. För Vänsterpartiet är ett rättvist och jämlikt samhälle fritt från rasism och diskriminering. Ingen ska drabbas av hat eller diskriminering på grund av hud- och hårfärg, religiös eller kulturell klädsel, funktionsnedsättning eller sexuell läggning eller könsidentitet och könsuttryck. Vänsterpartiet vill därför ge polisen i uppdrag att kraftfullt prioritera arbetet mot hatbrott.

En välfärdspolitik för alla

Sverige är fortfarande ett land med starka normer och förväntningar om hur vi ska leva våra liv. Familjepolitiken utgår fortfarande i stora delar från att alla familjer ser lika ut. Vi vill se en feministisk familjepolitik som utgår från verkligheten, att vi är ett land av stjärnfamiljer där familjer ser olika ut och bildas på olika sätt. I riksdag, landsting, regioner och kommuner kommer vi att arbeta för att alla ska bemötas med kunskap och respekt – oavsett hur man lever sitt liv.

Ekologiskt hållbar samhällsutveckling

Regeringens tro på marknaden gör den passiv inför samhällets utmaningar. Miljöhoten får verka utan effektiva motåtgärder. Klimatarbetet har avstannat och Sverige riskerar att nå ytterst få av våra miljömål. Vi vill göra Sverige till en föregångare på klimatområdet, ett land som minskar utsläppen av växthusgaser genom gröna investeringar i energi, bostäder och transporter. Vi behöver ordning och reda i klimatpolitiken. Vi behöver en klimatbudget som omfattar alla politikområden och ser till att vi når våra ambitiösa mål. På sikt ska hela Sveriges energiproduktion vara ekologiskt hållbar med hundra procent förnybar energi. Utarmningen av biologisk mångfald måste bromsas för att säkra grunden för vår framtida välfärd. Under den kommande mandatperioden bör två av Sveriges kärnkraftsreaktorer stängas.

Pålitlig tågtrafik och förbättrad kollektivtrafik

Sveriges bristande järnvägstrafik är ett resultat av privatiseringar, uppstyckningar och för låga anslag. För att skapa en pålitlig tågtrafik vill vi skapa ett sammanhållet järnvägssystem där samhällsnyttan går före privatiseringar och kortsiktiga intressen. SJ bör ges ett nytt uppdrag där tillgänglighet och låga priser prioriteras istället för vinstjakt. Vi vill kraftigt öka järnvägsinvesteringarna och öka andelen kollektivtrafikresenärer genom statligt stöd till den regionala och lokala kollektivtrafiken. Ett storskaligt försök med avgiftsfri kollektivtrafik bör genomföras.

Bättre mat

Vi vill att vi ska kunna äta bättre mat. Vi vill därför genomföra en satsning på *”Sverige – det hållbara matlandet”* och öka andelen ekologiska, närproducerade och klimatsmarta livsmedel. Vi vill att Sverige inför mål om att 30 procent av den svenska jordbruksmarken ska vara certifierad ekologisk jordbruksmark år 2020. Till samma år ska hälften av den offentliga livsmedelskonsumtionen utgöras av certifierade ekologiska produkter. Vi vill slå fast en strategi för att minska den totala konsumtionen av kött och öka den nationella självförsörjningsgraden av livsmedel.

Hållbara näringar

Jordbruk, skogsbruk, mineralbrytning och fiske ska bedrivas långsiktigt hållbart. Naturresurser måste brukas så att människors hälsa inte hotas och ekosystemen inte försvagas. Vänsterpartiet vill därför införa en starkare lagstiftning för att stärka miljöhänsynen. Genom skatter och avgifter vill vi minska övergödning och mängden bekämpningsmedel. Med intäkterna vill vi ge stöd till det som är långsiktigt hållbart, som ekologiskt jordbruk. Vi vill kraftigt öka resurserna för att skydda unika naturområden på land och till havs från exploatering.

En ny minerallag

Åtgärder ska vidtas i syfte att skapa en hållbar mineralbrytning i framtiden. Vi vill införa en skärpt lagstiftning för att värna miljön och skydda unika naturområden. Mineralersättningen ska höjas från dagens 2 promille till 10 procent. Genom intäkterna från mineralersättningen ska en gruvfond inrättas

med syftet att återföra samhällsinvesteringar till gruvregionerna och lokalbefolkningen.

Giftfri vardag
Vänsterpartiet vill minska mängden farliga kemikalier vi, och våra barn i synnerhet, utsätts för. Detta kräver i vissa fall att Sverige går före EU och inför nationella totalförbud och gränsvärden. Vi vill att hormonstörande ämnen som Bisfenol A, ftalater och farliga bromerade flamskyddsmedel begränsas genom nationella förbud. För att minska jordbrukets negativa påverkan för hälsa och miljö vill vi införa skatt på konstgödsel och öka skatten på bekämpningsmedel.

Ekonomisk politik för full sysselsättning

Skatterna har sänkts med cirka 140 miljarder kronor sedan regeringen tillträdde. Deras skattesänkningar är 27 gånger så stora som de sammanlagda satsningarna på välfärden i kommunsektorn. Effekterna syns i växande kunskapsskillnader, större gruppstorlekar på fritids och i förskolan och akut personalbrist i sjukvården. Och trots ökad massarbetslöshet präglas regeringens politik av bristen på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb. Istället fortsätter regeringen på den inslagna vägen att sänka skatten för dem som har turen att ha ett jobb, alltså mest till dem som redan har det bäst ställt, och öka den ekonomiska utsattheten för arbetslösa och sjuka. Vi tänker driva en politik som pressar ned arbetslösheten och ökar investeringarna. Vi kommer aldrig att genomföra reformer som riskerar de offentliga finanserna.

Full sysselsättning är målet för den ekonomiska politiken
Full sysselsättning ska vara det överordnade målet för den ekonomiska politiken. De ekonomiska ramverken behöver reformeras så att ett sysselsättningsmål kompletterar penningpolitiken och att överskottsmålet ersätts med ett mål om budget i balans över en konjunkturcykel. Detta så att vi kan öka de samhällsnyttiga investeringarna i syfte att pressa ned arbetslösheten.

Investeringar för jobb
Investeringsnivån för att skapa jobb måste öka kraftigt. Vänsterpartiet kommer att lägga förslag för att öka investeringarna i bostadsbyggande, infrastruktur, klimatomställning och utbildning samt satsningar på fler anställda inom välfärden.

En aktiv näringspolitik
För att skapa arbete och välfärd behövs en aktiv näringspolitik som investerar i infrastruktur, forskning och utbildning, och aktivt understödjer utveckling av viktiga branscher. Små och medelstora företag är viktiga för att hela Sverige ska leva. Vänsterpartiet vill förbättra möjligheterna för små företag bland annat genom att slopa sjuklöneansvaret för de minsta företagen.

Ingen höjd skatt för vanliga löntagare
Skattepolitiken måste bli mer rättvis och skatteintäkterna måste ökas för att vi ska kunna stärka den gemensamma välfärden. Vänsterpartiet tycker att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Med vår politik får låg- och medelinkomsttagare oförändrad inkomstskatt.

Rättvis beskattning
Vi vill att man ska betala lika stor skatt vid lika stor inkomst oavsett om inkomsten kommer ifrån lön, pension, a-kassa eller till exempel sjuk- och föräldrapenning. Vi vill nu ta steg för att utjämna den skatteklyfta som den borgerliga regeringen orsakat.

Rätten till ett eget hem

Det råder en akut bostadsbrist i stora delar av Sverige, framför allt i storstäderna och universitetsstäderna. Särskilt stor är avsaknaden av hyresrätter. Bristen på hyresrätter drabbar främst personer som inte är etablerade på bostadsmarknaden eller som behöver flytta men inte har råd att köpa en bostad, t.ex. ungdomar. Unga ställs inför en tillvaro där otrygga jobb och tillfälligt boende har blivit det normala och där morgondagen ständigt är oviss. Landets unga är värda en långsiktighet och en trygghet i att kunna planera sin framtid, flytta hemifrån och möjlighet att kunna börja sina

vuxenliv. Vänsterpartiet värnar allas rätt till en bra bostad till ett rimligt pris och motverkar alla förslag om marknadshyror.

Bygg hyresrätter
Bostadsbristen måste byggas bort. Vänsterpartiets mål är att det ska byggas 40 000 bostäder om året varav en majoritet ska vara hyresrätter. Vi vill utforma ett statligt stöd för att stimulera ökat bostadsbyggande med inriktning mot hyresrätter till rimliga hyror och med låg energiförbrukning och bästa möjliga miljöhänsyn. Hyresrätten ska inte beskattas hårdare än andra boendeformer.

Renovera och klimatrusta bostäder
Ett upprustningsprogram av miljonprogrammens bostäder ska genomföras. Vi vill genom ett särskilt stöd skapa förutsättningarna för att 60 000 bostäder årligen kan rustas upp och renoveras energieffektivt. För att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning inför vi ett hissbidrag.

Satsa på kulturen

Tillgången till kultur ska inte vara beroende av klass och kön. Alla ska ha tillgång till högklassig och professionellt framställd kultur samt möjlighet att själv få utöva olika former av kultur. Vi vill se till att fler kulturskapare ska kunna leva på sitt konstnärliga arbete.

Kulturlöfte
Vänsterpartiet menar att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. Vi vill utfärda ett kulturlöfte om att stärka kulturens ställning i samhället genom en kulturlag och om att verka för att en procent av statsbudgeten ska gå till kultursektorn.

Kulturskola för alla barn
Alla barn, oavsett ekonomi eller social ställning, ska ges möjlighet att delta i kulturskolans verksamhet. För att detta ska bli möjligt måste avgifterna till kulturskolan på sikt tas bort. I ett första steg vill vi införa en maxtaxa på 300 kronor per termin och barn för kulturskolan.

Konstnärlig frihet
Vänsterpartiet arbetar för konstnärers rätt att uttrycka sig fritt utan censur eller repressalier från stat och myndigheter. Vi ska verka för att de odemokratiska nolltoleranserna mot graffiti ska rivas upp. Principen om konstnärlig frihet är en grundbult i en demokrati. Samtidigt ska vi verka för att kommuner ska införa så kallade öppna väggar för att utöva graffiti.

En god landsbygdsutveckling

Alla kommuner och landsting ska ha likvärdiga förutsättningar att erbjuda sina medborgare bra välfärdstjänster och service, det är bra för hela Sverige. Det har över tid blivit allt svårare att bo, arbeta och bedriva verksamhet på landsbygden. De regionala skillnaderna har drivit denna utveckling. För att komma tillrätta med problematiken krävs likvärdiga grundförutsättningar oavsett var i landet du bor. Vänsterpartiet vill ha en skattepolitik som gynnar hela landet. Det ska exempelvis vara möjligt att ge riktade statliga stöd till brukssamhällen och landsbygd. Detta skapar möjligheter för tillväxt utanför städerna. Vänsterpartiet vill att hela Sverige ska leva.

Stärkt samhällsservice i hela landet
Vi vill stärka den lokala samhällsservicen i hela landet. Ett bättre glesbygdsstöd ska finnas för att garantera tillgången till apotek över hela landet och systemet med apoteksombud ska permanentas. Staten ska ta ett större ansvar för servicen på landsbygden. Exempelvis ska Posten ges i uppdrag att ge god och likvärdig service i hela landet. Den lokala kommersiella servicen på landsbygden ska stärkas genom stöd till lanthandel och drivmedelsstationer. Utvecklingen av fler lokala bankkontor ska stödjas. En tryggad polisförsörjning ska säkerställas i hela landet.

Grön omställning i hela landet
För att stärka landsbygdens förutsättningar för en grön omställning vill vi förbättra tillgången till hållbara kommunikationer. Takten på bredbands- och fiberutbyggnad måste öka genom stärkt nationell finansiering. Riktat statligt stöd ska gå till lågtrafikerade järnvägspår och kollektivtrafik i glesbygd i form av till exempel byabussar. Utökat stöd för produktion av biogas från gödsel ska införas i hela landet och särskilt stöd införas för tankställen med biogas och el.

Internationell solidaritet

Vårt arbete för rättvisa och mot girighet slutar inte vid Sveriges gränser. Vi vill att Sverige ska vara en självständig röst för rättvisa, jämställdhet och nedrustning i världen. Sverige ska vara militärt alliansfritt. Vår utrikespolitik grundar sig i solidaritet, de som känner fattigdomen och förtrycket i sin vardag ska känna att de har en allierad i vårt land. Sverige ska arbeta för rättvisa handelsvillkor, minskad kapitalflykt och ett bistånd som sätter fattigdomsbekämpning i fokus.

Förbud mot vapenexport till diktaturer

Sverige ska vara en röst för fred, säkerhet och nedrustning. Vapenexport till diktaturer, krigförande stater och länder som begår grova och omfattande brott mot de mänskliga rättigheterna ska förbjudas.

En human flyktingpolitik och lagliga vägar för asylsökande

Rätten till skydd undan förföljelse är en individuell mänsklig rättighet och den får aldrig tillåtas påverkas av konjunktur eller arbetskraftsbehov. Sverige ska föra en human och generös flyktingpolitik. Lagliga vägar att söka asyl måste upprättas. Den som riskerar förföljelse på grund av kön, sexuell läggning, könsuttryck eller könsidentitet ska ges flyktingstatus i Sverige och bemötandet av hbtq-personer i asylprocessen ska förbättras. Sveriges internationella åtaganden innebär också krav på ett värdigt och rättssäkert flyktingmottagande.

En feministisk utrikespolitik

Sverige ska föra en feministisk utrikespolitik. Arbetet för kvinnors säkerhet, möjligheter till utbildning och försörjning samt rätt till hälsa och sin egen kropp ska vara hörnstenar i Sveriges internationella arbete. Minst 50 procent av biståndet ska gå till kvinnor och minst 10 procent av biståndsbudgeten ska öronmärkas för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Stärkt skydd för den personliga integriteten

Svenska myndigheter ska inte bidra till att andra länders underrättelsetjänster massavlyssnar svenska medborgare. Massavlyssning utan konkret brottsmisstanke får inte förekomma. FRA-lagen ska därför rivas upp och göras om. Vi vill stärka skyddet för den personliga integriteten genom att bland annat införa samtyckeslagstiftning, stärka integritetsskyddet i arbetslivet och inrätta en nätombudsman till stöd för den som utsätts för hot och kränkningar på nätet. Vi vill inrätta en sammanhållen integritetsskyddsmyndighet. Vi säger nej till införande av lagstiftning om övervakning och hemliga tvångsmedel som innebär betydande intrång i den personliga integriteten.

Rösta för en välfärd att lita på

Vänsterpartiet har politiken som kan möta framtidens utmaningar. I denna valplattform presenteras de åtgärder som krävs för att möta klimatkrisen, bekämpa arbetslösheten, möta behoven hos en åldrande befolkning och för att bekämpa de klyftor som delat samhället itu under den borgerliga regeringen.

Med Vänsterpartiets politik finns lösningarna som garanterar en välfärd utan vinstintresse men med en kvalitet som det går att lita på. Men vi har också förslagen som innebär att vi kan bygga nya hyresrätter där vanligt folk har råd att bo, vi kan skapa trygga jobb och utbildningsvägar för landets unga, vi kan bygga en järnväg med tåg som kommer i tid och vi kan rusta en skola med resurser för att ge alla elever lika goda förutsättningar.

Vänsterpartiet har förslagen som gör det möjligt att bygga ett samhälle att lita på, byggt på solidaritet. Genom att föra en expansiv ekonomisk politik för investeringar istället för att sänka skatten för de redan rika gör vi det möjligt att börja bygga detta samhälle redan under nästa mandatperiod. Detta är ett samhälle där jobben är trygga, där kvinnor och män är jämställda och där omtanke och medmänsklighet, inte girighet, är drivkraften i samhällsutvecklingen.

Rösta på Vänsterpartiet den 14 september

Miljöpartiet. Höstvalen. Valplattform mm

Från miljöpartiets hemsida på Internet 3 maj 2014

Miljöpartiet. Vår politik

Miljöpartiet vill modernisera Sverige. Vi vill skapa ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar nya jobb.

Klimat. Är du också orolig för klimatet? Lugn, det är inte dig det är fel på, det är politiken! Vårt recept för att bota klimatoro är politik. Eller som vi kallar det: klimatterapi.

Migration och lika rätt. Miljöpartiet vill ha en värld utan gränser där alla har möjlighet att flytta, men ingen tvingas fly. Idag är vi långt ifrån den verkligheten. Människor tvingas fly undan krig, svält och naturkatastrofer.

Nya jobb. Miljöpartiet vill satsa på småföretagens möjligheter att växa, fler anställda i skolan och vården samt en hållbar industri. Då kan fler svenskar få ett jobb att gå till.

Skola och utbildning. Sverige behöver en ny skolpolitik. En politik som ger lärarna tid att se varje elev. Vi vill se till att den elev som behöver extra stöd får det i tid, utan byråkratiska omvägar. Läraryrket ska värderas som ett av våra allra viktigaste yrken.

Framtidstro sedan 1981
Sedan Miljöpartiet bildades har vi arbetat för etthållbart samhälle. Vår politik vilar på solidaritet med djur, natur och det ekologiska systemet, kommande generation och världens alla människor. Välkommen du också. Bli medlem Partiprogram Historia

Dags för klimatterapi

Är du också orolig för klimatet? Lugn, det är inte dig det är fel på, det är politiken! Vårt recept för att bota klimatoro är politik. Eller som vi kallar det: klimatterapi.

Miljöpartiet vill

- Införa tydliga och ambitiösa mål för att minska utsläppen i EU,
- ställa om till 100 % förnybar energi,
- satsa på tågtrafiken, och
- göra de klimatsmarta valen till de billigaste och enklaste alternativen för alla.

Fyra av fem oroliga

Klimatförändringen är den fråga som oroar svenska folket mest. Ingen annan fråga oroar fler, inte ens arbetslöshet.

Inte dig det är fel på

Men klimatförändringarna är inte ett problem som du ska lösa själv. Vi kan bara möta klimatutmaningen om vi gör det tillsammans. Klimatfrågan är också relativt enkel. Sverige och EU behöver en politik som sänker utsläppen. Det är inte dig det det är fel på, det är politiken.

Klimatet viktigaste frågan i EU-valet

Svenska väljare rankar klimat och miljö som den viktigaste frågan i EU-valet. EU har makten att skapa hopp för klimatet hos en halv miljard européer och ta ledningen för ett globalt klimatavtal i FN 2015. 2014 väljer både EU och FN väg i klimatfrågan.

Mål för att minska utsläppen

Vi vill införa ett klimatpolitiskt ramverk på EU-nivå. Till år 2030 ska målet vara att minska utsläppen med 60 procent inom EU, jämfört med 1990 års nivåer. År 2050 vill vi att utsläppen är nära noll. Ramverket ska innehålla bindande tak för utsläppen, tydliga regler och en oberoende kontroll.

Din röst påverkar klimatet

Vi vill möta klimatutmaningen med stora politiska beslut. Ansvaret för framtiden ska inte ligga på den enskilda individen. Du har möjlighet att påverka klimatet, genom att rösta grönt i EU-valet!

Fördjupning i ämnet Klimat

- Läs mer om Miljöpartiets politik för klimatet i EU i vårt EU-valmanifest 2014
- Läs hela 7-stegsprogrammet
- Video: Anders Wallner presenterar kampanjen
- Fem förlorade år för klimatet

Öppna fler dörrar till Sverige

Miljöpartiet vill ha en värld utan gränser där alla har möjlighet att flytta, men ingen tvingas fly. Idag är vi långt ifrån den verkligheten. Människor tvingas fly undan krig, svält och naturkatastrofer.

Miljöpartiet vill

- att människor som behöver ska få stanna i Sverige,
- skapa lagliga vägar in i landet,
- att alla ska ha samma grundläggande rättigheter, och
- att alla som kommer hit snabbt ska få kontakt med skola, vård och jobb.

Människor är det som utgör vårt samhälle, vi är alla en resurs och inte en belastning. Därför är det för Miljöpartiet självklart att jobba för en human invandringspolitik och en bättre samhällsintegration.

Den som behöver ska få stanna

I dag utvisas människor som borde ha rätt att stanna i Sverige. Allvarligt sjuka människor ska inte utvisas och barns egna skäl till att stanna här ska alltid prövas. Ingen kommun ska kunna neka till att ta emot ensamkommande flyktingbarn. Miljöpartiet vill också att det ska bli lättare för familjer att återförenas.

Lättare att komma hit

Sverige ska vara en plats som människor vill flytta till för att arbeta, studera och forska. Genom att erbjuda människor med utbildning och yrkeskunskaper bra arbetsvillkor hoppas vi att fler ska välja att leva och arbeta här. Miljöpartiet vill också se fler lagliga vägar in i EU för dem som behöver komma hit.

Alla har rättigheter

Alla som befinner sig i Sverige ska ha samma grundläggande rättigheter. Papperslösa ska ha rätt till vård och alla barn ska ha rätt att gå i skolan. Miljöpartiet vill också stärka arbetskraftsinvandrares rättigheter så att ingen utnyttjas.

Diskriminering gör Sverige fattigare

Samhället förlorar på att människor blir diskriminerade på arbetsmarknaden. Miljöpartiet vill att det ska bli lättare att driva diskrimineringsmål i domstol. Arbetet mot rasism och diskriminering måste börja redan i skolan. I kontakten med svenska myndigheter ska det vara möjligt att använda det språk man kan bäst.

En bra start i Sverige

Människor som kommer hit ska snabbt få kontakt med skola, vård och jobb. Utländsk utbildning, arbetslivserfarenhet och språkkunskaper ska kunna tillgodoräknas i Sverige. Miljöpartiet vill satsa på jobb och trygghet i miljonprogrammen genom upprustning av dessa områden.

Fler språk är bättre

Den som får utveckla sitt modersmål har lättare att lära sig fler språk. Miljöpartiet vill satsa mer på modersmålsundervisning i både förskola och skola. Elever ska också kunna få undervisning i till exempel matte och engelska på sitt modersmål. Kvaliteten på Svenska för invandrare (SFI) måste bli bättre, till exempel ska högutbildade kunna erbjudas undervisning i svenska på universiteten.

Fördjupning i ämnet Migration och lika rätt

- Politik för minskad främlingsfientlighet och rasism (motion, 2013)
- Sveriges ansvar för flyktingmottagandet (motion, 2013)
- Öppna fler dörrar till Sverige (motion, 2012)
- Kampanjbroschyr: Öppna fler dörrar (PDF, 13MB)

Dags för en ny arbetslinje

Miljöpartiet vill satsa på småföretagens möjligheter att växa, fler anställda i skolan och vården samt en hållbar industri. Då kan fler svenskar få ett jobb att gå till.

Miljöpartiet vill

- att småföretagen ska kunna anställa billigare,
- minska regelkrånglet för företagen,
- investera i kollektivtrafik, moderna bostäder och förnybar energi,
- satsa på gröna innovationer och modernisera industrin.

Sverige står inför tre stora utmaningar: den ekonomiska krisen, den växande arbetslösheten och klimathotet. Om Sverige tar sig an dessa tre utmaningar tillsammans tror vi att vi långsiktigt kan nå hållbara resultat.

Nya jobb genom gröna investeringar i ett modernt samhälle

Vi moderniserar Sverige genom att bygga ut den förnybara energin och se till så att vi använder den energi vi har på ett mer effektivt sätt. Vi vill också rusta upp Sveriges miljonprogram och både renovera och bygga ut järnvägen, kollektivtrafiken och cykelbanorna.

Nya jobb för och av unga

Vi vill sänka trösklarna till jobben genom att satsa på vidareutbildningar och praktikplatser. Det ska också vara lättare för unga att starta och driva företag. Kommunerna ska få större möjligheter och mer ansvar för att minska ungdomsarbetslösheten.

Nya jobb inom välfärden

Fungerande skola, vård och äldreomsorg är en förutsättning för ett fungerande samhälle. Vi vill att fler människor ska arbeta i och för en bättre välfärd.

Nya jobb i småföretag och tjänstesektorn

Vi föreslår att arbetsgivaravgiften ska sänkas med 10 procent och vi vill att företagen ska slippa ha ansvar för sjuklön. De förändringarna skulle ge upp till 100 000 kr/år mindre i skatt att betala för ett företag med 10 anställda. Egenföretagare får motsvarande sänkning av egen-avgiften. Dessutom vill vi att alla företag med 11-49 anställda får en ersättning som motsvarar vad företag med 10 anställda får, så att ingen företagare ska behöva tveka på att anställa medarbetare nummer 11.

Nya jobb i industrin

Genom investeringar i utbildning, forskning och utveckling vill vi ge vår industri möjligheter att fortsätta utvecklas. Sverige kan bli ledande på hållbar produktion av varor vi och världen behöver.

Fördjupning i ämnet Nya jobb

- Grön politik ger nya jobb (Rapport)

Låt eleverna få tillbaka sina lärare

Sverige behöver en ny skolpolitik. En politik som ger lärarna tid att se varje elev. Vi vill se till att den elev som behöver extra stöd får det i tid, utan byråkratiska omvägar. Läraryrket ska värderas som ett av våra allra viktigaste yrken.

Miljöpartiet vill

- ge lärarna bättre arbetsvillkor och högre lön,
- satsa på varje elevs möjligheter att klara skolan, och
- ge skolan mer resurser och arbetsro.

Klyftan växer mellan dem som klarar skolan och dem som halkar efter. Skolan måste satsa på alla talanger. Därför har Sverige inte råd att spara på skolan.

Ge lärarna bättre villkor och högre lön

Viktigast för en skola av hög kvalitet är välutbildade och engagerade lärare. Vi vill att fler unga ska vilja satsa på att bli lärare och tror att bättre karriärmöjligheter, mer kompetensutveckling och högre lön kan locka många.

Istället för en växande hög pappersarbete vill Miljöpartiet se till att lärarna får vara just lärare. Mindre administration och fler medarbetare i skolan ger lärarna mer tid för undervisning och samtal med elever.

Lärarna måste också få större rätt att besluta om särskilt stöd till elever. Vi vill införa en så kallad ordinationsrätt för lärare. Det betyder att en lärare själv ska kunna bestämma om en elev ska få extra hjälp med något i skolan.

Alla elever har rätt att nå sina och skolans mål

Ingen elev ska behöva lämna årskurs tre utan att kunna läsa, skriva och räkna. I skolan ska det finnas elevhälsa, specialpedagogik, studie- och yrkesvägledning och bemannade skolbibliotek. Skolan ska behandla alla lika och arbeta mot mobbning. För att alla elever ska få en ärlig chans måste även förskolan och fritidshemmen få del av skolsatsningar.

Gymnasieskolan behöver förändras. Alliansregeringen har tagit bort behörigheten till högre studier från yrkesprogrammen, vilket har gjort så att allt färre söker till de programmen. Miljöpartiet vill ge alla elever möjlighet att läsa vidare på högskola efter avslutade gymnasiestudier. Alla gymnasieelever ska få läsa minst ett estetiskt ämne.

Många olika alternativ är bra. Vi vill att elever ska ha möjlighet att välja den utbildning som passar just dem. Men den som driver skola ska göra det av passion för uppdraget. Inte för att tjäna pengar. Eventuell vinst ska stanna i skolan.

En modern skola

Skolan ska ge alla elever samma chans. Oavsett var de kommer ifrån eller vilka föräldrar de har. Därför måste skolans resurser fördelas mer genomtänkt. De skolor som har större behov ska få större ekonomiska resurser. Miljöpartiet vill bryta skolans segregation.

I dag tvingas elever allt tidigare att göra val som följer dem genom livet. Därför är det viktigt att det finns platser på komvux eller folkhögskola för den som vill ta ett nytt steg i livet.

Skolan behöver mer resurser och arbetsro
Allianspartierna har varit ivriga med att ändra på skolan. Men deras reformer har varit inte bara varit dåligt planerade – de har dessutom varit hastigt införda, underfinansierade och dåligt förankrade hos lärare och skolexperter. Skolresultaten fortsätter också att sjunka. Lösningen på skolans utmaningar ligger inte i ännu fler ogenomtänkta reformer. Den ligger i arbetsro och mer förtroende för lärarna. Skolan behöver tid, tillit och resurser.

För Miljöpartiet är skolan, jämte klimatet, vår viktigaste investering för framtiden. Det syns också i våra budgetförslag. Det Alliansen satsar på ytterligare jobbskatteavdrag satsar vi på skolan och miljön.

Fördjupning i ämnet Skola och utbildning

- Läsningen är lösningen (PM, 2013)
- Räddningsplan för lärarlegitimationen (PM, 2013)
- Tid att se varje elev (PM, 2013)
- Läsa, skriva och räkna (PM, 2013)
- Rätt till kultur för alla elever (PM, 2013)

Alla frågor A-Ö

Här hittar du svar på de flesta vanliga frågorna om vår politik. Skulle du inte hitta svaret är du välkommen att kontakta oss

Arbetslivstrygghet

Barn och förskola
Barnfattigdom
Bilar och bensinskatt
Bistånd och handel
Blockpolitik
Bostäder

Demokrati och politik
Diskriminering
Djur

Ekonomi och skatter
Energi
EU och Euro

Folkhälsa
Fred och försvar
Funktionshinder och tillgänglighet
Föreningsliv, folkbildning och idrott
Företagande

Hav, vatten och fiske
HBTQ
Hemlöshet
Hälso- och sjukvård

Högre utbildning och forskning

Internet och integritet

Jämställdhet och jämlikhet

Kemikalier
Klimat
Kultur
Kärnkraft

Lands- och glesbygd

Mat och jordbruk
Media och reklam
Migration och lika rätt
Miljonprogrammet
Miljö
Missbruk

Nya jobb

Polis och rättsväsende

HemOm Miljöpartiet de gröna Från Internet 26 april 2014

Miljöpartiet partiprogram

Partiprogrammet beskriver den värld Miljöpartiet vill skapa. Utifrån vårt partiprogram formulerar vi dagsaktuell politik som du hittar under Vår politik och Alla frågor A-Ö.

Ladda ner partiprogrammet i PDF-format. (40 sidor)

1. Grön ideologi – solidaritet i handling

2. Människan
2.1 Frihet, integritet och demokrati
2.2 Rättssäkerhet och trygghet
2.3 Barn
2.4 Skola
2.5 Högre utbildning och forskning
2.6 Kultur
2.7 Lika rättigheter
2.8 Äldre

3. Miljön
3.1 Naturens ramar
3.2 Biologisk mångfald
3.3 Klimat
3.4 Jordbruk, skogsbruk och fiske
3.5 Djur

4. Ekonomin
4.1 Ekonomins ramar
4.2 Ekonomisk utveckling
4.3 Näringsliv
4.4 Arbetsmarknad
4.5 Energi
4.6 Transporter

5. Välfärden
5.1 Livskvalitet
5.2 Landsbygden
5.3 Staden
5.4 Förorter och miljonprogram
5.5 Hälso- och sjukvård
5.6 Bostad
5.7 Ekonomisk trygghet
5.8 Välfärdens utformning

6. Världen
6.1 Internationellt samarbete
6.2 Europeiska unionen
6.3 Nordiskt samarbete
6.4 Fred och säkerhet
6.5 Global utveckling och rättvisa
6.6 Migration

7. Stigfinnarna

För att spara på miljön trycker vi inga partiprogram. Istället kan du ladda ner vårt partiprogram som PDF eller beställa som print on demand. Miljöpartiets partiprogram är framtaget i en öppen dialog med många människor och organisationer, och beslutat av medlemmar-na på Miljöpartiets kongress 2013. Du kan läsa mer om hur vi gjorde på partiprogramsbloggen.

Sverigedemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

Från sverigedemokraternas hemsida på Internet 5 maj 2014:

Det här vill Sverigedemokraterna

Vi är ett Sverigevänligt parti som eftersträvar en hög grad av gemenskap och samhörighet i samhället. Vi önskar oss ett varmare samhälle där människor känner trygghet och visar omtanke genom att ta ansvar för varandra. En förutsättning för en gemensamt finansierad välfärdspolitik, låg brottslighet och en fungerande arbetsmarknad är den gemenskapen.

Nej till splittringspolitik
Partiet ser därför med stor oro på den splittringspolitik som de andra partierna bedrivit de senaste decennierna. Det är en politik som segregerar allt mer och har gjort att det växt fram stadsdelar avskärmade från övriga samhället. Vår politik syftar istället till att ena och sammanföra människor kring gemensamma grundläggande värderingar med en gemensam syn på jämställdhet, yttrandefrihet, demokrati och på vad som är rätt och fel.

En stark och gemensamt finansierad välfärd
Partiet förordar en generell och solidariskt finansierad välfärdsmodell där utgångspunkten är att alla barn oavsett familjebakgrund, bostadsort och föräldrarnas inkomst skall ha goda grundförutsättningar att lyckas i livet och där alla skall kunna lita på att samhället träder in hjälper en när man av olika anledningar inte kan stå på egna ben, på samma sätt som det fungerar i god och väl fungerande familj.

Varken ett höger- eller vänsterparti
Partiet tror på ett starkt välfärdssamhälle samtidigt som vi inspirerats av traditionella värdekonservativa idéer. I höger- eller vänsterfrågor har vi en pragmatisk hållning där varje situation måste bedömas för

sig. Vad som i den specifika situationen ger störst samhällsnytta är mer relevant än att låsa sig efter dogmatiska ideologier. Partiet kan av dessa anledningar inte placeras in på den klassiska vänsterhögerskalan och tillhör därför inte heller något av de traditionella blocken.

Vår politik

Förbud importerat kött som framkommit genom onödigt lidande, samt förbjud all form av ritualslakt i Sverige.

Vi vill förbättra invandringspolitiken genom att resurser inriktas på att hjälpa människor på plats i sina hemländer istället för fortsatt massinvandringspolitik.

Sverigedemokraternas vision är ett samhälle där medborgarna känner en samhörighet och därigenom en naturlig tillit till sina medmänniskor, rättsväsende och lagstiftare.

Sverigedemokraterna vill avskaffa den straffbeskattning som idag råder av pensionärerna. Vi vill se en utveckling där våra äldre kan känna trygghet i vardagen på ålderns höst.

Förbud importerat kött som framkommit genom onödigt lidande, samt förbjud all form av ritualslakt i Sverige.

Vi vill förbättra invandringspolitiken genom att resurser inriktas på att hjälpa människor på plats i sina hemländer istället för fortsatt massinvandringspolitik.

Våra viktigaste frågor

Sverigedemokraternas viktigaste mål är att föra en ansvarsfull invandringspolitik, att ta krafttag mot brottsligheten och se till att de äldre får en trygg och värdig ålderdom.

Invandring

För att komma tillrätta med integrationen måste invandringen till Sverige kraftigt begränsas till en nivå där det finns möjlighet för invandrarna att anpassa sig till det svenska samhället. Dessutom ska flyktingpolitiken fokusera på att hjälpa så många som möjligt.

Brottslighet

Krafttag mot brottsligheten måste tas genom att Polis och rättsväsende ges större resurser att motverka och beivra brott. Dessutom ska straffen kraftigt skärpas för att stå i rimlig proportion till det begångna brottet.

Äldreomsorg

De äldre ges en trygg och värdig ålderdom genom att vården och omsorgen förbättras, maten får högre kvalitet och sociala aktiviteter erbjuds. Dessutom ska inte pension straffbeskattas.

Vi är hela Sveriges parti

Vi är ett parti med bred politik som syftar till att förbättra vardagen för stora som för små, för män som för kvinnor och för såväl infödda svenskar som svenskar med invandrarbakgrund. I vårt Sverige lämnas ingen utanför.

Partiet för riktiga jobb
I vårt Sverige är det lätt och billigt att anställa. Det lönar sig att arbeta samtidigt som det finns en trygghet för den som blir arbetslös.

Partiet för en ordentlig skola
I vårt Sverige är skolan kunskapsinriktad. Där det råder ett lugnt och ordningsamt klimat i klassrummen, och skolresultaten åter är i världsklass.

Partiet för ett rustat försvar
I vårt Sverige kan hela Sverige försvaras. Sveriges alliansfrihet är bevarad och försvarsindustrin är framstående.

Partiet för en seriös miljöpolitik
I vårt Sverige finns en levande natur. Vi har en säker och stabil kärnkraft. Resurserna satsas där de är som effektivast.

Partiet för ett säkert djurskydd
I vårt Sverige finns ett starkt djurskydd. Djuren behandlas väl samtidigt som bönderna kompenseras för de ökade kostnaderna.

Partiet för en sjukvård värd namnet
I vårt Sverige har alla råd med världens bästa sjukvård. Vården är tillgänglig och effektiv. Dessutom görs satsningar på den psykiska ohälsan.

Partiet för en stark landsbygd
I vårt Sverige prioriterar vi en stark och en levande landsbygd. Vi värnar om det småskaliga jordbruket såväl som förbättrad infrastruktur och nya arbetstillfällen.

Partiet för en EU-kritisk politik
I vårt Sverige bestämmer det svenska folket. EU-avgiften läggs på välfärden och samarbetet med andra sker på mellanstatlig nivå.

Partiet för en värdig ålderdom
I vårt Sverige ser vi värdet i landets äldre. Vi vill stärka de äldres status och återskapa en stimulerande livssituation.

Partiet för en human flyktingpolitik
I vårt Sverige lägger vi vikten på en effektiv och human flyktingpolitik. Varje enskild krona kan göra stor skillnad.

Vårt principprogram
På Sverigedemokraternas landsdagar 2011 antogs ett nytt principprogram. Principprogrammet är ett allmänt hållet ideologiskt dokument kring hur partiet principiellt ser på olika frågor.

Demokratin
Människan
Socialkonservatismen
Nationalismen
Nationen
Staten
Kulturen
Mångkulturalismen
Invandringen
Familjen och jämställdheten
Ideella sektorn
Religionen
Samhällsbyggnaden

Ekonomin
Arbetsmarknaden
Välfärden
Rättssamhället
Försvaret
Energipolitik
Djur och natur
Omvärlden
Vår politik
Vi är hela Sveriges parti
Våra viktigaste frågor
Vår politik A till Ö
Principprogram
Åsiktsdokument
Övriga dokument
Vårt parti
Partistyrelsen
Riksdagsledamöter
Våra valresultat
Stöd oss
Jimmie Åkesson
Historik
Valvinst 2014
SD Lokalt
Medlemsansökan
Nyheter
Kontakt
Sverigedemokratisk ungdom
SD-Kuriren
SD-Kvinnor
Jobba hos oss

Riksdagen, EU-nämnden, JO, riksrevisionen och riksbanken m m

Från riksdagens hemsida på Internet 5 maj 2014:

Sveriges Riksdag

Press
Lärare
Biblioteket
Ordbok
Lättläst
Teckenspråk
Other languages
Svenska
English
Sök

Start
Debatter & beslut
Ledamöter & partier
Utskotten & EU-nämnden
Dokument & lagar
Så funkar riksdagen

Så funkar riksdagen
Demokrati
Riksdagen i samhället
Riksdagens uppgifter
Talmannen
Så arbetar ledamöterna
Debatter och beslut i kammaren
Så arbetar utskotten
Så arbetar EU-nämnden
Så arbetar partierna
Internationellt arbete
Förvaltningen
Riksdagens myndigheter och nämnder
Ordbok
Frågor & svar

Riksdagens myndigheter och nämnder
Riksdagens ombudsmän, JO
Riksrevisionen
Riksbanken
Nämnden för lön till riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna
Partibidragsnämnden
Riksdagens ansvarsnämnd
Riksdagens arvodesnämnd
Riksdagens överklagandenämnd
Statsrådsarvodesnämnden
Valprövningsnämnden
Utrikesnämnden
Krigsdelegationen

Så arbetar EU-nämnden

Lättläst
Lyssna

Regeringen måste ha stöd i riksdagen för hur den ska ställa sig till beslut i EU:s ministerråd. Därför samråder regeringen med EU-nämnden inför varje rådsmöte. Regeringen samråder även med EU-nämnden om möten mellan EU:s stats- och regeringschefer i Europeiska rådet.

Samrådet med EU-nämnden omfattar inte bara slutliga beslut. Det gäller också andra ståndpunkter som regeringen ska föra fram i förhandlingarna. I en del frågor överlägger regeringen med något av utskotten om en fråga innan den tas upp i EU-nämnden.
EU-nämnden

Ledamöter från alla partier

Antalet och fördelningen av riksdagsledamöter i EU-nämnden liknar den i utskotten. I nämnden sitter under denna mandatperiod sex socialdemokrater, fem moderater, en miljöpartist, en folkpartist, en centerpartist, en sverigedemokrat, en kristdemokrat och en vänsterpartist.

Ledamöterna i EU-nämnden sitter också i utskotten. På så sätt kan partierna följa upp en tidigare behandling av frågan i utskottet i den slutliga behandlingen i EU-nämnden.

Samråd inför beslut i ministerrådet

Regeringen företräder Sverige i Europeiska unionens råd, även kallat för ministerrådet. Det är ministerrådet som tillsammans med Europaparlamentet beslutar om lagar i EU. Ministerrådet består av en minister från varje medlemslands regering.

Regeringen ska samråda med EU-nämnden om hur Sverige ska ställa sig i frågor som ministerrådet ska fatta beslut om. Men det gäller inte bara när slutgiltigt beslut ska tas. Under förhandlingarnas gång gör regeringen en rad olika ställningstaganden i rådet som kan vara svåra att ta tillbaka. Därför ska alla ställningstaganden ha stöd i EU-nämnden.

När EU:s ministerråd förhandlar kopplas ofta frågor med olika innehåll samman. För att Sverige ska ha framgång i en fråga kan man tvingas backa i en annan. Till skillnad från utskotten har EU-nämnden överblick över alla beslut som EU är på gång att fatta och hur en fråga kan påverka en annan fråga. Regeringens samråd med EU-nämnden handlar mycket om att komma fram till hur Sverige ska ställa sig till enskilda beslut med hänsyn till helheten.

Samråden i EU-nämnden äger oftast rum på fredagar och gäller rådsmöten den kommande veckan. Ibland måste beslut fattas snabbt och då kan regeringen samråda skriftligt med EU-nämnden. Under särskilt svåra förhandlingar händer det att regeringen måste samråda med EU-nämnden om nya svenska ståndpunkter på telefon direkt från Bryssel.

EU-nämnden är ett samrådsorgan. Det betyder att EU-nämnden inte förbereder förslag till riksdagsbeslut på det sätt som utskotten gör.

Ministern träffar EU-nämnden

Vilka ministrar som sammanträder i ministerrådet beror på vilken fråga som ministerrådet ska behandla. Om beslut ska fattas om till exempel momsfrågor så är det finansministrarna som träffas. Då besöker finansminister Anders Borg EU-nämnden fredagen innan han åker till ministermötet.

Vid samrådet diskuterar Anders Borg med nämndens ledamöter den svenska ståndpunkten. Diskussionerna kan leda till att den ståndpunkt som regeringen ursprungligen tänkt sig ändras eller kompletteras.

Diskussionen kring varje fråga avslutas med att ordföranden i EU-nämnden sammanfattar och konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt eller att regeringen har en majoritet emot sig.

Samråd inför EU-toppmöten

Regeringen samråder även med EU-nämnden inför möten med Europeiska rådet. Europeiska rådet består av medlemsländernas stats- eller regeringschefer och EU-kommissionens ordförande. Statsminister Fredrik Reinfeldt samråder med EU-nämnden inför dessa möten.

Politiskt bindande mandat

Om man ser till reglerna är regeringen inte bunden av vad EU-nämnden säger. Men konstitutionsutskottet, KU, har ansett att regeringen bör handla i enlighet med EU-nämndens råd och ståndpunkter. KU har också framhållit att om regeringen gör någonting som inte följer av det mandat den fått från EU-nämnden så måste den ha mycket goda skäl.

Om regeringen inte följer EU-nämndens mandat riskerar den därmed kritik i riksdagen och ytterst en misstroendeomröstning i riksdagens kammare.
Misstroendeförklaring

Öppenhet vid samråd

EU-nämnden kan besluta att ett samråd ska vara öppet så att allmänheten kan följa mötet. Öppna samråd hålls i allmänhet inför Europeiska rådets möten.

Under alla samråd i EU-nämnden förs stenografiska uppteckningar. Efter att de renskrivits och justerats blir de allmänna handlingar, som var och en kan ta del av på riksdagens webbplats. Vissa uppgifter är dock hemliga och lämnas inte ut. Exempel på sådant som kan hemligstämplas är uppgifter om slutskedet i en känslig förhandling i rådet, andra länders ståndpunkter i förhandlingarna eller vilken andrahandsståndpunkt som Sverige ska inta om den första ståndpunkten inte är framgångsrik i förhandlingarna.

Samarbete med andra parlaments EU-nämnder

EU-nämnden håller kontakt med sina motsvarigheter i de andra EU-ländernas parlament. EU-organen i de olika parlamenten samlas en gång var sjätte månad inom ramen för en särskild konferens, Cosac. Representanter för Europaparlamentet deltar också. En viktig uppgift i Cosac är att utbyta erfarenheter om hur parlamenten kan kontrollera hur regeringarna agerar i EU.
Cosac

Texten granskades: 9 augusti 2013

Riksdagens ombudsmän, JO

Lyssna

Riksdagens ombudsmän kallas också för Justitieombudsmannen, JO. Till JO kan alla vända sig som tycker att någon myndighet har behandlat dem felaktigt.

JO granskar om myndigheter och enskilda tjänstemän följt lagar och förordningar, det vill säga om det gått rätt till vid handläggningen av olika ärenden och om enskilda medborgare behandlats på ett korrekt sätt.

JO kan göra kritiska uttalanden och föreslå att myndigheterna förbättar sina handläggningsrutiner. Uttalandena är inte bindande.

JO har fyra ombudsmän, som riksdagen utser.

JO är en del av riksdagens kontrollmakt. Att kontrollera hur regeringen och myndigheterna sköter sitt arbete är en av riksdagens viktigaste uppgifter.
Mer om Justitieombudsmannen

Kontaktinformation

- Telefon: 08–786 40 00
- E-post: justitieombudsmannen@jo.se
- Webbplats: www.jo.se

Postadress

Justitieombudsmannen, JO
V. Trädgårdsgatan 4
Box 16327
103 26 Stockholm

Justitieombudsmannen

Lyssna

Alla som tycker att någon har blivit orättvist behandlad av en myndighet kan klaga hos JO.

JO (Justitieombudsmannen) är en myndighet under riksdagen och en del av riksdagens kontrollmakt. JO finns till för att skydda varje människas rätt att bli behandlad enligt lagen av myndigheterna. Att bli rätt behandlad av myndigheterna tillhör de grundläggande fri- och rättigheterna som är inskrivna i Sveriges grundlag.

Du behöver inte vara svensk medborgare eller ens bo i Sverige för att klaga hos JO. Det finns ingen åldersgräns och det du klagar på kan gälla dig själv eller någon annan.

Klagomålen ska gälla:

- Statliga myndigheter (även domstolar)
- Kommunala myndigheter
- Tjänstemän vid statliga och kommunala myndigheter
- Andra institutioner som fungerar som myndigheter

JO ger kritik och råd

En JO får själv bestämma om en JO-anmälan ska prövas. En JO kanske kommer fram till att myndigheten eller domstolen inte har följt de regler som gäller. I så fall kan JO kritisera den som gjort fel och tala om hur man borde ha gjort och skriva det i sitt beslut.

Myndigheterna brukar följa JO:s rekommendationer. Eftersom JO inte är någon domstol så är ett JO-beslut bara en rekommendation och inte något som man kan överklaga. Oftast kommer JO fram till att det inte finns någon anledning att kritisera hur ett ärende har skötts.

Om JO misstänker att någon har gjort ett allvarligt fel i sitt arbete kan JO vara åklagare och väcka åtal mot den personen. Om JO tror att någon gjort ett mindre fel i sitt arbete kan JO föreslå att det ska prövas om den personen ska få till exempel en varning. Om JO tycker att en lag behöver ändras kan JO föreslå det till riksdagen eller till regeringen.

JO först i världen

- JO får omkring 7 000 klagobrev om året.
- JO är opolitisk.
- JO heter officiellt Riksdagens ombudsmän.
- Både myndigheten och ombudsmännen kallas JO.
- En JO väljs av riksdagen.
- I dag finns det fyra JO.
- JO har funnits i Sverige sedan 1809.
- Sverige var först i världen med JO. I dag har JO efterföljare i ett hundratal länder. Det heter till och med "ombudsman" på engelska och på flera andra språk.

Mer om Riksdagens ombudsmän, JO

JOs hemsida på internet

Other languages A–Ö Webbkarta
Ordförklaringar Talande webb Press
JO-anmälan
JO-beslut
Inspektioner och besök
Remissyttranden
Frågor & svar
Om JO

Webbkarta JO

- JO-anmälan
  - Skicka in anmälan
  - Vilka JO kan granska
  - När en anmälan kommer in till JO
    - Alla anmälningar utreds inte
  - Personuppgiftsbehandling
- JO-beslut
  - Hur man söker beslut
    - Sökexempel
    - Avancerad fritextsökning
  - Sök JO-beslut
  - Prenumerera på beslut
- Inspektioner och besök
  - Protokoll inspektioner
    - Inspektioner 2013
    - Inspektioner 2012
    - Inspektioner 2011
  - Protokoll NPM-besök
    - NPM-besök 2013
    - NPM-besök 2012
    - NPM-besök 2011
- Remissyttranden
- Frågor & svar
- Om JO
  - Uppgift och befogenheter
    - NPM – Nationellt besöksorgan
      - NPM - verksamhetsåret 2012/13
    - Internationellt samarbete
  - Justitieombudsmännen
    - ChefsJO Elisabet Fura
    - JO Lilian Wiklund
    - JO Lars Lindström
    - JO Cecilia Renfors
    - Ställföreträdande JO
    - Tidigare JO
  - Regler för JO
    - Regeringsformen
    - Riksdagsordningen
    - Instruktion
    - Arbetsordning
    - Offentlighets- och sekretesslagen
  - Statistik
    - Tabeller
  - Ämbetsberättelser
    - JO:arnas övergripande redovisning
      - JO Lars Lindström - iakttagelser
      - ChefsJO Elisabet Fura - iakttagelser
      - JO Lilian Wiklund - iakttagelser
      - Hans-Gunnar Axberger - iakttagelser
  - Historik
  - Lediga jobb
  - Press
    - RSS
    - Bilder
    - Kort om JO
  - Om webbplatsen
    - Nyheter på webbplatsen
    - Om kakor/cookies
    - Om tillgänglighet
    - Talande webb
    - A till Ö
    - Ordförklaringar
    - Webbkarta
  - Kontakt

Riksrevisionen

Lyssna

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen som granskar hur regeringen använder skattepengarna i den statliga verksamheten.

Myndighetens mål är att bidra till att statens resurser används på ett bra sätt och att den statliga förvaltningen sköts effektivt.

Riksrevisionen har en oberoende ställning. Den leds av tre riksrevisorer som själva bestämmer vad de ska granska. Riksrevisorerna utses av riksdagen.

Riksrevisionen föreslår åtgärder, men det är regering eller riksdag som beslutar om några åtgärder ska sättas in.

Riksrevisionen är en del av riksdagens kontrollmakt. Att kontrollera hur regeringen och myndigheterna sköter sitt arbete är en av riksdagens viktigaste uppgifter.
Mer om Riksrevisionen

Kontaktinformation

- Telefon: 08–517 140 00
- E-post: registrator@riksrevisionen.se
- Webbplats: www.riksrevisionen.se

Postadress
Riksrevisionen
Nybrogatan 55
114 90 Stockholm
Texten granskades: 7 oktober 2011

Riksrevisionen

Lyssna

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen. Den ska för medborgarnas räkning granska vart de statliga pengarna går och hur de används.

Riksrevisionens övergripande mål är att bidra till att statens resurser används på ett bra sätt och att den statliga förvaltningen sköts effektivt. Det ska myndigheten göra genom en oberoende granskning av all statlig verksamhet. Att Riksrevisionen ska ha en oberoende ställning står inskrivet i regeringsformen som är en av Sveriges grundlagar.

Tre riksrevisorer och ett råd

Riksrevisionen leds av tre riksrevisorer som är valda av riksdagen. Riksrevisorerna bestämmer själva vad de ska granska, hur det ska göras och vilka slutsatser de ska dra.

Vid myndigheten finns också ett parlamentariskt råd, där en riksdagsledamot från varje partigrupp i riksdagen ingår. Rådets uppgifter är bland annat att

- följa granskningsverksamheten
- ge riksdagen insyn i Riksrevisionens arbete
- kontrollera årsredovisningar och effektivitet

Riksrevisionen gör två typer av granskningar:

- **En årlig revision** som innebär att granska alla myndigheters årsredovisningar. Då kontrollerar riksrevisorerna om redovisningen är

pålitlig, om räkenskaperna är rättvisande och om myndigheterna följer gällande bestämmelser.

- En **effektivitetsrevision** som består av stickprov i regeringens, riksdagens eller myndigheternas förvaltning. Syftet är att kontrollera att arbetet sköts på ett effektivt sätt och att skattepengarna används i enlighet med regeringens och riksdagens mål. Det kan till exempel handla om hur Arbetsförmedlingen och a-kassorna hanterar arbetslöshetsförsäkringen eller hur statliga bolag följer reglerna för representation.

Mer om Riksrevisionen

Riksrevisionens hemsida på Internet:

PRESSRUM
KONTAKTA OSS
ARBETA HOS OSS
TWITTER
OM WEBBPLATSEN
IN ENGLISH

GRANSKNINGAR
BLI GRANSKAD
INTERNATIONELLT
OM RIKSREVISIONEN

Riksrevisionen. Granskningar

Riksrevisionens rapporter listade utifrån publiceringsår och ämnesområde. Ämnesindelningen motsvarar utgiftsområden i statens budget. Du kan också välja att se granskningsresultaten grupperade per myndighet, vilket är det enklaste sättet att hitta dokument från Riksrevisionens årliga revision. Granskningarna från effektivitetsrevisionen genomförs i regel i en serie granskningar inom samma tema – en så kallad granskningsstrategi.

Sök rapporter årsvis (publiceringsdatum)
› 2014
› 2013
› 2012
› 2011
› 2010
› 2009
› 2008
› 2007
› 2006
› 2005
› 2004
› 2003

Ämnesområden

ARBETSMARKNAD OCH ARBETSLIV
EKONOMISK TRYGGHET FÖR FAMILJER OCH BARN
EKONOMISK TRYGGHET VID SJUKDOM OCH FUNKTIONSNEDSÄTTNING
EKONOMISK TRYGGHET VID ÅLDERDOM
ENERGI
FÖRSVAR OCH SAMHÄLLETS KRISBEREDSKAP
HÄLSOVÅRD, SJUKVÅRD OCH SOCIAL OMSORG

INTEGRATION OCH JÄMSTÄLLDHET
INTERNATIONELL SAMVERKAN
INTERNATIONELLT BISTÅND
JORDBRUK, FISKE OCH LIVSMEDEL
KOMMUNIKATIONER, INFRASTRUKTUR, IT
KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID
MIGRATION
MILJÖ- OCH NATURVÅRD
NÄRINGSLIV
REGIONAL TILLVÄXT
RIKETS STYRELSE OCH FÖRVALTNING
RÄTTSVÄSENDET
SAMHÄLLSEKONOMI OCH FINANSFÖRVALTNING
SAMHÄLLSPLANERING, BOSTADSFÖRSÖRJNING OCH BYGGANDE SAMT KONSUMENTPOLITIK
SKATTER, AVGIFTER OCH TULLAR
STUDIESTÖD
UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING
Rapporter per myndighet
Myndigheter
Departement
Bolag, stiftelser och övriga
Planering och uppföljning
Revisionens inriktning
Granskningsstrategier
Pågående granskningar
Granskningsplanen
Årliga rapporten
Uppföljningsrapporten
Årsredovisningen
Pågående granskningar

Riksbanken

Lyssna

Riksbanken är Sveriges centralbank och ansvarar för penning-politiken.

Enligt riksbankslagen ska Riksbanken "upprätthålla ett fast penning-värde". Det gör Riksbanken genom att försöka hålla inflationen på en låg och stabil nivå.

Riksbanken ska också, enligt lag, främja ett "säkert och effektivt betalningsväsende" och svara för landets försörjning av sedlar och mynt. Riksbanken har ensamrätt på att ge ut sedlar och mynt.

En direktion på sex ledamöter leder Riksbanken. Direktionen utses av riksbanksfullmäktige, som i sin tur väljs av riksdagen.

Riksbankschef är Stefan Ingves.

Kontaktinformation

- Telefon: 08–787 00 00
- E-post: registratorn@riksbank.se
- Webbplats: www.riksbank.se

Postadress

Sveriges riksbank
Brunkebergstorg 11
103 37 Stockholm

Texten granskades: 7 oktober 2011

Riksbankens hemsida på Internet

Utrikesnämnden

Lyssna

I Utrikesnämnden ska regeringen diskutera och förankra sin utrikespolitik med riksdagen.

Regeringen ska fortlöpande underrätta Utrikesnämnden om de utrikespolitiska förhållanden som kan få betydelse för Sverige och överlägga med nämnden när det behövs. I alla större viktiga utrikesärenden ska regeringen före avgörandet överlägga med nämnden, om det kan ske.
Mer om utrikespolitiken

Det är regeringen som kallar till Utrikesnämndens sammanträden. Regeringen måste sammankalla om minst fyra av nämndens ledamöter begär överläggning i en viss fråga.

Utrikesnämnden består av talmannen samt 18 ledamöter varav nio är ordinarie och nio är suppleanter. Ledamöterna väljs av riksdagen för varje mandatperiod. Kungen är ordförande i nämnden. Om han har förhinder är statsministern ordförande. Ordföranden kan besluta om ovillkorlig tystnadsplikt.

Texten granskades: 7 oktober 2011

Krigsdelegationen

Lyssna

Krigsdelegationen kan vid behov ersätta riksdagen om Sverige skulle vara i krig eller krigsfara.

Om Sverige är i krig är det Utrikesnämnden som beslutar att krigsdelegationen ska ersätta riksdagen. Innan Utrikesnämnden meddelar sitt beslut samråder nämnden med statsministern, om det är möjligt. Om nämnden inte kan sammanträda på grund av krig tas beslutet av regeringen.

Om det är fara för krig fattar Utrikesnämnden tillsammans med statsministern beslut. För ett sådant beslut krävs att statsministern och sex av nämndens ledamöter röstar för det.

Krigsdelegation eller regeringen kan i samråd eller var för sig besluta att riksdagen ska återta sina befogenheter. Beslutet ska fattas så snart förhållandena medger det.

Krigsdelegationen består av talmannen och 50 andra riksdagsledamöter. Ledamöterna väljs av riksdagen för varje mandatperiod. Ordförande är talmannen.

Texten granskades: 7 oktober 2011

Del 9. Kommentarer till politiken. Rödgrönt samarbete mm

Om vänsterpartiet och miljöpartiet ska ingå i en socialdemokratisk regering.

De två partierna har krav som inte stämmer överens med socialdemokraternas. Det gäller framför allt kärnkraften. V och mp vill stänga av kärnkraften i Sverige, vilket inte är förnuftigt.

Nya kärnkraftverk bör byggas enligt den nya generationens principer där man som bränsle kan använda det nuvarande kärnavfallet.

Byggandet av vindkraftverk bör minska eftersom de är störande i miljön och förstör den på många sätt.

För övrigt bara några kommentarer:

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatterna och förmögenhetsskatterna är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%. Bolagsskatten borde väl också vara 30%?

Hyresregleringen och bruksvärdesystemet bör vara kvar i nuvarande form Det bör byggas mer hyreslägenheter och det kan ske med hjälp av lämpliga statliga subventioner.

Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.

Dagens lättvattenreaktorer förbrukar cirka 0,7 procent av energin i kärnbränslet. Resten placeras i slutförvar. För nästa generations kärnreaktorer ser situationen annorlunda ut. Målet för framtiden är 99 % förbränning och återvinning av bränslet.

Det innebär att vi kan köra kärnkraftverk i Sverige i 5 000 år till utan att behöva gräva upp mer uran ur marken, säger Janne Wallenius, professor i reaktorfysik vid KTH.

Han samarbetar tillsammans med forskare från Chalmers och Uppsala universitet för att förverkliga den fjärde generationens kärnkraft. I detta samarbete ingår projektet Electra, en liten blykyld reaktor för forskning och utbildning med planerad byggstart år 2020.

– Med denna typ av reaktor kan uranbrytningen upphöra helt. Testreaktorn Electra kan leda till en säkrare och uthålligare kärnkraft, som kan drivas av återanvänt avfall i 5 000 år, säger Janne Wallenius.

Allt använt kärnbränsle i Sverige förvaras i dagsläget i en bassäng i Oskarshamn, i väntan på att inneslutas i kopparkapslar och grävas ner i marken för djupförvaring. Enligt Janne Wallenius skulle den svåra frågan om slutförvar av kärnbränsle lösa sig när den fjärde generationens kärnkraft blir verklighet.

– Dagens använda kärnbränsle ska djupförvaras i hela 100 000 år. Våra nya reaktorer kommer att drivas på just det använda kärnbränslet, säger Janne Wallenius.

Det är förstås ändå viktigt att fortsätta utvecklingen av djupförvar för kärnavfallet, fortsätter han. Den lilla mängd kärnavfall som skapas av en Generation 4-reaktor behöver dock inte förvaras i marken längre än 1 000 år, jämfört med tidigare 100 000 år.

– Den globala årsproduktionen av koppar på jorden skulle inte räcka till hela världens slutförvar, men faktum är att stålkärl skulle räcka bra för de nya reaktorernas bränsleavfall, säger Janne Wallenius. Han fortsätter med att berätta att en unik egenskap med testreaktorn Electra är att de ersätter vattenkylningen med rent, flytande bly.

– Jag och min forskargrupp är först i världen att designa en realistisk reaktor som är helt blykyld, säger Janne Wallenius.

Vårt projekt behandlar direkt frågan om säkerhet. Blyet ska cirkulera självt, så vi behöver inga pumpar. Och bly kokar inte bort, så man behöver inte vara rädd att kylmedel ska försvinna, som skedde i Fukushima.

Bly är också ett väldigt bra strålskyddsmaterial. Dessutom skyddar det även kemiskt, eftersom det binder till sig jod så att det inte släpps ut. Bästa kylning i ett avancerat kärnkraftverk får man därför med bly.

Socialdemokraterna bör vara framsynta och satsa på den fjärde generationen kärnkraft som blir säkrare och effektivare och som kan använda kärnavfallet från de äldre kärnkraftverken så att man slipper de stora, dyra och svåra problemen med att förvara det i evig tid. Att avstå från de nya kärnkraftverken är inte förnuftigt.

DN 28 april 2014:

“Sluta upp att förneka vindkraftens skador”

“Det är dags att kräva att politiker och vindkraftkapitalister slutar förneka vindindustrins skador på miljön.

Vindkraftindustri är miljöfarlig verksamhet. Vindkraftverk är inga gulliga roterande väderkvarnar, utan miljöförstörande monster som har vingar som färdas i 300 km i timmen, en hastighet ingen fågel hinner uppfatta innan giljotineringen är ett faktum.

20 000 vindkraftverk är projekterade i Sverige.

Placeras dessa 20 000 miljöförstörande monster jämnt över Sveriges landområde blir det fem km mellan varje vindkraftverk. Det skulle innebära att det skulle kunna observeras roterande vingar och blinkande lampor oavsett var man än befinner sig i Sverige. Trettio procent av Sveriges yta blir olämplig till otjänlig för människor att bo eller arbeta på.

Allemansrätten inskränks med tre procent på grund av livsfara för projektiler av is från vinkraftverkens vingar. Hönsfåglar och klövvilt får minskat utrymme att bo och leva på. Infraljud och hörbart buller skadar djur och människor på ett område som motsvarar halva Sveriges yta. Sex meter breda, spikraka vägar måste anläggas i landskapet som skär sönder naturliga landskap och biotoper för alla djur motsvarande tre vändor från Smygehuk till Treriksröset fram och tillbaka.

Luftrummet blir en dödsfälla för flyttfåglar, rovfåglar och fladdermöss. Skador på miljön som utbyggnad av anslutningsledningar, förstärkning av ledningsnät, utbyggnad av reservkraft i form av utbyggd vattenkraft, gas eller kolkraftverk, har inte beaktats.

Låt oss slippa höra att vindkraft är ett miljövänligt alternativ. Vindkraftexploateringen är en skövling och terror mot befolkningen som saknar motstycke i svensk historia.

Trovärdigheten för svensk miljölagstiftning blir parodisk i relation till den godtyckliga skövling som myndigheter driver igenom med mandat från våra politiker.

Det är dags att politiker ställs till ansvar för den skövling som vindkraftexploateringen innebär, som de förespråkar och genomför.

Martin Degerman “

DN 24 februari 2014. Vindkraftverk:

“Rapporterna om buller börjar dugga tätt nu”

“Karsholms vindkraftpark norr om Kristianstad blottar en bräcklig grund för de bullerbestämmelser som råder för vindkraft. Fem vindmöllor på Balsberget plågar sedan mer än ett år sin omgivning med buller, långt bortom de gränser som Naturvårdsverket satt. Samråd, miljökonsekvensbeskrivning, bullerberäkning, bygglov, allt tycks ha skett i laga ordning. Ändå blev allt fel och de tiotals hushåll som drabbats tvingas till en tillvaro som pendlar mellan hopp om rättelse och förberedelser för att flytta.

Vi får nu rapporter om liknande störningar i Laholm, Ronneby, Torsås, Kalmar, Mönsterås, Malå och Fredrika. Säkert är detta bara toppen på ett isberg. En nationell bullerskandal i vindkraftens tecken är under uppsegling.

All infrastruktur stör och tusentals vindkraftverk kan inte placeras ut på vår landsbygd utan att närboende blir berörda. Den avgörande frågan är vilken grad av störning som är acceptabel. Ministrar och generaldirektörer argumenterar som vore Sverige i krig mot en ond klimatvärld.

Ständiga konflikthärdar om buller är inte vad dåvarande energiminister Maud Olofsson förespeglade när de avgörande besluten om vindkraftutbyggnad fattades. Nu slits lokala myndigheter och politiker mellan oförenliga intressen och många har anledning att känna sig lurade. Å ena sidan finns statens orubbliga krav på utbyggnad, å andra sidan allt starkare motståndsopinioner i utsatta kommuner.

Naturvårdsverket och socialdepartementet har uppfattningen att alla blir glada och lyckliga över vindkraftutbyggnaden bara regelverket följs och exploatörerna ser till att ”förankra” sina planer hos de närboende. Regeringen tiger, men det är uppenbart att alla förhoppningar om en vindkraftutbyggnad i enighet som en väg mot ett hållbart energisamhälle är på väg att grusas.

Vår egen förhoppning är att socialminister Maria Larsson ger sin egen myndighet i uppdrag att utarbeta direktiv för vindkraftbuller som hejdar utbyggnad i bebyggda områden. Det finns gott om plats på annat håll.

Einar Fjellman “

DN 5 april 2012: Kolumnen. Jenny Jewert

“Landskapets föränderliga skönhet”

“Vindkraft och energiskogsodlingar väcker heta känslor. Men vad som betraktats som fult och vackert i landskapet har skiftat genom historien. “

“I begynnelsen var jorden som ett ägg, med ett alldeles slätt skal. Ständig vår rådde. Allt var bördigt och blommande. Men i och med syndafallet bröts skalet sönder och hiskeliga företeelser som berg och hav uppstod. Denna geologiska katastrofteori – som kombinerar mytologiska idéer om världsägget med kunskap om geologiska processer – var populär på sextonhundratalet. Vetenskapen hade ännu inte frigjort sig från sina religiösa kopplingar. Alper och andra bergslandskap var ruiner som minde om ett svunnet paradis.

Vad människan uppfattar som vacker natur har skiftat kraftigt genom historien. Länge sågs odlingslandskapet som det yppersta sköna, ett slags ideallandskap. Denna föreställning rimmade väl med idéerna om människan som Guds avbild och naturens herre, satt att bruka jorden. Bara det som var tuktat, fruktbart och präglades av symmetri och ordning kunde klassas som skönt. Men även sextonhundratalets vetenskapliga revolution sanktionerade denna syn, genom ett nyttoinriktat förhållningssätt, där kunskap om naturlagarna skulle underlätta för människorna att bättre utnyttja naturens resurser.

Först med romantiken och dess vurm för originalitet, individualitet och känslosamhet, öppnades våra sinnen för det vilda. Naturen började tillmätas ett egenvärde och sågs också som en källa till själslig utveckling. Den sublima – vilda och orörda – naturen utmanar vårt intellekt och väcker existentiella funderingar. Vem är jag? Lever jag som jag innerst inne vill? Vad är meningen? Alla som vandrat i Sarek eller paddlat kajak bland kala kobbar i ytterskärgården, kan nog känna igen sig i denna känsla. Det klassiskt sköna odlingslandskapet väcker snarare välbehag och pockar på arbetsinsatser. Edens lustgård ska återskapas. Det är ett ständigt fixande. Eva plockade tyvärr den sista lågt hängande frukten.

Någonstans mellan det tuktade och det vilda finns som estetisk kategori det pittoreska. En pittoresk naturupplevelse är lite distanserad och fokuserad på linjer, form och yta. När vi stannar bilen vid en utsiktsplats och avnjuter landskapet genom kameralinsen, är det ett slags pittoresk naturupplevelse – landskapet som visuell blickmagnet, begärlig för avbildning. Italienskans pittoresco betyder just ”på konstnärers vis” och det pittoreska landskapsmåleriet, som slog igenom på sextonhundratalet, skildrar en natur som balanserar mellan rörd och orörd, ofta med ett nostalgiskt inslag i form av antika ruiner.

Och nu då? Uppenbart är att vi lever i en tid med högt förändringstryck på landskapet. Kraven på produktivitet är höga, vad gäller både bröd, brädor och bränsle. Energiproduktionen flyttar upp och ut i landskapet, från att ha skett någonstans långt borta och delvis under jord. Detta väcker heta känslor, vilket märks allra mest bland de aktionsgrupper som protesterar mot nya vindkraftsanläggningar. Men enligt vissa filosofer inom naturestetik är vi inne i ett nytt paradigmskifte. Människans skönhetspreferenser håller sakta på att glida över till att se det uthålliga som det sköna. Miljöetiken är, enligt dem, en ny kontext som färgar vår uppfattning av vad som är snyggt. Det låter väl hoppfullt?

Precis som tidigare normförskjutningar är den elit- och kunskapsdriven. Vetenskap och politik söker med ljus och lykta efter uthålliga produktionssystem för både mat och energi. Utan insikter om

fungerande ekosystem och uthålligt nyttjande, riskerar vi att hänge oss åt en ytlig estetik. Filosofernas paradexempel är den omhuldade gräsmattan. Att ägna så många timmar åt den gödnings-, vatten-, pesticid- och bränsleslukande gräsmattan kommer att vara oacceptabelt för framtidens upplysta medborgare. Varför föra en ändlös kamp mot mossa och maskrosor, när man kan anlägga blomsterängar för nektartörstande insekter och småvatten för grodor?

Ingen äger ensam landskapet. Landskapet är allas vårt livsrum, och enligt Europarådets landskapskonvention som trädde i kraft i Sverige förra året ska medborgarnas möjligheter till inflytande och engagemang i processer som rör landskapet stärkas. Det är lättare sagt än gjort, och det blir en utmaning för myndigheter, organisationer och företag att riva stuprör och öppna för en dialog om den konfliktfyllda arena som landskapet utgör.

När landskapets betydelse som skådeplats och bas för rekreation ökar, kommer allt fler diskussioner att handla just om landskapets utseende och olika intrång i landskapsbilden. Detta ställer nya krav på den expertis som vanligtvis hanterar planering, rådgivning och skydd i skogs- och jordbrukslandskapet. De måste skaffa sig kunskap för att kunna resonera om landskapets skönhet och estetiska värden på ett professionellt sätt, eller samarbeta med professioner som har den kompetensen.

Att som överordnad princip sträva efter skönhet vid planering och skydd, riskerar dock att resultera i nostalgiska och sämre fungerande landskap, tror jag. Däremot måste landskapets estetiska värden respekteras, diskuteras och viktas som ett legitimt värde bland andra.

Jenny Jewert är vetenskapsjournalist och fristående kolumnist i Dagen Nyheteryheter. “

DN 30 dec 2010:

”Skandal att myndigheterna struntar i människors oro”

“Konstnären Lars Jonsson och filmaren Jan Troell om vindkraften: Lokala opinioner som strider för sitt närlandskap möts av total nonchalans från statliga myndigheter.

Den pågående utbyggnaden av vindkraften är ett intrång i landskapsbilden som till omfång och påverkan är jämförbar med 1900-talets utbyggnad av Norrlandsälvarna. Vindkraftverk har en avgörande visuell inverkan på landskapet och den oro och ångest som de skapar måste tas på allvar. Någon seriös forskning om hur människor påverkas existerar inte. Det är närmast att betrakta som ett brott mot mänskliga rättigheter när lokala opinioner möts av nonchalans från statligt håll. En fortsatt expansion kräver en mycket stor omsorg om lokalisering och hänsyn till naturvärden och människors hälsa och miljö, skriver Lars Jonsson och Jan Troell. “

“För att avläsa och uppleva ett landskap måste vi låta blicken landa i en punkt, den så kallade flyktpunkten som låter vår hjärna avläsa avstånd och teckna perspektiv, det vill säga orientera sig i rummet. I öppna landskap blir det ofta en avlägsen punkt som krönet av ett berg, en vik eller dunge i fjärran.

Ett vindkraftverk med snurrande rotorblad drar alltid till sig vår blick och vi kan inte etablera denna flyktpunkt, vi kan med andra ord inte avläsa landskapets visuella värden. Landskapet förlorar därmed sitt värde som landskap. Detta är en biologisk funktion hos vår hjärna. Vi kan göra experimentet att se ut över ett landskap och aldrig låta ögat fixera eller vila i en bestämd punkt,

mycket snart infinner sig en påtaglig stress som tvingar oss att avskärma oss från synbilden.

Den pågående vindkraftsutbyggnaden är ett intrång i den svenska landskapsbilden som till omfång och sin påverkan på naturvärden är att jämföra med 1900-talets utbyggnad av Norrlandsälvarna. Vindkraftverk har en avgörande visuell inverkan på landskapet och möter nästan undantagslöst lokalt motstånd. Den oro och ångest som vindkraften ger många människor och dess långsiktiga påverkan på hälsa och välbefinnande måste tas på allvar.

Miljöminister Andreas Carlgren har tyvärr valt att möta denna växande oro med maktspråk. Uttalanden som att ”lokala tillfälliga opinioner ska inte få avgöra vindkraftsutbyggnadens framtid” eller att ”kommunerna sätter käppar i hjulen” tyder på en bristande respekt både för den enskilda människan och kommunernas nuvarande vetorätt i vindkraftsfrågor.

Den svenska allemansrätten har medfört att många människor engagerar sig i våra gemensamma natur- och landskapsvärden. Den ”lokala opinionen” som Carlgren tycks se ner på är de människor som valt att bo på landet för landskapets och naturens skull. För de flesta är landskapet själva grunden för det som sammanfattas inom begreppet natur eller miljövård, landskapet som helhet är det rum där naturen möter oss, den plats där vi får kontakt med och utvecklar vår naturkänsla.

Ofta framförs argument att vi i Sverige har en stor yta och få människor varför det måste kunna gå att hitta platser för etablering som inte skapar konflikter. Laga skiftet och torparsystemet har i stora delar av södra och mellersta Sverige skapat en utspridd bebyggelse utan stora obebyggda landskapsrum medan i Tyskland och England landsbygden fortfarande domineras av stora privata landområden och en bebyggelse koncentrerad till samhällen.

I landskap som till exempel Västergötland, Halland, på Öland och Gotland finns sällan områden där vindkraften inte innebär intrång i boendemiljöer. En fortsatt expansion bör föregås av en mycket bredare och nationell diskussion om vilka områden som är lämpliga och vilka som bör sparas i sin helhet. De sista tio åren har präglats av en slags huggsexa där kommunerna kommer i kläm mellan starka ekonomiska intressen och enskilda medborgares försvar av sin hembygd.

Vindval är statens ”forskningsprogram för att ta reda på hur vindkraft påverkar människor, natur och miljö” men styrs helt av politiska direktiv att underlätta för vindkraften. Någon seriös forskning om vindkraftens inverkan på människors hälsa och miljö existerar över huvud taget inte.
Projektet ”Vindkraft i öppet landskap, skog, fjäll och hav – lokala förutsättningar för acceptans” som löper mellan 2010 och 2012 skall exempelvis ”identifiera förutsättningar och strategier som skapar acceptans hos lokalbefolkningen för vindkraftsetableringar”. I glättiga broschyrer illustrerade med fotografier av kvinnor och barn serveras påståenden som ”vindkraftsetableringars negativa effekter på miljön har hittills visat sig vara små och få jämfört med effekterna från andra verksamheter”. Vindval är knappast att betrakta som ett forskningsprogram utan snarare ett politiskt instrument för att kratta manegen för vindkraften. Detta är djupt odemokratiskt och i konflikt med den Europeiska landskapskonventionen som Sverige undertecknat men ännu inte ratificerat.

Riksantikvarieämbetet har utrett frågan om hur den Europeiska landskapskonventionen från 2001 skall implementeras i svensk lagstiftning. I deras betänkande uttrycks att ”konventionen ställer krav på att vardagslandskapet och den enskildes upplevelser ska beaktas och uppvärderas och att en större hänsyn skall tas till det upplevda landskapet. För att uppnå intentionerna i landskapskonventionen behövs

aktivt tillämpade lagar och hänsynsregler som håller undan oacceptabla förändringar av landskapet”. Allt detta står i konflikt med den nu förda politiken kring vindkraften.

Förra årets beslut att etableringar av över sju vindkraftverk enbart behöver prövas mot miljöbalken (möjligheten att pröva mot plan och bygglagen togs bort) har flyttat makten från den enskilda människan och lokalsamhället till förmån för vindkraftsindustrin. Den gedigna erfarenhet och kunskap som finns i många kommuner om att bedöma byggprojekt ur en landskapsarkitektonisk och mänsklig social vinkel gick därmed förlorad, av den orsaken avstyrkte till exempel Boverket förslaget.

Prövning av vindkraftverk mot miljöbalken är ofta ett slag i luften då 1) miljökonsekvensbeskrivningarna är beställda av vindkraftens intressenter och utförda av beredvilliga konsulter, 2) det saknas grundläggande forskning på området och 3) samtliga myndigheter har fått uttalade direktiv om att underlätta för vindkraften. För närvarande saknas ett brett skydd för landskapet som visuell miljö i miljöbalken – att fullt ut skriva in landskapskonventionens andemening i svensk lag skulle ändra på detta, men regeringen dröjer, av vilken orsak?

Om vindkraften skall byggas ut i den takt och i den omfattning som regeringen bestämt, kräver detta mycket stor omsorg om lokalisering och hänsyn till naturvärden och människors hälsa och miljö. Det är en rättslig skandal och närmast att betrakta som ett brott mot mänskliga rättigheter när lokala opinioner som enbart strider för sin rätt att behålla värdet av sitt närlandskap möts av total nonchalans från statliga myndigheter. De som värnar om landskapet som en gemensam naturresurs borde höja sin röst.

Lars Jonsson konstnär
Jan Troell filmare “

Vänsterpartiet och miljöpartiet vill förkorta arbetstiden

Det är inte utan problem.

Arbetstidsförkortningt till 30 timmar/vecka

En del miljöpartister vill sänka arbetstiden från 8 timmar till 6 timmar måndag-fredag, från 40 till 30 timmar i veckan = sänkning 25%.

I åldrar 20-64 år är medelinkomsten cirka 25 000 kr per månad = 300 000 kr per år. Sänkning av arbetstiden medför sänkning av lönen från 25 000 till cirka 19 000 kr per månad och från 300 000 till 225 000 kr per år. Den som har månadslön 20 000 kr per månad får lönen sänkt till 15 000 kr per månad. Hälften av alla löntagare sänkning till mindre än 19 000.

Eftersom lönerna sjunker får staten och kommunerna mindre inkomstskatt. Cirka 5 miljoner personer i åldrarna 20-64 år och inkomstsänkning 75 000 kr per år betalar lågt räknat vardera 25 000 mindre i inkomstskatt, tillsammans 125 miljarder kr.

Inkomsttagarna får minska sin konsumtion med cirka 50 000 kr vardera och momsen minskar med cirka 50 miljarder kr. Inkomstkattesänkning och momssänkning tillsammans lågt räknat 175 miljarder kr per år.

De offentliga utgifterna måste minska med det och offentlig service (skolor, sjukhus o s v) måste minskas med per år cirka 20 000 kr per person, eller cirka 35 000 kr per inkomsttagare i åldrarna 20-64 år.

Minskningen av arbetstiden motsvarar cirka 1,25 miljoner årsarbeten vid veckotid 40 timmar och cirka 1,7 miljoner vid veckotid 30 timmar Det ska ersättas med arbetslösa, som måste vara 1,7 miljoner tillräckligt utbildade.

Förmodligen har de nya inte den utbildning som behövs, kan inte få den lön föregångarna haft, de betalar skatt, som inte anges här. Det blir nödvändigt med arbetskraftsinvandring och utbildning för det, med kostnader och övergångstid.

Produktionen minskar, exporten minskar. Inhemska konsumtionen minskar med behov att minska produktionen, med följd minskade skatteinkomster för stat och kommuner. Indirekta skatter och företagsskatter påverkas. Pensionerna måste troligen minskas med lägre skatter från dem och mindre moms.

För att få ihop till en nyanställd med heltid måste det vara tre personer i företaget, och sex personer om man ska kunna anställa två nya.

Har företaget flera olika funktioner, t ex kontor och produktion måste det vara tre på kontoret för att kunna anställa en till där. Vill man ha samma proportioner mellan kontor och produktion måste det vara minst tre i produktionen för att kunna anställa en till där.

Om proportionen är en på kontoret och två i produktionen måste det vara sex i produktionen för att där kunna anställa två nya. Alltså i företaget nio personer för att kunna anställa tre nya.

Om man vill sänka veckorbetstiden med bara två timmar måste det på kontoret vara 19 personer för att där kunna anställa en ny, och i produktionen minst 19 personer för att där anställa en ny.

Är proportionen dubbelt så många i produktionen som på kontoret måste det vara 38 personer i produktionen för att där kunna anställa två nya. I det här senare fallet måste det vara 57 personer i företaget för att kunna anställa tre nya. Och så vidare.

Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka

Miljöpartiet vill sänka arbetstiden från 8 timmar till 7 timmar måndag-fredag, från 40 till 35 timmar i veckan = sänkning 12,5%.

I åldrar 20-64 år är medelinkomsten cirka 25 000 kr per månad = 300 000 kr per år. Sänkning av arbetstiden medför sänkning av lönen från 25 000 till cirka 22 000 kr per månad och från 300 000 till 262 500 kr per år. Den som har månadslön 20 000 kr per månad får lönen sänkt till 17 500 kr per månad. Hälften av alla löntagare sänkning till mindre än 22 000.

Eftersom lönerna sjunker får staten och kommunerna mindre inkomstskatt. Cirka 5 miljoner personer i åldrarna 20-64 år och inkomstsänkning 37 50000 kr per år betalar lågt räknat vardera 12 500 mindre i inkomstskatt, tillsammans 62,5 miljarder kr.

Inkomsttagarna får minska sin konsumtion med cirka 25 000 kr vardera och momsen minskar med cirka 25 miljarder kr. Inkomstkattesänkning och momssänkning tillsammans lågt räknat 87,5 miljarder kr per år.

De offentliga utgifterna måste minska med det och offentlig service (skolor, sjukhus o s v) måste minskas med per år cirka 10 000 kr per person, eller cirka 17 500 kr per inkomsttagare i åldrarna 20-64 år.

Minskningen av arbetstiden motsvarar cirka 0,625 miljoner årsarbeten vid veckotid 40 timmar och cirka 0,7 miljoner vid veckotid 35 timmar Det ska ersättas med arbetslösa, som måste vara 0,7 miljoner tillräckligt utbildade.

Förmodligen har de nya inte den utbildning som behövs, kan inte få den lön föregångarna haft, de betalar skatt, som inte anges här. Det blir nödvändigt med arbetskraftsinvandring och utbildning för det, med kostnader och övergångstid.

Produktionen minskar, exporten minskar. Inhemska konsumtionen minskar med behov att minska produktionen, med följd minskade skatteinkomster för stat och kommuner. Indirekta skatter och företagsskatter påverkas. Pensionerna måste troligen minskas med lägre skatter från dem och mindre moms.

För att få ihop till en nyanställd med heltid 35 timmar måste det vara 7 personer i företaget, och 14 personer om man ska kunna anställa två nya.

Har företaget flera olika funktioner, t ex kontor och produktion måste det vara 7 på kontoret för att kunna anställa en till där. Vill man ha samma proportioner mellan kontor och produktion måste det vara minst 7 i produktionen för att kunna anställa en till där.

Om proportionen är en på kontoret och två i produktionen måste det vara 14 i produktionen för att där kunna anställa två nya. Alltså i företaget 21 personer för att kunna anställa tre nya.

Om man vill sänka veckorbetstiden med bara två timmar måste det på kontoret vara 19 personer för att där kunna anställa en ny, och i produktionen minst 19 personer för att där anställa en ny.

Är proportionen dubbelt så många i produktionen som på kontoret måste det vara 38 personer i produktionen för att där kunna anställa två nya. I det här senare fallet måste det vara 57 personer i företaget för att kunna anställa tre nya. Och så vidare.

DN 29 april 2014:

“Stora skillnader i oppositionens budgetförslag”

“A-kassan och sjukförsäkringen är två av Socialdemokraternas hjärtefrågor. Men inför valet vill inte partiet längre lova höjningarna som utlovades i höstas.– Vi kommer att presentera vårt förslag i vårt valmanifest, säger Magdalena Andersson (S). “

“Att a-kassan ska höjas är en mycket viktig fråga för S-ledningen och deras nära allierade i LO. I partiets skuggbudget från i höstas ingick en höjning av taket i a-kassan med 230 kronor per dag.

Det löftet återupprepas inte i vårmotionen som presenterades i går. Enligt partiets ekonomisk-politiska talesperson har det främst formella orsaker, att vårmotionen visar på inriktningen och inte är lika detaljerad som höstbudgeten.

– Vi kommer att presentera vårt förslag i vårt valmanifest. Men att en höjd a-kassa är med där måste vara en av Sveriges största lågoddsare, säger Magdalena Andersson.

Däremot vill hon inte utlova att höjningen av a-kassan blir lika stor som partiet lovade i höstas.

– Det är det vi ska räkna på. Men som sagt, det är klart att vi socialdemokrater kommer att gå fram med höjd a-kassa.

På samma undvikande sätt svarar Magdalena Andersson när det gäller sjukförsäkringen, en annan av partiets hjärtefrågor:

– Vi kommer att återkomma med exakt vad vi går till val med i vårt valmanifest. Men att vi vill förbättra sjukförsäkringen är också en - lågoddsare.

Miljöpartiet sänkte i sin vårmotion förra veckan ambitionerna för hur snabbt a-kassan kan höjas. Partiet stannade vid att en höjning av taket med 100 kronor är vad de offentliga finanserna tillåter nästa år.

Per Bolund, Miljöpartiets ekonomisk-politiska talesperson, tycker utifrån gårdagens S-besked att det är för tidigt att säga om S håller på att närma sig MP i fråga om a-kassan.

– Vi får se vad de lämnar för besked i sitt valmanifest. Det är i alla fall tydligt att vi strävar åt samma håll när det gäller att förstärka trygghetssystemen, säger Per Bo-lund.

Till skillnad från i valet 2010 går de tre rödgröna partierna nu fram med egna budgetmotioner och valmanifest – trots att både S och MP pekat ut varandra som den mest sannolika regeringspartnern.

DN:s genomgång visar att det finns stora skillnader mellan S och MP när det gäller miljöskatter och synen på den sänkta restaurangmomsen.

Finansminister Anders Borg varnar för kaos när de rödgröna partierna ska förhandla om sina löften efter en eventuell valseger i höst.

– Det kommer att leda till omfattande budgetgräl och så småningom svagare statsfinanser, hävdar han.

När det gäller restaurangmomsen vill Socialdemokraterna återställa den, medan Miljöpartiet inte bara vill behålla den utan även utvidga subventionen till vissa reparationstjänster. Magdalena Andersson står

fast vid att S inte tänker förhandla om politiken med andra oppositionspartier före valet.

– Först får väljarna säga sitt. Sedan får de partier som kommer in i Sveriges riksdag se hur man kan bilda en regering och sen naturligtvis diskutera och förhandla om hur man ska komma fram till ett regeringsalternativ.

Så den sänkta restaurangmomsen kan bli kvar?

– Vi kommer att gå till val på vår politik, sedan handlar det om att resonera med andra partier om hur man ska kunna få igenom en bra politik i riksdagen. Detta gäller för alla partier, säger Magdalena - Andersson.

Inte heller MP:s Per Bolund vill ge något besked om hur motsättningarna ska lösas.

– Vi får se hur väljarna prioriterar och vilka partier som går framåt. Vi har kunnat övertyga Socialdemokraterna förr. Med ett starkt grönt parti kommer vår politik att få genomslag, säger han.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Jens Kärrman jens.karrman@dn.se"

"**Fakta.**
Socialdemokraterna vill lägga 2,5 miljarder kronor på ett första steg i ett nytt kunskapslyft. Det handlar om totalt 30 000 utbildningsplatser för vuxna, företrädesvis för de utan gymnasieexamen.

Partiet vill sänka skatten för pensionärer med cirka 50 kronor i månaden.

S vill att klasserna i lågstadiet ska bli mindre redan i år. Samma sak gäller förslagen för sommarskola och utbildningskontrakt för unga arbetslösa. "

DN 29 april 2014:

"Taktiken: Ge så få besked som möjligt"

"Socialdemokraterna väljer valtaktik framför tydlighet och ger få besked i sin skugg-budget. De som drar det kortaste strået är väljarna, som får gissa vilken politik en rödgrön regering kan komma att föra. "

"De fyra regeringspartierna ligger illa till i opinionsmätningarna, men har en plan för hur underläget ska vändas. Steg ett har varit väljare med tjockare plånböcker, sedan alliansens skattesänkningar föll ut vid årsskiftet. Men Den strategin fungerade uselt. Väljarna oroar sig mer för brister i välfärden än för brister i sin egen kassa.

Steg två i regeringens plan var en vårbudget med satsningar på bland annat skola och sjukvård, betald med skattehöjningar. Det är högst tveksamt om det lyckats att vända trenden.

Då återstår steg tre före den sista utposten, valmanifesten i sommar. Det steget är att väljarna ska se blottorna i den rödgröna politiken.

Det var det som hände i valrörelsen 2010. Då började villaägarna oroa sig för skattechock och bilisterna för dyrare jobbpendling och bestämde sig för att byta parti.

I Aktuellt i går kväll varnade statsminister Fredrik Reinfeldt (M) för effekterna av S och MP:s politik. Han anklagade S-ledaren Stefan Löfven för att vara en stor skattesänkare (!). Statsministern larmade samtidigt om att det kommer att kosta en femhundring i skattehöjningar för ett hushåll att rösta rödgrönt i september. Det är inte lätt att få ihop kritiken.

Alliansen är för svag för att kunna stressa S och MP att lämna besked om vilken politik de vill föra och med vem de ska samarbeta. Genom att ligga lågt och stå fast vid sin särart försöker de i stället låta väljarna projicera sina förhoppningar där inga löften har kompromissats bort.

Reinfeldt varnar för att de rödgröna kommer att föröda de offentliga finanserna. Men Socialdemokraterna har investerat sitt politiska kapital i att vara striktare hushållare än Borg. Sannolikt kan S och MP både kompromissa och få ihop debet och kredit. Det har de gjort förut. Problemet är vad vi som väljare ska utgå ifrån. Och vad som ska entusiasmera väljarna att gå att rösta.

I Aktuellt sade Stefan Löfven att han inte vill ha vinster i skolan, inga dagisbarn ska gnaga på knäckebröd för att generera vinster och inga skolor ska gå i konkurs. Det kan bli där det politiska slaget står i höst.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se "

DN 30 april 2014:

"De rödgröna rycker ifrån regeringen"

" Trots en politisk apriloffensiv har inte alliansen lyckats ta in på oppositionen. Tvärtom är gapet mellan blocken det största på nästan sex år, visar DN/Ipsos nya mätning. Samtidigt går Feministiskt initiativ framåt och når 2,3 procent. "

"Under april har allianspartierna satsat hårt på att återta det politiska initiativet. I vårbudgeten presenterades nya satsningar på skolan, vården och landsbygden – hjärtefrågor för de tre mindre allianspartierna.

Parallellt har Moderaternas ledarduo statsminister Fredrik Reinfeldt och finansminister Anders Borg ägnat mycket tid åt att kritisera de tre rödgröna partierna för att inte göra upp om politiken före valet.

Men de borgerliga framstötarna har inte påverkat väljarna, åtminstone inte i det korta perspektivet. Alliansen stöds av 36,6 procent av väljarna, den lägsta noteringen sedan alliansen bildades i augusti 2004.

– Det har varit en rad viktiga politiska händelser under mätperioden som regeringens vårbudget, Ukrainakrisen och Moderaternas Sverigemöte, men inget av det här verkar ha hjälpt allianspartierna. Tvärtom har alliansen den sämsta siffra vi uppmätt, säger Johanna Laurin Gulled, opinionsanalytiker på Ipsos.

Gapet till de tre rödgröna partierna är 15,9 procent, den största skillnaden sedan september 2008. Jämfört med samma månad förra valåret, april 2010, är gapet nu dubbelt så stort.

– Det är en betydande skillnad och ett klart sämre läge än förra valet, säger Johanna Laurin Gulled.

Läget för alliansen är dessutom något värre än den rekordlåga totalsiffran visar. Både Kristdemokraterna och Centerpartiet skulle åka ur riksdagen om det vore val i dag, vilket innebär att de två allianspartier som klarar fyraprocentspärren tillsammans samlar ett stöd på 30 procent. Översatt i mandat skulle alliansen få 113 mandat mot 206 för de tre rödgröna partierna.

Samtliga förändringar för allianspartierna är inom felmarginalen men Kristdemokraterna har ett statistiskt säkerställt avstånd till fyraprocentspärren. KD:s stöd på 3,0 procent är den lägsta siffran för partiet sedan våren 2005. Partiet har inte klarat spärren i någon Ipsos-mätning under 2014 och C har endast varit över vid ett tillfälle.

– Kristdemokraterna har legat på en låg nivå under hela mandatperioden medan Centerpartiet var uppe och nosade på 5 procent 2011, säger Johanna Laurin Gulled.

På den rödgröna sidan är läget relativt stabilt. Inga förändringar är statistiskt signifikanta, men noterbart är att Vänsterpartiet och Miljöpartiet denna månad är i princip jämnstora.

– Snarare än att Socialdemokraterna blir starkare är det V och MP som står för styrkan i det rödgröna blocket.

Den enda statistiskt signifikanta förändringen på partinivå återfinns i gruppen övriga partier som ökar till 3,4 procent. Större delen av väljarna i gruppen utgörs av Feministiskt initiativs sympatisörer. Sedan i mars har partiet ökat med 1 procentenhet, från 1,3 till 2,3 procent.

– Jämfört med mars är det en signifikant ökning. Sedan ska man inte dra för långtgående slutsatser av en mätning utan vi får se hur partiets stöd utvecklas under våren, säger Johanna Laurin Gulled.

Hon tror att det faktum att Feministiskt initiativ och Gudrun Schyman fått en hel del uppmärksamhet i medierna kan ha bidragit till uppgången, men ser samtidigt ökningen som en del i en bredare trend, där partier som Vänsterpartiet, Sverigedemokraterna och Miljö-partiet är starka.

– Det ligger i linje med det vi i övrigt ser, det är inte bland de två stora partierna i mitten det växer utan det är på kanterna, säger Johanna Laurin Gulled.

Även Sverigedemokraterna har förekommit mycket i medierna den senaste månaden. Partiledaren Jimmie Åkessons Sverigeturné fick brandmän och sjukhuspersonal i Malmö att öppet ta avstånd från SD.

– Tidigare har SD påverkats positivt av att vara i blåsväder, på att vara underdog. Så har det inte blivit den här gången, säger Johanna Laurin Gulled.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

“**Fakta.**
Med några månader kvar till riksdagsvalet pratar många om att de osäkra väljarna kan avgöra valet och att de i år skulle vara ovanligt många.

Fakta i målet är att i april ingick 18,5 procent av väljarna i gruppen osäkra. Andelen osäkra ligger hos Ipsos på -ungefär samma nivå som 2010.

Inför förra valet var andelen osäkra i april 19,5 procent. Under sommaren ökade andel osäkra till över 20 procent för att toppa på 21,1 i augusti. Först i september, i den sista mätningen, sjönk andelen osäkra till 15,2 procent. Så gruppen osäkra väljare var aldrig mindre än 15 procent och en betydande del av den gruppen röstade sannolikt inte.”

DN 30 april 2014:

“Valet börjar allt mer likna tv-serien Seinfeld”

“Jerry Seinfeld skapade en tv-serie om ingenting. Nu försöker Moderaterna och Socialdemokraterna skapa en valrörelse om ingenting. Hittills är den ingen succé. I stället gynnas tydliga utmanare som SD, MP, V – och kanske Fi. “

“Riksdagsvalet 2014 riskerar att gå till historien som Seinfeldvalet. En valrörelse med ledande karaktärer som kan snacka klatschigt om lite, hantera vardagens utmaningar och forma kompislaget.

Tv-serien var rolig alla nio säsongerna. Men frågan är om väljarna kommer att finna nöje i diskussionerna om vem som är bäst på att regera, sköta rikets finanser och bilda regeringsunderlag. De flesta som har hört finansminister Anders Borg (M) och hans utmanare Magdalena Andersson (S) gnabbas om överskottsmålet i de offentliga finanserna säger nog nej.

Statsminister Fredrik Reinfeldt (M) har valt att styra sitt parti och sin allians nära Socialdemokraterna. Han kallar Stefan Löfven för skattesänkare, och man förstår att det numera är ett skymford i den moderata parlören. Reinfeldt och Borg prisar ett mål som de flesta tunga ekonomerna vill avskaffa, om en procents överskott i offentliga finanser, som det avgörande för framtiden.

Resultatet så här långt är det sämsta stödet i en DN/Ipsosmätning sedan regeringen Reinfeldt tillträdde 2006. Kristdemokraterna lever på en nivå under fyraprocentspärren, Centern lever omkring den.

Regeringens vårbudget med dess U-sväng i skattepolitiken har inte vänt opinionen, inte heller regeringens kopiering av Socialdemokraternas skolförslag.

Stefan Löfven har på liknande sätt som Reinfeldt ansat bort och format om det som sticker ut hos S. Ingen ökad beskattning på villorna, inga inkomstskattehöjningar, ingen förmögenhetsskatt. De konkreta förslagen för att skapa nya jobb är få. Socialdemokraterna väljer att säga så lite som möjligt. Väljarna ska få läsa in sina önskningar i politiken.

Det har inte gått så himla bra det heller, med tanke på det öppna målet som alliansen lämnat. Trots den rödgröna oppositionens stora övertag ligger S bara 2,4 procentenheter över det katastrofala valresultatet från 2010. Nu har S 33,1 procent, valresultatet var 30,7 procent. Ändå leder de rödgröna stort.

Medan mittenpolitikerna Löfven och Reinfeldt försöker hitta något att gräla om växer V, MP och SD. Partier som förvisso aldrig har regerat men som heller inte har som ambition att hylla status quo. De vill i stället förändra landet på sina olika sätt.

Frågan är om också Fi, Feministiskt initiativ, kan hitta ett utrymme genom en idé om förändring. Partiet har växt i opinionen, även om det är långt kvar till spärren. Fi:s bästa chans är troligen, trots att det är kort tid kvar, EU-valet den 25 maj.

En plats där kan i sin tur ge en chans att synas och höras i riksdagsvalet i höst.

Fi gynnas av en politisk debatt om jämställdhet.

Moderaterna försöker nu locka tillbaka kvinnliga storstadsväljare från Miljöpartiet, genom att släppa fram moderata ministrar med idéer om en ökad kvotering av föräldraförsäkringen. Partilinjen säger nej, men det hindrar inte. Folkpartiet och Vänsterpartiet driver frågan om kvotering hårt. LO kräver sedan i går kvotering av bolagsstyrelser. Det kan skapa en debatt om en värld som är större än Seinfelds kvarter på västra Manhattan.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 30 april 2014:

“Höjda skatter ska betala V:s reformer”

“ Kraftigt ökade statsutgifter – betalda med stora skattehöjningar. Vänsterpartiet sticker ut i den rödgröna oppositionen. I partiets skuggbudget är utgifterna drygt 20 miljarder kronor större än Socialdemokraternas. “

“ För fyra år sedan stod de tre rödgröna partierna på en gemensam presskonferens och presenterade en gemensam ekonomisk politik inför valet.

Den här gången har presskonferenserna för partiernas skuggbudgetar varit utspridda på olika dagar. Till innehåll spretar både inkomster och utgifter åt olika håll.

I går var Vänsterpartiet sist ut i raden. Partiets skattehöjningar skulle ge staten 24 miljarder kronor mer jämfört med Socialdemokraterna och hela 29 miljarder kronor mer än Miljöpartiet.

– Hade sänkta skatter varit lösningen, så hade vi redan haft full sysselsättning. I stället är arbetslösheten högre än när regeringen tillträdde. Med våra förslag hamnar skattekvoten på 46 procent, mitt emellan Anders Borg och Göran Persson, säger Ulla Andersson (V), ekonomisk-politisk talesperson.

Hon vill höja inkomstskatten för många svenskar. För den som tjänar 32 000 kronor i månaden innebär det 170 kronor mer i skatt, vid 50 000 kronor blir höjningen 2 182 kronor. Det är betydligt mer än MP och S, som vill börja skattehöjningarna vid 40 000 kronor respektive 60 000 kronor.

Inom vissa områden ligger V nära MP, som till exempel miljöskatterna. Men där avviker Socialdemokraterna.

V vill som enda rödgröna parti sänka skatten för sjuka och arbetslösa. S vill till skillnad från MP och V sänka pensionärsskatten.

Men det finns också områden där de tre är överens: krogmomsen ska höjas och den så kallade ungdomsrabatten på anställningar ska slopas.

Finansminister Anders Borg (M) kallade i går för andra dagen i rad till presskonferens för att peka på skillnader inom den rödgröna trion.

– Partierna har glidit isär högst påtagligt, hävdade han.

Som exempel nämner Borg att V vill införa en avdragsrätt för fack- och a-kasseavgifter, något som S inte längre driver.

För fyra år sedan sjönk opinionssiffrorna som en sten för Socialdemokraterna när det rödgröna valmanifestet presenterades.

Nu återstår att se vad som händer när taktiken är den motsatta.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN 30 april 2014:

“Här utmanar Schyman det politiska etablissemanget”

“Ett blädderblock, några tjocka pennor och en publik. Kanske krävs det inte mer för att utmana det politiska etablissemanget i Sverige våren 2014. Med Gudrun Schymans home party-rörelse har Feministiskt initiativ fått ny kraft. “

“Det är väl lite synd om dem, kvinnorna. Man skulle kanske ge dem en inspirationsdag med lunchbaguette. Eller skicka dem en blombukett.

– Eller säga grattis på 8 mars, före-slår Gudrun Schyman, med en ironi som är bitande på varje stavelse över samhällets valhänta hantering av orättvisor mellan könen.

Feministiskt initiativs grundare och förstanamn på riksdagslistan håller sitt home party nummer 197, på Teater Giljotin i centrala Stockholm. Det blir mer av en två timmar lång ståuppakt än ett väckelsemöte. Tonfallet är coolt men tempot rasande.

På ett blädderblock växer streck och cirklar fram. Det är symboler för klasser, majoriteter, minoriteter, politiska dimensioner och obalansen i makt mellan kvinnor och män. Så får deltagarna koppla ihop sina händer och vagga med armarna. Om en armbåge åker upp, åker den andra ned.

– Makt är alltid en relation. Om en grupp har mer makt och inflytande så är det på bekostnad av en annan, säger Gudrun Schyman.

Åhörarna släpper greppet och antecknar. Fyra män och över 70 kvinnor har kommit till lokalen. Det är sjuksköterskor, lärare, studenter, en grafisk formgivare, några skådespelare … Säljaren Malin Vougt fick en inbjudan via Facebook från en kompis.

– Jag bara kände att jag måste gå. Jag har ju funderat en del på Fi på sista tiden, säger hon.

Hon är inte ensam om att söka sig till feminismen. Fi:s medlemsregister har vuxit snabbt under det senaste halvåret, och omfattar nu över 10 000 personer. Home party-rörelsen, som inleddes ganska anspråkslöst i fjol, har fått flytta från vardagsrummen och kaféerna till allt större samlingslokaler.

– Det är en folkrörelse som är på väg att växa fram, en folkrörelse som består av feministisk aktivism och antirasistisk aktivism och väldigt mycket kärlek, säger Gudrun Schyman.

Hon tvivlar inte på att partiet klarar spärrarna till EU-parlamentet och riksdagen i år. Problemet är att hon har uttryckt sig i liknande tongångar i flera valrörelser tidigare. Valresultaten har inte blivit tillnärmelsevis lika storslagna som retoriken.

– Jag tror fortfarande att det är svårt för Feministiskt initiativ att slå sig in. Det kan vara så att det står och väger just nu. Men den stora frågan är om de verkligen klarar att få upp jämställdhet på dagordningen, säger Jonas Hinnfors, som är professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet.

Möjligen kan små rörelser till Feministiskt initiativ få betydelse för de rödgrönas möjligheter att få ihop ett stabilt regeringsalternativ. Debattörer på Socialdemokraternas vänsterkant – som Daniel Suhonen och Göran Greider – har varnat för att den som röstar på Fi kan kasta bort möjligheterna att få ett maktskifte.

Jonas Hinnfors tror att sådana förmaningar är kontraproduktiva.

– Om man läser vad Greider eller Suhonen skriver kan man undra varför i all världen de inte röstar på Fi. De har väldigt lite kritik mot partiets politik. Det som händer är nog bara att Fi hamnar i hetluften, säger han.

På mötet på Teater Giljotin säger Gudrun Schyman att hon har hört retoriken om bortkastade röster förr, senast vid valet 2010.

– Vad blev resultatet? Fortsatt borgerlig regering, rasister in i riksdagen och inga feminister, säger hon.

Men, envisas en kvinna i publiken – om man nu har en kompis som säger att Vänsterpartiet har ett bättre feministiskt program, hur bemöter man det? Gudrun Schyman svarar att det är smart att rösta på Feministiskt initiativ i alla fall.

– När vi kommer in, kommer vi att stärka feminister i alla partier, säger hon.

Sedan tar luften i lokalen slut, kollekt till Fi samlas in i en gammal sminkväska, och åhörarna vandrar ut i vårkvällen med uppmaningen att värva kompisar. Om alla som röstat på Fi tidigare får med sig tre vänner till EU-valet och ytterligare sju till riksdagsvalet så kan partiet klara spärrarna.

Malin Vougt lovar att försöka.

– Det enda problemet är att en hel del av mina vänner redan har engagerat sig i Fi. Men jag får hitta några till, säger hon.

Gudrun Schyman får med sig en liten gåva från arrangörerna, men behöver varken blombuketter eller grattis. Det är inte särskilt synd om feministerna just nu.

– Jag har arbetat för det här i tio år, säger hon.
– Nu är det skördetid.

Karin Eriksson karin.eriksson@dn.se “

“ **Fakta. Fi genom tiderna**

2004. Den tidigare partiledaren Gudrun Schyman lämnar Vänsterpartiet, och blir politisk vilde i riksdagen.

2005. Feministiskt initiativ lanseras i april. Första årsmötet hålls i Örebro i september. I medierna kommer allt fler rapporter om motsättningar mellan några av grundarna – framför allt akademikerna Ebba Witt-Brattström och Tiina Rosenberg. Efter ett halvår har båda hoppat av.

2006. Fi stannar på 0,68 procent i sitt första riksdagsval.

2009. Abba-musikern Benny Andersson skänker en miljon kronor och medial stjärnglans åt Schymans krysskampanj i EU-valet. Partiet får 2,2 procent.

2010. Gudrun Schyman får stor uppmärksamhet när hon eldar upp 100 000 kronor i Almedalen. Drömmarna om riksdagsmandat går också upp i rök – resultatet i riksdagsvalet stannar på 0,4 procent. Däremot blir Fi tredje största parti i Gudrun Schymans hemkommun Simrishamn.

2011. Schyman avgår som talesperson.

2013. Schyman återvänder som en av talespersonerna. Satsningen på home parties inleds.

2014. Fi kommer upp i över 10 000 medlemmar.

DN “

DN 5 maj 2014:

“En regering mot fyra partier”

“En sak stod klar under gårdagens partiledardebatt i SVT:s ”Agenda”: Mot varandra står en regering och fyra oppositionspartier.

Enighetsfrågan fortsätter att vara en styrka för alliansen. Stefan Löfven talade om ”en socialdemokratisk regering” och verkade i stridens hetta glömma att han leder ett 33-procentsparti. I fråga efter fråga tycktes samtliga rödgröna ha svårt att komma ihåg att de påstår sig vilja regera tillsammans.

Jonas Sjöstedt svingade vilt mot vinster i välfärden – Stefan Löfven är ju inte emot privata alternativ, så han fick nöja sig med att se mycket upprörd ut.

Men oppositionens splittring kan också krångla till det för alliansen. Göran Hägglund uttryckte det som att ”det går inte att hitta ett enda krav som inte täcks in av något av de här partierna”. Det kan nog vara smått frustrerande för regeringen att anklagas för att satsa för lite på försvaret av Jimmie Åkesson och för mycket av Gustav Fridolin.

Gårdagens debatt ställde inga begrepp på huvudet. Kända argument upprepades och ståndpunkter befästes. Annie Lööf var ovanligt vass – inte minst i betoningen av företagens snarare än skattepengarnas betydelse för nya jobb – men någon borde ha talat om för henne att röda klossar försvinner framför en röd klänning.

Fridolin hade det svårare, inte minst sedan han inlett debatten med att tala om helt annat än vad frågorna gällde: Ryssland är ett hot inte på grund av militär aggression utan eftersom omvärlden är beroende av rysk energi. När de andra talade om fri rörlighet för arbetskraft tog Fridolin upp gräns-överskridande antibiotikakött.

Valrörelsen kommer till stor del att handla om verklighetsbeskrivningar. Enligt oppositionen är den svenska välfärden ett moras, urholkad av skatte-sänkningar och lömsk kapitalism. Att alla siffror visar att Sverige står sig utmärkt i välfärdsligan – på många områden bäst i världen – är ointressant. Liksom att vi genomlevt den största internationella ekonomiska krisen sedan 1930-talet.

Men mot de splittrade rödgröna står en regering som fortfarande tycks vara osäker på vart den vill föra Sverige – och varför. Som ägnar för mycket energi åt riskminimering och för lite åt visioner. De intrycken kunde inte gårdagens debatt ändra på.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 5 maj 2014:

“Strid om försvaret fick debatten att hetta till”

“ Med Ukrainakrisen som hotfull kuliss hettade det till i försvarsfrågan under partiledardebatten. Beroendet av Putins gas och kärnkraft är det stora säkerhetspolitiska hotet, sade Gustav Fridolin (MP). – Du vill ju sätta maskrosor i de svenska gevärspiporna, kontrade Annie Lööf (C). “

“Under den gångna helgen har dödstalen fortsatt stiga under den pågående krisen i Ukraina. Programledarna öppnade debatten i SVT:s ”Agenda” i går kväll med att fråga Stefan Löfven (S) och Gustav Fridolin (MP) om de ska kunna komma överens i försvarsfrågan. S har flaggat för att försvaret behöver ökade anslag medan MP vill skära ned. Löfven hänvisade till den parlamentariska utredning som pågår i riksdagen.

– Vi tänker göra upp i försvars- beredningen över blockgränsen och sedan är det det som gäller, svarade Stefan Löfven.

De borgerliga partiledarna ifråga- satte Löfvens trovärdighet i försvarsfrågan när han behöver stöd av MP och V. Annie Lööf hävdade att Stefan Löfven står på bar backe i försvarsfrågan eftersom de andra rödgröna partierna vill spara på försvaret. Hon vände sig sedan till Gustav Fridolin. – Du vill ju sätta maskrosor i de svenska gevärspiporna.

Statsminister Fredrik Reinfeldt krävde en förklaring från Fridolin om varför hans parti vill spara pengar på försvaret i ett läge där Ryssland agerar alltmer aggressivt. Fridolin kontrade att Sveriges beroende av rysk energi är det stora säkerhetspolitiska hotet:

– Nya skattemiljarder till fler jas-plan gör inte Sverige tryggare. Det som har gjort Putins aggressioner möjliga är Europas beroende av rysk gas, olja och kärnbränsle, sade han och frågade Reinfeldt om de nya reaktorer som alliansen har öppnat för ska laddas med ryskt kärnbränsle.

Reinfeldt duckade och framhöll i stället att regeringspartierna nyligen enats om att satsa mer på försvaret. Stefan Löfven avfärdade detta med att de borgerliga försvarsreformerna i praktiken bara är finansierade till en femtedel.

Med tre veckor kvar till EU-valet var det hög tid att få Europafrågorna på bordet. Här blev debatten hård kring den fria rörligheten. SD:s Jimmie Åkesson pekade ut de rumänska tiggarna som ett bevis för att den europeiska arbetsmarknaden inte fungerar, men fick hårda mothugg från övriga.

Striden mellan S och V på ena sidan och den borgerliga alliansen på den andra gäller i vilken utsträckning svenska kollektivavtal ska kunna genomdrivas när arbetare från andra EU-länder kommer hit för att jobba. De borgerliga anklagade Stefan Löfven för att vilja riva upp den svenska modellen när han vill se ett socialt protokoll i EU-fördraget som är överordnat arbetsmarknadens parter. Löfven hävdade att det inte handlar om ett avsteg från den svenska modellen utan om att varje land ska kunna tillämpa sina kollektivavtal.

Efter debatten talade Reinfeldt om de rödgrönas förväntanshål.– Väljarna tror att nu kommer det att komma jättemånga saker om jag röstar på de här partierna, säger Reinfeldt och menar att finansieringen inte räcker till alla löften.

Stefan Löfven var efter debatten förvånad över att regeringspartierna verkar så nöjda. – Vi har ju högre arbetslöshet och sämre skolresultat än när de tillträdde, säger Löfven.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se “

DN 5 maj 2014:

“Fler har jobb – trots högre arbetslöshet”

Del 5: Jobb & ekonomi. Arbetslösheten är högre nu än när alliansen tillträdde år 2006. Samtidigt har Sverige klarat sig bättre ur lågkonjunkturen än många andra europeiska länder, visar DN:s genomgång. “

“I dag fortsätter Dagens Nyheters granskning av alliansens snart åtta år vid makten. Vi har nu kommit till området Jobb & ekonomi, en politisk fråga som är central men svårbedömd på grund av finanskrisen.

Låt oss börja med lite hårda fakta.

Arbetslösheten var högre 2013 än 2006, både för unga och för äldre. Samtidigt är betydligt fler personer långtidsarbetslösa.

Fler personer var sysselsatta 2013 än 2006. Däremot ligger sysselsättningsgraden (andelen sysselsatta i förhållande till befolkningen) på ungefär samma nivå.

Antalet personer med sjuk- eller aktivitetsersättning (förtidspensionärer) har minskat kraftigt sedan 2006.

Statsskulden minskar. Förra året motsvarade den 35,1 procent av BNP, jämfört med 43,7 procent 2006.

Jobben är en av väljarnas viktigaste valfrågor. Det märks inte minst i politikernas löften och retorik. Alliansens gemensamma valmanifest år 2006 hette ”Fler i arbete – mer att dela på”. Inför valet 2010 var rubriken ”Jobbmanifestet”.

När statsminister Fredrik Reinfeldt (M) höll sin regeringsförklaring i oktober 2006 ägnade han stor del av talartiden åt jobbfrågan. Han var kritisk till att många svenskar inte hade jobb, en situation han kallade för ”massarbetslöshet”. Särskilt problematiskt ansåg Fredrik Reinfeldt att arbetslösheten var bland ungdomar.

Sedan dess har regeringen infört flera stora jobbreformer. Få politiska områden har fått så stort fokus – bland annat har det införts jobbskatteavdrag, sänkt restaurangmoms, rutavdrag, sänkta arbetsgivaravgifter för unga och nystartsjobb.

Sedan Fredrik Reinfeldts regeringsförklaring i oktober 2006 har alltså arbetslösheten ändå ökat, både bland unga och vuxna. Däremot är det svårt att dra slutsatser om ökningen beror på brister i arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller negativa effekter av lågkonjunkturen.

2006 var arbetslösheten totalt 7,1 procent, jämfört med 8,0 procent förra året.

Ökningen är tydligare bland unga. I gruppen 15–24 år var arbetslösheten 21,5 procent år 2006, jämfört med 23,6 procent förra året. Här finns dock ett pedagogiskt problem. Siffrorna innebär inte att drygt var femte ungdom i Sverige är utan jobb. Procentberäkningen görs i förhållande till arbetskraften (summan av antalet sysselsatta och arbetslösa) och inte till befolkningen. Dessutom räknas ett stort antal heltidsstudenter med i undersökningen.

En granskning som DN gjorde 2012 kom fram till att nästan en av fyra personer i den officiella statistiken om ungdomsarbetslösheten i själva verket var elev i grundskolan eller gymnasiet. Orsaken var att de vid undersökningstillfället sökte arbete, till exempel sommarjobb.

De flesta unga som är arbetslösa är det under kort tid. Snittet är 16 veckor, jämfört med 63 veckor hos de som är 55–64 år. Förra året hade 15 procent av landets arbetslösa unga varit det i mer än 27 veckor.

Ur ett europeiskt perspektiv har Sverige klarat sig relativt bra, enligt statistik från Eurostat.

På sju år har Sverige gått från att vara ett av de EU-länder med högst ungdomsarbetslöshet (plats 22 av 28) till att hamna på plats 14 förra året. Även arbetslösheten totalt har haft en bättre utveckling än andra EU-länder.

Sysselsättningen i Sverige liksom antalet personer i arbetskraften har ökat.

Sverige har de senaste åren haft underskott i de offentliga finanserna. I år räknar Ekonomistyrningsverket med att de växer till motsvarande minus 2,3 procent av BNP – det största -underskottet sedan överskottsmålet infördes år 2000.

Tillväxten i Sverige, alltså utvecklingen av BNP mellan åren, var lägre 2007–2013 än 2000–2006. En av orsakerna är att svensk export har drabbats hårt av finanskrisen. Förra året backade exporten med 0,9 procent.

Svensk tillväxt är däremot ljus ur ett europeiskt perspektiv.

Sverige har klättrat på ”EU-listan” – från plats 15 till plats 8. Endast sju länder hade alltså högre tillväxt än Sverige förra året – Lettland, Rumänien, Litauen, Malta, Luxemburg, Storbritannien och Polen.

Mycket talar för att det var arbetslinjen som tog alliansen till regeringsmakten. En stor del av de reformer och åtgärder som har genomförts har dock haft liten eller ingen effekt, enligt utredningar.

En av de största förändringarna har varit sänkta arbetsgivaravgifter för unga. År 2007 sänktes de med en tredjedel för personer mellan 19 och 25 år. Två år senare utökades målgruppen, samtidigt som avgifterna sänktes ytterligare. Åtgärderna har inneburit att de ungas sysselsättning har ökat med omkring två procent på kort sikt.

Det är förhållandevis små effekter, konstaterade nyligen Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) i en rapport. Enbart år 2008 uppgick summan av de uteblivna arbetsgivaravgifterna till omkring tio miljarder kronor.

Två andra stora reformer – ”Jobb- och utvecklingsgarantin” och ”Jobbcoacher” – har visat sig ha mycket svag effekt, enligt IFAU-granskningar. Även etableringsreformen har visat sig ha svag effekt.

Effekten av jobbskatteavdraget är osäker, men sannolikt positiv. Det finns starka tecken på att åtgärden har lett till ökad sysselsättning, enligt Finanspolitiska rådet.

En annan förändring som har genomförts är sänkt restaurangmoms. En analys som Konjunkturinstitutet har gjort visar att reformen har ökat sysselsättningen i branschen med 4 000 jobb och samtidigt ökat efterfrågan på restaurangtjänster. Däremot är det osäkert vad reformens effekter har varit på sysselsättningen i hela ekonomin.

Rut-avdraget och de så kallade nystartsjobben har sannolikt haft positiva effekter och gett ökad sysselsättning.

En av de stora valfrågorna 2006 var utanförskapet. Det finns inga tydliga mått på vad det innebär och bokslutet är troligtvis blandat. Både antalet förtidspensionärer och antalet långtidssjukskrivna har blivit färre. Däremot ökar antalet långtidsarbetslösa.

Det finns ett internationellt mått som kallas för NEET (Not in employment, education or training). Det visar andelen unga som varken arbetar, studerar eller går på arbetsmarknadspolitiska program. De senaste siffrorna är från 2011 och då var det 7,5 procent för svensk del, en av de lägsta siffrorna i Europa.

Ett stort bekymmer för svensk ekonomi är hushållens höga skuldsättning. Skuldkvoten har förvisso stabiliserats de senaste åren, men är fortfarande hög ur en internationell jämförelse. Internationella valutafonden (IMF) varnade förra året Sverige för kombinationen av höga skulder bland hushållen och en stor banksektor som är beroende av utländsk upplåning. Även OECD har varit inne på samma resonemang.

I IMF:s årliga granskning förra året rekommenderade organisationen samtidigt Sverige att genom-föra strukturreformer som förbättrar matchningen mellan arbetssökande och lediga jobb.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

“**Fakta.**

Granskningen

Åtta år med alliansen. DN granskar i sju delar vad som har hänt inom olika områden i samhället under de senaste två mandatperioderna.

Sju delar

Del 1: Skola & -barnomsorg
Del 2: Sjukvård
Del 3. Brott & straff
Del 4. Äldreomsorg
I dag: Jobb & ekonomi
Del 6. Miljö
Del 7. Integration

Så har vi gjort

DN har gått igenom statistik från bland annat SCB, Eurostat, OECD, Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket och IMF. Vi har gjort bakgrunds-intervjuer med ett 15-tal personer som arbetar med frågor som rör arbetsmarknad och ekonomi.

Viktningen av plus och minus har gjorts genom att väga samman statistiken och värdera vad som är en fördel för området Jobb & ekonomi” (plus) samt det som tydligt visar på negativa effekter (minus). Värderingen har gjorts av Kristoffer Örstadius i samråd med DN:s politiska kommentator Ewa Stenberg.

Reportern

Kristoffer Örstadius är reporter på DN. Han belönades nyligen med en guldspade för sin granskning av skolan under våren 2013. “

“Fakta.

Några beslut som regeringen har fattat

Jobbskatteavdrag
Skatten på arbete har sänkts i flera omgångar. Syftet har varit att göra det mer lönsamt att jobba.

Rutavdrag
Regeringen har infört avdrag för hushållsnära tjänster. Syftet har varit att skapa fler jobb i tjänstesektorn.

Sänkta arbetsgivaravgifter för unga
För att minska arbetslösheten halverades arbetsgivaravgifterna för dem under 26 år.

Sänkt restaurangmoms
Restaurangmomsen har sänkts från 25 till 12 procent. Syftet har varit att ge lägre priser och öka sysselsättningen i en bransch där många ungdomar och invandrare arbetar.

Jobbcoacher
Jobbcoacherna infördes 2009 och skulle hjälpa arbetslösa i deras jobbsökande.

Nystartsjobb
Regeringen har infört en subventionerad anställning som ska få tillbaka dem som varit arbetslösa i mer än tolv månader i arbete.

Förändrade a-kasseavgifter
Medlemmar i a-kassor med hög arbetslöshet har fått betala högre avgift. På så vis skulle lönekraven och därmed arbetslösheten pressas ned. Regeringen har backat från förändringen.

Jobb- och utvecklingsgaranti
Regeringen har infört en jobb- och utvecklingsgaranti som ska se till att långtidsarbetslösa inte fastnar i passiv arbetslöshet.

Etableringsreform för nyanlända flyktingar
En så kallad etableringslots ska hjälpa nyanlända att etablera sig i Sverige.

DN “

DN 5 maj 2014.

“Unga utan jobb. Bonnie Nilsson, 24 år, lär sig svetsa”

“ Karlskoga. Bonnie Nilsson är en av cirka 55 000 unga i Sverige som saknar jobb och som ingår i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Flera av hennes klasskamrater från gymnasiet är utan arbete. Själv satsar hon nu på att bli svetsare – ett bristyrke i landet. “

“Vi befinner oss i värmländska Karlskoga. Orten har drabbats hårt av både ungdomsarbetslöshet och negativ befolkningsutveckling. Särskilt vapentillverkaren Bofors har dragit ned kraftigt på sin verksamhet de senaste decennierna.

24-åriga Bonnie Nilsson från Karlskoga har varit arbetslös sedan december 2012. Innan dess testade hon på att arbeta i en mängd olika branscher – som bland annat städare, telefonkommunikatör, på verkstad och restaurangjobb. Situationen på arbetsmarknaden har varit tuff, inte bara för henne utan för många av hennes jämnåriga kompisar.

– Vissa sitter bara hemma och tittar på tv. De gör inte något åt saken – de resonerar som så att de ändå inte får jobb. En del blir väldigt bekväma. Pengarna rullar in och de klarar sig på håret. Sedan finns det de som verkligen vill ha jobb och som ligger i ordentligt, men inte får något, säger Bonnie Nilsson.

Förra året påbörjade hon en arbetsmarknadsutbildning i Karlskoga.I lokaler där Bofors tidigare höll till lär Bonnie Nilsson och andra arbetssökande sig att svetsa.

Yrket har stora framtidsmöjligheter, både för jobb i Sverige och utomlands.

Under det kommande året räknar Arbetsförmedlingen med en återhämtning inom industrin. Myndigheten bedömer att arbetsmarknaden ser god ut för svetsare både på fem och tio års sikt.

Utbildningen som Bonnie Nilsson går tillhandahålls genom Arbetsförmedlingen som en del i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Cirka 55 000 ungdomar är arbetslösa och ingår i ett program.

För Bonnie Nilssons del var det inte helt enkelt att påbörja utbildningen.

Hon blev tidigt intresserad av svetsyrket, men fick ”nej” av Arbetsförmedlingen vid upprepade tillfällen.

– Jag var tvungen att ligga på och tjata. Jag fick först avslag för att gå utbildningen. Jag fick svaret att det var fullt. Först på fjärde försöket kom jag in. Jag bestämde mig för att jag skulle gå utbildningen till varje pris.

Hur är det att vara ung och arbetslös?
– I början ligger man i något fruktansvärt och försöker söka jobb. Sedan försöker man komma på andra idéer – till exempel att man tar en utbildning i stället. Man sitter rastlös hemma och har panik över att man inte har något jobb. Det blir tufft ekonomiskt – man kan inte följa med kompisarna, till exempel om de ska åka upp till Sälen. Man måste verkligen tänka på vad man gör med pengarna.

Under utbildningen får hon ersättning från Försäkringskassan. Varje månad utbetalas 5 300 kronor. – Jag bor i hus, så det blir väldigt knapert, säger hon.

Kristoffer Örstadius kristoffer.orstadius@dn.se “

DN 5 maj 2014:

“Ewa Stenberg: Givet varför M ogillar att tala om arbetslöshet”

“Statsminister Fredrik Reinfeldt har slutat tala om massarbetslöshet, trots att fler går utan jobb nu än när han tillträdde. Regeringen ser ändå den svenska ekonomin som en framgångssaga och kommer för tredje gången att gå till val på jobbfrågan. “

“**S**amma höstdag 2006 som riksdagen utsåg Fredrik Reinfeldt (M) till Sveriges 34:e stats-minister valde hans motståndare, Göran Persson (S), att strö lite beska i segerpokalen. Den avgående statsministern påtalade att den nya borgerliga regeringen kom till ett dukat bord: tillväxten var hög, inflationen låg och de offentliga finanserna välmående.

”Det är fel att beskriva ett land med massarbetslöshet som ett dukat bord”, svarade Fredrik Reinfeldt.

Sedan dess har han slutat tala om massarbetslöshet. Numera ogillar Moderaterna själva ordet arbetslöshet och talar i stället om sysselsättning eller arbetskraft.

Skälen är uppenbara. Arbetslösheten har ökat och allvarligast av allt, långtidsarbetslösheten har skjutit i höjden. Men antalet sysselsatta har också växt, till följd av att färre är sjukskrivna och förtidspensionärer och att befolkningen har växt.

En analys av alliansregeringens ekonomiska politik innehåller många ”å ena sidan” och ”å andra sidan”.

Regeringen har lagt mest energi på att öka utbudet av arbetskraft, alltså att få fler människor att söka jobb. Människor som tidigare var sjukskrivna eller förtidspensionerade är numera kunder på arbetsförmedlingen. Jobbskatteavdraget har gjort det mer lönsamt att arbeta och ersättningsnivåer har skurits ned.

Regeringen har försökt öka efterfrågan på arbete genom att sänka restaurangmomsen och arbetsgivaravgiften för unga. Jobbskatteavdragen har tillsammans med den försämrade a-kassan sänkt priset på arbete. Lönenivån har minskat med 3–4 procent till följd av dessa åtgärder, enligt ekonomiprofessorn Lars Calmfors.

Ändå har det inte räckt för att minska arbetslösheten.

Kritiska borgerliga debattörer har efterlyst försvagat anställningsskydd och sänkta ingångslöner, men det har regeringen inte velat veta av. En av Fredrik Reinfeldts stora kursändringar när han tog över ledningen av Moderaterna var att värna grunderna i arbetsrätten och partssystemet på arbetsmarknaden.

Riksbanken har fått kritik för att ha hållit räntan på en för hög nivå, vilket slitit på industri och produktion. En orsak till att räntan inte sänkts mer har varit risken för en bostadsbubbla.

Bostadspriserna har frodats i en politisk kuvös. Fastighetsskatten och inkomstskatten har sänkts, ränteavdragen för bolån behållits samtidigt som hyresregleringen har behållits och nybyggandet inte stimulerats.

Alliansens valmanifest 2010 hette ”Jobbmanifestet”. Då skrev regeringen: ”Jobbskatteavdraget motverkar att arbetslös-heten biter sig fast.” Ingen kan säga att det lyckats, men å andra sidan har det varit en lång och djup ekonomisk kris i Europa.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

“Fakta. Så säger regeringen och oppositionen om Jobb & ekonomi

Regeringen

Sysselsättningen har ökat kraftigt i Sverige och färre personer befinner sig i utanförskap.

Trots den värsta internationella ekonomiska krisen sedan 30-talet är Sveriges ekonomi starkare i dag än för åtta år sedan.

I alla EU-länder har statsskulderna ökat sedan år 2008 utom i Sverige. Vår har minskat.

Det har aldrig tidigare bildats så många nya företag i Sverige som under de senaste åtta åren.

Den rödgröna oppositionen

Arbetslösheten har bitit sig fast. Den har ökat sedan 2006 när alliansen tillträdde.

Antalet långtidsarbetslösa har ökat kraftigt.

Matchningen på svensk arbetsmarknad har försämrats kraftigt. Många anställningar efterfrågas, men rätt kompetens saknas för de jobben.

Regeringen klarar inte överskotts-målet och följer inte det finanspolitiska ramverket.

Sverigedemokraterna

Den borgerliga arbetsmarknads-politiken har misslyckats. Villkoren för arbetslösa och sjuka har försämrats. Utanförskapet har förstärkts.

Sammanställning: Kristoffer Örstadius “

Del 10. Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven

Från socialdemokraternas hemsida på Internet 22 april 2014:

Stefan Löfven

Som socialdemokrat så står jag upp för människors lika värde. Det innebär för mig att vi ska ha ett samhälle som bygger på alla människors möjlighet att utveckla sin frihet. Det kräver ett samhälle som är både solidariskt och rättvist.

Idag är det alltför många människor som går arbetslösa. Det innebär att många människors förmåga inte tas tillvara. Därför kommer jag att lägga stor vikt vid en politik för att skapa fler jobb i Sverige. Jag hoppas och tror att mina erfarenheter från näringslivet kan bidra i det arbetet.

Jag vet att det nu runt om i landet finns en stor lust att samlas, att gå vidare, utveckla våra idéer om samhället och att vinna valet 2014. Det kräver hårt arbete, det finns inga enkla lösningar - men vi kommer att klara det.

För att ta tag i utmaningen att skapa ett starkt politiskt alternativ för fler jobb i Sverige så behöver vi ett starkt lag. Och det laget är ni. För vi tillsammans, partiets alla medlemmar - det är vi som bildar laget. Vi behöver också bli fler än de 100 000 medlemmar vi är idag. Vi ska bli fler medlemmar med olika bakgrunder. Jag ser fram emot att få träffa er ute på alla aktiviteter som vi ska ha runt om i landet!

Stefan Löfven, partiordförande

Artiklar 2013

- En tickande bomb
- Fem punkter för ett bra EU
- Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola
- Insatser behövs för fler skickliga lärare
- Märk ockupationen
- Regeringens regelverk låser in de arbetslösa
- Utveckla arbetsförmedlingen

Artiklar 2014

- Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet
- En miljard till företag som bygger hyresrätter
- Ett bluffande ovärdigt en statsminister
- Fas 3 inte värdigt det svenska samhället
- Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik
- Framtidskontrakt för Stockholmsregionen
- Fyra prioriterade områden i sjukvården
- Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola
- Klyftorna växer
- Kompetensförsäkring för lärare
- Mer samarbete ska göra Sverige starkt
- Ordning och reda på svenska vägar
- Praktikantprogram för unga
- Skickliga lärare viktigast för resultat
- Sverige har högst arbetslöshet i Norden
- Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU

Tal 2013

- Almedalen
- Förstamajtal
- Inledningstal på partikongressen
- Installationstal av Stefan Löfven
- Sommartal

m m

Tal 2014

- Folk och försvar
- Första maj 2014
- Ombudsmannakonferens
- Tal på internationella kvinnodagen
- Tal på Socialdemokraternas 125-årsjubileum

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar.

Alla områdena innehållller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitiken där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

1 **Ledning**. (Statsminister) **Tal 2014** Första maj 2014

2 **Planering av och information om regeringspolitiken.**
(Planeringsminister. Informationssekreterare.
Gruppsekreterare. Partisekreterare)

3 **Utrikes- och världsplolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)

Märk ockupationen

Publicerad på Aftonbladet Debatt den 12 mars

Det är viktigt för svenska konsumenter att kunna välja bort produkter som kommer från bosättningarna för att den vägen protestera mot en bosättningspolitik som försvårar för en fredlig lösning. Vi driver därför nu kampanjen ”Märk ockupationen” för att uppmärksamma vårt förslag, skriver Stefan Löfven och Carin Jämtin i en debattartikel.

Vi socialdemokrater välkomnar att riksdagen nu beslutat att den palestinska delegationen i Stockholm ska få samma status som om den vore en vanlig ambassad. Det är ett viktigt stöd till det palestinska statsbygget. Vi ställer oss dock frågande till varför den borgerliga regeringen inte går hela vägen och erkänner staten Palestina.

Konflikten i Mellanöstern har i decennier krävt liv och förstört möjligheter för både palestinier och israeler att leva i fred och skapa sin framtid i trygghet. Båda folken har rätt till fred, säkerhet och en egen stat. Fredsförhandlingar om en tvåstatslösning är den enda vägen till en hållbar fred och förbättrade livsvillkor i regionen. Den israeliska ockupationen bryter mot folkrätten och förvägrar palestinierna rätten till ett land.

Regeringen skrev nyligen i sin utrikesdeklaration att varje bosättning är ett unikt hinder för fred i Mellanöstern. Vi delar den åsikten. Men om regeringen menar allvar måste de markera kraftfullt mot att Israel, i strid med folkrätten, är inne på en annan stats territorium. Det måste få konsekvenser.

Handel med produkter från bosättningarna ger ekonomiska fördelar åt dem som ockuperar palestinsk mark. Det bidrar till att upprätthålla och

förvärra dagens situation. Socialdemokraterna har lagt förslag om att ursprungsmärka produkter från bosättningarna för att försvåra ekonomisk aktivitet där. Svenska konsumenter måste få veta om produkter kommer från bosättningarna eller från israeliskt område. Ett liknande system finns redan i Storbritannien och diskuteras även i Danmark och Nederländerna. Det är bra att EU har ett frihandelsavtal med Israel, men produkter från bosättningarna omfattas självklart inte av avtalets förmåner eftersom de inte är produkter från Israel.

Det är viktigt för svenska konsumenter att kunna välja bort produkter som kommer från bosättningarna för att den vägen protestera mot en bosättningspolitik som försvårar för en fredlig lösning. Vi driver därför nu kampanjen ”Märk ockupationen” för att uppmärksamma vårt förslag. Vi vill att den svenska regeringen och EU tar fram riktlinjer för ursprungsmärkning. Dessutom vill vi att EU ska ta initiativ till att hitta system för att strypa de finansiella transaktionerna till bosättarna.

När palestinierna fick ökad status i FN:s generalförsamling i höstas svarade israelerna med att hota bebygga ett nytt palestinskt område på Västbanken som kallas ”E1”. Gör de allvar av hotet är möjligheten till en tvåstatslösning i princip borta. Därför måste omvärlden reagera resolut och sätta tryck på Israel. Vi vill se en aktiv svensk utrikespolitik för fred i Mellanöstern.

Stefan Löfven, partiordförande
Carin Jämtin, partisekreterare

Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU

Utdrag ur debattartikel, publicerad i Dagens Industri 18 februari 2014.

Den ekonomiska och sociala krisen i Europa har slagit hårt. Med 26 miljoner arbetslösa pressas lönerna ned och villkoren försämras på arbetsmarknaden. Därför är det tydligt redan nu att EU-valet i maj handlar om jobben. De senaste årens högerpolitik i EU har misslyckats. Ensidiga åtstramningar, nedskärningar och privatiseringar har varken lyckats öka tillväxten eller minska klyftorna.

Vi tvivlar inte på värdet av det europeiska samarbetet. Ett väl fungerande EU kan bidra till fler jobb, bättre klimat och starkare utveckling. Därför har vi beslutat att de tre främsta prioriteringarna för socialdemokraternas arbete i EU alla handlar om jobben:

1. Fler jobb – i EU och i Sverige
2. Ordning och reda på arbetsmarknaden
3. En ansvarfull miljö- och klimatpolitik som skapar jobb

Vi är redo att byta färdriktning för Europa. Med fler socialdemokrater som driver på för full sysselsättning i Europas ledning blir det också lättare för oss att minska arbetslösheten och förbättra välfärden i Sverige.

Vi vet vad vi ska åstadkomma: fler jobb, ordning och reda på arbetsmarknaden och en miljöpolitik som tar ansvar för framtiden. Det är med den linjen vi ska driva svenska folkets intressen i EU.

Stefan Löfven, partiordförande
Marita Ulvskog, Europaparlamentariker för Socialdemokraterna

Sidan uppdaterades senast: 2014-02-20 11:19

Fem punkter för ett bra EU

Publicerades i Dagens Industri 8 februari 2012

Ett väl fungerande EU bidrar till Sveriges utveckling. Vi socialdemokrater vill förbättra EU för att lösa gränsöverskridande samhällsproblem. Vi presenterar här ramarna för vår Europapolitiska linje inför vår partikongress.

Europa plågas i dag av massarbetslöshet och ekonomisk kris. Många regeringar – inte minst den svenska – har under flera år drivit en misslyckad jobbpolitik. I Sverige har ungdoms-arbetslösheten bitit sig fast på en mycket hög nivå. För Socialdemokraterna går jobben först i Sverige och i Europa.

Vi ser med oro på att David Cameron inlett en process som kan ta Storbritannien ut ur EU. Den konservative Cameron har valt fel strategi. Ett möjligt utträde ökar osäkerheten. Det är olyckligt i en ekonomisk kris. En utdragen förhandling om fördraget borde inte vara prioriterat i nuläget. EU borde i stället samlas kring beslut som stärker konkurrenskraften och bidrar till jobb och tillväxt.

Nu står EU:s långtidsbudget på den europeiska agendan. Det är centralt att värna den svenska rabatten på EU-avgiften och att EU:s budget inte växer. Budgeten ska vara ansvarsfull och bidra till tillväxt. Därför vill vi att medel riktas från passivt jordbruksstöd till insatser för jobb och konkurrenskraft.

Våra prioriteringar för Sveriges engagemang i Europa är:

1. EU ska vara en union för full sysselsättning.
Sverige ska, i EU och internationellt, verka för att svenska företag får fri tillgång till världens marknader på bra och rättvisa villkor. Europa måste vända utvecklingen och samla sig kring en politik för jobb, tillväxt, finansiell stabilitet och ordning i statsfinanserna.

2. Vi vill se medborgarnas Europa.
EU:s arbetsformer måste bli öppnare och effektivare. EU:s ledare ska inte tala om fördjupning om de inte samtidigt lägger offensiva förslag för att stärka demokratisk kontroll och förankring.

3. Vi vill se löntagarnas Europa.
De uppenbara vinsterna med EU är inte tillräckligt tydliga för dem som jobbar i Europa. Vi ska inte konkurrera med låga löner och sämre villkor vare sig i Sverige eller i EU. Därför bör ett socialt protokoll läggas till EU-fördraget.

4. EU ska vara en union för hållbar tillväxt.
Inget land kan klara klimat- och miljöhoten ensamt. Vi vill att Sverige ska driva EU:s aktiva klimatpolitik framåt – inte bromsa den. Sverige ska verka aktivt i EU för en internationell klimatöverenskommelse.

5. Utökat säkerhetspolitiskt samarbete i EU.
En modern svensk säkerhetspolitik med den militära alliansfriheten i grunden byggs på ett ökat nordiskt samarbete, en aktiv Östersjöpolitik, ett fördjupat samarbete i EU och ett starkare stöd till Förenta Nationerna. Även EU:s samarbete mellan länders rättsväsenden måste stärkas för att möta den internationella brottslig--heten.

Regeringen saknar en klar Europapolitisk linje. När den borgerliga regeringen tillträdde deklarerade de att Sverige skulle tillhöra Europas kärna. Den linjen har successivt övergivits. Nu återstår impulsiva utfall som inte gagnar svenska intressen: Ena dagen vill finansminister Anders Borg sparka ut Grekland ur eurosamarbetet. Den andra hotar finansministern med veto mot bankunionen. Den tredje tas samma veto

tillbaka utan några som helst resultat.

Regeringen är dessutom splittrad om EMU. Vårt besked är att ett fördjupat ekonomiskt samarbete i form av euron inte är aktuellt för svensk del. Vi respekterar resultatet i folkomröstningen 2003.

Avsaknaden av Europapolitisk linje gör att Sverige står alltmer isolerat: När 26 EU-länder tog initiativ mot den syriska regimen var Sverige det enda land som inte skrev under. När diskussionerna om bankunionen går vidare har bara Sverige, Storbritannien och Tjeckien tydligt anmält att de inte ämnar delta. Övriga länder avvaktar resultatet av förhandlingarna för att kunna vara med och påverka.

Regeringens vilsenhet försvagar Sveriges inflytande och svenska positioner. När långtidsbudgeten är klar får svenska folket ett besked om regeringens förmåga att värna svenska intressen: Hur stor blev den svenska rabatten på medlemsavgiften? Växte Sveriges avgift mer än andras?

Vi socialdemokrater är trygga i vår positiva hållning till det europeiska samarbetet. Vi vet vad vi vill uppnå: Fler jobb, ökad öppenhet och rättvisa villkor, hållbar tillväxt, fördjupat samarbete och fortsatt utvidgning. Med denna linje vill vi driva svenska folkets intressen i Europa.

Stefan Löfven, partiledare
Magdalena Andersson, ekonomisk-politisk talesperson

5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)

DN 29 april 2014:

”Vi vill satsa 400 miljoner extra på försvaret redan i år”

“Ukrainakrisen påverkar svensk säkerhet. Efter alliansens tvära kast och brutna löften behövs nu långsiktiga lösningar och samarbete i försvarspolitiken. I Socialdemokraternas vårbudgetmotion föreslår vi 400 miljoner till övningar och materiel redan för 2014, skriver Stefan Löfven och Peter Hultqvist. “

“ Den ryska annekteringen av Krim är ett brott mot folkrätten, och händelsen har än en gång visat att Ryssland har sänkt tröskeln för våldsanvändning mot sina grannländer. Utvecklingen i östra Ukraina är oroande. Det ryska agerandet utgör ett allvarligt hot mot den internationella och europeiska säkerhetsordningen. Det påverkar naturligtvis också den svenska säkerhetspolitiska situationen.

Därför är det viktigt att det bringas ordning i den svenska försvarspolitiken. Efter åtta år med en borgerlig regering med felaktiga strategiska vägval, bristande styrning och ogenomtänkta besparingar behövs breda överenskommelser som skapar trovärdighet och stabilitet.

Regeringen har ständigt prioriterat nya skattesänkningar. Det har fått konsekvenser för politiken i stort, så även för försvarspolitiken. År 2007 aviserade finansminister Anders Borg en årlig besparing för försvaret på 4 miljarder kronor.

Sedan dess har försvaret tvingats vänja sig vid tvära kast. Ta bara den senaste tidens händelseutveckling. I februari aviserade regeringen en besparing på 101 miljoner kronor på försvaret. I förra veckan presenterades en satsning som delvis ska finansieras med felparkeringsböter.

De borgerliga partierna därtill inte levt upp till sina vallöften kring försvaret. I valmanifestet 2010 lovade allianspartierna att ”den nya insatsorganisationen om cirka 50 000 personer ska vara på plats under 2014”. Nu ser vi resultatet. I bästa fall kommer den nya insatsorganisationen att vara på plats år 2023.

Samtidigt tvingas Försvarsmakten hantera de problem som följer av att den allmänna värnplikten skrotades innan den nya organisationen var på plats. I dag ser vi betydande problem med avhopp. Fartyg tvingas ligga still vid kaj och flygplan stå kvar på marken för att det saknas soldater. Personalförsörjningen måste lösas.

Därutöver har situationen inom det svenska försvaret ständigt skönmålats. Regeringen har inte velat se de problem som finns varken inom personalförsörjningen eller det växande behovet av modern materiel. När de ryska bombplanen övade mot svenska mål under påsken förra året gick utrikesminister Carl Bildt så långt att han till och med försvarade Sveriges låga incidentberedskap.

Men det handlar inte bara om felaktiga ekonomiska prioriteringar, orealistiska utfästelser, skönmålning och dålig styrning. Det har även handlat om strategiska misstag.

Den dåvarande försvarsministern Sten Tolgfors lade i januari 2008 om försvarets inriktning. Utgångspunkten var att försvaret skulle organiseras ”utifrån och in”. Försvaret av Sverige skulle således börja i Afghanistan. Det var en märklig strategi. Försvaret av vårt land måste självklart börja i Sverige.

Den borgerliga regeringen har även underskattat riskerna i vår nära omvärld med den allt mer nationalistiska hållningen hos den ryska regimen och det ryska militära förmågelyftet.

Dessutom har vi återkommande sett öppen oenighet kring försvarspolitiken både inom regeringen och mellan regeringen och försvarsmaktens ledning.

Från socialdemokratisk sida har vi under lång tid riktat skarp kritik mot regeringen. Men vi har inte varit ensamma om att lyfta fram brister. Riksrevisionen har i sin granskning påtalat att ”Försvarsmakten, vare sig i dag eller på några års sikt, kan leva upp till riksdagens och regeringens samlade krav på insatsverksamheten”.

Nu, med ett knappt halvår kvar till riksdagsvalet, försöker regeringen Reinfeldt göra valtaktiska utspel kring Sveriges försvar. Med framhastade utspel och tvära kast har regeringen försvårat försvarsberedningens arbete. Det är orimligt med tanke på att Sveriges försvar behöver mer av samarbete och långsiktiga lösningar.

Vi socialdemokrater har i flera års tid drivit en rad förslag i riksdagsmotioner, debatter och i försvarsberedningen för att utveckla det svenska försvaret.

Vi har markerat vikten av ökad närvaro i Östersjön. Vi har betonat att marinen behöver bättre förutsättningar inför framtiden. Vi har lyft fram behovet av att förstärka incidentberedskapen, öka övningsverksamheten och stärka den militära närvaron på Gotland.

Vi har pekat på bristerna i personalförsörjningen. Vi har drivit på för att främja att fler ska fullfölja sina kontrakt för att motverka soldatavhoppen, markerat svårigheterna att rekrytera deltidsanställda soldater och föreslagit allmän mönstring.

Vi har drivit på för nödvändig modernisering av försvarsmateriel. Vi har lyft fram behoven av markbaserat luftvärn med lång räckvidd, markmålsvapen med lång räckvidd till Jas samt att dagens granatkastare, som är från 1941, ska förnyas.

Vi har också föreslagit konstruktiva sätt att stärka försvarets ekonomi. Under flera års tid har vi föreslagit att det svenska försvaret ska få bättre ekonomiska förutsättningar. Vi har dessutom föreslagit överföringar till Försvarsmakten från outnyttjade medel för internationella insatser.

Nu noterar vi de omsvängningar och positionsförflyttningar som regeringen har gjort. Vi ser inga problem att komma överens när det gäller förslag som vi själva drivit under lång tid.

Men det finns avgörande svagheter i regeringens förslag. Framför allt gäller det finansieringen av försvarets grundläggande verksamhet på kort sikt. Under nästa mandatperiod förstärker regeringen endast försvaret med drygt en miljard kronor – resten ligger bortom 2019. Regeringens förslag löser inte heller de grundläggande obalanser som finns inom Försvarsmakten. Därför är det viktigt att se behovet av att stärka bland annat förbandens övningsverksamhet och personalförsörjning.

Vi socialdemokrater kommer i vårbudgeten att föreslå en satsning på försvarets övningsverksamhet och materiel på 400 miljoner kronor redan för 2014. Den finansierar vi genom att föra över ett outnyttjat anslag för internationella insatser.

Sveriges försvar ska bevara vår fred och självständighet, trygga stabiliteten i vårt närområde och bidra till att stärka internationell fred och säkerhet. Vi är beredda att ta ansvar och samarbeta brett för att få tillstånd långsiktiga lösningar så att Sverige kan få ett modernt, effektivt och folkligt förankrat försvar.

Stefan Löfven, partiledare (S)
Peter Hultqvist, försvarspolitisk talesperson (S) “

Tal 2014 Folk och försvar

7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)

Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet

Utdrag ur artikel publicerad på DN Debatt den 24 januari

I onsdags presenterade EU-kommissionen sitt förslag till ny klimatpolitik. Dessvärre innebar förslaget att EU sänker ambitionerna rejält för den gemensamma klimatpolitiken. Den europeiska unionen – som tidigare varit den tyngsta aktören och drivit på för framåtsträvande klimatavtal – föreslås nu lägga ifrån sig ledartröjan.

Det klimatmål som EU-kommissionen föreslår på 40 procent till år 2030 klarar inte ensamt den stora uppgift som vi står inför: att begränsa jordens uppvärmning och undvika en global klimatkatastrof, samtidigt som vi skapar förutsättningar för nya jobb, innovationer och växande företag.

För oss är det självklart att en svensk regering ska agera för ett kraftfullt klimatarbete både i Sverige och internationellt. För att kunna vara pådrivande i det internationella klimatarbetet måste den svenska regeringen ha en tydlig position. Man har störst möjlighet att påverka när processen befinner sig i ett tidigt skede och innan andra har hunnit låsa fast sig. När väl kompromissen är nådd finns det ofta endast små utsikter att kunna förändra något.

Därför var det svagt av Sveriges borgerliga regering med Fredrik Reinfeldt i spetsen att ge sitt passiva stöd till EU-kommissionens idéer att ta bort två klimatmål. Regeringen har låtit den interna osämjan inom Alliansen hindra Sveriges möjligheter att påverka vilken väg EU ska välja i klimatpolitiken. Resultatet av detta har blivit att regeringen inte har drivit på för bindande mål för förnybar energi och effektivisering när den i somras erbjöds att komma med synpunkter på EU-kommissionens förslag. I sitt svar ställde sig regeringen bakom ett utsläppsmål men ville inte ta ställning till mer förnybar energi och effektivare energianvändning.

I en avgörande fråga för klimatet och EU:s ekonomiska utveckling lägger Sverige alltså ned sin röst. Fredrik Reinfeldts uttalanden om sitt klimatengagemang visar sig enbart vara tom retorik. När det kommer till kritan och Sverige har chansen att göra skillnad så väljer regeringen att passivt se på i stället för att agera och driva på. Det är dessutom märkligt eftersom det finns en bred politisk majoritet i Europaparlamentet som stödjer ett bindande mål om energieffektivisering. **Om EU-kommissionen och den svenska regeringens nuvarande linje blir verklighet är det inte bara en stoppsignal för EU:s klimatarbete och ett rejält bakslag för de globala ansträngningar som syftar till att möta klimathotet. Det försvårar också avsevärt möjligheterna att lyfta Europas ekonomi och arbetsmarknad.**

Rätt utformad har Sverige och EU allt att vinna på en smart och ambitiös klimatpolitik. Omställning till hållbara energisystem är ett av svaren på var de nya jobben kommer. Världen efterfrågar dagligen nya klimatsmarta och energisnåla innovationer. Tusentals nya jobb växer hela tiden fram genom investeringar i effektiva klimatlösningar.

Att medvetet bromsa utvecklingen i EU är kortsiktigt och riskerar att försvaga Sveriges konkurrensförmåga. Därför borde det vara ett självklart svenskt intresse att driva på den här processen.

Det är dags för en svensk regering som tar ledartröjan i klimatarbetet och tar strid emot de konservativa EU-länder och partigrupper som inte ser möjligheterna i klimatomställningen. Vi vill att EU ska ha starka och tydliga mål för minskade klimatutsläpp, mer förnybar energi och en effektivare energianvändning.

Så tar vi ansvar för jobben och våra barns framtid, både i Sverige och i EU.

Stefan Löfven, partiledare
Åsa Romson, Miljöpartiets språkrör

8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)

Ordning och reda på svenska vägar

Det råder stor oreda för transporterna på svenska vägar. Socialdemokraterna har därför tagit fram ett åtgärdspaket för schyssta villkor i svensk åkerinäring.

- Seriösa åkerier utsätts för illojal konkurrens från åkerier som bedriver illegal trafik och dumpar lönerna. Chaufförer från andra länder utnyttjas och tvingas arbeta och leva under oacceptabla förhållanden, säger Stefan Löfven som tillsammans med Anders Ygeman idag hade pressträff.

Socialdemokraterna presenterar därför ett åtgärdspaket för ordning och reda på svenska vägar. Åtgärdspaketet syftar till att ge schyssta villkor i svensk åkerinäring, gynna de företag som sköter sig och minska transportsektorns miljö- och klimatutsläpp.

Valfråga

Frågan om ordning och reda på vägarna är en valfråga för socialdemokraterna både i EU-valet i maj och riksdagsvalet i september.

Åtgärdspaket för ordning och reda på svenska vägar

Inför krav på att alla frakthandlingar ska finnas med i hytten. Det gör det lättare för polisen att kontrollera om åkerier kör illegalt i Sverige.

Höj bötesbeloppen. I Norge förkommer bötesbelopp i halvmiljonklassen för åkerier som kör illegalt. Även i Finland och Danmark finns hårdare tillämpning av regelverken.

Inför lagstiftning om så kallad klampning. Polisen ska få låsa fast ett hjul på lastbilen om böter inte betalas. Hjulet blir upplåst då böterna är betalda.

Inför den Holländska modellen i Sverige. Det innebär att förare i regel måste vara anställda av det åkeri de kör för och förhindrar missbruk av F-skattsedlar i åkeribranschen.

Sidan uppdaterades senast: 2014-02-20 11:17

9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)

En miljard till företag som bygger hyresrätter

Utdrag ur debattartikel, publicerad i Expressen 30 april 2014.

Jobb och bostad är två av valets viktigaste frågor. Framförallt för Sveriges unga. Människor har olika drömmar och mål men gemensamt för alla är behovet av att själv kunna försörja sig, flytta hemifrån och självständigt skapa sig det liv man önskar. Dessutom hänger frågan om jobben och frågan om bostäderna mycket tydligt ihop.

Sedan regeringen vann valet 2006 har vi blivit en halv miljon fler i Sverige medan takten i byggandet sjunkit. Bostadsbristen drabbar Sverige på flera sätt. Det slår mot svensk tillväxt när människor inte kan flytta dit jobben finns. Det slår mot vår framtida konkurrenskraft när unga människor som vill studera vidare hindras av bostadsbrist. Det slår mot unga och deras föräldrar när man inte kan flytta hemifrån och mot unga par som vill flytta ihop och bilda familj.

Vi vill göra det enklare att bygga. Då behöver vi ställa tydligare krav på staten. Handläggningstider av byggärenden måste bli smidigare, snabbare och mer förutsägbara. Det behöver införas en maximigräns för Länsstyrelsens handläggningstider för överklagade av detaljplaner. Generellt ska staten gå i mer tillåtande riktning, till exempel genom att Boverket oftare använder sin rätt att ge dispens från byggreglerna i avgränsade fall. Staten ska uppmuntra byggande - inte kasta grus i maskineriet i sena skeden.

Om staten gör sitt behöver kommunerna också göra sin del. Planavgifter för de kostnader som uppstår vid detaljplanering måste bli förutsägbara och de ska vara utformade så att kommunen har incitament att bli

klara så fort som möjligt. Om ett projekt inte satts igång inom rimlig tid bör kommuner återta markanvisningar - och dela ut till ett annat bolag.

Kommuner behöver också vara återhållsamma med allt för långtgående lokala krav som fördyrar byggande, till exempel högt satta parkeringsnormer.

Det viktigaste för att öka rörligheten för jobb och utbildning är att öka tillgången på hyresrätter. Inte minst för unga som fått sitt första jobb, för studenter och för äldre som vill flytta till något mindre och mer praktiskt. Vi tänker investera i ett statligt stöd om en miljard till de företag som bygger hyresrätter.

Dessutom riktar vi om det orättvisa statsstöd på nästan en miljard, som i dag går till några av landets rikaste områden, till de kommuner som bygger nya hyresrätter och främjar tillväxten i hela landet.

Vi menar också att kommuner alltid ska skriva in de olika upplåtelseformernas andel av de nya bostadsfastigheterna i detaljplaneringen, så att man kan garantera att det byggs hyresrätter när det är det som är avsikten.

Valet i höst är viktigt - det handlar om ett vägval för framtiden. Den borgerliga regeringens mål är att pressa igenom så många skattesänkningar som möjligt. Vårt mål är att fler unga ska kunna försörja sig själva, sätta upp sitt eget namn på dörren och börja sitt liv som vuxna och självständiga individer.

Stefan Löfven, partiledare
Gabriel Wikström, ordförande SSU

Sidan uppdaterades senast: 2014-04-30 10:50 Bostäder Stefan Löfven

10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)

11 **Bistånd.** (Biståndsminister)

12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
(Socialminister)

Fyra prioriterade områden i sjukvården

Utdrag ur debattartikel, publicerad i Sydsvenskan 7 februari 2014.

Sverige är ett fantastiskt land. Den svenska välfärden har varit avgörande för Sveriges utveckling, och för att människor ska kunna leva ett fritt och självständigt liv. Men någonting håller på att krackelera. Arbetslösheten biter sig fast, skolresultaten fortsätter att sjunka och allt fler upplever att sjukvården har blivit sämre.

Under de senaste sju åren har regeringens fokus varit att sänka skatten. 130 miljarder kronor har gått till skattesänkningar istället för till investeringar i välfärden. I Skåne har den borgerliga regionledningen prioriterat låg skatt framför en bra sjukvård. När välfärden brister påverkas människors välmående och frihet, men också deras möjlighet att arbeta.

Vi besöker idag barnkirurgiska kliniken i Lund för att bland annat titta på rikssjukvården för operation av barnhjärtan.

Sjukvården är en av de viktigaste välfärdsfrågorna.

Fyra prioriterade områden

1. Mer resurser och tid för vård – låt proffsen vara proffs.
2. Jämlik och tillgänglig vård.
3. Personalens kompetens avgör vårdens kvalitet.
4. Forskning och samverkan för medicinska framsteg i vården.

Alla har rätt till en god sjukvård med de modernaste metoderna och den senaste medicinska tekniken. Sjukvården måste ha nära kontakt med forskningen så att ny kunskap snabbt når ut och används i vården

och kommer patienterna till del. För framsteg i vården genom nya behandlingar, produkter och tjänster, behövs mer av samverkan mellan sjukvård, akademi och näringsliv. Samtidigt måste universitetssjukhusens uppbyggnad som sammanhållna enheter och utvecklingsmiljöer för avancerad sjukvård, forskning och utbildning, värnas.

Socialdemokraterna vill se mer resurser för mer personal i sjukvården. Mot det står en Moderatledd regering och regionledning som har två lösningar på välfärdens alla problem: fler skattesänkningar och mer privatiseringar. Den politiken har nått vägs ände.

Stefan Löfven, partiordförande
Henrik Fritzon, regionråd i Skåne

13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
(Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del

Klyftorna växer

Utdrag ur debattartikel, publicerad i Aftonbladet 4 februari 2014.

Min historia är som många andras. Jag växte upp med föräldrar som inte hade gått långa utbildningar – men som ändå aldrig tvekade om bildningens värde. Om det var något som de alltid låg på oss barn om, var det vikten av att få en ordentlig utbildning.

Först senare förstod jag varför. Jag stod inför möjligheter som de aldrig fått. De hade hållits tillbaka av ett konservativt klassamhälle. Men jag hade en helt annan chans att välja min egen väg i livet. Jag förstod vikten av solidaritet, och vad som kan skapas om människor inte bara tar ansvar för sig själva utan också för varandra.

Så är det inte alltid idag.

Klyftorna i Sverige växer, och dömer många till att leva ett annat liv än de önskar. 2007 hade vi de minsta klyftorna i Norden. Men nu visar statistiken att vi har de största. Det finns olika sätt att mäta ett samhälles klyftor. I en rapport som OECD släppte förra året användes flera mått parallellt för att få en så bred bild som möjligt av samhällsutvecklingen. Den rapporten visade också att klyftorna i Sverige ökar - faktiskt snabbast i hela OECD-området. I stället för att prata om hur klyftorna ska minskas så svarade regeringen med att ifrågasätta mätmetoderna och siffertrixa.

Den statistik som nu visar att Sverige fått störst klyftor i Norden är omöjlig att bortförklara. Den kommer från SCB och måttet som används anger hur stor andel av befolkningen som ligger rejält under medianinkomsten. Den gruppen har ökat kraftigt i Sverige. Allt fler hamnar alltså efter på resan mot ett bättre och rikare liv.

Självklart behöver det inte vara så här. Det är inte ödet eller marknaden som styr samhället – det är vi själva som väljer väg. Den nuvarande regeringen har ägnat åtta år åt att sänka skatten och har knappt lagt en krona eller timme på att stärka Sveriges sammanhållning. Arbetslösheten är nu högre, skolresultaten lägre och välfärden har större brister än när de tog makten. Det är grundorsaken till att klyftorna ökar.

Men vi kan göra ett annat val framöver. Vi kan investera gemensamt för att skapa jobb, minska klasserna i skolan och säkra en anständig välfärd när du blir sjuk eller gammal – för den dagen kommer att komma för oss alla.

Och att minska klyftorna i samhället och öka sammanhållningen är inte bara solidariskt, det är också ekonomiskt smart. All forskning och erfarenhet visar att länder med störst jämlikhet – där alla kan utvecklas efter sin egen vilja, tanke och förmåga – också är starkare ekonomier. Därför pekas växande ekonomisk ojämlikhet ut som en av de viktigaste framtidsutmaningarna på toppmötet i Davos. Därför talar i dag USA:s president om hur man ska utforma en politik som minskar klyftorna. Och det är just därför Socialdemokraterna går till val på en politik som sätter jobben främst för att bygga Sverige både starkare och rättvisare.

Stefan Löfven, partiordförande

Framtidskontrakt för Stockholmsregionen

Utdrag ur artikel publicerad på SvD Brännpunkt den 18 januari

Vi ska vara stolta över Stockholm. Hela Stockholmsregionen består av nästan två miljoner människor, som tillsammans skapar ett av världens mest moderna och världsledande storstadsområden. Men att vara stolt över Stockholm innebär också att vi inte kan blunda för de samhällsproblem som har växt fram.

Många stockholmare är oroliga för hur samhället utvecklas. Frågor som tidigare hade självklara svar ligger obesvarade. Kommer vården att kunna ta hand om mig och min familj om jag blir sjuk? Får mina barn det stöd de behöver i skolan? Kommer våra unga att få jobb och bostäder så att de kan börja sina vuxna liv?

Moderaterna gick till val på att lova lägre arbetslöshet, bättre sjukvård och högre resultat i skolan. Den ambitionen var inte fel, men de politiska val de har gjort har fört Stockholmsregionen i motsatt riktning.

Oavsett problem är de moderata lösningarna ytterligare en skattesänkning eller ytterligare en privatisering. Det är ett säkert recept för ett Stockholm där arbetslösheten stiger men skolresultaten sjunker – och där bostadsbristen skenar samtidigt som kollektivtrafiken står stilla.

Därför är det dags att tänka nytt. Vi socialdemokrater vill samla alla krafter för att utveckla Stockholmsregionen till en plats där alla kvinnor och män går till jobbet, tar ansvar för sitt samhälle och känner sig trygga att leva i det.

Stockholms utveckling är central för att nå Socialdemokraternas nationella mål om lägst arbetslöshet i EU år 2020. Det kräver mer samarbe-

te och investeringar i framtiden så att företagen i Stockholm kan växa och anställa fler. Det är bara genom allas arbete vi kan ta oss an de stora framtidsutmaningarna, som att klara klimatomställningen och säkra tillväxten i den globala konkurrensen. När fler arbetar får vi även råd med en välfärd att vara stolta över.

Vi vill vara tydliga med vad valet 2014 handlar om och vad en röst på Socialdemokraterna innebär för prioriteringar jämfört med ett fortsatt moderatstyre. Ingen väljare i Stockholmsregionen ska behöva tvivla på att Socialdemokraternas prioriteringar är tydliga: jobben först, sedan skolan och vården.

Därför ger vi Stockholmsregionens invånare fyra tydliga löften i vårt Framtidskontrakt för Stockholmsregionen:

1. I**ngen som kan jobba ska behöva gå på socialbidrag.** Kan man jobba ska man inte få försörjningsstöd utan ett arbete som förstärker kvaliteten i vård, skola och omsorg eller utbildning som leder till jobb. Så ger vi många fler ett insteg in i arbetslivet och så finner vi den extra tid som behövs i exempelvis äldreomsorgen. Genom en aktiv näringspolitik ska fler få jobb i näringslivet. Stockholmsregionens tilltagande brist på utbildad arbetskraft ska mötas genom fler utbildningsplatser.
2. **Mindre klasser ska gå före fler skattesänkningar.** Minst 3000 nya lärare och pedagoger ska anställas före 2018. Andelen som inte är behöriga till gymnasiet ska halveras. Vi vill minska klasserna i de tidigare årskurserna och öka lärartätheten för att ge lärarna tid att se varje barns behov och utveckla varje barns förmågor.
3. **Ordning och reda i vård och omsorg ska gå före nya privatiseringar.** Låt personalen lägga mer tid på patienter och mindre på prislistor. Läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och de andra kollegorna i vården måste få ro att fokusera på patienterna, inte på administration och prislistor. Privatiseringarna har kommit till vägs ände. Bolag med kortsiktiga vinstintressen ska inte äga verksamheter inom vård eller skola. För att möta vårdens utmaningar med en växande och åldrande befolkning behövs långsiktighet och samarbete.
4. **Bygg små hyresrätter för unga och studenter.** Unga stockholmare måste kunna flytta hemifrån och komma ut på arbetsmarknaden. Vi ska tydligt minska bostadsköerna för alla och särskilt ska ungdomars och studenters möjlighet att ta sig ut i vuxenlivet förbättras. I dag tar det mer än sju år i kö för att få en hyresrätt i Stockholm. När Moderaterna avvecklat 35000 allmännyttiga hyresrätter i Stockholms stad och byggt 168 studentbostäder vill vi tvärtom öka produktionen av nya hyresrätter. Ingen blivande student ska välja bort Stockholm på grund av brist på en anständig bostad.

Om vi genomför detta framtidskontrakt tillsammans kan vi skapa en Stockholmsregion vi kan vara än mer stolta över, som kan fortsätta att förundra världen. Det tycker vi är en bättre väg än att fortsätta med skattesänkningar och privatiseringar. Men valet är upp till dig. Den 14 september avgör du Sveriges och Stockholmsregionens väg in i framtiden.

Stefan Löfven, partiledare
Helene Hellmark Knutsson, finanslandstingsråd i opposition, Stockholms läns landsting
Karin Wanngård, oppositionsborgarråd, Stockholms stad

14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och äldreminister)

Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik

Utdrag ur debattartikel publicerad på Aftonbladet Debatt 11 mars, 2014

Det är allvar nu. Skolresultaten faller, Sverige rasar i internationella mätningar samtidigt som klyftorna i skolan växer. Regeringen låtsas att det inte finns några skillnader mellan dem och oss i skolpolitiken. Det är deras sista utväg: att påstå för väljarna att det inte finns några alternativ. Det är fel. Det finns minst fem stora konflikter:

Resurser till skolan vs. stora ofinansierade skattesänkningar
I den budget som började gälla i januari i år satsade regeringen 20 gånger mer på skattesänkningar än på skolan. Nu diskuterar regeringspartierna om de ska sänka skatten 2015 eller 2017, men det som är tydligt är att samtliga regeringspartier har antagit nya stora skattesänkningsprogram för framtiden. Vi väljer en annan väg. I vårt budgetalternativ lade vi nära fyra miljarder kronor mer än regeringen för att stärka skolan.

Mindre klasser och tidiga insatser vs. färre lärare i skolan
Under regeringens tid har 1000 speciallärare och specialpedagoger och totalt 12 500 pedagogiska tjänster försvunnit ur den svenska skolan. Det måste få ett stopp. Vi vill investera i mindre klasser de första åren i skolan, i fler speciallärare och specialpedagoger. Det krävs för att eleverna ska få mer tid med skickliga lärare och för att alla barn ska få det stöd de behöver.

Jämlik skola vs. vidgade klyftor
OECD visar väldigt tydligt att de mest likvärdiga skolsystemen också blir de mest högpresterande. Att investera i en jämlik skola ger därför inte bara alla barn samma chans att lyckas i livet, det är också det som krävs för att Sverige ska bli en högpresterande kunskapsnation.

Regeringen har vidgat klyftorna i skolan, till exempel infört läx-rut så att de barn vars föräldrar kan betala kan få läxhjälp. Vi vill satsa på stöd till de skolor och elever som behöver det som mest, och inte minst läxhjälp för alla, för att skapa en mer jämlik skola.

Stopp för vinstjakt i skolan vs. marknadsskola
Regeringen ser skolan som vilken marknad som helst, och skolor ska kunna försvinna från en dag till en annan. Vi vill sätta stopp för överetableringar, konkurser och vinstjakten i skolan så att resurserna går till det som var meningen: att utbilda våra barn.

Fler utbildningsmöjligheter vs. nedskärningar i högre utbildning
Sedan 2011 har regeringen dragit ned 18 000 högskoleplatser och de planerar att dra ned med ytterligare 7000 under nästa mandatperiod. Samtidigt sänks ambitionerna i gymnasiet. Vi vill göra gymnasiet obligatoriskt, och samtidigt skapa vägar för alla att klara av den utbildning som blivit ett grundkrav på arbetsmarknaden. Vi vill öka ungas möjligheter att studera och allas möjligheter att vidareutbilda sig.

Det är förståeligt att regeringen försöker dölja de konflikter som finns, eftersom det riktar ljuset mot de felprioriteringar de gjort under de senaste åtta åren.

Men skolan behöver inte fler bortförklaringar eller pseudodebatter. Den behöver en regering som prioriterar och tar ansvar. Våra gemensamma resurser behöver investeras i våra barns skola. Investeringar för att det ska vara skickliga lärare som står framför våra barn i klassrummet. För att våra barns klasser ska vara mindre så att de får mer tid med sina lärare. Och för att skapa en jämlik skola där vartenda barn lyckas.

Stefan Löfven, Partiledare
Magdalena Andersson, Ekonomisk-politisk talesperson
Ibrahim Baylan, Utbildningspolitisk talesperson

Kompetensförsäkring för lärare

Utdrag ur debattartikel, publicerad i DN 13 februari 2014.

Uppgiften att utbilda våra barn är central i samhället. Vi lägger våra barns framtid i lärarnas händer, och ber dem att ge eleverna möjligheten att bli kunnigare och mer begåvade än vad vi någonsin varit. Det är ett stort uppdrag, värt respekt.

Lärarna ges idag inte tillräckligt bra förutsättningar för sitt viktiga uppdrag och läget i skolan är mycket allvarligt. Skolresultaten sjunker och klyftorna i skolan ökar. PISA-undersökningen visade att svensk skola rasar snabbast av alla OECD-länder och att likvärdigheten försämrats kraftigt. Det är dags att sätta skolan på rätt kurs.

Den moderatledda regeringen har struntat i att göra vad som krävs för att vända den negativa trenden. Statministern har låst sig vid att skolan inte behöver mer resurser. Det är helt fel. Om vi ska lyckas vända den negativa utvecklingen i skolan så måste skolan tillföras mer resurser här och nu. Skolan tål inte fler skattesänkningar.

Staten behöver nu ta ett större ansvar. Staten behöver tillföra mer resurser till skolan för mindre klasser och fler speciallärare, till lärarutbildningen, och till högre lön, fler karriärvägar och till bättre kompetensutveckling för lärare. Den möjligheten har staten redan idag – men den borgerliga regeringen har inte valt att göra det utan istället konsekvent fokuserat på att sänka skatten.

Vår skolpolitik är inriktad på att stärka läraryrket och dessa sju områden är då centrala:

1. **Nationell samling för läraryrket**
2. **Kompetensförsäkring för lärare**
3. **Högre kvalitet och krav i lärarutbildningen**
4. **Högre lön och bättre arbetsvillkor**
5. **Minskad administration**
6. **Starka pedagogiska ledare**
7. **Mindre klasser och fler speciallärare**

Istället för att ständigt prioritera skattesänkningar före skolan och träta om huvudmannaskapet borde regeringen här och nu investera i lärarna och mindre klasser. I regeringen senaste budget satsade de 20 gånger mer på skattesänkningar än på skolan, och redan nu har de sagt blankt nej till statligt stöd för mindre klasser. Det är fel väg för Sverige. Vi socialdemokrater känner tillit till den svenska lärarkåren, och när vi lägger våra barns framtid i lärarnas händer ska vi också ge dem resurserna och verktygen för att lyckas.

Stefan Löfven, partiordförande

Skickliga lärare viktigast för resultat

Utdrag ur debattartikel, publicerad i Ny Teknik 18 februari 2014.

Behovet av kompetens inom teknik och tillverkning blir allt större och vårt framtida välstånd bygger på att företagen hittar rätt arbetskraft. Därför krävs kraftfulla investeringar skolan, skriver Stefan Löfven och Ibrahim Baylan.

Politik måste alltid handla om framtiden, om att lösa de utmaningar som Sverige står inför. En helt avgörande fråga för vårt framtida välstånd är att svenska företag kan hitta den kompetens de söker. Så är det inte i dag.

Samtidigt som arbetslösheten är hög, lider Sverige av ett rekryteringsgap på arbetsmarknaden. Vart femte rekryteringsförsök misslyckas på grund av att företagen inte hittar rätt personal.

Inte minst blir behovet av kompetens inom teknik och tillverkning allt större. Enligt SCB kommer det att saknas upp emot 50 000 ingenjörsutbildade år 2030, främst gymnasie- och högskoleingenjörer. Samtidigt är bristen på behöriga tekniklärare i dag enorm. Det är inte acceptabelt.

Sveriges välstånd är starkt beroende av att vi har framgångsrika teknikföretag med världsledande produkter och tjänster. Därför ska vi stärka vår internationella konkurrenskraft – inte slarva bort den.

Vi socialdemokrater är tydliga med att det behövs kraftfulla investeringar i skola och utbildning för att möta framtidens behov. För att stärka förutsättningarna för teknikundervisningen och teknikindustrin ser vi fyra insatser som prioriterade:

1. Investera i lärarna
2. Utveckla Teknikcollege
3. Förbättra studie- och yrkesvägledningen
4. Fler utbildningsplatser på Yrkeshögskola, högskola och universitet

Socialdemokraterna har satt ett mål framför alla andra: Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU år 2020. Då måste fler jobb skapas och människor vara rustade att ta de jobb som växer fram. För att möta framtidens behov av teknisk kompetens vill vi investera i lärarna, utveckla kopplingen mellan skola och näringsliv, förbättra studievägledningen och satsa på fler utbildningsplatser.

Vår prioritering är tydlig: Investeringar i en bättre skola och utbildning går före fler skattesänkningar.

Stefan Löfven, partiordförande
Ibrahim Baylan, utbildningspolitisk talesperson

Sidan uppdaterades senast: 2014-02-20 11:18

Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola

En regering som inte lyssnar på forskningen när resultaten är obekväma klarar aldrig att vända den negativa trenden i den svenska skolan. I vår strategi för att få skolan på rätt köl i igen är det centralt att minska klyftorna i skolan, skriver Stefan Löfven och Ibrahim Baylan på Aftonbladet debatt 140418.

Fredrik Reinfeldt (M) frågades i helgen ut i Ekots lördagsintervju. Han framhöll där att den växande skolsegregationen där resultatskillnaderna ökat kraftigt mellan olika skolor inte är ett problem. Inget kunde vara mer fel. Statsministern har av ideologiska skäl valt att prioritera ner avgörande investeringar i skolan till förmån för omfattande skattesänkningar och har varit helt tondöv inför det växande missnöjet med vinstjakten i skolan – helt enkelt för att M betraktar skolan som vilken marknad som helst. Hittills har regeringens linje varit att skylla alla problem i skolan på tidigare regeringar, vilket varken väcker respekt eller signalerar ansvar.

Att han nu dessutom talar på tvärs mot den samlade skolforskningen är djupt oroande. En regering som inte lyssnar på forskningen när resultaten är obekväma klarar aldrig att vända den negativa trenden i den svenska skolan.

Såväl OECD, som anordnar Pisa-undersökningen, som Skolverket visar att skillnaderna mellan skolor ökar kraftigt i Sverige. OECD visar också att det är tydligt att de skolsystem som presterar högst resultat också är de som är mest jämlika – där barn oavsett sina föräldrars utbildningsnivå klarar sig bra i skolan.

Regeringen har uppenbarligen slut på idéer och Reinfeldt visar genom uttalandena i Ekots lördagsintervju att regeringens skolpolitik saknar bas forskningen.

I Socialdemokraternas strategi för att få skolan på rätt köl i igen är det centralt att minska klyftorna i skolan. Lägg till detta mindre klasser de första åren i skolan, tidiga insatser genom fler speciallärare och specialpedagoger, att stärka läraryrket och stoppa vinstjakten i skolan.

Vi ser fyra huvudåtgärder som måste komma till för att skapa en jämlik skola.

1. Resurser efter behov – från kommun och stat
   Vi har år efter år drivit på för att skollagen ska skrivas om så att kommuner får i uppgift att fördela resurser till skolan efter elevernas behov. Men även staten behöver ta ett större ansvar. Vi har därför föreslagit särskilda resurser till utvecklingsprogram för de skolor som har tuffast förutsättningar. Samtidigt ska läxrut avskaffas och dessa resurser ska i stället investeras i skolan.
2. De skickligaste lärarna till skolor med tuffast förutsättninga
   Skolorna med de tuffaste förutsättningarna behöver möjlighet att attrahera de skickligaste lärarna till skolan genom högre lön. Vi har därför föreslagit en särskild satsning om 50 miljoner kronor – det skulle exempelvis räcka till 5 000 kronor mer i månadslön för cirka 600 lärare till dessa skolor runt om i hela landet.
3. Ett skolsystem med minskade klyftor
   Såväl kommunala som fristående skolor ska få i uppdrag att bidra till minskade klyftor i skolan. Nya fristående skolor som vid ansökan om att få starta väntas bidra till en ökad skolsegregation ska inte ges tillstånd. Elever och föräldrar ska också fortsättningsvis kunna välja skola, men riskkapitalbolag ska inte längre fritt kunna etablera fristående skolor.
4. Stoppa vinstjakten i skolan
   Ingen bolagsägd skola ska kunna göra vinst på att skära ned på antalet lärare eller andra viktiga delar i verksamheten. Lärartäthet och andra kvalitetsrelaterade kostnader ska regleras.

Det är bra att den moderatledda regeringen börjat skrotat sin egen skolpolitik då den visat sig inte fungera och att de i stället börjat kopierat vissa av våra skolförslag. Men ska skolan komma på rätt köl så måste klyftorna i skolan minska. Det kräver politiker som har insikt om hur ökande klyftor leder till såväl lägre skolresultat och mer ojämlika livschanser för våra barn.

Stefan Löfven, partiordförande
Ibrahim Baylan, utbildningspolitisk talesperson

Sidan uppdaterades senast: 2014-04-25 17:06

Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola

Debattartikel publicerad på DN debatt, 30 januari 2013.

Sverige är ett av världens främsta länder att leva i. Genom hårt arbete och gemensamma investeringar i utbildning, arbetsliv och forskning har vi byggt upp ett modernt och konkurrenskraftigt samhälle.

Men nu går utvecklingen i Sverige åt fel håll. Sverige har nu högst arbetslöshet i Norden. Med 8,1 procent är arbetslösheten även högre än i de flesta jämförbara länder i Europa, exempelvis Belgien, Holland, Storbritannien och Tyskland. Långtidsarbetslösheten har nästan tredubblats under Reinfeldts regeringstid. Ungdomsarbetslösheten har bitit sig fast på mycket höga nivåer och idag har 30 000 unga varit arbetslösa mer än sex månader.

I svåra tider har Sverige tidigare omfamnat strukturomvandlingen på arbetsmarknaden med en politik som bidragit till framväxten av nya och mer kvalificerade jobb. I den svenska modellen har utbildningspolitiken syftat till att lyfta Sverige, höja utbildningsnivån och stärka konkurrenskraften.

Men efter sex år med Reinfeldt är det tydligt att regeringen prioriterar bort det som är Sveriges framgångsrecept. Istället har regeringen slagit in på en väg med allt lägre ambitioner för skolan och sänkta krav på eleverna. Nu föreslås till och med ettåriga gymnasieprogram utan krav på teoretiska ämnen. Svenska gymnasister ska inte längre bli behöriga till högre studier, samtidigt som antalet platser på högskolor och universitet minskas – trots att söktrycket är högre än någonsin.

Regeringen väljer också konsekvent bort investeringar i utbildning och gör istället stora nedskärningar i gymnasieskolan. Regeringen har redan skurit ned 675 miljoner kronor på gymnasiet under 2012. Dessutom planeras ytterligare nedskärningar om 1360 miljoner under 2014. Sverige har nu den första regeringen i vår historia – och förmodligen den enda i världen – som sänker utbildningsambitionerna för nästa generation.

Detta bidrar till att resultaten i den svenska skolan försämras för sjätte året i rad. Det är en mycket oroväckande utveckling i en värld som kräver allt mer av människor i form av kunskaper och utbildning.

Denna utveckling måste vändas. I dag är en gymnasieutbildning en förutsättning för att klara sig bra på arbetsmarknaden. Arbetslösheten för unga som inte har en slutförd gymnasieutbildning är mer än dubbelt så hög som för dem som har en gymnasieexamen. Unga som saknar en gymnasieutbildning löper en mycket stor risk att inte kunna försörja sig själva, och istället behöva förlita sig på familjens stöd eller socialbidrag.

Vi socialdemokrater accepterar inte att unga människor fastnar i passivitet och långvarig arbetslöshet. Unga ska få den kompetens de behöver för att få ett jobb, utvecklas inom ett yrke och känna yrkesstolthet.

I över 50 år har den obligatoriska skolgången varit nioårig. Idag är det en utbildning som är långt från tillräcklig. Utbildningssystemet måste hänga med så att det motsvarar kraven från dagens och morgondagens arbetsliv. När nästintill samtliga arbetsgivare kräver gymnasieutbildning ska inte ungdomar stå utan en gymnasieexamen.

Inför vår partikongress i april föreslår vi därför att gymnasieskolan görs obligatorisk upp till 18 års ålder. Det är ett ambitiöst, men realistiskt steg. Det gör att den nuvarande skolplikten förlängs, samtidigt

som det finns möjlighet till dispens för ungdomar som har mycket goda skäl.

Denna reform behöver mötas med stora insatser för att alla unga ska ha möjlighet att nå en gymnasieexamen. Idag går de allra flesta, cirka 99 procent, vidare från grundskolan till gymnasiet men många hoppar av under det första eller andra studieåret. Samtidigt som kraven på de unga höjs måste stödet till eleverna stärkas.

Eleverna ska få det stöd de behöver för att klara sin utbildning. Det är samhällets och skolans ansvar. Skoltrötthet kan aldrig mötas med uppgivenhet eller kravlöshet. Skolan behöver jobba strategiskt med att behålla elevers studiemotivation och individualisera stödet till varje elev. Det viktigaste är att eleverna möter skickliga och engagerade lärare som hjälper och motiverar i skolarbetet. Därför vill vi investera i lärarnas kompetens och fortbildning. En stärkt elevhälsa är också central för att fler elever ska nå målen i skolan.

Det ska också finnas många olika vägar till gymnasieexamen. Utöver de vägar som finns idag vill vi utveckla folkhögskolornas roll och ge elever möjlighet att liksom i vårt förslag om utbildningskontrakt för unga arbetslösa kombinera gymnasiestudier med praktik. För att höja kvaliteten i utbildningen och öka elevernas studiemotivation vill vi också reformera gymnasiets yrkesprogram så att de får en närmare koppling till relevant bransch.

Detta kommer att kräva resurser. Men kostnaden för att låta unga hamna utanför arbetslivet är betydligt högre. Vi socialdemokrater motsätter oss därför regeringens kraftiga nedskärningar i gymnasieskolan och vill istället investera mer i gymnasieskolan.

Investeringar behöver också göras redan i grundskolan. Kunskapsresultaten i skolan har blivit sämre för varje år regeringen haft makten. Den utvecklingen vill vi vända. Fokus på tidiga insatser i skolan behöver stärkas. Alla elever ska ges en stabil grund som de sedan kan bygga vidare på. Därför satsar vi på mindre klasser i de lägsta årskurserna, och föreslår sammanlagt investeringar om 3 miljarder för att ge alla barn rätten till en bra skola.

Vi har möjlighet att göra Sverige världsledande. Ska framtida generationer kunna ha det lika bra eller bättre än oss krävs mer samarbete och mer gemensamt ansvar för skolan. Att Sverige når en världsledande utbildningsnivå är nyckeln till framtidens jobb men också till människors frihet att forma sina egna liv. Därför är uppdraget att säkra alla ungas rätt till en ordentlig utbildning är inte bara något vi har råd med – det är det som gör oss rika.

Stefan Löfven, partiordförande
Ibrahim Baylan, utbildningspolitisk talesperson

Insatser behövs för fler skickliga lärare

Debattartikel publicerad på DN-debatt 30 mars 2013.

Det finns inget viktigare för elevernas kunskapsutveckling än att de möter skickliga lärare. När resultaten i den svenska skolan nu faller, är det därför tydligare än på länge att lärarna måste stå i centrum för skolpolitiken. Att vända utvecklingen i skolan är den viktigaste framtidsutmaningen Sverige står inför. I detta är lärarna helt avgörande. Lärarförbundet och Socialdemokraterna delar en gemensam syn på att läraryrket måste bli ett framtidsyrke.

Svensk skola har två stora utmaningar. Utvecklingen mot ständigt försämrade skolresultat måste vändas. Därtill måste likvärdigheten i skolan stärkas, så att familjebakgrunden spelar mindre roll för elevernas resultat. För att dessa mål ska kunna nås måste fler vilja vara och bli lärare. Vi vill se fler unga begåvningar söka sig till läraryrket. Ska Sverige stå starkt i den globala konkurrensen måste läraryrket bli mer attraktivt och erbjuda goda utvecklings- och karriärmöjligheter. Det ska löna sig att vara en skicklig lärare.

Under de senaste åren har lärarrollen förändrats. Lärare ska göra mer av allt och uppdraget detaljregleras allt mer. Skoldebatten har inte tagit sin utgångspunkt i lärarnas kunskaper och erfarenheter och det som forskningen säger fungerar i skolans vardag. Att lärare nu tar plats i diskussionen om skolutveckling är utmärkt. Oavsett hur vi ser på enskilda politiska förslag, är vi överens om att svensk skola och svensk skolpolitik måste börja ta tillvara kraften hos lärarna. Vi måste i betydligt större utsträckning känna tillit till lärarnas kompetens.

Den svenska skolan har genomgått stora förändringar. En del reformer har vi – var för sig som lärarorganisation och politiskt parti – välkomnat, en del har vi kritiserat. Nu behöver skolan arbetsro. De grundläggande villkoren för skolan kan inte förändras varje mandatperiod. Skolan behöver långsiktigt hållbara spelregler och en samsyn över partigränserna. Betygssystemet är ett exempel där det behövs, och också har funnits, överenskommelser. Det vill vi se mer av.

Skolpolitiken bör fokusera på det som verkligen gör skillnad: att utveckla lärarrollen. Förutsättningar för skickliga lärare kräver insatser på flera nivåer.

Mindre klasser – mer tid för eleverna. Lärares arbetssituation behöver förändras så att de ges reell möjlighet att utveckla undervisningen. Mindre klasser i de lägre åldrarna är nödvändigt för att lärare ska ha chans att se och stötta varje elev.

Undervisningens kvalitet i centrum. Alltför mycket av lärarens tid går i dag till administration och andra sysslor. Att det finns skickliga administratörer, skolhälsovårdspersonal och vaktmästare i skolan är viktigt i sig – och det ger dessutom lärarna mer tid att koncentrera sig på undervisningen. Det behöver rensas på lärarnas bord. De skriftliga omdömena bör tas bort i hela grundskolan. Att undervisningens kvalitet prioriteras – snarare än administration och byråkrati – är en viktig fråga för alla skolor. En del i detta är en bättre it-användning i skolan. Smarta tekniska lösningar krävs för att förenkla administrationen. Digitala verktyg ska förstås också vara vardag i undervisningen och finnas till hands för lärarna. Vi vill därför se en nationell it-strategi för skolan.

Resurser efter behov. Föräldrars utbildningsnivå har blivit allt mer avgörande för elevernas resultat. Detta samtidigt som resultaten

sjunker. Denna utveckling måste brytas snabbt. OECD:s jämförelser visar tydligt att länder med likvärdiga skolsystem också har högst resultat. Bara i lite drygt var fjärde kommun ges en tilläggsresurs baserad på skolans socioekonomiska struktur. Därför behöver skollagen vara tydlig med att skolhuvudmännen ska fördela resurser till skolan efter elevernas behov. Det skapar förutsättningar för mindre elevgrupper och större möjligheter för lärare att sätta in rätt åtgärder i rätt tid.

Fokus på skolledarna. Skolan formas av lärare, elever och skolledare. Undersökning efter undersökning visar att skolledarna lägger mest tid på administration och ekonomi. Tiden för att leda en skola med ett tydligt fokus på det pedagogiska uppdraget är för liten. Skolledarna behöver ett starkt stöd för att kunna sätta det pedagogiska uppdraget främst.

Låt forskningen spela större roll. Skolan är alltför viktig för att vara ett slagfält för löst tyckande. För att lyckas förbättra resultaten i svensk skola måste utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Resurserna till forskning om och i skolan behöver öka och resultaten användas av lärare och skolledare i alla skolor. Karriärvägar och kollegialt lärande är två viktiga pusselbitar. Ska skolan vara en kunskapsorganisation på riktigt, krävs att lärare och skolledare både utvecklar och använder ny kompetens.

Vi behöver en modern skola som svar på framtidens utmaningar. Välutbildade lärare som har verklig möjlighet att se varje elev, och som har samhällets förtroende att utbilda framtida generationer, är grunden. Så når alla elever målen i en likvärdig och bra skola. Inget är viktigare.

Stefan Löfven, Partiordförande Socialdemokraterna
Eva-Lis Sirén, Ordförande Lärarförbundet

En tickande bomb

Artikel publicerad i Dagens Industri 14 mars 2013

Ungdomsarbetslösheten är en tickande bomb. Den hotar livschanserna för hundratusentals unga på tröskeln till vuxenlivet, och den gör vårt samhälle totalt sett fattigare. Frågan är alltför viktig för att bli en bricka i det politiska spelet. Här krävs pragmatiska lösningar.

Dagens ungdomsarbetslöshet är 24,8 procent enligt SCB. Det är en betydligt högre siffra än i jämförbara länder som Finland, Danmark, Norge och Tyskland. Särskilt oroväckande är den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa unga. Följer vi rege-ringens linje talar allt för att en betydande del av dessa unga kommer att få det svårt på arbetsmarknaden även senare i livet.

För trots att fler än 400 000 svenskar går utan arbete rapporterar Svenskt Näringsliv att vart femte rekryteringsförsök misslyckas. Den obehagliga sanningen är att vi befinner oss i en situation där relationen mellan antalet lediga jobb och graden av arbetslöshet blir allt svagare. En del av förklaringen till detta ligger i utvecklingen av skolresultaten, och därmed kompetensnivån hos den framtida arbetskraften.

2009 saknade nästan var femte elev grundläggande kunskaper i läsförståelse i Pisa-undersökningen. Det är den årskull som i dag är 19 år och just ska ut på arbetsmarknaden. Andelen har ökat kraftigt på kort tid och siffran är alarmerande – om denna utveckling fortsätter innebär det att cirka 20 000 unga varje år lämnar årskurs nio utan tillräcklig läsförmåga. På -bara fem år är -antalet uppe i 100 000 unga, vars

utsikter på framtidens arbetsmarknad måste betraktas som mycket dystra.

I dag är en gymnasieutbildning helt enkelt en förutsättning för att klara sig bra i arbetslivet. Arbetslösheten för unga som inte har en slutförd gymnasieutbildning är mer än dubbelt så hög som för dem som har en gymnasieexamen. Den borgerliga regeringens svar har varit att sänka kunskapskraven på gymnasiet och satsa stora summor skattepengar på att subventionerna fram jobb med lägre utbildningskrav.

Målsättningen har misslyckats – jobben blir inte fler – och anledningen är verkligheten:

Samtidigt som Fredrik Reinfeldt kraftigt har skurit ned på gymnasiet, visar SCB:s prognoser att efterfrågan på arbetskraft med hög utbildningsnivå kommer att öka mycket de -kommande 20 åren. Antalet jobb för personer med minst fullföljd gymnasieutbildning tros växa med över en halv miljon, samtidigt som behovet av arbetskraft med högst grundskole-utbildning väntas minska med 230 000 personer.

Oavsett hur mycket skattepengar regeringen sparar in på skolan för att i stället smeta ut på ineffektiva -reformer, går det helt enkelt inte att backa samhällsutvecklingen. Svenska folket ser det som regeringen inte ser – **sex av tio uppger i en nyligen genomförd mätning av Novus att skolan har utvecklats åt fel håll de senaste sex åren,** och nästan åtta av tio är oroliga för skolans utveckling. I själva verket är Sverige troligtvis det enda land i världen vars regering medvetet sänker utbildningsambitionerna för nästa generation.

Socialdemokraterna väljer en helt annan väg. En ung person som söker jobb och som vänder sig till samhället för hjälp ska inte bli hänvisad till sysslolöshet med bidrag. Tills han eller hon klarar sin egen försörjning ska tiden fyllas med studier eller praktik.

Det ekonomiska läget gav oss i vår senaste budget utrymme att finansiera ett ungdomsarbetslöshetsstopp, innehållandes 33 000 jobb- och utbildningsplatser för unga.

Våra förslag innebär kraftfulla satsningar på utbildningens kvalitet, från minskade klasstorlekar i skolans första årskurser via obligatoriskt gymnasium till investeringar i högskolan. Därtill lägger vi en uppdaterad näringspolitik för att skapa en konkurrenskraft i världsklass. Det finns inga genvägar.

Vägen mot full sysselsättning går bortom plakatpolitik och valtaktik, snabba lösningar och politiska modeord. I dag besöker jag Volvosteget i Köping, ett utbildningsprogram där ett av Sveriges mest framtidsinriktade och konkurrensutsatta företag väljer att ta kompetensförsörjningen i egna händer. Ambitionen är att utbilda 1 200 unga för framtidens behov.

Näringslivet har helt enkelt förstått att man möter högre krav med rejäla ansträngningar. Ungdomarna själva förstår detta, och väljer bort de gymnasieprogram där regeringen har slopat högskolebehörigheten.

Socialdemokraterna har förstått detta, och vi inriktar därför hela vår politik på att bekämpa arbetslösheten.

Stefan Löfven, partiordförande

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)

Fas 3 inte värdigt det svenska samhället

Utdrag ur debattartikel i Aftonbladet, publicerad 26 mars 2014.

Jag tror många är överens om vad Sverige bör vara. Vi vill ha ett samhälle som gör det möjligt för dig att förverkliga din egen idé om vad du vill göra i livet, oavsett vem du är. Ett samhälle där det är tanken i ditt huvud, inte dina föräldrars position eller pengarna i din plånbok, som avgör vad du kan göra med livet.

Det är just därför regeringens Fas 3 är en sådan absurd konstruktion. Denna slutstation för arbetslösa – som i dagarna fyller fem år – går tvärt emot så många svenskars värderingar.

I Fas 3 ska du arbeta, men inte för en riktig lön, utan rätt till semester – och med arbetsuppgifter vars främsta kännetecken ska vara att de inte behövs. Dess enda mål är att sysselsätta människor, samt fungera i avskräckande syfte.

Det är också ekonomisk vansinne att ge skattepengar till företag för att hitta på dessa arbetsuppgifter som inte behövs, särskilt när detta blivit en miljardbransch. Fas 3 växer ständigt och omsluter i dag 36 000 människor. Skulle det vara ett företag skulle det vara ett av Sveriges absolut största, betydligt större än till exempel ICA med 21 000 anställda.

Självklart finns det en annan väg. Vi socialdemokrater har satt upp målet om EU:s lägsta arbetslöshet 2020, och att antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka. Men då krävs det att människor får arbete på riktigt.

Så i stället för att ge företag pengar för att hitta på arbetsuppgifter vill vi ge de människor som i dag är fastlåsta i Fas 3 en riktig lön för att

utföra riktiga arbetsuppgifter. Uppgifter som för samhället framåt. Det kan vara att rusta upp ditt närområde, att ta en promenad och samtala med en äldre människa, att på olika sätt vårda och bidra till samhället. Det kan också vara att gå en riktig utbildning som ger dig kompetens att ta ett av de yrken som det råder brist på i dag.

I höst kan Sverige få en nystart. Vi kan svänga av från skattesänkarvägen och i stället investera för fler jobb, kraftsamla för att mota tillbaka ungdomsarbetslösheten, höja kunskapsresultaten i den svenska skolan och återupprätta förtroendet för välfärden. Då finns ingen plats för meningslösa och dyra åtgärder som Fas 3. Så låt oss ta tillfället i akt att lagom till femårsdagen lova att avskaffa eländet. Då lovar vi också att dessa 36 000 människor får utbilda sig till jobb eller utföra riktiga arbetsuppgifter med schyssta villkor i stället. Allt annat är ovärdigt i ett Sverige som står upp för allas möjlighet att arbeta och göra rätt för sig och på så sätt forma sin egen framtid.

Stefan Löfven, partiordförande

Sverige har högst arbetslöshet i Norden

Utdrag ur debattartikel, publicerad i DN 14 mars 2014.

Sverige är ett land att vara stolt över. Men att vara stolt innebär inte att vi ska blunda för de samhällsproblem som växer fram och som kräver nya politiska svar. För två år sedan inledde Samak, de socialdemokratiska partierna och landsorganisationerna i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island, det största forskningssamarbetet i den nordiska arbetarrörelsens historia. En stor grupp fristående forskare fick i uppdrag att utvärdera den nordiska modellen och beskriva möjligheterna till utveckling av den fram till 2030.

I uppdraget ingick även att göra jämförelser av utvecklingen av den nordiska modellen mellan länderna. I dag släpper Tomas Berglund vid Göteborgs universitet och Ingrid Esser vid Stockholms universitet rapporten om Sveriges position vid ett stort seminarium i Saltsjöbaden utanför Stockholm. Rapporten gör en komplex genomgång av Sveriges position och vi vill lyfta fram tre starka varningstecken från resultatet:

1. Sverige har högst ungdomsarbetslöshet i Norden men allt lägre investeringar i utbildning och forskning.
2. Sverige har ökat privatiseringen kraftigt, och förtroendet för välfärdsinstitutioner faller.
3. Sverige slår Nordenrekord i fattigdom med den högsta andelen fattiga på 20 år.

Rapporten är oberoende och drar inga egna politiska slutsatser, men för oss talar siffrorna sitt tydliga språk. Den borgerliga regeringens 130 miljarder i skattesänkningar har inte lett till minskad ungdomsarbetslöshet – tvärtom har den ökat. De omfattande och ideologiskt drivna privatiseringarna som har lett till mer vinster i välfärden har

inte ökat folkets förtroende för välfärden – tvärtom har förtroendet sjunkit. Privatiseringar och skattesänkningar har heller inte lett till minskad fattigdom som utlovades 2006 – även där har utvecklingen gått i motsatt riktning.

I dag är det sex månader kvar till riksdagsvalet. Valet handlar i grunden om vilken väg Sverige ska ta framöver. Vi tar de alarmerande varningstecken som publiceras i dag på allvar. Vi vill i stället avsluta ungdomsarbetslösheten och genom investeringar i praktik och traineeplatser, utbildning och jobb garantera att ingen ung är arbetslös längre än 90 dagar. Vi vill satsa på en aktiv näringspolitik med investeringar i samverkan, forskning och arbetsmarknadsutbildning så att nya jobb kan växa fram. Och vi väljer investeringar och demokratiskt ansvar för skolan och sjukvården framför nya privatiseringar och skattesänkningar.

Det är dags att helt enkelt vända trenden som beskrivs i rapporten och gå från privat risk och skuldsättning till gemensamt ansvar och investering. Bara så kan Sverige åter ta ledningen bland våra nordiska grannländer och fortsätta vara ett land att vara stolt över för generationer framåt.

Stefan Löfven, partiordförande
Karl-Petter Thorwaldsson, ordförande LO

Sidan uppdaterades senast: 2014-03-14 15:39

Regeringens regelverk låser in de arbetslösa

Publicerad i Aftonbladet 7 februari 2013

En viktig förklaring till den framgångsrika exportindustrin som byggt Sveriges välstånd har varit vår unika förmåga till omställning och förnyelse. Till skillnad från många andra länder har vi inte motarbetat förnyelsen – vi har välkomnat den.

Det har varit möjligt eftersom vi har haft ett väl fungerande system för omställning. Den som förlorat jobbet har haft möjligheten att skaffa nya yrkeskunskaper och hitta ett nytt jobb, utan att familjens ekonomi slagits i spillror.

När den internationella konkurrensen hårdnade blev det allt tydligare att den svenska modellen var en oumbärlig konkurrensfördel. I början på 2000-talet började till och med World Economic Forum i Davos hylla den.

Men trots att Fredrik Reinfeldt solar sig i glansen av den svenska modellen så har han förstört Sveriges unika omställningsförmåga. Regeringen har skurit ned på utbildning och kompetensutveckling, låst in människor i ineffektiva massåtgärder och misskött dialogen med näringslivet. Istället för att förnya Arbetsförmedlingen har Reinfeldt bakbundit arbetsförmedlarna med ett byråkratiskt regelverk och centralstyrning.

Företagen vittnar om hur de får allt sämre service av Arbetsförmedlingen, och att de inte längre ser det som en väg att hitta kompetent personal. Många arbetssökande berättar om meningslösa insatser och stelbenta regler som hindrar dem från att gå utbildningar som skulle leda till jobb. Arbetsförmedlingens personal beskriver själva en tystad myndighet och frustration över att de verktyg de har är för få, och för trubbiga. Dessutom har regeringen satt i system att människor måste vara arbetslösa ett visst antal dagar innan de kan få stöd – i stället för

att redan från dag ett ha fokus på att hitta en väg framåt.

Arbetsförmedlingens verksamhet har allt mer riktats mot att disciplinera de arbetslösa. Trots att över 400 000 människor letar efter arbete har många arbetsgivare svårt att hitta personal. KI konstaterar att matchningen på arbetsmarknaden försämrats markant de senaste åren. I arbetslöshetens Sverige råder det brist på allt från förskolelärare till kranförare, betongarbetare och sjuksköterskor.

Så här kan vi inte ha det. Vi socialdemokrater har en politik för att arbetslösa ska få arbete, praktik eller studier. Vi vill driva en aktiv näringspolitik för fler och växande företag. Vi vill satsa offensivt på utbildning på alla nivåer, och åtgärda det enorma slöseri som rekryteringsgapet innebär i form av arbetslöshet och utebliven tillväxt. Vi vill skapa en ny service som matchar arbetsgivare med människor med rätt kompetens.

I dag håller vi rundabordssamtal i riksdagen med forskare, experter och organisationer för att i samverkan förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En komponent är en kraftigt moderniserad arbetsförmedling. I dialog med professionen vill vi förnya styrningen så att resurserna kan användas friare och arbetsförmedlarna får utnyttja sin kompetens. Regelstyrningen ska minska och ersättas med ett resultatinriktat arbete för att människor ska få jobb.

Vi vill att Arbetsförmedlingen ska bli en konstruktiv samarbetspartner till kommuner, omställningsorganisationer och privata aktörer. Företagen och de arbetssökande ska ges högkvalitativ service som möter deras behov. Vi är bestämda med att åstadkomma en verklig förändring. Sverige förtjänar en framtidsinriktad regering som vågar tänka nytt och ompröva sådant som inte fungerar, och som driver på för fler jobb och starkare konkurrenskraft.

Stefan Löfven
Ylva Johansson

Utveckla arbetsförmedlingen

Debattartikel publicerad på Aftonbladet debatt 7 februari 2013.

Vi vill att Arbetsförmedlingen ska bli en konstruktiv samarbetspartner till kommuner, omställningsorganisationer och privata aktörer. Företagen och de arbetssökande ska ges högkvalitativ service som möter deras behov. Vi är bestämda med att åstadkomma en verklig förändring. Sverige förtjänar en framtidsinriktad regering som vågar tänka nytt och ompröva sådant som inte fungerar, och som driver på för fler jobb och starkare konkurrenskraft, skriver Stefan Löfven och Ylva Johansson i en debattartikel.

En viktig förklaring till den framgångsrika exportindustrin som byggt Sveriges välstånd har varit vår unika förmåga till omställning och förnyelse. Till skillnad från många andra länder har vi inte motarbetat förnyelsen – vi har välkomnat den. Det har varit möjligt eftersom vi har haft ett väl fungerande system för omställning. Den som förlorat jobbet har haft möjligheten att skaffa nya yrkeskunskaper och hitta ett nytt jobb, utan att familjens ekonomi slagits i spillror. När den internationella konkurrensen hårdnade blev det allt tydligare att den svenska modellen var en oumbärlig konkurrensfördel. I början på 2000-talet började till och med World Economic Forum i Davos hylla den.

Men trots att Fredrik Reinfeldt solar sig i glansen av den svenska modellen så har han förstört Sveriges unika omställningsförmåga. Regeringen har skurit ned på utbildning och kompetensutveckling, låst in människor i ineffektiva massåtgärder och misskött dialogen med näringslivet. Istället för att förnya

Arbetsförmedlingen har Reinfeldt bakbundit arbetsförmedlarna med ett byråkratiskt regelverk och centralstyrn

Företagen vittnar om hur de får allt sämre service av Arbetsförmedlingen, och att de inte längre ser det som en väg att hitta kompetent personal. Många arbetssökande berättar om meningslösa insatser och stelbenta regler som hindrar dem från att gå utbildningar som skulle leda till jobb. Arbetsförmedlingens personal beskriver själva en tystad myndighet och frustration över att de verktyg de har är för få, och för trubbiga. Dessutom har regeringen satt i system att människor måste vara arbetslösa ett visst antal dagar innan de kan få stöd – i stället för att redan från dag ett ha fokus på att hitta en väg framåt.

Arbetsförmedlingens verksamhet har allt mer riktats mot att disciplinera de arbetslösa. Trots att över 400 000 människor letar efter arbete har många arbetsgivare svårt att hitta personal. KI konstaterar att matchningen på arbetsmarknaden försämrats markant de senaste åren. I arbetslöshetens Sverige råder det brist på allt från förskolelärare till kranförare, betongarbetare och sjuksköterskor.

Så här kan vi inte ha det. Vi socialdemokrater har en politik för att arbetslösa ska få arbete, praktik eller studier. Vi vill driva en aktiv näringspolitik för fler och växande företag. Vi vill satsa offensivt på utbildning på alla nivåer, och åtgärda det enorma slöseri som rekryteringsgapet innebär i form av arbetslöshet och utebliven tillväxt. Vi vill skapa en ny service som matchar arbetsgivare med människor med rätt kompetens.

I dag håller vi rundabordssamtal i riksdagen med forskare, experter och organisationer för att i samverkan förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. En komponent är en kraftigt moderniserad arbetsförmedling. I dialog med professionen vill vi förnya styrningen så att resurserna kan användas friare och arbetsförmedlarna får utnyttja sin kompetens. Regelstyrningen ska minska och ersättas med ett resultatinriktat arbete för att människor ska få jobb. Vi vill att Arbetsförmedlingen ska bli en konstruktiv samarbetspartner till kommuner, omställningsorganisationer och privata aktörer. Företagen och de arbetssökande ska ges högkvalitativ service som möter deras behov. Vi är bestämda med att åstadkomma en verklig förändring. Sverige förtjänar en framtidsinriktad regering som vågar tänka nytt och ompröva sådant som inte fungerar, och som driver på för fler jobb och starkare konkurrenskraft.

Stefan Löfven, partiordförande
Ylva Johansson, arbetsmarknadspolitisk talesperson

Mer samarbete ska göra Sverige starkt

Utdrag ur debattartikel, publicerad på GP Debatt 22 januari 2014.

Idag inviger Volvo Cars och Geely ett gemensamt forskningscenter på Lindholmen i Göteborg. De stränder som en gång var hem till den svenska varvsindustrin inrymmer i dag utvecklingen av nästa generation Volvo- och Geelybilar. Satsningen innebär att många nya jobb växer fram på Hisingen i Göteborg och att regionen ytterligare stärker sin position som kunskapsregion.

Den satsning som Volvo Cars och Geely inviger på Lindholmen i dag visar på hur samverkan och nytänkande kan skapa jobb och konkurrenskraft. Lindholmen i Göteborg har gått från varvsindustri, till varvskris till att i dag erbjuda attraktiva forskningsmiljöer och kompetens i världsklass. Det är en fantastisk utveckling, som kommer att studeras av många andra städer i världen. Det är så vi vill att hela Sverige ska fungera.

Minskade utbildningsmöjligheter

Den borgerliga regeringen gick till val 2006 på att bara sänkt skatt och sämre välfärd skulle kunna skapa jobb. De lade ned samverkansprogram och minskade dina utbildningsmöjligheter. Nu är arbetslösheten högre än när de tog makten – och 400 000 är arbetslösa. Det är ett hårt bokslut för regeringen Reinfeldt.

Dagens utveckling bekräftar att regeringen haft fel. Inga företag anställer fler bara för att människor kan mindre eller mår sämre. Det krävs gemensamt fokus och samverkan för att företag ska kunna växa och anställa i framtiden.

Investera i samverkansprogram

Det är därför en socialdemokratisk regering kommer att välja att investera kraftigt i samverkansprogram för forskare, företag, fackförbund och förtroendevalda. Vi kommer att skapa en innovationsfond för företag i tidiga skeden, och stärka kapitalförsörjningen för inkubatorer som får företag att växa. Vi satsar på en nyföretagargaranti, så att du med små resurser men bra idéer kan starta företag. Samtidigt ska vi stärka stödet till export till nya marknader, och hjälpa fler små- och medelstora företag att exportera för första gången.

Vi investerar helt enkelt i den samarbetsanda som gjort Sverige starkt. Där den borgerliga regeringen i dag pekar ut särintressen kommer en socialdemokratiskt ledd regering samverka. Där de idag väljer nya skattesänkningar, kommer vi att välja investeringar i jobb, skola och välfärd. Det kommer att ligga till grund för många fler invigningar som den vi ser idag – och för att alla som har möjlighet kan arbeta, i Göteborg och i hela Sverige.

Stefan Löfven, partiledare

Anneli Hulthén, kommunstyrelsens ordförande Göteborg

Praktikantprogram för unga

Utdrag ur debattartikel, publicerad på Aftonbladet Debatt 9 januari 2014.

Sveriges välstånd bygger på allas vårt arbete och ungdomarna är vår största tillgång. Det är de som ska se till att vi har den välfärd och trygghet vi förtjänar den dag vi själva inte orkar arbeta längre. Det är de som ska bygga det samhälle som våra barnbarn kommer att växa upp i.

Därför har jag lovat att det första beslutet vi tar, om jag får förtroendet att leda nästa regering, är att införa 90-dagarsgarantin som avskaffar långtidsarbetslösheten bland ungdomar i Sverige.

Därför vill jag redan nu ge näringslivet en chans att förbereda sig på en spännande och lönsam uppgift. Som statsminister kommer jag att ställa höga krav på att fler företag drar sitt strå till stacken, väl medveten om att många gör bra insatser redan i dag. Men den som ställer höga krav på andra måste själv vara beredd att gå före. Därför kommer staten, som är en stor arbetsgivare med otaliga möjligheter till erfarenhet och kunskap för unga, att föregå med gott exempel om jag blir statsminister.

Vi kommer därför att starta ett praktikantprogram, kopplat till 90-dagarsgarantin, där svenska myndigheter inklusive affärsdrivande verk ska ta emot 4 000-6 000 unga arbetslösa som praktikanter på årsbasis.

Stefan Löfven, partiordförande

Sidan uppdaterades senast: 2014-02-20 11:26

19 **Handel.** (Handelsminister)

20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)

21 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)

Ett bluffande ovärdigt en statsminister

Utdrag ur replik, publicerad i DN 14 april 2014.

Verkligheten tycks allt mer vara Fredrik Reinfeldts värsta fiende. I åtta år har regeringen styrt Sverige med många stora ord, men en enda idé: att sänka skatten. Skatten har sänkts med 134 miljarder, med lånade pengar. ”Det har gett resultat”, skriver Fredrik Reinfeldt. Och han har rätt: Arbetslösheten har stigit. Skolresultaten har sjunkit. Överskott har vänts till underskott. Hur kan någon vara så nöjd med ett så magert eftermäle, skriver Socialdemokraternas ledare Stefan Löfven.

Resultatet syns inte minst i välfärden: Den förskola, sjukvård och äldreomsorg som alltid ska finnas där när du behöver den har utsatts för personalnedskärningar och privatiseringar. Inom allt fler verksamheter ser vi en ökande vinstjakt där barn kan sättas att äta vatten och bröd för att vinsterna ska växa.

Inte ens detta ser regeringen som ett problem – utan något värt att bejaka. De driver nya förslag för tvångsprivatisering av äldreomsorgen, anordnar seminarier i riksdagen för riskkapitalister i välfärden och försöker till och med lura väljarna att stora skattesänkningar gett mer resurser till välfärden.

Men välfärdens största utmaning är ändå arbetslösheten. Alla som kan måste arbeta för att vi ska kunna ha en generellt finansierad välfärd i världsklass. Här är regeringens verklighetsflykt som störst. Vi skulle kunna tro att en regering, som sett arbetslösheten stiga, ungdomsarbetslösheten öka och långtidsarbetslösheten växa under sin tid vid makten skulle inleda en reformoffensiv inför ett val.

Men det motsatta har hänt. Arbetsmarknadsdepartementet presenterar noll propositioner i år. Inga. Den vårbudget som regeringen precis lade fram för Sveriges riksdag var kliniskt ren från jobbförslag. I stället satsar regeringspartierna på en nationell annonskampanj som på ett tragikomiskt sätt försöker siffertrixa för att dölja arbetslösheten.

Detta är ett taktiserande och bluffande som är ovärdigt en statsminister. Vi behöver slå in på en ny väg. Jag har satt upp målet att Sverige ska nå EU:s lägsta arbetslöshet 2020, och att antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka. Det kräver att alla som kan ska arbeta och att ingen lämnas i passivitet, som utförsäkrade eller i Fas 3. Att nå detta mål kommer inte vara enkelt, men möjligt om vi arbetar efter en jobbstrategi byggd på tre pelare:

1. Investera för framtiden
2. Skapa en efterfrågan på arbetskraft
3. Utbilda för rätt kompetens

Svenska folkets val i höst står därför mellan investeringar i jobb, skola och välfärd eller nya stora skattesänkningar.

Och vi kommer att fortsätta visa verkligheten för regeringen, ända fram till valdagen. ”Vår politik fungerar” skriver Fredrik Reinfeldt nöjt. Mitt svar är detta: 400 000 människor är arbetslösa. Du borde ägna din återstående tid vid makten åt att försöka skapa jobb åt dem – inte bluffa med statistik för att försöka rädda ditt eget.

Stefan Löfven, partiordförande för Socialdemokraterna

Sidan uppdaterades senast: 2014-04-25 17:06

Partiledarens tal och artiklar täcker inte alla politikområden

Som framgår av det föregående gäller artiklarna mest politikområden för utbildning, jobb och näringar. Andra politikområden är mindre behandlade eller inte alls.

Väljarna är dock intresserade av alla politikområden och hoppas få klarhet om partiets politik genom att se på partiets hemsida. Men den är rörig och det är där svårt att hitta besked om partiets politk. Hemsidan måste bli bättre. Trots påpekanden och förslag om förbättringar har ingen ändring skett. Färbättringsförslagen upprepas i det följade.

Alliasregeringens politik domineras av moderaterna. De kallar sig nu vara ett arbetarparti och menar att de som arbetarparti är bättre än socialdemokraterna. Socialdemokraterna måste visa, att det inte är så.

Alliansregeringen menar att de är de enda som kan styra Sverige. De vill ha stabilitet och ordning och reda. Stabilitet innebär att de inte vill ha förändringar i politiken, att de vill fortsätta som hittills. Men deras politik går ut på att göra det sämre för dem med låga inkomster och gynna dem med högre inkomster. Det är en politisk modell som kommer från gamla tider.

I det föregående har Sveriges politik genom åren kort behandlats från vikingatiden genom århundraderna fram till idag. Efter en svensk medeltid på 500 år då katolicismen och furstar dominerade grundade Gustav Vasa Nya tidens Sverige med den protestantiska läran som grund. Han drog in kyrkans egendomar till staten. Kungen styrde Sverige med hjälp av byråkrater, det blev överklass och underklass. Under många år med krig fick adeln maktställning och privilegier. Kungens maktställning ifrågasattes sedan. Men då Sverige 1809 förlorade Finland infördes en ny kungaätt där kungen stod som styrare av Sverige.

Med kungen som styrare fortsatte uppdelningen i överklass och underklass. Men underklassen började kräva större inflytande. Den gamla riksdagen med adel, präster, borgare och bönder ersattes i slutet av 1800-talet med en tvåkammarriksdag med rösträtt också för de lägsta klasserna bara de hade pengar.

August Palm propagerade för inflytande för underklassen, men fick sitta i fängelse för det. Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och krävde allmän rösträtt och åttatimmars arbetsdag. Åttatimmars arbetsdag blev lag på 1910-talet och allmän rösträtt blev lag så att kvinnor kunde rösta första gången 1924. Överklassen gjorde motstånd mot att underklassen skulle få rösträtt och ta bort överklassens privilegier.

I slutet på 1700-talet konstruerades textilmaskiner i England. Industrialiseringen började och spred sig till Sverige. Följden blev ångmaskiner, ångbåtar, järnvägar, elektricitet, telefoner, bilar, biogafer, radio, flyg, TV. datorer, mobiltelefoner.

På 1800-talet kom tidningar och fotografikonsten, det gamla skråväsendet avskaffades, kapialismen utvecklades. Befolkningen som mest fanns på landsbygden flyttade till städerna, som inte kunde ge arbete åt alla. Över en miljon svenskar flyttade utomlands.

Kungens makt bröts i mitten av 1910-talet, då riksdagen fick den överordnade makten. Formellt kvarstod kungen vid makten, men för-

lorade den i slutet av 1900-talet då han sedan bara fick ha s k representativa uppgifter. Riksdagens tvåkamrar ersattes med en enkammarriksdag

1842 infördes folkskola i Sverige. som i hög grad hade anknytning till kyrkans läror. Darwin kom i mitten på 1800-talet med sina rön om arternas uppkomst och kyrkan förlorade på det. Men kyrkans inflytande i Sverige låg kvar, i slutet på 1900-talet skildes dock kyrkan från staten.

1800-talets nationalistiska historiemåleri formade nationalistiska föreställningar om det typiskt svenska, vilket påverkar oss än i dag. Det visar en utställning som nu pågår i Göteborgs konstmuseum. Där visas bl a Gustav II Adolfs död vid Lützen, Karl XIIs likfärd mm. Historiemåleriets syfte var att legitimera den moderna nationalstaten, skapa moraliska förebilder och forma en nationell identitet. På 1900-talets slog modernismen igenom.

Sverige var under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet ett samhälle med mycket stora klasskillnader, vilket många romaner från den tiden bär vittne om.

Första världskriget 1914-1918 och andra världskriget 1939-1945 var avbrott i utvecklingen med stora konsekvenser.

Två nya teorier revolutionerade fysiken under 1900-talets första decennier, relativitetsteorin och kvantteorin. Omkring 1915 gjorde Albert Einstein och Niels Bohr betydande insatser som sedan forsattes av andra med atombomben 1945 som avslutade andra världskriget.

Stockholmsutställningen 1930 visade bl a upp en ny byggnadsstil, funktionalismen, och visade exempel på enkla men bra bostäder.

Efter den allmänna rösträttens införande 1924 kom socialdemokraterna till en varaktig maktställning med Per Albin Hansson som statsminister 1932. Partiet behöll den makten till 1976.

På 1930-talet införde socialdemokraterna en bostadspolitik som gynnade småhus för enkelt folk.
Semesterlag infördes 1938

Efter andra världskriget kom barnbidrag, skolfrukost, allmän sjukförsäkring och pensionssystem. Andra världskriget medförde inflyttning till städerna där det uppstod stora bostadsköer därför att staten reglerade pengarna och prioriterade byggen för industrier o d. Köerna kunde bli flera decennier långa.

På 1960-talet infördes miljonprogrammet då en miljon bostäder skulle byggas på tio år. Så gjordes, men efter det gick musten ur bostadspolitiken som inte hämtat sig sedan dess.

En stor skattereform infördes 1970, som reviderades 1982 och 1990.

Vid andra världskrigets slut bildades Förenta nationerna, FN, som gjort många slags insatser, men nu ses som för svagt.

Millenniedeklarationen och millenniemålen är ledstjärnor.

Efter andra världskriget har kolonierna gjort sig självständiga, i några av dem har nyligen brutit ut revolutioner. “den arabiska våren” med bl a svårt inbördeskrig i Syrien.

Israel och Palestina är i fejd sedan slutet av andra världskriget.

I Europa bildades Europeiska unionen, där Sverige kommit med. Nåra stater har bildat en grupp med gemensam valuta Euron, som lett till kriser eftersom staterna har olika sätt att sköta sin ekonomi.

Efter andra världskriget uppstod snart ett kallt krig mellan världens stormakter USA och Sovjetunionen. Sovjetunionen upphörde 1989 och upphörde som stormakt, men president Putin i Ryssland försöker nu gör Ryssland till stormmakt igen.

Stormakt är nu Kina med ett kommunistiskt system för staten, och som blivit stark konkurrent till USA, kapitalismens främste förespråkare.

USAs statssystem medför stora klasskillnader, som bl a bärs upp av religion och gammal moral som innefattar dödsstraff och livsfarliga vapen för alla.

Läkarkonsten har gjort framsteg och sedan man fått kunskap om genetiken har forskningen om växter och djur gått framåt. Forskning om hjärnan och nervsystemet har skjutit fart.

Efter sociala reformer efter andra världskriget har från omkring 1970 kapitalismen fått starkare ställning. Alliansregeringen framhåller konkurrens som viktig och vill privatisera det mesta och driva verksamheter enligt marknadsprinciper, staten ska ha så litet inflytande som möjligt.

Tidigare outvecklade länder har blivit så utvecklade att de kan konkurrera med de domiernade västländerna. Bland de främsta tillverkarna av TV, datorer och annan elektronik är företag i Östasien, Sydkorea m fl.

Klimatet har blivit ett stort problem , för mycket utsläpp av koldioxid kommer att öka temperaturen på jorden så att haven stiger och dränker städer vid haven. Manhattan kommmer att dränkas.

Politik om koldioxid och energi måste omfatta hela världens problem.

Man lär inte kunna räkna med att Kina ska kunna skaffa sig tillräcklig energi genom vindkraftverk. Kina behöver också energi till att få vatten genom att avsalta havsvatten. Troligen behöver Kina kärnkraft. Kina håller nu på med kolkraftverk som kan förstöra världen.

Krig och revolutioner grundas på ojämlika levnadsförhållanden. Att göra världen mer jämlik är nödvändigt. Utbildning i alla avseenden är det bästa medlet för en bättre värld. Man bör se till att barnen från början får den utbildning som behövs. Och man måste vara uppmärksam på vad som behövs.

Dagens Sverige är annorlunda än Sverige på 1930-talet. Den vanligaste utbildningen var då folkskola. Läroverk/gymnasier och högskolor/universitet fanns bara på några få orter. Enkelt folk, arbetare o d, som bodde på andra orter hade inte råd att skicka barnen till läroverk. När folkskolan var avklarad fick barnen börja som springpojkar i butiker, lärlingar hos hantverkare eller lärlingar i industrier om det fanns några. De fick ta de löner som gavs och leva på föräldrarna. Såsmåningom fick de bättre lön om de skötte sig. Att kosta på sig öl titt och tätt var det inte tal om. Årslönen för en arbetare låg kring 4-5 000 kr.

Det har blivit bättre för arbetare sedan dess. Folkskolan har blivit grundskola med 9 klasser och det ska överallt finnas tillgång till

gymnasier. De flesta går nu igenom gymnasiet, men alla kommer inte in och några vill inte gå där. Näringslivet har ändrats sedan 1930-talet och där behöver man inte nu de springpojkar och obildade lärlingar som de tog emot då. Ungdomarnas pretentioner har ökat, vilket man kan förstå, då de ser att Vattenfalls nya vd får en årslön på mer än 13 miljoner kr.

Dagens värld består av självständiga länder som mer och mer industrialiseras och mer och mer kommer att likna de västerländska samhällena. Moderna kommunikationsmedel, datortekniken, Internet och mobiltelefoner o s v har minskat avstånden. Mänskligheten är globaliserad och beroendena i världen mycket större än tidigare.

När folken i kolonierna blev självständiga kunde de hamna i diktatur. Den arabiska våren är protester mot dåliga statsskick, men länderna kan genom revolutionerna hamna i andra former av dåligheter som religiösa dogmatiska styrningar.

USAs makställning är hotad av Kina, där utvecklingen gått över förväntan med en kapitalistisk kommunism. Indien som gäller för att vara en demokrati tycks ha långt kvar till Kinas välfärdssituation.

Religioner och fördomsfulla traditioner ger många konflikter som kan synas onödiga sedda från svensk horisont. Religionernas ställning i USA inger oro. Ryssland hankar sig fram. Eurozonen kämpar med sin kris. Hans Rosling visar med sin statistik att det blivit bättre i världen, men för västerlänningarna ligger konkurrensen från de tidigare uländerna som ett ok.

Arbetslösheten är stor i världen samtidigt som det finns så mycket ogjort. Kapitalismen / marknadsfilosofin med frihet för överklasserna klarar inte att sätta människor i de arbeten som behövs.

Klassamhället 2014.

I mildare form finns 2014 kvar det klassamhälle som fanns i Sverige i slutet på 1800-talet. Moderaterna försöker dölja sina överklassattityder, men de märks tydligt i centerpartiets nya program, och även hos de andra borgerliga partierna. USA som ser sig som frihetens stamort på jorden har tydliga klasser, med många fattiga på botten.

Högerkrafterna har i några decennier levt i tron att socialismen är nedkämpad, men moderaterna i Sverige har måst använda socialistiska argument för att försöka bli kvar vid makten. Det går inte att förbättra världen utan mer inflytande för människornas gemensamma, demokratiska organ.

De yngre generationerna har fått sina intryck från tiden efter 1976 och vaggats in i tron att vänster och höger är två likvärdiga alternativ. Men högern är ett omöjligt alternativ. Det är bara det socialistiska alternativet med mer inflytande för demokratiskt styrda gemensamma välfungerande organ som kan ordna upp världens problem.

Sådant inflytande måste ökas i världen och i Sverige. Det är viktigt att socialdemokraterna visar det. De svenska socialdemokraterna har många internationella verksamheter och borde kunna leverera en världsplanering, en Europaplanering och en planering för Sverige som klargör att det behövs gemensamma ansträngningar, som innefattar ökad frihet - för alla.

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.
Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:
* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.
* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.
Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet och behöver kunskaper för rollerna.:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmannaroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få uträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Skolan och unga arbetslösa

DN hade den 9 maj en artikel om oreda i skolorna, “Studiero är en ödesfråga” , och en med frågan “Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar? “ Kopior bifogas i det följande.

Grundskolans dåliga resultat kan bero på lärarna, eleverna och föräldrarna. Att höja lönerna för de befintliga lärarna lär inte vara någon väg till förbättring. Lärarna är som de är. Det kan bli bättre om man kan sätta in bättre lärare. Eleverna är som de är, även de som är problematiska torde klara sig bättre med bättre lärare. En del föräldrar är säkerligen olämpliga, skolan borde påverka eleverna så att de senare blir bra föräldrar. Socialdemokraterna har en uppgift här.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och

Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filsofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbilding i filosofi och psykologi, men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligariskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är värdsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till “Livsåskådning”, “Filosofi” eller “Psykologi”, det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé-och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
    Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Arbetslösa ungdomar.
Socialdemokraterna borde svara på frågan "Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?"

Den frågan hänger ihop med en bredare fråga om hur man ska göra det drägligare för dem med låga inkomster. Vid de lägsta inkomsterna tar inkomstskatten så mycket att det disponibla inte räcker till normala levnadskostnader.

Socialdemokraterna har ingen politik för att lösa det problemet.
Här ska bara återupprepas förslag till skattebeslut som funnits länge.

Världen
DN har den 10 maj en artikel om klimatet, en om läkemedelsindustrin, en om Ukraina, och en artikel om Syrien, De bifogas.

Socialdemokraternas hemsida på Internet bör förbättras .
Att inför följande politikområden kan vara lämpligt.

***Partiedare Stefan Löfven.**
***Allmänt om socialdemokraterna och patiets politik.**
***Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.**
***Europapolitik.**
***Demokratiproblem, juridik.**
***Försvar**.
***Klimat och klimatpolitik** .
***Transporter.**
***Planering av fysiska miljöer.**
***Landsbygdspolitik.**
***Bistånd.**
***Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
***Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
***Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
***Utbildning. Forskning.**
***IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
***Jobb.**
***Näringar**.
***Handel.**
***Migration. Integration.**
***Polisen. Brott. Kriminalvård**.
***Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansieringen avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln Se sidan 352 i **http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf**

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för ensam:
Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån= 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600= 224 100 per år= 18 675 kr per månad.
Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån= 50 400 kr per år.= per make 25 200 Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800= 159 300 per år= 13 275 kr per månad.
De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.
Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginaleffekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta marginaleffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmöghetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15%= 3% där pensionären har 9, 3% (62% av 15%=9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):
Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr.
Skatten på räntan är 30%= 600 kr.
Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr= 400 kr
Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000= 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det= 3000 kr.
Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000= 4000 kr.
Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000=2000 kr=100% av räntan 2000 kr
En förståndig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

DN 9 maj 2014:

“Studiero är en ödesfråga”

“Maktlösa lärare, ”kuddflickor” och barn som förstör lektionerna. Sveriges Radios granskning ger en skräckbild av skolan när den är som sämst. “

“Barnen fick stenciler utdelade med sångtexter. Dessa rev vissa sönder, vek till flygplan, kastade eller förstörde på annat sätt. När läraren skulle samla ihop dem igen var det inte många som gick att återanvända.”

Så beskriver signaturen Förälder, Skåne en musiklektion för nioåringar som han eller hon besökt. Föräldern fortsätter: ”Efter en timme i denna klass var jag lika trött i huvudet som jag är efter en hel arbetsdag. Att mitt barn varje vecka vistas i en sådan här skolmiljö är rent av fruktansvärt.”

Och det är det ju. Visserligen är situationer som denna inte normaltillståndet för svensk skola. Men de förekommer alltför ofta.

E-boken ”Kaosklass – En bok av berättelser” samlar några av de omkring 1 000 vittnesmål som kommit från bland annat föräldrar, lärare och rektorer under Sveriges Radios granskning av skolan. Reportageserien avslutades - i går med en specialdebatt om skolan.

”Kaosklass” är sorglig läsning om våld, oljud, förstörelse – och just kaos.

”Hot om att eleven ska mörda klasskamrater, fysiska påhopp på klasskamrater. Man ska hämta pappas luftpistol och skjuta ihjäl sina klasskamrater ...!”

”Jag möttes av en huvudlärare som saknade auktoritet, hade svårt att säga ifrån och fyra pojkar som högaktningsfullt sket i allt lärarna försökte säga.”

”Två till fyra elever lyckas ofta göra pannkaka av det som var tänkt som en intressant lektion. Resten, kanske 25 elever, genomlider uttråkade lektionen och får varken hjälp eller kunskapsmässig utmaning.”

Av vittnesmålen kan man uppfatta vissa mönster. Ett är att ”duktiga”, lågmälda elever, gärna flickor, används av lärarna för att lugna bråkiga klasskompisar. Minst tre begrepp – ”buffertflicka”, ”kuddflicka” och ”stötdämpare” – används för fenomenet. Om flickorna inte får andra kunskaper i skolan lär de sig i alla fall att deras funktion är att stökiga killar ska trivas bättre.

Ett annat är att nuvarande ordning – där utagerande elever som ofta har diagnoser integreras med lugnare – gör att båda grupperna förlorar. Många föräldrar vittnar om hur deras barn med adhd eller dyslexi inte får det stöd de behöver i ett vanligt klassrum. Resultatet är att de blir oroliga och stör de andra.

”Barn som tidigare gått vid specialskolor med specialpedagoger går nu i den vanliga skolan (...) Det största felet vi gjort i svensk skola är att vi låtsas tro att alla barn är lika – när de inte är det”, skriver en rektor med erfarenhet sedan 1980-talet.

En inte ovanlig synpunkt i boken är att lärarna fått för dålig utbildning i att klara av stökiga klasser. Signaturen Tidigare rektor skriver: ”Barn som har adhd eller ett adhd-liknande beteende borde därför, för sin egen och andras skull, placeras i en egen liten grupp som har särskilt utbildade lärare med metodik och metoder som fungerar på dessa

elever (...) Att inkludera i stället för att exkludera låter mycket bra, men hindrar i andra änden en fungerande klassrumsundervisning.”

Läraren och föreläsaren Eva Larsson intervjuades nyligen i tidningen Skolvärlden. Där säger hon att hon sällan misströstar om skolan – men att problem i ett klassrum ofta uppstår när lärarens ledarskap är för svagt. Kombinationen osäkra lärare, stökiga elever och föräldrar som inte bryr sig, eller inte accepterar kritik av sina barn, kan mycket väl vara den viktigaste förklaringen till den svenska skolans kunskapsras.

Sverige fördelar mer resurser till skolan än de flesta länder. Våra klasser är inte uppseendeväckande stora. Däremot är ordningen under all kritik. Ska det vara så svårt att se sambandet?

När man tar del av vittnesmålen i ”Kaosklass” är det lätt att förtvivla tillsammans med dem som berättar. Vilka val har de föräldrarna? Blunda, be en bön och hoppas att deras barn ska komma ur skolan utan bestående men, dock med åtminstone någon bestående kunskap? Byta skola för sina egna ungar och lämna kvar de andra i kaoset?

”Att min nioåriga son ska få lida och att hans utbildning blir försämrad (...) det accepterar jag inte längre”, skriver Förälder, Skåne i avsnittet som inledde denna text. Vreden är berättigad. Ingen ska behöva hamna i en skola som inte bara ger en usel utbildning utan dessutom utsätter eleverna för risker som ingen vuxen skulle tolerera.

Nyligen sa utbildningsminister Jan Björklund i DN att disciplin och studiero skulle bli viktiga ämnen i valrörelsen. Det inger visst hopp – så länge alla partier inser att ”valrörelsen” är ett alldeles för kort tidsperspektiv för denna ödesfråga.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

DN 9 maj 2014:

“Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?”

“För några veckor sedan kom Länsstyrelsen i Stockholms län med en undersökning ”Stockholms läns grundskoleelever lyfter Sverige”. I förhållande till vad? Knappast till den senaste Pisa-rapporten 2013. Vari ligger denna glädje? Hur ser det ut i Stockholms län? Här kommer lite verklighet:

2 300 grundskoleelever (11,2 procent) i länet var 2013 inte behöriga till gymnasiet.

Bland niondeklassarna i länet som har föräldrar med förgymnasial utbildning var det 39 procent som inte hade behörighet till gymnasiet.

Varje år under 2000-talet gick cirka 2 400 elever i länet ut grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Det betyder att cirka 31 200 elever från år 2000 till 2013 lämnade grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Vad händer med dessa unga som varken studerar eller arbetar? Dessvärre har en majoritet av dessa unga misslyckats med att nå behörighet till gymnasiet även med andra utbildningsinsatser.

I Stockholms stad gick 860 elever 2013 ut grundskolan utan behörighet till gymnasiet.

Fram till år 2020 förväntas en efterfrågan på gymnasialt utbildad arbetskraft öka med 65 000 personer i länet. Efterfrågan på personer utan gymnasieutbildning väntas minska med 12 000 personer under samma period.

I oktober 2013 kom den statliga utredningen ”Bättre stöd och samverkan för unga som varken arbetar eller studerar”. Den föreslår ”samordnade insatser från kommuner, försäkringskassa och arbetsförmedling”. Vidare ett ”bättre statistiskt underlag”, att ungdomsstyrelsen vart tredje år redovisar utvecklingen, en ”nationell samordnare”. 2012 var cirka 8 procent av de unga mellan 15 och 24 år utan vare sig studier och arbete.

Förslagen kommer att kosta cirka 100 miljoner kronor per år under 2015–2017. Vad som händer efter 2017 står det inget om.

Det är och har varit väldigt tyst om vad som händer med unga som varken studerar eller har arbete. Länsstyrelsen konstaterar: ”Svårast att klara av grundskolan har elever med lågutbildade föräldrar samt elever som flyttat till Sverige efter grundskolestart i sjuårsåldern”. Skolminister Jan Björklund och Fp har ofta deklarerat att ”klassresan börjar i klassrummet”.

Är det inte dags att visa detta i praktiken?

Bengt Sundell ”

DN 10 maj 2014:

”Bannlys alla politiska beslut som ger mer klimatutsläpp”

“ Torftig valdebatt. Dagspolitiken klarar inte att hantera ödesfrågan om klimatet, vilket oroar oss. Vi föreslår därför ett ”utsläppsmoratorium”: inga beslut får tas som ökar utsläppen av växthusgaser. Principen måste kopplas till mål om exempelvis förnybar energi och grön infrastruktur, skriver 23 forskare och debattörer.“

“Det är som att se två brandmän träna skuggboxning medan stan brinner.”

Kommentaren kom från en student på våra kurser i hållbar utveckling som just sett en valdebatt i tv. Studenterna uttrycker ofta oro när det gäller politikens förmåga att klara klimatproblemen. Enkäter bland dem visar att en majoritet inte längre tror att den globala temperaturökningen under detta sekel skall kunna begränsas till 2 eller ens 3 grader. För att hålla nere ökningarna vill de främst se utbildning av medborgare och politiker och mobilisering hos folkrörelser och organisationer. Nästan lika viktigt är förändringar i det politiska systemets sätt att fungera. Att förstärka FN:s ledning och stärka kontrollen av investeringar och naturresurser nämns också.

Dagspolitikens sätt att hantera långsiktiga frågor är ofta nedslående. Skolpolitiken är ryckig, infrastrukturen vansköts (till exempel järnvägsunderhållet), försvarspolitiken vacklar, energipolitiken saknar en stabil färdriktning (till exempel det statliga Vattenfalls agerande). Påfallande är vanföreställningen att livsmiljön och ekologisk hållbarhet kan förhandlas mot kortsiktiga intressen. Talet om en fossilfri fordons-

flotta 2030 samtidigt som man planerar en supermotorväg i Stockholm visar på klimatpolitikens glapp mellan egna mål och andra sektorsintressen. Klimatpolitiken presenteras med vilseledande självtillräcklighet (Sveriges utsläpp har inte minskats, som vi brukar få höra från regeringen, om våra flygresor och importen av varor räknas in.)

Allt detta är exempel på stora brister i politiken. De av oss som har erfarenheter som experter i regeringskansliet har slagits av hur kortsiktigt också de viktigaste långsiktiga frågorna hanteras i det politiska spelet. I grund och botten gäller frågan alltså den demokratiska statens och världssamhällets förmåga att ta in långsiktiga perspektiv i dagspolitiken. Politikens sätt att lösa svåra problem måste prövas mot erfarenheten – klarar man av att uppfylla de krav vi står inför? Att svara att vi får nöja oss med det politiska system vi har räcker inte om klimatkrisen går mot katastrof, vilket många tecken tyder på. Studenternas förtroende för politikerna är inte förbehållslöst: man önskar en reformering av politikens spelregler. Vad skulle då kunna göras?

På den nationella och kommunala nivån bör man reglera, eller till och med lagstifta, om ett ”utsläppsmoratorium” – att inga beslut som tas av regering, riksdag, landsting eller kommun ska leda till att utsläppen av växthusgaser ökar. Strävan ska i stället vara att de ska minska. Här står arbetsmarknadspolitiken inför en särskilt stor utmaning – det gäller att inte bara ”skapa jobb” utan jobb som inte ökar utsläppen. Principbeslut om ett moratorium måste ges verkan genom bindande mål, till exempel om 100 procent förnybar energi före 2050, om minst 3 procent effektivisering årligen av hanteringen av energi och material, om en skattereform där skatten på vanliga arbeten ersätts av skatt på jungfruliga råvaror, om en kraftfull utbyggnad av järnvägen och annan grön infrastruktur, och så vidare. Allt detta har redan i dag principstöd i riksdagens ”generationsmål”, vilket säger att de stora miljöproblemen i Sverige skall vara lösta inom en generation utan att orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Men det är också nödvändigt att uppföljningen och granskningen av planer och beslut inom riksdag, regering och myndigheter kraftigt förstärks. Politiska och rättsliga sanktioner förblir annars verkningslösa. I granskningen av planernas miljökonsekvenser kan miljödepartementet ges en överordnad roll, liknande den som finansdepartementet nu har inom regeringen vad gäller budgetfrågor.

Man kan kritisera sådana stora institutionella grepp för att de begränsar politikens handlingsutrymme. Men kraftiga begränsningar har vi sett tidigare, i krislägen. Menar de politiska partierna att vi inte är i en sådan kris nu? Om vi inte anses vara i ett så utsatt läge är det väl ändå förnuftigare att nu, i god ordning, ta begränsningarna än att vänta tills desperata åtgärder blir nödvändiga, vilket kan hota både tilltron till demokratin och demokratin som sådan.

Vi frågar politikerna: är ni eniga med oss och våra studenter om att de långsiktiga hållbarhetsfrågorna fått stå tillbaks på ett olyckligt sätt i den politiska debatten inför valen? Om svaret är ja, vad gör ni för att ge frågorna den plats de bör ha?

Till studenterna kan vi säga: De åtgärder ni satte allra främst är realistiska – att mobilisera engagerade i folkrörelser och att utbilda för hållbar utveckling på alla nivåer i samhället. Särskilda insatser behövs för att utveckla utbildningarna vid högskolorna, inte minst för ekonomer och ingenjörer. Men beträffande er vilja att förändra demokratins praktik så att politikerna tar sitt ansvar i detta läge undrar vi om de klarar det själva; det tycks kräva att vi alla hjälps åt.

Ett råd till alla engagerade är därför: bevaka partiernas och deras kandidaters vilja och arbete vad gäller de långsiktiga frågorna inför valet. Fråga hur partierna kan driva en politik som sätter hållbarhet främst. På vilket sätt tänker de förändra partiets politik så att klimatmål och millenniemål förverkligas? Hur vill de förändra den ekonomiska politiken, skattepolitiken, de ekonomiska drivkrafterna och arbetsmarknadspolitiken för att en klimatomställning ska bli realistisk? I FN-panelen IPCC:s senaste rapport hävdas att den globala uppvärmningen kan begränsas till 2 grader. Det är inte lätt, men det går, om världens regeringar nu tar itu med saken på allvar. Blir det inte lättare i en demokratisk stat som Sverige om man söker stöd för en sådan politik i valet 2014?

Som det nu ser ut kommer valdebatten mest att handla om marginella skillnader i synen på skolan, ekonomin och välfärden. Men dessa viktiga frågor behöver envist kopplas till miljö och klimat: hur ska utbildningen för hållbar utveckling byggas upp, hur ska ekonomin för klimatomställning och för meningsfullt arbete åt alla säkras i en och samma politik, och hur ska välfärd som förutsätter en hållbar livsmiljö kunna garanteras?

Valdebatten måste ge ordentlig plats för dessa avgörande frågor, om valet ska få den betydelse som demokratin förutsätter och som medborgarna har rätt att vänta sig.

Sverker Sörlin litteratur@dn.se
Jonas Anshelm, professor, Linköpings universitet
Marianne Danielsson, forskare, Uppsala universitet
Katarina Eckerberg, professor, Umeå universitet
Stefan Edman, författare och debattör
Eva Friman, forskare, Centrum för hållbar utveckling, Uppsala universitet
Ing-Marie Gren, professor, Sveriges Lantbruksuniversitet
Bengt Gustafsson, professor emeritus, Uppsala universitet
Sverker Gustavsson, professor, Uppsala universitet
Kjell Havnevik, professor, Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala
Pär Holmgren, meteorolog, Uppsala universitet
Alf Hornborg, professor, Lunds universitet
Hans Liljenström, professor, Sveriges Lantbruksuniversitet
Carl Lindberg, hedersdoktor, Uppsala universitet
Sverker Molander, biträdande professor, Chalmers
Karl-Henrik Robèrt, professor, Blekinge tekniska högskola
Johan Rockström, professor, Stockholms Universitet
Lars Rydén, professor emeritus, Uppsala universitet
Christer Sanne, docent emeritus, KTH
Semida Silveira, professor, KTH
Magdalena Svanström, docent, Chalmers
Ashok Swain, professor, Uppsala universitet professor, KTH
Anders Wijkman teknologie hedersdoktor, Linköpings universitet

DN 10 maj 2014:

“Inga mirakelkurer”

“Läkemedelsjätten Pfizer från USA vill köpa svensk-brittiska Astra Zeneca. Talande är samtidigt att det är en skotsk vd som stångas mot en fransk dito i den budstrid som har vållat heta känslor i det brittiska parlamentet.

Storbritanniens premiärminister David Cameron välkomnade först Pfizer med öppna armar, men sattes under press av oppositionen. Nu har humöret svängt. I ett anförande i veckan dundrade Cameron i stället om att ingripa för att säkra ”brittiska jobb, brittisk vetenskap och brittisk forskning”.

Den som viftar alltför snabbt med denna revolver löper stor risk att skjuta sig själv i foten. Som näringslivet och inte minst läkemedelsindustrin i praktiken ter sig har de nationella epiteten liten bäring på verkligheten. Att tala om ”brittisk” vetenskap är snurrigt, och bäddar för dålig politik.

Men jobb har vanligtvis en adress. Och som DN berättade i går har den stora uppköpsvåg som sköljde över Sverige för 10–15 år sedan gett ett blandat resultat för de anställda. Inom flera före-tag som köptes upp under åren runt 2000, som Aga och Stora Enso, har antalet arbetstillfällen halverats.

I Pharmacia, som köptes av Pfizer 2003, sågades verksamhetens svenska grenar av helt. Svenska Astras sammanslagning med Zeneca banade även den väg för nedläggningar och uppsägningar. De två affärerna har fört med sig hårda slag mot den svenska läkemedelsindustrin.

Örebroforskaren Patrik Karpaty varnade i gårdagens DN för slutsatsen att liknande affärer i framtiden måste stoppas. Hans forskning pekar på att sysselsättningen bara har påverkats på marginalen i uppköpta företag i allmänhet. Och att svenska jobb mer än några andra är beroende av att internationella affärer kan flyta relativt obehindrat.

Det är därför tur att riksdagen för-skonats från den hysteri som Pfizer-affären framkallat i London. Trots att ungefär lika många är anställda av Astra Zeneca i Sverige som i Storbritannien.

Vad borde politikerna i stället göra? En gammal sanning är fortfarande gångbar: Det är bättre att värna svenska anställda än svenska jobb.

Om ett sådant fall berättar TRR Trygghetsrådet, en stödorganisation som samägs av tjänstemannafacken och företagen, i sin nya rapport om Saabs nedläggning i Trollhättan. 3 300 personer, hälften arbetare och hälften tjänstemän, förlorade jobbet när Saab gick i konkurs 2011.

Trygghetsrådet redovisar att över 90 procent av tjänstemännen hittills har hittat nytt jobb. En stor majoritet av dem har dessutom fått samma eller högre lön. Riktigt lika bra har det inte gått för arbetarna, rapporterar P4 Väst. Men de värsta farhågorna har heller inte besannats. I mycket är Saabs konkurs och kinesiska Nevs köp av spillrorna efter företaget en berättelse om lyckade jobbinsatser.

Fredrik Reinfeldt och Stefan Löfven har en del tips att hämta i Trollhättan.

Men fallet Pfizer väcker även andra frågor. Att Sverige är en vit fläck på bolagets karta över framtidens läkemedelsutveckling är förstås en oroande signal till de anställda, men också en varningsklocka för den som vill hävda svensk forskning.

Svensk medicinforskning sjunker i rankningarna. Astra Zeneca har redan koncentrerat sin läkemedels-utveckling till Cambridge i Storbritannien. Mot centrum för världens kanske bästa forskning på området har Sverige ingen lätt match. Många universitetsslantar krävs.

Uppköpen och sammanslagningarna försätter samtidigt samhället i ett dilemma. Hur säkra är svenska skattebetalares investeringar i ny forskning? Någon form av garantier krävs för att politiker ska kunna försvara att de sätter sprätt på miljardbelopp.

Ekonomiprofessorn Lars Jonung riktar i dagens DN hård kritik mot ägarfamiljen Wallenberg, som han anser har försummat industrins kronjuveler. När det gäller Astra Zeneca kommer invändningarna sannolikt för sent, det svenska inflytandet i affären är litet. Vad regeringen kan göra för att stävja slappa och kortsiktiga affärer är dessutom en svår nöt att knäcka.

DN 10/5 2014 "

DN 10 maj 2014.

"Ukraina är för stort för Putin"

" Lokala krigsherrar låter sig inte manipuleras likt en vattenkran som vrids på eller av. Moskva riskerar att dras allt djupare in en konflikt som varken kan styras eller kontrolleras. "

"Ukraina är ett land, inte en fungerande stat. Det lilla som finns av stat håller nu på att förstöras av para-militära separatister som vill bygga en ny på ruinerna av den gamla. Men en stat som i stället för ukrainsk ska vara rysk.

Vilka är dessa separatister? Till att börja med – inte särskilt många. Egentligen en försvinnande liten minoritet som rekryteras bland unga och frustrerade arbetslösa, äventyrare och kriminella. Villigt ställer de upp. Människor som hellre lever för dagen med vapen i hand än med stämpelur och pension för ögonen är i varje samhälle långt fler än vi vill tro.

Så var det i många europeiska stater efter 1918 och så var det i Jugoslavien när Titos stat styckades upp och försvann.

När samhällsordningen bryter samman får dessa människor sin chans. I namn av ett politiskt program – i modern tid handlar det nästan alltid om nationalism – sätts rättsstaten ur spel och separatisterna skapar sina egna spelregler; från vägspärrar och ockupation av offentliga byggnader bort till mord och plundring lever de ut sina lustar.

Legitimitet får de genom att svepa sig i en nationsfana; i detta fall en rysk. Men ofta är fanan bara förevändning. Ty de glödande, ideologiskt övertygade nationalisterna är hos de paramilitära grupperna snarare undantag än regel.

Inbördeskrigen i Jugoslavien lärde oss att den nationella tillhörigheten nästan alltid är något löst påklistrat, något som ska ge alibi och egentligen är ovidkommande. I stället för om nationen handlar det om makt och egen vinning. Under kriget i Bosnien hyrde nationella fiender stridsvagnar av varandra när det för tillfället ansågs viktigare att bekämpa en tredje nationell fiende.

Sedan lämnades de tunga vapnen tillbaka och användes snart igen mot dem som hyrt dem.

Dessutom lärde oss upplösningen av Jugoslavien att krig inte faller från himlen utan måste konstrueras och produceras, en alldeles för allvarlig syssla för att kunna lämnas över åt något så obeständigt som känslor. Krig kräver planering och systematiska förberedelser. De uppstår inte genom hat utan måste metodiskt provoceras fram; först därefter kan hat uppstå, men som en följd av just kriget och inte tvärtom. Hatet i sin tur sprider kriget.

Det är här de paramilitära separatisterna i Ukraina har sin viktigaste roll – som instrument i Putins händer för att skapa och vid behov sprida en väpnad konflikt. För detta förser Moskva dem med vapen, logistik och förstärkning i form av specialförband eller instruktörer. Men eftersom separatisternas folkliga stöd är ringa – deras terror riktar sig också mot den egna civilbefolkningen – sätts de ofta in där de egentligen inte hör hemma, på platser där de är främlingar. Först så kan man sätta igång nationella konflikter i frisinnade städer som Odessa eller Sarajevo, städer med en lång urban och kosmopolitisk tradition, ointresserade av att reducera den till ett trångt nationalistiskt perspektiv.

Med hjälp av de paramilitära grupperna destabiliserar Moskva den ukrainska staten för sina egna syften. Men att använda sig av dem som instrument är inte samma sak som att man skulle kontrollera dem. Trots att de är för svaga för att på egen hand kunna bli en verklig maktfaktor är de starka nog att frigöra sig från Moskva och åtminstone tillfälligt skapa sin egen nihilistiska ordning.

Föreställningen att man skulle kunna manipulera diverse krigsherrar som när man vrider på eller av en vattenkran är ett misstag. I stället är risken stor att de drar Moskva allt djupare in i en konflikt som sedan varken kan styras eller kontrolleras.

Och det mesta talar för att Moskva och Putin redan förlorat denna konflikt. Ekonomiskt och politiskt är man den inte vuxen. Man har inte råd. Den moderna världen är virtuell: den speglas i aktiekurser, valutanoteringar, räntesatser och handelsstatistik. Banker och kreditvärderingsinstitut, inte milisförband och legoknektar, regerar den, medan Putin blivit kvar i geopolitikens och vägspärrarnas handgripliga värld. I den är hans enda tillgångar olja och gas, men tillgångar som gjort Putin mer beroende av att sälja till oss än vi blivit beroende genom att köpa av honom. Och Europa har långt större möjligheter att lägga om sin energipolitik än Ryssland att avstå från inkomsterna från den olja och gas som exporteras till oss.

Putin vill restaurera åtminstone en del av det gamla sovjetiska imperiet. Men gränsen för denna vision sätts av EU och Nato; de forna satellitstater eller delar av Sovjetunionen som redan är medlemmar är ur Putins synvinkel förlorade. Men de andra? De är fritt byte. Om dem står nu striden. Putin drömmer om en gördel av avhängiga stater som ska bädda in det ryska moderlandet i ett slags geopolitisk säkerhet à la 1800-tal samtidigt som ryska minoriteter i dessa stater ska användas som vedträn på den patriotiska brasan hemma i Ryssland.

Dock är Ukraina för stort. Och landet är för fattigt: de åtaganden Moskva redan ingått tillsammans med kanske förstärkta västliga sanktioner kan på lite sikt föra Ryssland till ruinens brant. En realpolitisk cyniker skulle kunna hävda: ju mer Ukraina som dumpas i Putins knä, desto säkrare är att han och Ryssland förlorar. Det stämmer förmodligen. Bara de stackars ukrainarna försvinner i den kalkylen.

Richard Swartz “

DN 10 maj 2014:

“En seger bara för barbariet”

“Homs är Syriens tredje största stad och var länge upprorets viktigaste. Där hölls bland de första massdemonstrationerna mot Bashar al-Assads diktatur, där svarade han med skoningslöst våld. Och där började de första oppositionsgrupperna beväpna sig till försvar.

I slutet av veckan tog syriska regeringstrupper över Homs, efter två års belägring och nästan dagligt bombardemang av artilleri och stridsflyg. Motståndsfickor har hållit ut trots svält och omänskliga förhållanden – till nu.

På torsdagen klev 1 200 rebellsoldater på bussar för transport till fränder på andra håll. Det var resultatet av en komplicerad uppgörelse med regimen. I utbyte frigavs tiotals av al-Assads anhängare. Rebellerna förband sig också att släppa in förnödenheter till de två shiitiska städerna Nubol och Zahra i norr, som de själva blockerat under lång tid.

Utan tvekan utgör Homs ett bakslag för upprorsrörelsen. Regimen har nu i stort sett kontrollen i väster från Damaskus längs Libanons gräns till Medelhavskusten i norr.

Men trots al-Assads militära framgångar är inbördeskriget ingalunda avgjort. I Aleppo rasar hårda strider, och när rebellerna sprängde ett hotell som armén använt som kasern dödades åtskilliga dussin soldater. Diktatorn har långt till en slutgiltig seger.

Dessvärre visar Homs också på motsättningarna bland al-Assads motståndare. Andra rebellgrupper stoppade det utlovade humanitära biståndet till Nubol och Zahra. Runtom i Syrien anser många att alla förhandlingar och kompromisser med regimen är förräderi.

Och i öster utkämpas ett bittert slag mellan al-Qaida-anknutna Jabhat al-Nusra och ännu mer extrema Isis. Tiotusentals civila har drivits på flykt.

Under tiden förbereder al-Assad sitt ”återval” som president den 3 juni. Hans klan har aldrig haft problem med att bluffa fram resultat; över 98 procents stöd senast det begav sig för sju år sedan. Men denna gång är processen fullkomligt bisarr. Diktatorn låtsas hålla val i ett land som slitits sönder av våldet, med över 150 000 döda på tre år. När snart halva Syriens befolkning har tvingats lämna sina hem finns inte ens skenet av representativitet kvar.

Staden Homs blev en symbol för både upproret och al-Assads brutalitet. Mardrömmen är inte över, men bödeln har heller inte vunnit.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

Del 11. Socialdemokraternas hemsida på internet.

Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.

Socialdemokraterna har nu på sin hemsida på Internet bra beskrivningar av partiets politik för många delområden, men hemsidan har ingen översiktlig sammanfattning om de stora dragen i sin politik och är på det hela taget mycket dålig.

Det som fanns på hemsidan den 18 mars 2014 har kommenterats i
Sven Wimnell 18 mars 2014:
Socialdemokraterna inför valen 2014. Det som fanns på partiets hemsida på Internet den 18 mars 2014 inlagt på 22 politikområden
http://wimnell.com/omr36-39zzh.pdf (finns ej på Internet)

Förslag till förbättringar av socialdemokraternas hemsida lämnades i
Sven Wimnell 15 mars 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf

Sven Wimnells hemsida på Internet.
På Sven Wimnells hemsida på Internet, http://wimnell.com, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

Den 10 april 2014 har hemsidans områden reviderats. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.
Sven Wimnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (http://wimnell.com/omr40zf.pdf)
I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning, varvid den senaste läggs underst.

I början på hemsidan anges de senaste utredningarna, som var för sig ofta redovisar aktuella saker i alla de 129 delområdena. De förtecknas i kronologisk ordning med den senast allra överst.

Socialdemokraterna bör på sin hemsida föra in följande första sida om sin politik.
(sid 74-82 **i http://wimnell.com/omr36-39zzg.pdf**)

Vår politik

* **Partiledare Stefan Löfven.**
  Klicka här och se vad han vill.
* **Allmänt om socialdemokraterna och partiets politik.**
  Förtroendevalda i riksdag och kommuner m m. Utredningar.
* **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
  Politik för en utrikesminister.
* **Europapolitik.**
  Politik för en EU-minister.
* **Demokratiproblem, juridik.**
  Politik för en demokratiminister och en justitieminister.
* **Försvar.**
  Politik för en försvarsminister.
* **Klimat och klimatpolitik**
  Politik för en miljöminister.
* **Transporter.**
  Politik för en infrastrukturminister.
* **Planering av fysiska miljöer.**
  Politik för en plan- och byggminister.
* **Landsbygdspolitik.**
  Politik för en landsbygdsminister.
* **Bistånd.**
  Politik för en biståndsminister.
* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.
* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Politik för en barn- och äldreminister med välfärd och socialtjänst.
* **Utbildning. Forskning.**
  Politik för en utbildningsminister.
* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.
* **Jobb.**
  Politik för en arbetsmarknadsminister och en jämställdhetsminister.
* **Näringar.**
  Politik för en näringsminister.
* **Handel.**
  Politik för en handelsminister.
* **Migration. Integration.**
  Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.
* **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
  Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.
* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena

* **Patiedare Stefan Löfven.**
  Stefan Löfven

* **Allmänt om socialdemokraterna och partiets politik.**
  Gruppledaren i riksdagen Mikael Damberg

* **Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.**
  Vice ordförande i utrikesutskottet Urban Ahlin

* **Europapolitik.**
  Vice ordförande i EU-nämnden Marie Granlund

* **Demokratiproblem, juridik.**
  Ledamot i konstitutionsutskottet Björn von Sydow
  Ordförande i justitieutskottet Morgan Johansson

* **Försvar**.
  Ordförande i försvarsutskottet Peter Hultkwvist

* **Klimat och klimatpolitik**
  Matilda Ernkrans eller annan i miljö- och jordbruksutskottet
  .
* **Transporter.**
  Ordförande i trafikutskottet Anders Ygeman

* **Planering av fysiska miljöer.**
  Ordförande i civilutskottet Veronica Palm

* **Landsbygdspolitik.**
  Ordförande i miljö- och jordbruksutskottet Matilda Ernkrans

* **Bistånd.**
  Ledamot i utrikesutskottet Kenneth G Forslund

* **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
  Vice ordförande i socialutskottet Lena Hallengren

* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
  Veronica Palm eller annan i civilutskottet
  Jennie Nilsson eller annan i näringsutskottet

* **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
  Lena Hallengren eller annan i socialutskottet

* **Utbildning. Forskning.**
  Vice ordförande i utbildningsutskottet Ibrahim Baylan

* **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
  Ordförande i kulturutskottet Gunilla Carlsson

* **Jobb.**
  Vice ordförande i arbetsmarknadsutskottet Ylva Johansson

* **Näringar**.
  Ledamot i näringsutskottet Jennie Nilsson

* **Handel.**
  Jennie Nilsson eller annan i näringsutskottet

* **Migration. Integration.**
  Tomas Eneroth eller annan i socialförsäkringsutskottet

* **Polisen. Brott. Kriminalvård**.
  Ordförande i justitieutskottet Morgan Johansson

* **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
  Ekonomisk-poitisk talesperson Magdalena Andersson
  Vice ordförande i finansustskottet Fredrik Olovsson
  Vice orförande i skatteutskottet Leif Jakobsson
  Vice ordförande i socialförsäkringsutskottet Tomas Eneroth

Kommentarer till länkarna på socialdemokratenas hemsida den 3 mars 2014.

Länkarna som angivits i politikområdena är inte ordnade i någon logisk ordning utan i stort sett i bokstavsordning så som socialdemokraterna ordnat dem. Partiet bör i varje politikområde ordna länkarna i en logisk ordning de anser lämplig.

De flesta länkarna leder till sidor som ytligt sett varkar bra, men innehållet i dem har inte studerats närmare, partiet får stå för innehållen. Inte heller har gjorts någon bedömning om vilka ämnen som fattas, men förmodligen fattas mycket, det är partiets sak att välja sin politik.

Sidorna innehåller vanligen i nederkanten, från och med "You Tube", upplysningar som är osnyggt angivna och som borde kunna tas bort och ersättas med länkar till de 22 politikområdenas entrésidor.

Länkar till:
***Partiedare Stefan Löfven.**
***Allmänt om socialdemokraterna och patiets politik.**
***Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.**
***Europapolitik.**
***Demokratiproblem, juridik.**
***Försvar**.
***Klimat och klimatpolitik** .
***Transporter.**
***Planering av fysiska miljöer.**
***Landsbygdspolitik.**
***Bistånd.**

Under alla förhållanden bör "Navigering, Snabblänkar, Våra partidistrikt" tas bort.

Några sidor innehåller bara många rubriker på ett antal artiklar med innehåll som gör att de borde fördelas ut på politikområdena. I följande kommentarer har de sidorna angivits. Om sådana sidor ska vara kvar bör de börja med någon förklaring till vad man avser med artikelförteckningen.

Några andra kommentarer finns också.

***Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
***Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
***Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
***Utbildning. Forskning.**
***IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
***Jobb.**
***Näringar**.
***Handel.**
***Migration. Integration.**
***Polisen. Brott. Kriminalvård**.
***Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**

Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014

Länkar under "Vår politik A till Ö" samt andra som inte finns där och här är märkta med *. Placerade på 22 politikområden:

Kommentarer

000 **Partiedare Stefan Löfven**. (Statsminister)
Stefan Löfven *

000 **Allmänt om socialdemokraterna och partiets politik.**
(Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
Länkarna ordnas enligt partiets val.
Vårt parti *
Riksdagsgruppen *
S i hela landet *
Vår politik *
Framtid *
Innehåller bara många artiklar, som nog borde sorteras och placeras ut på politikområdena
Nyheter *
Valet 2014 *
Innehåller många artiklar som borde placeras ut på politikområdena.
Kontakt *
Press *
Other languages *
Läs upp sidan *
Bli medlem nu *
Opinionsverket Nätverket för progressiv opinionsb.påverkan *
http://www.socialdemokraterna.se/Skolarbete/ *
http://www.socialdemokraterna.se/Vartparti/ *
Arbetarekommuner/ *
http://www.socialdemokraterna.se/Om-webbplatsen/ *
http://www.socialdemokraterna.se/Var-politik/ *
Framtidskontraktet/ *
Gilla oss på Facebook * ?
Följ oss på Twitter * ?
YouTube * ?
Flickr *
Sök *
Om webbplatsen *
Jobb * Lista över besök
Tillkommande och glömda länkar

000 **Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.** (Utrikesminister och ev. FN-minister och Världsplaneringsminister)
FN
Globalisering Länken "Bistånd " är en för gammal version som inte hänvisar till biståndsutredningen. **Talesmannen för bistånd Kenneth bör finnas med bland gruppledarna.**
Internationellt
Borde kunna få en inledande översikt
Israel och Palestina
Säkerhetspolitik
Internationell solidaritet *
Innehåller många artiklar. Borde få en inledande översikt
En del bör finns också på andra områden t ex "Försvar" och "Migration.

000 **Europapolitik.** (EU-minister och ev.Europaplaneringsminister
En del här bör finnas också på "Klimat" m m.
Europa *
Innehåller många artiklar som berör många politikområden.

Borde fördelas ut på områdena.
EU-val *
Vår politik A till Ö för EU *
Borde ha en inledande förklaring/översikt
Valplattform inför valet till Europaparlamentet *
Kandidater till Europaparlamentet *
S i Europaparlamentet *
Svårbegriplig röra som bör göras begriplig
Vårt alternativ för klimatmål i EU *

000 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
Mänskliga rättigheter
Demokrati * Innehåller bara många artiklar. Här behövs en bra översikt om vad s vill och en sortering av artiklarna och överföring till andra politikområden. Det behövs en rejäl utläggning om demokrati i oliika situationer. Sidan underkänd.

000 **Försvar** (Försvarsminister)
Alliansfrihet
Försvar (och krisberedskap) Krisberedskap bör föras till Hälso- och sjukvård och räddningstjänst.
Nedrustning
Försvar, säkerhet och beredskap * Bara många artiklar . Inledande översikt och förklaring behövs. Sortering på politikområden.

000 **Klimat och klimatpolitik** (Miljöminister)
Klimat

000 **Transporter.** Infrastrukturminister)
Infrastruktur

000 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
Havsmiljö
Miljö

000 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
Landsbygdspolitik

000 **Bistånd.** (Biståndsminister)
Bistånd
Det finns en senare version med hänvisning till biståndsutredningen som bör användas.

000 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.** (Socialminister)
Alkohol
(Försvar och) krisberedskap
Kemikalier
Psykiatri
Sjukvård
Apotek Har också placerats på handel

000 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
Bostad
Bostadspolitiken är ett stort problemområde. Det finns förslag som vill lösa problemen, men som är dåliga. Det kommer att behandlas senare, bl a i kombination med dåliga förslag om skatter o d.
Energi

Hemlöshet
Konsumentpolitik
Kärnkraft
Forskningen om nya generationer kärnkraft som är säkrare och bl a kan använda avfallet bör stödjas och nya verk av denna typ byggas, bl a för att minska de nuvarande långa förvaringstiderna för avfallet.
Mat

000 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst** (Barn- och äldreminister)
Barn Samma sida som barnkonventionen
Barnkonventionen
Ekonomiskt bistånd Kan också ingå i "Hushållet..."
Funktionsnedsättning
(Föräldraförsäkring)
HBT
Socialbidrag
Välfärden
Äldre Sidan finns inte

000 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
Här är tydligt att man behöver ordna ämnena logiskt
Betyg
Forskning
Friskolor
Fritis
Förskola
Förskoleklass
Gymnasieskola
Högskola
Lärare
Läxhjälp
Mindre klasser
Rektorer
Skola
Sommarskola
Utbildning
Utbildningskontrakt
Vuxenutbildning
Yrkescollege
Nattis - Barnomsorg nattetid
Dagis hör till utbildning

000 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
Idrott
Kultur
Kyrkor och trossamfund
Public service
Det finns inget om IT, datorer, telefoner. tidningar o d

000 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
90-dagarsgaranti
Arbetsförmedlingen
Arbetskraftsinvandring
Arbetsmiljö
Arbetsrätt
Deltid - Heltid
Den svenska modellen
Fas 3
Feminism
Jobb
Jämställdhet
Kollektivavtal
Rekryteringsgap
Ungdomsarbetslöshet
Yrkesintroduktionsjobb
Nattis - Barnomsorg nattetid
"Jämställdhet lönar sig " borde framhållas:

000 **Näringar** (Näringsminister)
Innovation
Näringsliv
Näringspolitik och konkurrenskraft
Regional tillväxt
Strategisk samverkan
Vinst i välfärden

000 **Handel.** (Handelsminister)
Vanlig handel finns det inget om.
Apotek
Export

000 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
Integration och mångfald
Migration, asyl- och flyktingpolitik

000 **Polisen. Brott. Kriminalvård**. (Justitieminister, del)
Inget om krminalvård.
Polisen

000 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Ev. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
A-kassan
Ekonomi
Föräldraförsäkring
Pension
Rikskapitalförsörjning
Sjukförsäkringen
Skatter
Det finns nu många mycket dåliga förslag om skatter o d, det ska behandlas senare.

Bostadspolitiken är ett stort problemområde. Det finns förslag som vill lösa problemen, men som är dåliga. Det kommer att behandlas senare, bl a i kombination med dåliga förslag om skatter o d.

Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.

Hemsidan på Internet är det viktigaste medlet för att förklara socialdemokraternas politik. Sidan innehåller nu ett stort antal politikbeskrivningar för begränsade delområden. Därmed inte sagt något om kvaliteten och inte sagt något om huruvida urvalet av delområden är det bästa. Säkerligen fattas många delområden och de beskrivningar som finns kan antas ha brister. Men beskrivningarna av delområden är en bra början.

Det som fattas är i synnerhet en beskrivning av helheten, hur de olika delområdena hänger ihop. Förslaget om att införa en första sida med de 22 politikområdena råder bot mot denna brist.

Undersökningarna om politiska artiklar i Dagens Nyheter från slutet av september 2013 till 24 februari 2014, fem månader, visar att de politiska problemen kan fogas in i de 22 områdena. Områdena motsvarar alliansregeringens ministerområden, vilket visats i tidigare sammanställningar.

Det är viktigt att man på en sida kan se alla politikområden tillsammans och därmed får hjälp att bedöma hur viktiga olika delområden är i förhållande till varandra.

I den vanliga politiska debatten utgår man ofta från pengarna, och glömmer att pengarna bara är medel för att åstadkomma det man vill i de andra politikområdena. Området för pengarna har i förslaget placerats sist för att markera att det viktigaste är det man åstadkommer med pengarna i de 21 områdena före pengarna..

Förteckningen med politikområdena börjar med partiledaren och allmänt om partiet.

Sedan kommer utrikespolitik, världspolitik, och europapolitik. Vi är mer än förr nu beroende av världen utanför och förteckningarna om DN-artiklar rörande länder utanför Sverige september 2013- 24 februari 2014 visar att världen utanför angår oss i hög grad.

Därefter kommer ett politikområde med demokratiproblem. De problemen rymmer många frågor som socialdemokraterna bör ägna stor uppmärksamhet.

Sedan kommer försvar, klimat, transporter, planering av fysiska miljöer, landsbygdspolitik, områden som har betydelse både i världsperspektivet och i det rent svenska perspektivet. Efter det problem med bistånd.

Därefter hälso-och sjukvård o d. Sedan ett politikområde som politikerna hittills haft dåligt grepp om: Hushållet, som omfattar mat, boende (och hemlöshet), energi, vatten och avlopp, det som behövs i ett hem, konsumentpolitik m m och inte minst hushållsekonomi med hushållsbudgetar som visar om man har råd att leva.

I detta område ingår att sköta om varandra i ett hushåll, men det finns en rad problem med det som gör att delar av det brutits ut till nästa område om barn, äldre och särskilt behövande, bl a mycket problem med barn och problem med gamla som behöver hjälp.

Sedan kommer problem med utbildning och forskning och därfter ett område för IT, datorer, information, tele, tidningar. public service samt konst kultur ovh idrott.

Efter det kommer politikområdet om jobb, näringar och handel.

Sedan område om migration och integration, dvs in- och utvandring, främlingsfienlighet och rasim o d. Därefter problem med polis, brottslingar och kriminalvård o d.

Sist området om pengar: skatter, bidrag, avdrag, finanser, pensioner, försäkringar, banker, valutor o s v.

Det är faktiskt så att dagens politiska problem kan inrangeras i de 22 politikområdena.

Första sidan:

*** Partiedare Stefan Löfven.**
*** Allmänt om socialdemokraterna och patiets politik.**
*** Utrikes- och världpolitik. Globaliseringen.**
*** Europapolitik.**
*** Demokratiproblem, juridik.**
*** Försvar**.
*** Klimat och klimatpolitik** .
*** Transporter.**
*** Planering av fysiska miljöer.**
*** Landsbygdspolitik.**
* **Bistånd.**
*** Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningdtjänst.**
* **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
*** Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst**
*** Utbildning. Forskning.**
*** IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
*** Jobb.**
* **Näringar**.
* **Handel.**
*** Migration. Integration.**
*** Polisen. Brott. Kriminalvård**.
*** Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**

De nästa sidorna:

När man klickat på ett av de 22 områdena ska man komma till en sida som har till uppgift att fördela till de sidor med delområdena som partiet har.

Det är alltså 22 sidor som ska göras. De bör vara i stil med partiets sidor med delområden. De 22 politikområdena har olika många delområden, men bör var för sig se bra ut. Man kan lägga in bilder som fyller ut sidan om det behövs. Om man anser att talespersonerna är en tillgång för partiet kan de få ha en roll på dessa sidor. När man klickar där kommer man alltså till partiets delområden, som ska visa politik som är bättre än alliansregeringens politik.

Del 12. Protokoll om Riksdags-debatter

DN 7 maj 2014:

”Nu har vi chansen att rösta bort högern från EU-styret”

“ EU-val kan ge ny kurs. Under de senaste åren av stark höger-dominans har EU tappat mark mot andra kontinenter, som hanterat krisen bättre. Arbetslösheten har ökat dramatiskt. Med nyvalt EU-parlament och ny EU-kommission finns en reell möjlighet till förändring, skriver Mikael Damberg och Marita Ulvskog (S). “

“I dag, onsdag, inleds förtidsröstningen till Europaparlamentsvalet. Fram till och med den 25 maj ska vi tillsammans med 400 miljoner andra i de 28 medlemsländerna rösta fram ett nytt EU-parlament.

Europaparlamentet är det enda mellanstatliga parlament i världen där ledamöterna väljs i direkta val av medborgarna själva. Det är unikt och ger oss EU-medborgare avgörande inflytande över Europeiska unionens färdriktning den närmaste mandatperioden, mellan 2014 och 2019.

EU har under den senaste mandatperioden varit oerhört högerdominerat. Inte bara EU-parlamentet har haft en högermajoritet, utan även kommissionen och Europeiska rådet har varit starkt högerbetonade. EU-kommissionen har till två tredjedelar bestått av kommissionärer med en bakgrund i ett parti till höger. Sammansättningen av Europeiska rådet har varierat över tid men till övervägande del bestått av stats- och regeringschefer från högerpartier.

Facit av högerstyret är allt annat än imponerande. Utvecklingen i Europa inte varit särskilt gynnsam den senaste mandatperioden. EU har tappat mark gentemot andra kontinenter som har hanterat den globala finanskrisen bättre. Återhämtningen har varit mycket långsam och skakig. Högerpartiernas vägval för EU har varit felaktiga och Europas medborgare har fått betala priset i form av svag eller negativ tillväxt, skyhög arbetslöshet, sjunkande sysselsättning och dystrare framtidsutsikter.

Inte bara EU utan även Sverige har som bekant varit högerstyrt en längre period nu. Den svenska regeringen driver samma linje i EU som i Sverige: skattesänkningar och nedskärningar är prioriterat framför investeringar i jobb och skola. Resultatet i Sverige är att vi har klarat oss sämre än jämförbara länder när det gäller arbetslöshet, långtidsarbetslöshet och resultaten i skolan. Resultatet för EU är att vi har klarat oss sämre än andra regioner i världen när det gäller jobben och konkurrenskraften.

Som socialdemokrat sätter jag alltid jobben främst. Ordning och reda i statens finanser är grundbulten för fler jobb och bra välfärd för oss alla. Men den alltför ensidiga åtstramningspolitik som högern i EU drivit igenom har inte fungerat. IMF konstaterade i World Economic Outlook för 2012 att de ensidiga åtstramningarna slagit fel. Effekten har blivit en mer utdragen krisutveckling än nödvändigt.

Vi har låtit riksdagens utredningstjänst analysera EU:s utveckling under den senaste mandatperioden. Vi har tittat på EU:s arbetsmarknad och EU:s konkurrenskraft. Utifrån dessa resultat kan man dra slutsatsen att högern har drivit EU i fel riktning.

Sysselsättningsgraden i EU har under den senaste mandatperioden sjunkit och bland unga sjunkit särskilt mycket och bitit sig fast på en mycket låg nivå. Arbetslösheten i EU har ökat dramatiskt, fortsätter oroväckande nog att öka och ligger i dag på hela 10,8 procent. Särskilt allvarligt är det för Europas unga generation där nu nästan en fjärdedel är arbetslösa. Kontrasten till USA tydlig. Medan arbetslösheten steg i Europa mellan 2009 och 2013 sjönk den i USA – från 9,3 procent till 7,4 procent.

Långtidsarbetslösheten i EU är ett kapitel för sig. I början av mandatperioden var 37 procent av de arbetslösa långtidsarbetslösa. I dag är siffran hela 44 procent. Det betyder att nästan hälften av alla arbetslösa i EU har varit det under en mycket lång period, över ett år. Denna utveckling är oerhört bekymmersam. I EU och i Sverige har högerpartierna skurit ner på arbetsmarknadspolitiska insatser. De har helt enkelt inte investerat i människor.

Vad gäller matchningen på arbetsmarknaden är det tydligt att en enorm försämring har ägt rum sedan mandatperiodens början. Trots massarbetslöshet har arbetsgivarna fått allt svårare att hitta den kompetens de söker. I dag finns faktiskt 1,9 miljoner vakanser på den europeiska arbetsmarknaden. Nya jobb tillkommer, men de tillsätts inte i så stor utsträckning som krävs.

Det högerdominerade EU har inte tagit arbetslösheten på allvar. I prognoserna har man varit alldeles för optimistisk. Varje år under den här mandatperioden, utom 2011, har kommissionens prognos varit mer optimistisk än utfallet. Likadant i Sverige: Anders Borgs prognoser har varje år varit mer optimistiska än hur utfallen sedan har blivit. Detta visar att högern i Sverige och i EU inte tar verkligheten på allvar utan är ideologiskt låsta vid nedskärningar och skattesänkningar.

På grund av de felriktade åtstramningarna gick den europeiska ekonomin 2012 till och med in i en recession. 2013 hade denna nedgång

vänts till en mycket svag BNP-ökning på endast 0,1 procent. Som jämförelse kan vi titta på USA: Tack vare en mer balanserad ekonomisk politik med tydliga investeringsinslag har man där haft en snabbare och starkare återhämtning än EU.

Industrin och industrijobben har varit på ordentlig tillbakagång i Europa under krisåren. Både produktionen och antalet jobb inom tillverkningsindustrin är fortfarande klart lägre än under toppåret 2008. Tillverkningsindustrins andel av BNP har fallit tillbaka till cirka 15 procent. Medan industrin i exempelvis USA är inne i en kraftfull återhämtningsfas är utvecklingen i Europa betydligt svagare.

EU:s andel av direktinvesteringarna i världen har minskat kraftigt under innevarande mandatperiod. År 2009 fick EU 29,8 procent av omvärldens ingående direktinvesteringar (FDI) medan förra året låg nivån på bara 19,2 procent.

EU har under den senaste mandatperioden minskat sina exportmarknadsandelar till alla regioner i världen: Afrika, Asien, Latinamerika och USA. Det betyder att andra ekonomier i världen har ökat sina andelar på bekostnad av EU. Till exempel har EU:s exportmarknadsandelar till Afrika minskat från 42 procent år 2009 till 36 procent år 2012.

Högerpartiernas misslyckande med jobben och att få EU på fötter igen efter finanskrisen är huvudförklaringen till att land efter land nu väljer en annan politisk färdriktning.

Nu finns en reell möjlighet att EU som helhet får en annan politisk färdriktning till hösten. EU-parlamentet får efter valet en ny sammansättning och till hösten ska en ny kommission väljas. Med tanke på att fler och fler medlemsländer nu leds av socialdemokratiska regeringar är förutsättningarna för en mitten-vänsterorienterad EU-kommission större än tidigare.

Såväl EU som Sverige behöver drivas utifrån en betydligt mer jobbfokuserad agenda. Vi vill att alla EU:s beslut ska bedömas utifrån huruvida de bidrar till fler jobb, en så kallad jobbstreaming av EU:s politik. Genom ett tydligt fokus kan vi nå resultat och öka sysselsättningen i hela EU. Både Sverige och EU behöver en ny politisk ledning som sätter jobben först.

Mikael Damberg, Socialdemokraternas gruppledare i riksdagen
Marita Ulvskog, Socialdemokraternas förstanamn på EU-listan “

DN 8 maj 2014:

”Visstid ger fler chans till jobb”

“**Visstidsanställningar, miljö och EU-skatt. Det var i några frågor det hettade till i den enda partiledardebatten inför Europaparlamentsvalet.**

Visstidsanställningar
EU-kommissionen har hotat att dra Sverige inför EU-domstolen eftersom man anser att de svenska reglerna för visstidsanställningar strider mot EU:s direktiv.

– Varför tar du strid mot EU om anställningstryggheten, sade S gruppledare Mikael Damberg till statsminister Fredrik Reinfeldt.

Reinfeldt menar att visstidsanställningarna är ett sätt att sänka trösklarna på arbetsmarknaden.

– Om detta tas bort kommer arbetsgivare inte att släppa in dem som står en bit ifrån, sade Reinfeldt.

Fri rörlighet
Det hettade även till i frågan om vad som ska gälla för utländska arbetare som jobbar i Sverige. S och V varnade för att oseriösa företag konkurrerar genom dumpning.

– Det spelar ingen roll om man kommer från Varberg eller Warszawa, man har rätt till samma villkor, sade vänsterledaren Jonas Sjöstedt.

Fredrik Reinfeldt replikerade att svenska löner och villkor gäller.

– Men det betyder inte att alla ska ha samma lön. Jag tror på konkurrens och individuell lönesättning, sade Reinfeldt.

Miljön
Åsa Romson (MP) anklagade Centerpartiet för att i Sverige stoppa förslag som C är för i Bryssel. Hon menade att partiet ”lägger sig platt” för Moderaterna.

Annie Lööf sade att partiet motsatt sig bindande utsläppsmål eftersom Sverige redan klarat målen.

– Vi vill förbehålla oss rätten - i Sverige att sätta våra egna tuffa mål här hemma, sade hon.

Tobinskatten
Flera borgerliga partiledare hävdade att S vill införa en EU-skatt och hänvisade till att partiet i en valplattform skriver att man kan tänka sig skatt på finansiella transaktioner. Mikael Damberg slog tillbaka med att denna skatt i så fall skulle tillfalla medlemsländerna – inte EU.

Frihandelsavtalet
Jonas Sjöstedt hamnade i en ordväxling om ett eventuellt frihandelsavtal med USA. V befarar att ett sådant avtal kan ge storföretag möjlighet att stämma stater. Mikael Damberg menar att Jonas Sjöstedt har för bråttom att säga nej, eftersom avtalet är långt ifrån klart.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

Partiledardebatt Onsdag 07 maj 2014 Partiledardebatt inför Europaparlamentsvalet

anf.1 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! I juni kommer stats- och regeringscheferna i Europa och i Europeiska rådet att uppmärksamma att det är 100 år sedan skotten i Sarajevo. Det var de som kom att bli början till första världskriget, som sedan också ledde till andra världskriget. I grunden var problemen 1914 det som har fortsatt att vara en utmaning även i vår tid. Människor delas upp efter kollektiv tillhörighet, aggressiv nationalism, en tro på att våld och militär intervention är en lösning på problem - en sorts vi-och-de-tänkande. Detta har dessutom återkommit gång på gång också i vår egen historia. Det är en utmaning som syns i Ukraina i dag och även på andra håll i EU. Den här våren och sommaren är det inte bara 100 år sedan första världskriget, det är också 200 år sedan Sverige var involverat i vad som förhoppningsvis var vårt sista krig. Under våren har jag åkt runt på landets skolor, träffat elever och talat om var Sverige kommer ifrån, vår historia och vart vi är på väg. Jag brukar fråga: Vet ni vilket land som Sverige senast var i krig med? Nästan ingen vet. När jag säger att det är Norge fnissar de i bänkarna eftersom det är så otänkbart. Det ger ändå ett perspektiv att fred inte är något man ska ta för givet, men samtidigt när fred väl har etablerat sig som det normala i folksjälen blir varje tanke på krig orimlig. När vi tittar utanför våra gränser ut i Europa ser vi hur stor betydelse EU-samarbetet har haft. Det har fört med sig fred, demokrati och välstånd, samarbete mellan länder och människor samt ökat människors förståelse för allas våra likheter men också olikheter. Det har gjort att våra barn inte ser de gränser som präglade Europa när våra föräldrar växte upp. Om mindre än tre veckor är det val till Europaparlamentet. Då väljer vi väg för kontinenten för åren som kommer. I skuggan av Ryssland drömmer nu många människor i Ukraina om att få vara en del av det europeiska samarbetet, om att vara en del av ett Europa i samarbete. De ser EU som en väg till ett bättre samhälle och demokrati. Det andra vill bli en del av är vårt ansvar att fortsätta att värna, utveckla och förbättra. Tillsammans med andra länder kan vi stå upp mot den ryska aggressionen mot Ukraina. Nya moderaterna tror på Europa. Vi ser att vi behöver samarbeta för att nå de bästa lösningarna. Det finns de som vill annorlunda. Främlingsfientlighetens och Europafientlighetens krafter vill stänga gränser och försvåra kontakter mellan människor. De vill bygga murar mot dem som inte ser ut som vi eller som talar ett annat språk. Den vägen saknar framtid men har en mycket tung och mörk historia. Herr talman! Nya moderaterna tror på Europa. Den 25 maj går vi till val på tre huvudpunkter. För det första måste jobben bli fler i Sverige och i Europa. Europasamarbetet kan via öppen handel, ökad konkurrenskraft, moderniserad budget samt ansvarsfull och begränsad regelstyrning bidra till att jobben blir fler. Sverige kan stå som ett viktigt exempel. Alliansregeringens satsningar på jobben har gett resultat. Sedan 2006 har jobben i Sverige blivit över en kvarts miljon fler, alltså fler än 250 000. Det finns de som säger att jobben automatiskt blir fler bara för att befolkningen växer. Men det finns inget sådant likhetstecken. I länder med liknande befolkningsökning som Sverige har jobben inte vuxit i antal lika mycket eller till och med minskat. Att jobben har blivit fler i Sverige är resultatet av en målmedveten politik. Sverige sticker ut. Vi har bland de starkaste finanserna i EU där många andra länder sedan länge går i motsatt riktning. Vi har högst sysselsättningsgrad i EU tillsammans med Nederländerna. Vi har högst arbetskraftsdeltagande. Det är helt enkelt många som jobbar i Sverige. I många andra länder har

människor fått mindre pengar i plånboken under krisen. I Sverige har det blivit tvärtom. Vi har haft kraftiga reallöneökningar. Med vår politik har alla som tjänar under 38 500 kronor i månaden fått en hel extra månadslön om året efter skatt. Nya moderaterna och Alliansen vet hur man skapar jobb och tillväxt. Öppenhet och frihandel är bra för Sverige. Det är det för alla människor i Sverige. Vi vill göra handeln i Europa så fri i praktiken som den beskrivs på papperet. När vi river fler handelshinder i EU är det bra för svenska företag. Då kan fler företag starta och växa i Europa, och jobben blir fler. Låt oss konstatera att det finns mycket kvar att göra. Många praktiska hinder återstår för företagen. Det är särskilt tydligt när det gäller tjänstehandeln. Hälften av Sveriges bnp kommer från export. Vi exporterar till länder i vår närhet - Tyskland, Norge. Ungefär två tredjedelar av vår export går till länder i Europa. Europasamarbetet har fört med sig fantastiska möjligheter för svenska konsumenter och företag. Vår hemmamarknad har breddats. Den har tidigare varit nationell. Nu omfattar den 28 länder, 500 miljoner människor och 23 miljoner företag. Jobb och tillväxt, rörlighet, samarbete och frihandel - med rätt politik i Europa får vi dessutom på det sättet bättre här hemma. Genom samarbete med andra länder kan svenska företag växa. Då skapas fler jobb. Då växer vår ekonomi och vårt välstånd. Vi får mer resurser till skolan och sjukvården samt till omsorgen om våra äldre. Då kan vi hjälpas åt att hantera utmaningar som inte bryr sig om landgränser. Vi vill ge svenska företag nya möjligheter via ett frihandelsavtal med USA och bättre och tydligare regler inom Europa. För det andra är ordning och reda i ekonomin grunden för allt. Det gäller här hemma och det gäller i EU. Europa har visat en förmåga att hålla ihop genom finanskrisen under en utdragen lågkonjunktur. Vi har jobbat med att styra upp enskilda länders nedtyngda statsfinanser. Vi har drivit på reformer för att öka konkurrenskraften. Vi har också funnits till stöd för länder i akut behov av hjälp utifrån. Allt detta har bidragit till att skapa bättre förutsättningar. Det måste vara en del av samarbetet också nu när vi blickar mot åren framför oss. Nya moderaterna kommer aldrig att släppa tyglarna när det gäller ordning och reda i ekonomin. Vi har sett vad som händer i länder där man inte har tagit ansvar och där man har varit tvungen att strama åt och skära ned. I Sverige har statsskulden minskat sedan 2006. Det är Sverige ensamt om i hela EU. I andra länder har den i stället ökat. Vi har kunnat satsa på allt det som bygger vårt samhälle starkt. Ansvar för ekonomin är grunden för att fler människor ska få jobb. Det är Nya moderaternas budskap i Europasamarbetet. Vi är en stark röst för en uppstyrd ekonomi, inte bara i Sverige utan även i länderna runt omkring oss. Det är så människor och företag kan känna sig trygga med framtiden. Så kan jobben bli fler i Sverige och i Europa. För det tredje handlar det om öppenhet och tolerans när allt fler och starkare röster ropar på ett annat Europa. Politiska krafter vill bygga murar mellan våra länder och vill göra det svårare för ungdomar att studera på ett universitet i ett annat land. De vill hindra människor från att komma till Europa för att skapa sig ett bättre liv. De vill ge, som det heter, svenska jobb åt svenskar först. I många länder i Europa har den typen av politiska krafter vuxit sig starka. Det skapar motsättningar. Det bygger nya gränser. Det är fel väg. För Nya moderaterna är öppenhet en av hörnstenarna i Europasamarbetet. EU är ett gemensamt värderingsbygge, en motkraft mot slutenhet och nationalism. Vi kommer alltid att stå upp för ett öppet Europa. Herr talman! EU ska göra rätt saker. Beslut ska fattas så nära människor som möjligt. En del saker behöver vi bestämma gemensamt. Annat bestämmer vi bättre själva. Vi behöver ett europeiskt polissamarbete. Det är tillsammans som vi kan komma åt den gränsöverskridande organiserade brottsligheten. Då får vi tryggare gator också här hemma. Vi vill ha gemensamma och tuffare kontroller av livsmedel i Europa, så att vi kan lita på att maten vi äter har producerats så som vi tycker att den

ska produceras och innehåller det vi förväntar oss. I Sverige har vi högre krav på hur man hanterar djur och hur man transporterar djur. Vi arbetar aktivt för att djur ska få det bättre i hela EU. Vi vill att svenska bönder ska konkurrera på lika villkor i Europa och att de svenska kraven ska bli praxis i hela EU. En annan utmaning som vi möter bäst tillsammans är klimatet. EU står för 10 procent av världens utsläpp, medan Sverige står för ungefär 0,1 procent. Det är inte vi som är det största problemet. Om vi ska kunna minska de globala utsläppen och hålla tvågradersmålet måste vi påverka länderna med de stora utsläppen. När EU talar med en röst i klimatfrågan blir vi starkare och kan påverka de största utsläppsländerna: Kina och USA. Dessutom måste farliga kemikalier och gifter bort från vår vardag. Vi vill skärpa EU:s kemikalielagstiftning. På alla dessa områden är EU-samarbetet viktigt, men det betyder inte att alla beslut ska fattas i Bryssel. När det gäller arbetsmarknadspolitik, familjepolitik, jämställdhet, skatter och regler för snus eller jakt på varg ska det bestämmas i Sverige. EU ska inte ägna sig åt onödig byråkrati eller detaljregleringar. Europasamarbetet ska fokusera på det som EU gör bäst. (Applåder)

anf.2 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Ett av de första besluten som den moderatledda regeringen tog när de kom till makten var att göra det möjligt för arbetsgivare att stapla visstidsanställningar på varandra näst intill i oändlighet - det skedde år 2007. För någon vecka sedan talade jag med Kristina, en kvinna som snart fyller 50 år. För sju år sedan fick hon ett vikariat på sin drömarbetsplats, men jobbet var osäkert. I maj varje år fick hon veta om hon hade jobbet kvar till hösten. Efter en tid omvandlades jobbet, tjänsten, till en allmän visstidsanställning. Något år senare omvandlades det till en gästlärartjänst. När det hade gått fem år började arbetsgivaren om igen, och hon blev erbjuden ett nytt vikariat. Det var samma jobb. Det var samma arbetsuppgifter. Det var samma arbetsplats. Men det var fortfarande inte ett fast jobb. Kristina tröttnade efter sju år. Hon tvingades söka en annan tjänst. Det var ett lägre kvalificerat jobb, men det var ett fast jobb och en trygghet för familjen. Kristina är inte ensam. TCO har visat att så många som 65 000 svenskar har jobbat på en och samma arbetsplats under sådana här osäkra arbetsvillkor under mer än fem års tid. Kommunal har visat att det var 27 000 fler visstidsanställda förra året än när de här nya reglerna, som regeringen beslutat om, infördes. EU-kommissionen har varit kritisk mot regeringen. De har gått så långt att de för andra gången säger att de hotar att stämma Sverige inför domstol om inte regeringen snarast vidtar åtgärder. Men i stället för att lyssna på kritiken har man viftat bort den. Vi socialdemokrater är tydliga. Vi står på de anställdas sida både i Sverige och i Bryssel. Vi har återkommande krävt ett stopp för staplade visstidsanställningar, men regeringen har inte gjort någonting. Varför, Fredrik Reinfeldt, tar du strid mot EU för att undergräva anställningstryggheten? Vad är det som är så farligt med att Kristina och andra människor som har jobbat på en och samma arbetsplats år ut och år in får ett fast jobb? I dag vill jag ha besked. (Applåder)

anf.3 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Låt oss slå fast att tillsvidareanställning är grunden för den svenska arbetsmarknaden. Det är självklart att människor vill ha den tryggheten och den förutsägbarheten. Det är fullt förståeligt. Det finns olika former av tidsbegränsade anställningar. Det är en sorts flexibilitet, ett sätt att sänka trösklar och att få människor att testa. Om allt detta tas bort eller ifrågasätts kommer det rimligen att leda till att många arbetsgivare inte släpper in människor som står en bit ifrån, unga människor som saknar erfarenhet. Det gäller att hitta en balans mellan detta. Det handlar om både en önskan om att folk ska ha tillsvidareanställning och en önskan om en flexibilitet, en möjlighet för

folk att få komma in och testa. När vi tittar på detta vill jag understryka att arbetsmarknadens parter inte är överens om hur det här egentligen ser ut. Det är lätt att hänvisa till enskilda fall, men vi har inte kunnat hitta en entydig bild av detta. Vi för en dialog med kommissionen. Det går inte till så som Mikael Damberg beskriver. Det här är inget nytt. Man för en dialog kring hur det här egentligen ser ut. Vi har bett Statistiska centralbyrån att gå igenom hur förekomsten av användning av tillsvidareanställning egentligen ser ut. Så agerar man långsiktigt och seriöst. Man tittar igenom hur lagstiftningen har fungerat. Men vi noterar en sak. Det är en väldigt stor grupp av människor som kommer vidare från visstidsanställningar in i fasta anställningar. Det är alltså uppenbart att här också finns en brygga som fungerar. Möjligheten att få testa och visa upp sig för arbetsgivare leder sedan över till fasta anställningar. Frågan är vad Socialdemokraterna står för. Ska detta bli en jakt på allt som inte är fastanställningar? Det kommer i realiteten att vara ett sätt att stänga dörrar och omöjliggöra den flexibilitet som många företag behöver för att klara konkurrensen. Är det Socialdemokraternas besked till Sveriges företag? (Applåder)

anf.4 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det var ett intressant svar av statsministern. Han talar om balans. Men Kristina ska alltså vänta i sju år och fortfarande inte få ett fast jobb, trots att lagstiftningen egentligen säger att hon borde få det efter två år. Det är den balansen som statsministern försvarar. Det är han som har infört den lag som gör det möjligt att stapla visstidsanställningar på varandra. Jag tror att Sveriges kvinnor, framför allt, som drabbas av det här hade förväntat sig ett annat svar av Sveriges statsminister. Nu är det så absurt att det är EU-kommissionen som säger att Sverige inte följer de gemensamma europeiska reglerna. Svenska anställda har alltså ett sämre skydd än andra europeiska löntagare i Europa. Man säger till regeringen: Ni måste ändra detta. Och regeringen säger: Det finns inga problem. Det blir märkligt att du säger att du står upp för den svenska modellen när du gång på gång undergräver den. Du har förbjudit fackföreningar att försvara svenska kollektivavtal på svensk arbetsmarknad för utstationerad arbetskraft. Nu säger du att du är beredd att ta strid mot EU för att försvara arbetsgivarnas rätt att stapla visstidsanställningar på varandra. Det visar att det behövs en ny regering men också en annan majoritet i EU-parlamentet. (Applåder)

anf.5 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag tror att vi förstår av Mikael Dambergs upphetsning att det är valrörelse, men det blir inte bättre av att man blir obalanserad. Vi har bett om att man ska titta igenom detta. Fakta är ingenting som gör ont, Mikael Damberg. Finns det exempel på att det här missutnyttjas ska det rättas till. Men jag förstår inte hur Socialdemokraterna tänker förhålla sig till behovet av tidsbegränsade alternativ och till behovet av flexibilitet. Det är ett faktum att nära nog varje industriföretag och annat företag man besöker i dag som ägnar sig åt exportverksamhet och konkurrensutsatt verksamhet hittar just en balans mellan att sträva efter fasta anställningar och att vid behov - vid toppar och när en stororder kommer in - kunna jobba med flexibilitet. Ingenting av detta ser Socialdemokraterna, utan man lyssnar bara på vad facket nu vill att det ska heta att den här valrörelsen handlar om. Det är inte ett sätt att ta ansvar för vår konkurrenskraft och för att människor ska få jobb. Vi tar detta på allvar. Det är inte så som Mikael Damberg beskriver: att det är en strid mot kommissionen. Vi för en dialog kring detta, och vi tar det mycket seriöst. (Applåder)

anf.6 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Det är väldigt kul och intressant att vi här i kammaren får ha en EU-debatt. Jag tror att EU-politik ibland kan framstå som ganska abstrakt för många väljare där hemma. Vi politiker har ofta svårt att förklara. Vi tråcklar in oss i förklaringarna kring var, när och hur beslut ska fattas. Men någonting som är ganska konkret med EU-politiken är klimat- och miljöfrågorna. Jag noterade att statsministern och moderatledaren i sitt anförande i dag i kammaren faktiskt tog upp en del av de här frågorna. Moderaterna har flera vackra ord i den här EU-valrörelsen, precis som i den förra, om just miljö- och klimatfrågor. Någonting som är väldigt konkret är att gå och köpa en barnmatsburk åt sina barn, som jag gör. För två år sedan var ett förslag uppe i EU-parlamentet - det är ju EU som reglerar innehållet i större delen av våra livsmedel eftersom de reglerna på en gemensam marknad måste sättas tillsammans. Den gröna gruppen hade föreslagit att man skulle slå ihop tre stycken ganska komplicerade direktiv till ett väldigt tydligt, där man mycket tydligt radade upp vilka bekämpningsmedel och vilka farliga ämnen som man inte ville ha i produktionen av barnmat. Det röstade de moderata ledamöterna emot. I fråga efter fråga när det gäller miljö och klimat ser vi hur man i handling agerar annorlunda än vad man säger i den svenska retoriken. Man säger att det är viktigt därför att det är någonting konkret och tydligt att visa för svenskarna att här gör vi ändå någonting som vi måste göra tillsammans och där Sverige svarar mot den bild som många svenskar har, att vi minsann är i EU för att kämpa för miljön och klimatet. Trots det har det aldrig varit så tydligt som under alliansregeringen att Sverige får kritik på just miljöområdet. Vi är i konflikt med kommissionen och EU-domstolen i flera delar. I en sådan del vill jag ha svar i dag: Varför röstade Moderaterna mot förslaget gällande användning av extra farliga bekämpningsmedel i produktionen av barnmat? (Applåder)

anf.7 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag antar att vi av detta ska dra slutsatsen att röstar man inte för gröna förslag är man för gifter i barnmatsburkar. Det blir absurt att föra debatten på det sättet. Jag kan slå fast att jag tror att alla riksdagspartier är emot att det finns gift i barnmatsburkar. Frågan är: Vilken typ av beslut ska fattas på vilken nivå? Har det möjligen funnits andra typer av förslag? Det är till exempel en gåta hur Miljöpartiet, som under mycket lång tid inte ville se någon form av europeiskt beslutsfattande, här företräder Brysselmakten nästan lika mycket som Mikael Damberg gjorde för en stund sedan. Här ska minsann Bryssel bestämma. Här ska det talas om exakt vad som gäller för olika barnmatsburkar. Det ska styras av EU. Jag tror att det säkert kan vara en framkomlig väg, men jag vill säkerställa att vi också har svenska regler och lagar med till och med högre krav som ska respekteras. Det konflikterna ofta gäller är: Vad ska ligga på EU-nivå? Vad ska det finnas för möjligheter att komplettera nationellt? Vi röstar inte alltid på varandras förslag. Det är inte något nytt för oss i politiken. När det gäller klimatpolitiken tycker jag att det är oerhört viktigt att vi under den mandatperiod som Europaparlamentet har framför sig agerar för att gå på det som kommissionen har föreslagit, att ta upp målen för 2030 till nivån 40-procentig utsläppsreduktion. Det är en kraftig ambitionshöjning. Det går i motsatt riktning jämfört med många andra utvecklade delar av världen som nu stryker sina klimatmål eller backar. Det behövs alltså mer än någonsin ett Europa som håller ihop. Vi ska vara tydliga med en annan sak: Det är inte så att Europa går i takt kring detta. Sverige ingår i en grupp av länder som vill ligga längst fram. Den svenska regeringen har föreslagit att vi ska ha ännu högre nivåer på våra växthusgasreduktioner än vad kommissionen har föreslagit. Här kommer vi att behöva vara pådrivande, både i Europaparlamentet och i andra instanser där Sverige företräds inför förhandlingarna.

anf.8 Åsa Romson (MP):
Herr talman! Jag noterar att Moderaterna plötsligt tycker att vi ska ha svenska regler för innehållet i livsmedel som finns på den europeiska marknaden. När man har en gemensam marknad har det varit naturligt även för de gröna att i EU reglera huvuddelen av innehållet i och produktionen av barnmat, till exempel inom jordbrukspolitiken. Det skulle vara mycket svårare för företagen - svenska bönder, uppköpare och barnmatsproducenter - om det fanns 28 olika regler för hur man ska producera barnmat. Det här trodde jag var en stark även moderat position. Det var därför det var viktigt att i EU-parlamentet ha en diskussion. Det var ett grönt förslag, men det var definitivt ett förslag som just handlade om en lista på vilka extra farliga bekämpningsmedel som ska tas bort från produktionen av barnmat. Det röstade Moderaterna emot. Det är någonting som jag trodde att moderatledaren skulle försvara i sak snarare än i form. När det gäller klimatreglerna vet ni att vi tycker att det är handling som gäller. Då handlar det om förnybar energi och energieffektivisering. Om inte EU kopplar ihop handeln, precis som parlamentet gjorde, kommer vi aldrig att få en klimatpolitik värd namnet. (Applåder)

anf.9 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Vi är visst för att det finns en gemensam kemikaliepolitik. Det är i grunden bra. Det är bra att vi är överens om vilka definitioner som ska gälla. Jag tycker absolut att det ska finnas normerande verkan. Men det finns en diskussion ibland om att man kan ha strängare avvikande egna regler. Till exempel kan man gällande djur, som förmodligen har haft en del i tillkomsten av detta och som jag nämnde i mitt inledningsanförande, ha högre krav i Sverige för djurhållningen än vad som gäller i andra länder. Den diskussionen är inte ny. Låt oss enas kring att alla som har barn vill veta vad en barnmatsburk innehåller och att den inte ska innehålla gifter. Det är väl självklart. (Applåder)

anf.10 Jimmie Åkesson (SD):
Herr talman! Fredrik Reinfeldt tar avstamp i freden och i att vi senast krigade med Norge. Det är lite kul. Unionen med Norge bröt vi sedan, och det var ju bra. Det är lite skrämmande att höra statsministerns resonemang här när han talar om EU som en värdegemenskap. Kontentan av det är att vi ska likrikta mer. Vi ska ha samma värderingar, vi ska likrikta politiken och vi ska tvinga på länder vissa värderingar. Vi ska se till att ge oss på de länder som röstar fel och som har fel värderingar. Det resonemanget skrämmer mig. Det är precis tvärtemot vad jag vill ha. Nu har det gått nästan 20 år sedan vi folkomröstade om medlemskapet i Europeiska unionen. Det har hänt väldigt mycket, och det är svårt att påstå att den union som vi ser i dag är densamma som vi folkomröstade om. Inte minst har vi i dag en grundlag på plats i EU som innebär att vi flyttar ännu mer makt till Bryssel. Det handlar inte bara om makt utan även om mycket pengar. Det är lite drygt ett år sedan som statsministern efter förhandlingarna i Bryssel skröt om att han nu minsann har minskat den svenska medlemsavgiften till EU. Det var inte sant. I år är avgiften till EU för Sveriges del nästan 38 miljarder kronor. Det är ofantligt mycket pengar. Det är nästan lika mycket som vi lägger på hela rättsväsendet. Man kan jämföra med det första år då Sverige var medlem i EU. Då var medlemsavgiften i dagens penningvärde ungefär 13 miljarder brutto. Det har alltså hänt mycket; det är väldigt dyrt. Självklart måste vi samarbeta i Europa. Jag tycker att det intressanta är den stora konflikt som vi ser i Europa mellan två linjer: de som vill fortsätta att bygga monsterstaten och fortsätta att flytta makten till Bryssel och de som inte vill göra det. Bland annat Moderaternas systerparti Tories finns på den sida som vill ta några steg tillbaka, omförhandla och ha en

ny folkomröstning. Min fråga till Fredrik Reinfeldt är, herr talman: Är det inte dags att också vi i Sverige får chansen att säga vårt om den nya unionen i en ny folkomröstning?

anf.11 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Jag tycker inte att vi ska ha en ny folkomröstning. Jimmie Åkesson talar om att tvinga på vissa värderingar. Det är inte min uppfattning. EU står öppet för dem som vill och önskar komma in. Låt oss nämna något om de värderingar som Jimmie Åkesson känner utgör en tvångströja. Vad är det för någonting? Är det att vi tror på demokrati? Är det att vi tror på rättsstat, att vi tror på mänskliga fri- och rättigheter? Är det att vi tycker att man ska bekämpa korruption och verka för öppenhet? Vi har sett att man i länder som inte vill komma närmare EU gör ett annat vägval. Där tror man mer på auktoritärt styre, begränsad pressfrihet och begränsad rörlighet för människor. Där talar man inte om minoriteter utan snarare diskriminerar dem och missköter minoritetspolitiken. Vad är det Jimmie Åkesson menar är tvångströjan? Vad är hotet mot att stå upp för våra grundläggande värderingar? Varhelst Europasamarbetet når länderna är det där konflikten står. Det är det vi ser i Ukraina. De som är för Europasamarbetet vill ha mer av rättsstat, demokrati och öppenhet, och de som är emot det tror på auktoritärt styre, den starke mannen och på våldsanvändning. Vad är det Jimmie Åkesson tar ställning för, och vad är det egentligen han är emot? Jag vill understryka att det är många saker som måste värderas när det gäller det svenska EU-medlemskapet. Handeln har ökat. Det har inneburit större möjligheter att komma ut för ett exportberoende land som Sverige. Det ska också värderas. Vi tycker att det är viktigt att vi som ett rikt land är med och stärker förutsättningarna för tillväxt i andra, ekonomiskt svagare, delar av Europa. Det är bra för dem och bra för människorna i de länderna, men det är i förlängningen också bra för Sverige. Ett ekonomiskt starkare Europa är det närområde vi handlar med. På det sättet hänger det ihop. Det vi gör ger morgondagens jobb här i Sverige. (Applåder)

anf.12 Jimmie Åkesson (SD):
Herr talman! Självklart ska vi ha goda handelsförbindelser med övriga Europa. Jag tror inte att det finns någon här inne som är motståndare till det. Det hade vi redan före 1995, då vi gick med i EU, så det är inte så konstigt. Vi har sett ett antal exempel på att tvinga på vissa länder vissa värderingar, rikta sanktioner mot vissa länder som inte följer vissa fina värderingar. Senast var det Schweiz. Nu är Schweiz inte medlem i EU, men man straffar Schweiz därför att de röstade fel. Likadant var det med Österrike för ett antal år sedan. Ungern är ett ständigt återkommande exempel. Så det finns, och jag tycker att det är en skrämmande utveckling. Jag vill återkomma till frågan om folkomröstning. Jag hade inte förväntat mig att få bifall från statsministern i den frågan på något sätt, men jag ville ändå lyfta frågan därför att det har hänt väldigt mycket under åren. Moderaternas systerparti i Storbritannien talar om en ny folkomröstning. Menar Fredrik Reinfeldt att även David Cameron tillhör dem som vill bygga murar i Europa? Vad är ni så rädda för? Varför kan vi inte ha en ny folkomröstning?

anf.13 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Det är ju britternas sak att svara för vad de tänker sig att folkomrösta om år 2017. Låt mig säga att jag tycker att det är ett viktigt svenskt värde att Storbritannien blir kvar i Europeiska unionen, och jag hoppas att det också blir det brittiska folkets beslut. Vi ska nog akta oss för den sönderfallande tendensen. Storbritannien diskuterar om man ska lämna EU. Skottland diskuterar om man ska lämna Storbritannien. Det finns orter i Skottland som funderar på att bli

självständiga i ett tänkt framtida Skottland. Det är ju ett sönderfall som innebär att vi går tillbaka till någonting som vi redan borde ha lämnat bakom oss. Återigen till Jimmie Åkessons språkbruk om att man ger sig på länder med så kallade felaktiga värderingar. Ja, det är nog så där det låter i Ryssland: Här kommer en massa människor och påstår att man ska stå upp för saker som de tycker är viktiga, men som vi inte vill ha. Er form av demokrati och det Gayropa som ni står för ska hållas borta, för det är läskigt. Det är väl i grunden otroligt viktigt, Jimmie Åkesson, att man vet vad man står för och står upp för det. Jag konstaterar att Europasamarbetet är en grund för att skapa detta över hela Europa. (Applåder)

anf.14 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Stora delar av EU är i djup ekonomisk kris. EU har räddat banker med otroliga summor, men man har offrat löntagare och ungdomar som inte får ett arbete. En del av dem som blir arbetslösa kommer hit och arbetar på svensk arbetsmarknad. En del av dessa utnyttjas hårt. De får lägre lön. De får jobba med f-skattsedlar fast de egentligen är anställda. De jobbar på byggen, kör lastbil, jobbar för städfirmor och i restaurangkök. Hur ska vi ta emot dessa människor? Jag tycker att vi ska emot dem genom att ge dem samma villkor som svenska löntagare. Det spelar ingen roll om man är från Warszawa eller Varberg. Man har rätt att bemötas på samma vis. Men det säger inte Moderaterna. I lördags stod du på Norrmalmstorg och talade emot att svenska regler ska gälla i Sverige. Du kallade det för protektionism. Jag menar att det handlar om att behandla människor på ett sjyst sätt. Vad händer om vi accepterar att det fortsätter som det är i dag, att den som är från Warszawa får lägre lön än den som är från Varberg? Ja, då utnyttjar vi människor bara för att de kommer från ett annat land. Då ställer vi löntagare mot varandra, och vi slår ut seriösa och bra företag som vill behandla sina anställda väl. Vi gynnar då de som är beredda att utnyttja människor bara för att de är i en utsatt situation och kommer från andra länder. Varför, Fredrik Reinfeldt, ska inte en löntagare från Warszawa ha samma rättigheter som en löntagare från Varberg, om de jobbar sida vid sida, kör lastbil för samma firma eller om de städar i samma skola på kvällarna?

anf.15 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! I Sverige tycker vi att svenska regler och lönenivåer ska gälla, men det innebär inte att alla ska ha exakt samma lön. I grunden tror jag på öppenhet och konkurrens, och det misstror ju Jonas Sjöstedt. Vad är tankemodellen bakom det som Jonas Sjöstedt försöker att beskriva här? Vad är problemet? Problemet är människors rörlighet. När människor rör sig över gränser och lämnar länder som har låga ekonomiska nivåer väcker det naturligtvis frågor. Hur ska lönenivåer och villkor se ut? Hur fungerar vi då som människor? Ser vi det som Jonas Sjöstedt ser: bara problem, bara oönskade situationer och bara hot? Se till att stänga gränserna och att människor inte rör sig mellan länder! Eller är det här en väg till en bättre framtid för många människor, någonting som de har hoppats på för att komma ur fattigdom och att med rörlighet komma till bättre förutsättningar? De jobbar kanske ett tag, skickar hem resurser och börjar bygga ett starkare Polen - för att ta det exemplet. Det har skett en exempellös utveckling i Polen från det kommunistiska förtryck som de kom ur. I realiteten har de levt med den typ av värderingar som Jonas Sjöstedt har vigt sitt liv åt. Men nu har man i Polen äntligen fått förutsättningar för att förbättra sina villkor. Men då meddelar Jonas Sjöstedt att han ser bekymmer med detta. Här ska inte människor röra sig. Här får det inte finnas någonting som är olika. Hans uppenbara utgångspunkt är att regler ska stoppa och hindra. Jag tror helt enkelt inte på det vägvalet, Jonas Sjöstedt. Jag tror att det är bättre att stå upp för öppenhet. Jag tror att det bättre att människor får röra sig över gränserna. Jag tror i

grunden att det är bra att man kan jobba också i andra länder och på det sättet bidra till en bättre egen framtid. Det är så man måste göra i politiken. Man väljer väg. Och det är också så som man letar fram exemplen. Ser man, som jag har försökt att göra, det positiva och det möjliga - som har förbättrat för människor - eller är det som Jonas Sjöstedt säger, att man hittar exempel som oftast bygger på att någon har misskött någonting och inte följt lagar och regler. Med den ursäkten vill man stänga ned. Så ser vägvalen ut. (Applåder)

anf.16 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Fredrik Reinfeldts svar är politik när den är som sämst: svara inte på frågan, tillskriv din motståndare åsikter som han inte har och nöj dig med det. Men du kommer inte undan, Fredrik Reinfeldt. Varför vill inte du att den som kommer från Warszawa ska ha samma lön och rättigheter som den som kommer från Varberg? Vad händer med det samhälle där man ger sig själv rätten att utnyttja människor? Det handlar om lastbilschaufförer för 3 000-4 000 kronor i månaden eller om bärplockare som inte får betalt. Vad händer med det samhälle där man ställer löntagare från olika länder mot varandra, när man tycker att någon är mindre värd därför att han eller hon kommer från ett annat land, när man slår ut seriösa arbetsgivare och låter skojarna vinna kontrakten? Det är ju det ni gör. Ni står ju aldrig upp för löntagarna. Jag kan nämna Lavaldomen, tillsvidareanställningar och f-skattsedlar. Ni gör ingenting. Ni låter detta ske. Jag vill att människor som kommer hit och arbetar ska behandlas väl, och ni lägger inte två strån i kors för att det ska bli så. Det är skillnaden mellan höger och vänster i valet till Europaparlamentet och i riksdagsvalet. (Applåder)

anf.17 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det bekräftar väl exakt vad jag sade. Vilka exempel letar man upp? Vad är det för beskrivning som Jonas Sjöstedt ger av ett Europa som har skapat fri rörlighet för arbetskraften? Hur många positiva exempel hörde ni om? Har Jonas Sjöstedt sett någon människa som via arbete har fått det bättre? Har han sett någon som har längtat efter att komma till ett annat land därför att det råder arbetslöshet i det egna landet? Nej, aldrig hör vi om dessa exempel. Jonas Sjöstedt bryr sig inte om löntagarna. Han vill stänga ned så att facket kan styra och bestämma. Det är vad Jonas Sjöstedt säger. Låt människor prata med sina framfötter. Låt dem visa vad de önskar. De vill ha jobb, och i Sverige ska svenska lönenivåer gälla. Men mitt besked till dig - och vi har sagt det vid tidigare tillfällen - är att det i Sverige inte råder exakt samma lön. Jag tror i grunden på individuell lönesättning. Givet att man ska kunna leva på sin lön får det vara lite olika. Men de exempel som Jonas Sjöstedt nämner är ju inte en följd av hur svenska lönenivåer ser ut, det är ett öppet missbruk. Det är ingenting som vi står bakom, absolut inte. Men exemplen avslöjar vad som är det bakomliggande politiska syftet. (Applåder)

anf.18 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Min mamma Riitta-Liisa kom till Sverige första gången som sexåring. Hon kom som krigsbarn under andra världskriget. Min morfar hade dött vid fronten. Min mormor tvingades att skicka i väg sin egen dotter till ett främmande land. Min mamma kunde inte ett ord svenska när hon satte sig på tåget. Hon trodde först att hon blev ivägskickad till barnhem för att hon hade varit stygg eller elak. I själva verket var det för att rädda henne undan de bomber som föll över Helsingfors. Andra världskriget startade med fascismens och nazismens maktövertagande och resulterade i miljontals döda på slagfälten och i gaskamrarna. Efter kriget låg Europa i ruiner. Många länder var utblottade. Det krävdes solidaritet och gemensamt ansvarstagande för att lyfta vår kontinent ur askan. Därför skapades det första europeiska samarbetet, som sedan har utvecklats till dagens

EU. Det är sannerligen en makalös och fin resa! I dag står Europa inför en annorlunda, men kanske lika avgörande utmaning. Efter den djupa krisen står 26 miljoner européer utan arbete och utan egen försörjning. En armé av miljontals arbetslösa ungdomar saknar arbete och framtidstro. I skuggan av massarbetslösheten gror återigen nazismen och fascismen i Europa. I mer än hälften av EU-ländernas parlament sitter i dag högerextrema partier - skrämmande nog lika många som på 30-talet, och de laddar upp inför Europaparlamentsvalet. Herr talman! I dag startar förtidsröstningen. Min mamma kommer att rösta. Jag hoppas att ni alla som lyssnar på den här debatten också gör det. Alla vi som har rösträtt har också ett ansvar för att bekämpa vår tids största hot: arbetslösheten och den växande fascismen i Europa. Herr talman! Det vi ser i många länder är en förlorad ungdomsgeneration. I Spanien kallas de "generation noll". Det är ungdomar som inte får fotfäste, som desperat letar ströjobb eller lågbetalda praktikplatser men som ofta har en bra utbildning och skulle göra allt för att få ett fast jobb. I regel bor de kvar hemma hos föräldrarna. De drömmer om ett eget liv, en egen bostad och kanske att kunna bilda en egen familj. För de flesta är det en utopi. Men vi ska inte tro att den höga ungdomsarbetslösheten är ett problem bara för Sydeuropa. Andalusien, Galicien och Sicilien - vad tror ni att dessa regioner har gemensamt med svenska Dalarna, Skåne och Blekinge? Jo, de har alla i dag så hög ungdomsarbetslöshet att de får krisstöd av EU. Att Sverige får krisstöd av EU är ett pinsamt kvitto på regeringens misslyckade jobbpolitik. 90 000 ungdomar går utan jobb. Fler än 35 000 har varit arbetslösa i mer än ett halvår. Det är en lång tid i en ung människas liv. Men Sveriges regering gör ingenting nytt. På initiativ av Socialdemokraterna i Europa rekommenderas varje EU-land att nu införa en ungdomsgaranti. Det betyder att varje medlemsland ska erbjuda sina arbetslösa ungdomar jobb, praktik eller utbildning senast efter fyra månader - men inte Sverige, för regeringen vägrar. I stället får våra arbetslösa ungdomar ägna dagarna åt cv-skrivande och coachning. Här i Sverige vill vi socialdemokrater gå längre än EU. Vi sätter gränsen för ungdomsgarantin till tre månader, så att varje ung tjej och kille ska ha jobb, praktik eller utbildning inom 90 dagar, så att varje ung människa ska höra väckarklockan som ringer på morgonen och som säger: Det är dags att gå till jobbet - du är behövd! För alla unga arbetslösa lovar vi socialdemokrater en jobbigare morgon - men ett betydligt bättre liv. (Applåder) Herr talman! Utvecklingen i EU:s närområde är mycket allvarlig. Varje dag ser vi nya oroande bilder från Ukraina. Rysslands agerande utgör ett brott mot folkrätten. Stridigheterna måste upphöra och ersättas med dialog. Ryssland har nu ett stort ansvar för att inte eskalera utan medverka till en fredlig lösning. Ukraina måste få chansen att bygga en fri, demokratisk stat med respekt för allas lika värde. Och EU måste bidra med stöd till landets demokratisering och ekonomiska utveckling. Nu mer än någonsin behövs därför ett europeiskt samarbete - för freden, för folkrätten och för demokratin! Vi socialdemokrater vill att Europa ska ta täten i klimatomställningen. Vi går till val på att EU-länderna ska energieffektivisera, öka andelen förnybar energi och halvera sina klimatutsläpp. Det handlar om att lösa gemensamma problem men lika mycket om att se gemensamma möjligheter, att se klimatomställningens möjligheter för vår ekonomi, våra jobb och vår tillväxt. Vi menar att en framtidsinriktad politik på det området kan driva på innovation och nyindustrialisering och skapa fler nya jobb i Europa. Här ligger Sverige redan i framkant. Vi är ett föregångsland på många av de här områdena. Därför gynnar det vår industri och vår konkurrenskraft om fler länder också ökar takten i omställningsarbetet. Men inget av detta verkar sätta några djupare spår hos Moderaterna, varken här hemma eller i Bryssel. De tror fortfarande att skattesänkningar, lägre löner och försämrade arbetsvillkor är nyckeln till framtiden. Men facit av 15 år av högerstyre i EU är allt annat än imponerande, och det är Europas

medborgare som har fått betala priset i form av skyhög arbetslöshet, sjunkande sysselsättning och dystrare framtidsutsikter. Vi socialdemokrater säger: Europa behöver en ny dagordning. Det är dags att sätta jobben först! Herr talman! Nyligen vann Byggnadsarbetareförbundet en viktig förhandling på svensk arbetsmarknad. Man lyckades sluta ett avtal som innebär att det företag som använder sig av underleverantörer också ansvarar för att de har kollektivavtal och att ingen utnyttjas på arbetsplatsen. I byggbranschen, krogbranschen och åkerinäringen är det tyvärr inte ovanligt att oseriösa företag konkurrerar mot seriösa företag genom att dumpa löner och villkor. Så borde vi inte ha det i Sverige 2014. Därför har vi socialdemokrater presenterat ett tiopunktsprogram för ordning och reda på arbetsmarknaden. Det handlar bland annat om att riva upp regeringens lex Laval och att svenska kollektivavtal ska gälla för alla som jobbar i Sverige. Vi driver också på för att de grundläggande fackliga fri- och rättigheterna ska skrivas in i EU:s fördrag genom ett socialt protokoll. Alla människor ska likabehandlas på arbetsmarknaden, oavsett var de kommer ifrån. För oss socialdemokrater är detta en fråga om anständighet men också om solidaritet. Moderaterna påstår att vi skulle vilja begränsa den fria rörligheten och införa protektionism. De har så fel. Den fria rörligheten är en central del av det europeiska samarbetet. Att människor får resa och söka jobb i vilket land i EU som helst tillhör EU:s stora landvinningar. Men varför skulle färre människor vilja komma till Sverige om de fick en lön som det går att leva på? Den moderata logiken går inte ihop. Jag kan inte förstå varför en polsk byggnadsarbetare ska ha lägre lön och sämre villkor än en byggnadsarbetare från Sverige. Den svenska modellen har hela tiden byggt på att människor ska ha lika rättigheter på svensk arbetsmarknad. Regeringen driver en politik för att olika rättigheter ska gälla på svensk arbetsmarknad. Det är feltänkt. Det är en farlig politik. Det är inte en politik som vi bör ha i Sverige och i Europa. (Applåder) Avslutningsvis, herr talman: I dag är det 19 dagar kvar till EU-valet den 25 maj och 131 dagar kvar till höstens riksdagsval. I båda de valen står två tydliga alternativ mot varandra. Såväl i Sverige som i Europa möter vi socialdemokrater framtidsutmaningarna genom att investera i det som bygger starka samhällen. Vi sätter alltid jobben främst. Mot detta står en höger som helt verkar sakna ambitioner och politisk vilja: Man vill inte ha anständiga villkor på den gemensamma arbetsmarknaden. Man vill inte sätta upp bindande mål för andelen förnybar energi i framtiden. Man står inte ens upp för något så grundläggande som att Europas kvinnor ska ha rätt till fri abort. Det är dags att avsluta 15 års högerstyre i Europa. Redan i dag öppnar förtidsröstningen, och du kan gå och rösta för ett annat Europa. Rösta för jobben, för rättvisa villkor och för en bättre miljö! (Applåder)

anf.19 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det är inte alltid valrörelser plockar fram det bästa ur politiker. Jag vill påpeka att vi runt om i Europa har abortregler som är olika. Många länder har väsentligt stramare abortregler än de som gäller i Sverige. När vi då värnar vår rätt att fatta egna, svenska beslut får Mikael Damberg det att låta som om vi har ett korståg mot aborträtt. Den typen av retorik imponerar inte på någon, Mikael Damberg. Det är så man tappar förtroendet för politiker, när vi argumenterar som du gör. Den 90-dagarsgaranti som ni hänvisar till har testats på 90-talet, fast då hette den 100-dagarsgaranti. Den har utvärderats. Den var mycket trubbig och gav inte någon effekt. Den var hårt kritiserad. Det är inte en väg till jobb, utan det är en väg till åtgärder. Man kan inte ersätta jobbpolitik med en hänvisning till bara åtgärder. Det är dessutom svårt att förstå referenserna till lägre löner. Många i Europa har legat still i sin löneutveckling, men Sverige är ett exempel på det motsatta. Vi har haft en mycket kraftig

reallöneutveckling. Till det har vi sett till att folk som jobbar får mer kvar i plånboken. Det är historiska förbättringar som har skett för breda grupper, för byggarbetare, metallarbetare, busschaufförer. Var är påståendena om alla dessa lönesänkningar? Det är ju inte så Sverige är byggt. Vi är glada att lönerna har vuxit och att köpkraften har förstärkts. Det här är ett val som handlar om vad vi ska göra i Europaparlamentet, och därför har jag tre frågor till Socialdemokraterna. Varför tycker ni att EU ska få beskattningsrätt? Varför ska skatt på finansiella transaktioner tas ut i Sverige och landa i Bryssel? Varför tycker ni att Sverige ska överta skuldsättningen i Grekland, Italien och Spanien, när era Europaparlamentariker röstar för gemensamma euroobligationer? Varför propagerar dina partikamrater för en expansiv EU-budget när ni själva inte står för det här hemma i Sveriges riksdag? (Applåder)

anf.20 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det blev trippelfel på frågorna. Vi står inte för någon EU-skatt. De som står för en EU-skatt är väl Folkpartiet, som har skrivit artiklar om att de gärna ser en EU-skatt, så statsministern får diskutera det med vice statsministern. Vi tycker att skatter ska tas ut i Sverige och gå till svensk välfärd, ingenting annat. Däremot tycker vi att finanssektorn i Europa och i Sverige borde och skulle kunna ta en större del av bördorna efter den finanskris som har varit. Då handlar det om svenska regler som måste synkas internationellt, och där är vi inte i dag. Men det är viktigt att säga att vi inte vill ha någon EU-skatt. Vi tycker att det är fel. Vi har aldrig drivit det kravet. Vi vill inte ha något förslag om att ta över grekiska banker. Det är inte seriöst att påstå det. Det som finansministern gjorde, att vilja kasta ut Grekland ur EMU-samarbetet, är väl det närmaste pinsamma utspel om Grekland vi har haft tidigare på området. Det är viktigt att vara korrekt om man talar om det här. Över till frågan om löner och villkor som statsministern tog upp. Det var tydligt att statsministern i ett tidigare replikskifte faktiskt sade att han inte tycker att lika löner och lika regler ska gälla på svensk arbetsmarknad. Det är ett viktigt besked till svenska folket. Jag tycker det är fascinerande att statsministern säger så efter åtta år som statsminister. Han sade när han blev vald att han skulle stå upp som ledare för ett arbetarparti. Han skulle stå upp för den svenska modellen. Har statsministern efter åtta år fortfarande inte förstått att den svenska modellen bygger på lika villkor, solidaritet mellan människor och att man inte tillåter att människor utnyttjas på svensk arbetsmarknad? Om han inte förstått det efter åtta år, då förstår jag att svenska folket nu sätter allt fler och större frågetecken efter vad statsministern vill göra, både i Sverige och i Europa. Vi socialdemokrater går till val på att löner och villkor ska vara lika i Sverige, att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. Här står statsministern och säger rakt ut i replikskiftena att han inte står bakom en sådan politik. Det är ett tydligt besked till svenska folket inför Europavalet. (Applåder)

anf.21 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det finns ett förslag från en grupp av länder som nu förbereder en finansiell transaktionsskatt. Kommissionen har skrivit ett sådant förslag. Tanken är att ta ut skatten på ett sätt som ger EU gemensamma medel - det är alltså en EU-skatt. I Socialdemokraternas valmanifest står det att ni är beredda att pröva detta. Kan kanske Mikael Damberg läsa det egna valmanifestet och dämpa tonläget lite i debatten? Jag sade att det ni har röstat för är att överta ansvaret för skuldsättningen i andra länder. Det finns ett instrument för det; det kallas euroobligationer. Då skapar man en gemensam skuldhantering. Det har era Europaparlamentariker röstat för. Varför då? Dessutom har jag följt hur socialdemokrater i Europaparlamentet - till och med den budgetansvarige var från ert parti - har röstat för en mycket expansiv

EU-budget som ni inte låtsas om här hemma. Ni har till och med kritiserat mig för att jag inte har agerat så att budgeten har blivit mer expansiv. Den utpekade toppkandidaten för Socialdemokraterna åker också runt i Europa och propagerar för en större EU-budget. Men det står ni inte för här hemma. Varför inte då? (Applåder)

anf.22 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Vi har drivit kravet på en stramare budget både i Sverige och i Europa. Det gäller både din budget, Fredrik Reinfeldt, och den europeiska. Vi har drivit det kravet här hemma; vi har drivit det kravet i Europa. Vi blev besvikna på att vi inte kunde reformera EU:s budget mer och få över mer pengar från den kostsamma jordbrukspolitiken till mer expansiva insatser för jobb och tillväxt och forskning i Europa. Det var vår linje. Göran Färm hade en annan roll och samordnade hela budgetarbetet för Europaparlamentet - ja, det hade han. Han hade ett förtroende från hela Europaparlamentet och gjorde det. Jag tycker att statsministern borde se sig omkring lite grann och titta på sina samarbetspartier Folkpartiet och Centerpartiet. De röstade för en expansiv budget i Europa som parlamentsgrupper. Att försöka bedriva den här valrörelsen genom att säga hur enskilda parlamentariker har röstat i enskilda frågor känns lite skakigt för statsministern när han har två samarbetspartier som de facto röstade för en mer expansiv EU-budget. Socialdemokraternas linje är tydlig: Vi vill inte ha en mer expansiv EU-budget. Vi vill använda EU-pengarna mer effektivt till det som skapar jobb och tillväxt, både i Sverige och i Europa. (Applåder)

anf.23 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag uppskattade Mikael Dambergs inledning. Det var en engagerad plädering för Europasamarbetet. Jag såg hur hälften av de socialdemokratiska ledamöterna i kammaren hukade i bänkarna när Damberg sade detta. Den engagerade inledningen bottnade, tycker jag. Jag uppfattade när Damberg berättade om sin mammas bakgrund och allt vad det har inneburit att vi på den punkten har likartade erfarenheter. Min mamma kom till Sverige som krigsflykting från Norge under andra världskriget. Mitt Europaengagemang bottnar mycket i detta. Jag uppfattade Dambergs argumentation på samma sätt, och jag uppskattade den inledningen. Men så lyssnade jag på Marita Ulvskog, den toppkandidat Damberg vill skicka till Bryssel, när hon frågades ut häromkvällen. Hon fick frågan hur hon skulle rösta om det var folkomröstning om EU-medlemskap i dag, det som Jimmie Åkesson kräver. Vi vet att hon röstade nej för 20 år sedan. Hur skulle hon rösta nu? Då sade hon att hon skulle rösta för att Sverige ska gå ur EU. Ni vill skicka en toppkandidat till det europeiska samarbetet som inte vill samarbeta, Micke Damberg, och som inte tror på samarbetet. Hur ska man kunna uträtta något när man sitter bland människor där nere och ska förhandla om man själv inte tror på samarbetet eller att man ska åstadkomma något? Det är obegripligt. Det är en sådan kontrast mellan vad Micke Damberg står och säger här och det Marita Ulvskog sade häromkvällen att man inte tror att det är samma parti. Det är en helt osannolik diskrepans. Micke Damberg! Varför tänker du skicka en person till Europasamarbetet som inte tror på Europasamarbetet? (Applåder)

anf.24 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag är väldigt engagerad i Europatanken. Jag tror att Europa och EU har inneburit mycket gott. Jag tror att det samarbete som har vuxit fram i Europa har skapat en helt annan kontinent än den vi hade tidigare. Däremot är jag ganska ödmjuk. Du, Jan Björklund, och jag var väldigt engagerade på ja-sidan i folkomröstningen. Men det fanns väldigt många människor runt om i Sverige som faktiskt inte trodde på EU-samarbetet. Över 40 procent röstade ju nej till att Sverige skulle gå med. Jag är väldigt stolt över att Marita och andra

människor som röstade nej då ändå respekterar folkomröstningsbeslutet och vill göra det bästa av medlemskapet. Därför reser hon till Bryssel varje vecka och engagerar sig för socialdemokratisk politik i Europasamarbetet. Hon om någon har tagit ansvar för det folkomröstningsresultat som visade att Sverige skulle gå med i det här. Jag tror att det betyder jättemycket för svenska folket att även en del av dem som röstade nej i folkomröstningen visar ett engagemang för Europatanken i dag och driver de frågorna vidare. Som Europavän borde du vara angelägen om att berömma de människor som tidigare röstade nej men som i dag har vigt sitt liv åt att engagera sig för att förbättra och utveckla Europeiska unionen. (Applåder)

anf.25 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag har ingen synpunkt på att Marita Ulvskog röstade nej. Det var 20 år sedan. Hon röstade nej i valutaomröstningen för tio år sedan också. Hon får gärna rösta nej. Men vad tror man sig i dag, 2014, och de kommande fem åren kunna uträtta där nere om man säger att man inte tror på samarbetet? Om man sitter i en partiförening med Socialdemokraterna i Solna, Micke Damberg, och säger att man inte tror på det partiet, hur mycket inflytande får man då? Det är ju så det är när man sitter där med människor från andra länder och ska lösa något. Vi har olika synpunkter. Du vill att facklig makt ska bestämmas i Bryssel. Jag tror inte på det, men jag respekterar att du tycker så. Men hur ska man kunna åstadkomma något om man inte tror på samarbetet? Varför ska du skicka ned någon som omedelbart bara längtar hem? (Applåder)

anf.26 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det finns tydligen en djup ideologisk konflikt mellan oss här i fråga om hur vi ser på en gemensam marknad. Högern, inklusive Folkpartiet, har inga problem att fatta gemensamma beslut om vilka elsäkerhetskrav som ska gälla för den nya tv-apparaten på den gemensamma marknaden. Men när vi diskuterar vilka gemensamma krav som ska gälla för säkerhet, arbetsmiljö och jämställdhet för de arbetare i Europa som producerar tv-apparaten är det nej från Folkpartiet och Moderaterna. Det är en väldigt märklig syn, där man hela tiden sätter människor i andra hand. Vi vill sätta människor i centrum för Europasamarbetet. Vi tror att hela Europasamarbetet blir bättre av det. Marita är ett bra exempel på en person som engagerar sig för människors rättigheter i Europa. Trots att hon röstade nej är hon engagerad för att göra det bästa möjliga av situationen. Det är jag stolt över. Det borde Jan Björklund också vara stolt över. (Applåder)

anf.27 Annie Lööf (C):

Herr talman! Alla EU-förslag ska jobbgranskas, sade Stefan Löfven häromdagen. Det är naturligtvis välkommet, även om jag, till skillnad från Socialdemokraterna, tycker att EU bör ägna sig även åt annat, som mänskliga rättigheter, kampen mot gränsöverskridande brottslighet och att bedriva miljö- och klimatpolitik. Jobb behövs. Det tror jag att vi är överens om. Men frågan är: Hur skapar man jobben? Hur ska man jobbgranska de olika förslag som läggs fram? Här tror jag att EU kan göra skillnad, men tyvärr har ju Socialdemokraternas politik samma grundläggande fel i EU som på nationellt plan. I sin valhandbok skriver Socialdemokraterna ordet "jobb" 49 gånger. Det spelar ingen roll hur mycket man tjatar. Jobben kommer inte att trilla ned från himlen om politiken är kontraproduktiv. Jag tänkte jobbgranska förslagen i Socialdemokraternas valhandbok. Hur många fler jobb tror Mikael Damberg dyker upp i Gnosjö genom att Socialdemokraterna inför en ny EU-skatt? Hur många jobb tror han dyker upp om man flyttar makten över arbetsrätten från arbetsmarknadens parter till en EU-myndighet i Bryssel? Hur många

fler jobb tror han skapas i Ludvika genom att rörligheten begränsas via ett socialt protokoll? Hur många jobb skapas i Skövde genom att varje land ska skriva en infrastrukturplan och bifoga den till budgeten? Hur många jobb blir det i Boden genom att bolagsstyrelserna i EU ska kvoteras? Min gissning är att det totalt sett blir ungefär 49 jobb, precis som det står i valhandboken, och då har jag ändå tagit i. Mikael Damberg, hur blir det fler jobb med EU-skatter och nya EU-myndigheter som sysslar med arbetsrätt? (Applåder)

anf.28 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Vi står inte för någon EU-skatt. Vi vill inte ha någon EU-skatt. Det är Folkpartiets toppkandidater som har skrivit artiklar om att de gärna ser en EU-skatt. Jag trodde att vi i Sverige var ganska överens om att vi inte ska låta EU få någon beskattningsrätt. Jag vet inte om Centern har någon annan uppfattning om det i dag. Det är tydligt att Centerpartiet ständigt vill angripa arbetsrätten, oavsett om det är i Sverige eller i Europa. Man anser att sänkta löner och sämre villkor är vägen till fler jobb. Den debatten har vi ju haft förut här, och då har Annie Lööf drivit krav på sänkta ungdomslöner rakt av. För vissa sektorer skulle det vara mer än 25 procent sänkta löner. Den debatten har vi haft. Vi tror inte på sänkta löner som en väg till fler jobb. Däremot talade jag i min inledning om ett stort område som jag tror engagerar Centerpartiet, nämligen hela den miljöomställning som vi står inför. Där driver mitt parti i dag på för skärpta krav i Europa för att ställa om energisystemet, investera i förnybart, spara energi. EU-kommissionen bedömer att detta kan skapa hundratusentals nya jobb i Europa. Jag vet inte om Centerpartiet delar bedömningen att den gröna omställningen kan skapa fler jobb. Jag noterade att Centerpartiets toppkandidat utnämnde Moderaterna till huvudfiende i miljöpolitiken inför Europaparlamentsvalet. (Applåder) Om man ska skapa framtidens jobb måste man också se vad som innebär framtiden. Miljöomställningen är en källa både för att skapa bättre miljö och för att skapa fler nya jobb. När vi tar strid för att EU-budgeten också ska innehålla insatser i de krisländer som har hög ungdomsarbetslöshet är det inte bara för att lösa arbetslösheten utan också för att visa solidaritet med de länder som i dag har väldigt hög ungdomsarbetslöshet. Det blev dock lite pinsamt att Sverige kvalade in på den krisstödslistan. Sverige får alltså i dag EU-krisstöd för att bekämpa ungdomsarbetslösheten, och EU rekommenderar oss att införa en ungdomsgaranti trots att regeringen motsätter sig det. Det är lite pinsamt. (Applåder)

anf.29 Annie Lööf (C):

Herr talman! Skärpning, Mikael Damberg! Är du så ängslig att du inte ens vågar stå upp för din egen politik? EU-skatter står med i ert valmanifest. Magdalena Andersson hade det som huvudnyhet i Ekot för några dagar sedan att hon öppnar för en EU-skatt. Nu säger Mikael Damberg att detta är något som Socialdemokraterna inte föreslår. I er valhandbok, som heter Sätt Europa i arbete , finns det 15 punkter. Av dem är fyra i praktiken nationella frågor om barnomsorg och utbildning. Fyra är punkter om planer, kommissioner och nya myndigheter på Brysselnivå. Fem är förslag om ytterligare regleringar, begränsningar och pålagor för svenska företag. Om man vill ha fler jobb borde man jobbgranska sina förslag. Frågan kvarstår, Mikael Damberg, så svara nu: Hur blir det fler jobb genom en ny EU-skatt? Hur blir det fler jobb genom att man flyttar makten från arbetsmarknadens parter i Sverige till en EU-byrå som jobbar med arbetsrätt? Dessa förslag står i ert valmanifest. (Applåder)

anf.30 Mikael Damberg (S):

Herr talman! För femte gången: Socialdemokraterna föreslår ingen EU-skatt. Vi vill inte att EU ska ha beskattningsrätt. Punkt och slut. Vi

har inga förslag om någon myndighet på Europanivå, som Annie Lööf påstår står omnämnt i någon handbok som hon har hittat. Det finns inga sådana förslag! Däremot står vi upp för en arbetsrätt i Sverige och Europa som behandlar alla människor lika, som inte systematiskt säger att de som kommer från ett annat land ska ha sämre villkor eller andra villkor än dem som gäller i Sverige. Vi tycker att svenska löner, villkor och kollektivavtal ska gälla i Sverige. Där har regeringen återigen gett besked. Förr sade ni i debatterna att ni tyckte att det var bra med svenska kollektivavtal, men det hör man inte i debatterna i dag. Ni går ju längre åt det motsatta hållet i dag: Ni vägrar säga att svenska kollektivavtal och löner ska gälla i Sverige för dem som kommer från andra länder. Det är ett väldigt viktigt besked. Sedan noterar jag att Annie Lööf inte med ett ord nämner den gröna omställningen. Kan det vara för att hon mer delar vår syn - att den gröna omställningen skapar framtidens jobb och ett modernare näringsliv - och faktiskt har mindre gemensamt med Moderaterna i denna fråga? (Applåder)

anf.31 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Jag noterar att Mikael Damberg har ganska hög svansföring när det kommer till försvaret av den svenska modellen och svenska löntagares intressen. Det är väldigt bra. Jag är tacksam för att den debatten förs i Sverige, för det finns ett stort behov av det. Men det är också tydligt att Socialdemokraterna har en syn på arbetsmarknaden i Europa där man betraktar arbetsmarknaden som en överstatlig angelägenhet. Det blir uppenbart när man lyssnar på Mikael Damberg och när man läser Socialdemokraternas valmanifest. Till exempel är förslaget om socialt protokoll, som Mikael Damberg nämner, ett tydligt tecken på det. Man vill göra arbetsmarknaden överstatlig. Jag ska eventuellt återkomma till detta senare. Mikael Damberg tar också upp det tiopunktsprogram som man har presenterat tillsammans med LO, där den översta punkten är: Riv upp Lavallagen! Det är bra. EU-medlemskapet har inneburit ett ganska stort hot mot svenska löntagare och den svenska modellen. Det handlar om osjysta villkor, osjysta avtal, oseriösa avtal och osjysta löner - direkt slavmässiga löner. Mikael Damberg säger att han inte kan förstå detta. Självklart ska alla som arbetar i Sverige ha svenska avtal eller åtminstone villkor som stämmer överens med svenska avtal. Men hur trovärdiga är Socialdemokraterna i den här frågan? Man har väldigt hög svansföring, men hur trovärdig är man när man har medverkat till att ge bort makten över de här frågorna till EU? Det är trots allt så. När EU:s nya grundlag, Lissabonfördraget, skulle antas, hade man chansen att ställa krav, men det gjorde man inte. Man röstade igenom Lissabonfördraget. Det är lätt att lova, men det är bara tomma löften om man inte är beredd att omförhandla det svenska EU-medlemskapet. Min fråga till Mikael Damberg är därför: Menar ni allvar när ni säger att ni försvarar den svenska modellen och svenska löntagare? Är ni i så fall beredda att omförhandla det svenska medlemskapet i Europeiska unionen? (Applåder)

anf.32 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Nej, vi socialdemokrater vill inte omförhandla eller lämna EU. Vi tror, till skillnad från dig, Jimmie Åkesson, att det europeiska samarbetet skapar mycket positivt, inte minst för jobben och villkoren i Europa. Vi tror att samarbete för ett litet land som Sverige, där hälften av bnp byggs av exportvärden, är otroligt viktigt för industrin, näringslivet och jobben i framtiden. Det handelsavtal som nu diskuteras mellan Europa och USA är en enorm möjlighet för våra företag och vårt näringsliv att utvecklas och anställa fler. Detta är enorma möjligheter för oss, som påverkar löntagarna i vårt land. Nej, Jimmie Åkesson, vi vill inte lämna EU. Vi vill vara i EU, och vi vill förändra EU. Det stora exemplet som Jimmie Åkesson tar upp om arbetsrätten i Sverige, lex Laval, är ju en lagstiftning som regeringen

har infört. Den lagstiftningen i Sverige gör att svenska fackföreningar de facto inte kan ställa krav på svenska kollektivavtal för alla som jobbar i vårt land. Det är detta som lagstiftningen går ut på. Det är klart att vi ska riva upp detta. Det är klart att vi ska kämpa för gemensamma miniminivåer också för människors rättigheter och hälsa på Europanivå. Har man en gemensam marknad kan det inte bara handla om vilka elkontakter de tekniska produkterna som finns på marknaden har. Det måste också handla om människors rättigheter. Jag står upp för människors rättigheter i Europasamarbetet. I denna fråga hamnar du uppenbarligen på högersidan igen i politiken, Jimmie Åkesson, och säger att fackliga rättigheter inte är viktiga. Jo, fackliga rättigheter är viktiga i Sverige, men det krävs också ett politiskt engagemang på Europanivå för att försvara fackliga och mänskliga rättigheter i hela Europa. (Applåder)

anf.33 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Att riva upp Lavallagen är bara ett skott i luften. Det är en nationell lagstiftning som regeringen har infört. Men det är EU som har tvingat regeringen att införa denna lagstiftning, och ni har gett bort makten till EU att bestämma i dessa frågor. Så enkelt är det. Det är fortfarande EU som bestämmer. Regeringen i Sverige tvingades införa en lag eftersom EU tvingade regeringen att införa denna lag. Ni har gett makten till EU att tvinga regeringen att göra det. Det är ni som är ansvariga. Ni är inte trovärdiga när ni säger att ni försvarar den svenska modellen, att ni försvarar svenska löntagares intressen och att ni försvarar svenska kollektivavtal. Ni har de facto gett bort makten över den svenska modellen till andra länders politiker. Därför frågar jag igen, Mikael Damberg: Är ni beredda att omförhandla det svenska EU-medlemskapet, eller är det tomma löften? Menar ni inte allvar när ni säger att ni försvarar den svenska modellen? (Applåder)

anf.34 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag tror att jag svarade på frågan redan förra gången. Vi vill inte lämna Europasamarbetet. Vi tror att det är viktigt för jobben. Vi tror att det är viktigt för löntagarnas långsiktiga utveckling i Sverige att vi är en del av en global ekonomi med starka intressen för oss. Däremot vill vi ha ett socialt protokoll på Europanivå. De fackliga och mänskliga rättigheterna måste försvaras också på Europanivå. Annars kommer det inte att gå. När Jimmie Åkesson säger att han vill värna goda intressen för löntagarna haltar det lite. Ni har ju prioriterat fler jobbskatteavdrag varje gång med denna regering. Ni har försämrat anställningstryggheten och driver krav på att försämra anställningstryggheten. Ni har tillsammans med regeringen varit emot ett förstärkt arbetsmiljöarbete på svenska arbetsplatser. Jag tror inte att anledningen till att Jimmie Åkesson i nio fall av tio röstar med den borgerliga regeringen är att han en gång i tiden var medlem i Moderaterna. Jag tror att det beror på ni är ett högerparti som lutar åt fel håll i svensk politik. Därför bör löntagare rösta på andra partier, till exempel Socialdemokraterna. (Applåder)

anf.35 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman, ledamöter och åhörare! En av de viktigaste frågor som kommer att landa på det nya Europaparlamentets bord är frihandelsavtalet mellan EU och USA. Hade detta avtal handlat bara om att ta bort tullar hade det varit ganska okontroversiellt. Jag röstade själv för många frihandelsavtal under min tid i EU-parlamentet. Men det finns en annan del av detta avtal som är mycket mer kontroversiell. Det är möjligheten som öppnas för företag att stämma stater om de minskar företagens vinst, ett så kallat investeringsskydd. Vi kan redan se i andra avtal vad sådana här investeringsskydd kan leda till. Tobaksjätten Philip Morris stämmer Uruguay för att den uruguayanska staten vill minska rökningen. Ett nederländskt försäkringsbolag vinner

över den slovakiska staten när den vill ha en mer rättvis sjukförsäkring. Vad skulle detta kunna innebära för Sverige? Jo, det skulle kunna innebära att det amerikanska riskkapitalbolaget KKR, som äger Carema, kan stämma oss om vi tar bort de privata vinsterna i välfärden, vilket vi har tänkt göra efter valet i september. Jag tycker att det är odemokratiskt och fel att storföretag ska ges rätten att stämma stater för att de har tagit demokratiska beslut för sina egna medborgares bästa. Vi kommer att säga nej till varje avtal som innehåller rätten för storföretag att ta vår demokrati till en tvistlösningspanel som vi inte kan påverka. Vad kommer Socialdemokraterna att säga, Mikael Damberg? Kommer ni också att säga nej till ett avtal som ger utländska företag rätten att ompröva demokratiska beslut tagna av Sveriges riksdag?

anf.36 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Låt mig först konstatera att avtalet inte är klart. Det finns inget avtal att läsa och ta ställning till. Jag betonar att vi socialdemokrater är för frihandel. Vi ser enorma möjligheter med ett avtal mellan EU och USA. Det skulle kunna gynna svenska och europeiska jobb men också amerikanska jobb. Ökad frihandel har byggt mycket av välståndet i vårt land, att vi har haft en exportindustri som har kunnat finnas på globala marknader och haft stor avsättning där. Det här är en viktig fråga för jobben i Europa och Sverige den kommande mandatperioden i EU. Kommerskollegium har räknat på detta och kommit fram till att handeln mellan Sverige och USA skulle kunna öka avsevärt med ett sådant här avtal. Den svenska exporten till USA skulle kunna gå upp med 17 procent - man får ta det med en nypa salt - om ett sådan här avtal kom på plats. Då är det klart att det betyder mycket för jobben i vårt land att få detta på plats. Låt oss vara lite försiktiga när vi diskuterar sådant som inte finns. Ibland är Vänsterpartiet lite snabbt att säga nej innan man vet vad man ska säga nej till. Jag tycker att vi ska säga ja till ett bra utformat frihandelsavtal mellan Europa och USA. Det kommer vi att jobba för, både nu och framöver. (Applåder)

anf.37 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! Som jag sade i mitt inlägg: Skulle avtalet handla om att ta bort tullar vore det ganska okontroversiellt. Jag tror på att underlätta internationell handel. Jag tror dock inte på att ge företag rätten att överpröva demokratiska beslut. Det är faktiskt något annat. Det är dessa argument som gör att tyska socialdemokrater är emot avtalet. Det är dessa argument som gör att stora delar av den europeiska fackföreningsrörelsen och miljörörelsen säger nej till ett sådant avtal. Men det är väl detta som gör att regeringen är för ett sådant här avtal. Regeringen stärker ju gärna storföretagens makt över demokratin. Socialdemokratins otydlighet i denna fråga förvånar mig. Vi ska få bestämma själva om vi ska ta bort vinster i välfärden. Inget amerikanskt riskkapitalbolag ska komma och överklaga om vi beslutar att göra det. Vill väljarna ha ett parti att lita på när det gäller att vår välfärd inte är till salu är det Vänsterpartiet som gäller den 25 maj. (Applåder)

anf.38 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Jonas Sjöstedt behöver inte vara orolig för att svensk socialdemokrati röstar för ett avtal som avskaffar demokratin i vårt land. Det står inte på dagordningen. Vi står upp för fackliga rättigheter i Sverige och internationellt och kommer att göra så också fortsättningsvis. Vi står upp för ett frihandelsavtal som är bra utformat, och det jobbar vi för. Jag noterar att EU-kommissionen nu ser över regelverket i förhandlingarna med USA för att utforma detta på bästa möjliga sätt och för att skingra de orosmoln som har dykt upp. Tvister mellan utvecklade i-länder med högt utvecklade rättssystem borde

kunna lösas i redan befintliga domstolar. Det är ganska okomplicerat att säga. Jag tror att det viktigaste beskedet Sverige kan ge är att säga att detta avtal är viktigt och att vi tror på öppenhet och frihandel. Alla länder är inte lika engagerade i detta, och då är det viktigt att visa var vi står och vad som är viktigt för jobben. Detta avtal är en viktig beståndsdel för att Europa ska kunna lösa sin massarbetslöshet och för att vi ska kunna skapa många nya jobb i Sverige. Men vi ska inte göra det genom att riskera svensk demokrati. (Applåder)

anf.39 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Det vi just bevittnade var, om olyckan är framme, en försmak av hur diskussionerna kommer att gå vid utmejslandet av svenska EU-positioner. Miljöpartiet och Vänstern säger nej till ett avtal som ingen har sett. Man bråkar om demokratin. Herr talman! Mikael Damberg var tydlig med att Socialdemokraterna säger nej till EU-skatter. Det råkar dock vara så att Socialdemokraterna har formulerat en plattform inför valet till Europaparlamentet 2014 där de säger: Därutöver kan en skatt på finansiella aktiviteter prövas. Mikael Damberg förnekade just detta, men här öppnar Socialdemokraterna för EU-skatter. Här går en skiljelinje mellan dem som säger att skatter är något för medlemsstaterna och dem som säger att skatter kan vara något på en fjärde nivå. Jag tycker att det är en genuint dålig idé. Mikael Damberg får gärna svara på varför han sade så som han sade tidigare. En annan punkt handlar om den svenska modellen. Här överlämnas mycket till arbetsmarknadens parter. Det är en modell som har tjänat Sverige väl. Historiskt sett har vi haft fred på arbetsmarknaden på ett mycket bra sätt. Vi löser i regel problem genom avtal i stället för lagstiftning. Många andra länder har valt en annan väg. Varför vill Socialdemokraterna spela med väldigt höga insatser genom ett så kallat socialt protokoll? Det är som att rulla ut en kula på ett roulettbord och hoppas att den landar på ett fält, men det finns många andra möjliga utfall. Varför vill ni spela med den svenska modellen, Mikael Damberg? (Applåder)

anf.40 Mikael Damberg (S):

Herr talman! För dem som bara lyssnar på detta kan det låta som att det står att vi är för en EU-skatt. Det gör det inte. Läs meningen en gång till! Vi tycker att den finansiella sektorn i Sverige och Europa är underbeskattad. Vi har haft en finanskris som har slagit hårt och som har lett till miljontals arbetslösa människor runt om i Europa. Vi tycker att finansmarknaden borde kunna betala högre skatter. Vill vi med det införa en EU-skatt? Nej! Vi vill däremot se om det går att skapa ett internationellt tryck för en högre beskattning. Vi vill inte ge EU beskattningsrätten. Vi vill inte ge dem rätten att besluta om detta. Vi vill inte ge EU pengarna för detta. Alla pengar ska gå till Sverige, men finanssektorn borde kunna betala något mer för den kris den faktiskt har varit med om att skapa i Europa. Det är en rimlig ståndpunkt. Men EU ska inte ha någon beskattningsrätt. (Applåder) Det jag nu håller i handen är det närmaste vi har kommit EU-skatt i Sverige. Det är Folkpartiets toppkandidater till Europaparlamentet som har skrivit artiklar om att de gärna vill ha EU-skatt. Jag vet inte hur vice statsministern ser på EU-skatter. Han kan inte svara nu, men han kanske kan göra det i sitt anförande. Vi socialdemokrater vill inte ha någon EU-skatt. Vi vill inte ge EU beskattningsrätten. Vi vill inte ge EU rätten att bestämma över svensk välfärdspolitik. Det är ett väldigt viktigt besked jag ger här i dag. Ni kan upprepa det hur många gånger som helst, men vi driver inte och kommer inte att driva den linjen. Däremot ser Kristdemokraterna och de borgerliga som det stora problemet att vi står upp för löntagarna och för den svenska och nordiska modellen på svensk arbetsmarknad. Hägglund ställer frågan: Hur kan ni riskera den svenska modellen? Vem som är bäst på att ta vara på den svenska modellen får andra bedöma. Vi har sett exemplen

nu. I den här debatten, Göran Hägglund, har ni inte ens kunnat stå upp för att alla som jobbar i Sverige ska likabehandlas och att svenska kollektivavtal ska gälla. (Applåder)

anf.41 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Låt mig få påminna om Socialdemokraternas plattform inför valet till Europaparlamentet. Det är vad de tänker genomföra genom de representanter de skickar. Där står: "Därutöver kan en skatt på finansiella aktiviteter prövas." Man kan titta tillbaka i nyhetsflödet. För ett år sedan sade Magdalena Andersson att hon var öppen för EU-skatter. Det är vad Socialdemokraterna har sagt. Nu säger Mikael Damberg någonting annat, och jag förstår varför. För att återgå till frågan om ett socialt protokoll har länderna valt väldigt olika modeller. Vi i Sverige tycker att den avtalsbundna modellen fungerar väl. Man löser frågor på ett praktiskt sätt. Vi har ansvarstagande parter. I många andra länder har man valt en helt annan väg där man har politiska strider och voterar om detaljer i avtal. Det tycker vi är en dålig idé. Ser inte Mikael Damberg problemet med att kasta in den svenska modellen i potten och hoppas att den ramlar ut igen? (Applåder)

anf.42 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Jag ser att den svenska modellen är hotad i dag. Den är hotad framför allt av en borgerlig politik i Sverige. Den politiken tvingade ut 500 000 människor ur a-kassan, försvagade fackföreningsrörelsen och försämrade den försäkring som finns på svensk arbetsmarknad. Det gick sedan över i lex Laval som gör att svenska fackföreningar inte får ställa krav på svenska kollektivavtal för alla som jobbar i Sverige. Vi har en regering som nu tar strid mot EU-kommissionen för att den kritiserar Sverige för att vi staplar visstidsanställningar på varandra så länge att människor inte kan få ett fast jobb. Kommissionen menar att Sverige bryter mot EU-rätten på det här området därför att man inte ger löntagarna trygga villkor. Här finns hotet mot den svenska modellen - en borgerlig politik som inte förstår hur denna modell fungerar. Vi behöver aktiva insatser både i Sverige och i Europa för ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Det går vi till val på. Jag förstår att Kristdemokraterna inte gör det. (Applåder)

anf.43 Åsa Romson (MP):
Herr talman! Från och med i dag och fram till den 25 maj väljs ett nytt EU-parlament - ett parlament med folkvalda som kommer att ha stort inflytande över de vägval EU-länderna och EU som institution står inför. De vi väljer till parlamentet måste klara av flera av de stora utmaningar Europa och de europeiska länderna står inför: det globala klimathotet, den fortsatta ekonomiska krisen och de nationalistiska och rasistiska rörelsernas ökande aktiviteter. Herr talman! Världen undkommer inte klimatförändringar. Industrisamhället har nu släppt ut så mycket koldioxid i atmosfären att balansen är rubbad. Medeltemperaturen ökar, och vi ser redan konsekvenserna i Sverige, Europa och världen. Det är fler översvämningar och svåra torkor som gör att människor blir hemlösa och stora skördar går om intet. Om vi inte lyckas strypa de fossila utsläppen hotar vi livsförutsättningarna på jorden. Enligt de forskare som FN samlat är de kommande fyra fem åren avgörande för om vi ska få de beslut på plats som gör att världen minskar utsläppen och i stället bygger hållbara energi- och transportsystem. Det är nu vi väljer väg - en väg mot säkrare mark för världen eller en väg som tar oss mot ett kaos bortom den kontroll mänskligheten behöver. Man får ont i magen av ett sådant vägval, särskilt den väg där det okontrollerbara faktiskt kan bli möjligt. Jag är samtidigt medveten om att det är den vägen flera här inne ser som den enda möjliga, eftersom man inte är med på att fatta de beslut som behöver komma på plats. Man kritiserar gröna förslag om ett helt

förnybart och hållbart energisystem och om att bli av med massbilismen i städerna. Man pekar ut dem som utopier och helt omöjliga, kanske till och med farliga, trots att det farligaste av allt är att inte fatta dessa beslut. Det farligaste av allt är nämligen klimathotet eftersom det går emot existensen. De EU-parlamentariker som vi i Sverige och andra EU-länder utser nu fram till den 25 maj kommer att vara med och fatta några av de svåraste besluten i vår tid. EU har en nyckelroll när det gäller att få beslut om utsläppen på plats globalt, regionalt och nationellt. Det finns ett klimattoppmöte utpekat i Paris hösten 2015. Det är avgörande. Man försöker återigen få till ett globalt avtal som kan göra något åt utsläppen. EU:s omställning från en ekonomisk kris till en fossilfri ekonomi och hållbara energi- och transportsystem kommer att vara oerhört viktiga perspektiv för att EU ska kunna spela den roll som behövs vid klimattoppmötet. Den klimat- och energipakt som nu ligger för beslut i EU innehåller och måste innehålla verktyg med funktion fram till 2030 för att minska utsläppen och få hållbara energi- och transportsystem. Där har EU-parlamentet drivit på för en tydlig verktygslåda där man skärper dagens krav och har högre ambitionsnivåer. Samtliga svenska EU-parlamentsledamöter har faktiskt varit för detta. Tyvärr har EU-ländernas regeringar, inklusive den svenska alliansregeringen, fegat ur. I stället för att skärpa dagens mål föreslår man att vattna ur klimatpolitiken och hänvisa till att andra länder i världen i stället ska göra mer. Vi hörde statsminister Reinfeldt ha en sådan referens. Men med ett EU och Sverige som abdikerar i klimatfrågan blir prognoserna för FN:s klimattoppmöte i Paris hösten 2015 ganska dystra. Det är därför dags att vi väljer väg och börjar hantera klimatfrågan som den avgörande politiska fråga den är. Vi gör det i valet till EU-parlamentet fram till den 25 maj. Vi kan inte skjuta upp alla problem till våra barn. Herr talman! Ibland låter det som att vi alla ändå är överens om att klimatpolitik är en viktig fråga. Det är vi när vi pratar, men frågan är om vi är det när vi levererar handling och beslut. De senaste åren har en rad ganska avgörande beslut fattats i EU-parlamentet, och jag noterar att moderata ledamöter varje gång har röstat nej till de förslag som kan skärpa klimatpolitiken. I november 2012 röstade parlamentet om att stoppa brytning av skiffergas - en teknik som är oerhört förödande för miljön. Moderaterna röstade nej. I april 2013 röstade parlamentet om ett förslag som skulle kunna rädda det havererade systemet med utsläppsrätter och snabba på omställningen till grönare industrier samt få ett pris på kol - det som är så viktigt för att få ett styrmedel som fungerar. Men Moderaterna röstade nej. I februari 2014 röstade man om bindande mål för mer förnybar energi - det som är nyckeln till att inte bara prata om målet om klimatutsläppsminskningar utan också göra klimatutsläppsminskningar. Men Moderaterna röstade även i år nej till detta förslag. Varje gång det är skarpt läge för klimatet röstar Moderaterna i EU nej. Det gör skillnad, mina vänner, vem man röstar på till EU-parlamentet. Herr talman! Som flera här uppe har påtalat blåser det kalla vindar i Europa just nu. De senaste åren har vi sett hur högerextrema, rasistiska och nazistiska grupper ökat sina aktiviteter. I Ungern har det högerextrema partiet Jobbik byggt upp paramilitära grupper som jagar migranter, hbtq-personer och minoriteter på gatorna. I Grekland fick nazistpartiet Gyllene gryning 7 procent i det senaste valet. Flera EU-länder har som regeringspolitik att diskriminera romer. I Sverige ser vi hur ett ökat nazistiskt våld förekommer. Vi måste se sambandet: När kostymklädda högerextremister tar plats i parlamenten får också deras våldsamma svans luft under vingarna. Det är därför det är viktigt att tydligt ta ställning för mänskliga rättigheter. EU måste, anser vi, bli tydligare med att dessa rättigheter ska försvaras i varje medlemsland, inte bara i de ansökande länderna. Vi i Miljöpartiet vill att EU lättare ska kunna utdöma böter, ogiltigförklara diskriminerande lagstiftning eller frånta medlemsländer rösträtt om de bryter mot grundläggande krav på

demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och skydd för minoriteter. Samtidigt måste vi jobba för att det finns lagliga och säkra vägar in i EU för att människor ska kunna söka skydd när de har flytt. Varje år dör tusentals människor på sin väg till Europa. I höstas såg vi en stor katastrof - den följdes av lite mer regelbundna små katastrofer - där 350 människor miste livet i en båtolycka utanför ön Lampedusa. Detta är vardag så länge EU inte lägger sin kraft på att hjälpa människor som flyr utan i stället, som i dag, lägger kraft på att hålla människor ute. Vi gröna är rasisternas motpol, i Sverige som i EU. När de ropar på hårdare tag och högre murar slår vi vakt om öppenhet och humanism. Det tänker vi fortsätta med. Herr talman! EU finns till för att hantera de utmaningar som vi står inför och som vi inte klarar av på nationell nivå. Det gäller klimatet, internationell fred och säkerhet. Det är att tygla finansmarknaderna och säkra mänskliga rättigheter. Här spelar EU en oerhört viktig roll. Men det betyder inte att EU ska göra allt. Vi i Miljöpartiet anser oerhört tydligt att demokrati byggs från den lokala grunden. Det är lokalsamhällets grund som ska definiera vad som behöver beslutas på andra nivåer. Vi har motsatt oss bygget av en superstat och ökad överstatlighet för EU. Vi är för ett mer flexibelt samarbete i EU. Vi tycker att det är rimligt att olika länder får samarbeta om det de anser att det är viktigt att skapa ett samarbete kring. Vi tycker därför att det är fel att Sverige fortfarande har med i avtalet att vi ska övergå till euron om de rätta kriterierna infinner sig. Vi i Miljöpartiet anser att vi ska ha ett formellt undantag från eurosamarbetet om det är Sveriges vilja att inte delta i detta, vilket vi tycker är rimligt att inte göra. Det är bra att i EU sätta upp gemensamma mål, men det ska inte vara detaljreglering. Om detta har jag hört flera prata här i dag. Problemet är att vi inte är riktigt överens om vad som är detaljer. För Miljöpartiet är det tydligt att klimat- och miljömål är oerhört viktiga på flera områden. Men när till exempel järnvägsnätet ska byggas ut - vi är många som är för det, också många i EU-parlamentet - ska man inte detaljreglera och säga att det ska privatiseras, på samma ohållbara sätt som i Sverige. Man ska inte styra att länderna ska göra det, som den moderata parlamentsgruppen vill. Vi menar att sådana detaljregleringar är både farliga och felaktiga i ett EU-perspektiv. Herr talman! Är det någonting som vi har lärt oss de senaste åren är det att det spelar stor roll vilka vi väljer till Europaparlamentet - om du röstar på Isabella Lövin, som kämpat varje dag för att göra EU:s fiskepolitik mer hållbar, eller om du röstar på någon av de moderata ledamöter som under fem års tid motarbetat samtliga klimatförslag. EU:s folkvalda parlament behöver mer än någonsin modiga ledamöter som tar kampen mot klimathotet och främlingsfientligheten. Det lovar vi att stå upp för i EU-parlamentsvalet. (Applåder)

anf.44 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag inser att jag har en ovanlig erfarenhet: Jag har varit med i bördefördelningsförhandlingar inom Europeiska unionen. När EU säger att vi har en gemensam målsättning om 20 procent förnybar energi till år 2020 innebär det att det inte är 20 procent för alla länder, utan alla får var sin siffra. Den svenska siffran blev 49 procent. 20 procent på EU-nivå är alltså 49 procent i Sverige. Den svenska regeringen fastställde då det till 50 procent. Vi bör notera att Sverige olikt många andra länder redan har uppnått och överträffar det målet. Många andra ligger långt efter. Då säger Åsa Romson: Varför går ni inte med på ett mycket högre och fortfarande bindande mål? Kommissionen har föreslagit att man gemensamt ska komma upp till 27 procent förnybar energi. Miljöpartiet vill ligga mycket högre och bördefördela. Det beror på att de siffror som kommer ut till Sverige kommer att ligga på nivån 70, 80 eller kanske nära 100 procent. Det innebär i realiteten att det Miljöpartiet vill att vi ska ställa oss bakom kommer att kräva en avveckling av svensk kärnkraft. Nu vill ju

Miljöpartiet det, så det är inte en konstig åsikt från Miljöpartiet. Men min uppfattning är att det inte ska bestämmas i Bryssel, utan det ska vi själva få fatta beslut om här i Sverige. Det är därför vi har röstat som vi har gjort. Jag får inte riktigt ihop det hur ni i Miljöpartiet resonerar. Ni var länge väldigt kritiska till Europeiska unionen, men nu hörde vi ett långt anförande på temat att Bryssel ska ha mer makt och mer att säga till om. Vi noterade att det också gäller på en rad andra områden. Varför ska till exempel 28 medlemsländer bestämma hur stor den svenska vargstammen ska vara? Varför får vi inte göra det själva? Varför ska EU få beskattningsrätt? Varför är Miljöpartiet för en finansiell transaktionsskatt? Om ni nu ändå är för att EU ska göra så mycket, varför röstar ni då emot att genomföra tjänstedirektivet, alltså det som verkligen skulle kunna lägga grunden för fler jobb också här i Sverige? Jag får inte ihop detta, Åsa Romson.

anf.45 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Nej, Fredrik Reinfeldt får inte ihop detta, för vi har olika utgångspunkter för politiken och vad som är viktigt. Vi inser att det är ett samarbete. Det beror på att vi värdesätter samarbetet för människor, samarbetet för grundläggande rättigheter och sådant som är gränsöverskridande, till exempel miljöförstöring. Det är inte så, Fredrik Reinfeldt, att miljöförstöringar, till exempel luftföroreningar, stannar vid nationsgränsen Sverige, utan de förs ut över flera länder. Därför är det oerhört viktigt att vi säkerställer att vi har ett fungerande samarbete för det. Men ni tycker att det är ett problem att luftföroreningsreglerna i EU är så skarpa att de kommer att fälla Sverige och flera svenska städer framöver. Det är en av de konflikter som Sverige har med EU på miljöområdet i dag. Sverige är inte det miljöföredöme som vi kanske trodde att vi skulle bli när vi gick in i Europeiska unionen. När det gäller förnybar energi är frågan helt enkelt: Tror man på att man verkligen vill göra klimatomställningen på riktigt? Eller vill man bara uttala sig om de fluffiga målen, det vill säga utsläppsminskningar långt borta i framtiden? Du kommer knappast att vara politiker 2030 när de mål som förhandlas i EU just nu tas. Därför är det viktigt att det inte bara är ett utsläppsmål utan också är mål som man följer upp i EU-regelverket för handlingen att komma dit. Då är nyckeln förnybar energi. Jag förstår inte vad det är som är så farligt med förnybar energi. I dag finns det ingenting på energimarknaden som är så attraktivt för investerare, skapar jobb och skapar utveckling som just de förnybara energislagen. Det är något slags ideologisk hållning att det är de gamla energikällorna, som kol och kärnkraft, som man från svensk sida så gärna vill elda på och ligga kvar i. Det är därför man har så svårt att säga att vi ska ha mål om förnybar energi, trots att forskning från FN och från andra visar att om vi får investeringarna i de rätta instrumenten får vi också utsläppsminskningarna. Ni kan inte ha en trovärdig klimatpolitik om ni inte samtidigt ser att vi behöver få fram förnybar energi. Därför är det rimligt att ha målsättningar för det som länderna kan uppfylla på olika sätt. Däremot är det inte rimligt att ha detaljregleringar, till exempel om privatisering av tågtrafiken i hela EU.

anf.46 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det är faktiskt en bedrift att använda två minuter och helt missa att svara på frågorna. Poängen var alltså huruvida EU ska bestämma över den svenska energimixen, om man sätter de förnybara målen så högt och bördefördelar dem. Till skillnad från Åsa Romson har jag varit med i dessa förhandlingar. Jag vet hur det blir när detta ska fördelas på länder. Då hamnar man på så höga nivåer att Bryssel i realiteten trycker fram en kärnkraftsavveckling i Sverige. Man kan tycka att det ska vara så. Men är det rätt att detta beslut fattas via Europaparlamentet och i Bryssel, eller ska Sveriges riksdag fatta detta beslut? Sedan vill jag ställa följande frågor igen: Hur får Miljöpartiet

ihop det? Varför ska Bryssel bestämma över hur stor den svenska vargstammen ska vara? Varför låter vi inte regionala aktörer, nära där människor bor, få ett större inflytande över uppdelningen av det utrymme som finns i Sverige mellan rovdjur och människor? Varför röstar ni emot tjänstedirektivet som kan ge jobb? Och varför röstar ni för en finansiell transaktionsskatt? Det var alltså frågorna, Åsa Romson. (Applåder)

anf.47 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Jag hörde att det var fem frågor, och jag svarade på tre av dem. Jag kan utnyttja den sista minuten åt de övriga, till exempel frågan om vargarna. Det är inte så att Bryssel reglerar hur många vargar Sverige ska ha. Det regelverket kan du egentligen bättre än så, Fredrik Reinfeldt. De reglerar, precis som de internationella konventionerna, till exempel varför vi ska skydda djur och varför vi internationellt är för att det ska finnas kvar tigrar på olika ställen i världen och varför det ska finnas vilda elefanter i Afrika. Man måste ha internationella regler om man tror att biologisk mångfald är viktig. Det är de grundläggande reglerna. Om Sverige skulle kunna garantera att vi har säkra stammar av till exempel rovdjur - där görs ingen skillnad mellan varg och andra rovdjur - har vi full frihet att hantera och förvalta den stammen. Men vi får inte förvalta den på ett sådant sätt att den riskerar utrotning. Det gör vi om vi inte säkerställer att det finns en tillräckligt stark stam. Det är det som Sverige inte säkerställer. Sverige kan bara göra så om man tvingar vissa forskare att skriva vinklade rapporter. Det är det beslutet som ni har drivit igenom här i riksdagen och som går emot EU:s principer. Det är därför som ni får problem. Nu är min minut slut. Jag får ta upp resten i kommande repliker. (Applåder)

anf.48 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Ett av de viktigaste besluten som ska fattas i närtid gemensamt i Europa handlar om ett frihandelsavtal med USA. Frihandel är grunden för det svenska välståndet och för det europeiska välståndet. Frihandel har gjort att Europa är världens största ekonomi. Europa är större än USA och större än Kina. Det är denna stora ekonomi som gör att Europa kan vara mest progressivt när det gäller miljö- och klimatpolitik. Fattiga länder har inte råd med samma klimat- och miljöpolitik som vi har i Europa. Vi vill båda gå längre när det gäller klimatpolitik, men det är de länder som har en hög ekonomisk standard som verkligen har råd att ha en offensiv klimatpolitik. Nu säger Miljöpartiet nej till ett frihandelsavtal med USA. Det förvånar mig oerhört mycket. Frihandel skulle skapa tiotusentals jobb, naturligtvis stora fördelar för svensk industri - även miljöteknisk industri - jobb och resurser till vår välfärd. Ni säger nej till detta. Vad har ni emot frihandel, Åsa Romson?

anf.49 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Miljöpartiet har ingenting emot en frihandel som sker på rättvisa grunder och inte heller en ökad handel mellan USA och EU, som är en del av dessa samtal. Vi har inte heller sagt nej till ett avtal som ännu inte finns, utan vi säger att de förhandlingar som nu förs måste rikta in sig på att vara förhandlingar inte om att anpassa den svenska konsument-, miljö- och arbetslagstiftningen till regler som de amerikanska företagen vill ha utan om att säkerställa att vi får ett avtal som möjliggör en handel mellan USA och EU på rättvisa grunder och som inte heller, precis som Jonas Sjöstedt tog upp här tidigare, innehåller orimliga klausuler om att vi som är stora rättsstater ska hantera att företag kan stämma stater på det sätt som har visat sig användas med den tvistlösningsmekanism som förslaget har innehållit hittills. Det är det som vi har sagt nej till inom förhandlingarna. Vi är

för en handel mellan USA och EU, och vi vill gärna underlätta för det. Men när det gäller att ta bort regler bygger de siffror som du hänvisade till, Jan Björklund, på att vi i praktiken tar bort konsumentskyddet. Vi ska väl tillåta de klordoppade kycklingarna som kommer från USA till Sverige. Det ökar ju handeln. Men är det bra, Jan Björklund, med klordoppade kycklingar?

anf.50 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Det förs förhandlingar om ett frihandelsavtal. Om man sätter upp villkor som innebär att om vi inte får som vi vill på varje punkt blir det inget, kan jag lova att det inte blir något. Man kan lika gärna gå därifrån. Man behöver inte förhandla. Det är ingen som förhandlar under dessa villkor. USA har haft en omfattande protektionism trots att det är marknadsekonomins högborg. Det har Europa också haft på ett antal områden, inte minst på jordbruksområdet. Plötsligt har vi en möjlighet att få en frihandel mellan världens två största ekonomiska zoner - USA, Nordamerika, och Europa. Men ni säger: Får vi inte som vi vill på varje punkt blir det inget. Det är innebörden i det som du säger, Åsa Romson. Sverige har 66 sådana avtal. Inte en enda tvist har förekommit av den art som Åsa Romson nu försöker skrämmas med. Det har inte varit en enda tvist där vi har ställts till ansvar. Ni målar spöken på ljusa dagen.

anf.51 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Min doktorsavhandling handlade just om dessa avtal. Jag konstaterade att flera av Sveriges avtal har använts, dock inte mot Sverige. Det är det som har gjort att Vattenfall har stämt Tyskland på grund av att man fick miljötillstånd som man inte gillade i till exempel Hamburg. Man vill ta mer vatten ur Elbe för att kunna kyla sina kolkraftkraftverk. Då var det detta avtal som Sverige hade till hjälp. Vattenfall har stämt Tyskland när det gäller skadestånd i fråga om kärnkraften och får helt andra regler än till exempel de tyska bolagen får. Man har också använt dessa regler för rumänska företag. När Rumänien gick in i EU och tog bort olika exportzoner, som de måste göra på grund av EU, då försvann skatteregler. Svenska företagare som hade rumänskt påbrå använde då detta för att tvista mot Rumänien och tvinga dem till andra skatteregler. Så vill du använda dessa avtal, Jan Björklund. Om vi utvärderar dessa avtal och dessa tvister tror jag att vi kommer att se att det är precis dessa regler som vi inte vill ha i ett nytt stort avtal. Vi vill ha ett bra avtal mellan EU och USA. Vi behöver ha bra förhandlingar. Då ska förhandlingarna vara öppna, och de ska vara tillgängliga också för miljö- och konsumentskyddets ändamål. Men det vill ni inte ha, för ni prioriterar frihandel framför allt.

anf.52 Annie Lööf (C):

Herr talman! EU:s klimatpolitik bygger på att det ska kosta att smutsa ned och löna sig att göra rätt. Den regleras bland annat genom handel med utsläppsrätter. Tyvärr har systemet brottats med en del problem. Centerpartiet vill skärpa klimatmålen och se till att utsläppsrätterna blir färre till nytta för miljön och för svenska företag som ska kunna konkurrera på rättvisa villkor. Ibland låter det så även från Miljöpartiet. Men när det marknadsbaserade systemet för handel med utsläppsrätter stöter på problem vill Miljöpartiet i stället införa ett nationellt svenskt prisgolv för utsläppsrätter, en sorts extra klimatskatt bara för svenska företag i Sverige. Det kan kanske låta bra, men det blir en miljardstor tankevurpa. Om en svensk utsläppsrätt helt plötsligt, på grund av ett nationellt prisgolv, kostar 120 kronor samtidigt som priset på en europeisk utsläppsrätt sjunker och landar på 100 kronor kan det bli så att svenska utsläppsrätter inte används. Men de försvinner inte, utan dessa utsläppsrätter kommer att komma ut på den övriga europeiska marknaden. Och fler utsläppsrätter på den övriga europeiska marknaden gör att priset sjunker ytterligare. Resultatet blir

billigare utsläppsrätter för dem utan ambitioner. Systemet med nationella prisgolv, som Miljöpartiet nu föreslår, har prövats i bland annat Storbritannien men är kraftigt kritiserat från miljöorganisationer. Bland annat Greenpeace har dömt ut det som ineffektivt och dyrt. Min fråga till Åsa Romson är därför: Vill du verkligen bidra till att sänka priset på utsläpp i Polen och Tyskland och därmed underminera ett av EU:s viktigaste klimatverktyg?

anf.53 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Det är bra att Annie Lööf tar upp frågan om den reella klimatpolitiken. Jag uppskattar att Centerpartiets representant i EU-parlamentet i första hand röstade på den gröna gruppens förslag om nya energi- och klimatmål, där man tydligt sade att vi till 2030 behöver skärpa klimatutsläppsmålet så mycket att det blir minus 60 procent. Motivet var bland annat att det skulle innebära, eftersom det är denna procentsiffra som sedan översätts till handelssystemet för den handlande sektorn, den prisjustering som behövs för att få i gång omställningen av europeisk industri. Det är nämligen där nyckeln sitter. Har vi inte ett tillräckligt högt pris på koldioxidutsläpp finns det ingen nytta med att göra omställningarna i industrin. Det måste finnas ett pris för att det ska bli en grön omställning. Jag trodde faktiskt att vi var överens om det. Men om man sätter systemet framför målen - om man säger att det enda som man kom överens om var ett system som inte tillhandahåller detta pris och att systemet egentligen inte funkar men sedan säger att eftersom systemet är på plats kan man inte ändra det - då tror jag att man har gjort den största tankevurpan i svensk klimatpolitik. Den största tankevurpan är nämligen att se till att vi inte har detta omställningstryck. I kraftvärmesektorn tog ni bort den svenska koldioxidskatten, som ändå under ett antal år låg parallellt med utsläppshandeln. Vi i Miljöpartiet har föreslagit att detta ska få vara kvar så länge utsläppshandeln inte genererar det pris som krävs för att det ska löna sig för de svenska kraftvärmeverken att använda biobränslen i stället för kol. Förra året ökade kolanvändningen i Sverige med 40 procent. Är du stolt över det, Annie Lööf?

anf.54 Annie Lööf (C):

Herr talman! Det här var en uppvisning på två minuter i att inte svara på frågor. Det förslag om klimatskatt och ett nationellt prisgolv som Miljöpartiet vill dra in 1,2 miljarder på i sin nationella budget kritiseras av miljöorganisationer. Det sätter långsiktiga ekonomiska system ur spel och snedvrider konkurrensen, och det gör inte att utsläppen i Europa minskar. Ni vill alltså dra in 1,2 miljarder i er nationella budget på ett nationellt prisgolv. Prisgolvet aktiveras dock bara om utsläppspriserna i övriga Europa blir billigare. Hur kan Åsa Romson medverka till att utsläppsrättshandeln i EU undermineras? Hur kan man iskallt budgetera för att EU-systemet kraschar och att man ska plocka hem 1,2 miljarder på ett nationellt prisgolv - en klimatskatt på svenska företag? Miljöorganisationer har dömt ut det, och det är inte trovärdigt ur ett klimatperspektiv. Svara alltså på frågan: Varför vill ni ha ett nationellt prisgolv? (Applåder)

anf.55 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Jag svarade på frågan. Jag var väldigt tydlig, Annie Lööf: Det handlar om att inte öka den svenska användningen av kol och därmed öka koldioxidutsläppen. Det händer i dag; det hände med 40 procent i kraftvärmesektorn förra året. Ni tog bort koldioxidskatten, och det var därför det hände. Det finns nämligen inget pris på utsläppsrätter i EU. Så länge det handelssystemet inte fungerar - bland annat för att dina moderata kolleger röstade nej i EU-parlamentet - är vi tvungna att se på vilket sätt vi åtminstone på kort sikt kan rädda hem en omställningsfaktor i svensk kraftvärmeindustri, så att de inte helt övergår till kol utan fortsätter att elda god och biologiskt hållbar

skogsråvara i Sverige. Det är det som är skillnaden mellan dig och mig, Annie Lööf: Jag vill se konkret handling nu. Jag konstaterar att det inte finns ett pris i EU, och därför behöver vi ha ett pris på den svenska koldioxidskatten i kraftvärmesektorn. Du accepterar dock att det bränns mer kol i Sverige och att handelssystemet inte fungerar i EU. Det är ditt val. (Applåder)

anf.56 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Åsa Romson talar om att våldsamma extremister stampar runt på gatorna runt om i Europa, och det förekommer absolut. Åsa Romson kan ju sätta in den civila EU-fredskår hon vill skapa - eller kanske sitt ickevåldsförsvar - så kommer vi till rätta med det där. Det har varit två timmars debatt om hur vi ser på Europas framtid och vad EU ska ägna sig åt. Åsa Romson säger att hon är motståndare till "superstaten", som hon uttryckte det. Miljöpartiet var länge ett parti som var ganska trovärdigt i motståndet mot EU. Det var motstånd mot överstatlighet och motstånd mot den superstat - den monsterstat - som växer fram. Det är säkert många väljare, särskilt nu i EU-valen, som är kritiska till EU och som kommer att välja att rösta på Miljöpartiet i tron att Miljöpartiet fortfarande är ett parti som är trovärdigt i sitt EU-motstånd. Jag tittade lite på den gröna gruppen i Bryssels valmanifest. Där finns oerhört mycket federalism. Det talas om bankunionen och EU-beskattning; det är företagsbeskattning på EU-nivå och förmögenhetsbeskattning på EU-nivå. I Miljöpartiets eget valmanifest finns kvotering till bolagsstyrelser, och man vill in och styra stora delar av familjepolitiken på Brysselnivå. Man vill pådyvla hela Europa svensk, ansvarslös invandringspolitik. Det gäller energipolitiken, och man vill försämra gränskontrollerna. Det gäller jaktpolitiken och arbetsmarknadspolitiken. Föräldraförsäkringen vill man in och styra på Brysselnivå. Herr talman! Jag måste fråga Åsa Romson: Vilken inställning har egentligen Miljöpartiet till överstatligheten och den framväxande monsterstaten Europa? Jag vågar påstå, herr talman, att Miljöpartiet inte är ett trovärdigt motståndarparti i dag. Det är inget trovärdigt EU-kritiskt parti. Ni vill bygga monsterstaten, Åsa Romson. Jag tycker att ni mer och mer börjar likna Folkpartiet i de här frågorna. (Applåder)

anf.57 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Det är roligt att bli anklagad för att likna Folkpartiet. Jag tror inte att det finns något parti vi är mer olikt - förutom Sverigedemokraterna. Ni är motståndare till EU, Jimmie Åkesson. Det är inte vi längre. Vi anser inte att Sverige ska gå ur EU, men däremot är vi EU-kritiker och arbetar för att EU ska handla om rätt saker. De sakerna har vi pekat ut väldigt tydligt. Det är de gränsöverskridande miljö- och klimatproblemen och mänskliga rättigheter EU ska ha fokus på. Vi har röstat emot många förslag i EU-parlamentet, och jag vet att man inom den gröna gruppen är ganska frustrerad över en del svenska ledamöter som röstar emot förslag på grund av att de går för långt i det som är överstatlighet. Det är klart att det finns gråzoner. Det är inte alltid lätt när man sitter i EU-parlamentet - det kanske ni får uppleva en dag; det vet jag inte - att avgöra exakt vilka förslag man i slutändan ska ställa sig bakom när det ändå är förslag som i slutändan också kommer att gagna en hel del viktiga grupper av människor. Arbetsrättens område är till exempel inte en helt enkel resa, eftersom vi har arbetare som arbetar i hela unionen. När det gäller de gränsöverskridande frågorna är det alltså alltid ett tricksande. Miljöpartiet anser dock fortfarande väldigt tydligt att EU inte ska gå mot ökad överstatlighet. Vi vill inte sätta marknaden, finansmarknaden och pengarna framför människor, miljöregler och nationella möjligheter samt lokalsamhällets beslutanderätt. Vi är alltså EU-kritiker i ordets sanna bemärkelse, men nej, vi är inte EU-motståndare. Det måste jag erkänna. Det är däremot ni, för ni vill inte att Sverige

över huvud taget ska vara med i unionen. Jag bara undrar: Hur tänker du dig att det ska fungera på den svenska marknaden när Sverige går ur EU, som du vill? Hur ska det till exempel fungera för företagarna när de inte längre har en gemensam marknad i EU? Det är en del av de frågor som kan bli ganska omvälvande och som jag tror att man som politiker måste ta ställning till när man har den typen av förslag.

anf.58 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! I vårt valmanifest framgår det tydligt att vi vill ha fortsatt goda handelsförbindelser med övriga europeiska länder, så det blir nog ingen större skillnad. Jag tycker ändå att det är anmärkningsvärt. Jag räknar upp en lång rad områden där Miljöpartiet vill flytta makt till Bryssel. Ni vill flytta makt till Bryssel när det gäller jaktpolitik och beskattningsrätt. Är företagsbeskattning en gråzon? Ligger förmögenhetsbeskattning också i gråzonen? Det kan man tänka sig, men det är väl ingen gråzon. Det är tydligt; där flyttar man makt från den nationella nivån. Är kvotering till bolagsstyrelser också en gråzon? Vad har det med EU att göra? Är föräldraförsäkringen en gråzon? Det är klart att vi har olika syn på det här, och ja, jag är definitivt motståndare till att vi flyttar makt över föräldraförsäkring, jaktpolitik, familjepolitik och svensk företagarpolitik till Bryssel - absolut. Men snälla Åsa Romson, erkänn - tillstå - att ni är för överstatlighet i Europa! (Applåder)

anf.59 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Nej, Miljöpartiet är inte för mer överstatlighet i Europa. Det är inte heller mer överstatlighet att slå vakt om att vi har gemensamma regler för till exempel bevarande av biologisk mångfald, vilket även inkluderar rovdjuren i Sverige. Skulle rovdjursstammarna vara tillräckligt starka skulle Bryssel inte ha något alls att göra med hur Sverige hanterar de arterna, men håller man på att utrota dem finns det ett regelverk - precis som det finns internationellt. Jag antar dock att ni vill avträda också den typen av restriktioner, som även gäller jagandet av tigrar och så i andra länder. När det gäller företagspolitiken är det helt enkelt så att det finns EU-företag. Där gäller det kanske att börja diskutera en gemensam syn på vad som räknas som förmögenhet. Sedan är det upp till varje land att bestämma. Vi är inte för en ökad EU-beskattning på det sättet, men däremot kanske man måste likrikta en del regler för vad som räknas som förmögenhet i företag. Det handlar om att kunna hantera detta med företag och personer som flyttar över gränserna, så att det som räknas som förmögenhet i ett land räknas som förmögenhet i ett annat land om man har en förmögenhetsbeskattning. Beskattningen ligger dock nationellt. Vi ökar inte överstatligheten. Men vi ser att det europeiska samarbetet utvecklas, och vi vill utvecklas med det.

anf.60 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Miljöpartiet har förändrat sin syn på EU mycket, och det har jag stor respekt för. Det är självklart ert vägval att göra det. Det vore mig främmande att ha synpunkter på det. Jag har arbetat mycket tillsammans med miljöpartister i folkomröstningar, både när det gällde euron och EU-medlemskapet, och jag tycker att mycket av den kritik som fanns från miljöpartister mot EU var klok och värd att fundera på. Det är en del där som jag saknar i dagens EU-debatt, och det var att man riktade kritik mot att EU:s fördrag slår fast att företagens rättigheter kommer först. De är viktigast och går före miljörätt, arbetsrätt och annat. EU:s fördrag slår också tydligt fast att traditionell ekonomisk tillväxt är målet för övningen. Det finns en grundläggande konflikt mellan ett hållbart samhälle och en tillväxtmodell som bygger på stordrift, på ökade transporter och på att företagens rättigheter går före andra behov i samhället. Vi vet också att den traditionella ekonomiska tillväxten blir väldigt svår att förena med hållbarhet på

längre sikt. Det tror jag är en svår och viktig debatt för alla partier att ta i framtiden. Jag ser inte EU som ett neutralt verktyg. EU bygger ju på den fria marknadens överhöghet som det viktigaste. Nu upplever jag att Miljöpartiet mer ser EU som vilket neutralt verktyg som helst. Hur ser du, Åsa Romson, i dag på kritiken mot att EU skapar nya miljöproblem genom sin marknads- och tillväxtmodell? Är den fortfarande relevant?

anf.61 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Debatten om tillväxtens miljöförstörande karaktär, det vill säga att ha en oändlig materiell tillväxt på en jord som är begränsad inte är möjligt, har accentuerats, inte bara i EU utan i hela den globala debatten. Det tror jag är på grund av en globalisering av ekonomin totalt sett - en globalisering som jag förvisso kan se skulle finnas där oavsett om Sverige skulle vara medlem i EU eller inte. Vi hörde här att även ett motståndarparti som Sverigedemokraterna, och jag antar även Vänsterpartiet, i någon mån skulle ha ekonomiska relationer med EU-länderna även om Sverige inte skulle vara med. Det vill säga att mycket av det som är marknadsstyrt får man ändå, oavsett om man är med i EU eller inte. För Miljöpartiet är inte den mest prioriterade saken att gå ur utan att förändra detta i grunden, för det är ju fel i EU-fördragen när man sätter marknaden före människan. Det är totalt fel, tycker Miljöpartiet. Vi röstar för varje förslag till fördragsändring om detta. Vi tycker inte att ekonomins tillväxt ska sättas före det som är ändamålet med samhället, det vill säga utveckling och mänsklig utveckling. Här ser vi dock att det pågår en hel del intressant arbete, också på EU-nivå, för en mer hållbar ekonomi. Det handlar mycket om en fossilfri ekonomi och en omställning från den ekonomi som har gjort sig beroende av och är helt kapitaliserad av en gratis fossilenergi till ett hållbart ekonomiskt system. Ekonomin kommer nämligen att ändras när vi får hållbara transportsystem och energisystem. I den debatten är vi oerhört aktiva och driver på för att EU i den marknad som man jobbar i ska förändra sitt eget marknadsbaserade system. Det grundläggande problematiska med fördragen i EU är att de inte är demokratiska instrument för hur man fördelar makt och beslut utan i stället pekar ut en viss ekonomisk väg. Det är felaktigt, och det jobbar Miljöpartiet tydligt emot. Vi ser dock att vi kan jobba mer med detta inom EU i dag än vad vi hade kunnat om vi skulle säga nej och Sverige skulle gå ur. Vi kommer ändå att ha kvar det marknadskapitalistiska systemet.

anf.62 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag har stor respekt för hur de gröna arbetar med miljöfrågorna i EU-parlamentet. Jag har själv suttit i miljöutskottet i åtta år och jobbat väldigt väl tillsammans med de gröna. Vi hade ganska likartad syn i de flesta miljöfrågor. Min fråga är mer idémässig. Kan man bygga ett hållbart samhälle på en union som rent rättsligt, i sin grundlag, säger att den fria rörligheten för företagen är viktigare än andra hänsyn? Det gör att man i domar säger till exempel att länder inte har rätt att höja sina miljökrav, förbjuda en kemikalie eller ha hårdare avgaskrav. Måste man inte i grunden våga ifrågasätta det traditionella tillväxttänkandet? En av portalparagraferna i EU säger också att den traditionella ekonomiska tillväxten är själva syftet med unionen. Jag tror att det finns en motsatsställning mellan traditionell ekonomisk tillväxt och att lösa de stora globala miljö- och resursfrågorna. Risken är att EU ökar problemen genom ökade transporter, ökad stordrift och annat. Det är inte helt enkla frågor men ganska viktiga, tycker jag.

anf.63 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Jag konstaterar att Jonas Sjöstedt sade ungefär samma sak som i det första inlägget och att det går lite i stå. I grunden handlar

synen på hur man arbetar i EU om man gör bedömningen att man ändå kan vara med och påverka och förändra, och det gäller även de grundläggande reglerna, och jag uppfattar att det kan vi göra bättre om vi är medlemmar i EU. Vi kommer att behöva förändra den europeiska synen på tillväxt och gå från ett riskabelt ekonomiskt system som är beroende av att man förstör miljön till ett ekonomiskt system som levererar hållbarhet. Men jag tror att det är viktigt att vi gör detta arbete också i EU. Om man som till exempel Norge står utanför, så som ni antagligen också vill ha det, men med alla de ekonomiska fördragen står man ju utan beslutsinflytande på det som är de viktigaste och mest grundläggande frågorna, samtidigt som vi inom EU kan jobba hårt. Vi vill att Sverige verkligen ska bli en miljöns röst i EU. Det behövs i högsta grad.

anf.64 Göran Hägglund (KD):

Fru talman! För ett par veckor sedan tror jag att många av oss, åtminstone i den här delen av landet, kände något väldigt behagligt när solen tittade fram och högtrycket lyste över Sverige, och satt man i lä blev det väldigt behagligt. Om man i det läget hade passat på att klippa av ärmarna på de plagg man hade på sig, benen på byxorna och så vidare hade det blivit ganska tufft några dagar senare när man stod där och skrapade bilrutorna igen. Vad pratar jag om egentligen? (ÅSA ROMSON (MP): Jag anar vad du ska komma till.) Jo, jag pratar om försvars- och säkerhetspolitik. Åsa Romson står här som representant för ett parti som dramatiskt vill minska de svenska försvarsanslagen. Hon företräder ett parti som inte vill tänka tanken på att Sverige ska söka gemenskap med andra länder inom Nato. Hon vill begränsa den kapacitet som finns inom EU när det gäller att göra militära insatser till skydd för människor som har hamnat i den djupaste av kriser. Insatser som ska bygga på FN-stadgans värderingar vill Miljöpartiet säga nej till. Min fråga är helt enkelt: Är det inte korkat att klippa av byxbenen och ärmarna, Åsa Romson? (Applåder)

anf.65 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Det var en långsökt liknelse, men jag förstår vart Göran Hägglund vill komma. Vi har en väldigt allvarlig situation i vår närhet i Europa. Det är vi de första att erkänna. Det är värt att enat från Europa men också från omvärlden vara oerhört tydlig med att Rysslands agerande på Krimhalvön och i östra Ukraina är folkrättsvidrigt. Den internationella konfliktlösningen där behöver komma i gång, för det är ett säkerhetsproblem. Jag noterar att debatten i Sverige blir ganska enkelriktad. Man verkar ha väldigt tydliga bilder av vad det är som löser den här krisen. Äntligen får man beställa ytterligare super-JAS-plan, ytterligare kryssningsrobotar och liknande och växla upp vapenarsenalen i det svenska försvaret. Det är plötsligt den inriktning man vill enas kring. Jag noterar att så går debatten. Jag noterar också att det kommer att ta oerhört lång tid att få de här vapensystemen på plats och att de riskerar att, som redan i dag, ta delar av försvarsanslagen som mer skulle behövas till personalorganisationen. Vi anser att vi ska ha ett modernt försvar i Sverige. Det ska kunna användas mot militära hot men också mot hot som terrorism, miljöförstöring, organiserad brottslighet och sådant som pekas ut i den gemensamma svenska försvars- och säkerhetsdoktrinen, som vi står bakom. Men vi delar inte synen att vi ska tillbaka till kalla krigets resonemang om att avskräckning är medlet för att minska hot och våld och öka säkerheten. Det finns ett problem med militär upprustning, och det är att den aldrig tar slut. För varje dag som vi och Europa upprustar kommer Putin att få ytterligare skäl att upprusta, och då måste vi upprusta igen. Jag tror inte att det är denna kalla krigets logik som vi vill tillbaka till. Vi måste ha lärt någonting bättre av historien, och det är delvis att konflikter i dag är

lite mer komplexa och kräver betydligt mer av internationellt samarbete. Då står man här i kammaren och pläderar för minskat internationellt samarbete. Jag tycker inte att det är trovärdigt.

anf.66 Göran Hägglund (KD):
Fru talman! Vi pläderar för mer samarbete i alla sammanhang. Åsa Romsons problem är att hon vill minska det samarbete som finns och som ger muskler i vissa sammanhang. Vem ska skydda befolkningen i Kongo, när FN begär att någon ska finnas där, om vi EU-länder inte gör det tillsammans? Vi kan spela en roll för demokrati och mänskliga fri- och rättigheter. Och ibland måste man, tyvärr, ha vapen i hand, för alla är inte snälla. Lösningen på brottsligheten i Sverige är inte att avrusta polisen, att ta ifrån dem vapen eller maktmedel, utan dels handlar det om att kunna avskräcka - man ska veta att man kan åka dit om man gör någonting dumt - dels handlar det om att polisen har kapacitet. På precis samma sätt är det på den internationella arenan. Vi måste ha kapacitet att möta dem som inte vill gott. Det goda måste kunna spöa det onda. (Applåder)

anf.67 Åsa Romson (MP):
Fru talman! Nu förstår jag inte riktigt vart Hägglund vill komma någonstans. Miljöpartiet är ett av de partier som tillsammans med alliansregeringen som Hägglund sitter i fattat beslut här i kammaren om att vi måste kunna göra internationella fredsinsatser också med militära medel ibland. Vi har gjort det tillsammans i Afghanistan. Vi gör det nu i Mali där det blir en styrka. Däremot har inte EU skickat sådana gemensamma styrkor. Där har inte samordningen fungerat. Därför är det rimligt att fråga sig: Vad kan EU bidra med allra bäst på det försvars- och säkerhetspolitiska området? Vi ser att det skulle kunna bidra mycket mer när det gäller internationell konfliktlösning. Det är en oerhört viktig nyckelaktör. Det som är det allra viktigaste negligerar hela den vapenvurmande lobbyn som just nu diskuterar. Ni vill rikta om svenska försvaret. Det ska inte längre vara ute i internationella insatser. Det ska sätta sig enbart på Gotland. Är inte det ett väldigt ensidigt perspektiv att föra fram i debatten? (Applåder)

anf.68 Jan Björklund (FP):
Fru talman! I hotellobbyn hänger vita lakan. Det är det enda som skiljer receptionen från det som har blivit ett bårhus. Det är när kvinnan läser namnlappen som hon förstår att kroppen efter hennes make Vladimir är en av dem som ligger insvepta bakom det vita lakanet. Kvinnan faller på knä. Hon har deras 14-årige son med sig. Deras femåriga dotter är fortfarande ovetande om att hon har förlorat sin pappa. Vladimir var en fredlig demonstrant. Han sköts till döds av en krypskytt i Europa 2014 på Majdantorget i Kiev. Precis innan krypskyttarna öppnade eld svängde ungdomarna på torget med EU-flaggan. Det var detta som utlöste Putins vrede. Ukrainas folk ville ha frihet och demokrati. De ville tillhöra Europa. Fru talman! Från denna kammare är det närmare till Ukraina än vad det är till Bryssel. Låt det stå fullständigt klart, så att det hörs ända in till kristallkronorna i Kreml: Ukraina tillhör Europa, och Ukraina ska vara välkommet in i Europeiska unionen. (Applåder) Fru talman! Den ryska aggressionen mot Ukraina är en stark påminnelse om varför Europeiska unionen en gång grundades. Det var för att våra barn och barnbarn ska få leva i frihet och demokrati. EU reste sig ur askan av andra världskriget, i ruinerna efter nazismen och i motstånd mot kommunismen. EU är en union för länder som har valt frihetens väg, frihet, demokrati, öppenhet, mångfald, marknadsekonomi, välfärdssamhälle och rättsstat. EU är en union för länder som har valt liberalismen som samhällssystem. Att stå upp för mänskliga fri- och rättigheter och fri rörlighet är själva kärnan i EU:s värderingar. I den ekonomiska krisens kölvatten har vänsterpopulism och högerpopulism haft växtmån och

kan ha det också i Sverige, vilket är oroande. Ungerns agerande mot den fria pressen och Rumäniens agerande mot den romska minoriteten är oacceptabelt och förtjänar starka reaktioner från Europeiska unionen på grund av de värderingar som EU står för. Det är två partier i denna riksdag som avskyr EU och kräver att Sverige lämnar samarbetet. Det är Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. Det är ingen slump att det är de två. De avskyr EU inte för att de avskyr Europa. De avskyr de liberala värderingar som denna union är byggd på. Såväl EU som Nato grundades på erfarenheterna av krigen på 1900-talet. Demokratierna måste hålla ihop. Auktoritära stormakter kan aldrig igen tillåtas bestämma över mindre länder. Därför måste demokratierna samarbeta. Det var i gårdagens Europa man byggde murar. I morgondagens Europa bygger vi broar. (Applåder) Fru talman! I dag går 100 000 lärare till skolan för att undervisa våra barn och ge dem möjlighet till en bättre framtid. Ungefär 100 000 sjuksköterskor går också till jobbet. Det är många som varje dag bär upp vår välfärd. Men det hade inte gått utan Europa. Vår välfärd betalas väsentligen av våra framgångsrika svenska exportföretag, och mer än hälften av den svenska exporten går till EU. Utan EU skulle Sverige snabbt bli fattigare. Jobb och välfärd skulle snart förloras. Att värna vårt medlemskap i Europeiska unionen är därför också att värna vår välfärd. Euron är både ett ekonomiskt och ett politiskt projekt. Den politiska visionen är att länder som har samma valuta kommer att integreras väsentligt mer med varandra. Men det är i dag uppenbart att eurons konstruktion från början var för bräcklig. Därför pågår en omfattande reformering med bland annat bankinspektion och gemensamma avvecklingsmekanismer för att förhindra framtida bankkriser av det slag vi har sett de senaste fem åren. Det är en finanspakt för att förhindra att enskilda länder lever kraftigt över sina tillgångar. Det är ett kraftfullt arbete som pågår. Det påminner om den process som Sverige självt gick igenom efter 90-talskrisen. Ut kommer ett eurosamarbete att komma som är betydligt starkare i sin grundkonstruktion. Det kommer i längden att ha ett pris för Sverige att stå utanför detta samarbete. Det europeiska ekonomiska samarbetet, den inre marknaden, har varit en stor framgång. Samarbetet har höjt levnadsstandarden och välfärden i hela Europa. Ska Europa ha en chans mot ett snabbt växande Kina och snabbt växande ekonomier i Asien måste vi samarbeta. Europa består av ett fyrtiotal länder. Historien lär oss att varje gång dessa länder har försökt att köra var sitt eget race har det misslyckats. Det är när vi samarbetar som vi är framgångsrika. Vi måste samarbeta ännu mer i framtiden även på det ekonomiska området. (Applåder) Ensam är inte stark. Ensam är till sist bara ensam. Starka är man tillsammans. Fru talman! En av de största utmaningarna som mänskligheten står inför är växthuseffekten. Europeiska unionen är den mest progressiva kraften i världen för att minska koldioxidutsläppen. Från svensk sida önskar vi oss ännu mer. Men vi måste ändå inse att ingen är mer framgångsrik och progressiv än vad EU är. Just nu drar vi som är medlemmar i unionen upp riktlinjerna för att minska koldioxidutsläppen för framtiden. EU har den globala ledartröjan på sig. Utan Europeiska unionen hade detta inte varit möjligt. Ett fyrtiotal stater hade var för sig aldrig kommit fram till så långtgående målsättningar som vi gör tillsammans. För att minska utsläppen kommer vi att behöva kärnkraften i Europa också i framtiden. Kärnkraftsnedläggningen i Tyskland avskräcker. De blir nu beroende av rysk gasimport. Det är mycket allvarligt ur ett klimatperspektiv och ur ett säkerhetsperspektiv. Det är en tydlig läxa även för Sverige. Den som i framtiden vill säga nej till rysk gas kommer att behöva behålla kärnkraften i Sverige. Fru talman! Det europeiska samarbetet står inför ett vägval. Ska vi samarbeta mer i Europa, eller ska vi samarbeta mindre i Europa? Visst finns det ganska stora saker i EU som behöver förändras. Jordbrukspolitiken förtjänar mycket kritik, eller för att ta ett annat exempel den dyra ordningen

med dubbla säten för parlamentet. Jag välkomnar mer samarbete på många områden. Jag är dock mycket tveksam till när Socialdemokraterna vill att arbetsmarknadspolitiken ska europeiseras. Vi inser att den svenska modellen då skulle förloras. Svaret på grundfrågan måste ändå bli: Europa behöver mer samarbete. EU är i dag världens största ekonomi. Det är större än både USA och Kina. EU är världshistoriens mest lyckade fredsprojekt. Det är 28 länder ihop som har krigat i århundraden med varandra. Det finns i dag inte något annat område av den geografiska storleken som har sådan fred och stabilitet som detta område. EU är världens mest pådrivande klimataktör. EU kan inte och ska inte lösa alla problem. Men att EU är framgångsrikt på tre centrala områden - freden, välståndet och klimatet - mer framgångsrikt än nästan någon annan räcker gott och väl för att motivera ett starkt engagemang för detta europeiska samarbete också i framtiden. Det är därför vi liberaler säger ja till Europa. (Applåder)

anf.69 Mikael Damberg (S):

Fru talman! Jag vill börja med att återgälda berömmet för anförandet. Det var ett engagerat anförande om Europas utveckling, om fred och demokrati och om mänskliga rättigheter på vår kontinent men också om de säkerhetsproblem och de demokratiska problem som vi ser även här. Mot den bakgrunden skulle jag vilja ställa en fråga till folkpartiledaren. Hur ser han på analysen av vad som nu sker i Europa - hur detta drar isär och vilka krafter som spelar in? Delar han bilden av att det finns ett stort hot i och med de nästan sex miljoner arbetslösa unga människor som trampar runt på Europas gator och att denna hopplöshet föder en kultur som skapar spänningar i Europa? Jan Björklund talade ganska lite om massarbetslösheten i Europa som en grogrund för det som vi nu ser på vår kontinent. När de socialdemokratiska krafterna i Europaparlamentet drev på för ungdomsgarantin var det också ett sätt att få gemensamma EU-pengar och att visa solidaritet med de länder som har en hög arbetslöshet. Man var oroad för att ungdomsarbetslösheten skulle bita sig fast i Europa. Jag skulle vilja fråga statsrådet och partiledaren för Folkpartiet hur han ser på ungdomsarbetslösheten. Hur ser han på att EU gör gemensamma insatser på området och rekommenderar länderna att införa en ungdomsgaranti, som vi har föreslagit? Samtidigt vill jag fråga hur han ser på att Sverige får EU:s krisstöd för ungdomsarbetslösheten. Jag tror inte att vi hade räknat med att det var vårt land som skulle hamna på mottagarsidan av systemet. Det vi hade sett framför oss var kanske de sydeuropeiska länderna, som har en ofantligt hög ungdomsarbetslöshet. Hur ser Jan Björklund på regeringens ungdomsarbetslöshetspolitik, och hur ser han på EU:s arbete för att bekämpa arbetslösheten?

anf.70 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Den djupaste finanskrisen på 80 år har drabbat Europa de senaste åren. Alla - regering och opposition på europeisk och på nationell nivå - har varit djupt engagerade i detta. Jag tror att man till att börja med måste konstatera att den kris vi nu drabbades av påminner mycket om den som fanns för 80 år sedan. Den började på Wall Street. Då tog det några år innan den kom till Europa, och nu gick det på ett dygn. Det handlar om hastigheten, men principen för vilken kris som bröt ut var i grova drag densamma. Jämför hur Europa utvecklades på 30-talet med hur det har gått nu! Den gången tog populisterna fullständigt över. Demokratierna förlorade, och det ledde till andra världskriget och till ett europeiskt sammanbrott. Den här gången har det inte gjort det, och jag skulle vilja hävda att den stora skillnaden är att Europa har samarbetat denna gång. Demokratiska krafter i Europa har samarbetat denna gång. Det är Europeiska unionen och erfarenheterna från 90-talet som har lett till att krisbekämpningen har varit mycket mer framgångsrik. Många människor har förlorat

jobbet. Många länder har lidit och haft det tufft. En del länder, som har levt kraftigt över sina tillgångar, har fått strama åt på ett sätt som är tufft. Så fick vi själva göra när vi hade levt över våra tillgångar. Vi är nu på väg ut ur finanskrisen, vågar jag hävda. Man vet aldrig; prognoser kan bli fel. Men vad vi nu kan se är vi på väg ut ur den. Även de länder som har varit djupt nere i diket är långsamt på väg upp. Det har varit en framgångsrik krishantering. Det går säkert att diskutera i efterhand om man skulle ha gjort det ena eller det andra först eller sist eller lite mer eller lite mindre. Men i huvudsak måste man konstatera att Europa har haft en framgångsrik krishantering givet förutsättningarna.

anf.71 Mikael Damberg (S):

Fru talman! Jag gläds över svaret, för då hamnar vi i en analys som ligger nära den analys jag gjorde i mitt anförande. Den säger att Europas trovärdighet nu också prövas av den massarbetslöshet Europa har. Jag tror inte att vi kommer att kunna lösa de spänningar som finns i Europa och bygga förtroende och framtidstro om vi inte får ned massarbetslösheten. Som jag ser det måste vi i den prioritering för Europasamarbetet som ligger framför oss fokusera på jobben. Jag tog upp ungdomsarbetslösheten som ett särskilt problem eftersom vi har fem och en halv miljon arbetslösa unga européer som vandrar på gatorna utan framtidstro. Jag tycker att ett av de egentligen få positiva nya initiativ som EU tog i sin långtidsbudget var att man avsatte pengar för att införa en ungdomsgaranti i Europa. Regeringen har valt att avfärda denna ungdomsgaranti och att inte införa en sådan. Jag tycker att det är beklagligt. Jag hade räknat med att solidaritetsinsatsen på ungdomssidan mest skulle gå till sydeuropeiska länder, som har haft en enorm kris. Nu råkar det vara så att Sverige hamnar mitt i detta stödpaket därför att vi har misslyckats så gravt med vår ungdomsarbetslöshet. Jag hoppas att statsrådet kan göra några kommentarer till det i det sista replikskiftet.

anf.72 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Alla europeiska stödsystem utformas i regel så att alla länder ska vara med på något hörn, så det är ingenting märkvärdigt. Sverige går ut ur finanskrisen som en av västvärldens starkaste ekonomier; det är sanningen. Vi har lägre arbetslöshet än genomsnittet i Europa. Vi är det enda landet i hela EU som har lyckats betala av på vår statsskuld under de här åren. Vi är det land som förutspås ha den mest framgångsrika ekonomiska tillväxten under kommande år. Sverige går tack vare den ansvarsfulla politik som har förts, också baserad på erfarenheterna från 90-talskrisen, nu ur finanskrisen som en av Europas starkaste ekonomier. Andra länders regeringar och oppositioner kommer till Sverige med delegationer och studerar hur vi gör. De länder i Europa som styrs av socialdemokrater är det ingen som åker och studerar, kan jag säga. Låt oss ändå lära av varandra. Det har varit en tuff kris. Vi är i bästa fall på väg ut ur den, och vi ska glädjas åt att Sverige går ut starkt ur denna finanskris. (Applåder)

anf.73 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Jan Björklund höll ett engagerat inledningsanförande också om säkerhetsproblematiken kopplat till den oro som finns för att Europa är så beroende av rysk energi, bland annat. Jag noterade att Joschka Fischer, den tidigare gröna tyska utrikesministern, i svenska medier härförleden hade ett förslag om en europeisk energipakt, just av säkerhetsskäl, för att skapa ett Europa som kan stå starkt genom att bland annat producera sin egen energi. Den energi som i dag växer mest i Europa och i hela världen är den förnybara energin. I Tyskland har den vuxit med mycket mer än den kärnkraft man har lagt ned bidrog med. Man har alltså överkompenserat kärnkraftsnedläggningen

med mer förnybar energi. Detta är ett steg, och de gröna i Tyskland företräder en avveckling också av kolet och den fossila energin där. Frågan är om vägvalet gäller rysk gas, som du så gärna tar upp, mot att ha kvar kärnkraft. Vi kan debattera huruvida ny kärnkraft verkligen är en framtidsväg. Det är kanske inte den väg man ska ta vare sig ekonomiskt eller säkerhetsmässigt. Men du tycker att det är ideologiskt viktigt. Frågan är: Är det trovärdigt att Sverige skulle ha rysk gas i stället för svensk förnybar energi? Jag menar att vi står med ett större ryskt beroende just nu. 40 procent av oljan och 60 procent av uranet i Oskarshamn kommer från Ryssland. Vad vill Folkpartiet och Jan Björklund göra med det? Ska Vattenfall ha kolkraft även i Sverige, eller vad är anledningen till att man ska bli av med den ryska energin också i Sverige för att öka säkerheten och ta klimatansvar? Det vurmar du ju nu för, vilket jag gläder mig åt även om jag inte ser så mycket handling i Bryssel.

anf.74 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Vindkraften byggs ut i Sverige som aldrig förr. Den byggs ut i mycket snabbare takt nu än den gjorde när Miljöpartiet styrde ihop med Socialdemokraterna. Det är bara det att vindkraften också har begränsningar. Det måste vi förstå. Den kan aldrig vara det som kallas för baskraft. Den kan aldrig vara stommen i vår elförsörjning eftersom den bara fungerar när det blåser. Det måste finnas andra energisystem, som levererar el hela tiden - också när det inte blåser. Man kan aldrig basera ett lands elförsörjning på väderberoende energisystem. Då är man tillbaka i vattenkraft. Den har vi byggt ut. Den kanske går att bygga ut lite till, men vi har i stort sett byggt ut allt som vi vill bygga ut. Med det fossila ökar vi växthuseffekten. Sedan finns kärnkraft. Det är det alternativ som finns. Vi är inte på något sätt emot förnybara energikällor; det vet Åsa Romson. De byggs ut mer i Sverige nu under denna regering än någonsin tidigare. Men det kommer inte att räcka. Kärnkraften ger oss 40 procent av vår elektricitet. Om 10-15 år behöver den stängas igen eftersom reaktorerna är för gamla. Vad gör vi då? Jag förstår att Romson inte kommer att stå och säga att hon vill ha rysk gas, för det vill förmodligen ingen ha. Det är bara det att det är det alternativ som återstår. Det är därför Tyskland och Italien hamnar där de hamnar. Det är därför dessa länder i Europa hamnar där de hamnar. Och så sitter man och säger: Vi ska ha en gemensam europeisk energipolitik. Det är jättebra. Det är bara det att någonstans måste elen fortfarande produceras. Orden "gemensam politik" skapar inga elektroner, utan man måste ha kraftverk någonstans. Och vad ska man driva dem med? Det är det som är frågan, och det är därför man nu sitter med ryska gasledningar under Östersjön och genom Östeuropa och plötsligt är beroende av Putin. Rysk gas har två stora nackdelar. Den ena är att det är gas, och den andra är att gasen är rysk. Vi ska undvika detta. (Applåder)

anf.75 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Det där svaret har vi hört många gånger, men min fråga handlade faktiskt om det svenska beroendet av rysk energi. 40 procent av oljan och 60 procent av uranet i Oskarshamn kommer från Ryssland. Det är faktiskt rysk uran som driver dina kärnkraftverk som du så krampaktigt vill hålla dig fast vid trots att de blir allt äldre. Oskarshamn är väl allra äldst. Det kanske borde stängas därför att vi har ett överskott av el för att vi har byggt ut det förnybara. Sverige har en av de bästa möjligheterna i Europa att bygga ut det förnybara. Det är möjligt att det i din värld blåser likadant i Sverige hela tiden, det vill säga när det är vindstilla i Skåne är det vindstilla också i Norrland. Men få meteorologer säger att det är sant. Det är snarare så att det energiteknikerna ser i framtiden är ihopkopplandet av förnybar energi. Vattenkraft i Sverige gör det ju oändligt mycket enklare att koppla ihop dessa system. Vattenfall sitter själva på kompetens till exempel

när det gäller smarta elnät som de skulle kunna utnyttja om de fick det och slapp få de här direktiven från alliansregeringen om att det är tyskt kol man ska utveckla i bolaget. Ska vi flytta fram positionerna i energifrågorna och också ta in säkerhetsperspektivet måste vi bli av med den ryska oljan och det ryska uranet i Sverige, och där har du inga svar.

anf.76 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Vi är inte på något sätt beroende av att köpa olja eller uran från Ryssland. Det är bara att köpa någon annanstans ifrån i morgon om vi bestämmer oss för det. Det är möjligt att vi är på väg mot ett handelsembargo mot Ryssland i Europa, men vi har ännu inte infört det. Det är de enskilda kraftverken som bestämmer var de köper råvarorna. Det är bara att köpa från Kanada eller Australien i stället. Huvuddelen av uranet kommer därifrån. Det är en mycket liten del totalt sett som kommer från Ryssland, och det är bara att sluta. Man är inte beroende för att man köper därifrån nu, men bygger man en gaspipeline genom Östersjön sitter man där. Det är det som är skillnaden. Därför är det så viktigt att förstå, nu när vi bygger infrastruktur för vår energiförsörjning, att vi inte kan börja bestämma för mycket. Man säger att om vi lägger ned kärnkraften, som Åsa Romson vill, ska vi satsa på förnybart. Men i verkligheten kommer man att hamna i att man köper rysk gas, åtminstone om man, som Socialdemokraterna, vill att Sverige ska fortsätta att vara en industrination. Jag förstår att det kanske inte är så engagerande för Miljöpartiet, men för oss andra som inser att detta är en viktig del för jobben och välfärden i Sverige är det tydligt att vi faktiskt måste ha elektricitet i framtiden också. (Applåder)

anf.77 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Att Folkpartiet tror på samarbete har vi fått klart för oss nu. Det är bra. Det gör vi också. Men att EU bestämmer vilken utbildning som läkare som jobbar i Sverige ska ha är inte samarbete. Att EU bestämmer att svenska ideella föreningar måste betala moms är inte samarbete. Det är uttryck för en politisk elits stormaktsambitioner och har ingenting med samarbete att göra. Den stora konflikten, vill jag påstå, i dag i Europa, är konflikten mellan dem som vill fortsätta att bygga det här överstatliga förtrycket, den här överstatliga monsterstaten - det är den gruppen som Jan Björklund tillhör - och dem som vill ta några steg tillbaka till mer av mellanstatlighet i det europeiska samarbetet. I den gruppen har vi Storbritannien, Tjeckien och så vidare. Motståndet växer, men det finns oroväckande tendenser. Självklart ska vi samarbeta i Europa, självklart ska vi ha goda handelsrelationer med övriga Europa och självklart ska vi ha frihandelsavtal med övriga Europa. EU har ju också frihandelsavtal i dag med de flesta europeiska länder, även de som inte är medlemmar i EU. Vi kan handla med övriga EU och övriga världen alldeles oavsett om vi är medlemmar i den här överstatliga unionen eller inte. Faktum är till och med att vår varuexport till EU har minskat i förhållande till övriga världen under den tid som vi har varit medlemmar. Det finns oroväckande tendenser i Europa i dag. Den politiska eliten talar om att EU måste utvecklas ytterligare mot ett federalt statsbygge. EU-kommissionens ordförande gjorde för ett par år sedan ett sådant uttalande. I Sverige har vi en EU-minister som håller med. Hon tycker att vi ska utveckla EU i mer federal riktning. Då är min fråga till Jan Björklund: När är tiden inne? Är det ett vallöfte från Jan Björklund att vi ska utveckla EU i mer federal riktning och avskaffa Sverige som självständig stat? (Applåder)

anf.78 Jan Björklund (FP):
Fru talman! Jag noterade att Jimmie Åkesson kallade EU för förtryck. Det är ett starkt ord. Det har förekommit förtryck i Europa, Jimmie Åkesson. Det var för att undvika mer av det som EU bildades en gång i tiden på ruinerna efter nazismen och kommunismen. Det finns ingenting som får Jimmie Åkesson att låta så hatisk som när han talar om människor från andra länder och om samarbete med andra länder. Det här handlar om världens mest stabila demokratier. Alla regeringar är folkvalda. Vi är folkvalda i den svenska regeringen. Alla andra utbildningsministrar jag möter är folkvalda. Parlamentet är folkvalt, och vi står här just nu för att svenska folket ska välja det. Vid sidan av det indiska valet är EU-valet världens största demokratiska val. Det är till och med tillåtet att kalla demokrati för förtryck i den här unionen, så tillåtande är det. Din beskrivning av detta samarbete är häpnadsväckande. Man kan vara emot och vilja gå ur EU, men det är världens mest utvecklade demokratier som samarbetar, och dessutom har vi ett gemensamt val till ett gemensamt organ. Det är inte förtryck. Det kallas för frihet och demokrati, Jimmie Åkesson. Du gav ett exempel som handlade om läkares utbildning. Gå ut på vilket sjukhus som helst i Sverige och se hur det ser ut. Vi har många läkare. Vi har polska läkare och vi har andra läkare. Man kan tycka att det är bra eller dåligt. Du tycker säkert att det är dåligt. Jag tycker att det är bra att ungdomar kan resa ut i Europa och studera och arbeta. För att en utbildning ska vara användbar i ett annat land behöver man komma överens om vad som krävs för att man ska få kalla sig läkare eller vara civilingenjör. Jag tycker att det är bra. Det är inget problem. Jag hör inga svenska ungdomar som protesterar mot detta. Som utbildningsminister sitter jag precis i de förtryckande förhandlingarna som du beskrev. Ingen protesterar. Alla tycker att detta är bra. Sedan vill alla länder ha någon liten detalj med, och så bråkar man om det en stund innan man kommer överens. Vad är problemet? Det ökar människors valmöjligheter och frihet. Jag förstår inte denna problembeskrivning som du tar upp. EU är inte ett uttryck för förtryck. EU är ett uttryck för frihet och demokrati och består av demokratier som samarbetar alldeles frivilligt. (Applåder)

anf.79 Jimmie Åkesson (SD):
Fru talman! Jag vet inte om jag tolkar Jan Björklund rätt här. Är de så att svenska statsråd åker ned till Bryssel och förhandlar för att vi ska få det så bra som möjligt här, men att man inte har några synpunkter på någonting, utan att alla är helt överens och man bara sitter och jamsar? Då förstår jag att Sverige blir överkört i EU-förhandlingar, och då förstår jag att det ser ut som det gör i Sverige i dag. Då förstår jag att EU faktiskt bestämmer en väldig massa över hur vår vardag ska utformas och hur vår lagstiftning ska se ut. Jan Björklund åker ned till Bryssel och bara håller med. Det är häpnadsväckande, Jan Björklund. Jag konstaterar också att Jan Björklund undviker att svara på min fråga. Folkpartiet är det parti som tydligast är för överstatlighet. Det råder det ingen tvekan om. Folkpartiet är det parti i Sveriges riksdag som vill flytta mest makt till Bryssel. Min fråga är: När tycker Folkpartiet att tiden är mogen för EU att utvecklas till ett federalt statsbygge så som till exempel EU-kommissionens ordförande och den folkpartistiska EU-ministern vill? (Applåder)

anf.80 Jan Björklund (FP):
Fru talman! Folkpartiet går inte till val på att utveckla EU till någon federation, men vi tycker att samarbetet är väldigt viktigt. Och det finns flera områden som vi behöver samarbeta på. Jag störs av att när i princip hela världen inom Förenta nationerna vill fördöma Rysslands agerande i Ukraina går inte det, därför att Ryssland röstar nej, och då kan man inte fatta beslut. De har vetorätt. Vitsen med det som du kallar för överstatlighet är att om 27 länder tycker en sak men det 28:e

tycker någonting annat får naturligtvis det 28:e landet finna sig i det - Polen vill till exempel nästan aldrig göra någonting åt koldioxidutsläppen, därför att de släpper ut mycket koldioxid - och då kan vi ändå gemensamt åstadkomma beslut. Vill man då inte vara med i den här föreningen får man väl gå ur, men man kan aldrig kräva i ett samarbete att alla ska få exakt som de själva vill. Så funkar det aldrig. Jag har sett i medierna att det finns lite olika uppfattningar i Sverigedemokraterna, och jag antar att ni har någon beslutsordning. Alla kan inte alltid få som de vill. I en familj kan alla inte alltid få som de vill. Man får bestämma sig: Vill vi samarbeta, eller vill vi bygga upp murar mellan länderna i Europa igen? Vi vill samarbeta. (Applåder)

anf.81 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! En social kris dominerar stora delar av EU, en politisk och ekonomisk kris. Vi ser ökad fattigdom, och vi ser stora nedskärningar i välfärden i många länder. Hundratusentals människor måste emigrera undan en politik som har misslyckats på många sätt. Det gäller Sydeuropa, men det gäller även till exempel Irland. En av de saker som blir tydliga i den här krisen är att kvinnor betalar ett väldigt högt pris för krisen. När välfärden rivs ned får kvinnor gå in med sitt obetalda arbete och göra det som förut gjordes genom en välfärdsstat. Vi ser också problem med våld mot kvinnor. Vi ser reaktionära uppfattningar om jämställdhet som breder ut sig i Europeiska unionen. Jag menar att det hänger samman med den ekonomiska och politiska utvecklingen inom EU. Vi kan knappast skylla på EU när vi talar om jämställdheten i Sverige. Vi har inte varit under samma tryck som EU:s ekonomiska kris har varit, bland annat för att vi var kloka nog att tacka nej till EU:s valutaunion. Men vi kan skylla på dig, Jan Björklund. Du har suttit i regeringsställning i sju och ett halvt år. Under den tiden har inkomstklyftan mellan män och kvinnor ökat dramatiskt. Det är fullständigt häpnadsväckande hur ni genom er politik har lyckats dra isär inkomster mellan män och kvinnor och öka klyftan med nästan 50 procent. I dag är livstidsinkomsten för en man förväntad att bli 3,6 miljoner kronor högre än för en kvinna. Vi har gått snabbt bakåt vad gäller jämställdheten i Sverige under din tid som vice statsminister. Är du nöjd med den här utvecklingen? Är det rimligt? Tycker du att ni har gjort tillräckligt som regering för att jämna ut inkomstklyftan mellan män och kvinnor i Sverige?

anf.82 Jan Björklund (FP):

Fru talman! När jag gick hit i morse läste jag på programmet att det skulle vara en EU-debatt. Jag debatterar gärna jämställdhetspolitik i Sverige med Jonas Sjöstedt. Jag gör det hela tiden. Men här är två representanter från två partier varav det ena är det mest EU-positiva och det andra avskyr EU och vill gå ur, då kunde det kanske vara intressant att ägna meningsutbytet något åt det. Jag svarar gärna att jag inte är nöjd med jämställdheten. 3,6 miljoner är skillnaden i livsinkomst mellan kvinnor och män. Det har det varit i ungefär 30 års tid. Det var precis lika mycket när ni styrde. Jag är inte nöjd med att vi inte har kommit längre. Men det är klart att det påverkas av att vi har haft en europeisk kris, som Jonas Sjöstedt för övrigt noterade att vi inte har drabbats av i Sverige. Det är intressant, Jonas Sjöstedt! Det är intressant! Vi har inte drabbats av den eftersom vi har skött våra kort. Vi har inte gjort som länderna i Sydeuropa och bara spenderat, spenderat och spenderat utan att ha skatteintäkter. Vi har inte fört vänsterpolitik. Det är därför som vi inte har hamnat i ekonomisk kris, Jonas Sjöstedt. (Applåder) Berätta nu i stället, Jonas Sjöstedt, varför du vill att Sverige ska lämna det europeiska samarbetet. Det är ändå det vi är för att tala om. Varför vill du lämna EU?

anf.83 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Så snabbt Jan Björklund kan fly från ett ämne när det inte passar. Du vet, Jan Björklund, att inkomstklyftan mellan män och kvinnor har ökat i Sverige med mellan 40 och 50 procent under den tid som du har varit ansvarig minister. Det är en jämställdhetspolitisk katastrof som du har varit med och administrerat. Det beror till stor del på att ni inte har gjort någonting för att höja kvinnors löner, som fortfarande är för låga. Det beror på att ni har sänkt skatten för de rikaste, och de är män. Och ni har försämrat sjukförsäkringen för dem som är långtidssjukskrivna; de är oftast kvinnor. Nu står du där och är ansvarig för en av de största tillbakagångarna för jämställdheten mellan män och kvinnor i Sveriges historia, och du har ingenting att säga - inte ett förslag. Du kan inte säga vad ni har gjort, vad ni inte har gjort - ingenting. Jag tycker att det här är en viktig fråga. Jag vill nämligen att Sverige ska vara ett föredöme i Europa när det gäller jämställdhet. Nu går vi med full fart bakåt, tack vare din politik. Och det vill jag ändra på.

anf.84 Jan Björklund (FP):
Fru talman! Jonas Sjöstedt måste vara väldigt stressad över Gudrun Schyman. Jag kan inte förstå detta på något annat sätt. Jag är väldigt häpen över att vi har en EU-debatt - en debatt på fyra år om EU-frågor - och Jonas Sjöstedt kan inte diskutera EU-frågor. Jag diskuterar gärna jämställdhetspolitik i Sverige. Vi gör det varje gång vi har partiledardebatt om inrikespolitik. Inkomstklyftorna är i grova drag dess värre oförändrade jämfört med tidigare under er tid, Jonas Sjöstedt. Vi borde ha kommit längre, och jag är missnöjd med det. Vi har ett långt program för att komma vidare också i den frågan. Men om vi tittar på jämställdhet ur ett europeiskt perspektiv, för att anknyta till det debatten ska handlar om, är det intressant att när man tittar på länder som har fört vänsterpolitik och som har misskött sin ekonomi. Vem är det som drabbas? Det är kvinnorna. I Grekland drar man ned på den offentliga sektorn därför att man har fört en vänsterpolitik som har sprutat ut utgifter utan att ha täckning för det. Då måste man dra ned. Vad drar man ned på? Man drar ned på välfärdssektorn. Och det är kvinnorna som får bära jobbet. Genom att ha en stabil ekonomi i Sverige, vilket du nyss erkände att Sverige har, har vi lyckats skydda kvinnorna och jämställdheten under dessa svåra år. (Applåder)

anf.85 Annie Lööf (C):
Fru talman! Europa är demokratins vagga. Men det är också platsen som har sett två världskrig och födelsen av tre totalitära ideologier - kommunism, fascism och nazism. EU:s 28 medlemsländer är levande bevis på att det är handel, öppenhet och samarbete som är ofrihetens värsta fiende. Sedan 70-talets mitt har länder som Spanien, Grekland, Tyskland, Estland, Lettland, Litauen men också Rumänien och Portugal rest sig från totalitära styren, murar och förtryck. Det är oerhört lätt att glömma historien. Därför handlar EU:s absoluta kärna om att se till att vi aldrig någonsin upplever ett krig på den europeiska kontinenten igen. Vårt allra starkaste kort för att lyckas är demokrati och handel, ett samarbete som ser till att det är varutransporter och inte soldater som korsar gränserna. Rysslands agerande i östra Ukraina är helt oacceptabelt, dessutom folkrättsvidrigt. Omvärlden behöver agera med kraft för att försvara våra grannländers suveränitet. Och EU måste fortsätta att stå upp för de principer om demokrati och handel som är grunden för det Europa som vi har kämpat för. Fru talman! Vi beger oss nu från Ukraina till Nyåker utanför Umeå. Där funderar företagaren Christoffer som tillverkar pepparkakor på hur han ska kunna tillverka tillräckligt många för att möta efterfrågan i Europa. Hans anställda är några av de 23 000 personer i Västerbotten som jobbar på företag som är beroende av sin export till EU. I Storbritannien finns det just nu 5 000 utbytesstudenter från Sverige.

Varje dag reser miljontals människor hem och bort utan att behöva visum i Europa. I Storbritannien finns, som jag sade, många utbytesstudenter och många svenskar som är där och arbetar. EU gör Sverige bättre på ett väldigt konkret sätt. Den fria rörligheten har gjort hela Europa till vår spelplan och vårt vardagsrum. När marknaden växer och rörligheten ökar får människor och företag chanser som de aldrig tidigare har haft. Men samtidigt har byråkratin vuxit. Viljan att likrikta har ökat, tryggheten har blivit synonym med övervakning och murar står i vägen för dem som behöver vår hjälp allra mest. Fru talman! EU behöver bli smalare men vassare. Samarbetet behöver fokusera på det som gör EU bäst och hålla tassarna borta från det andra. Det skulle jag vilja tala om i dag, om ett EU som tar miljöfrågorna på allvar men låter bli att detaljreglera prydnadsfår. Jag vill tala om ett EU som låter oss bestämma över våra svenska kronor och i stället fokuserar på hur jobben ska bli fler, om ett EU som tror på att olikheter gör oss starkare och som kapar i byråkratin. Den 25 maj är det val till Europaparlamentet. Det är ett val som spelar roll. Och EU-debatten förtjänar att tas på allvar. Vi behöver prata om vilket Europa vi vill ha. Och jag börjar med miljön och klimatet. Centerpartiet vill att du ska kunna bli en miljöhjälte utan att det blir för dyrt eller för krångligt. Det ska vara enkelt att sopsortera, att köra miljöbil, att köpa klimatsmart mat, att veta om produkten är giftfri eller ej och att åka kollektivt. Vi kan göra väldigt mycket i Sverige, men en förutsättning är att EU tar miljöfrågorna på allvar. I ett grönt Europa klarar vi av att både skapa jobben och samtidigt minska våra utsläpp. Och Sverige har faktiskt visat att det fungerar. Sedan 1990 har vi sänkt våra utsläpp med 23 procent samtidigt som vårt bnp har ökat med 60. Miljö och tillväxt är ingen motsättning. De kan jobba tillsammans. Sveriges företag vinner på att ligga i framkant, och landsbygden och bönderna vinner på den förnybara energin och den klimatsmarta matproduktionen. Vi är duktiga på att vara just klimatsmarta i Sverige, men vi kan bli ännu bättre. Det som är säkert är att vi inte kommer att bli bättre om vi spelar ensamma. Jag är ganska säker på att inte en enda som ville passera in eller ut via en svensk gränskontroll förra året hette Kol i förnamn eller Dioxid i efternamn. Koldioxid har nämligen inget pass, och så länge utsläppen vägrar att skaffa pass behöver vi agera tillsammans, och EU behöver ta på sig ledartröjan. Därför vill Centerpartiet att kommissionens förslag om nytt klimatmål för 2030 ska höjas till 50 procent. Målen behöver vara nog kraftfulla för att vi ska klara av att leva upp till vår del av tvågradersmålet. De ska göra skillnad på riktigt. Det tänker vi kämpa för i EU. Fru talman! Vi behöver också tala om det Europa vi vill ha när det handlar om jobben. Det är ett Europa som på allvar kan tävla med Kina och USA och som kan skapa förutsättningar för jobb och tillväxt i Rumänien men också i Ramkvilla. Och det måste göras på rätt sätt. EU tjänar inte på att alla blir lika utan på att vi lär oss av varandra. Om EU ska få fler jobb krävs det minskade handelshinder, mindre EU-byråkrati och ökad rörlighet för alla, inte fina ord, mer byråkrati och skatter och förtäckt protektionism. För att klara framtidens match om jobben krävs ökad handel. Det är genom solceller och elbilar som vi klarar matchen mot Kina och USA, inte genom kolkraftverk och Trabanter. Vi behöver även tala om det Europa vi vill ha när det gäller euron. Det är ett Europa där medlemsstaterna själva ska få bestämma över sin valuta. Det innebär att vi kan gasa och bromsa när det behövs för jobb och tillväxt i Sverige, inte när det behövs i Tyskland, Portugal eller Grekland. I folkomröstningen 2003 sade jag och Centerpartiet nej till euron. Och tänka sig, tio år senare gör vi fortfarande det. Vi tycker nämligen att Sverige växer bäst med svenska kronor. Fru talman! Centerpartiets EU är smalt och vasst. Det innebär att man låter bli de frågor där medlemsstaterna själva gör saker bättre. Det innebär att man kraftsamlar kring de stora, gränsöverskridande utmaningarna. Det

finns de som kallar det populism att tala om den växande byråkratin, om snuset, lakritspiporna, vargarna och lekplatserna. Jag håller inte med. Det är visserligen mindre frågor i ett EU-perspektiv, men det ger uttryck för någonting större - en osund klåfingrighet, en misstro mot människor och en utveckling som leder åt helt fel håll. Tack vare EU:s förordning om klassificering av vissa varor, den kombinerade nomenklaturen, vet vi nu att prydnadsfår per definition inte är avsedda att roa människor och att det därför inte ska vara en leksak. Ja, ni hörde rätt. Däremot vet vi inte hur vi ska få till ett handelssystem för koldioxid som faktiskt fungerar. Det är milt sagt ingen bra prioritering. Att vara tuff och kritisk är inte att vara populist. Det som däremot är populism det är att dra när det börjar bli jobbigt. Två partier i den här debatten försöker utmåla sig själva som EU-kritiker när de i själva verket är EU-avhoppare. Det är en viktig skillnad. Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna har inga långsiktiga ambitioner att vara med och jobba i ett samarbete som har vävt samman över 500 miljoner européer. När länder som Ukraina ser EU som en väg framåt, som ett samarbete som kan bygga deras land starkt, då säger Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna att de vill splittra EU. De tänker dra och bygga en egen klubb - oklart vad, oklart hur och oklart på vilket sätt det skulle bli bättre. Fru talman! När man frågar svenskarna vad som är viktigast med EU svarar de ungefär som jag, nämligen att ta ansvar för miljön och klimatet, fixa fler jobb men inte införa euron samt minska regelkrånglet och detaljstyrningen. Med andra ord är många som säger som vi, statistiskt sett, centerpartister. Oavsett partifärg och åsikter hoppas jag att många som lyssnar på den här debatten går och röstar. Faktum är att du kan göra det redan i dag. Det tänker jag göra. Vi behöver ett EU som möter de stora utmaningarna men som låter bli de små, ett smalare men vassare EU. (Applåder)

anf.86 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Precis i början av mitt politiska engagemang hade vi folkomröstningen om EU. Då var det en stor debatt inom miljörörelsen om huruvida EU var bra för miljön eller om ett svenskt EU-inträde skulle vara förödande för de svenska miljöreglerna. När man ser på det i efterhand tror jag att man då hade stora förhoppningar om Sverige, som låg långt före de andra EU-länderna. Debatten handlade om ifall vi skulle använda det försprånget för att visa exempel och driva på utvecklingen i EU eller om vi skulle påtvingas de lägre standarderna i EU. I efterhand kan vi konstatera att ingen av dem fick rätt. Det som hänt är i stället att de svenska miljöreglerna stått stilla och inte förändrats medan EU-reglerna rört sig marginellt framåt. I dagsläget kommer EU med stark miljökritik mot Sverige. Det har till stora delar skett under alliansregeringens två mandatperioder. I dag är Sverige inte längre känt som ett föregångsland i EU utan snarare som ett av de länder som har problem med flera av EU:s tuffa miljöregler. Vi kan vara glada åt de tuffa miljöreglerna, men vi kan inte vara särskilt glada åt den svenska hållningen. Det gäller rätten till ren luft i våra städer, skyddet för livsdugliga stammar av rovdjur i våra skogar, möjligheten för fisk att vandra upp i våra vattendrag, kontrollen av industriutsläpp och halten av gifter i Östersjöns fisk. På alla dessa områden tycker alliansregeringen att det finns problem med de stränga miljöreglerna i EU. Jag och Miljöpartiet tycker att Sverige ska vara en pådrivande kraft för miljö- och klimatarbetet i EU, att Sverige behövs i EU för att driva just de frågorna. Jag är ledsen för att vi inte gör det med den emfas som vi skulle kunna göra. Därför behöver vi både en ny regering och fler engagerade parlamentariker i Bryssel. Min fråga till Annie Lööf är varför centerpartisterna i EU-parlamentet tyckte att den bästa positionen i klimat- och energipakten, som är det viktigaste klimatbeslutet som just nu föreligger, var den gröna gruppens förslag om 60 procent minskade utsläppsrätter, bindande höga mål för

förnybar energi samt energieffektivisering medan Centerpartiet i regeringen lägger sig platt för Moderaterna.

anf.87 Annie Lööf (C):

Fru talman! Om man lyssnar på Åsa Romson riskerar man att få en felaktig bild av verkligheten. Centerpartiet har inte bara höga målsättningar utan vi levererar också. Det stämmer att Sverige ligger långt framme i EU. Vi är i dag det mest ambitiösa landet i arbetet med 2030-målen. Inget annat land har sammantaget högre ambitioner på klimatområdet än Sverige. Om vi ska klara av att fixa tvågradersmålet måste vi ha ett utsläppsmål på 50 procent. Från både Centerpartiets och regeringens sida lägger vi oss högre när det gäller dessa ambitioner än vad kommissionen har föreslagit. Det är allt annat än låga ambitioner. Det bör inte råda några tvivel om vad Centerpartiet har gjort för avtryck. Vi har sett en femtondubbling av miljöbilar i Sverige. Vi ser att vi når EU:s 2020-mål på det förnybara - sex år före utsatt tid. Vi är alltså bäst i klassen både vad gäller utsläppsminskningar och andelen förnybar energi. Det är så vi arbetar. Vi sätter upp tuffa mål och levererar efter dem. Sedan stämmer det att Sverige har stora utmaningar bland annat vad gäller luftkvaliteten. Det har gjort att vår miljöminister Lena Ek rest runt i de kommuner som inte sköter sig på det området. Men det stämmer också att den svenska regeringen är pådrivande i kommissionen. Vi har gått ut med att vi förmodligen kommer att stämma kommissionen för att den inte har kommit längre vad gäller definitionen av hormonstörande ämnen och en giftfri vardag. Det är en tuff ambition som regeringen har både genom att sätta upp mål och leverera. Kommissionen har påpekat att Sverige har vissa brister bland annat gällande luftkvaliteten och det jobbar vi med, men vi levererar också gentemot kommissionen och säger att det är dags att EU rycker upp sig vad gäller giftfri vardag, inte minst riktat mot våra barn.

anf.88 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Jag noterar de goda ambitioner man har när det gäller giftfri vardag för barn, vilket nyligen antogs i EU. Det var efter en samförhandling i Miljömålsberedningen. Det är mycket bra. Du svarade inte, Annie Lööf, på frågan varför dina partikamrater i EU-parlamentet tyckte att den gröna gruppens position i parlamentet, med oerhört tydliga klimatmål riktade både mot förnybar energi och mot energieffektivisering, var en bättre position, en tydlig klimatposition, än den som Centerpartiet accepterat i regeringssamarbetet. Du svarade inte heller på hur det kommer sig att Sverige i dag är involverat i så många tvister vad gäller EU-reglerna. Det handlar om biologisk mångfald. Ska vi inte säkra en grundläggande trygghet för den biologiska mångfalden i de svenska skogarna? Ska vi inte säkerställa att fisk kan vandra upp i de svenska vattendragen? Ska svenska kvinnor och barn riskera att äta giftig fisk från Östersjön för att ni vill ha undantag från EU-reglerna?

anf.89 Annie Lööf (C):

Fru talman! Jag kan konstatera att Sverige genom Centerpartiets och regeringens arbete har nått vårt mål om förnybart. Vi har 51 procent förnybart i Sverige. Vi ligger långt framme och har redan nått de målsättningar vi hade till 2020. I regeringens överenskommelse om det förnybara talar vi om minst 27 procent. Det är långt under det Sverige redan ligger på, 51 procent. Vi vill alltså i Sverige förbehålla oss rätten att sätta våra tuffa mål om förnybart här hemma. Vi tycker att det är rimligt att den svenska regeringen trycker på för en ökad andel förnybart. Vi ligger redan i dag längst fram i EU vad gäller förnybart, och vi tänker fortsätta att göra detta. Centerpartiet går till val på att kraftigt öka det förnybara, men det är en fråga för riksdagsvalet, inte EU-valet. Här driver vi på för att EU ska vara en aktiv aktör vad gäller utsläppsminskningar. Både Centerpartiet och alliansregeringen föreslår

mycket mer långtgående ambitioner än vad kommissionen gör beträffande utsläppsminskningar. (Applåder)

anf.90 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Annie Lööf säger att jag drar när det börjar bli jobbigt. Jag har inga ambitioner att dra någonstans. Vi tycker att det är EU:s klåfingrighet och maktambitioner som ska dra från Sverige. Det är vår utgångspunkt. Smalare man vassare - det har vi hört förr. Det är en gammal centerpartistisk slogan. Jag gissar att det måste vara minst tio år sedan Maud Olofsson lanserade den. Och det låter ju lite klatschigt. Jag roade mig med att läsa lite gamla riksdagsprotokoll från 2008, när vi - eller snarare ni; jag satt inte i riksdagen då - diskuterade Lissabonfördraget här i kammaren. Jag noterade hur Centerpartiet talade sig varmt för Lissabonfördraget. Lissabonfördraget, EU:s nya grundlag, innebar att vi gav EU makt på 68 nya politikområden: rättspolitik, migration, offentlig service, samhällsplanering, energi, transporter, turism, idrott, hälsa, utbildning, forskning, EU:s budget, utrikes- och säkerhetspolitik med mera. Det innebar en väldig maktöverföring från Sverige till Bryssel. Annie Lööf, som då hette Annie Johansson, sade så här i debatten: "Nu står Lissabonfördraget för dörren. Det är en text som Europa behöver, inte minst på grund av att antalet medlemsländer växer." Då är min enkla fråga till Annie Lööf: På vilket sätt gjorde Lissabonfördraget EU smalare?

anf.91 Annie Lööf (C):

Fru talman! Debatten mellan Sverigedemokraterna och oss som i grunden gillar EU blir ganska tydlig. Sverigedemokraterna vill genom en tidsmaskin föra Sverige 20 år tillbaka i tiden och föra en debatt om ja eller nej till EU. Vi andra har lämnat den matchen, gått vidare och frågat oss hur vi ska göra EU bättre och hur vi ska få ett EU som jobbar med färre frågor men gör det bättre. En väldigt tydlig kritik består i att jag inte tycker att EU ska lägga sig i den svenska arbetsrätten, som Socialdemokraterna vill. Jag tycker för den delen heller inte att EU ska ha hand om den sociala politiken eller rovdjurspolitiken, utan den politik man har på EU-nivå ska flyttas ned till nationell nivå eller kanske ännu lägre. Det är ingången i detta. Lissabonfördraget var en förutsättning för att EU skulle funka med så många nya medlemsstater. Det är möjligt att Jimmie Åkesson vill ha någon form av anarki, men jag tror på att regler är en ganska bra grundbult för ett samarbete. Därför välkomnade jag Lissabonfördraget. Det innebar vissa innehållsförändringar, men det innehöll framför allt en möjlighet för nationerna och de nationella parlamenten att få större inflytande. Det blev också en annorlunda situation mellan de olika institutionerna i Europeiska unionen. Av den anledningen var vi väldigt aktiva förespråkare för Lissabonfördraget. Vi ville få ett bättre fördrag på plats. Men kritiken kvarstår från Centerpartiets sida. Vi vill fortsätta att flytta ned makt. Vi vill göra EU smalare. Det handlar delvis om att säga nej till EU-skatter, EU-arbetsrätt och annat som Socialdemokraterna föreslår. Men det handlar också om att konkret plocka saker som kulturpolitik, rovdjurspolitik, socialpolitik och arbetsmarknadspolitik hem hit till Sverige.

anf.92 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Min fråga var på vilket sätt Lissabonfördraget gjorde EU smalare, vilket är det genomgående här. Det har Centerpartiet haft som utgångspunkt för Europapolitiken i ett antal år, säger man. Men man väljer ändå att rösta för den här fördragsförändringen. Man väljer att rösta för EU:s nya grundlag, som ger EU massor med mer makt på bekostnad av de nationella parlamenten. Då måste rimligen frågan vara på vilket sätt Lissabonfördraget gjorde EU smalare. Vi ska absolut samarbeta i Europa. Jag är alldeles övertygad om att det är väldigt bra att vi gör det. Jag är alldeles övertygad om att vi ska ha

goda handelsförbindelser med övriga Europa. Jag är också alldeles övertygad om att vi behöver samarbeta för att komma åt internationell brottslighet och nå gemensamma miljömål och liknande. Jag förstår att det måste ske på en internationell arena. Men vi behöver inte flytta makten över vår vardag till Bryssel för att kunna samarbeta. Min fråga kvarstår. På vilket sätt gjorde Centerpartiets stöd för Lissabonfördraget EU smalare men vassare? (Applåder)

anf.93 Annie Lööf (C):

Fru talman! Det här blir nästan lite roligt. Jimmie Åkesson vill lämna EU. Han vill dra därifrån. Han föreslår till och med en folkomröstning om huruvida vi ska vara kvar eller inte. Vi andra, som är i EU och har fokuset där, jobbar varje dag för att EU ska bli smalare men vassare. Lissabonfördraget kanske inte gjorde EU smalare på så många sätt, men det gav en bättre maktbalans. Framför allt gav det ett bättre ramverk för de nya medlemsstaterna när EU växte. Vad som blir väldigt tydligt är att Jimmie Åkesson snackar och har visioner om ett EU som han vill lämna. Det är som att börja snickra på ett hus och sedan ta fram storsläggan och riva ned det. Det är inte trovärdigt. Vi vill ha en närodlad politik i EU där makten finns så nära väljarna och medborgarna som möjligt. Därför driver vi en offensiv EU-vänlig linje där vi plockar ned makt till Sverige och de nationella parlamenten inom exempelvis rovdjurspolitik, socialpolitik och arbetsmarknadspolitik. (Applåder)

anf.94 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag vill att Sverige ska vara en pådrivare i det europeiska och globala klimatarbetet. Det kräver att vi är aktiva i internationella sammanhang och att vi är en föregångare på hemmaplan. Trovärdighet hemma hänger ihop med att tas på allvar där borta. Här har vi en stor plump i protokollet som gör att vår trovärdighet brister. Jag tänker på Vattenfall, det företag som vi äger tillsammans och som regeringen har ansvar för. Vattenfall ensamt släpper ut mer koldioxid än hela nationen Sverige. Vattenfall gör huvudlösa affärer med gaskraft med Nuon och öppnar nya kolgruvor i Tyskland. Det här gör att vi tappar trovärdighet i det globala miljöarbetet. Jag vill ställa en fråga om något väldigt specifikt. Vattenfall har stämt den tyska staten för att man i Tyskland fattat ett demokratiskt beslut om att avveckla kärnkraften. Vattenfall vill ha ett enormt skadestånd därför att den tyska demokratin vill använda rätten att gå mot förnybara energislag. Vad tycker du om det, Annie Lööf? Är det rimligt att vi överprövar Tysklands demokratiska beslut i val av energislag? Det är min första fråga. Min andra fråga handlar om frihandelsavtalet mellan EU och USA, som jag förstår att Centerpartiet är för i de delar som nu ska förhandlas. I de här delarna ingår det som kallas investeringsskydd. Det skulle ge amerikanska företag rätten att stämma oss som demokrati om vi tar demokratiska beslut som minskar deras vinster, till exempel om vi tar bort de privata vinsterna i välfärden. Delstaten Quebec har med ett liknande investeringsskydd som grund blivit stämd därför att de vill förbjuda frackning, en väldigt miljöfarlig metod för att ta fram olja. Är detta verkligen rimligt? Ska våra demokratiska beslut kunna överprövas av företag i ett nytt avtal som gör att vi tappar inflytande över vår egen utveckling? Varför ska Vattenfall stämma Tyskland? Och varför ska vi låta fler kunna stämma oss?

anf.95 Annie Lööf (C):

Fru talman! Jonas Sjöstedt skräms med spöken som inte finns. Handelsavtalet mellan EU och USA är inte i hamn än. Men det kommer att innebära väldigt mycket för våra småföretag och jobb. Det kommer att innebära en ökning av vår export med nästan 20 procent och en tillväxtökning. På många olika parametrar kommer det att innebära mycket gott för Sverige och företagen. Men det handlar inte

om att underminera svensk och europeisk lagstiftning. Det handlar om att förenkla och förbättra standarder och regelverk som gör det möjligt att öppna marknader. Det Jonas Sjöstedt inte gillar med detta är just orden "fri handel". Han gillar inte handel - knappt företag, faktiskt. I det här fallet kommer vi att se till att det blir ett handelsavtal som funkar, ett handelsavtal som är lika rimligt som alla andra handelsavtal vi har med många andra länder i världen. Vi tror på fri handel eftersom det skapar jobb i Sverige, inte minst för den exporttunga basindustrin som är viktig bland annat för Norrlands inland. Låt oss se på Vattenfall. Vattenfall är ett statligt företag som ska gå före och peka ut vägen mot ett mer hållbart samhälle. Regeringen lade för något år sedan fram bland annat ett nytt ägardirektiv. Vi har nya mål för att just hållbarhet ska vara i fokus. Vattenfall ska vara ledande i omställningen mot grön energi. Det är viktigt att Vattenfalls styrelse och vd följer de ägardirektiv som finns. Brunkol i Tyskland blir inte bättre bara för att den finns i Tyskland. Det är lika dåligt i Sverige såväl som i Tyskland. Här är det viktigt att följa de ägardirektiv som finns om att vara ledande i omställningen mot förnybar energi.

anf.96 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Min konkreta fråga gällde vad Annie Lööf tycker om att Tyskland har stämts av Vattenfall för att landet vill avveckla kärnkraften. Ett företag som vi alla äger och som du har ansvar för överprövar den tyska demokratins beslut. För en kärnkraftsmotståndare måste detta vara upprörande - tycker i alla fall jag. Någon sorts åsikt eller någon sorts viljeyttring vore intressant att höra. Annie Lööf säger att ni vet nästan ingenting om avtalet med USA, men det kommer att ge exakt 20 procent ökad tillväxt, handel eller vad det nu var. Det är väl det man kallar contradiction in terms på engelska. Faktum är att det finns ett utkast till ram för avtalet. Där ingår en klausul som heter ISDS. Det innebär bolags rätt att stämma stater. Det är vad jag är ute efter. Jag har röstat för massor av handelsavtal som tar bort handelshinder i EU-parlamentet, men jag tänker inte rösta för ett avtal som ger företag rätt att stämma demokratier. Det är just den specifika delen, ISDS, som jag frågar dig om: Varför vill ni ge andra länders företag rätt att stämma vår demokrati om vi fattar beslut som minskar deras vinst? Det är en direkt parallell till den fråga du inte vill svara på om Vattenfall och Tyskland.

anf.97 Annie Lööf (C):
Fru talman! Det här är Jonas Sjöstedts möjlighet att driva sin enkelspåriga linje om vinster i välfärden eller inte. Jag kan konstatera att avtalet inte är färdigförhandlat. Det är mycket som ligger på bordet, men syftet med ett frihandelsavtal är att skapa jobb och tillväxt, att förenkla och förbättra de regelverk och standarder som finns för att möjliggöra ett ökat utbyte som i förlängningen leder till ökad tillväxt och fler jobb hemma i Sverige. Det är Jonas Sjöstedt emot, och det är jag för. Det är en viktig skiljelinje. Vattenfall är, återigen, ett statligt bolag med tydliga ägardirektiv från regeringen. Jag förutsätter att Vattenfall följer dem. Vattenfall ska vara ledande i den gröna omställningen. (Applåder)

anf.98 Jimmie Åkesson (SD):
Fru talman! Då är det dags för den första stora händelsen under supervalåret. Just valet till Europaparlamentet brukar inte väcka så stort intresse bland svenska väljare. Det finns ett utbrett missnöje i Sverige med EU:s utveckling mot mer och mer av överstatlighet och federalism. Det är många som är oerhört kritiska till utvecklingen, och det finns många som är i allmänhet motståndare till just överstatlighet och federalism som inte vill legitimera dem genom att rösta. Även jag som delar den uppfattningen menar att det här är ett mycket viktigt val.

Det är särskilt viktigt för oss som är kritiska. Om vi inte röstar den 25 maj ger vi de federalister som vill fortsätta att bygga monsterstaten i Europa fritt spelrum att fullfölja den utvecklingen. Det ska vi inte ge dem. Tvärtom, fru talman, ser jag den 25 maj som ett ypperligt tillfälle för kritiker av monsterstaten och den federala utvecklingen i Europa att sända en signal. Det ska vara en kraftfull signal om att det nu räcker. Nu är det nog. Nu vill vi ha tillbaka makten över vår egen vardag. Det är vad EU-valet handlar om. EU-valet handlar om makt. EU-valet handlar om i vilken riktning som det europeiska samarbetet ska fortsätta utvecklas. Ska vi fortsätta i samma riktning, flytta mer och mer makt från Sverige och de övriga nationella parlamenten till Bryssel, fortsätta att bygga en federalistisk monsterstat i Europa? Eller ska vi stoppa den utvecklingen och ta några steg tillbaka? Ska vi gå tillbaka till det mellanstatliga samarbete som tidigare fanns mellan fria, självständiga demokratier i Europa? Det är den stora politiska konflikten i Europa inför valet. Fru talman! I den här församlingen finns åtminstone sex partier som vill fortsätta på den inslagna vägen. De vill fortsätta att flytta makten från oss i kammaren, från oss folkvalda, till Bryssel, till andra länders politiker. Det är politiker som vi svenska väljare inte kan rösta på eller kan avsätta när de sköter sig dåligt. Sex partier vill fortsätta byggandet av ett federalt Europa. I det här sammanhanget menar jag, fru talman, att det spelar ingen roll om man röstar på Moderaterna eller Socialdemokraterna. De vill ungefär samma sak, nämligen fortsätta att flytta makt till Bryssel - om än i lite olika grad. Om vi ska titta på detta lite krasst gäller det för Folkpartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet. Vänsterpartiet har länge hävdat att det är kritiskt till utvecklingen. Men även Vänsterpartiet vacklar i sitt motstånd när man har intagit ett slags pragmatisk hållning till överstatligheten och är för överstatlighet när den passar de egna intressena. Fru talman! Kvar finns egentligen ett parti i församlingen som har en konsekvent position mot mer av överstatlighet och federalism, som vägrar acceptera att vi fortsätter att flytta makt till Bryssel, som vägrar att se det som rimligt att ett svenskt medlemskap i en överstatlig politisk union finns inskrivet i den svenska grundlagen. Det partiet, fru talman, är Sverigedemokraterna. (Applåder) Jag vill ändå i det här sammanhanget framhålla vikten av samarbete i Europa. Sverige är ett litet exportberoende land. Sverige är en liten öppen ekonomi. Det är klart att det är helt avgörande för oss att vi har goda handelsförbindelser med övriga länder i vårt närområde, inte minst inom det som vi i dag kallar EU. Det är självklart. Lika rimligt och lika självklart är det att vi samarbetar för att lösa gemensamma problem, till exempel internationellt organiserad brottslighet eller globala miljöproblem, med hjälp av samarbete på en global arena. Det är självklarheter. Samarbete är avgörande på många sätt. Men för att samarbeta, fru talman, behöver vi inte ha en gemensam utrikespolitik med en gemensam utrikesminister. Vi behöver inte ha en särskild EU-president. Vi behöver inte harmonisera skattepolitiken. Vi behöver inte harmonisera den ekonomiska politiken. Vi behöver inte ha en gemensam valuta som alldeles uppenbart inte fungerar. Vi behöver inte ha en gemensam modell för arbetsmarknaden. Det går inte att ha en gemensam modell för arbetsmarknaden därför att förutsättningarna är så olika i de olika länderna. Vi har dessutom i Sverige en modell som har tjänat oss väl i snart 100 år. Vi behöver inte en särskild EU-armé. Vi behöver inte ha ett gemensamt lagstiftande parlament. Vi behöver inte ha en gemensam flagga, och vi behöver ingen gemensam nationalsång. Ingenting av det där har över huvud taget någonting med samarbete att göra utan är bara uttryck för den politiska elitens stormaktsambitioner. Vi, fru talman, som är motståndare till utvecklingen tror på samarbete. Vi tror på ett mellanstatligt samarbete mellan fria, självständiga demokratier i Europa. Det är vad valet den 25 maj handlar om. Den fria rörligheten är ett av fundamenten för Europeiska unionen. Det är

klart att det finns en del positivt med att Europa har öppnats. Vi kan i princip sätta oss i en bil i Sverige och färdas genom nästan hela kontinenten. Vi behöver inte på något sätt meddela oss eller visa pass. Det är naturligtvis bekvämt - det ska tillstås. Men då måste vi i sammanhanget betänka att när vi kan passera gräns efter gräns, land efter land, utan att någon ber oss att meddela oss, att visa ett pass eller kontrollerar vilka vi är eller vad vi har med oss, betyder det att det ser likadant ut vid vår gräns. Där sitter det inte heller någon och kontrollerar vem och vad som ska färdas in i vårt land. Vad får det för konsekvenser i vårt samhälle? Vad får det för konsekvenser för tryggheten i vårt land, vapensmuggling, drogsmuggling, människosmuggling, illegal invandring och kriminella ligor? Det här måste man väga. Man måste å ena sidan se de bekvämlighetsvinster som vi kan göra med det här och å andra sidan se den minskade trygghet som det innebär att vi har öppnat Europa på ett sätt som kan utnyttjas av kriminella. För mig är det valet inte särskilt svårt. Jag tycker inte att det är någon större uppoffring att visa ett pass när jag ska passera ett annat lands gräns. Jag tycker inte att det är någon uppoffring över huvud taget. Det är inte ens obekvämt, särskilt inte om det får den följden att jag kan sova lite bättre på natten och att jag känner mig lite tryggare i mitt eget land. Då har jag inga som helst problem med att visa mitt pass. Jag menar att insikten om att bristen på trygghet begränsar frihetens värde måste vara vägledande för synen på den fria rörligheten i Europa. Därför, fru talman, vill vi återupprätta gränsskyddet. Vi vill stärka resurserna till tullen. Vi vill begränsa den fria vistelsetiden för EU-medborgare i andra europeiska länder. När det gäller vissa länder vill vi dessutom ha visumtvång. Medborgare från vissa länder utnyttjar nämligen den fria rörligheten på ett otillbörligt sätt. Det har inte minst koppling till det masstiggeri som numera finns i snart sagt varje svensk stad. Det finns mycket att säga om det. Det finns mycket att säga om den sociala utsatthet som det är ett tecken på. Det finns också mycket att säga om de effekter som det får på och i det svenska samhället. Men jag tycker att det viktigaste i det här sammanhanget är att framhålla att Sverige inte kan och ska ta ansvar för hela Europas befolkning. Alla européer som lever i social utsatthet är inte vårt ansvar. Det varken kan eller ska vara vårt ansvar. Det måste anses grundläggande att så länge fri rörlighet råder i Europa måste varje enskilt land ta eget ansvar för sin egen befolkning. Allt annat är ohållbart, fru talman. EU-medlemskapet och den fria rörligheten innebär också ett reellt och allvarligt hot mot svenska löntagare, mot svenska kollektivavtal och mot den svenska modellen. Vi ser det i byggbranschen. Vi ser det i skogsnäringen. Vi ser det i transportbranschen. Det är en total brist på kontroll, en urholkning av avtal och villkor, en lönedumpning och olagliga transporter. Nu försöker inte minst Socialdemokraterna locka väljare med löften om att skapa ordning och reda på den svenska arbetsmarknaden. Jag menar, fru talman, att det är falska löften. Man har helt enkelt ingen som helst trovärdighet kvar när man själv bär skulden för att en gång ha gett bort makten till Bryssel och Europeiska unionen. Arbetsmarknaden ska betraktas som en nationell angelägenhet. Vi ska slå vakt om den svenska modellen, svenska kollektivavtal och svenska löntagares intressen. I Sverige konkurrerar vi inte med låga löner och osjysta villkor. I Sverige konkurrerar vi med kunskap, kompetens och kvalitet, fru talman. (Applåder)

anf.99 Annie Lööf (C):

Fru talman! För Centerpartiet är jobb och utveckling i hela landet en grundbult. Därför gör vi nu i regeringen stora satsningar, miljardsatsningar, på den svenska landsbygden i form av jobb, företag, service och bredband. I Sverigedemokraternas budgetmotion från i höstas kan man läsa att de vill förstärka det så kallade landsbygdsprogrammet. Det är en satsning som visserligen är kraftigt

lägre än regeringens offensiva satsning på landsbygdsprogrammet. Men frågan är egentligen vad Sverigedemokraterna vill. Det handlar om det som de går till val på. I Sverigedemokraternas EU-valplattform står det i stället att Sverigedemokraterna helt vill skrota EU:s jordbruksstöd, CAP, där det svenska landsbygdsprogrammet på 36 miljarder ingår. Det är ett program som Sverigedemokraterna så sent som för några månader sedan talade om; man sade vad man ville göra för att det inte skulle få en negativ inverkan på landsbygden. Detta vill man nu helt ta bort. Det är inga kompromisser och inga nyanser. Det ska tas bort i sin helhet, jämnas med marken. Vilket är Åkessons besked till den strävsamma lantbrukaren i Småland, som inte längre ska få betalt för att han utför miljötjänster? Vilket är Åkessons besked till den ideella bredbandsföreningen, som nu inte kommer att få sin fiber? Vilket är Åkessons besked till grisbönderna, som inte längre kompenseras för Sveriges höga djurskydd? Vad gäller egentligen? Det är uppenbart att ni nu kommer att gå till val i EU på att utradera det svenska landsbygdsprogrammet. Det handlar om satsningar på bredband, företag, jobb och svensk livsmedelsproduktion. Dubbelmoral är ett ganska passande ord. Jimmie Åkesson! Varför går ni till val på att skrota det svenska landsbygdsprogrammet?

anf.100 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Annie Lööf tar upp en ganska stor sak. Sverige är, som Annie Lööf känner till, nettobidragsgivare till Europeiska unionen. Vi betalar nästan 38 miljarder kronor i år, brutto. Vi får tillbaka ungefär 11. Det innebär att vi ger någonting man skulle kunna likna vid ett bistånd i dag till relativt välmående länder i Europa. Vissa av dem är till och med väldigt välmående, till exempel England. Jag ser inget mervärde i det. Jag tycker att de skattepengarna gör väsentligt större nytta i Sverige, i den svenska välfärden, för svensk infrastruktur och för den svenska landsbygden. Vi gör oerhörda satsningar i vårt förslag till statsbudget på den svenska landsbygden. Vi gör oerhörda satsningar för att svensk landsbygd ska kunna växa av egen kraft och kunna växa utifrån de resurser och tillgångar som finns på svensk landsbygd. Vi gör stora satsningar. Men jag förstår inte varför vi ska skicka pengarna via Bryssel till svensk landsbygd. Kan Annie Lööf förklara det för mig? Var finns mervärdet i att göra på det viset? Dessutom förlorar vi två tredjedelar av pengarna vi skickar till Bryssel på vägen. Det är inte något särskilt effektivt sätt att spendera pengar - tvärtom. Svensk landsbygd ska ha oerhörda tillgångar och resurser. Vi ska satsa pengar i svensk landsbygd. Så är det. Men vi tänker inte gå med på att vi skickar pengarna via Bryssel. Det är det som våra förslag är ett uttryck för, fru talman. (Applåder)

anf.101 Annie Lööf (C):

Fru talman! Det resonemanget håller inte, och det vet Jimmie Åkesson. För det första: I ert Europavalmanifest nämns det inte med ett enda ord att landsbygdsprogrammets insatser ska övergå till att vara nationella. Däremot nämner ni att gårdsstöden ska överföras, men Jimmie Åkesson vet att det är en helt annan sak. För det andra: Om ni skulle ha en ambition att göra motsvarande satsningar nationellt skulle det inte vara trovärdigt. En samstämmig bedömarskara konstaterar nämligen att Sverigedemokraternas budget består av hittepåpengar. Om Åkesson vill sms:a låna kan det vara värt att tänka på att det krävs 12 miljoner sms-lån för att få ihop till det svenska landsbygdsprogrammet. För det tredje: Resonemanget om helt nationella jordbruksstöd leder knappast till ett dynamiskt och livskraftigt svenskt jordbruk utan till sneda konkurrensförhållanden, en mindre öppen marknad och sämre möjligheter för svenska bönder. Det tjänar varken Sverige eller landsbygden på. Återigen: Varför vill ni skrota EU:s gemensamma jordbrukspolitik och det svenska landsbygdsprogrammet, med satsningar på service och bredband?

anf.102 Jimmie Åkesson (SD):
Fru talman! Det finns en sak som verkligen snedvrider villkoren för lantbrukare och jordbrukare i Europa, i synnerhet i Sverige. I Europa tillåts man behandla djur väldigt illa, medan vi i Sverige inte tillåts göra det. Det innebär att svenska bönder får en konkurrensnackdel. Det vill Annie Lööf kompensera genom att skicka pengarna via Bryssel. Vi ger i stället ett djurvälfärdsbidrag direkt från den svenska staten. Det är ett mycket mer effektivt sätt. Då försvinner det inte pengar på vägen. Det är ganska enkelt egentligen. Men Annie Lööf svarade inte på min fråga. Var finns mervärdet i att göra på det här viset? Var finns mervärdet i att skicka tiotals miljarder varje år via Bryssel för att sedan få tillbaka ungefär en tredjedel av de pengarna, som vi sedan kan fördela till olika verksamheter i Sverige? Var finns mervärdet i detta? Nu kom jag på mig själv. Jag inser att Annie Lööf inte har rätt att svara. Jag tror inte att hon hade svarat på detta i alla fall, så det kvittar. Men se det som en retorisk fråga. (Applåder)

anf.103 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! I den här debatten har Jimmie Åkesson framhållit sig själv som löntagarnas bästa vän mot social dumpning och mot försämrade villkor när man ställer löntagare mot varandra. Jag menar att det inte håller för en närmare granskning. Jag har ett exempel på det. Den 2 april röstade vi i den här kammaren om bemanningsföretag. Socialdemokraterna hade lagt fram förslag om att strama upp reglerna. Det ska inte vara möjligt att säga upp fast anställda och ta in bemanningsföretag i stället. Det ska inte vara så att man kan ta in bemanningspersonal för att täcka upp permanenta behov. Det sker i dag. Jag har själv besökt arbetsplatser där man har avskedat fast anställd personal och tagit in bemanningspersonal från andra länder och passat på att pressa ned arbetsvillkoren och lönerna för dem som arbetar. Det är ett sätt att direkt öppna upp för social dumpning. Det röstar vi emot, men ni röstar för att man ska kunna göra det. Jag menar att det inte stämmer när ni framhåller er själva som löntagarnas bästa vän. Varför röstar ni då som ni gör, Jimmie Åkesson?

anf.104 Jimmie Åkesson (SD):
Fru talman! Jag tror förvisso att Jonas Sjöstedt och jag gör samma analys när det gäller på vilket sätt den europeiska unionen och medlemskapet i den har påverkat den svenska modellen och påverkar svenska löntagare och naturligtvis även, som Jonas själv säger, löntagare från andra länder som kommer hit. Man dumpar löner och villkor - det gäller framför allt oseriösa företag. Det får en konkurrenseffekt gentemot svenska löntagare och gentemot svenska seriösa företag. Det här är någonting som är väldigt dåligt. Jag utgår från att Jonas Sjöstedt, som säger sig tillhöra arbetarrörelsen, håller med mig om det. Då undrar jag varför det är viktigt för Jonas Sjöstedt att hela tiden låtsas som att vi inte gör samma analys. Jag förstår inte varför det är så viktigt. Jag förstår inte varför Jonas Sjöstedt ska hitta små detaljer i omröstningar i riksdagen varenda gång vi debatterar som egentligen inte alls ger hela den stora bilden. Jag menar verkligen allvar, Jonas Sjöstedt, när jag lyfter villkoren för svenska löntagare och lyfter hur till exempel utstationerad arbetskraft behandlas på den svenska arbetsmarknaden. Jag menar verkligen allvar när jag säger att jag vill försvara svenska kollektivavtal och den svenska modellen. Jag hoppas att alla krafter som vill det är med mig i kampen för svenska löntagare. Det bekymrar mig lite när Vänsterpartiet har bytt fot vad gäller EU-medlemskapet och har bestämt sig för att vara för överstatlighet när det passar den egna agendan. Problemet är att när man verkar för till exempel en gemensam modell för arbetsmarknaden på den europeiska nivån blir det långsiktigt, vill jag i alla fall hävda, ett allvarligt hot mot den svenska modellen. Vad är det som säger, när vi ger Bryssel makten över den svenska arbetsmarknaden, att vi får

behålla den svenska modellen med kollektivavtal, den svenska modell som har tjänat oss så väl i nästan hundra år? Kan Jonas Sjöstedt svara på det?

anf.105 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Det finns ett uttryck i USA: You can talk the talk, but you cannot walk the walk. Det tycker jag är typiskt för Jimmie Åkesson. Du står här, Jimmie Åkesson, och låtsas att du står på löntagarnas sida. Men ni är för att förstöra lagen om anställningsskydd. Det röstar ni för och skriver motioner om i riksdagen. När vi röstar om man ska få eller inte få sparka fast anställda för att i stället ta in bemanningspersonal röstar ni med den borgerliga regeringen, som ni gör i de flesta viktiga voteringar, mot löntagarnas rättigheter. Då duger det inte att komma stunden efter och säga: Vi slåss för arbetsrätten, vi slåss mot social dumpning. Gör man det får man visa det genom sitt handlande, Jimmie Åkesson. Där är skillnaden mellan dig och mig: Vi gör det också i praktiken. (Applåder)

anf.106 Jimmie Åkesson (SD):
Fru talman! Jonas Sjöstedt säger att man gör det i praktiken. Ändå vill man flytta över makten över arbetsmarknadspolitiken till Brysselnivå. Man vill dessutom flytta ännu mer makt till Bryssel. Det är lite det som är min poäng. Jag förstår inte på vilket sätt det gynnar svenska löntagare att man flyttar makten över svensk arbetsmarknadspolitik och makten över hur de ska ha det på sina arbetsplatser, vilka löner och liknande de ska ha till Bryssel. Jag förstår faktiskt inte på vilket sätt det skulle gynna svenska löntagare. Jag förstår inte heller på vilket sätt det gynnar till exempel utstationerad arbetskraft från andra länder. Jag förstår inte det, Jonas Sjöstedt, men det gör säkert du.

anf.107 Göran Hägglund (KD):
Fru talman! Jimmie Åkesson ägnar huvuddelen av sitt anförande åt att i väldigt tuffa ordalag döma ut EU som idé, det EU som har betytt ofantligt mycket för en kontinent som låg i ruiner för 50 år sedan, då några modiga ledare började bygga broar i stället för murar mellan folken i ett Europa som var förött av totalitära ideologier. Jimmie Åkesson har i olika sammanhang talat om EU och vårt medlemskap som början till slutet på Sveriges historia som en fri och självständig nation. Han står i talarstolen och vällustigt mumsar i sig den kaka som han sedan tycker sig ha kvar. Han säger i inläggen här att det inte kommer att betyda så mycket om Sverige lämnar EU. Men det är en ofantlig skillnad på att vara med i en förening och att stå utanför. Är man med i föreningen får man del av föreningens alla fördelar och också dess skyldigheter. Man är med vid bordet när saker och ting beslutas. Om Jimmie Åkesson skulle få igenom sin idé och Sverige skulle lämna unionen upplöses inte unionen därmed, utan den finns kvar. Den finns och sätter ramarna för svenska företag. Den avgör väldigt mycket av hur många jobb vi har i Sverige, vilket i sin tur avgör väldigt mycket av vilket välstånd vi har i vårt land. Jimmie Åkesson företräder en linje som handlar om att ta Sverige ur det här sammanhanget och tror att Sverige finns kvar precis som det är. Det går inte ihop, Jimmie Åkesson.

anf.108 Jimmie Åkesson (SD):
Fru talman! Göran Hägglund säger att vi får ta del av alla fördelar och alla skyldigheter. Så är det. Vi deltar ju fullt ut, åtminstone i EU, visst. Vi betalar 26 miljarder netto varje år för att få vara med. Jag tycker att de pengarna kan göra väsentligt större nytta i den svenska välfärden eller för att bygga ut svensk infrastruktur i stället för att bygga ut välfärden i forna östblocket eller infrastrukturen i Spanien. De pengarna behöver vi för att göra det här i Sverige. Vi har redan en

biståndsbudget på mellan 30 och 40 miljarder kronor varje år som vi ska använda för att hjälpa andra länder och ge utvecklingsbistånd. Men vi ska inte ge relativt eller väldigt välmående demokratier och länder i Europa ytterligare ett bistånd, pengar som vi behöver i vårt eget land. Det är min utgångspunkt, delvis. Nu har vi hört mycket. Nästan varenda talare som har varit uppe har svulstigt talat om EU som ett fredsprojekt. Det var fantastiskt att vi samsades här. Ja, det började som det, absolut. Det började som ett fredsprojekt för att garantera långsiktig fred och stabilitet i Europa. Där får man väl ändå säga att EU har lyckats väldigt väl. Men med det som sker nu och som har skett på senare år, framför allt det senaste decenniet sedan östutvidgningen, bygger man in nya konflikter i Europa, vill jag påstå. Vi sade tidigare här att ett skäl till att anta Lissabonfördraget var att det hade kommit in många nya medlemsländer. Ja, precis, nu är det ännu fler intressen som ska samsas under samma tak. Nu är det ännu fler behov som ska samsas under samma tak. Av det kommer det att födas nya konflikter och nya motsättningar. Då behövs det en makt, en stark centralmakt, som trycker ned de olika intressena och likriktar och styr. Det är inget fredsprojekt långsiktigt, Göran Hägglund. Det kommer att bygga in nya konflikter i Europa. Det kommer vi att se framöver om vi inte bryter utvecklingen nu.

anf.109 Göran Hägglund (KD):

Fru talman! Man kan välja olika strategier när det är saker och ting som man ogillar i en förening som man ingår i. Det ena är att utmåla den som en monsterstat - ett uttryck som Jimmie Åkesson använt. Det andra är att verka för att det ska bli en mönsterunion. Vi tror att det här innebär enorma fördelar. För Sverige, som är ett litet exportberoende land, betyder deltagandet fantastiskt mycket. Det betyder enormt mycket att vi kommer överens med andra länder i stället för att bekämpa varandra i olika sammanhang. EU är den här föreningen. Det går inte att tänka bort den. Om man tror att Sverige kan lämna EU och vara oförändrat har man inte förstått särskilt mycket. Det här är ett sammanhang där Jimmie Åkesson nu går till val. Han har fått frågan gång på gång vilka han ska samarbeta med. Är det Front National från Frankrike? Är det belgiska Vlaams Belang, British National Party eller grekiska Gyllene gryning? Är det i det sällskapet som Jimmie Åkesson tänker sig att driva sin politik?

anf.110 Jimmie Åkesson (SD):

Fru talman! Nu tycker jag att Göran Hägglund är ohederlig. Han vet att jag inte tänker samarbeta med till exempel det grekiska partiet. Men jag släpper det, för vi vet inte vilka vi ska samarbeta med. Det får vi se efter valet. Jag är ledsen, Göran Hägglund, men EU är ingen förening. Det är en politisk, överstatlig union. Man kan inte jämföra EU med en förening. EU är en uppsättning avtal. EU har en grundlag som står över svensk grundlag. EU har lagar som står över svenska lagar. Det är ingen förening. I dag styr EU nästan hela vår vardag. Mer än hälften av alla beslut som folkvalda i Sverige fattar styrs från Bryssel. Det är ingen förening. Det är en överstatlig, politisk union som styr vardagen för de människor som bor i Sverige. Kalla det inte för en förening, för det är långt mer dramatiskt än så! (Applåder)

anf.111 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Åhörare, ledamöter och trötta partiledare! Den europeiska unionen är i djup kris. När vi ser oss omkring i olika EU-länder ser vi att den sociala, ekonomiska och politiska situationen kraftigt har försämrats i många länder. Åker vi till Grekland ser vi att sex av tio unga greker är utan arbete. Många grekiska familjer saknar sjukförsäkring. Barn får inte längre nödvändiga vaccinationer. I Spanien saknar mer än hälften av ungdomarna arbete. Man utvandrar i hundratusental från Irland igen. Många lämnar även Baltikum. Den här

sociala krisen, den djupa destruktionen av välfärdssystem, och massarbetslösheten har varit märkligt frånvarande i den här debatten. Det är som om allting är som det var för fem år sedan, men så är det ju inte. Någonting har förändrats i grunden. Jag tror att en av orsakerna till att debatten inte har rört det som verkligen händer ute i den europeiska unionen är att EU:s kris också är två idéers kris, två idéer som har burit EU-projektet men som har visat sig inte klara kollisionen med verkligheten. Den ena idén är tanken på den gemensamma valutan och centralstyret. Euron blev en katastrof för flera länder. När man drev en ekonomisk politik som inte alls passade det egna landets förutsättningar - med ränta och växelkurs - förstärkte det först en spekulationsbubbla och sedan en djup ekonomisk kris som man nu inte förmår att ta sig ur. På grund av den här politiken växer kritiken mot EU i länder som traditionellt har varit ganska EU-vänliga. Men dessa länder sitter nu fast i krisens skruvstäd. Den andra idén som har kraschlandat mot verkligheten är ju tron på den avreglerade finansmarknaden. Vi såg hur finansbolagen drev på spekulationer. Lånebubblor uppstod i land efter land. De kunde inte hålla emot eftersom de inte längre hade någon egen ränta. Sedan när allt gick omkull kom finansbolagen till skattebetalarna och bad att få våra pengar, och det fick de. Väldigt många av de krispaket som sägs ha gått till Spanien, Portugal och Grekland gick rakt in i bankernas slukhål. Där försvann pengarna. Sedan sade man till befolkningen i dessa länder och sade: Nu får ni skära ned. Nu får ni försämra arbetsrätten och privatisera. Så ser det ju ut runt om i den europeiska unionen. Det är dessa två idéer som har bidragit till att skapa krisen. Det är kanske därför som det är så tyst om detta skeende i Europa. I den europeiska unionen har man hållit på finanskrisens gyllene regel: förlusterna socialiseras, vinsterna förblir privata för bankerna. Det är dåligt för Europas befolkningar, och det är dåligt om finanssektorn någonsin ska lära sig att ta ansvar för sina egna handlingar. I EU-parlamentet har det funnits en stor samsyn om dessa två idéer. Det kan låta som att vi är väldigt oense här - och ibland är vi faktiskt det på allvar - men man ska veta att Fredrik Reinfeldts grupp EPP och den socialdemokratiska gruppen S&D röstar lika i 93 procent av voteringarna i EU-parlamentet. Man har varit ganska överens om avregleringspolitiken, om att det är bra att centralisera makten till EU och om att valutaunionen i grunden är en bra idé. Därför är det så viktigt att en demokratisk vänster kliver fram och ger ett alternativ till den här politiken, som har varit så dålig för många av Europas länder. Vi vill inte se en politik som tvingar medlemsländerna att privatisera, som alltid räddar bankerna och offrar vanligt folk. Det är faktiskt så det har sett ut runt om i den europeiska unionen. Vi tycker inte att marknaden ska sättas över demokratin. Vi har kunnat se exempel på det i krishanteringens spår. Vi ser det nu också i och med det föreslagna frihandelsavtalet mellan EU och USA. Jag hör hur frihandelsavtalets vänner fortsätter att låtsas att konflikten gäller tullnivåer, men hade den handlat om det hade vi inte bråkat. Det handlar om en grundläggande demokratisk princip. Ska företag ha rätt att stämma stater? Ska vi ha rätt att avskaffa de privata vinsterna i välfärden utan att det överklagas av ett amerikanskt riskkapitalbolag? Där är vänstern det tydliga alternativet. Det gäller också arbetsrätten. Runt om i Europa i dag växer hundratusentals barn upp med sin farmor eller mormor, därför att deras föräldrar måste flytta någon annanstans för att kunna försörja dem, inte för att de vill lämna sina barn utan för att de måste. De kan jobba här i Sverige, i Storbritannien eller i Tyskland. Frågan är: Hur behandlas föräldrarna till dessa barn? Får de sjysta villkor? Får de samma lön som sina arbetskamrater? Blir de blåsta och lurade? Blir de behandlade på ett värdigt sätt? Där är det tydligt att det är den europeiska vänstern som står upp för löntagarnas villkor och som vägrar att göra skillnad mellan dem som är födda i Warszawa och dem som är födda i Varberg. (Applåder) Det är viktigt

därför att det handlar om vilken sorts Europa som vi ska ha i framtiden. Ska vi ha ett Europa där människor ses som varor som förs över gränserna eller ett Europa där människor behandlas anständigt och som bidrar till att lyfta dem ur fattigdom? I krisens spår ser vi också hur kvinnors rättigheter pressas tillbaka. EU-krisen används av nationalistiska och rasistiska krafter för att försöka flytta fram deras positioner. Men ur rasismens dyngpöl bubblar också kvinnoföraktet och homofobin. Det är värderingar som vi alltid kommer att bekämpa. (Applåder) Ordföranden i jämställdhetsutskottet i EU-parlamentet heter Mikael Gustafsson. Den tidigare ordföranden hette Eva-Britt Svensson. Det är inte bara av de svenska partierna, utan också av partierna i hela EU-parlamentet, som det svenska vänsterpartiet har trätt fram som den stora försvararen av kvinnors rättigheter i den europeiska unionen. Medan svenska kristdemokrater och moderater har anmärkningsvärt svårt att hitta rätt voteringsknapp när man röstar om sådana frågor som till exempel preventivmedel och abort, har vi varit de främsta förespråkarna för kvinnors rättigheter så att de inte ska pressas tillbaka. Det kommer att behövas ännu mer under den kommande mandatperioden, och den rollen ska vi gärna ta på oss. Mycket av klimatpolitiken avgörs i dag av den europeiska unionen. När det gäller hela systemet med handel med utsläppsrätter och reglerna för hur mycket avgaser som bilarna får släppa ut är vänstern - tillsammans med de gröna, det ska jag gärna medge - den mest pådrivande kraften för att vi ska ta vårt klimatansvar, för att vi faktiskt ska ställa om. Det kommer också att vara en ödesfråga under de kommande åren. Vi menar också att man ska ha rätten att gå före på miljöområdet. Det är orimligt att vi ska nekas att ha bättre miljöregler än andra länder. Miljöpolitiken ska vara ett golv, men man ska kunna ha till exempel en mer ambitiös kemikaliepolitik och bättre regler för produktsäkerhet. Det är ju så man driver utvecklingen framåt. Det här valet till EU-parlamentet kommer att spela stor roll för Europas framtid, och vänstern kommer att gå fram i många länder. Det är den EU-kritiken som Europa behöver. Valet är naturligtvis också en möjlighet att visa vad man tycker inför valet till riksdagen. Vi har ett unikt erbjudande som väljarna sannolikt aldrig kommer att få mer i sina liv, och det är möjligheten att besegra Fredrik Reinfeldt två gånger samma år. En sådan chans, mina damer och herrar, ska man inte missa. (Applåder)

anf.112 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Jag noterade att Jonas Sjöstedt räknade upp rader av områden där EU bör vara mer ambitiöst: miljöpolitik, klimatpolitik, fackliga rättigheter, socialpolitik, jämställdhetspolitik. Vi har förmodligen olika uppfattningar på flera punkter men har kanske ibland samma huvudinriktning. Jag har egentligen bara en fråga till Jonas Sjöstedt: Varför vill du lämna EU?

anf.113 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag röstade till EU-medlemskapet och har aldrig ångrat det. Jag gjorde det framför allt av tre skäl. Det första är att man flyttar demokratiska beslut från organ där folkvalda bestämmer till organ som är svåra att påverka för folkmajoriteten: EU-kommissionen och EU-domstolen. Jag tycker att det är en urlakning av folkstyret. Det andra är att jag inte delar den övergripande ambition som finns i EU att bilda ett Europas förenta stater, med gemensamt försvar, president, rättssystem, medborgarskap och så vidare. Jag tror att ett samarbete mellan demokratiska stater är en bättre, mer stabil och mer naturlig modell för samarbetet mellan Europas länder och folk. Det tredje är att jag inte tror att ett samarbete bäst grundas på tanken att företagens rättigheter går före till exempel löntagarnas rättigheter eller hänsynen till miljön. Men jag medger gärna att det finns argument både för och emot, och jag tror att varje nyanserad debatt mår bra av att man också

medger det. Det innebär inte att allt som EU gör är dåligt. Det innebär inte att man inte kan påverka Europeiska unionen. När vi hade hamnat i EU tänkte jag: Ska jag lägga mig på sofflocket och säga "Vad var det jag sade?" i hundra år, eller ska jag fortsätta att påverka den politiska verkligheten? Jag gjorde det senare. Jag är en av dem som har arbetat för att göra EU öppnare, grönare, mer demokratiskt och mer sjyst mot länder i tredje världen för en mindre brutal flyktingpolitik. Jag menar att det är precis den typen av ledamöter som vi behöver i EU-parlamentet - men också ledamöter som inte köper de dåliga idéerna att centralisera makten, som euron, som du var en av de främsta förespråkarna för i Sverige. Det var en himla tur, Jan Björklund, att jag vann den folkomröstningen och att du förlorade den. Det behövs lite sund skepsis i EU-parlamentet också. Det är precis den sortens ledamöter man får när man röstar på Vänsterpartiet. (Applåder)

anf.114 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Jag frågade inte hur Jonas Sjöstedt röstade för 20 år sedan, för det vet jag. Jag frågade varför han vill lämna EU i dag. Hela anförandet var: I klimatpolitiken måste vi flytta fram ambitionerna, i miljöpolitiken måste vi flytta fram ambitionerna, och fackliga rättigheter ska flyttas fram genom beslut i EU-parlamentet. Vi kan ha olika uppfattningar i detalj, och jag har stor respekt för att Jonas Sjöstedt vill använda EU för att åstadkomma sin samhällsvision. Jag har stor respekt för det. Frågor är internationella - så är det. Varje land kan inte bara köra ett eget race och strunta i de andra. Det funkar inte i det tjugoförsta århundradet. Vi måste samarbeta med varandra. FN brukar Jonas Sjöstedt säga är en mycket bättre organisation. Men först och främst har man inga val dit. Snacka om byråkrati i FN! Beslut åstadkoms väldigt sällan, för så fort något viktigt land är emot kan man inte fatta några beslut, för alla har veto. Det har vi löst i EU genom att man ibland till och med kan köra över större länder, om många är överens. Det är det som är demokrati, att man lyssnar på varandra, tar hänsyn till varandra. Alla kan självklart inte alltid få de som de vill. Det är det samarbetet går ut på. Internationell solidaritet står rätt många gånger i ert program. Där står också i vårt program. Men ska man vara internationellt solidarisk handlar det också om: Kolla här, man får inte alltid själv som man vill. I ett samarbete måste man lyssna på varandra och ta hänsyn till varandra. Det är det som är så fantastiskt: Vi är 28 länder, olika kulturer, olika religioner, olika språk, olika bakgrund. Men det fungerar. Vi samarbetar och löser problem. EU är världens största ekonomi, världens mest progressiva miljökraft, världens mest fredliga område. Ni sjunger Internationalen på era möten, Jonas Sjöstedt, men i verkligheten är ni det mest nationalistiska partiet av alla.

anf.115 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jan Björklund kan vara slagkraftig i argumentationen. Problemet är att argumenten alltid är desamma, liksom liknelserna. Det blir roligare om man hittar på nya. Vi är på ett sätt ett pragmatiskt parti. När vi har hamnat i EU arbetar vi för att göra EU:s beslut så bra som det är möjligt. Jag menar att just det att vi är EU-kritiska gör oss bättre lämpade att göra det. Samtidigt arbetar vi för att minska EU:s makt. Vi går inte på sådana saker som euron, att man ska centralisera makten och bygga en sorts Europas förenta stater. Det är viktigt när man sitter i EU-parlamentet, att man inte bara slentrianmässigt röstar för övergången till en sorts federation i Europa - just därför att vi vill ha ett samarbete mellan Europas folk. Jag saknar självkritiken hos Jan Björklund. Ser du inte massarbetslösheten? Ser du inte hur man räddade bankerna och offrade vanligt folk? Ser du inte den enorma ekonomiska kris som dina idéer har skapat? Lite ödmjukhet vore på sin plats. (Applåder)

anf.116 Göran Hägglund (KD):

Fru talman! Jag är glad över att jag har fått förtroendet att hyfsa och sammanfatta debatten till sist. Jag tycker att debatten har visat ganska många viktiga saker som är skiljelinjer. Jag tycker att det Mikael Damberg sade om skatter inte riktigt håller, mot bakgrund av det jag läste upp: Socialdemokraterna öppnar upp för skatter på EU-nivå. Det gör också Miljöpartiet i sitt program. Det tycker jag är en viktig skiljelinje i det här valet. Jag är bekymrad över Socialdemokraternas politik när det handlar om det sociala protokollet. Jag ser det som möjligen ett käckt tillrop ända tills man får igenom det, det börjar utformas och alla röster ska höras - och det finns en risk att det kommer ut något helt annat än det man tänkte sig när man gick in i lokalen. Vi har kunnat höra Jimmie Åkesson, som ägnar sin tid åt att måla upp en monsterstat i stället för att tillsammans med andra arbeta för en mönsterunion, byggd på tydliga värderingar och det som är grunden för det europeiska samarbetet. Han tror uppenbarligen att Sverige skulle bli detsamma om vi lämnade EU, om vi inte fanns kvar i det samarbetet. Men inget kan vara falskare. Situationen skulle förändras dramatiskt för vårt land, för våra löntagare, för våra företag. Sverige skulle bli ett helt annat land. Vi har kunnat höra miljöpartister och vänsterpartister tala om mer makt till Bryssel på många detaljområden. Jag tror att det är en olycklig väg. Nu när vi för femte gången som svenskt folk går till val för att utse våra representanter i Europaparlamentet präglas mycket av diskussionen av om man gillar EU eller inte. Men det är inte det valet gäller, lika lite som riksdagsvalet gäller om vi gillar eller inte gillar riksdagen. Riksdagen finns. EU finns. Där tas det många viktiga beslut. Genom våra röster på valdagen eller dessförinnan påverkar vi som väljare besluten - i EU-sammanhang för de kommande fem åren. Det spelar roll vilka representanter svenska folket skickar till EU-parlamentet, vilka värderingar de har, vilka idéer de har. Det spelar roll. Frågorna inför EU-parlamentsvalet bör handla om just det: Vilka idéer, vilka tankar, vilka värderingar, vilken politik man har med sig i väskan eller portföljen. Jag tycker att det - efter en lång debatt som ofta förlorar sig i detaljer - finns skäl att påminna om de fenomenala grundläggande idéerna. Här fanns ett Europa där staterna var i ruiner, där människovärdet var devalverat och stod så lågt i kurs som det någonsin kunde göra, efter det att totalitära ideologier hade härjat på kontinenten. Då stod det upp några modiga politiker som sade: Nu handlar det inte om revansch. Nu handlar det inte om att vinna tillbaka. Nu handlar det i stället om försoning. Nu handlar det i stället om att bygga förtroende - inte murar. Och så började, i små steg, EU att växa fram. Man kom fram till att om vi bestämmer gemensamt om kol och stål minskar risken för nya rustningar och nya krig. Och så har det gått vidare. Man fann att det är bättre att lösa problem vid sammanträdesbord i stället för på slagfält. Det har varit en framgångsväg för Europa. Vi har mött många problem. Inte minst de senaste årens kriser har visat att detta inte löser alla problem utan att det handlar om att hantera det så klokt som möjligt. Det som händer i Ukraina - Rysslands flagranta övergrepp, den ryska nationalismen, självsvåldigheten - påminner om att vi finns i ett internationellt sammanhang. Det spelar roll i vilken miljö Sverige finns. Vi ska finnas med i EU, och vi ska ge EU handlingskraft på de områden där EU behöver verka. Det är inte alla områden, för många områden är sådana att nationalstaterna själva ska bestämma om dem. Men de områden som är för stora för enskilda länder att hantera ska vi hantera tillsammans. Jag kan bekänna att jag själv känner en viss oro när jag lyssnar på en del EU-företrädare som talar om ytterligare centralisering, beskattningsrätt, ett EU-parlament med två kammare och så vidare. Men svaret är inte att lämna EU, utan svaret är att kämpa för de ideal man har och de värderingar man har. Här finns principer som handlar om att makt ska hanteras på den nivå som är den

lägsta. I vissa fall delegerar vi saker och ting. Alla förstår att miljöfrågorna inte kan hanteras i Ystads kommun eller Haparanda kommun. De kan inte hanteras i ett land som till ytan är så stort som Sverige. Vi behöver samarbeta mellan många länder, och vi samarbetar med våra grannländer. Varje land som ansluter sig till EU är en framgång. Det innebär att fler länder har beslutat sig för att tillhöra unionen, som är byggd på tydliga idéer och tydliga värderingar om öppenhet, rättsstatens principer, respekt för mänskliga fri- och rättigheter och marknadsekonomin som grund för skapande av välstånd. Det finns saker och ting vi behöver ändra på med EU. Jag har till exempel starka synpunkter på den tilltagande byråkratin. Jag tycker att det borde finnas en kommissionär, en vice ordförande vid sidan om kommissionens ordförande, som har till uppgift att hela tiden bekämpa och bevaka byråkratin och se till att den inte växer vidare. Man ska också kunna gå tillbaka och titta på gamla beslut för att se om något skulle kunna underlättas och om det finns saker och ting som kan tas bort i regelverk som försvårar och krånglar till det. Jag tror att det är viktigt för att vinna respekt för EU och för att EU ska kunna ha kraft på de områden där det behövs. Jag tycker att de nationella parlamenten ska få större makt. Man kan i dag genom en tredjedel av de nationella parlamenten ge ett så kallat rött kort till kommissionen när man tycker att den har gått för långt. Utifrån subsidiaritetsprincipen kan medlemsstaternas parlament säga: Det här gillar vi inte. Men kommissionen har då möjlighet att komma tillbaka med precis samma förslag. Jag tycker att maktmedlet som de nationella parlamenten har skulle kunna uppgraderas så att man har ett rött kort som tvingar kommissionen att komma tillbaka med ett omarbetat och omtänkt förslag för att det ska kunna vinna respekt och anslutning av medlemsländerna. Vi säger nej till beskattningsrätt för EU. Unionen bygger på medlemsstaters och medborgares visioner och bör därför finansieras direkt av medlemsstaterna. Vi behöver i vissa sammanhang skärpa sanktionerna mot medlemsstater som systematiskt avstår från att fullfölja de åtaganden som de har gjort. EU har en otroligt viktig roll att spela när det handlar om att möta internationell brottslighet, bekämpa de klimatutmaningar som hela världen kämpar med och komma åt det jag tycker tillhör det mest vedervärdiga man kan ägna sig åt: människohandel. Barn och kvinnor förnedras på de mest vedervärdiga sätt man tänka sig kan. EU har en roll att spela. Vi behöver samarbeta med varandra. EU ska vara starkt på de områden där EU ska finnas. EU ska inte syssla med allt, herr talman. (Applåder)

anf.117 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Det är ganska talande att det låter så här vart femte år när det är val till Europaparlamentet. Då blir plötsligt alla partier oerhört kritiska. Alla vill flytta tillbaka makt till Sverige trots att de sedan, resten av sina politiska liv bortsett från veckorna före ett val till Europaparlamentet, arbetar för att flytta makt till Bryssel. Göran Hägglund är kanske det tydligaste exemplet den här gången. Nu står han här och upprepar att de nationella parlamenten ska få större makt, att makt ska hanteras på rätt nivå, att EU inte ska ha makt över fel saker och så vidare. Göran Hägglund var ju också med och röstade igenom Lissabonfördraget. Göran Hägglund var med och röstade in EU-medlemskapet i den svenska grundlagen. EU har makt i dag. Några exempel har jag berört här tidigare i dag - Europaläkarna till exempel. I dag får vi inte själva bestämma hur lång utbildning läkare som arbetar i Sverige ska ha. Tycker Göran Hägglund att det är bra? Vill han på något sätt återföra makten över den frågan till oss här i Sveriges riksdag? Momsfrågan för ideella föreningar är ett typexempel på hur EU kör över de enskilda nationella lagstiftningarna. Det finns hur många sådana exempel som helst på att EU har makt över vår vardag. Jag tror att jag sade tidigare att mer än hälften av alla beslut som fattas i olika folkvalda församlingar i Sverige i dag har sin grund i

beslut i Bryssel, fattade av andra länders politiker. Min egentligen väldigt enkla fråga till Göran Hägglund är: På vilket sätt har han före den här valkampanjen - som väl började i dag, för någon vecka sedan eller så - arbetat för att återflytta makt till Sverige? Har Göran Hägglund över huvud taget gjort någonting för att återflytta makt från Bryssel till Sverige?

anf.118 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Jag kan säga så här: I förhållande till EU-parlamentsvalet för fem år sedan tycker jag att det i dag finns starkare skäl till att vara mycket tydlig i de här frågorna när det gäller begränsningar. Jag tycker att det har skett ett skifte efter den stora kris som Europa drabbades av. Väldigt många började då så att säga ta krisen som intäkt för ytterligare centraliseringar. Det kom ytterligare förslag, en del mycket långtgående, som jag tycker att det fanns och finns skäl att mycket tydligt gå emot. Men det leder mig inte till föreställningen att Sverige eller svenskarna skulle ha det bättre om vi inte fanns med i EU-sammanhang. Det är där skiljelinjen går. Borde vi vara med eller inte? Jimmie Åkesson säger: Nej, vi borde inte vara med. Vi borde sköta oss själva. Det kommer inte att förändra Sverige ett dugg. Detta är helt ologiskt, orimligt och gravt felaktigt eftersom Sverige i många avseenden skulle förändras dramatiskt. Det skulle förändra reglerna för de svenska företagen. Det skulle förändra möjligheten för svenskar att ta jobb. Det skulle förändra skatteintäkterna för kommuner, landsting och stat. Det skulle innebära mindre pengar till välfärden i Sverige. Det skulle i grunden förändra Sverige, och det bekymrar mig. Jimmie Åkesson har sagt att EU och Lissabonfördraget är "början till slutet på Sveriges historia som en fri och självständig nation". Han har genom det resonemanget ställt sig själv offside och avstått från att delta i en diskussion om hur Sverige ska orientera sig i en tillvaro som blir alltmer global, herr talman.

anf.119 Jimmie Åkesson (SD):

Herr talman! Jag tolkar det som att Göran Hägglund inte har gjort någonting för att återflytta makt från Bryssel. Men nu när det återstår 2 ½ vecka till EU-valet vill han återflytta makt till Sverige från Bryssel. Det är inte särskilt trovärdigt, Göran Hägglund. Det låter alltid så här när man diskuterar de här frågorna: Om man inte vill vara med i den här överstatliga politiska unionen, om man inte accepterar den här utvecklingen där vi håller på att flytta makt från de nationella parlamenten till den politiska eliten i Bryssel, då vill man isolera Sverige. Då försvinner alla jobb i Sverige. Företag måste lägga ned. Tomten kommer inte på julafton. Så är det ju inte. Sverige var ett förhållandevis minst sagt välmående land redan före 1995. Sverige fanns faktiskt redan före 1995. Vi hade en större andel av vår varuexport till EU:s 28 medlemsländer före det att vi gick med i EU. Det resonemanget håller alltså inte, men jag ger dig en chans till, Göran Hägglund. Berätta nu på vilket sätt du har verkat för att återflytta makt från Bryssel till Sverige!

anf.120 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Vi lever i Sverige i en demokrati. Partierna gör listor med kandidater som de vill skicka till Bryssel. Det gör också Sverigedemokraterna. Man säger att det är vanligt folk, men med Jimmie Åkessons vokabulär kommer de att bli politisk elit samma dag som de möjligen blir invalda i Europaparlamentet. Vi utser de representanter som vi menar är de som är bäst på att företräda Sveriges och partiernas intressen i det här sammanhanget. Subsidiaritetsprincipen har alltid varit en kompass för mig, alltså att beslut ska ligga på lägsta möjliga effektiva nivå. Det är en briljant princip. Den är inget universalmedel, men det är en briljant princip. Den har jag arbetat för i alla år och kommer att fortsätta använda som modell. Jag konstaterar att vi i EU-sammanhang har goda möjligheter

att påverka. Jimmie Åkesson har här avstått från att berätta vilka han tänker samarbeta med om olyckan är framme och Sverigedemokraterna kommer in i Europaparlamentet. Men Sverige behöver kloka företrädare, för besluten i Europaparlamentet spelar en väldigt viktig roll för vårt land och folk. (Applåder) Partiledardebatten var härmed avslutad.

Debatt med anledning av vårpropositionen
Onsdag 09 april 2014

Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

anf.45 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Det är åter dags att överlämna en ekonomisk vårproposition, Kunskap för stärkt arbetskraft , till Sveriges riksdag. Vi gör det i ett läge där den internationella konjunkturen åter stärks men i ett trögt och långsamt tempo. Vi ser att USA och Storbritannien får upp lite bättre fart. Omfattande reformer och en starkare tillväxtförmåga gör att ekonomierna börjar växa. I Europa är tillväxten långsam. Vi har en tillväxt som har varit negativ i två år och som också under de närmaste åren går i maklig takt. Det är framför allt de stora ekonomierna Frankrike och Italien som växer mycket långsamt. Det är påtagligt att regeringarna har tvingats lägga om sin ekonomiska politik, och man har gjort för lite och för sent när det gäller jobben. Det har varit för lite och för sent när det gäller konkurrenskraften, och det har varit för lite och för sent när det gäller offentliga finanser. Vi får räkna med att eurozonen växer med någonstans runt 1 och 1 ½ procent de kommande åren. I denna internationella miljö blir det också tydligt att riskerna ligger på nedåtsidan. Det europeiska banksystemet har betydande svagheter. De stresstester som nu ska genomföras kan mycket väl föranleda att man tvingas stärka kapitalet i bankerna. Det kan då leda till att balansräkningarna krymper, utlåningen begränsas och man landar i en situation där den ekonomiska tillväxten dämpas. Vi har också en mycket oroande geopolitisk utveckling i Ukraina som ger risker, på kort sikt av politisk natur, som förmodligen kommer att sänka tillväxten i Ryssland. Hur omfattande den inbromsningen blir är det svårt att bedöma, och det beror naturligtvis ytterst på den politiska utvecklingen. För svensk del kommer detta med stor sannolikhet också att dämpa tillväxten i vårt grannland Finland som är av avgörande betydelse för Sverige. Riskerna i världsekonomin är alltså alltjämt på nedåtsidan. I den här situationen står Sverige starkt. Vi är bland de bästa länderna när det gäller tillväxt för de kommande åren. Den kommer att vara högre i Sverige än i de flesta jämförbara europeiska länder. Vi har en starkare reallöneökning, vi har en sysselsättning och en sysselsättningsgrad som är bland de starkaste, arbetslösheten minskar åter och långtidsarbetslösheten tillhör de lägsta i Europa. Vi får rapporter om att svensk sjukvård och svensk äldreomsorg står sig väl i jämförelse med nästan alla andra länder. Vi klarar jämlikheten och har en mindre andel som lever med tuffa förhållanden än nästan alla andra jämförbara länder. Utgångspunkten för Sverige är att vi har utmaningar och behov, men vi har en möjlighet att möta dem utifrån en styrkeposition. Våra offentliga finanser är bland de starkaste i industrivärlden. När vi jämför oss med övriga Europa ser vi att vi har mindre underskott, lägre skuldsättning och bättre långsiktig uthållighet. Under de kommande åren räknar vi med att offentliga finanser förstärks med 45 miljarder 2015, med 20 miljarder 2016 och med 25 miljarder 2017 respektive 2018. Finansdepartementet, Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket räknar med att offentliga finanser under de kommande åren förstärks med mer än 100 miljarder kronor. När vi tittar på den ekonomiska politiken är det två utgångspunkter som är centrala. Den ena är att politiken ska vara väl avvägd i förhållande till konjunkturen. Den andra är att vi ska följa vårt ramverk och uppfylla vårt överskottsmål. Skälet till detta är naturligtvis att vi ska stabilisera konjunkturen och säkra att vi klarar långsiktig uthållighet. Här är det tydligt att regeringen har levt upp till ramverken. När vi tog över var tillväxten stark. Åren 2007-2008 förstärkte vi offentliga finanser med överskott på 124 respektive 75

miljarder. På två år hade vi alltså överskott på 200 miljarder kronor i dagens penningvärde. Vi tog under de goda åren tuffa strukturreformer. Vi skalade ned arbetsmarknadspolitiska åtgärder, vi reformerade Ams, vi förändrade sjukförsäkringen och vi lättade på skattebördan. Vi finansierade de här reformerna krona för krona under 2007 och 2008 därför att det var viktigt och centralt att i goda tider bygga buffertar för framtiden. Sedan kom den stora recessionen. Som en kvarnsten har Europa hängt om halsen på Sverige de senaste åren. Då har regeringen, för att föra en väl avvägd, balanserad politik inom de ramverk som vi har, stöttat konjunkturen. Det gjorde vi 2009, 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014. På ett klokt sätt har vi kunnat luta oss mot vinden och fylla i där den internationella konjunkturen grävt hål. Inför år 2014 genomförde vi ett jobbskatteavdrag, förbättrade pensionärernas situation med sänkta skatter, genomförde en sänkning av a-kasseavgiften, vi satsade på utbildning med fler karriärtjänster för lärare, mer matteundervisning och vi förstärkte och introducerade en yrkesintroduktion. Det här var en klok politik. Det är åtgärder som ger både pensionärer och löntagare mer pengar i plånboken, fyller i där efterfrågan saknas och förstärker Sveriges långsiktiga produktionsförmåga. Genom att det lönar sig bättre att arbeta och genom att vi får ett starkare utbildningssystem står vi bättre rustade att möta tider framöver. Nu ser vi att vi har en förskjutning av fokus i den ekonomiska politiken. Vi ser en återhämtning, vi ser en tillväxt i omvärlden, och då handlar det återigen om att säkra skyddsvallarna. Vi ser att KI, ESV och Finansdepartementet är överens om att det nu kommer en förstärkning av de offentliga finanserna på över 100 miljarder kronor. Då är det också tid att återuppbygga skyddsvallarna. Vi vet varför detta är så viktigt. Världen är en tuff plats för åldrande välfärdsstater. Våra grannländer är skuldsatta. De har en så hög skuldsättningsgrad att nästa ekonomiska kris kommer att präglas av diskussioner om man behöver skriva ned statsskulderna i fler länder. Få länder utöver Sverige har kraft att stötta, stimulera och skjuta till energi i nästa lågkonjunktur. Vi vet också att Sverige är ett land som drabbas av konjunkturcykler. Vi är en liten och öppen ekonomi. Vi är beroende av råvaror. Vi är beroende av vår högteknologiska industri, och vi tillverkar mycket investeringsvaror. Sverige kommer att påverkas av kommande konjunktursvängningar. Då är det viktigt att vi nu använder goda tider för att skapa de marginaler, den säkerhet och de buffertar som vi så väl kommer att behöva. Sverige har också en hög skuldsättning och ett stort finansiellt system. Har man en stor banksektor och en hushållssektor som har höga skulder är man utsatt. Lägger man ihop vår konjunkturkänslighet och den dåliga situationen i vår omvärld med vår egen höga skuldsättning är det uppenbart att skyddsvallarna aldrig har varit viktigare än i dag. I dag vore absolut fel tillfälle att börja nedmontera de säkerhetsmekanismer vi har. Därför ska reformer finansieras krona för krona. Det är en välbalanserad ekonomisk politik. Vi ska låta arbetslösheten minska så snabbt som möjligt och sysselsättningen öka så snabbt som möjligt givet att vi ska upprätthålla balans och prisstabilitet under åren framför oss. Därmed uppfyller vi också ramverket och överskottsmålet. I dåliga tider stimulerar vi, och i goda tider skapar vi de buffertar som är nödvändiga. Så här är det inte för alla länder. Förra året när man i Tyskland planerade budgeten för 2014 kunde man inte tillföra resurser därför att skuldsättningen är för stor. När det gäller Finland kommer de till och med i år och åren framåt att behöva genomföra mycket stora åtstramningar i sin ekonomiska politik, därför att man inte har haft tillräckligt låg skuldsättning och tillräckligt starka buffertar. Det ska vi säkra att Sverige har. Vi ska inte hamna i en sits där vi behöver strama åt ekonomin när vi har låg aktivitet i omvärlden. Vi kommer alltså inte att överge, ompröva eller se över överskottsmålet. Vi kommer inte att avveckla, kringgå eller nedmontera detta mål, utan det kommer också de kommande åren att utgöra en hörnsten, en skyddsvall, en buffert

och en marginal för svensk ekonomi. Därför ska vi ge de kärva beskeden under de goda åren. Då är det krona för krona som gäller. Vi har visat att vi har möjlighet att föra en sådan politik. Vi lägger nu fram en bred satsning på kunskap. Det handlar om att kunskap är viktigt för att stärka arbetskraften. Vi förstärker konkurrenskraften om vi har en mer och bättre utbildad arbetskraft. Vi minskar riskerna för arbetslöshet, för vi vet att långtidsarbetslöshet är förknippat med att man inte har sin examen och utbildning på plats. Vi vet att vi med utbildning säkrar sammanhållning. Det är genom att ha en trygg bas i kunskaper vi kan klara en bra produktivitetsutveckling för alla. Det viktigaste råd vi kan ge till unga människor var vi än möter dem är att de ska sköta sin skola, göra sina läxor och anstränga sig så att de klarar provresultaten. Här gör vi viktiga reformer för att alla ska lära sig mer. Det handlar om att vi nu aviserar betyg och förstärker matematikundervisningen. Det har vi redan gjort i lågstadiet och mellanstadiet, och nu kommer också högstadiet. Vi gör en lågstadiesatsning som gör att det blir minskade undervisningsgrupper och som förbättrar förutsättningarna för alla barn att få en bra utbildning. Vi förstärker stödet för läxläsning så att skolan kan präglas av mer undervisningstid, mer läxor, mer prov och mer betyg som gör att vi stöttar, möter upp och ger den grund för bra kunskapsutveckling som är nödvändig. Skolan handlar om att alla måste lära sig mer så att färre lämnar skolan utan fullgoda kunskaper. Sommarskolan är en viktig del av detta. Den förstärker möjligheten att stötta dem som har halkat efter under terminerna. Lika viktig är svenskundervisningen. Nu kommer det fler människor till Sverige. Då går vi in med tre timmar extra svenskundervisning under de första fyra åren. Det är ett viktigt stöd för att människor ska kunna komma in i utbildningssystemet och därigenom in på arbetsmarknaden. Det gör också att de kommuner som tar ett större ansvar för vår nationella politik på flyktingområdet får en starkare ekonomisk bas att säkra att alla barn i skolan får en bra början. Vi vill stärka arbetskraften framåt. Om vi blickar mot de år vi nu har framför oss är det centralt att lägga fast en bred ekonomisk politik som leder till full sysselsättning, bra tillväxt och sammanhållning. Den första punkten är stabilitet. Den som tappar greppet om de offentliga finanserna och försätter sig i skuld kommer oomkullrunkeligt att drabbas av en hårdare kris i nästa lågkonjunktur. Det är centralt att vi håller fast vid att hushållens skulder och bankerna måste ställas under hårdare och tydligare regelverk framöver så att vi säkrar att fundamenten i svensk ekonomi är starka. Stabiliteten är den första punkten i varje ansvarsfull ekonomisk politik. Det är när man förlorar greppet om stabiliteten man får djupa kriser och sår i sin ekonomi. Vi måste fortsätta att förstärka drivkrafterna. Det är genom att vi har fler människor i Sverige som är på arbetsmarknaden, går in tidigare, jobbar mer och stannar kvar längre som vi bygger välstånd. Det är arbetskraften som i grund och botten bygger välstånd för länder. Det är genom att många människor kan och vill arbeta som vi långsiktigt säkrar en god tillväxt. Vi måste också fortsätta att förstärka vårt kunskapsuppdrag. Inriktningen är mycket tydlig. Med mer undervisningstid, mer kunskaper, särskilt i de svåra ämnena, och lärare som har bättre status och utbildning samt förutsättningar och möjlighet att ge barnen stöd och säkra att alla kommer framåt växer kunskaperna i samhället. Om vi klarar stabiliteten, drivkrafterna och kunskaperna klarar vi sammanhållningen. Den yttersta grunden för att klara sammanhållningen är att alla människor har möjlighet att vara på arbetsmarknaden. Det är när människor har en stark kunskapsbas och en trygghet i arbetslivet från den kunskapsbasen som vi klarar sammanhållningen. Därför utgör drivkrafter, stabilitet och kunskap hörnstenarna för en politik för sammanhållning för alla. Herr talman! Låt mig avslutningsvis välkomna den debatt vi ska ha i dag. Vi kommer att se att skiljelinjerna i svensk politik är betydande. Det finns avgörande och centrala skiljelinjer kring stabilitet, drivkrafter, kunskap

och sammanhållning. Oppositionen står splittrad med omfattande utgiftskrav och ger inte raka besked om överskottsmålen. De budgetgräl, svekregeringar och motsättningar vi upplevde på 1990-talet kan komma tillbaka. När det gäller drivkrafter är höjda skatter för unga, för tjänstenäringen och för människor inte rätt väg att säkra vare sig stabilitet, kunskap eller sammanhållning. Det centrala löftet från den här regeringen är att sammanhållning byggs genom arbete, kunskap och stabilitet. Det, herr talman, är den avgörande skiljelinjen i svensk politik. Vi står för sammanhållning, för vi står för drivkrafter, stabilitet och kunskap. Där går skiljelinjen mot oppositionen. (Applåder)

anf.46 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Vi har fått lyssna till Anders Borgs 16:e budgetpresentation. Det är den sista den här mandatperioden och något av en examensdag. Nu kan vi utvärdera det som har hänt under de här åtta åren. Jag ska ge tre exempel. Jag börjar med arbetslösheten. Den är i dag 8 procent. 400 000 människor är utan jobb. Det är väsentligt fler än när regeringen tillträdde, men då kallade man det för massarbetslöshet. Trots detta lägger Anders Borg i dag fram en budget helt utan jobbfokus. Arbetsmarknadsministern har till och med sagt att det är slut med reformer på arbetsmarknaden. Man är färdig. Varför ger ni upp mot arbetslösheten? Det andra är det underskott Anders Borg använde nio minuter av sin talartid till att förklara bort. Anders Borg har gått från ett överskott på 65 miljarder i de offentliga finanserna till ett underskott på 87 miljarder. Skatterna har sänkts med 134 miljarder. Det mesta av den finansiering din bolagsskattesänkning skulle ge, Anders Borg, kommer inte in i ESV:s prognoser. Är det inte dags att du erkänner att du har lånat för mycket för att klara budgetmålet och att du bryter mot budgetreglerna? Det tredje är skolan. Vi har haft sjunkande skolresultat i Sverige sju år i rad. Vi har den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD enligt PISA. Nu har regeringen de senaste veckorna sagt att man kan tänka sig att ställa upp på en del av de förslag vi socialdemokrater har lagt fram. Det är sådant ni konsekvent har röstat ned tidigare och sagt är alldeles fel. Jag är väldigt glad för att ni har ändrat er, men i den här budgeten får skolan vänta. Ni gör ingenting i år. I stället skjuter ni över allting till nästa regering. Efter åtta år har du inte lyckats få fram skolsatsningarna, Anders Borg. Varför skulle vi tro på att du klarar det under de kommande fyra åren om du får chansen? (Applåder)

anf.47 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Låt oss vara klara över världsekonomin. Vi går igenom den stora recessionen. Sverige kommer ut med de starkaste tillväxtsiffrorna, bland de starkaste offentliga finanserna och bland de ekonomier som har högst sysselsättningsgrad och lägst långtidsarbetslöshet. Det är det skick vi kan se efter att vi har hanterat Sverige i åtta år. Vi har en förstärkning av de offentliga finanserna med 100 miljarder de kommande åren. Om Socialdemokraterna inte är nöjda med de 100 miljarderna vill vi gärna veta vilka åtgärder de tänker komma till. Jag tror nämligen att det är där vi ser logiken i den socialdemokratiska politiken. Man har ett budgethål. Det saknas 20-25 miljarder. Man har koalitionspartier man ska göra upp med. Man har 35 procent själva. Man ska förhandla sig fram med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Vi vet vad Vänsterpartiet kräver. Det är arbetstidsförkortning, ytterligare 10 miljarder i bidragshöjningar och rätt till heltid. Vi vet vad Miljöpartiet kräver. De ska höja lärarlönerna, sidsteppa avtalsförhandlingarna och driva upp lönerna vid sidan av det. Det kan vara en bra åtgärd, men det landar ändå i att det ska betalas. Man har undrat lite grann när Socialdemokraterna ska redovisa sin politik. När ska beskeden komma? Beskeden har då krupit fram, gradvis. Vi har sett Magdalena Andersson, Fredrik Olovsson, Bo

Bernhardsson och andra företrädare berätta vad man tänker sig. Man ska se över överskottsmålet. Det kanske är dags att skruva ned det när vi har kommit lite längre fram, säger Magdalena Andersson i Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Reuters. Per Bolund säger att det är en naturlig diskussion som han gärna är med i. Och Ulla Andersson går ut och välkomnar den. Är det inte så svaret ser ut? Socialdemokraterna tänker inte finansiera de löften som de ska betala Vänsterpartiet och Miljöpartiet med. De tänker ta bort överskottsmålet och försätta Sverige i en sits där vi går in i nästa lågkonjunktur utan buffertar och säkerhetsmarginaler. Varför kan Socialdemokraterna aldrig ge raka besked? (Applåder)

anf.48 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Finansministern kommer hit med ett budgethål på 87 miljarder kronor. Och så får vi den här föreställningen. Han som bryter mot budgetreglerna ställer andra till svars. Det parti som en gång i tiden har varit med och sanerat ekonomin efter Carl B Hamilton och andra ska misstänkliggöras för att inte klara budgetmålen. Det är oerhört märkligt. Anders Borg lånar 200 miljoner i timmen. Bara ett anförande här kostar ungefär två och en halv miljon. Under den tiden ska de pengarna lånas upp. Det är alltså den politiken som kommer till kammaren och som har det här utbrottet. Du svarar inte på min fråga, Anders Borg. Varför klarar ni inte budgetmålen? Kan du inte erkänna att du har sänkt skatterna för mycket? Och varför har du inga jobbförslag? Varför skjuter du hela skolsatsningen någon gång in i framtiden när du inte har makt att påverka svensk politik? Det är ett val emellan. Varför gör du det inte nu när du har möjligheten? Varför har du försuttit den chansen, när vi har den sämsta skolresultatsutvecklingen i hela OECD? (Applåder)

anf.49 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! 100 miljarder är vad våra offentliga finanser förstärks med under de kommande åren. Det är ESV, KI, Finansdepartementet, Riksbanken och alla andra bedömare överens om - 100 miljarder i förstärkning under de kommande åren. Vi kommer att klara överskottsmålet, vi kommer att upprätthålla en väl balanserad politik och vi kommer att stötta konjunkturen så länge det behövs. Jag återkommer dock till splittringsalternativet. Det går att lista 10, 20, 30, 40, 50, 60 frågor där ni inte är överens. Och det är inga små puckar. Vänsterpartiet ska genomföra arbetstidsförkortning, och de ska införa rätt till heltid. Miljöpartiet ska göra breda satsningar på lärarlöner, järnvägssatsningar och klimatåtgärder och allt vad det är. Till det ska Socialdemokraternas 26 miljarder i utgifter läggas. Jag tror nog att jag förstår vad det är ni säger. Ni säger att ni ska se över överskottsmålet, och ingenstans får vi besked från Socialdemokraterna. Ingenstans får vi besked från Vänsterpartiet och Miljöpartiet om överskottsmålet. Tänker ni upprätthålla överskottsmålet, eller är den hemliga planen att sänka överskottsmålet under nästa mandatperiod för att betala för löftespolitiken? (Applåder)

anf.50 Per Bolund (MP):

Herr talman! Jag har noterat att Anders Borg gärna talar om sysselsättning i hela landet. Nu har Alliansens och Anders Borgs politik prövats i snart åtta år, och det är tid för utvärdering av resultatet. De verkliga effekterna av Alliansens politik visar sig nu vara långt ifrån de fina formuleringarna, och kampen för att minska utanförskapet i Sverige är ett slag som Alliansen faktiskt har förlorat. Siffror från Statistiska centralbyrån visar att de två senaste mandatperioderna har varit förlorade år för jobben utanför Stockholm. Under perioden 2007-2013 har arbetslösheten ökat i samtliga län utom ett - Stockholm. I 20 av 21 län har arbetstillfällen försvunnit, och fler

människor har fastnat i utanförskap. Alliansens politik har aktivt medverkat till den utvecklingen. Sedan 2006 har myndigheter centraliserats. I flera landsbygdskommuner har polis, post och arbetsförmedling lagts ned. Och när samhällsservicen försvinner blir det svårare för företag att överleva och växa. Regeringen har skurit bort 14 000 statliga jobb från Sverige utanför storstäderna sedan 2006. Det vore intressant att höra, finansministern, vilka politiska förslag regeringen har för att vända den ökande arbetslösheten i Sverige. Vad är egentligen Alliansens jobbpolitik för att öka sysselsättningen i de 20 av 21 län där den nu sjunker? Regeringen har byggt sin jobbpolitik på skattesänkningar och på att försämra trygghetssystemen. Nu när det är valtider vill regeringen inte göra vare sig det ena eller det andra. Då blir det också alltmer uppenbart hur naken regeringen står i jobbfrågan. Var är egentligen Alliansens jobbpolitik nu, Anders Borg?

anf.51 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Låt oss konstatera att i den senaste månadsstatistiken har Sverige den snabbaste sysselsättningstillväxten av de jämförbara länderna i EU. Vi har, enligt kommissionen, högre tillväxt under de här åren, vi har den högsta sysselsättningsgraden - bland den lägsta långtidsarbetslösheten, trots att vi har gått igenom den stora recessionen och vi har offentliga finanser som nu stärks med 100 miljarder. Jag vill dock ändå hålla fast vid frågan om överskottsmålen. Vi får alltså inga besked från Socialdemokraterna, och nu skulle jag vilja se hur Miljöpartiet resonerar. Låt mig förklara hur jag tror att det ser ut. I går fick vi på nyheterna veta att regeringen planerar en östlig förbindelse. Socialdemokraterna säger omedelbart ja till den och säger att den naturligtvis ska byggas. Dessförinnan har vi fått höra att Förbifarten ska byggas. Vi vet att vi behöver göra en bred försvarsuppgörelse för att stärka försvaret. Där faller Miljöpartiets försvarsbesparingar. Och vi vet att skolpolitiken även med en socialdemokratisk regering ska behålla betyg, matematik och ökad undervisningstid och prov. Det är naturligtvis en bitter kalk för Miljöpartiet. Det kommer att krävas rejäl betalning, miljardbetalning, för såväl östlig förbindelse, förbifart som försvarsuppgörelse. Och vi vet att Miljöpartiet är hårda förhandlare. Vi vet hur det var när Jarl Alfredius stod utanför Finansdepartementet och rapporterade som om ett krig pågick där inne. Vi vet att ni var tuffa. Därför vet vi också att det kommer att kosta Socialdemokraterna miljarder. Och då förstår vi vad som kommer att ge vika. Det är överskotten. Jag förstår att du och Socialdemokraterna redan har talat om det här eftersom du, när Magdalena Andersson sade att hon skulle göra en översyn, sade att du välkomnar en sådan diskussion och att det inte var någon naturlag med överskottsmål. Är det inte så att förhandlingen ska sluta i ni lägger pannan i djupa veck och säljer ut säkerhetsmarginalerna? Sedan står vi med rumpan bar när krisen kommer. Är det inte dags - fem månader före valet - att ni börjar tala om någonting som ni står för gemensamt? Eller är det bara splittring som är ert alternativ? (Applåder)

anf.52 Per Bolund (MP):

Herr talman! Eftersom Anders Borg är orolig ska jag ge ett klart besked. Vi har inga planer på att ändra överskottsmålet eller de finanspolitiska ramverken. Vi har i budget efter budget, när vi samarbetade, visat att vi kan nå dem, till skillnad från Anders Borg som enligt alla sina expertmyndigheter faktiskt inte kommer att nå överskottsmålet med den politik som förs nu. Om det är någon som har förklaringsansvaret och som har skäl att svara på de frågorna är det Anders Borg. Det var dock talande hur snabbt Anders Borg vek från frågan om vilken jobbpolitik han har. Det är uppenbart att han inte har någon jobbpolitik kvar över huvud taget. I vårbudgeten är det lika tydligt. Det kommer inga nya förslag för att hjälpa de som står långt från arbetsmarknaden och för att minska långtidsarbetslösheten. Nu

börjar det också komma skäl till det. I tv står Anders Borg och varnar för att jobben kan komma för snabbt och för att det skulle kunna spä på inflationen. Det är intressant att höra, Anders Borg. Är oron för regeringen nu att jobben kommer att komma för snabbt? Är det ytterligare ett av regeringens berömda omslag? Är det så att du inte bara har tagit en skattesänkarpaus utan också en jobbpolitisk paus, Anders Borg? (Applåder)

anf.53 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Sysselsättningen ska öka så snabbt som möjligt och arbetslösheten minska så snabbt som möjligt utan att vi drabbas av inflation, obalanser och underskott. Det är en ansvarsfull ekonomisk politik. Det är den politik vi står för. Men ni kommer inte undan, Per Bolund. Ni är splittrade i 10, 20, 30, 40, 50 frågor. Vi har fem månader kvar till valet. Låt oss börja med att förstå hur logiken i er politik ser ut. Ni ska få kompensation för Förbifarten och östlig förbindelse. Vänsterpartiet ska ha igenom sin rätt till heltid och arbetstidsförkortning. Till slut ska någon betala för detta. Och Socialdemokraterna har tappat sin finansiering. De vågar inte föreslå sänkt jobbskatteavdrag. Då förstår vi hur logiken ser ut. Ni ska kalla in tre fyra ekonomer, kanske någon gammal expert, och sedan ska ni enas om att det här med skuldsättning och underskott är lite gammalmodigt - är det inte vad Borg sade? Det ska vi inte hålla på med. Släng ut överskottsmålet och låt pengarna spruta! Det är väl så ni ska göra upp det här vartefter. (Applåder)

anf.54 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Vi hörde på din presskonferens tidigare i dag, Anders Borg, att ni behöver öka statens intäkter med 100 miljarder för att nå överskottsmålet fram till 2018. Då är det rätt intressant att få veta hur ni ska nå detta. Konjunkturinstitutet gör bedömningen att skatterna behöver höjas med 100 miljarder fram till 2018 för att nå det. Nu vill jag ha svar: Ska ni höja skatterna eller ska ni försämra välfärden med 100 miljarder? Det vore intressant att få svar på den frågan. Sedan säger du krona för krona, men det stämmer inte, Anders Borg. Kommer du ihåg utgifterna som du redovisade för finansutskottet för drygt en månad sedan? Om vi bara tar utgifterna för integration, migration och ökad EU-avgift, alltså utgifter som har dykt upp efter att höstbudgeten lades fram, ser vi att det handlar om 22,9 miljarder. Är de finansierade krona för krona? Nej, det är de inte, men det har du inte berättat. De 22,9 miljarder som tillkommit efter årsskiftet och som läggs på migration, integration och EU-avgift är 1 miljard mer än ni satsar på skolan - 1 miljard mer. Det har tillkommit, varför då? Jo, därför att ni återigen har misslyckats i förhandlingar med EU men också på grund av det huvudlösa beslutet från i höstas att ge alla från Syrien som söker asyl permanent uppehållstillstånd. Det medför dessa ökade kostnader under en fyraårsperiod. Det är 19,2 miljarder för migration och integration. EU, migration och integration innebär alltså en större utgiftsökning än era satsningar på skolan. Det är inte finansierat krona för krona. Utan det huvudlösa beslutet i höstas - utan det huvudlösa beslutet - hade ni inte behövt försämra för pensionsspararna, ni hade inte behövt höja skatten och försämra för dem som vill ta sig till jobbet på landsbygden, och ni hade inte behövt stimulera den kriminella organiserade brottslighetens ekonomi genom att underlätta deras cigarett- och spritsmuggling.

anf.55 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Sven-Olof Sällström talar om ett huvudlöst beslut. Han upprepar flera gånger att det är ett huvudlöst beslut. Det är alltså en myndighet i Sverige som gör en bedömning av situationen i Syrien. De har att utgå från vad som händer där. Där är det inbördeskrig, där pågår våldsamheter, där slåss olika fraktioner mot varandra och människor

flyr. Myndigheten fattar då beslut om att människor ska kunna komma till Sverige och få skydd. Det följer av det regelverk vi har. Jag tycker att det är ett självklart beslut. Det är ett beslut jag stöder. Om människor befinner sig i kris och vi är ett av världens mest välskötta och rikaste länder ska vi naturligtvis ställa upp. Jag tycker att det är självklart att ett Sverige med fler människor, med en öppenhet för människor, är ett bättre Sverige. Vi kommer att finansiera varje reform krona för krona, men den underliggande utgiftsutvecklingen ligger naturligtvis i olika prognoser. En del går upp och en del går ned. Det kan man inte ta till intäkt för förändringar. Det vi säger är att med de prognoser som nu föreligger förstärks de offentliga finanserna med i storleksordningen 100 miljarder kronor. Det betyder att om vi finansierar alla tillkommande beslut krona för krona när vi vill satsa på utbildning eller när vi vill stimulera jobben, ja då kommer vi att nå 1 procents överskott och kan upprätthålla överskottsmålet. Skiljelinjen mellan mig och Sven-Olof Sällström går i grund och botten inte vid om det är finansierat eller inte, utan det handlar om att Sven-Olof Sällström inte anser att det är rätt beslut att låta Sverige bli en fristad och ge skydd till människor på flykt undan krig. Där har vi olika uppfattningar. (Applåder)

anf.56 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Anders Borg! Att vara politiker innebär att ställa olika gruppers behov mot varandra. Har ni hört något så skrämmande? Det är så det är. Det handlar om prioriteringar, och det gäller att ta ansvar för prioriteringarna. Ni har prioriterat - lyssna noga nu - att ta ansvar för det som du precis redovisade, Anders Borg, vilket inga andra EU-länder gjort. Inga andra EU-länder ger permanent uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien, inga andra. Enligt Dublinförordningen som vi och alla våra grannländer omfattas av ska huvuddelen av dessa flyktingar söka asyl i andra EU-länder. Vi har nämligen frågat Migrationsverket. De som söker asyl i Sverige, hur kommer de hit? 70 procent av dem kommer landvägen via annat EU-land som omfattas av Dublinförordningen. De bedömer att övriga 30 procent kommer med flyg via annat EU-land, som även det omfattas av Dublinförordningen. De ska söka asyl i annat EU-land, men ni lägger det självpåtaget på svenska skattebetalare när inte andra EU-länder ställer upp. När ni säger att ni höjer skatterna för att förbättra skolan stämmer det inte, Anders Borg. Det stämmer inte.

anf.57 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag kan inte alls dela Sven-Olof Sällströms utgångspunkt att politik handlar om att ställa olika grupper mot varandra. Så ser inte jag på samhället. Jag ser Sverige som ett rikare, starkare och bättre samhälle om människor har möjlighet att komma hit, arbeta hårt, driva företag, utbilda sig, göra rätt för sig. Det innebär att vi släpper in människor som flyr från en kris. Den grundläggande skillnaden mellan oss är att Sven-Olof Sällström vill ställa grupper mot varandra medan jag vill hålla samman människor. Att hålla människor samman är enligt min uppfattning den mest naturliga utgångspunkten för politiken i Sverige. (Applåder)

anf.58 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag vet inte om Anders Borg har följt välfärdsdebatten på senare tid eller om han har fullt upp med att söka nytt jobb till efter valet. Vi andra har i alla fall fått höra berättelser om hur välfärden urholkas i jakten på snabba vinster. Vi får höra om barn som på Hälsans Förskolor får knäckebröd och vatten till frukost bara för att ägarna vill ha ett fint bokslut och kunna starta fler förskolor runt om i landet. Det är till men för barnen som får gå hungriga, och föräldrarna känner stor oro. Vi har kunnat läsa hur en dement man låstes in i en skrubb, om kissblöjor som vägs för att de inte ska behöva bytas så

ofta, om anhöriga som blir tvungna att gå in och jobba på underbemannade äldreboenden hos Attendo, om elever som får se sina skolor gå i konkurs. Vi får höra hur anställda som larmar kickas från jobbet, hur två anställda får ta hand om 63 äldre på nätterna och hur Attendo föreslår att man ska installera sprinklersystem i stället för att anställa fler. Attendo förresten - en av ägarna använder Reinfeldt som sin välfärdsrådgivare. Vi vet att det handlar om riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteplanering, skatteflykt, räntesnurror, ränteavdrag, vinster, uppköp, försäkringar mot skolnedläggningar, konkurser samt företag som inte betalar avtalsenliga löner eller gör pensionsinbetalningar och inte heller betalar moms och skatt. Det är fiffel och bedrägerier. Så ser svensk välfärd ut 2014. Det är styrelser befolkade av män med erfarenhet från oljeindustri, pappersservetter och elektronik men utan erfarenhet från arbete i välfärden. Det är knappast intresset för välfärden som driver dem. Nej, det är välfärden i sig, och skattebetalarna finansierar hela deras verksamhet, också deras vinster och uppköp. Jag vill därför fråga Anders Borg: Var gör pengarna störst nytta, i välfärden eller i riskkapitalisternas privata fickor? Är det girigt att sko sig på bekostnad av någon annans välfärd?

anf.59 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag delar helt enkelt inte Ulla Anderssons samhällssyn och utgångspunkter. Jag tycker att man ska ta sin utgångspunkt i fakta när man diskuterar ekonomisk politik. Vi fick i går en rapport från ett EU-institut som landar i att Sverige har den bästa sjukvården i Europa bland ett antal jämförbara länder. Vi har kunnat se att vi på diagnos efter diagnos presterar bättre än amerikanerna. Vi vet att OECD, när de jämför äldreomsorgen, landar i att vi har högre personaltäthet än andra länder. Det är inte så att den svenska välfärdsstaten är satt på undantag. Vi räknar med att kommunernas skatteintäkter de kommande åren ökar med 100 miljarder. Det finns alltså en grund för en bra välfärd i Sverige. Nu tillför vi pengar som går till viktiga satsningar på kunskap. Det ska vara betyg tidigare så att man på papper kan se vad man har uppnått för kunskaper. Det ska vara mer matematikundervisning, för matematiken är central och avgörande. Vi vill skapa karriärlärarlöner så att de duktiga lärarna kan få lite bättre betalt. Vi vill fortsätta med fler prov och mer uppföljning, sommarskolor och stöd med läxläsning så att alla barn får en bra kunskapsgrund. Det är vår politik. Det är vår utbyggnad av välfärden. Låt mig sedan landa i överskottsmålet. Ulla Andersson står inför ett intressant val. Antingen ska hon ge upp rätten till heltid, ge upp sin arbetstidsförkortning, ge upp sina 10 miljarder extra och lägga 20 miljarder totalt på att bygga ut bidragssystemen, eller så måste hon sätta sig i en koalition med Fredrik Olovsson och Per Bolund och ge upp överskottsmålet. Om du måste välja, Ulla Andersson, mellan arbetstidsförkortning och rätt till heltid och överskottsmålet, kommer du då att välja rätt till heltid och arbetstidsförkortning framför överskotten? Är det så Vänsterpartiets val ser ut? Och kommer ni att sätta er i en koalitionsregering där en av utgångspunkterna kommer att vara att man tar bort skyddsvallarna, tar bort buffertarna, nedmonterar överskottsmålet och kör in i nästa kris utan att ha några reserver? Är det ditt val, Ulla Andersson? (Applåder)

anf.60 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag märker att Anders Borg är väldigt obekväm med mina frågor. Han berör dem över huvud taget inte. Jag frågade om det är mer rimligt att pengarna gör nytta i välfärden än hamnar i riskkapitalisternas fickor. Han svarade inte. Jag frågade om det är girigt att sko sig på bekostnad av någon annans välfärd. Han svarade inte. Jag förstår det. I dag kunde vi läsa om en ny forskningsrapport där forskare från andra länder slår larm om experimentet på den extrema skolmarknaden i Sverige. Vi vet att ungefär 9 miljarder går till privata vinster. Det motsvarar lönerna för 24 000 undersköterskor.

Borg brukar skälla på bankerna ganska mycket, men det är tre gånger högre avkastning i äldreomsorgen än i bankerna. Det är något som har gått väldigt fel i svensk välfärd, med holdingbolag och riskkapitalbolag. Det går att bygga en annan modell. Det går att bygga en välfärd att lita på. Men då måste vi få bort vinstintresset ur välfärden, för det leder så fel. Knäckebröd till förskolebarn, äldre som lämnas ensamma utan tillsyn - när vinstintresset får styra får det konsekvenser. (Applåder)

anf.61 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! En skiljelinje mellan den här regeringen och den förra har att göra med att vi har skärpt skattereglerna för ränteavdrag. Vi har vid upprepade tillfällen fått kompensera för det som uppstod när Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet öppnade för de koncerninterna transaktionerna i början av 2000-talet och räntesnurrorna snurrade upp till en stor ballong. Vi har skärpt reglerna, och vi är beredda att göra det igen för att alla ska betala sin skatt. Men vi måste ändå diskutera välfärden utifrån hur läget ser ut. Rapporterna visar att vår äldreomsorg och sjukvård hör till de bästa i Europa och världen. I skolan vill vi ha betyg, obligatorisk sommarskola, mer av ordning och reda, mer av matematikundervisning, bättre löner för de bästa lärarna och mer av kunskapsorientering. Det är vägen framåt. Det är viktiga välfärdsreformer. Och hur blir det nu? Rätt till heltid och arbetstidsförkortning eller överskottsmålet - vilket blir valet? När får vi ett enda besked från detta splittringsalternativ? I 10, 20, 30, 40, 50, 60 frågor är ni splittrade och vägrar lämna besked. (Applåder)

anf.62 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Det är förstås jobben som är det mest centrala problemet för Sverige. Det är arbete som är nyckeln till frihet. Jobben är vägen till välstånd och förutsättningen för framtidstro. Ingenting är så nedbrytande för människor som att inte få plats, inte vara behövd, inte få en inkomst och inte tro på sin framtid. Ingenting är heller så kostsamt för samhället som att ställa tiotusentals och åter tiotusentals människor vid sidan av. Tillsammans med de ofinansierade skattesänkningarna bidrar arbetslösheten i hög grad till att regeringen driver upp underskottet i de offentliga finanserna. Enligt Ekonomistyrningsverket blir underskottet i år 87 miljarder. Regeringen har helt enkelt lånat för mycket till sina skattesänkningar, som inte har fungerat för att trycka tillbaka arbetslösheten. Det är därför Anders Borg får ägna nio minuter åt ett försvarstal för att han inte klarar överskottsmålet. Det är alltså kombinationen av Moderaternas omfattande vilja att låna till sänkta skatter och deras oförmåga att pressa tillbaka arbetslösheten som lett fram till att budgetmålen bryts och att underskotten växt till sig. Vi har flera gånger upprepat att regeringen bryter mot budgetmålet. Vi har lagt stramare budgetar än Anders Borg och naturligtvis fått väldigt mycket kritik för det. Men alla expertinstanser säger samma sak. Konjunkturinstitutet, Ekonomistyrningsverket, Finanspolitiska rådet - alla konstaterar att regeringen bryter mot budgetreglerna. Trots det slogs regeringen i den här kammaren med allt de hade för bara några månader sedan för att få låna ytterligare några miljarder till att sänka skatten för dem med de högsta inkomsterna. Herr talman! Det är heller inget litet jobbmisslyckande som regeringen står för. Arbetslösheten är kring 8 procent, väsentligt högre än när regeringen tillträdde. 400 000 människor är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har nära nog tredubblats. 70 000 människor har varit utan jobb i två år eller mer. 35 000 människor har man låst in i fas 3, den ändstation på arbetsmarknaden som Anders Borg konstruerat. I fas 3 placeras nu också i allt större utsträckning unga människor. Det senaste året har ökningen av antalet unga i fas 3 varit 50 procent. Ungdomsarbetslösheten är så hög att vi till och med får krisstöd från

EU för att motverka den. Även jämfört med andra länder klarar sig den svenska jobbpolitiken ganska dåligt. När arbetslösheten stigit här har den tvärtom sjunkit i många andra jämförbara länder. Sverige har också en längre resa fram till att bli landet med den lägsta arbetslösheten i EU nu än när Anders Borg och Fredrik Reinfeldt tillträdde för snart åtta år sedan. Framför oss ligger jämförbara länder som Tyskland, Österrike, Holland, Danmark och Storbritannien. Herr talman! Det andra stora misslyckandet är skolan. Där är listan över länder som lyckas bättre än vi mycket längre. Vi får lägga till länder som Italien, Portugal, Spanien och många fler. Det råder inget som helst tvivel om att vi har ett väldigt allvarligt läge i svensk skola, med fallande kunskapsresultat och ökade klyftor. För att vända utvecklingen behöver skolan stärkas i grunden. Vi har konsekvent föreslagit mer resurser till skolan: till mindre klasser, till fler speciallärare för tidiga insatser och till att stärka lärarna och höja attraktiviteten i läraryrket. Vi vill skapa en jämlik skola utan vinstjakt. Regeringen har i åtta budgetar framför allt prioriterat skattesänkningar. Samtidigt som resultaten sjunkit snabbare i Sverige än i något annat OECD-land har 12 000 lärare försvunnit från den svenska skolan jämfört med 2006. Ojämlikheten i skolan ökar. Föräldrarnas bakgrund spelar allt större roll. Regeringens svar har framför allt varit ett skatteavdrag för privatundervisning. Dessutom har regeringens politik gjort skolan till en favoritbransch för riskkapitalbolagens vinstjakt. Regeringen tar alltså inte heller den här gången chansen att satsa på skolan. Som vanligt får skolan vänta. När de borgerliga har makten att genomföra förändringar från höstterminen gör de absolut ingenting. I stället skjuter man över alla insatser för skolan till nästa regering. Det är i sig anmärkningsvärt. Dessutom har regeringen förändrat gymnasieskolan på så sätt att utbildningar för branscher med tydlig arbetskraftsbrist ändå tappar i attraktivitet bland eleverna. Allt färre av landets ungdomar får också plats på en högskola, trots högt söktryck. Andelen unga med högskoleexamen kommer att minska i Sverige framöver med den här regeringens politik. Resultatet av åtta år med borgerlig regering är allt fler med allt mindre kunskap. Herr talman! Arbetslösheten, budgetunderskottet och skolmisslyckandet - allt detta beror på att hela den grund som politiken vilar på inte har levererat eller fungerat. Det är den moderata idén om att vårt land utvecklas bäst genom att man sänker skatterna, ökar otryggheten, ökar klyftorna och privatiserar det gemensamma som inte levererar och som leder fel. Det är inte så det blir fler jobb, det är inte så skolan förbättras, det är inte så vården blir bättre och utvecklas och det är inte så vi värnar omställningsförmågan och utvecklar kreativitet och framåtanda. För en sådan utveckling krävs en helt annan grund och en annan inriktning på politiken. Den kommer vi att presentera under de kommande veckorna i vår egen skuggmotion och sedan under månaderna fram till valet. Men det står redan klart att den politik som röstades ned här i kammaren av de borgerliga ledamöterna för några månader sedan hade varit bättre än den som verkar nu. Så tog det också regeringen mindre än ett par månader att komma till retorisk reträtt. Den här panikomkastningen illustreras av att Anders Borg slogs för de sänkta skatterna bara någon månad dessförinnan. Nu gör han allt för att människor ska glömma vad som är kärnan i Moderaternas politik, nämligen skattesänkningar. Han pratar hellre, precis som 2010, om sina i sammanhanget ganska små skattehöjningar i stället för sina mycket stora skattesänkningar. Men Sverige hade redan från årsskiftet behövt våra investeringar i mindre klasser i skolan och fler platser på högskolan, våra förslag om slopad andra sjuklönevecka, exportstöd och nyföretagargaranti och våra investeringar i infrastruktur, bättre miljöpolitik och ökat bostadsbyggande. Nu säger regeringen att de gärna vill ha en del av allt det där, men det är då slående att de inte gör någonting nu när de har makten att förändra. Allting skjuts till efter valet, när de inte längre vet om de har möjlighet att genomföra det de

säger sig vilja göra. Herr talman! Vi menar att Sverige har goda möjligheter att utvecklas väl. Det ekonomiska klimatet förbättras i vår omvärld, i Europa och resten av världen. Med rätt politik kan vi ha bra år framför oss. Sverige har potential. Sverige har kapacitet. Och Sverige kan mycket bättre än så här. Vi står i en konjunkturuppgång. Och vi behöver anpassa politiken för att få maximal utväxling på den här uppgången så att så många som möjligt av de 400 000 människor som i dag är arbetslösa får en möjlighet att komma i arbete, inte minst de 70 000 som har varit arbetslösa i mer än två år. Men vi behöver en näringspolitik som gör att fler vill anställa. Vi behöver ett kunskapslyft på arbetsmarknaden som gör att de arbetslösa har den kompetens som krävs för att de ska kunna få de jobb som växer fram. Vi behöver öka investeringarna i infrastruktur och bostadsbyggande, så att människor kan pendla eller flytta dit jobben finns och så att svenska företag kan flytta sina varor och produkter. Nu när ytterligare en ungdomskull om ett par månader går ur gymnasieskolan till en arbetsmarknad som präglas av alldeles för hög arbetslöshet behöver vi också stötta våra ungdomar när det gäller jobb, praktik eller fortsatt vidareutbildning, men sådana insatser är väldigt svåra att hitta i vårbudgeten. Herr talman! Vi socialdemokrater vill att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU. Vi vill att samhället ska hålla ihop med mindre klyftor och ökad trygghet. Vi vill ha en skola där kunskapsresultaten ökar. Även om vi som är här på många sätt lever i ett väldigt bra land är Sverige längre bort från att vara ett sådant samhälle i dag än när den borgerliga regeringen tillträdde. Men att utvecklingen har gått åt fel håll är ingen ursäkt för att inte sätta målet högre. Det är snarare en uppmaning om att byta inriktning. (Applåder)

anf.63 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag har egentligen bara en enda fråga till Fredrik Olovsson, till Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet. När kommer beskeden om den gemensamma politiken? När kommer beskeden om överskottsmålet, och när kommer beskeden om alla de frågor där ni är splittrade? Vi vet hur det ser ut i dag. Sverige har starka offentliga finanser, starkare än andra länder. När vi kan redovisa den högsta sysselsättningsgraden och att vi bäst har klarat skyddet för dem med dåliga villkor under krisen med låg materiel andel är det för att vi har haft starka offentliga finanser. Vi stärkte dem när vi tog över 2006 och hade 200 miljarder i överskott. Det är de skyddsvallarna som gör att Sverige inte har den situation som övriga Europa i dag upplever. Då väcker det här frågor. Hur ska förhandlingarna gå? Rätt till heltid - det ska ni säga nej till. Arbetstidsförkortning kostar hur mycket som helst. Det ska ni tydligen säga nej till. Hur blir det med alla bidragshöjningar från Vänsterpartiet? Det ska ni också säga nej till. Hur blir det med de förstärkningar av lärarlönerna som Miljöpartiet vill ha? Det ska ni också säga nej till. Hur blir det med avvecklingen av kärnkraften, som det ska kompenseras för? Ska ni stoppa den? Och hur blir det med de utbyggnader av biståndet som Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill ha? Är inte sanningen att det här är åtgärder som många socialdemokrater vill genomföra? Och är det inte så att det, när ni nu låst er och inte vågar gå till svenska folket och höja inkomstskatterna, bara finns ett sätt att räta ut det här frågetecknet? Det är att man nedmonterar skyddsvallarna. Det är att man gör en översyn, att man tittar lite på överskottsmålet och landar i: De här 100 miljarderna behöver vi för att betala för vår koalition. Det är startpengarna för att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet ska kunna komma överens. Det är det som är er tanke. Varför inte berätta det för väljarna?

anf.64 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Anders Borg kommer alltså hit med ett hål på 87 miljarder, och så försöker han läxa upp andra som lägger fram

stramare budgetar. Det är mycket märkligt att du vill sätta lyse på denna stora försämring av statsfinanserna, som du står för. Vi socialdemokrater uppfann överskottsmålet. Moderaterna var emot det. Du behöver inte tvivla en sekund på att vi står fast vid stabila offentliga finanser och överskott över en konjunkturcykel. (Applåder) Vad är det för lek du håller på med? Vi är ett samarbetsparti i svensk politik. Det har vi varit sedan vi bildades. Vi går till val på vår egen politik med förutsättningen att vi ska få bilda regering med dem som vi kan bilda en regering med. Det krävs ju att man får ihop tillräckligt många röster för att få göra det. Detta borde Anders Borg själv fundera på. När man tittar på opinionsmätningarna i dag ser det nämligen ut som att Socialdemokraterna ensamma har fler mandat i den här kammaren efter valet än vad alla de borgerliga partierna har tillsammans. Hur ska du få igenom den vårbudget som du har lagt fram här? Du har inga svar på den frågan. (Applåder) Sedan tycker jag att det är relevant att fundera på hur det har blivit under de här åtta åren. Kan du inte avsluta med att läsa in till kammarens protokoll hur det har gått? Hur blev det med arbetslösheten? Hur blev det med sysselsättningsgraden? Hur blev det med långtidsarbetslösheten? Hur blev det med budgetöverskottet, som du fick ärva? Hur blev det med studiemöjligheterna för landets ungdomar? Hur blev det med kunskapsresultaten i den svenska skolan? Hur blev egentligen dina åtta år? (Applåder)

anf.65 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Socialdemokraterna har under 35 procent i väljarstöd. Socialdemokraterna säger att de ska bilda en majoritetsregering. Då ska man alltså få ihop 15 procent till. Det är alldeles uppenbart att det är Vänsterpartiet och Miljöpartiet man tänker regera med. Det är inga andra som vill vara med i den regeringen. Det är fem månader kvar till valet. Vi kan lista fråga efter fråga där ni inte lämnar gemensamma besked. Det är inga små poster. Arbetstidförkortning, rätt till heltid, lärarsatsningar, biståndsutbyggnader och alla de andra frågorna är kostsamma. När ska beskeden komma? Vilka vallöften är det som ska strykas med en röd penna? När ska det sägas att Socialdemokraterna säger nej till rätt till heltid, nej till arbetstidsförkortning, nej till lärarlöner och nej till bistånd? Om ni inte ska vara framme med rödpennan och stryka de här förslagen måste ni redovisa gemensamma besked. Det finns ingen anledning till att Socialdemokraterna ger så många och tvetydiga svar om överskottsmålet om det inte är för att man tänker ta bort det. Det är därför ni talar om översyn i var och varannan tidningsartikel. Det är för att det är det som är lösningen på era budgetförhandlingar med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. (Applåder)

anf.66 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Det råder ingen tvekan om att det är längre till att nå överskottsmålet i dag än när Anders Borg tog över. På det sättet har han helt rätt. Det är svårare nu än vad det var för Anders Borg som fick ärva stora överskott. Det är en utmaning, naturligtvis, men den utmaningen tar vi väldigt gärna. (Applåder) Anders Borg valde att helt strunta i att svara på mina frågor, så jag får väl läsa in till kammarens protokoll själv hur det gick med allt det viktiga som jag läste upp förut. Jo, arbetslösheten gick upp. Sysselsättningsgraden gick ned. Budgetunderskottet gick upp. Andelen unga som får en högskoleplats gick ned. Långtidsarbetslösheten gick upp. Och skolresultaten gick ned. Jag blir inte förvånad om väljarna tycker att det är dags för den politiken att gå ut. (Applåder)

anf.67 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Det är slående, när man lyssnar på Fredrik Olovsson, att han startar med budgeten och budgetmålen. Han säger att regeringen

har lånat för mycket. Det finns ett budgethål. Och vi är i en situation där budgetunderskottet är mycket större än vad det borde vara. Det indikerar att Socialdemokraterna hade velat driva en mer åtstramande politik. I den här krisen och i den här lågkonjunkturen hade ni alltså velat driva en mer åtstramande politik. Jag har tidigare sagt det, och jag säger det igen: Detta är ett fadermord, inte bara på Keynes utan också på Ernst Wigforss, Gunnar Myrdal och Gunnar Sträng. De visste att när det är dåliga tider ska man stimulera efterfrågan för att hålla uppe sysselsättningen och hålla nere arbetslösheten. Men den politiken har ni övergett. Eller rättare sagt: Ni fokuserar på budgeten och budgetbalans inte på samhällsekonomisk balans, som inkluderar situationen på arbetsmarknaden. Det är helt fel som Löfven säger och som Fredrik Olovsson sade i sin andra del här, att jobben är det viktigaste. Nej, jobben är inte det viktigaste, utan det är den här fixeringen vid budgeten. Kärnan i politiken är inte jobben. Sverige har bland de gamla EU-länderna den absolut lägsta skulden. Vi har råd att låna. Det är rätt att låna i dåliga tider för att minska arbetslösheten och hålla uppe sysselsättningen. Men ni vill gå motsatt väg - ni vill strama åt. Då uppkommer naturligtvis frågan: Hur tänker ni anpassa er? Om ni nu ska göra en så här drakonisk åtstramning - som kommer att kosta mellan 20 000 och 50 000 jobb, om man skulle ha balans i år, och kanske mellan 16 000 och 44 000 jobb nästa år, om man ska ha balans - hur tänker ni gå tillbaka till överskottsmålet?

anf.68 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Det är alltså det här som är den borgerliga samsynen: Först talar finansministern i 15 + 2 + 1 minut om överskottsmålet, hur viktigt det är och hur hemskt det är med underskott. Sedan kommer Carl B Hamilton upp och berättar hur man ska låna ännu mer! (Applåder) Jag tror nog att Carl B Hamilton känner till Keynes och en massa andra ekonomer väl. Det är bra, och mycket av vad de har sagt och skrivit är klokt. Men det känns som om Carl B Hamilton lyssnar mer på den ena sidan än på den andra. När det går bra ska man ju strama åt ordentligt, och man får inte släppa i väg underskottet för långt, för då blir det också fel. De insatser som man gör måste också svara, så att säga, så att de ger resultat. I Carl B Hamiltons karriär har snarast underskott och att låna mer stått i centrum - inte så mycket det andra med att hålla igen och spara. Det är min slutsats beträffande Carl B Hamiltons syn på Keynes. Hur ska vi komma tillbaka till överskott? Ja, det blir naturligtvis som vanligt en mödosam väg, där reformer ska prövas mot utrymme och där man får se till att vässa de insatser som görs. Då har man inte råd med stora, ineffektiva skattenedsättningar för vissa branscher, till exempel - man har inte råd att göra sådant utan måste vara mer effektiv i sina åtgärder. Som jag sade i mitt anförande: Problemet med Moderaternas politik - som du har röstat för, varje gång här i kammaren - är att den inte har lyckats sänka arbetslösheten utan bara har byggt upp underskottet. (Applåder)

anf.69 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Med den inriktning som Fredrik Olovsson här säger sig vilja stå för kommer arbetslösheten att öka med mellan 20 000 och 50 000 i år, om han hade styrt, och med mellan 16 000 och 44 000 jobb nästa år. Det är så mycket det kostar i termer av sysselsättning om man ska gå till balans, som Fredrik Olovsson säger. Det är inga märkvärdigheter. Det går att räkna på detta. Fredrik Olovsson hävdar å ena sidan att man ska ha balans i budgeten och å andra sidan att regeringen driver en politik som leder till alltför hög arbetslöshet. Men din egen politik skulle, om den omsattes i praktiken, leda till tiotusentals jobb som gick förlorade. Det är det som är min poäng. Utanförskapet har - för att ta ett exempel, tiden är kort - minskat i varje län sedan regeringen tillträdde 2006.

anf.70 Fredrik Olovsson (S):
Herr talman! Också för Carl B Hamilton gäller att resultatet av den politik som du har röstat igenom här - och som du kanske också har fått vara med och diskutera med finansministern - är att arbetslösheten har gått upp, att sysselsättningsgraden har gått ned, att skolresultaten har försämrats, att mindre andel får möjlighet att gå på högre utbildning och att svenskar kan mindre nu än tidigare, eftersom skolan inte har fungerat och man inte har fått plugga vidare i den utsträckning som man vill. Det är resultatet av Carl B Hamiltons politik i verkligheten - det är så det har blivit. Jag förstår att det inte är en så kul situation att gå i pension från riksdagen med, men det är det ok som Carl B Hamilton får bära. (Applåder)

anf.71 Per Åsling (C):
Herr talman! I grund och botten har vi, Fredrik Olovsson, samma uppfattning, att det behövs resurser till välfärden och att det är via företagen och fler jobb som vi skapar de resurserna. Men där upphör också likheterna. För mig är därför den nödvändiga frågan hur resurserna i välfärden ska öka och var jobben ska skapas. På den punkten talar Socialdemokraterna desto tystare. Politik och vad som sägs i talarstolarna hänger inte ihop. Lägst arbetslöshet i EU förpliktar, men det förpliktar också till att politiken levererar förslag på hur det skulle kunna förverkligas. Faktum är att det bortom valet hotar en kostnads- och regelchock för näringslivet. På skatteområdet vet vi att ni på den socialdemokratiska agendan har höjda arbetsgivaravgifter och höjd restaurangmoms, och kilometerskatt finns också med där. På regelsidan kommer månadsrapportering, krav på kollektivavtal för småföretag om man ska vara med i offentlig upphandling och nya regler för välfärdsföretag - och då gäller det inte regler för att garantera kvalitet, utan det är i stället regler som ska förhindra positiva resultat i företagen. Det är väldigt paradoxalt att ni vill försvåra för företag på det sättet. Kort sagt kan man bara konstatera att det är en lång rad olika förslag som försvårar och fördyrar för de småföretag som skapar fyra av fem nya jobb. Jag vill därför fråga dig, Fredrik Olovsson, varför Socialdemokraterna - som numera talar väl om företagare - i praktiken vill göra det ännu svårare för företag att skapa nya jobb.

anf.72 Fredrik Olovsson (S):
Herr talman! Vid halvårsskiftet vidtar regeringen och Per Åsling en åtgärd som han tangerade nu. Han kommer att höja arbetsgivaravgiften för 25-åringar. Då kan man undra vilket elände som väntar landets 25-åringar. Det kan man svara på, om man läser regeringens egna utredningar: Det försvinner inga jobb av den åtgärden - den får inga effekter alls. Det är väl de företag som har en 25-åring anställd som får lite lägre vinst - det är väl så man ska se det. På precis samma sätt säger alla experter, alla de myndigheter som ni lägger uppåt en halv miljard på för att de ska ta fram smarta, kloka råd. Men dem väljer ni att inte lyssna på. I stället har Maud Olofsson fått diktera politiken på det här området, med de här ineffektiva nedsättningarna. Jag tänkte också passa på att ge Per Åsling lite beröm. Jag tycker att det är jättebra att ni nu fyller ut landsbygdsprogrammet. Det som regeringen förhandlade bort i EU fyller man nu på med egna pengar. Det är jättebra, och jag ser det som en framgång för Centerpartiet. Däremot undrar jag varför ni i princip väljer att ta lika mycket pengar från landets oberoende sparbanker och det nätverk av företag som driver bank- och försäkringsrörelse i alla svenska län. Det är ju därifrån ni tar pengarna i stället. Jag håller med om att finanssektorn är underbeskattad. Men Anders Borg låter ju direktörerna i de vinstrika, bonusutdelande storbankerna få komma undan på de små bankernas bekostnad runt om i landet. Jag kan förstå att den fördelningspolitiken

faller en moderat på läppen. Men hur kan Per Åsling och Centerpartiet gå med på detta? Det undrar jag. (Applåder)

anf.73 Per Åsling (C):
Herr talman! Fredrik Olovsson svarar som förväntat med nya angrepp snarare än tydliga svar. Jag återkommer senare i mitt anförande till hur vi vill gå vidare för att underlätta för småföretagen, Sveriges jobbskapare. Men jag måste ändå upprepa min poäng: Det är inget fel på Socialdemokraternas vilja att underlätta för företagen. Problemet är att viljan saknar motsvarighet i de konkreta förslag som Socialdemokraterna lägger fram. När småföretagen själva får prioritera kommer kostnaden för att anställa ofta högt upp, och sedan kommer tillgången till kompetens. Att det är jobbigt med administrativa pålagor är annat som nämns. Det är viktigt att Socialdemokraterna på dessa punkter klargör hur man ställer sig. Lämna ett svar till Sveriges småföretagare! Lämna ett svar till den här kammaren!

anf.74 Fredrik Olovsson (S):
Herr talman! Vårt alternativ till budgeten kommer om ett par veckor - det är så det ser ut. Ni lägger ert förslag i dag, och om ett par veckor presenterar oppositionspartierna sina alternativ. Men det är klart att jag till alla de företag som inte hittar kompetent arbetskraft kan säga: Med en socialdemokratisk regering kommer det att vara väsentligt större insatser just för att rekryteringsgapet ska kunna minska. Vi satsar verkligen på detta. Det gjorde vi i vår budget i höstas. Jag misstänker att det kommer att vara en hel del av den varan också i vår motion till vårbudgeten och senare i vårt valprogram för nästa mandatperiod. Det är en väldigt viktig fråga att se till att det finns kompetens så att de jobb som redan har skapats också kan tillsättas och finnas på riktigt och inte bara som en önskan från företagen. Sedan får väl Per Åsling förklara i sitt anförande varför det just är småbankerna som ska betala och inte de stora, vinstrika, bonusutdelande, miljardvinstdrivande bankerna. (Applåder)

anf.75 Sven-Olof Sällström (SD):
Herr talman! År 2008 genomförde regeringen en försämring för de deltidsarbetslösa. A-kassan minskades från 300 dagar till 75 dagar. Tanken var då att de deltidsarbetslösa skulle tvingas att i stället jobba heltid. Och hur gick det? Precis som vi och även Socialdemokraterna under lång tid varnade för riskerade man att heltidsarbetande som blev arbetslösa inte ville ta ett deltidsarbete, därför att de då skulle få försämrad a-kassa. Det var precis det som hände. Nu har Riksrevisionen utvärderat reformen. Det visar sig att de två effekterna tar ut varandra. Man kan inte se några tydliga positiva effekter av regeringens reform. Man har försämrat för människor i det här landet. De har fått betydligt sämre villkor. Men det har inte gett några positiva effekter som är mätbara. Anledningen till att jag tar upp detta med Fredrik Olovsson är att vi från oppositionspartierna hade ett gemensamt tillkännagivande i frågan till regeringen, och där har det inte hänt någonting, vilket i sig är märkligt, men så är det. Varje enskilt år har vi i Sverigedemokraterna budgeterat för att återställa 300-dagarsregeln för de deltidsarbetslösa, och det har vi gjort i varje enskild budget. När kan vi förvänta oss att få se det här i Socialdemokraternas budget? Jag förmodar att ni fortfarande håller med om att reformen ska återställas. Men när ska ni budgetera för det?

anf.76 Fredrik Olovsson (S):
Herr talman! Som jag sade i mitt tidigare replikskifte återkommer vi med våra förslag om ett par veckor. Men det råder ju ingen tvekan om att många förändringar som regeringen har genomfört på a-kasseområdet har varit väldigt olyckliga. Det råder inte heller någon tvekan om att vi tycker att det är viktigt med rejäla

omställningsförsäkringar som man kan lita på. Det kan man inte göra i dag. Dem har Anders Borg i grunden förstört. Att han har fått med sig partier som Folkpartiet på detta är ju ett mysterium. Däremot undrar jag varför Sverigedemokraterna väljer att begära replik på mig i just det här ärendet. Jag skulle naturligtvis kunna rikta mig till er i många frågor som egentligen inte har med detta att göra. Varför lät ni regeringen ge 1 miljard kronor till de allra rikaste kommunerna i stället för att fördela pengarna till alla landets kommuner så att till exempel äldreomsorgen kunde förbättras över hela landet? Varför röstade ni med regeringen i frågan om avdrag för privatundervisning, men inte för att få göra avdrag för fackavgifter? Det finns massor av frågor som man kan ta upp, men jag tycker inte riktigt att de hör till det här ärendet.

anf.77 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Jo, men det är rätt naturligt, Fredrik Olovsson. Ni pratar sött och lovar väldigt mycket, men i praktisk politik finns det ingenting att ta på. Ni har inte budgeterat för det här. Ni säger en sak i tillkännagivandet till regeringen, men sedan händer det ingenting i praktiken. Man måste ta ansvar för sin politik och budgetera för sina förslag. Jag förväntar mig att detta finns med i er motion till vårpropositionen. Vi hade ett replikskifte om det här i höstas, när vi gick ut med vår stora satsning att lova alla offentliganställda att få jobba heltid, om de ville det - det rör sig om 100 000 anställda. Det har vi avsatt pengar för i vår budget, och vi kommer även att göra det framdeles. Då lovade du i den här talarstolen att ni vid årsskiftet skulle redovisa hur ni skulle lösa frågan. Jag har fortfarande inte sett att ni löst detta, men då förväntar jag mig att det finns med i er budgetmotion i slutet av april. Är det ett löfte, eller har ni frångått det?

anf.78 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Vi kommer att lägga fram lika detaljerade förslag som alla andra partier på det här området och på alla andra områden. Det är en inriktning för den proposition som ska komma i höst. I vårt fall kommer den först och främst att vara ett valprogram. Där måste man göra tuffa avvägningar. När man har ett budgetunderskott på 87 miljarder kronor och lånar 240 miljoner om dagen - 10 miljoner i timmen - då har man inte råd att göra allt som man skulle vilja. Det blir som vanligt väldigt tufft att få in allt det som man vill åstadkomma. Så är det i politiken. Men vi återkommer naturligtvis i den här frågan, precis som i alla andra frågor. För oss är det - och det har vi också avsatt pengar till i vår skuggbudget - väldigt viktigt med trygga omställningsförsäkringar. Det ska vi ha i ett land som Sverige.

anf.79 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Vi är överens med Socialdemokraterna i väldigt många frågor. Vi tycker att arbetslösheten är det stora samhällsproblemet. Vi ser problem med sjunkande sysselsättningsgrad och en långtidsarbetslöshet som har eskalerat. Vi är oroliga för den ekonomiska ojämlikheten som har växt fram och som under den här regeringen har vuxit åtta gånger så mycket som under åren innan regeringen tillträdde. Vi ser hur kvinnors ekonomi urholkas i förhållande till mäns. Vi ser hur välfärden krackelerar. Och vi är överens om att det behövs trygga, starka försäkringssystem och att otrygghet föder otrygghet. Men i fråga om vinster i välfärden har vi hamnat i lite olika slutsatser. Jag vet ju att Socialdemokraterna är mer oroliga för det som händer än vad till exempel Anders Borg uttryckte, och det är kanske inte att undra på eftersom många av hans kompisar ingår i dessa bolag. Det är ändå rätt oroväckande. Katrine Kielos uttryckte det i Aftonbladet som att vi har fått välfärdsoligarker i svensk välfärd. Det finns ju riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteflykt,

skatteplanering, konkurser och uppköp och allt vad det är. Det medför helt enkelt enorma vinster. Vinsterna 2011 motsvarade ungefär 9 miljarder. Det är lika mycket som kostnaderna för 24 000 undersköterskor. Det är inte att undra på att man vill vara med. Det finns ju ingen annan verksamhet där skattebetalarna står för fiolerna. Vi betalar konsumtion, produktion, vinster, uppköp, reklam, lokaler och allting. Vi i Vänsterpartiet har presenterat en modell där de bolag som vill vara kvar i välfärden och som verkar där för välfärdens egen skull ska kunna ombildas till en särskild bolagsform med icke vinstdrivande verksamhet där allt återinvesteras i företaget, där inga pengar kan överföras mellan olika bolag, där inga höga styrelsearvoden kan tas ut och så vidare. Man ska inte heller kunna sälja till något annat bolag än ett icke vinstdrivande. De aktörer som vill vara kvar i välfärden och har ett genuint intresse för den kan fortsätta. Detta är en modell som LO till vår stora glädje nästan i dess helhet har tagit efter. Vore det inte något för Socialdemokraterna att också hänga på?

anf.80 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Det lät som en inbjudan. Vi delar uppfattningen att vinstintresset inte ska vara styrande i välfärden. Det som vi nu ser på många håll är djupt otillständigt. Vi socialdemokrater har också en modell för hur vi tycker att man ska ta sig bort från denna rovdrift för att man inte ska kunna göra stora vinster på välfärdens bekostnad, och då krävs det stopp för planerna på tvångsprivatiseringar som nu finns hos många av de borgerliga partierna, stopp för den fria dragningsrätten på skattepengar som följer av etableringsfrihet, stopp för ett system där det är möjligt att välja elever snarare än att elever får välja skola genom att man organiserar kön på ett oberoende sätt. Framför allt är vår modell att komma åt företag som sänker kvaliteten för att tjäna mer pengar. Den innebär höjda kvalitetskrav så att exempelvis personaltäthet och andra kvalitetsfaktorer inte ska vara lägre i privat driven verksamhet än i den kommunala. Det är vår modell för att komma till rätta med det problem som vi uppenbarligen ser båda två.

anf.81 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jo, vi vet att det finns hot om lagstiftning om vi inte skulle vinna valet. Man vill privatisera även äldreomsorgen genom lag. Sjukvården är ju redan privatiserad genom lag. Ni säger att ni vill ha kriterier för att säkra kvaliteten. Jag undrar då hur många kriterier vill ni ha. I Kanada hade man 450 kriterier för äldreomsorgen, men man hade glömt att tandborstarna inte fick blandas ihop för de äldre på äldreboendet, och sedan fick man en epidemi. Det är helt enkelt väldigt svårt att utforma kriterier som täcker allas enskilda behov. Vi har ju olika behov utifrån att vi är olika som människor. Så jag undrar: Hur många kriterier ska ni ha? Hur stor kontrollapparat ska det vara? Hur hög avkastning på eget insatt kapital är rimligt - i dag är det nästan 40 procent i äldreomsorgen? Vad tycker ni är rimligt? Hur stora vinster ska man få ta ut? Det är några frågor som dyker upp i mitt huvud när jag hör dig.

anf.82 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Den relevanta frågan är väl hur mycket kvalitet man vill ha. Och vi vill ha mycket kvalitet. Då ska man naturligtvis definiera vad kvalitet är, och det är någonting som man får komma överens om. Det finns redan i dag - det handlar om Socialstyrelsens råd och riktlinjer - en hel del indikatorer på vad som är kvalitet. All reglering för med sig problem. Det gör också det sätt som Vänsterpartiet säger att man vill gå fram med. Det är inte alldeles enkelt att få till vinstförbud som är effektiva. Vi socialdemokrater har en lång tradition av att gärna sätta resultatet före retoriken. Vill man verkligen få en

förändring till stånd på detta område, med stopp för rovdriften i svensk välfärd, tror vi att vår modell är den allra bästa. Men skulle den inte vara det måste man ta nya tag och göra någonting annat. Det är det som skiljer den som är pragmatisk från den som är dogmatisk.

anf.83 Anders Sellström (KD):
Herr talman! De retoriska piruetterna, som är copyrightade av Sveavägen 68, kan vara lite trevliga att lyssna på. Men det förändrar inte världsekonomins påverkan på Sverige. Det är lätt att stå och jämföra högkonjunkturen 2006 med den långa lågkonjunktur vi har befunnit oss i. När jag hör dig tala, Fredrik Olovsson, får jag känslan att du vill gå ifrån att staten ska vara det konjunkturgummiband som den är ämnad att vara och att smällarna för konjunktursvängningarna ska hamna på kommuner och landsting i stället. Det verkar vara en helt ny ordning som du vill föra in i vårt land: Staten ska inte vara den som stimulerar i lågkonjunktur och håller tillbaka i högkonjunktur. En sådan politik får vilken nationalekonom som helst att vända och vrida på sig med stort besvär. Men låt oss gå lite på djupet och se hur socialdemokratisk politik fungerar i verkligheten. Skolan är ett bra exempel - det är den vi diskuterar ganska mycket. Vi vet att Lärarförbundet gör vissa undersökningar, och de skriver så här: "Det som oroar mig är att två av tre S-kommuner ger lärarlöner under Sverigesnittet." Det är Eva-Lis Sirén, ordförande i Lärarförbundet, som säger det. Två av tre S-kommuner ger lärarlöner under snittet. Det är kommunerna som är huvudmän. Det är kommunerna som styr också över lärarlönerna i huvudsak. I Dagens Samhälle kan vi läsa följande: 76 procent av de 50 sämsta kommunerna som bedriver skolverksamhet i Sverige - alltså där utfallet är sämst - styrs av socialdemokrater tillsammans med vänsterpartister. Det gäller alltså 76 procent av de 50 sämsta skolkommunerna i vårt land. 80 procent av de 50 bästa skolkommunerna i vårt land styrs av Alliansen. När vi tittar på socialdemokratisk skolpolitik i verkligheten kommer vi fram till förskräckliga resultat, Fredrik Olovsson. Vad är ditt svar på det? (Applåder)

anf.84 Fredrik Olovsson (S):
Herr talman! Mitt svar är att det speglar den ojämlikhet som vi har i Sverige och de skillnader som finns mellan våra kommuner just i det hänseendet. Den starkaste drivkraften för skillnader i skolan i dag är sociala och ekonomiska klyftor. Det ställer stora krav på hur vi gemensamt väljer att stötta kommunerna och kommunsektorn. Vi tycker till exempel att den miljard som de tio tolv rikaste kommunerna i Sverige fick av Sellström och hans kolleger borde ha gått till alla kommuner i stället. Det är så här man gör när man skapar klyftor. Man ser till att de kommuner som redan har de bästa förutsättningarna, den största skattekraften, kan få lite mer och att de andra blir utan. På det sättet driver man effektivt fram stora klyftor och försämringar i de kommuner som kanske har de sämsta förutsättningarna att klara sitt välfärdsuppdrag.

anf.85 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Skattereformen som trädde i kraft den 1 januari 2014 har ju inte påverkat detta som jag nu läser. De 50 sämsta kommunerna, Fredrik Olovsson, när man tittar på skolresultatet är till 76 procent effekten av socialdemokratiskt styrda kommuner. Det är när vi tittar på verkligheten som vi ser hur det fungerar när Socialdemokraterna ska styra och ställa. Det är i kommunerna vi bygger vår välfärd. Det är i landstingen vi bygger vår välfärd. Vi i staten ska stödja, uppmuntra, hjälpa till och se till att vara det konjunkturella gummibandet. I ditt anförande kom det tillbaka: Du vill flytta det från staten och trycka ned det på Kommunsverige och på Landstingssverige. Du höjer inte lärarlönerna när du sitter och styr i kommuner och landsting.

Landstingen har inte lärare - folkhögskolor i och för sig. Du höjer inte lönerna. Nej, då håller du tillbaka, då begränsar du och då försämrar du. Jag skulle inte vilja se dig som skolpolitiker i en regering, för med sådana här resultat får vi skämmas.

anf.86 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Det sägs alltså av en politiker som är ansvarig för den skolutveckling vi har haft de senaste sju åren, när Sverige har haft den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD-området. Det är lätt att skylla ifrån sig på kommunpolitiker, men det verkar vara mycket svårare att ta ansvaret från talarstolen här i riksdagen. Jag tycker nämligen att vi har en nationell skolpolitik. Det pratas mycket om att skolan skulle förstatligas, men väldigt mycket av ansvaret - det allra mesta faktiskt - styrs ju av regleringar och från den statliga nivån redan i dag. Jag tycker att det är ett billigt sätt att försöka komma undan det ansvar som Sellström, Björklund och alla de andra politikerna som har styrt skolpolitiken de senaste snart åtta åren har. Ni har inget bra record att gå till val på. Det är naturligtvis därför som panikutryckningen kommer i sista sekund och ni försöker stjäla våra skolförslag. (Applåder)

anf.87 Per Bolund (MP):

Herr talman! Åtta år med Alliansen går mot sitt slut, och det är dags att sammanfatta vad regeringen har åstadkommit under sin tid vid makten. Jag har grävt lite i de historiska dokumenten och hittat Alliansens valmanifest från år 2006. Det inleds så här: "Allians för Sverige vill skapa ett nytt hopp för Sverige." Det var detta de gick till val på - ett nytt hopp. Jag tycker inte riktigt att jag ser hoppet lysa i ögonen på regeringens företrädare längre. Projekt Alliansen har genomfört sina idéer. Nu undrar man: Vad vill Alliansen med Sverige? Vi har en regering som vacklar fram och tillbaka; sänker studiemedlet för studenter för att sedan ångra sig och ta tillbaka. Frågan till Anders Borg blir nu: Hur länge kommer snusskattehöjningen att hålla? Den verkar inte heller vara helt populär. Ändå vill regeringen stanna kvar vid makten. I brist på egna idéer lånar man friskt av andra. Nu senast var det en lässatsning som man lånade från Miljöpartiet - och det får man gärna göra. Men det får räcka nu! Det är dags för en regering som vill något, som har kraft och vilja att förändra. Herr talman! Bland löftena i Alliansens valmanifest från 2006 fanns löftet att bekämpa massarbetslösheten. Det var faktiskt så man uttryckte sig, bland annat i just den här talarstolen för åtta år sedan. Numera vill regeringens företrädare inte ens ta ordet arbetslöshet i sin mun. Det är inte så konstigt kanske - det har ju gått sisådär med själva bekämpandet. Arbetslösheten har inte minskat utan ökat under regeringens åtta år vid makten. Arbetslöshet är förödande för människor, i synnerhet om den blir långvarig, och ännu mer om den drabbar unga människor som ska börja sin väg in i arbetslivet. Alliansregeringen åtog sig att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Det har inte heller gått så bra. Arbetslösheten bland unga har ökat, och nästan 40 000 fler unga är arbetslösa i dag än när regeringen tillträdde. Långtidsarbetslöshet bland unga är dubbelt dåligt. Det är illa nog att vara arbetslös, men att fastna i långtidsarbetslöshet redan som ung ökar risken att permanent hamna utanför arbetskraften och utanför samhället. Men faktum är att långtidsarbetslösheten bland unga har fördubblats under alliansregeringen. I slutet av 2013 fanns det 23 000 unga som hade varit utan jobb i sex månader eller mer. Det är den verkliga dubbelstöten mot Sveriges unga. Trots denna situation har vårpropositionen inga nya initiativ på arbetsområdet. Inga nya åtgärder kommer för att ge stöd till dem som står långt från ett arbete. Regeringen står skrämmande passiv. Ett annat löfte i Alliansens valmanifest var att ta ansvar för de offentliga finanserna. Nu vet vi hur det har gått med den saken. Underskottet i statsfinanserna har slagit

nya rekord. Statens egna myndigheter tror inte längre att överskottsmålet kommer att nås med Anders Borgs politik. Jag måste säga att jag är djupt oroad över den här utvecklingen. Miljöpartiet var med och styrde över den ekonomiska politiken under de första sex åren med överskottsmål. Vi kämpade budget för budget med att hålla ordning på statens finanser, och vi lyckades. Överskottsmålet nåddes. Men nu är överskottet borta. Sverige har det största underskottet sedan överskottsmålet infördes och det trots att vi enligt regeringens egna prognoser kommer att ha en tillväxt på ungefär 2,7 procent. Det blir alltmer uppenbart att Anders Borgs prognoser och politik är anpassade efter valcyklerna, inte efter konjunkturcyklerna. När det är ungefär ett år kvar till valet är det läge att köra statsfinanserna med underskott. Här måste det till en förändring. Miljöpartiet anser att Sverige måste tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. För att klara det kommer det att vara nödvändigt att göra vissa skattehöjningar. En smart regering väljer i det läget att höja miljö- och klimatskatterna, för genom att göra det når vi klimatmålen samtidigt som de offentliga finanserna kan stärkas. Herr talman! Ett tredje löfte i Alliansens valmanifest handlade om mer kunskap i skolan. Behöver jag säga mer än ett enda ord: PISA? Oavsett om det gäller läsförståelse, matematik eller problemlösning sjunker Sveriges kunskapsresultat, och Sverige sjunker i jämförelse med andra länder när det gäller ungas kunskap. Det är resultatet av åtta års alliansstyre. För Miljöpartiet är det självklart att barnens framtid är viktigare än vidlyftiga skattesänkningar. Medan Anders Borg har sänkt skatterna med 134 miljarder har skolresultaten i Sverige sjunkit. Det visar vilka prioriteringar Alliansen gör. För Sveriges långsiktiga utveckling finns det få frågor som är så viktiga som skolan. Men skolan har i stället rustats ned. Över 12 000 pedagogtjänster har försvunnit. Administrationen för lärarna har ökat. Lärarna i Sverige gör alltmer annat än att vara just lärare. Miljöpartiet anser att skolan måste få kosta. Vi vill höja lärarlönerna och satsa pengar på fler vuxna i skolan. Lärarnas arbetssituation måste bli bättre så att barnens kunskaper och framtid förbättras. Herr talman! Mänsklighetens största utmaning är klimatförändringen. Det var faktiskt Alliansen som skrev så i sitt valmanifest inför valet 2006. Men det följdes av ganska många tomma fraser, och så har det fortsatt i åtta års tid. Under tiden som regeringen har kommit med tomma fraser har klimatutsläppen fortsatt att öka globalt, och klimatförändringen blir allt värre. FN:s klimatpanel IPCC varnar i sin senaste rapport för dramatiska klimatförändringar som ger försämrade livsvillkor för miljarder människor. Nyligen presenterade Nasa en rapport som visar att en tredjedel av allt land på jorden kan ödeläggas av torka inom en livstid. En tredjedel inom en livstid - de barn som föds i år kommer att leva med den förödelsen som följeslagare genom livet. Vad kan vara viktigare än detta, viktigare än barnens framtid? Frågar man Anders Borg och regeringen är det i princip allting annat. På i stort sett alla andra områden har man satsat mer än man har gjort när det gäller att minska klimatutsläppen. Miljöpartiet har en politik för att investera i och modernisera ett Sverige bortom de fossila bränslena och bortom klimatpåverkan. Vi gör stora satsningar på en fungerande järnväg. Vi gör investeringar för att rusta upp våra bostäder och minska energislöseriet. Vi gör investeringar i ett modernt energisystem. Vi gör investeringar för att producera smarta biodrivmedel i Sverige i stället för att importera olja från bland annat Ryssland. Det här är investeringar som löser miljö- och klimatutmaningen. Det ger också jobb i Sverige om man vågar göra de satsningarna. Kontrasten mot regeringen är stor. I vårpropositionen finns som vanligt inte ett enda förslag om hur vi ska möta klimathotet. Regeringen har under sina snart två mandatperioder begravt klimatfrågan i utredningar. Men de skarpa förslagen, de förslag som utredningarna kommer fram till, kommer inte längre än till Finansdepartementet. Där hamnar de allihop i Anders Borgs

papperskorg. Det är det sorgliga resultatet av åtta års regeringspolitik. Chansen att göra skillnad har funnits där. Under de senaste åren har EU haft en process för och diskussioner om vad vi ska ha för klimatmål i Europa under åren fram till 2030. Vi hade kunnat få aktiva mål för både förnybar energi och energieffektivisering. Men det fick vi inte, för Sveriges regering förenade sig med bakåtsträvande, koleldande gamla öststater och röstade ned de förslagen. Regeringen hade chansen att göra en insats för klimatet men tog den inte. Herr talman! Alliansen, Moderaterna och Anders Borg var väldigt tydliga med tre saker när de fortfarande var i opposition. De lovade lägre arbetslöshet och minskat utanförskap. De lovade ordning och reda i de offentliga finanserna och att inte sänka skatterna på ett oansvarigt sätt. De lovade bättre resultat i skolan. På en fjärde punkt var åtminstone Fredrik Reinfeldt tydlig. Han darrade inte på manschetten när han i valrörelsen 2006 tydligt deklarerade att miljö inte var en prioriterad fråga för Alliansen. Så här två mandatperioder senare kan vi konstatera att det i alla fall är ett löfte som regeringen har hållit. Herr talman! Den här regeringen, Alliansen, har misslyckats med att skapa nytt hopp för Sverige. Men vi i Miljöpartiet är beredda att ta vid. Vi har de politiska visionerna, vi har kraften och vi har förslagen som behövs för barnens framtid, för jobben, för skolan och för klimatet. (Applåder)

anf.88 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag följde Per Bolunds anförande med stort intresse. Lärarlönerna ska brett höjas; det var den viktigaste prioriteringen. Det har vi inte fått några gemensamma besked om från de rödgröna. Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har inte tillsammans med Miljöpartiet lagt fram ett sådant förslag. Vi fick höra att det viktigaste är att man tar hand om klimatskatterna. Men, herr talman, samma sak gäller för bensinskatten, lastbilsskatten, flyttskatten, flygskatten och elskatten. Där har vi inte fått några gemensamma besked, för det finns inga sådana. Jag hade en fråga till Fredrik Olovsson, som han vägrade svara på, och den var: När kommer beskeden? Jag har samma fråga till Per Bolund. När kommer beskeden om arbetskraftsinvandringen? Ni ska sälja ut den uppgörelse vi har och göra upp med Socialdemokraterna om att stänga landet. Hur ska det se ut? När kommer beskeden om rätten till heltid, arbetstidsförkortningen, förbifarten, den östliga förbindelsen, fastighetsskatten, biståndet, vapenexporten, försvarsanslagen, EU-samarbetet, betygen, RUT-avdragen, a-kassan, sjukförsäkringen, förtidspensionen, vinsterna i välfärden, inkomstskatten, Gripenutbyggnaden, proven, sommarskolan, friår, arvsskatten, förmögenhetsskatten, bolagsskatten? Jag kan fortsätta en bra stund till. (Applåder) Det finns nämligen 10, 20, 30, 40, 50 frågor där ni inte har lämnat besked. Det är fem månader kvar till valet. Vi förstår hur det här kommer att sluta. Ni säljer ut överskottsmålet som du så gärna diskuterar med Magdalena Andersson om vi får tro vad du säger i tidningarna. Ni ska göra kompromisserna på offentliga finansers bekostnad. Det är så upplägget ser ut. Ni lovar saker på område efter område, allt från rätt till heltid och arbetstidsförkortning till utbyggda offentliganställningar, höjda lärarlöner, klimatsatsningar, järnvägar och alla möjliga saker. Men ni ger inga gemensamma besked. När kommer beskeden, Per Bolund? (Applåder)

anf.89 Per Bolund (MP):

Herr talman! Det skulle kunna vara en minister från en regering som har en majoritet i ryggen som talar. Det låter som om ni har ett regeringsalternativ som ni bara kan erbjuda väljarna och som skulle få en majoritet i ryggen. Så ser det inte ut, Anders Borg. Jag tycker att Anders Borg ska studera sin egen sida, hur det ser ut i opinionsmätningarna och hur populär den politik som regeringen för är. Sist jag tittade låg de samlade fyra alliansspartierna under 40 procent

i opinionsmätningarna. Glappet är större än det någonsin har varit under ett valår, enligt opinionsmätningarna. Två partier av de fyra som ingår i Alliansen ligger och skvalpar på 4-procentsstrecket - ibland över men oftast under. Att då försöka måla upp en bild av att det finns stabilitet på regeringssidan är att våga väldigt mycket. Jag tror att väljarna lätt kan genomskåda det, Anders Borg. Ska ni skapa majoritet bakom era alternativ blir det till att försöka hitta samarbeten även på den sidan. Hur ska du, Anders Borg, ersätta Centerpartiet eller Kristdemokraterna om de åker ut? Vem ska då förstärka din politik? När det gäller de politiska förslagen är det uppenbart att det spretar betänkligt på regeringssidan också. Det finns många olika områden där politiken går åt både höger och vänster, fram och tillbaka. När det gäller a-kassan har flera regeringspartier gått ut och sagt att man behöver stora höjningar för att den ska bli en trygghetsförsäkring, samtidigt som det finns andra partier som inte är intresserade av en sådan utveckling. Vissa vill gå med i EMU, och vissa vill det inte. Vissa vill gå med i Nato, andra vill det inte. Det spretar betänkligt inom regeringen. Trots att man bara har knappt 40 procent har man inte lyckats skapa enighet på regeringssidan heller. Vi har tydligt sagt att vi kommer att gå till val som ett grönt parti. Vi kommer att erbjuda väljarna ett politiskt grönt alternativ som visar på att vi kan modernisera och bygga om Sverige till ett hållbart samhälle och att det samtidigt ger jobb. Väljarna får lägga sin röst. Sedan kommer vi att se hur valresultatet blir och därefter vilka regeringsmöjligheter som finns. (Applåder)

anf.90 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag kan ge väldigt raka besked. Vi kommer att söka regeringsmakten som Allians för Sverige. Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna vill regera tillsammans. Vi vill ha en gemensam politik. Vi kommer på varje område - krona för krona, öre för öre - i ett valmanifest att redovisa hur den politiken ska utformas. Det kommer vi att göra före valdagen. Men när det gäller alla nyckelfrågor för Miljöpartiet - arbetskraftsinvandringen, förbifarten och den östliga förbindelsen, som Socialdemokraterna ger besked om, vapenexporten, kärnkraften, betygen, bensinskatten, lastbilsskatten, EU-samarbetet - som väljarna har rätt att få ett svar på, mörkar ni. Ni kommer inte med ett enda svar, och den enda rimliga tolkningen av detta att ni inte kan svara ja eller nej om överskottsmålet är att planen är att lösa ut alla dessa konflikter genom att dra i väg med utgifterna. Det är så ni tänker kompromissa, och det är det beskedet ni borde lämna till väljarna. Då kan man få en rak och tydlig diskussion i valrörelsen. (Applåder)

anf.91 Per Bolund (MP):

Herr talman! Anders Borg använder sig av ett känt grepp: När man inte har några egna visioner eller någon politik som kan locka väljarna försöker man i stället skrämmas med motståndarsidan. Det är det enda sättet Anders Borg kan identifiera för att lyckas klamra sig kvar vid makten en gång till. Jag är helt övertygad om att Anders Borg inte kommer att lyckas med det. Jag har vid flera tillfällen bara under den här debatten varit tydlig med att vi värnar det finanspolitiska ramverket och att vi tycker att överskottsmålet ska vara kvar. Sedan kan Anders Borg försöka skrämmas så mycket han vill. Jag är övertygad om att väljarna uppskattar att ha tydliga alternativ att rösta på. Man vill kunna markera att man vill se en grön framtid i Sverige och kunna lägga en röst på ett starkt grönt miljöparti och därmed kunna få genomslag i nästa regering och den politik som kommer att styra i den regeringsbildningen. Å andra sidan kan vi se att det är uppenbart att väljarna inte uppskattar att man får moderatpolitik även om man lägger sin röst på Centerpartiet. Det är det enda man får ut av en centerröst. Lägger man sin röst på Kristdemokraterna får man

samma moderatpolitik. På den sidan gör det alltså ingen skillnad vilket parti man röstar på. Det har också uppenbart straffat regeringspartierna. (Applåder)

anf.92 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Per Bolund hade inte mycket till övers för regeringens sysselsättningspolitik. Ändock har Miljöpartiet - tack för det! - faktiskt accepterat jobbskatteavdraget inte bara en och två gånger utan fem gånger. Det är ju lite svårt att vara negativ till en politik som man i huvudsak har stött själv. Jag har en fråga som gäller detta med kärnkraft. Socialdemokraternas ledare Löfven har ju sagt att han inte kan tänka sig att stänga några reaktorer under nästa mandatperiod och att det planeringsarbete som pågår på Vattenfall för att ersätta gamla reaktorer med nya ska fortsätta. Samtidigt vill dock Miljöpartiet stänga två reaktorer nästa mandatperiod. Här är man fullständigt på kontrakurs med varandra. Energifrågan har sprängt regeringsalternativ tidigare, och det förefaller mig som om den kommer att göra det denna gång också. Sedan har vi splittringen när det gäller invandringen. Ni vill, tack och lov, ha en generösare invandrings- och asylpolitik än Socialdemokraterna, som vill lämna över vetorätten på detta område till LO och facket. Ni är emot höjda försvarsanslag. Ni vill tvärtom sänka försvarsanslagen. Gäller det även med Vladimir Putins Ukrainapolitik? Tänker ni fortsätta kräva sänkta försvarsanslag? Det verkar konstigt. Samtidigt förefaller Socialdemokraterna och Alliansen att gå mot en uppgörelse i frågan. Förbifart Stockholm är en konkret fråga där ni och Socialdemokraterna har helt motsatta ståndpunkter. Hur ska ni kunna regera tillsammans?

anf.93 Fredrik Olovsson (S):

Herr talman! Precis som på regeringssidan finns det frågor där vi tycker olika. Det är därför det finns olika partier. Man går till val på ett program som man tror övertygar väljarna och som man tror är det som bygger Sverige starkast. På samma sätt sticker Folkpartiet ut i ganska många frågor i regeringen, till exempel när det gäller EMU-anslutning och Natomedlemskap. Frågan kan alltså studsa tillbaka till Carl B Hamilton: Hur ska ni lyckas komma överens? När det gäller kärnkraften har i dag Oskarshamn redan signalerat att man håller på att stänga en reaktor. Den avvecklingen är redan på gång, och det är för att man inte ser de ekonomiska förutsättningarna att fortsätta köra den dyra och ineffektiva kärnkraften. Vi har redan tidigare haft gemensam politik med Socialdemokraterna när det gäller energi, och vi har visat att det faktiskt går, i takt med att man fasar in förnybar energi och effektiviserar energianvändningen, att fasa ut kärnkraften kontrollerat. Det finns nu prognoser som visar på att vi kommer att ha ett rejält elöverskott i Sverige. Att det skulle vara omöjligt att fasa ut kärnkraften får nog Carl B Hamilton visa en egen utredning om i så fall. När det gäller arbetskraftsinvandring har vi varit mycket tydliga med att vi ser det som en fördel för Sverige om vi kan rekrytera kompetens utifrån och ha mer öppna gränser. Inte heller på det området är jag det minsta orolig för att det inte ska gå att komma överens om en bra politik inför framtiden. Vi har ju regerat tillsammans med Socialdemokraterna under många år och utformat budgetar tidigare, och vi har en vana vid att kunna hitta överenskommelser. Sedan oroar sig Carl B Hamilton för försvaret. Vår utgångspunkt i försvarspolitiken är att vi ska utgå från den kunskap som tas fram gemensamt, inte minst genom till exempel Försvarsberedningen. I de rapporter som har kommit har Försvarsberedningen gång på gång visat på en breddad hotbild och att vi måste ta hänsyn till mer än bara militära hot. Det har Miljöpartiet lyssnat på. Vi har avsatt en del av försvarsbudgeten just för att möta till exempel klimathotet. Vi vet att konsekvenserna av ett förändrat

klimat kommer att bli dramatiska, och vi måste rusta vårt land för att möta det hotet, vilket Folkpartiet tyvärr inte inser.

anf.94 Carl B Hamilton (FP):
Herr talman! Det är riktigt att vi har en annan åsikt än flera av de andra alliansspartierna beträffande Nato och EMU. Men det är en annan karaktär på de motsättningar ni har med Socialdemokraterna. Kärnkraften går inte att undvika. De gamla reaktorerna måste tas ur drift inom åtta tio år. När det gäller försvaret är det Vladimir Putin som sätter tidtabellen och inte de klimatöverväganden som du, Per Bolund, tar upp. Man kan inte bromsa Putins och Rysslands expansionism genom att satsa mer pengar på klimatåtgärder. Det biter inte. Förbifart Stockholm är en mycket konkret fråga. Ska man få köra bil på Förbifart Stockholm eller inte? Där har ni helt konträra ståndpunkter. Det är alltså en annan karaktär på era motsättningar. De går inte att förena genom att man glider på det över tid eller på något annat sätt.

anf.95 Per Bolund (MP):
Herr talman! Detta med den andra karaktären får Carl B Hamilton gärna förklara för mig efteråt. Antingen är man med i EMU eller inte. Hur det skulle kunna vara förenligt att både vilja vara med och inte vilja vara med får gärna Carl B Hamilton förklara. När det gäller Nato är man antingen med eller inte, och hur går de två ståndpunkterna att förena - om det nu är möjligt att förena de ståndpunkterna? Det vore intressant att höra hur Carl B Hamilton kommer fram till sin slutsats. Jag tror att väljarna tydligt uppfattar vad vi ser som framtiden. Det är ett 100 procent förnybart energisystem, vilket ju också är vad både Danmark och Tyskland har beslutat sig för att gå mot. Jag kan bara beklaga att Carl B Hamilton och Folkpartiet fortfarande sitter kvar i kärnkraftstänkandet, som ju är ett tänkande från 50-talet och inget som vinner mark globalt i dag. Även när det gäller klimatanpassning och att rusta våra samhällen för ett förändrat klimat måste vi inse att det som ledande forskare och FN varnar för kommer att hända. Vi måste rusta våra samhällen. Att sedan Carl B Hamilton och Folkpartiet inte har vaknat och insett det kan vi bara beklaga.

anf.96 Per Åsling (C):
Herr talman! Det är lätt att instämma i en del av vad du säger när det gäller företagens betydelse, Per Bolund. Likväl måste frågan ställas om vad som inte lyfts fram här. Det finns en stor oro bland landets företagare, Per Bolund. Vad kommer en rödgrön politik att innebära när det gäller skattehöjningar som drabbar just jobbskaparna? Ni har på er agenda höjda arbetsgivaravgifter, energiskatter, skatt på avstånd och lastbilsskatt. Socialdemokraterna adderar till ytterligare däribland återställare av restaurangmomsen. Vänsterpartiet vill göra skattechocker med fastighetsskatt, bolagsskatt, höjda arbetsgivaravgifter, restaurangmoms och höjd inkomstskatt. Det tarvar ändå att vi får ett besked. Hur ser du på den kommande näringspolitiken? Hur kommer en rödgrön näringspolitik att vara utformad på skatteområdet? Hur kommer en rödgrön näringspolitik att vara utformad när det gäller regelverket? Kommer vi att få en regelchock? Kommer vi att se en tillbakagång från den historiska situation som vi nu befinner oss i, där vi för första gången har sett att det blir enklare, billigare och mindre krångel att driva företag? Du är skyldig att lämna ett besked, Per Bolund.

anf.97 Per Bolund (MP):
Herr talman! Det är regeringen som har en klar minoritet i Sveriges riksdag om man tror på de opinionsundersökningar som gäller just nu. Regeringspartierna har också en skyldighet att förklara. Hur tror de att de ska kunna få en majoritet bakom någon form av politik som de driver? Det har vi inte sett några besked om över huvud taget. De

låtsas fortfarande som att de skulle kunna nå en majoritet i riksdagen, och så ser det långt ifrån ut i dagsläget. Det svaret ligger lika mycket på regeringssidan som på oppositionen. När det gäller företagen har vi gett tydliga besked. Det stämmer inte som Per Åsling säger, att vi vill höja arbetsgivaravgiften, utan vi vill göra en omfördelning. Vi vill sänka arbetsgivaravgiften för småföretag och ta bort regeringens ineffektiva sänkning för unga. När vi jämför våra förslag och ber riksdagens utredningstjänst att titta på dem får åtta av tio företag sänkta kostnader med vårt förslag jämfört med det som regeringen driver. Från företagens sida tror jag att de skulle välkomna en sådan övergång. Per Åsling frågar också om regelbördan och reglerna. Miljöpartiet har en historia av att göra upp över blockgränsen. Vi gjorde upp med de borgerliga partierna för mer än tio år sedan just om mindre regler. Det vi var överens om då var 25 procent minskad regelbörda. Sedan har det varit åtta år av allianssstyre, och tyvärr är det målet långt ifrån att nås. Det har inte varit i närheten av det som vi var överens om. Här behövs det en ökad takt snarare än en minskad takt. Där ser vi tyvärr alldeles för lite av aktivitet från regeringens sida. Som vanligt försöker Per Åsling skrämma med lastbilsskatt. I dag ser vi en utveckling där allt fler åkare i Sverige slås ut. Jobben tas till exempel över av utländska åkare som kommer hit för att man har förmånligare regler. I Tyskland, där man har infört en lastbilsskatt, får man inte den utvecklingen. Där har man lika konkurrensvillkor mellan svenska och utländska åkare. Att Centerpartiet är så mycket emot en sådan utveckling har jag tyvärr väldigt svårt att förstå.

anf.98 Per Åsling (C):

Herr talman! Svaret var väl ungefär som jag kunde vänta mig. De facto kvarstår att vi som bildar allians lägger fast en politik före valet. Vi går till val på en gemensam politik. Ni på den rödgröna sidan är väldigt spretiga. Det är därför jag väljer att lyfta upp de här frågorna här och nu. Jag kan upprepa min poäng. Jag tror inte att det är något fel på ambitionen hos vissa. Men problemet är att viljan saknar motsvarighet i konkreta förslag hos samarbetspartnerna som Miljöpartiet har i form av, vad jag förmodar, S och V. Det är bara att konstatera att när småföretagen själva får välja har de en konkret agenda. Den försöker vi fullfölja och genomföra. Hur ser en rödgrön näringspolitik ut, Per Bolund?

anf.99 Per Bolund (MP):

Herr talman! Miljöpartiet går till val som enskilt parti. Vi tycker att väljarna förtjänar att få ett alternativ i riksdagen som har en stark grön profil där vi moderniserar och bygger om Sverige bort från energislöseri och fossila bränslen. Vi har också en väldigt hög ambitionsnivå när det gäller att förbättra för företag. Vi tycker att väljarna förtjänar att få den möjligheten att kunna lägga en röst på ett grönt parti. Får vi sedan många väljare som står bakom vår politik får vi en stark ställning när vi sedan går in och diskuterar möjliga regeringsöverenskommelser i framtiden. Företagarna som Per Åsling hänvisar till vill ha sänkta kostnader för att anställa och mindre risker när det gäller att anställa. Båda de aspekterna har vi lyssnat på. Vi vill sänka arbetsgivaravgifterna riktat just mot mindre företag. Vi föreslår att man helt tar bort sjuklöneansvaret för de små företagen med upp till tio anställda. Det skulle avlasta dem både administration och stora kostnader och framför allt stora risker. Här har tyvärr Centerpartiet inte lyckats svara på de önskemål som företagen har.

anf.100 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Det var intressant. Jag såg ett replikskifte med Carl B Hamilton här förut. Han ville diskutera försvarspolitik med Per Bolund. Det tänkte också jag göra. Jag tänker också diskutera försvarspolitik med Carl B Hamilton efter hans anförande. Han kan ta

tid att förbereda sig. Jag tror att han kan behöva den förberedelsetiden. Regeringen har under innevarande mandatperiod knappt täckt upp inflationen i sina försvarsanslag. Tittar vi i höstbudgeten ser det likadant ut. Det blir en intressant diskussion, Carl B Hamilton. Nu vänder jag mig till Per Bolund. Fram till Krimkrisen fanns det på er hemsida en skrivning om ett icke-våldsförsvar. Nu är det helt plötsligt borta. Jag vet inte om ni fick kalla fötter. Du kan säkert förklara det för mig. När jag ser skrivningar om ett icke-våldsförsvar får jag lite mentala bilder. Då ser jag framför mig att man på alla hjärtans dag skickar rosor till Putin och tror att det räcker. Detta är viktigt. Enligt vad alla spelbolag tror, och spelbolagen visar sig vara mycket bättre än opinionsundersökningar, kommer ni att ingå i ett regeringsunderlag. Ni ska påverka svensk försvarspolitik under kanske lång tid framöver, om olyckan är framme. Jag vill veta: Hur ser er försvarspolitik ut? Det måste Socialdemokraterna förhålla sig till. Hur ser ert icke-våldsförsvar ut, om det nu existerar? Eller har ni ändrat er i skuggan av Putins härjningar i öst och förändrat er försvarspolitik? Ni har ändå för innevarande mandatperiod fram till 2018 föreslagit sänkta försvarsanslag gentemot regeringen med 8 miljarder. Förklara det gärna.

anf.101 Per Bolund (MP):

Herr talman! Sven-Olof Sällström och Sverigedemokraterna över huvud taget gillar att gå tillbaka till gamla partiprogram och titta var partierna skriver där. Det kan man ju göra. Om man skulle gå tillbaka i Sverigedemokraternas partiprogram skulle man hitta väldigt mycket skrämmande läsning. Det är faktiskt så att vi har bytt partiprogram och har ett nytt partiprogram där det inte står med. Sven-Olof Sällström får gärna läsa det partiprogrammet i stället; det är det som vi går till val på. Det är kanske mer intressant för väljarna att diskutera. Tittar man på vår praktiska politik föreslår vi också stora anslag till försvaret. Vi är i närheten av 40 miljarder i våra budgetar. Vi tycker att det är vettigt att lyssna på Försvarsberedningen, där alla partier som satt i riksdagen tidigare har varit representerade. Den säger väldigt tydligt till oss: Vi måste se en bred hotbild. Det är många hot som står mot Sverige. Det militära hotet är ett av dem. Där har vi också mer pengar i vår budget. Men det finns andra hot som vi måste ta hänsyn till. Ett sådant hot som det gäller att rusta Sverige för är till exempel ett förändrat klimat. Det har vi också fört över pengar till. Vi vill se till att rusta Sverige och skydda oss mot översvämningar och extrema väderhändelser som alla klimatforskare säger är på väg att komma. Att Sverigedemokraterna, som framför allt är ett parti för klimatförnekare och vindkraftsmotståndare, inte kan se det och inte kan uppskatta det är inte alls överraskande för min del. Men jag tror att många andra människor ser att vi kommer att få ett mycket mer förändrat klimat och mycket svåra väderhändelser som vi behöver kunna möta i framtiden. Vi ser hur Skånes kust med en stigande havsnivå, som också kommer med ett förändrat klimat, kommer att påverkas och urholkas och rinna ut i Östersjön. Vi behöver hela tiden avsätta pengar för att möta detta hot. Det är ett akut hot, minst lika akut som det militära hotet. Därför måste vi kunna hålla flera bollar i luften. Det är tråkigt att Sverigedemokraterna inte klarar av den uppgiften.

anf.102 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! När Krimkrisen startade, Per Bolund, fanns skrivningen kvar när vi kontrollerade. Om ni har antagit andra program och inte uppdaterat er hemsida borde ni satsa lite pengar på att förbättra er kommunikation ut till väljarna. Den skrivningen fanns kvar ända fram tills Krimkrisen startade, det vill säga ett icke-våldsförsvar. Det är ett faktum att ni har skurit ned 8 miljarder på det militära försvaret i ert budgetförslag för nästkommande mandatperiod. Enligt er finns inget militärt hot i vår omedelbara närhet. Då måste ni förmodligen vara de

enda som gör den bedömningen i dagsläget. Det skrämmer mig. Och det skrämmer mig därför att Socialdemokraterna måste ta hänsyn till era åsikter när de formar svensk försvarspolitik - kanske för lång tid framöver. Det skrämmer mig, Per Bolund.

anf.103 Per Bolund (MP):

Herr talman! Trots att Sven-Olof Sällström försöker pådyvla oss något annat har vi också lagt fram stora försvarsanslag. Vi gör också satsningar på det militära försvaret. Däremot måste vi, precis som Försvarsberedningen upprepade gånger har sagt, ta ansvar för många hot mot Sverige. Det handlar om ett militärt hot som finns och som kanske kommer att växa framöver. Det vet vi inte. Det handlar också om mer akuta hot som finns här och nu. Till exempel är terrorism ett akut hot som Sverige behöver anpassa sig till. Även klimatförändringarna kommer att sätta ett hårt tryck mot Sverige och innebära stora kostnader. Klimat- och sårbarhetsutredningen lade fram sina förslag 2007. Där talas det om kostnader för Sverige på i storleksordningen 1 000 miljarder under de kommande åren. Det är något som vi måste, om vi är ansvarsfulla, rusta Sverige för. Om vi gör investeringar nu för att rusta oss för ett förändrat klimat kommer de pengarna att betalas tillbaka många gånger om jämfört med att bara sitta, som Sverigedemokraterna gör, och vänta på att klimatförändringarna ska slå in och ta kostnaderna då när det händer. Det är inte en ansvarsfull politik, Sven-Olof Sällström.

anf.104 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Det gläder mig, Per Bolund, att du tog upp FN:s klimatpanel och den rapport som nyligen släpptes. Om vi blev oroliga av den förra rapporten kan vi säga att det är ännu värre nu. I den förra rapporten nämndes ordet kris 40 gånger. I den här rapporten tror jag att det är ungefär 230 gånger. Det här visar att läget är allvarligt och att vi måste ställa om inom sex år om vi ska vända situationen. Bägge partier menar att Sverige har ett stort ansvar för att ta tag i problemen, både för att visa att vi kan gå före och för att vi lever över våra tillgångar. Det påverkar många människor i andra länder som får betala ett högt pris. Det pågår folkförflyttningar på grund av vattenbrist, uttorkning, översvämningar, skördar som slår fel, och så vidare. Man klarar inte hungern. Samtidigt har Folkpartiet, som du nyligen debatterade med, fått igenom ett förslag om att ta bort lagen om kärnkraftsavveckling, ersätta gamla reaktorer med nya och bygga nya kärnkraftverk. Det är en uråldrig och kostsam energipolitik. 14 av de 16 miljömålen kan inte nås i Sverige. Nyss lades en infrastrukturproposition fram som inte heller kopplas ihop till miljö- och klimatmålen i den utsträckning som skulle behövas. Miljöministern säljer de utsläppsrätter som Sverige har arbetat ihop. Nu får någon annan i stället släppa ut dem - eftersom rätterna såldes till en amerikansk storbank. Ni och vi föreslår ungefär lika mycket till klimatinvesteringar. Vi är glada över att även ni har kommit upp i de nivåerna. Ni flörtar återkommande lite hej vilt åt höger, åt Centern och Folkpartiet. Hur har ni tänkt att få ihop detta med två partier som så tydligt visar att de inte är så intresserade av miljö- och klimatpolitiken i stället för oss två som tycker lika i de frågorna?

anf.105 Per Bolund (MP):

Herr talman! Jag får väl passa på att välkomna Ulla Andersson och Vänsterpartiet till att tala klimatpolitik. Det var trevligt att få en kommentar om klimatpolitiken. Investeringar är en viktig del av klimatpolitiken. Där håller jag med Ulla Andersson. Där har vi gjort, som Ulla Andersson också påpekar, stora satsningar. Det handlar om att både rusta upp järnvägen, bygga ett hållbart energisystem och framför allt använda den energi som produceras effektivt, inte minst i

våra bostäder. Vi för fram en del politiska förslag, som jag än så länge inte har sett Vänsterpartiet föra fram, till exempel stimulanser för att stödja produktion av biodrivmedel i Sverige. Det tror jag skulle vara viktigt eftersom transportsektorn är den sektor där det största fossilberoendet finns kvar. Mer än 90 procent av våra transporter är beroende av fossila bränslen i dagsläget. Där behövs stora pengar för omställning. Det här är bara ena halvan av klimatpolitiken. Man måste också se till att ställa om ekonomin så att man tar ut skatt på de utsläpp som sker medan man ser till att sänka skatten på till exempel arbetsgivaravgifter - som vi sänker för småföretagen. Man måste se till att ekonomin hela tiden styr i en grön riktning. Genom att använda styrmedel kan man få den effekten. När det gäller koldioxidskatten saknar vi fortfarande förslag på tillräckliga åtgärder från Vänsterpartiet. Där skulle vi gärna välkomna att Vänsterpartiet kommer i kapp Miljöpartiet och använder de effektivaste styrmedlen som finns och som forskningen lyfter fram som de som gör mest skillnad för klimatet. Den här regeringen har tvärtom sänkt koldioxidskatten, vilket har lett till att koleldningen i Sverige har ökat med 40 procent. Det är såklart en utveckling som vi inte tycker går i rätt riktning. Miljöpartiet går till val på att vara en stark grön kraft i svensk politik. Vi vill erbjuda ett alternativ för de väljare som ser klimathotet som en av Sveriges och världens stora utmaningar framöver. Om man lägger en röst på Miljöpartiet kan man vara säker på att få ett stort grönt genomslag i en kommande regering. Hur det regeringsunderlaget ser ut får vi vänta till efter valdagen med att analysera.

anf.106 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Biodrivmedel har vi haft med länge i vår budget, Per Bolund. Du kan vara lugn där. Dessutom har vi med förslag om ett försök med avgiftsfri kollektivtrafik. Vi vill bygga ut kollektivtrafiken både i storstad och på landsbygd. Vi har pengar till miljöteknikutveckling. Vi har forsknings- och utvecklingsavdrag för småföretag, och vi satsar mycket på att skapa möjligheter på landsbygden så att människor där fortfarande kan - eftersom de tvingas till det - använda bil men med miljövänliga alternativ. Om man ska ställa om behövs ökade offentliga investeringar. Privat konsumtion påverkar utsläppen mycket. Ni stimulerar den i stor utsträckning i er budget. Jag tror att Miljöpartiet måste tänka om eftersom det är tydligt att offentlig konsumtion minskar utsläppen eftersom pengarna går till mer som är samhällsnyttigt, det vill säga utbildning, vård, omsorg, kollektivtrafik, järnväg, energiomställning, energieffektivisering och bostäder som är energieffektiva. Jag har fortfarande inte förstått hur ni ska få ihop det med Folkpartiet och Centern.

anf.107 Per Bolund (MP):

Herr talman! Vi är också ett parti som ser att det finns stora behov av offentliga investeringar. Det går inte att lösa transportproblemen på egen hand. Man kan inte bygga spår själv i sin trädgård utan det måste göras kollektivt tillsammans. Därför har vi också med investeringar på i storleksordningen 50 miljarder i vår budget för de kommande åren. Det handlar om att göra stora satsningar på en järnväg som faktiskt fungerar, där tågen kommer i tid och industrin får fram sina transporter. Det handlar om att bygga ut ett modernt energisystem som baserar sig på förnybara energikällor i stället för fossila källor och kärnkraft som det är i dag. Det finns mycket som behöver göras. Där håller jag verkligen med Ulla Andersson. Sedan måste man våga använda sig av de effektivaste styrmedlen som finns i dag. Där vågar Miljöpartiet gå betydligt längre än Vänsterpartiet. Jag hoppas på att Vänsterpartiet i kommande budgetar sparar lite grann och vågar använda de styrmedel som forskningen säger är mest effektiva för att minska utsläppen.

anf.108 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Per Bolund, Miljöpartiet, Fredrik Olovsson, Socialdemokraterna, och Ulla Andersson, Vänsterpartiet, kör med samma trick. Ni försöker få Sverige att framstå som att landet står helt utanför vad som händer i vår omvärld. Varför har Svenska riksbanken en styrränta på 0,75 procent? Varför har Europeiska centralbanken en styrränta på 0,25 procent? Det är historiskt låga nivåer. Jo, det är för att vi fortfarande inte har fått fart i ekonomin. En svensk ekonomi som är så beroende av sin omvärld påverkas av hur det går utanför landets gränser mer än kanske något annat land. Att staten i det läget inte går in för att stimulera ekonomin är komplett vansinne. Per Bolund försöker igen isolera Sverige och köra det tricket för att vi ska tro att vi står utanför vår omvärld. Om man gör som Per Bolund vill kommer kommuner och landsting att få ta smällarna, våra välfärdsproducenter, de som ser till att välfärden fungerar. Det är tack vare det alliansregeringen har gjort under denna långa lågkonjunktur som vi har kunnat hålla uppe välfärden och förstärka den under de år som har gått. Det är en politik där man möter verkligheten. Jag vill dock fråga Per Bolund om någonting helt annat, gåvoavdraget. Vi kristdemokrater vill stärka civilsamhället. Det gåvoavdrag som vi har infört har inneburit att vi i dag har 761 000 gåvogivare. Gåvorna är uppe på nivån 1,3 miljarder kronor, en ökning med 35 procent sedan 2012. Avdraget är för att ett myller av solidaritet ska skapas bland hushåll och människor. Ni vill ta bort gåvoavdraget. Ni vill ta undan möjligheten för civilsamhället att agera på sina egna villkor. Varför det, Per Bolund?

anf.109 Per Bolund (MP):
Herr talman! Till att börja med vill jag kommentera Anders Sellströms påståenden. Det stämmer inte att vi inte föreslår att man ska stimulera ekonomin. Snarare skiljer vi oss åt när det gäller hur man stimulerar ekonomin. Alliansregeringen har trott att det enda sättet är att sänka skatten med 134 miljarder. Vi har sagt att det effektiva sättet att stimulera ekonomin är att göra offentliga investeringar. I regeringens proposition om åtgärder efter finanskrisen var det precis det regeringen skrev. Det är mer effektivt att göra offentliga investeringar för att skapa fler jobb per krona än att göra skattesänkningar på det sätt som regeringen har gjort. Sedan har Alliansen av ideologiska skäl valt att i stället göra skattesänkningar. Man skulle stimulera ekonomin mer effektivt om man gjorde stora offentliga investeringar i till exempel fungerande transportsystem. När det gäller kommuner och landsting är Anders Sellström svaret skyldig. Vi har varit på styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting. Där var de djupt oroade över den utveckling som nu sker med alliansregeringen. Statsanslagen till kommuner och landsting urholkas år för år. Det har tvingat många kommer och landsting att höja landstingsskatten och kommunalskatten. Bara i årets budget handlar det om över hundra som har höjt kommunalskatten. Det regeringen har lyckats med är ett slags skatteväxling. Man har sänkt den statliga skatten och tvingat kommunerna att höja den kommunala skatten. Hur det skulle kunna vara en bättre utveckling för skattebetalarna får Anders Sellström gärna svara på. Anders Sellström frågar om gåvoavdragen. Vi har sett den kritik som kommit mot reformen. Anders Sellström och Kristdemokraterna stöder gärna de organisationer som står nära deras hjärtan. Däremot är det många andra organisationer som inte får ta del av nedsättningen. Det gör att det blir en väldig skevhet. Man styr människors engagemang till vissa organisationer och föreningar men inte till andra. Det tycker jag att man ska ifrågasätta. Vi tror att människors engagemang spirar bättre om det får ske ostört utan att regeringen lägger sig i.

anf.110 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Varför vill Per Bolund inte vara med oss och bygga ut det här systemet så att det omfattar ännu fler organisationer? Det är det vi försöker driva på. I dag är det ungefär 70 organisationer som omfattas. Varför vill ni inte vara med och bygga på det, Per Bolund? Det skulle stärka civilsamhället. Du vill backa och ta tillbaka och minska myllret av solidaritet som vi vill skapa i civilsamhället. Du vill att politiken i stället ska gå in och bestämma hur bidragsfördelningen ska se ut. Det tycker jag är synd, Per Bolund. Tack vare att vi har sänkt skatter, stimulerat den inhemska ekonomin, som vi har hållit uppe antalet arbetade timmar, det som kommuner och landsting lever av, skatteintäkter. Kommuners och landstings överskott har aldrig någonsin varit så stora som under de senaste åren. Det är tack vare regeringens skattepolitik vi har kunnat upprätthålla den välfärd vi har. Kom inte och påstå något annat.

anf.111 Per Bolund (MP):
Herr talman! Jag kommer faktiskt att påstå någonting annat, Anders Sellström. Jag har bett riksdagens utredningstjänst titta om skatteintäkterna skulle vara större än någonsin trots regeringen skattesänkningar. De kommer fram till helt andra slutsatser, att det faktiskt har blivit mindre skatteintäkter för det offentliga på grund av regeringens politik. Det är någonting som jag är bekymrad över. Framför allt är jag bekymrad när jag lyssnar på Sveriges Kommuner och Landsting som oroar sig över hur de neddragningar som kommer på grund av att man inte hänger med i statsanslagen kommer att slå mot välfärden. Det är ju i kommuner och landsting som välfärden skapas. Därför är det värt att göra större satsningar och sätta av en del av statens budget för att se till att de kan ha en bra verksamhet. Det skulle göra att behoven av skattehöjningar, som nu uppenbart är stora i kommuner och landsting, skulle minska. Den politiken för inte alliansregeringen. 70 organisationer omfattas, säger Anders Sellström, av alla de tusentals som finns ute i landet. Det enda regeringens politik har fått för effekt är att man styr över stöd till de organisationerna snarare än till de andra tusentals som finns i landet.

anf.112 Carl B Hamilton (FP):
Herr talman! Detta är en skol- och kunskapsbudget. I fokus står våra barn och barnbarn, ansvar för framtida generationer, att de ska gå ut i livet med en lätt ryggsäck av mycken kunskap. Vi måste komma till rätta med nedgången i svensk skola sedan 1970-talet. Så länge problemen i skolan finns måste åtgärder vidtas och genomförandet kontrolleras. De som föredrar passivitet inför skolans problem får vända sig till andra partier än Folkpartiet och Alliansen. Fokus i denna budget ligger på förskola och lågstadiet samt på fler och bättre lärare. Mer undervisningstid i skolan, tidigare betyg för att i god tid fånga upp barn med kunskapsproblem, lågstadielyft, förlängd skola till tio år, sommarskola för att komma i fatt, läshjälp och läxhjälp är några viktiga åtgärder. För lärare gäller en förstärkning av deras kompetens, fler speciallärare, fler förskollärare, fler lärare i matematik och naturvetenskap och högre lön för skickliga lärare. Våra barn och barnbarn ska ha haft likartade förutsättningar, varhelst i landet de bott, när de går ut i vuxenlivet. De har de inte i dag. Olikheterna talar bland annat för en starkare statlig styrning av skolan mot mer kunskap och ordning och reda i klassrummen. I varje budget, herr talman, finns det mängder av siffror om framtida bnp, sysselsättning, räntor, budgetsaldo, skatteintäkter och så vidare. Men man bör ta dessa tal med en näve salt. Glöm decimalerna i prognoser för mer än ett år framåt; de speglar mer en överdriven matematisk exakthet än en sannolikhet. Den fokusering på prognoser som man en dag som denna hör får en att undra om man tror att den som är bäst på prognoser också är bäst på ekonomisk politik. En sådan villfarelse härskar

naturligtvis inte i denna kammare. Det enda vi med säkerhet vet om framtiden är att det inte blir som i prognoserna. Det blir bättre eller sämre. Om prognoser brukade slå in till punkt och pricka kunde vi ersätta finansministrar, riksbankschefer och andra med autopiloter. Men det gör vi inte. Det viktiga är nämligen att vara flexibel, vara beredd på nya svårigheter i en framtid med ny teknik, nya konkurrenter och nya och återkommande ekonomiska och politiska kriser. Till exempel har världen det senaste decenniet fått ett jätteproblem, nämligen finansiell instabilitet. Bankkriser och statsskulder har återkommit som ett inslag i världsekonomin. Å andra sidan minskar fattigdomen snabbt i länder i Asien och Afrika. De ekonomiska beslutsfattarna ställs numera inför mer komplicerade krav och snabbt insatta åtgärder för att parera kriser, och de ska dessutom demokratiskt kunna förankra politiken. Behovet av ett fungerande internationellt samarbete blir allt större. Just därför är jag mer pessimistisk än finansministern om det kommande decenniet. Vi lever i en fundamentalt mer osäker och instabil värld än tidigare. Vi kan inte alls vara säkra på att historiska samband är lika trovärdiga i dag som de varit tidigare. Det är en svårare värld för riksbankschefer, finansministrar men även för ekonomiansvariga parlamentariker. Jag står förvisso helt bakom finansministerns betoning av överskottsmålet. Jag vill dock citera en central mening i budgeten: "Takten i förstärkningen av de offentliga finanserna bör anpassas efter läget på arbetsmarknaden och utvecklingen av resursutnyttjandet." Prognosen är att detta kan ske 2018, men det är bara en prognos. Vi vet inte om de historiska samband man använder för att göra prognoser håller numera. För väljarna i höstens val innebär detta, enligt min mening, att man ska fästa mindre avseende vid prognoser och decimaler och större vikt vid partier och koalitioner som man bedömer är omdömesgilla och kan fungera väl i kris. Vilka partier och koalitioner kommer att fungera bäst och göra minst misstag? Det bör man fråga sig. Välj alltså beprövad erfarenhet i stället för oskrivna kort och instabila regeringsalternativ - för våra barns och barnbarns skull!

anf.113 Per Bolund (MP):

Herr talman! Det har varit mycket diskussioner om överskottsmålet och det finanspolitiska ramverket här i dag. Finansministern har återkommit till det i alla sina repliker, vad jag kan se. Samtidigt kan vi se att den nuvarande regeringen har det största underskottet i de offentliga finanserna sedan överskottsmålet infördes. Det är inte jag som konstaterar detta, utan det gör Ekonomistyrningsverket i sin senaste rapport. Samtidigt som regeringens politik har lett till stora underskott fortsätter man att göra glädjekalkyler, skulle jag vilja säga, för de offentliga finanserna framöver. Man räknar med överskott på 1,2 procent av bnp år 2018. Ekonomistyrningsverket och andra ansvariga myndigheter för ekonomipolitiken räknar däremot med ett betydligt lägre sparande framöver. År 2018 - om bara fyra år - är skillnaden ungefär 35 miljarder kronor mellan de olika prognoserna. Den första fråga som jag gärna vill ställa till Carl B Hamilton är: Står Carl B Hamilton bakom överskottsmålet? Och tror han på allvar att det kommer att kunna nås med det som regeringen lägger fram? Den andra frågan är: Varifrån kommer egentligen den stora skillnaden mellan Ekonomistyrningsverket och regeringen? Räknar regeringen med skattehöjningar på 35 miljarder som Ekonomistyrningsverket inte gör? Är det detta som är skillnaden? Eller är det kanske besparingar i välfärden som ska göra att regeringen ska komma till överskott?

anf.114 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Om jag minns rätt är den stora skillnaden ganska instruktiv. Det handlar om den oro som jag gjorde mig till tolk för här, nämligen att det är skillnader i intäkten från bolagsskatten. Bolagsskattebasen är en flyktig skattebas. Den flyttar beroende på

företagens vinster men också beroende på olika skatteregler i olika länder. Det är precis en sådan del av den nya verkligheten som jag menar bidrar till att det är mycket svårare att göra till exempel budgetprognoser i dag än det var tidigare. Lättflyktigt kapital rör sig snabbt över gränserna. Jag ställer upp på överskottsmålet - absolut. Jag tror att man just i en sådan här värld, där det är mer fundamentala och svårhanterliga osäkerheter som vi har att leva med och hantera, måste ha en större buffert. Man måste ha en större beredskap för att det inte går som man har tänkt sig. Det är därför jag varnar för en övertro på prognoser. Man ska ha en stor beredskap för att det inte går som det är tänkt eller som man har räknat med. Då behöver man ett överskottsmål. I det korta perspektivet vill jag gärna understryka det som jag sade: Jag vet inte om detta går att uppfylla 2018. Det är prognoserna, men det är just prognoser. Man måste ha någonting att styra efter så att man lägger upp det längs den vägen. Om det sker tidigare - det kanske går bättre - eller senare är lite svårt att säga. Men för mig är arbetslöshet och sysselsättning A och O. Som jag sade bör takten i förstärkningen i de offentliga finanserna anpassa sig till läget på arbetsmarknaden och utvecklingen för resursutnyttjande. Det är en central mening i budgeten för min del.

anf.115 Per Bolund (MP):

Herr talman! Den meningen kan jag också ställa mig bakom. Jag tycker att det låter som ekonomisk common sense. Skillnaden mellan Ekonomistyrningsverket och regeringens prognos är lite förvånande. Det är oklart vad skillnaden består i. Vad gäller sysselsättning ligger Ekonomistyrningsverket lite högre. Men regeringen har å andra sidan inte något särskilt bra track record när det gäller att göra prognoser, så man kanske ska lita mer på Ekonomistyrningsverket i det fallet. När det gäller tillväxt är det bara några tiondelars procent av bnp som skiljer. Det är lite svårt att förstå hur Ekonomistyrningsverket kan komma fram till 35 miljarder mindre än regeringen. Om man lyssnar på Ekonomistyrningsverket kommer det att krävas förstärkningar på i storleksordningen 100 miljarder för att överskottsmålen ska nås. Jag ställer frågan till Carl B Hamilton återigen. Det finns två alternativ när det gäller att förstärka - antingen kan man göra skattehöjningar eller så kan man göra besparingar som drabbar välfärden. Min fråga är egentligen: Ska ni ta till skattehöjningar eller ska ni göra besparingar i välfärden för att nå överskottsmålet?

anf.116 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Svaret är att vi ska hålla uppe tillväxten. Det som ger en god och stabil budgetbas är att man har skattebaser och att de växer och inte sjunker ihop. Det krävs att man lyckas med den typ av överbryggningspolitik som vi har fört. Det är helt centralt. Det är därför vi har starka offentliga finanser i en internationell jämförelse; vi har lyckats hålla uppe en inhemsk efterfrågan och fått skattebaserna att växa. Därför har vi kunnat öka alla de offentliga utgifterna och sänka skatterna samtidigt. Det är inte så - som man ibland hör här i kammaren - att vi skulle ha dragit ned på välfärden och utgifterna till vård, skola och omsorg. Dessa har ökat, och vi har samtidigt kunna sänka skatten tack vare att vi har hållit tillväxten uppe. Jag kan inte precis här och nu förklara varför ESV har en annan prognos än regeringen. ESV:s huvuduppgift är inte att göra bnp-prognoser, utan det är att göra budgetprognoser. Det kan möjligen vara en fingervisning om vari skillnaden ligger.

anf.117 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Vi har en sittande regering som har gjort kraftiga nedskärningar på svenskt försvar under snart åtta år. År efter år har man i anslagen knappt gett täckning för inflationen. Man har inte gett nödvändiga anslag för materiel och personalrekryteringar.

Riksrevisionen presenterade nyligen en rapport som var förödande för regeringen, där man slår fast att försvaret lider av omfattande personalbrister vilket inverkar negativt på försvarets förmåga. Man påtalar även omfattande materielbrister som gränssättande för förmågan. Inte heller finns det planering eller resurser för att kunna ta emot hjälp från andra länder eller andra organisationer för att klara försvarsförmågan - någonting som anses vara nödvändigt för att möta ett väpnat angrepp i det här läget. Sammantaget bedömer Riksrevisionen att Försvarsmakten varken i dag eller på några års sikt kommer att nå upp till målsättningen att det så kallade enveckasförsvaret, som man har talat om, skulle vara på plats innevarande år, 2014. Enveckasförsvaret innebär att man på ett begränsat område under en vecka ska kunna möta ett militärt hot. Det handlar alltså inte om att försvara Sverige, utan ett begränsat område under en vecka. Det klarar vi inte av. Man säger att vi möjligtvis med ökade försvarsanslag kan nå dit 2023. Det är så regeringens försvarspolitik ser ut, Carl B Hamilton. Jag tar upp detta just med dig därför att det är din partiledare som har sprungit i medierna i tid och otid under den senaste tiden och på något vis försökt påskina att Folkpartiet är ett försvarsvänligt parti. Så är icke fallet. Ni har varit med och monterat ned svensk försvarsförmåga, och det får du ta ansvar för, Carl B Hamilton.

anf.118 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Det är otvivelaktigt så att svensk försvarspolitik i detta nu är i stöpsleven, om man säger så. Den kommer att ändras; det ligger i det arbete som Försvarsberedningen gör. Försvarsministern, och kanske även andra ministrar - jag tror att till och med finansministern har varit ute - har redan aviserat att vi får se till att de ubåtar som är beställda kommer på plats, kommer i vattnet och fungerar. Flygplanen ska bli fler, luftvärnsrobotar ska köpas in och fartyg i marinen ska bestyckas på ett korrekt sätt. I denna omställningsprocess är naturligtvis Riksrevisionens rapporter och analyser - det är inte bara en, och det som nu kom var en slutrapport - mycket värdefulla och viktiga. Vi får se vad Försvarsberedningen kommer fram till. Jag vill inte krypa bakom Försvarsberedningen, men från Folkpartiets sida är vi mycket glada över den omsvängning och det ökade intresset för försvarspolitiken som har blivit resultatet av den i och för sig mycket dystra utvecklingen i Ukraina och i Ryssland. Låt mig avsluta med en motfråga till Sven-Olof Sällström. Ni är mycket skeptiska till internationellt samarbete. Ni vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen. Men med det försvarsintresse som ni nu visar, tycker ni då att det vore en klok väg för Sverige att ingå i ett närmare internationellt försvarspolitiskt samarbete inom till exempel Nato? Det kan även finnas andra modeller. Är det detta ni vill? Det skulle för övrigt hålla nere kostnaderna.

anf.119 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Det tycker vi absolut inte. Med ett sådant samarbete skulle vi i Sverige riskera att dras in i en väpnad konflikt i närtid. Sverige ska ha en egen försvarsförmåga, och det är den som ni har monterat ned. Sedan vill jag säga till Carl B Hamilton att detta är läpparnas bekännelse. I dag när Anders Borg presenterade vårpropositionen hade ni nämligen chansen att ge försvaret nödvändiga anslag. Men vad har ni gjort? Jo, jag ska berätta vad ni har gjort. Det visar sig att utlandsinsatsen har blivit 1 ½ miljard billigare. Vad gör man med denna 1 ½ miljard? Tänker man omfördela dessa pengar till försvarets övriga delar, till exempel förbandsverksamheten? Nej, det har man inte gjort, utan man tar tillbaka 1 ½ miljard. Detta är alltså ingenting annat än läpparnas bekännelse. Det är en fullständig katastrof, Carl B Hamilton. Hur kan ni stå här och påstå att ni har gjort en omsvängning i försvarspolitiken? Vi står här bara några veckor efter

Putins aggressioner mot Krim och Ukraina och ni tar tillbaka pengar från försvaret, pengar som de behöver för just de investeringar som ni nyss talade om. Det är en katastrof, Carl B Hamilton.

anf.120 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Vladimir Putins politik har otvivelaktigt ändrat Sveriges säkerhetspolitiska situation. Situationen i Östersjön är allvarlig jämfört med tidigare. Vi har också nu en gasledning som lades ned för några år sedan som sannolikt är full med avlyssningsutrustning. Det är därför som regeringen nu - det förefaller som om Socialdemokraterna också mer eller mindre är med på detta och ger sitt eget bidrag - kommer att satsa mer pengar på fler fungerande ubåtar, flygplan, luftvärnsrobotar, beväpning av Gotland och så vidare. Jag tycker att det är bra, och jag är mycket förvånad över att Sven-Olof Sällström blir så aggressiv och upprörd över detta. Det verkar ju vara en åtgärd som går i rätt riktning. Men vi får väl se. Jag tycker naturligtvis att vi dessutom skulle gå med i Nato.

anf.121 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Arbetslösheten är förödande för individen men också för svensk ekonomi. Vi måste öka arbetsutbudet. För Vänsterpartiet är full sysselsättning det främsta målet i den ekonomiska politiken. Genom samhällsnyttiga offentliga investeringar ökar vi efterfrågan i ekonomin hos såväl privata som offentliga aktörer. Många av de investeringar som vi föreslår gynnar privata företag, till exempel utbyggnad av infrastruktur, byggande av hyresrätter så att arbetskraften faktiskt kan flytta dit där jobben finns och utbildning så att arbetskraften får rätt kompetens. Vi satsar också på forskning och utveckling i företagen, och vi vill slopa de två första sjuklöneveckorna för små företag. Detta skapar många nya jobb och ökar efterfrågan hos privata företag. Om skattesänkningar - 140 miljarder - hade varit lösningen på arbetslösheten då borde vi ha haft full sysselsättning i dag. En fråga till Carl B Hamilton kan vara: Behövs det 140 miljarder till i skattesänkningar innan vi når full sysselsättning med er ekonomiska politik? Vi har 77 000 fler arbetslösa i dag än när ni tillträdde, Carl B Hamilton. Samtidigt har utbetalningarna till de arbetslösa sjunkit med 13 miljarder kronor under samma tid. Ni har infört skärpta regelverk för att man ska kvalificera sig till a-kassan, och i dag får endast fyra av tio arbetslösa ersättning. När ni tillträdde var det åtta av tio. Ni har sänkt ersättningsnivåerna, och de arbetslösa betalar högre skatt. Vid en ersättning på ca 15 000 kronor i månaden, som är taket i a-kassan, betalar en arbetslös 1 200 kronor mer i skatt i månaden än en som har jobb. Ni kallar detta för drivkrafter till arbete, det vill säga att människan ska ta sig i kragen och ta ett arbete om hon vet att hon kommer att få bättre ekonomi av att göra det. Om hon inte gör det ska hon straffas. Detta tycker jag visar på en människosyn som är helt förkastlig. Men jag skulle vilja ställa en fråga till Carl B Hamilton: Stämmer det att ni ser dessa människor som är arbetslösa i dag som tärande och att den enda drivkraft som de behöver är att veta att de kommer att tjäna mer pengar om de tar sig i kragen och tar ett arbete?

anf.122 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Svaret på den frågan är nej. Men det finns samtidigt en erfarenhet från många länder under lång tid, och detta är belagt i forskning, som handlar om att om man har höga ersättningsnivåer blir intensiteten i sökandet efter ett nytt jobb lägre. Jobbskatteavdraget går på två sätt en annan väg när det gäller att komma till rätta med arbetslöshet. Det ena är att det blir mer lönsamt att arbeta än att inte arbeta. Då söker sig fler människor ut på arbetsmarknaden, och då ökar sysselsättningen. Det andra är att det ger en stimulans av efterfrågan, och det blir en större inhemsk efterfrågan. Vi har inte något utbetalningsmål. Det är inte bra om antalet utbetalade kronor i

ekonomin ökar. Det kan inte vara ett mål i sig. Sedan vill jag rätta till en del av beskrivningen av svensk arbetsmarknad som Ulla Andersson ger. Utanförskapet har minskat i varje län i Sverige. 250 000 fler personer, lågt räknat, är sysselsatta i dag än när regeringen tillträdde. Sysselsättningsgraden, det vill säga den andel som är i arbete och som har sysselsättning, har ökat i alla åldersgrupper. Den har ökat även bland pensionärer. Den har ökat bland människor i arbetsför ålder, bland dem som är unga och bland dem som är utlandsfödda. Sverige har EU:s högsta sysselsättningsgrad, och Sverige har EU:s lägsta långtidsarbetslöshet. Dessutom jobbar fler som är utrikesfödda, vilket särskilt gläder mig, och vi har kanske början på en bättre situation för de utlandsfödda i Sverige än vad vi har haft tidigare. Det är faktiskt 750 000 utlandsfödda som arbetar i Sverige i dag.

anf.123 Ulla Andersson (V):

Herr talman! När vi hade en högre ersättningsnivå i a-kassan och det var lättare att kvalificera sig hade vi lägre arbetslöshet, Carl B Hamilton. Du säger här att utanförskapet har minskat. Ja, men er modell är ju självuppfyllande eftersom det är mycket svårare att kvalificera sig till arbetslöshetsförsäkringen, och de arbetslösa får inte ersättning. Då försvinner de ut från utanförskapet. De sjuka utförsäkras, och då försvinner de ut utifrån er utförsäkringsmodell. Vi har en sysselsättningsgrad enligt arbetskraftsundersökningen som innebär att 51 000 färre i befolkningen är sysselsatta nu jämfört med när ni tillträdde. Långtidsarbetslösheten har ökat med 107 procent. Samtidigt har ni sänkt ersättningsnivåerna och gjort det mycket svårare att kvalificera sig till a-kassan. Ni bekämpar de arbetslösa i stället för att bekämpa arbetslösheten, Carl B Hamilton. Det är det som hela er politik bygger på. De arbetslösa ska vara utan ersättning så att ni kan sänka skatten för dem som har turen att vara friska och ha ett jobb, eller hur?

anf.124 Carl B Hamilton (FP):

Herr talman! Det är fel. Jag tycker att Ulla Andersson gör något som är lite olyckligt nu när hon närmast imiterar Thomas Östros som på sin tid var krisförnekare. Vi har faktiskt sedan 2006 dels haft en akut svår kris 2008-2009, dels haft en utdragen kris som har gjort att det har varit mycket svårt för de europeiska ekonomierna att komma tillbaka. Sverige har i dag EU:s lägsta långtidsarbetslöshet. Sverige har EU:s högsta sysselsättningsgrad. Fler utrikes födda jobbar. Antalet sysselsatta utrikes födda har ökat med 190 000 personer sedan 2006, och som jag sade tidigare har sysselsättningsgraden bland de utrikes födda ökat. Jag hinner inte säga något om det här med arbetslöshet. Det var ju tråkigt, för jag har en viktig poäng där. Vi får ta det en annan gång.

anf.125 Per Åsling (C):

Herr talman! Det händer att jag får frågan varför jag pratar så mycket om företagens villkor. Jag svarar alltid detsamma: Jag fokuserar på företagarna för att skapa möjligheter för andra att också tala om skolan, om välfärden och om miljön. Det är nämligen bara genom företagsamma människor som startar företag, anställer och skapar nya skatteintäkter som vi har något att fördela här i kammaren. Det är via företagen våra gemensamma resurser skapas. Den svenska ekonomin mår bra av, och är egentligen beroende av, fler och växande företag. Det känns därför väldigt bra att företräda Centerpartiet i Sveriges riksdag, för när vi i dag kan summera ytterligare fyra års allianssstyre kan vi också summera flera framgångsrika år för jobbskaparna - landets företagare. Herr talman! Låt mig göra en exposé. Sänkt arbetsgivaravgift för unga ger nya jobb. Investeraravdraget ger förstärkt kapitaltillgång. Sänkt restaurangmoms ger fler nya jobb. FoU-avdraget ger mer innovation och utveckling. Slopad

revisionsplikt ger mindre krångel och kostnader. 100 miljoner per år riktas till kvinnors företagande. Förra veckan presenterades förslag som dramatiskt sänker småföretagens sjuklönekostnader - 80 procent av alla företag med anställda kommer att få de mest fördelaktiga villkoren. Skyddet slår in redan efter cirka två sjukdagar per anställd och år, vilket minskar företagens risk. Allt detta skapar möjligheter för fler människor att få en anställning. Herr talman! Landets småföretag skapar fyra av fem nya jobb. Allra tydligast är det i småorter och på landsbygden, där utvecklingen helt och hållet avgörs av småföretagens möjligheter att verka och växa. Dessa generella och viktiga insatser kombineras med en aktiv politik för tillväxt och välfärd i hela landet. Anförda av Centerpartiet satsar regeringen nu mer än 3,2 miljarder på bredband och 700 miljoner på kommersiell service, vilket riktas till landsbygden. Landsbygdsprogrammet innehåller också rejäla satsningar på såväl livsmedelsproduktion som en grön omställning. På så sätt investeras i ett robustare Sverige där alla regioner får bättre möjligheter för boende, tillväxt och utveckling. Herr talman! Det betyder inte att vi är färdiga. Tvärtom återstår många åtgärder. Arbetet för att göra det lättare för företag att starta, växa och anställa måste fortgå, och satsningarna på tillväxt i hela landet behöver intensifieras. Ytterst är detta vad höstens val handlar om. Jag misstror ogärna mina politiska motståndares vilja att förbättra samhället, och i huvudsak råder en bred enighet kring många av de satsningar och investeringar som måste göras. Skiljelinjen finns dock, och den blir tydlig när det kommer till konkret politik. Där Centerpartiet vill underlätta och sänka kostnaderna vill oppositionen lägga nya regler och höja skatterna. En sådan politik hotar också möjligheten att genomföra den politik man i övrigt går till val på. Herr talman! Oavsett var man bor i landet har man samma rätt till en bra skolgång, en fungerande välfärd och trygghet på äldre dagar. I Skåne likaväl som i Norrbotten och i Uppland likaväl som i Jämtland byggs resurserna till välfärden av invånarna i landets 290 kommuner. Det är bara genom att skapa förutsättningar för fler människor att vara med och bygga framtidens Sverige vi får råd att göra de satsningar som vi i grunden är överens om. De stora politiska utmaningarna är inte viljan att satsa på välfärden - det är förmågan att generera de resurser som krävs. Det har varit Centerpartiets utgångspunkt i arbetet med denna vårproposition, och det är vårt budskap inför höstens val. (Applåder) I detta anförande instämde finansminister Anders Borg (M).

anf.126 Per Bolund (MP):

Herr talman! Per Åsling och Centerpartiet talar gärna om utveckling i hela landet och åtgärder för det. Man måste dock ändå se det track record som nu finns - det resultat som har blivit av åtta års alliansstyre. Tittar man på Statistiska centralbyråns siffror över utvecklingen på arbetsmarknaden ser man att arbetslösheten ökar i 20 av 21 län i vårt land. Det är bara i Stockholm den har minskat - marginellt. Tittar man i stället på sysselsättningen är det samma resultat där: I 20 av Sveriges 21 län har sysselsättningen minskat. Det är det resultat som har blivit av regeringens politik. Det kan man inte bara bortse ifrån och hålla tummarna för att det ska bli bättre framöver, utan man måste faktiskt se att den här politiken inte har lett till det resultat Centerpartiet har pratat om. Jag skulle dock vilja tala om klimatpolitik. Även på det området är det nämligen väldigt tunt; i den här budgeten har jag inte lyckats hitta några skarpa miljö- och klimatförslag. Trots att IPCC kom med sin rapport för bara några dagar sedan - en rapport som målar upp en mörk bild av de fruktansvärda konsekvenser som kommer att komma av klimatförändringarna - och trots det allvarliga läge allt fler forskare pekar på finns det inga nya klimatförslag i vårbudgetpropositionen. De förslag som finns går tvärtom åt andra hållet. Det handlar om subventioner till bensinmackar som regeringen driver igenom. Det handlar om många miljarder till nya motorvägar i

våra stadsområden, där det finns alternativ - det finns kollektivtrafik man kan använda sig av. Det handlar om nya flygplatser som ska byggas. Hur kan detta på något vis vara ett sätt att möta klimathotet, Per Åsling? Varför finns det inget förslag i den här budgeten för att möta klimatutmaningarna och minska Sveriges klimatpåverkan när det gäller utsläpp?

anf.127 Per Åsling (C):
Herr talman! Dina ingångar här stämmer inte, Per Bolund. När det gäller satsningen på miljö och klimat har Sverige varit väldigt pådrivande för att ta både ett europeiskt och ett internationellt ansvar, och det är av stor betydelse att Sverige intar den positionen. Klimatfrågorna måste nämligen lösas mellan länder, och vi måste se till att många är med och bidrar. Det ligger i allas intresse att se till att så är fallet. När det gäller de satsningar regeringen har gjort har vi ändå satsat historiskt mycket på en energiomställning för att på så sätt möta klimatutmaningarna. Aldrig tidigare har det varit en så stor produktion av förnybar energi i Sverige. Vi har ju lyckats ställa om politiken. Om du går tillbaka, Per Bolund, och tittar på vad du förmådde göra under din tid i Näringsdepartementet - före 2006 - tror jag att du blir ganska missnöjd med det resultatet. Jag är nöjd med att vi sedan 2006 har ökat vindkraftsproduktionen från 1 terawattimme till över 10 terawattimmar. Jag tycker att det är väldigt tillfredsställande att bioenergin har blivit vårt största energislag och att vi på så sätt har kunnat fasa ut oljan och minska kärnkraftens betydelse. Jag tycker att regeringen har gjort mycket på det här området.

anf.128 Per Bolund (MP):
Herr talman! Jag delar inte den bedömningen, och det finns väldigt många andra som också är bekymrade över den väg som Sverige håller på att ta. Regeringen kan inte ens bestämma sig för om det är kärnkraft eller förnybar energi som är framtiden. Om man inte ens kan bestämma sig för en sådan sak och vara tydlig är det inte så konstigt att energimarknaden inte vågar göra de stora investeringar som är nödvändiga för att vi ska få ett hållbart till hundra procent förnybart energisystem. När vi samarbetade med Socialdemokraterna fick vi igenom aktiva styrmedel som gjorde att vi styrde ekonomin i en grön riktning. Bland annat lyckades vi fasa ut villaoljan, vilket fick upp innovationskraften när det gäller alternativa uppvärmningsformer som pelletseldning eller till exempel bergvärmepumpar som nu exporteras i global skala. Det är bekymmersamt att trots ett extremt akut läge i klimatsystemen kommer inga åtgärder från regeringens sida i denna regeringens sista budget. Centerpartiet tycker ju om att tala om att man är miljörösten i regeringen, men med detta track record är snarare Alliansens gråaste röst eller kanske Alliansens tystaste röst ett mer riktigt namn.

anf.129 Per Åsling (C):
Herr talman! Jag hoppas att jag inte får epitetet tystast nu när jag i alla fall talar här. Du svartmålar, Per Bolund, och det vore ju förvånande om du inte gjorde det för att på så sätt få mer fokus på din egen politik. Sedan kan man tycka att det är mer eller mindre riktigt. Vi har sett till att vi i den budget som ligger i dag för 2014 gör ordentliga satsningar på solenergi. Vi fortsätter att stimulera miljöbilssatsningarna genom att göra det både billigare och enklare att köpa miljöbilar och att samtidigt byta från fossilt bränsle till miljöriktigt bränsle. Och i den ändringsbudget som ligger på bordet i dag finns det en ordentlig satsning i landsbygdsprogrammet just på en grön omställning.

anf.130 Ulla Andersson (V):
Herr talman! Det jag undrar över är varför Centerpartiet aldrig talar om kvinnors livsvillkor och varför Centerpartiet har varit med och försämrat dem så mycket. Vi kvinnors ständiga dubbelarbete med huvudansvar för hem och barn, lönearbete och en ekonomiskt utsatt

situation påverkar hela våra liv. Vi har i genomsnitt 3,6 miljoner lägre inkomst under ett liv än män. Kvinnors hälsa i dag är mycket sämre än mäns, och därför är kvinnor mer sjukskrivna än män. Tacken för det från er sida är en sjukförsäkring som inte går att lita på. Man vet över huvud taget inte om man får vara sjukskriven eller om den administrativa tidsgränsen ska slå till och slänga ut en ur sjukförsäkringen. De förändringar som ni har genomfört med en stupstock ger sänkta ersättningsnivåer och har lett till 75 000 utförsäkrade, varav en majoritet är kvinnor. Sett över ett liv är en kvinna sjukskriven med sjukpenning ungefär 160 fler dagar än en man, och de senaste tre åren har det skett en fördubbling av antalet långtidssjukskrivna kvinnor. Ni har för oss kvinnor och även män som är sjuka sänkt ersättningsnivåerna och infört administrativa tidsgränser för hur länge man får vara sjuk, och ni låter sjuka människor betala högre skatt. Vid en inkomst på 15 000 kronor betalar en sjuk 1 200 kronor mer i skatt per månad än en som är frisk och har ett jobb. Så ser Centerpartiets politik ut. Under er regeringstid har inkomstskillnaden mellan kvinnor och män ökat med 40 procent eller 18 000 kronor per år. Samtidigt ser vi hur den relativa fattigdomen bland kvinnor har ökat kraftigt. Varför för Centerpartiet en direkt kvinnofientlig politik, Per Åsling?

anf.131 Per Åsling (C):

Herr talman! Centerpartiet har tillsammans med övriga allianspartier gjort tydliga satsningar på kvinnors villkor. Vi har gjort det inom offentlig sektor och inom privat sektor. Vi satsar väldigt mycket på att underlätta för kvinnor att ta steget att bli egna företagare. Vi gör det i den budget som läggs fram i år, och det har vi gjort på olika sätt hela tiden sedan 2006. Maud Olofsson är den som i mångt och mycket har varit drivande för att skapa nya möjligheter för kvinnor att förverkliga sig själva och sina drömmar att starta företag. Det är ett arbete som har gett resultat. Allt fler kvinnor har nu möjlighet att ta steget och bli egna företagare. Satsningen på att tillåta privata företag inom vård- och omsorgssektorn är också ett sätt att låta fler kvinnor få möjlighet att satsa på egna företag. Det stämmer inte att vi skulle driva en politik som skapar sämre förutsättningar för kvinnor, Ulla Andersson.

anf.132 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Det är färre anställda i välfärden i dag än när ni tillträdde om man ser till andel per befolkning. Det säger något. Det är till exempel färre anställda i äldreomsorgen som slår väldigt hårt mot oss kvinnor. Ni har sänkt ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen, och en majoritet av dem som är sjukskrivna är kvinnor. Ni har sparat väldigt mycket pengar på åtstramningarna i sjukförsäkringen och de sänkta ersättningsnivåerna. Man skulle faktiskt kunna säga att sjuka kvinnor har fått betala skattesänkningarna för högavlönade män, och det är en politik som är helt förkastlig. Hur kan då inkomstskillnaderna ha ökat med 40 procent under er tid, om ni nu är så fantastiska? En inkomstskillnad på 18 000 kronor har ni medverkat till. Varför ska hårt arbetande, dubbelarbetande kvinnor som sliter ut sig straffas ekonomiskt när de blir sjuka och inte ens ha en sjukförsäkring som det går att lita på? Dessutom ska vi straffbeskattas, Per Åsling.

anf.133 Per Åsling (C):

Herr talman! Ulla Andersson målar upp en bild som inte stämmer med verkligheten. När det gäller de förändringar vi har gjort på socialförsäkringsområdet har vi sett alla människor som en tillgång och resurs. Vi har ändrat systemet för att låta sjukskrivna människor komma tillbaka in i arbetslivet eller få möjlighet till annan kvalitetsverksamhet. Behandlingskedjan bygger ju på att inte sjukskriva människor utan låta människor få möjlighet att komma tillbaka. De satsningar som vi har gjort på det ekonomiska området

bygger på att allt fler människor ska komma från utanförskapet in i arbetslivet. Det är mycket viktigt för att även kvinnors möjligheter ska förbättras. Fler i arbete är det bästa sättet att skapa ett jämlikt samhälle och låta både män och kvinnor få bättre förutsättningar.

anf.134 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Låt oss så här mot slutet av mandatperioden göra ett bokslut över vad den sittande regeringen har gjort bra och vad den gjort dåligt under de snart åtta gångna åren. Jag kanske ska förvarna om att det kommer att bli rätt ensidigt. Först och viktigast är att ni fullständigt har misslyckats med jobben. Arbetslösheten har sedan ni tog makten ökat från 6,1 procent till 8,5 procent, enligt SCB:s senaste arbetskraftsundersökning. Enligt samma undersökning har långtidsarbetslösheten ökat från 25,5 procent till 30 procent och ungdomsarbetslösheten från 18,4 procent till 25,8 procent. Sysselsättningsgraden har minskat från 65,8 procent till 64,7 procent. I den mån antalet sysselsatta har ökat - här brukar framför allt Moderaterna gärna lyfta fram att det är fler som jobbar i dag än 2006 - har det enbart gjort det därför att befolkningen har ökat ännu mer. Det vill säga att det är en lägre andel av befolkningen som jobbar i dag, Anders Borg. Det verkar delar av regeringen och Alliansen ha svårt att ta till sig, men så är det. Inom vården ser utvecklingen inte mycket muntrare ut. Antalet vårdplatser har minskat sakta men säkert år från år, från 2,9 per 1 000 invånare 2006 när alliansregeringen tog över till 2,6 enligt den senaste tillgängliga siffran från Sveriges Kommuner och Landsting. Det låga antalet vårdplatser, faktiskt lägst i Europa, gör att människor bokstavligt talat dör i vänta på rätt vårdinsats - i Sverige 2014. Försvarsmakten är om möjligt i ännu bedövligare skick. Det berömda enveckasförsvaret där vi kan försvara en bestämd punkt av riket under en vecka skulle ha varit på plats i år. Möjligtvis är vi där 2023, kanske senare. Men låt oss komma ihåg att ett enveckasförsvar när det är på plats ingalunda kan försvara Sverige. Våra skolelever som en vacker dag ska ta över detta en gång fantastiska land - i dag något mindre fantastiskt men ändå bra - har en diger uppgift framför sig. Enligt den senaste PISA-rapporten har Sverige den absolut sämsta utvecklingen av samtliga OECD-länder, Anders Borg, inom viktiga kunskapsområden som matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Det går inte att skylla på Socialdemokraterna längre. Ni har haft makten i snart åtta år. De som går högstadiet i dag gick på lågstadiet när ni tog makten. De som går på gymnasiet gick i trean fyran. Det är ni som är ansvariga. Sverige ligger numera under OECD-genomsnittet på dessa viktiga områden. Sveriges resultat har sjunkit kontinuerligt sedan 2006. Brottsligheten breder ut sig över vårt land. Med vidöppna gränser och en nedbantad gränspolis, inte minst i dag genom ytterligare förslag på begränsat gränsskydd, frodas smugglingen och den organiserade brottsligheten i Anders Borgs och Fredrik Reinfeldts Sverige. Ni stärker den svarta sektorn inom ekonomin, den kriminella, genom punktskattehöjningar på alkohol och tobak. Den organiserade brottsligheten gnuggar händerna och gläds åt ytterligare intäkter. Har Anders Borg utvärderat hur många jobb denna åtgärd kan tänkas skapa i den kriminella sektorn? År 2006 när regeringen fick makten låg antalet anmälda brott per 100 000 invånare på 13 490 - redan det en skrämmande hög siffra. Under de senaste åtta åren har antalet ökat till 14 603 anmälda brott per 100 000 invånare. Inte ens om man använder det som Anders Borg och regeringen brukar se som sitt trumfkort, att ha ordning och reda i de offentliga finanserna, har man lyckats. Enligt Ekonomistyrningsverkets rapport från december 2013 kommer vi att ha underskott i de offentliga finanserna åtminstone fram till 2016. För 2013 konstaterar verket att underskottet är det största sedan överskottsmålet infördes för snart 20 år sedan. Jag undrar om det över huvud taget har funnits en mer misslyckad regering i modern svensk politisk historia. Jag har letat efter positiva tecken att rapportera, men

jag är ledsen, Anders Borg, jag hittar inga. Möjligtvis kan Bildtregeringen i början av 90-talet tävla om titeln. Detta säger jag som innan jag blev sverigedemokrat alltid röstade borgerligt. Men det är så jag ser på det i dag. Det enda som talar för den rödgröna oppositionen är just det att den sittande regeringen är direkt usel. Det är bara det, ingenting annat. De rödgröna har ju varken några lysande politiska alternativ som skulle råda bot på Sveriges problem eller ett trovärdigt regeringsalternativ. Tvärtom. Låt oss analysera detta alternativ också. Även om Fredrik Olovsson tror det kommer Stefan Löfven inte att kunna bilda regering på egen hand. Det tror inte heller spelbolagen. De ser alla Per Bolund som regeringsbildare och möjligtvis även Ulla Andersson. Stefan Löfven kommer att vara beroende av både ett rött och ett grönt extremistparti, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Om dessa extrema partier får gehör för sin politik innebär det ett dråpslag för den svenska landsbygden, för den svenska basindustrin och för den svenska transportnäringen. Det skulle innebära att kapital och högkvalificerad arbetskraft flydde landet. De vill nämligen straffbeskatta allt som rör sig och lite till, vilket skulle göra det orimligt dyrt att bo och verka på landsbygden. De vill avveckla kärnkraften och höja skatten på vattenkraft, vilket inte bara skulle leda till högre elpriser utan också till en osäker och slumpartad elförsörjning. Vi får helt enkelt hoppas att det aldrig slutar blåsa i Miljöpartiets Sverige. Låt oss alla hålla tummarna för det. De vill återinföra förmögenhetsskatten. Det kan låta sympatiskt, men denna skatt är direkt skadlig. Det tror jag att till och med Ulla Andersson är medveten om, men det kanske är populistiskt. De vill chockhöja inkomstskatterna, inte bara för dem som tjänar mest utan också för vanligt folk. Herr talman! Sverigedemokraterna kommer att prioritera ett antal frågor fram till valet. Inte minst kommer vi att prioritera de deltidsarbetslösas situation och villkor och rätten att få arbeta heltid. Socialdemokraterna har länge drivit frågan om möjligheten att arbeta heltid inom offentlig sektor. Trots detta har de konsekvent inte satsat en enda krona på det. Inte ens i de kommuner de har styrt under hela denna tid har de infört rätt till heltid för offentliganställda. Av de 450 000 som jobbar i offentlig sektor, framför allt kvinnor, är det ungefär 100 000 som vill gå upp till heltid. Men det får de inte för Socialdemokraterna, för det finns inte pengar. Det tycker vi är fel, och vi vill erbjuda den möjligheten. Regeringen valde en helt annan väg. De valde att försämra för deltidsarbetslösa. I stället för att kunna stämpla och få a-kassa i 300 dagar fick man bara 75 dagar. Tanken var att tvinga dem att ta heltidsjobb. Riksrevisionens rapport visar att det blev precis tvärtom. Många arbetslösa tog inte ett deltidsjobb eftersom de då fick försämrad a-kassa. Det var ett tankefel som var förödande, inte bara för jobben utan också för människors förmåga att försörja sig. Är det lyckad arbetsmarknadspolitik? Nej, det är det inte. 22,9 miljarder är ofinansierade utgifter i Anders Borgs budget. Det är inte krona för krona. EU-avgiften, som i fjol slog rekord med 37,3 miljarder, ska höjas ytterligare efter förhandlingar med EU. Dessutom gör det ensidiga frångåendet från Dublinförordningen och det permanenta uppehållstillståndet till människor som kommer till Sverige från Syrien att vi får ytterligare 19,2 miljarder i kostnader för immigration och integration under fyra år. Detta är helt ofinansierat. Herr talman! Om ungefär två veckor kommer Sverigedemokraterna att presentera sin budgetmotion som ett svar på regeringens proposition. Vi kommer då att redovisa hur vi ska adressera de problem jag har redovisat. (Applåder)

anf.135 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Sverige är det land i Europa som har de starkaste offentliga finanserna när vi väger ihop finansiellt sparande, strukturellt sparande, långsiktig uthållighet och skuldnivå. Vi har den högsta sysselsättningsgraden och en av de lägsta

långtidsarbetslöshetsnivåerna. Vår sjukvård är en av de bästa och vår äldreomsorg likaså, om man får tro OECD:s bedömningar. Vi återfinns bland de länder som har lägst andel invånare med låg materiell standard. När det gäller värderingar är vi kanske det mest frihandelsvänliga landet. Vi är ett av de mest teknikpositiva länderna. Vi är mest toleranta i synen på homosexualitet och jämställdhet, och vi är ett av de länder som har flest invandrare per capita i Europa. Alla de finländare, kineser, ryssar, polacker, balter, syrier och somalier som kommer till Sverige gör det därför att de tycker att Sverige är ett bra land att bo i. När man frågar runt om i världen uppfattar man att Sverige är ett tryggt land med hög välfärd och goda möjligheter för människor att få arbete. Är det här inte ett uttryck för att det är ett bra land vi lever i? Varför vill alla människor komma till Sverige om inte välfärden, arbetsmarknaden och ekonomin här fungerar väl? Är det inte bra att många människor vill komma till Sverige och vara med och arbeta och producera så att Sverige blir starkare? Är det i grund och botten inte så att om vi tycker att de här sakerna är bra med Sverige är det också begripligt att de här människorna vill komma hit, och är det inte därför Sven-Olof Sällström måste stå här och svartmåla Sverige? Han tycker nämligen att det är obegripligt att så många människor vill komma till Sverige.

anf.136 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! De positiva sidor av Sverige som du räknar upp - jag kan hålla med om de flesta - har regeringen inte någon påverkan på. Det regeringen har påverkan på är arbetsmarknadspolitiken, finanspolitiken, skolpolitiken och annat, och där går det allt sämre. Att Sverige är ett fantastiskt land, dock något mindre fantastiskt efter att Anders Borg och Fredrik Reinfeldt har fått härja i snart åtta år, råder det ingen tvekan om. Men det är inte regeringens förtjänst. Det ni har påverkat har gjort Sverige sämre, fattigare och mindre tryggt och säkert, och framför allt har det gjort Sverige till ett sämre land både för dem som är födda i Sverige och för dem som har kommit till Sverige. Det är så det ser ut, Anders Borg.

anf.137 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag är glad över att Sven-Olof Sällström och jag är överens om många av de här sakerna: att det är bra att Sverige har många invandrare per capita, att vi är mer toleranta vad gäller jämställdhet och i synen på homosexualitet, att vi är mer teknikoptimistiska, mer frihandelsvänliga och mer optimistiska när det gäller omvärlden. Sedan vill jag bara påpeka att sådana saker som offentliga finanser, sjukvård och äldreomsorg, där vi genomgående rankas som ett av de bättre länderna - häromdagen sade man att vi har ett av de bästa universitetssystemen i världen - är ett uttryck för att politiken fungerar väl. Den här diskussionen kokar ned till det här: Sven-Olof Sällström kan inte förstå varför så många människor vill komma till Sverige, och han vill egentligen inte att det ska komma många människor till Sverige, därför att Sverigedemokraterna inte tycker om att människor kommer till Sverige. Därför vill han ge den här bilden av att allting i Sverige är dåligt. Men det är inte så, och Sverige blir bättre av att fler kommer hit, arbetar och betalar sina skatter. Det är väl det vi är oeniga om, Sven-Olof Sällström?

anf.138 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Nu står finansministern och fabulerar, som vanligt. Det här stämmer naturligtvis inte alls. Människor kommer till Sverige för att vi har en i stort sett helt fri arbetskraftsinvandring, därför att vi, som inga andra länder i EU, ger permanent uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien och därför att vi frångår Dublinförordningen, vilket inga andra länder i EU gör, och beviljar asyl för människor som egentligen borde söka asyl någon annanstans enligt de förordningar

och avtal som du själv har skrivit under. Jag förstår varför man kommer till Sverige, och jag skulle själv också komma hit, men för svenska skattebetalare är det här ingen positiv utveckling. Ändå är det så här, Anders, att Sverige är ett fantastiskt land, men för varje dag som din regering styr det här landet blir Sverige lite mindre fantastiskt. Det är så det har sett ut de senaste åtta åren, och det tror jag att majoriteten i den här kammaren är överens om. Sverige är fortfarande ett fantastiskt land, men låt oss då se till att inte Anders Borg och Fredrik Reinfeldt får styra det här landet så mycket längre, därför att utvecklingen pekar nedåt på alla områden där de kan påverka politiken. (Applåder)

anf.139 Carl B Hamilton (FP):
Herr talman! Sven-Olof Sällström kom in på frågan om svenska skattebetalare och invandring, och detta tänkte jag ta upp här. Det har nämligen gjorts ett antal studier i Storbritannien, Sverige och i en del andra länder. I Sverige har en studie gjorts av en ung ekonom som heter Joakim Ruist som visar att om man bortser från allting annat kan man konstatera att för statens finanser är det lönsamt med migration från EU-länderna. Det finns ju andra aspekter på det här med invandring, men Sven-Olof Sällström tar upp det statsfinansiella perspektivet, och man kan se att det är lönsamt med invandring från andra EU-länder. Det beror på att de här personerna betalar skatt, tar mindre bidrag än genomsnittet, betalar arbetsgivaravgifter och inte använder barnomsorg, skola, sjukvård och äldreomsorg i samma utsträckning som andra. Jag tycker att det här är intressanta studier. Man går ned på personnivå i Storbritannien och i Sverige och ser vilka kostnaderna och intäkterna är. Min fråga till Sven-Olof Sällström är: Om invandring från andra EU-länder är statsfinansiellt lönsamt, ändrar det på något sätt Sven-Olof Sällströms inställning till invandring, eller är det här argumentet egentligen bara ett skalkeskjul för en negativ inställning till invandrare som egentligen inte har med ekonomi att göra utan har andra bevekelsegrunder?

anf.140 Sven-Olof Sällström (SD):
Herr talman! Herregud, Carl B Hamilton! Någon koll på vilken politik vi står för måste man ha om man tar en debatt i Sveriges riksdags kammare. Om du läser gamla protokoll från debatter och motioner och liknande ser du vad vi säger. Vi har sagt att vi inte har problem med att det kommer människor från övriga EU eller Europa och jobbar i Sverige. Vi har inget problem med att svenskar åker ut och jobbar i Madrid, London eller Paris. Det enda vi säger är att de som kommer till Sverige ska ha samma villkor som svenskar. Det ska vara svenska löner, svenska arbetsmiljöregler och svenska arbetstidsregler. Vi ska inte ha utstationerad arbetskraft i Sverige som kommer hit och jobbar för betydligt lägre löner, rena slavlönerna, för att köra svenska åkeriers lastbilar eller jobba på svenska byggen under vidriga förhållanden, utan skyddsombud och utan säkerhetsskydd. Nej, det ska vi inte ha. Men att människor kommer till Sverige och jobbar och konkurrerar med svensk arbetskraft på samma villkor är jag inte rädd för, Carl B Hamilton. Du har inte läst på. Du har gått på mytbilden av vår politik och vad vi står för, och det är skrämmande att du inte har bättre koll än så när du tar en debatt i Sveriges riksdag. (Applåder)

anf.141 Carl B Hamilton (FP):
Herr talman! Då är vi överens, Sven-Olof Sällström, om att de här ekonomiska överväganden inte bör spela någon roll. Jag konstaterar att ökad immigration från EU-länderna är statsfinansiellt lönsamt för Sverige. Om vi bara utgår från det perspektivet ska vi naturligtvis öka immigrationen från andra EU-länder. Då är min fråga till Sven-Olof Sällström: Ska vi återinföra passtvånget? Ska Sverige gå ur Schengensamarbetet som möjliggör för människor att komma hit och

arbeta utan arbetstillstånd? Ska de som kommer hit ha arbetstillstånd, eller ska det vara fri rörlighet? Är ni för fri rörlighet?

anf.142 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Självklart ska vi införa gränskontroll och återinföra passkontroller. De som kommer till Sverige, Carl B Hamilton, är inte bara människor som kommer hit för att arbeta och försörja sig själva och sina familjer. Organiserad kriminalitet, trafficking och andra saker som vi inte ska ha i Sverige kommer också hit. Självklart ska vi ha bilaterala samtal. Vi vill, som du vet, lämna EU. Men vi kan fortfarande ha bilaterala avtal med övriga länder i Europa, precis som vi har haft med de nordiska länderna. Det är inte ett problem, Carl B Hamilton. Det löser vi. Vi ser inget problem i att människor kommer hit och jobbar och försörjer sig med samma löner, samma villkor, samma rättigheter och samma skyldigheter och betalar skatt i Sverige, men det är inte så det ser ut i dag, Carl B Hamilton. Åk ut på byggena, åk ut och kolla hur det ser ut i transportnäringen. De får löner och villkor som är betydligt sämre än för svenska arbetare. De jobbar för rena slavlöner på svenska åkerier och svenska byggen. Det är så det ser ut. Så ska vi inte ha det, Carl B Hamilton. Så ska vi absolut inte ha det. Det är din regering som ansvarar för detta. (Applåder)

anf.143 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag kan tala om för Sven-Olof Sällström att med Vänsterpartiets skattepolitik får låg- och medelinkomsttagare betala samma skatt som i dag. De som är långtidsarbetslösa, sjukskrivna eller har aktivitetsersättning kommer att få sänkt skatt. Vi straffbeskattar inte sjuka och arbetslösa, som till exempel ni gör. Däremot får banker och människor med höga inkomster bidra mer eftersom välfärden behöver mer resurser. Apropå banker tänkte jag tala en del om dem. Sveriges banksektor är drygt fyra gånger vår bnp. Den är så stor att den utgör en risk för den finansiella stabiliteten, hur strikt reglerad den än är. Storbankernas vinster i fjol var 90 miljarder före skatt. Det är ungefär dubbelt så mycket som försvaret kostar i statsbudgeten. Det är enorma belopp vi talar om, och det är vinster som har tillkommit för att staten, det vill säga skattebetalarna, ger storbankerna ett indirekt stöd som bidrar till att de själva lånar billigare och blir mindre granskade av sina långivare. Eftersom de har staten i ryggen gör de en vinst på ca 30 miljarder kronor per år enligt Riksbanken. Vänsterpartiet har föreslagit att bankerna ska beskattas hårdare än i dag eftersom de är kraftigt underbeskattade och får detta stöd. De betalar heller inte moms. Runt om i vår omvärld diskuteras förslag om att beskatta bankerna mycket hårdare - stämpelskatt, transaktionsskatt, högre arbetsgivaravgifter eller den modell Vänsterpartiet har föreslagit: att man tar upp och beskattar löner och vinster. Den modellen har också IMF föreslagit. Vår modell ger ungefär 12 miljarder mer till välfärden. Sverigedemokraterna går direkt motsatt väg. De följer i stället regeringen och sänker storbankernas skatter med 4 miljarder per år. Min fråga till Sven-Olof Sällström blir därför: Varför ska bankerna gynnas så kraftigt i Sverigedemokraternas politik, och varför ska inte bankerna bidra mer till välfärden?

anf.144 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Problemet på den svenska finansmarknaden, Ulla Andersson, är först och främst bristande konkurrens. Vi har fyra storbanker som är utsatta för alldeles för dålig konkurrens. Detta innebär att om vi lägger ytterligare pålagor med skatter på de fyra storbankerna kommer dessa pålagor i de allra flesta fall att flyttas till konsumenten. Det kommer inte att drabba aktieägarna, Ulla Andersson. Den bristande konkurrensen inom svensk finansiell sektor måste vi lösa på andra sätt. Jag vill i det här läget inte lägga ytterligare pålagor på de svenska hushåll som till exempel står med stora

bostadslån. Det kommer att slå dubbelt. Det slår naturligtvis direkt mot deras privatekonomi men också mot deras köpkraft och tillväxten i svensk ekonomi. Nej, Ulla Andersson, den bristande konkurrensen inom svensk banksektor, som är huvudorsaken, måste vi komma till rätta med på andra sätt, inte genom att beskatta banksektorn hårdare än i dag. Jag tror inte på Ulla Anderssons lösning.

anf.145 Ulla Andersson (V):
Herr talman! De flesta tror att bankerna både behöver bidra mer och beskattas hårdare för att få en starkare finansiell stabilitet. Vi har lagt fram många förslag för att öka konkurrensen på bankmarknaden. Sverigedemokraterna har hittills röstat emot vartenda förslag och har inte lagt fram något eget alternativ. Med vår modell tvingas bankerna att förhandla med bankkunderna utifrån reporäntan och att redovisa varje enskilt påslag, som de dessutom måste komma överens med bankkunderna om. Denna modell har man i Finland, och den har lyckats väl. Det blir alltså svårt att påföra bankkunderna den ökade beskattningen. Jag tycker att det är märkligt att ni i stället går en annan väg och sänker storbankernas skatt med 4 miljarder per år. Varför? Varför är det så viktigt att dessa banker, som du säger inte har någon konkurrens, ska få sänkt skatt med Sverigedemokraternas politik? Skulle inte de pengarna behövas till välfärden i stället?

anf.146 Sven-Olof Sällström (SD):
Herr talman! Återigen: Huvudproblemet är den bristande konkurrensen i svensk banksektor, Ulla Andersson. Dina skattepålagor drabbar inte aktieägarna utan kommer att drabba de svenska konsumenter och bolånekunder som du säger dig värna om. De kommer att få de ökade pålagorna på sina räntor, ingenting annat. Det är just på grund av att det finns en bristande konkurrens i banksektorn. Det vill jag absolut inte medverka till. Det finns andra sätt att komma till rätta med detta. Vi får kanske arbeta gemensamt för att ta fram förslag för att öka konkurrensen i svensk banksektor. Det är inte något bra förslag, Ulla Andersson, och jag ställer mig absolut inte bakom det.

anf.147 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Nu råder det ingen tvekan, Sven-Olof Sällström: Du och Sverigedemokraterna har varit väldigt tydliga med att ni kommer att stödja en annan regeringsbildning vid en eventuell vågmästarroll i valet. Det framgår tydligt av det du står och säger. Det är ett bra statement och bra för väljarna att veta vad som gäller och vilka du stöder. Men min fundering handlar inte om det. Jag har varit inne och läst på er hemsida och synat era skrivningar om hur ni ser på människan. Så här skriver ni i början: "Varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och varje människa har rätt till frihet, självbestämmande, trygghet, gemenskap samt de basala andliga och materiella grundförutsättningar som krävs för att kunna leva ett värdigt liv." (SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD): Det är väl bra skrivet?) Det låter trevligt och fint. Lite längre ned skriver ni så här: "Vårt alternativ till mångkulturalismen är en återgång till en gemensamhetsskapande assimilationspolitik liknande den som rådde i landet fram till år 1975, där målsättningen är att invandrare skall ta seden dit de kommer och på sikt överge sina ursprungliga kulturer och identiteter för att istället bli en del av den svenska nationen." Vad det var ni skrev? Jo, att varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och att varje människa har rätt till frihet och självbestämmande. Det finns också skrivningar om att ni ska ta bort allt statligt och kommunalt stöd som skulle kunna uppmuntra till att invandare av olika skäl skulle uppleva sin kultur. Men den syn ni försöker ha på människan och människovärdet stämmer inte alls

överens med de texter ni skriver längre ned. Jag hänger inte med i hur ni resonerar. Kan du berätta?

anf.148 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Det gör jag så gärna, Anders Sellström. Detta var i och för sig ett väldigt märkligt inlägg i en budgetdebatt, men jag tar det ändå om herr talmannen tillåter. Jag står självklart för båda skrivningarna. Det är väl inget motsägelsefullt. Det står var och en fritt om man vill komma till Sverige och assimilera sig eller inte. Man har ett fritt val att bosätta sig någon annanstans om det inte passar. Det är helt enkelt så, Anders Sellström, att vi som svenskar i nationen Sverige naturligtvis har rätt att sätta upp våra regler för medborgarskap, vilka som ska komma hit eller inte och hur vi ska leva i det här landet. Det inskränker inte för människor som inte ska bosätta sig eller leva i Sverige. De väljer att leva sina liv. Det är de självklart fria att göra. Vi har självfallet rätt att se om vårt eget hus, precis som du har rätt att neka eller släppa in någon i ditt dem. De får rätta sig efter dina regler i ditt hem. Det har vi rätt att göra även i Sverige. Det är inget konstigt med det, Anders Sellström. Om någon vill leva precis hur de vill någon annanstans har jag ingenting emot det, men här i Sverige har vi som bor här, är medborgare och har rätt att rösta, bilda partier och föra opinion rätt att bilda regler för vår nation och för hur vi vill verka inom den och ha samspel mellan människor. Det är inga konstigheter. Precis så är det.

anf.149 Anders Sellström (KD):

Herr talman! "Varje människa har ett grundläggande och okränkbart värde och varje människa har rätt till frihet, självbestämmande, trygghet, gemenskap" - självfallet följer man de lagar och regler som finns i vårt land. Men er portalparagraf inskränker människors utlevande av sin kultur, oavsett om den är amerikansk, tysk eller från Iran eller Irak. Texterna på er hemsida håller inte ihop. De stämmer inte överens. Hela er politik syftar till att underminera människovärdet genom att ställa grupper av människor mot varandra. Det är här den stora genomgående skillnaden finns mellan hur vi i politiken ser på människor och deras möjligheter att få verka i sin egen kultur och leva ut den i frihet. Att man ska följa svenska lagar och regler är vi fullständigt överens om. Men detta är en stor skillnad i er politik, och det är den du vill föra fram i den ekonomiska politiken, Sven-Olof Sällström. Därför pratar vi aldrig samma språk när vi diskuterar den ekonomiska politiken kopplat till er syn på människovärdet. Där är den stora skillnaden.

anf.150 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Spring inte i väg nu, Anders Sellström! Nu är du inkonsekvent. Självklart ska de följa lagar och regler. Det säger du själv. Men det är vi här i kammaren som har mandat från medborgarna och väljarna i detta land att stifta dessa lagar. Där är vi en part, och ni är en part. Sedan har alla som vill bo i Sverige att förhålla sig till detta. Jag är helt övertygad om att du håller med om den första skrivningen du läste upp, men du ska inte påstå att du tillåter alla att komma till Sverige och leva ut sina utsvävningar, oavsett vad det gäller - sexuellt eller kulturellt - och oavsett hur de ser ut. Det gör du inte. Också du sätter dina gränser och begränsar andra människors möjlighet att leva ut sina kulturer och utsvävningar i Sverige, eller hur, Anders Sellström? Det är så det ser ut. Du är inte för total frihet du heller. Jag hoppas i alla fall inte det. Som kristdemokrat borde du ha åtminstone en liten konservativ ådra kvar i dig. Det innebär att du också sätter gränser. Du står här och säger emot dig själv, Anders. Att du inte ser det är kanske det mest skrämmande med debatten, som inte var en budgetdebatt. Det ber jag om ursäkt för. (Applåder)

anf.151 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Vi är många som drabbas när girigheten blir drivkraften i den svenska välfärden. Det är gamla och det är barn som råkar i kläm. Det är de sjuka, och det är dem som tar hand om de sjuka. Och det är eleverna och deras lärare. Otryggheten i samhället ökar, välfärden vittrar sönder och samtidigt uppgår vinsterna i välfärdsföretagen till ca 9 miljarder kronor. Det motsvarar lönerna för 24 000 undersköterskor. Det är pengar som var avsedda för din och min sjukvård, mormors hemtjänst och Sixten och Aminehs skolgång. Det är girigt att plocka ut vinst på bekostnad av andras välfärd. Vi kvinnor drabbas i flera led. Det är nämligen vi som får ta över när välfärden inte fungerar. Det är vi som får gå ned på deltid och hjälpa gamla mamma. Det är dyrt att födas till kvinna. Under ett liv får vi kvinnor 3,6 miljoner i lägre inkomster än männen. Det är vi som bär välfärden på våra axlar och betalar priset när den fallerar. Vi kläms mellan bristande resurser från samhället, yrkesarbetet och huvudansvaret för det obetalda hemarbetet, för barn och för åldrande föräldrar. De strukturer som ligger till grund för orättvisan går tyvärr inte att diskutera utan att högern slår ifrån sig. När det politiska ansvaret inte tas får vi kvinnor lösa situationen bäst vi kan, alldeles efter egen bästa förmåga. Vi har kunnat läsa om hur barnmorskor i Stockholm går ned i arbetstid för att kunna garantera en säker och trygg förlossning. Av alla de som har gått ned i arbetstid eller slutat jobba helt på grund av att man måste ta hand om anhöriga äldre eller barn är ca 80 procent kvinnor. När barngrupperna är för stora "väljer" kvinnor att gå ned i arbetstid för att säkra sina barns trygghet och utveckling. När de åldrande föräldrarna inte får den omsorg de behöver, när matlådorna uteblir och den sociala samvaron inte finns där och när sjukvården inte fungerar är det kvinnorna som går ned i arbetstid för att garantera sina nära en bra omsorg. De som inte kan gå ned i arbetstid får slita ännu hårdare på fritiden. Det som borde göras av omtanke och kärlek blir i stället en nödvändighet. Samtidigt pressas de som arbetar inom välfärden allt hårdare. De ska klara av alltmer. Men resurserna är inte anpassade till behoven. Arbetstiden, orken och livet räcker liksom inte till. Det betalar vi ett högt pris för. Sjukskrivningarna ökar bland kvinnor. Med de försämringar av sjukförsäkringen som regeringen har infört kan det för många vara lika med fattigdom och otrygghet. Det är tacken för allt slit. Med regeringens politik har inkomstskillnaderna mellan könen ökat med 18 000 kronor per år. Kvinnor har dessutom lägre lön, sämre möjligheter till karriärutveckling och pensioner som det inte går att leva på. I dag är åtta av tio fattigpensionärer kvinnor. Det går dock att skapa en ekonomisk politik som sätter kvinnors livsvillkor i centrum. Då behövs först och främst insikten om att skattesänkningar gynnar dem som inte behöver ta huvudansvaret för hem och barn. Det gynnar dem som har höga inkomster och som inte är beroende av vård, skola och omsorg för att deras liv ska fungera. Skattesänkningar gynnar i huvudsak högavlönade män. Det är precis den politik som har förts de senaste åtta åren. 140 miljarder i skattesänkningar har inte lett till ett tryggare och friare samhälle. Det har inte lett till lägre arbetslöshet, högre sysselsättningsgrad och bättre välfärd. Sämre trygghetsförsäkringar skapar inte fler jobb eller friskare människor. De skapar enbart otrygghet. Höjd skatt på snus är inte lösningen på välfärdens underfinansiering. Vi ser ett samhälle växa fram som präglas av orättvisor, otrygghet och brist på framtidstro. Om skattesänkningar vore svaret på den skyhöga arbetslösheten skulle vi ha haft full sysselsättning i dag. I stället har vi massarbetslöshet. Men med en ekonomisk politik som tycks hämtad ur 90-talets ungmoderata teorier är det kanske inte konstigt att verkligheten inte stämmer överens med kartan. En stark ekonomi byggs inte med skattesänkningar för de rikaste. Ett starkt samhälle byggs inte med växande ojämlikhet eller där man bekämpar de arbetslösa i stället för arbetslösheten. Vi kan dock välja en annan väg. Vi kan bygga ett

samhälle där vi tar ansvar för varandra. Vi kan sätta solidaritet och omtanke före girighet. Vi kan använda skattepengar till välfärd i stället för vinster. Och vi kan ge förskolor och fritidshem resurser så att pedagogerna hinner med varje barn. Det går också att garantera kvinnor en trygg och säker förlossning. Och det går att bygga en äldreomsorg där personalen har tid att sitta ned och fika med de gamla, möta deras behov just där och då. Vi kan se till att vi har sjukvård med tillräckligt med personal och vårdplatser. Och det går att göra försäkringar som ger ekonomisk trygghet för den enskilde även när olyckan har varit framme. Det är ett val som vi gör - ett politiskt val, ett val av vilken sorts samhälle vi vill ha. I ett sådant samhälle har inte riskkapitalister, holdingbolag, skattesnurror, ränteavdrag och konkurser något i välfärden att göra. Så skapas ingen trygghet, ingen frihet. Välfärden ska inte vara till salu. I ett sådant samhälle kastar inte staten bort sina pengar på ineffektiva reformer. Vi har inte råd med skattesubventionerade hamburgerjobb som kostar 1 ½ miljon kronor styck, eller nedsatta arbetsgivaravgifter där varje eventuellt nytt jobb kostar ännu mer. Vi har inte råd att skattesubventionera privat städning två gånger som vi gör i dag. Vi har inte råd att sänka skatten för bankerna. Det finns investeringar och effektiva reformer som skapar fler jobb. Det är det pengarna ska användas till. Vi vill se en ekonomisk politik för full sysselsättning där den sociala dumpningen på arbetsmarknaden får ett slut. Då krävs det att vi prioriterar offentliga samhällsnyttiga investeringar i stället för ständiga skattesänkningar. Det är en ansvarsfull ekonomisk politik som inte bygger på omslag i vädret och teoriböcker utan på beslut som förankras i tillgänglig kunskap och som har effekt i människors vardag. Vi kan bygga hyresrätter så att de unga kan flytta hemifrån till egna bostäder i stället för att sova på soffan hos kompisar eller släktingar eller flytta runt på andra- och tredjehandskontrakt. Det kan inte vara meningen att man som ung i dagens Sverige ska behöva bli expert på att bo i kappsäck. Med statliga investeringsstöd kopplade till hyresnivåer kan bostadsbristen byggas bort. Med upprustningsstöd för hyresfastigheter kan många lägenheter rustas upp och bli energieffektivare utan att hyresgästerna behöver flytta på grund av kraftigt höjda hyror. Det skapar nya byggjobb, och människor kan flytta dit jobben finns. Herr talman! Sverige når inte 14 av 16 miljö- och klimatmål samtidigt som FN:s klimatpanel konstaterar att vi måste ställa om till 2020 om vi ska klara det här. Då behövs politiskt ansvarstagande, och då kan vi inte fortsätta sälja utsläppsrätter som vi har arbetat in till amerikanska banker. Vi behöver en energiomställning där energieffektivisering i bostäder, industri och lokaler är centralt men också omfattande satsningar för att göra järnvägen till ett alternativ till bil och lastbil med billigare priser, bättre underhåll och utbyggda spår. Kollektivtrafiken behöver byggas ut och försök med avgiftsfri kollektivtrafik införas. Det behövs också ett statligt långsiktigt riskkapital för att främja teknikutveckling och nya företag och därmed nya jobb. I Sveriges storstäder, som här i Stockholm, skulle vi kunna satsa på förnybar energi och sätta solceller på i stort sett vartenda tak. Vi är beredda att göra det. Och vi vill göra det tillsammans med dem som vill vända utvecklingen. Vi gör det redan runt om i landet. Vi genomför rätt till heltid, avskaffar fas 3 och erbjuder i stället jobb till kollektivavtalsenliga löner. Vi blir miljöbästa kommun, satsar på att ge ungdomar jobb, erbjuder avgiftsfri kollektivtrafik och ger kvinnojourer ekonomiska möjligheter att fortsätta sin verksamhet. Och ja, just det: Vi styr dessutom landets mest välskötta kommun. Vi gör det för att vi vet att solidaritet, jämlikhet och omtanke är bättre än ett samhälle där pengarna blivit målet i sig. Vi gör det för att vi vet att det fungerar i praktiken och gör skillnad i människors liv. När vi lägger fram vår ekonomiska politik är det för att vi vet att det kan göras bättre. En ansvarsfull budget håller ihop landet. Den prioriterar människors behov framför girighet och

utdaterade nyliberala teoribyggen. Vi vill använda varje skattekrona så att den kommer till nytta för dem som betalar. Vår ekonomiska politik går ihop på papperet, och till skillnad från regeringens fungerar den också i verkligheten. Det är en politik för en välfärd att lita på, en politik där välfärden inte är till salu. (Applåder)

anf.152 Finansminister Anders Borg (M):

Herr talman! Jag har egentligen bara en fråga till Ulla Andersson. Det är samma fråga som jag ställt till Fredrik Olovsson och Per Bolund men som ingen av dem velat svara på, nämligen: När kommer beskedet om hur ett rödgrönt regeringsalternativ ska se ut och kommer ett sådant att upprätthålla överskottsmålet? Ulla Andersson har begärt replik på både Fredrik Olovsson och Per Bolund och på det sättet visat hur tydlig splittringen bland de rödgröna är. Det gäller viktiga frågor för väljarna. Vi har i Europa facit för vänsterregeringar. I Italien har de ett väljarmandat, ett budskap före valet, och nu sänker de skatter och avreglerar arbetsmarknaden. I Frankrike vinner de valet genom att lova allt till alla. Nu står de med en strukturpolitik som kört in i väggen. I Danmark lovade de att regera med ökade offentliga utgifter, och nu ligger de kvar och har begränsningar på exempelvis arbetslöshetsförsäkringen. Alla vänsterregeringar i Europa får kasta ut valmanifestet och svika de besked de gett eftersom vänsterpolitiken inte är realistisk. Med de opinionssiffror vi nu har och med fem månader kvar till valet, då Per Bolund och Fredrik Olovsson ska inta ministerposterna ihop med Ulla Andersson, är det väl alldeles uppenbart att väljarna måste få någon typ av besked om vart partierna är på väg. Vänsterpartiet har sin rätt till heltid, sin arbetstidsförkortning, sitt pensionssystem, 10 miljarder ytterligare i bidragshöjningar, vinster i välfärden, arbetsrätten, försvaret, lärarlönerna, arbetskraftsinvandringen, vapenexporten, EU-samarbetet, betygen, RUT, ROT, Förbifart Stockholm, de östliga förbindelserna - vi kan hålla på hur länge som helst och räkna upp alla viktiga och centrala frågor där vänsterpartierna vägrar att lämna besked. Som sagt, jag är rätt säker på vad slutsatsen blir. Man överger överskottsmålet, och jag tror att det är precis det Ulla Andersson skulle välkomna att man gjorde.

anf.153 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Det är ju så, Anders Borg, att du i praktiken redan har övergett överskottsmålet. Utifrån en demokratiprincip hade det varit bra om vi skulle ha fattat beslut om det i Sveriges riksdag. Om er politik fungerat så att försämringar i socialförsäkringssystemen skapade fler jobb hade vi haft full sysselsättning i dag. Om det vore så att sänkta skatter bekämpade arbetslösheten skulle vi ha haft full sysselsättning i dag. Ni har sänkt skatterna med 140 miljarder hittills. Hur mycket mer ska vi sänka skatterna innan vi når full sysselsättning i Anders Borgs Sverige? I dag kom Konjunkturinstitutet med sin analys av svensk ekonomi. Den visar att Anders Borgs prognoser inte alls håller. Eller så kan man säga att Anders Borgs prognoser håller men i så fall till priset av kraftiga besparingar i den gemensamma välfärden, det vill säga att man måste dra ned kraftigt på antalet anställda. För oss är full sysselsättning det överordnade ekonomiska målet. Massarbetslösheten är det stora ekonomiska problemet i svensk politik. Jag märker att Anders Borg inte gärna tar ordet arbetslöshet i sin mun, för det var väl vänstervridet ni kallade det på er stämma med glitter och konfetti, där ni hoppade med arbetskraften. Men ni glömde att när arbetskraften väl landar och vrickar foten hotas den av utförsäkring från försäkringssystemet. Till skillnad från er bekämpar vi arbetslösheten i stället för de arbetslösa. Till skillnad från er vill vi öka arbetsutbudet så att de arbetslösa kan få ett arbete. Det är gemensamt för oss tre. Vi tror på ett tryggare Sverige, ett Sverige där människorna har rätt att känna trygghet och inte behöver gå omkring och vara

oroliga för att bli sjuka eller arbetslösa. Till skillnad från er är vi också rätt överens om att vi gärna gör klimatinvesteringar för att möta klimathotet. Och vi är rätt överens om att välfärden behöver mer resurser. Det finns en gemensam bas. För vår del ser vi gärna en rödgrön regering, och jag hoppas att Anders Borg ska få söka nytt jobb.

anf.154 Finansminister Anders Borg (M):
Herr talman! Jag får en fråga: Hur vill vi göra med skatterna? Jag kan garantera Ulla Andersson att vi i valmanifest kommer att redovisa exakt vilka skatter vi kan behöva höja och exakt vilka skatter som eventuellt skulle behöva sänkas. Jag ser inte något utrymme för skattesänkningar, men krona för krona och öre för öre kommer varje del att redovisas för väljarna så att de den dag de går till valurnorna och lägger sin valsedel vet vad de får. Oppositionen redovisar inte ett enda gemensamt svar. Om det till exempel rör klimatsatsningarna är det ett budskap från Miljöpartiet och ett annat från Vänsterpartiet. Vi får inga svar beträffande Ulla Anderssons favoritfrågor - rätt till heltid, arbetstidsförkortning och 10 miljarder i höjda bidrag. Alla de löften som Vänsterpartiet ställer ut saknar täckning så länge det inte finns ett gemensamt besked. Det enda löfte vi kan lita på när det gäller Vänsterpartiet är att om de hamnar i regeringsställning kommer de att svika sina vallöften. Det beror på att man inte förbereder sig, inte är beredd att redovisa. Då får man heller inte ett väljarmandat.

anf.155 Ulla Andersson (V):
Herr talman! Vänsterpartiet kommer att redovisa hela sin politik, och det har vi även gjort hittills. Vi står för ett samhälle där människor får ersättning om de blir sjuka eller arbetslösa. Vi gör inte som Anders Borg. Det är i dag 77 000 fler arbetslösa i Sverige, men deras utbetalningar, deras trygghet, har minskat med 13 miljarder. Vi har en lägre sysselsättningsgrad, och vi har en långtidsarbetslöshet som har eskalerat. Långtidsarbetslösheten har ökat med över 100 procent. Det är ditt Sverige, Anders Borg. Samtidigt ser vi i era prognoser hur ni räknar med att utbetalningarna till vård, skola och omsorg ska sjunka kraftigt framöver. Det betyder att med er politik kommer välfärden att krackelera. Vi kvinnor kommer att få betala ett mycket högt pris för det. Vi gör det redan i dag, för våra sjukskrivningar ökar kraftigt. Framför allt ökar långtidssjukskrivningarna. Skattesänkningar har ett pris, Anders Borg. En krackelerande välfärd har ett pris. Och girigheten i välfärden har ett pris. Det får konsekvenser för barn, för gamla, för anställda.

anf.156 Carl B Hamilton (FP):
Herr talman! Jag tänkte fokusera på en av de frågor där oppositionen är djupt oense och där Vänsterpartiet redan från början "skjutit ut sig" från att vara med i regeringen. Den här diskussionen är därför lite syntetisk. Ni har nämligen sagt, Ulla Andersson, att ni aldrig kan tänka er att sitta i en regering som godtar vinster i välfärden medan Socialdemokraterna tvärtom har ett kongressbeslut på att det ska vara möjligt. I välfärdsföretagen arbetar 200 000 människor. 300 000 barn och ungdomar går i privatägda skolor och förskolor. Det finns mer än 10 000 privata vård- och omsorgsföretag av den mindre karaktären, de med färre än 20 anställda. Nu vill ni i Vänsterpartiet att de kommunala och landstingskommunala bidragen till verksamheterna dras in, vilka därmed upphör. Grunden för deras verksamhet försvinner. Jag förutsätter att Vänsterpartiet inte kommer att ersätta de privata företagen, klinikerna, förskolorna, äldreomsorgen. Ni kommer inte att ersätta ägarna till dem, vare sig det är barnmorskor eller större företag, utan ni kommer att med en omvänd - expropriation är för mycket sagt - hantering dra in verksamheterna helt och hållet. Jag vill därför fråga: Vad tänker ni göra i det kaos som då uppstår? Bara i Malmö finns det

54 friskolor. Vad ska ni göra med de eleverna? Vad ska ni göra med lärarna? Vad ska ni göra med de 200 000 anställda vilkas arbetsgivare ni avskaffar?

anf.157 Ulla Andersson (V):
Herr talman! Jo du, Carl B Hamilton, det som kommer att hända är att eleverna inte behöver gå omkring och vara oroliga för att deras skola ska gå i konkurs. Man behöver inte heller rekommendera föräldrar och barn att läsa skolornas bokslut innan de väljer skola. De anställda kommer att ha möjlighet att vara kvar, de som är genuint intresserade av välfärden och inte är där för sitt eget vinstintresses skull. De kan ombilda verksamheterna till icke vinstdrivande bolag. Det betyder att de inte kan sälja företaget vidare till vem som helst, utan det måste vara till ett icke vinstdrivande bolag, om de vill vara kvar. De får inte ta ut höga styrelsearvoden, och de tvingas att återinvestera alla pengar utom statslåneräntan plus 1 procent. De som bara är där för egen vinnings skull kommer alltså säkert att lämna verksamheten. Men vet du, Carl B Hamilton, eleverna och lärarna kommer att vara kvar. Däremot kommer det att stå något icke vinstdrivande bolags namn ovanför dörren, eller kanske Gävle kommun eller Solna kommun. Men undervisningen kommer att fortsätta. Ytterligare en skillnad är att lärartätheten troligtvis kommer att öka, eftersom de privata skolorna har mycket lägre lärartäthet, motsvarande nästan 3 000 lärare i hela Sverige. Och vet du, Carl B Hamilton, det kommer att bli fler anställda i äldreomsorgen också. Den privata hemtjänsten har långt lägre bemanning per äldre än vad den offentliga hemtjänsten har, för det är så man tjänar pengar. Med vår modell kommer pengarna att gå till det de är avsedda för: till mormors hemtjänst, till elevernas utbildning, till bra arbetsvillkor för personalen och till fler arbetskamrater. Och det är väl ändå det som är meningen. Eller tycker Carl B Hamilton att riskkapitalbolag, holdingbolag, räntesnurror, ränteavdrag, skatteplanering, skattesmitning, fiffel och bedrägerier hör hemma i svensk välfärd?

anf.158 Carl B Hamilton (FP):
Herr talman! Nu har regeringen som bekant vidtagit en lång rad åtgärder för att säkra kvaliteten. Det är den vägen man bör gå, vilket vi har diskuterat tidigare här i dag. Men Ulla Andersson har inte svar på frågan vad som händer med de 200 000 anställda. Ulla Andersson pekar själv på eleverna, som naturligtvis är ännu många fler. Vad händer med dem? Vad säger man på ett föräldramöte när skolan ska upphöra därför att det inte går att driva den på grund av att man inte längre får några kommunala bidrag? Vad säger man till barnmorskekooperativet när man drar in bidraget? Vad säger man till de mödrar som vill använda sig av dessa barnmorskors tjänster? Och så vidare. Det duger inte, Ulla Andersson, att krypa bakom riskkapitalister. Här är det fråga om tiotusentals andra företag som drivs i liten skala av några få individer. Du är svaret skyldig, Ulla Andersson.

anf.159 Ulla Andersson (V):
Herr talman! Nio av de tio största bolagen i välfärden ägs i dag av riskkapitalbolag. Sverige har till och med gått längre än USA. I USA har 14 av de största bolagen 10 procent av marknaden inom äldreomsorgen. I Sverige har två bolag, bägge ägda av riskkapitalbolag, över 50 procent av marknaden. Det är bolag som ägs av män och där män plockar ut vinsten men där kvinnor arbetar. Alla de som vill vara i välfärden av eget genuint intresse kommer att vara kvar. Kooperativen kommer att fortsätta att få skattepengar för sin verksamhet, liksom stiftelser, ideella organisationer och icke vinstdrivande bolag. Verksamheten kommer alltså att fortsätta, men därmed inte möjligheten att plocka ut vinst. Jag tror att tryggheten i

välfärden kommer att öka på det sättet. Eleverna behöver inte gå och oroa sig för att skolan ska vara stängd när de kommer dit dagen efter, och vi behöver inte oroa oss för att dementa personer ska vara inlåsta i en skrubb eller att två personer ska ta hand om 63 gamla, som på Attendos boende - Attendo, som inte har betalat en krona i skatt ännu.

anf.160 Anders Sellström (KD):

Herr talman! Vi hör nu Ulla Andersson och Vänsterpartiet tala om enorma skattehöjningar, enorma pålagor på företagen och en kraftig minskning av valfriheten. Dessutom öppnar man den statsfinansiella falluckan. Företag, människor och kapital kommer att fly landet hals över huvud. Sverigedemokraterna har en politik som liknar er politik, fast de riktar sig till en annan kundgrupp. Ni sätter fokus på utförare. Ni vill klämma åt där och jobba med att förhindra alternativ inom äldreomsorgen, hemtjänsten och sjukvården. Syftet är att slå undan benen på valfriheten. Det är politiker ska bestämma vem som ska vara utförare, inte människorna. Vi kristdemokrater sätter fokus på kvaliteten och hur vi utvecklar och följer upp den. Möjligheterna för människorna att välja skola, vårdcentral, hemtjänstleverantör och på vissa håll äldreboende är oerhört viktiga för oss kristdemokrater. Här finns en viktig skiljelinje mellan Vänsterpartiet och Kristdemokraterna. Det är viktigt att hålla isär detta. Sveriges Kommuner och Landsting är väldigt tydliga i fråga om vinster. De som har svarta siffror i sina resultatböcker, oavsett om det är kommuner eller friskolor, levererar den bästa kvaliteten till sina elever. De som förbrukar mer resurser än de fått och går med förlust har sämre resultat för sina skolelever. Varför är det ett sådant fokus på vem som är utförare och på vinster när vi borde sätta allt vårt fokus på bättre kvalitetsutveckling och utförare som vill hjälpa till att förbättra kvaliteten i vår välfärd? Varför har ni alltid fokus på utförare och inte på kvalitet?

anf.161 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Det finns en viktig skiljelinje mellan Kristdemokraterna och hela svenska folket. En majoritet av svenska folket anser att det inte är rimligt att vi leker affär i svensk välfärd. En majoritet av svenska folket tycker att det inte är rimligt att deras skattepengar ska gå till uppköp, vinster, produktion, konsumtion, löner, reklam och lokaler i privat verksamhet. Man tycker att pengarna ska gå till det de är avsedda för, och det är det vi har fokus på. Vi vill inte att barn ska behöva äta knäckebröd till frukost bara för att förskolans ägare ska ha möjlighet att öppna nya förskolor. Vi vill inte att dementa personer ska låsas in i skrubbar för att äldreboendets ägare ska ha ännu högre vinst. Vi tycker inte att folk ska sägas upp för att de larmar när de äldre inte får sin biståndsbedömda tid därför att Attendo vill tjäna ännu mer pengar. Vi tycker inte att det är rimligt med riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteplanering, skattesmitning, ränteavdrag, räntesnurror, uppköp och konkurser. Tänk om vi hade stått här för 30 år sedan och sagt att svensk välfärd skulle se ut så 2014. Då tror jag att de allra flesta hade skakat på huvudet och trott att man varit helt sanslös. Men så ser det ut i dag i ert Sverige, och det får konsekvenser. När vinstintresset kommer in blir det lägre bemanning och färre med utbildning i hemtjänsten. Det blir mer visstidsanställningar och deltidsanställningar. Det blir lägre utbildningsnivåer bland lärarna i de privata skolorna, färre lärare i de privata skolorna och så vidare. Och så blir det knäckebröd och sådant som jag inte riktigt tycker hör hemma i svensk välfärd.

anf.162 Anders Sellström (KD):

Herr talman! Om det som Ulla Andersson säger stämde skulle jag och vårt parti stå i bräschen för att tvinga ut alternativen från äldreomsorgen, skolan och sjukvården. Men Ulla Andersson drar generella slutsatser av de brister som undantagsvis finns såväl inom

den kommunala och landstingsdrivna verksamheten som bland utförare. När man gör det ger man en felaktig verklighetsbild. Svenskt Kvalitetsindex mäter årligen hur det ser ut. Betyget på hemtjänsten går upp hela tiden bland brukarna. Man blir mer och mer nöjd. De som är brukare av den svenska äldreomsorgen blir mer och mer nöjda. De som befinner sig inom sjukvården och är beroende av den blir också mer och mer nöjda. När man drar generella slutsatser av undantagen förstör man den kvalitetsutveckling som ständigt pågår och som gynnas av alternativ inom välfärdens område. Det är du emot, Ulla Andersson. Du försöker sprida en felaktig bild av verkligheten, och det får du stå till svars för en dag.

anf.163 Ulla Andersson (V):

Herr talman! När man har ett eget bolag har man en affärsidé, och då är man inte så intresserad av att sprida den vidare. Men om man har något bra i den offentliga välfärden sprider man det gärna vidare till alla andra, så att de också kan ta del av det. Anders Sellström säger att jag sprider en bild som inte stämmer. Är det då inte så att nio av de tio största aktörerna i svensk välfärd ägs av riskkapitalbolag i dag? Är det inte så att det är lägre bemanning i den privatiserade hemtjänsten än i den offentliga? Är det inte så att det är färre lärare i de privata skolorna än i offentliga skolor och skolor som drivs av kooperativ och stiftelser? Är det inte så, Anders Sellström, att visstidsanställningarna och deltidsanställningarna är vanligare i den privatiserade hemtjänsten? Det är så man gör vinst. Om 9 miljarder går till privata vinster i stället för att läggas på välfärden händer det någonting med kvaliteten, helt enkelt. Du kan stoppa huvudet i sanden hur mycket du vill, men svenska folket ser vad som händer. Jag tycker att ni ska ta och fundera ett tag över den skiljelinje som finns mellan er och svenska folket. Det kanske är så att svenska folket har rätt, Anders Sellström.

anf.164 Anders Sellström (KD):

Herr talman! Vi lever i en tid då vi som folk och land aldrig har haft det bättre materiellt. Vi har enligt internationella mätningar även tillgång till sjukvård och äldreomsorg i världsklass. Vi har sedan ett par år tillbaka äntligen lagt om kursen för vår svenska skola och stärker den nu ytterligare, i syfte att på sikt även där nå epitetet världens bästa skola. Sverige som land är oerhört påverkat och beroende av hur vår omvärld ter sig. Halva vår bnp bygger på vår export till andra länder. Trots den ekonomiska krisens stormhärjningar i vår omvärld har de av alliansregeringen uppbyggda skyddsmurarna stått pall för trycket och värnat den svenska välfärden. När den svenska exporten föll till följd av den ekonomiska krisen kompenserades bortfallet till stora delar av att alliansregeringen stimulerat den inhemska konsumtionen. Jag bävar för den situation vi skulle ha befunnit oss i om detta inte hade gjorts. Det recept för Sverige som den socialdemokratiska politiken förespråkat de senaste åren hade gått stick i stäv med den politik som tog oss igenom de ekonomiska stormarna. Det är en politik som bevisligen gynnat vårt lands välfärd och sysselsättning. Att alliansregeringen under den utdragna lågkonjunkturen kunnat föra en politik som minskat fattigdomen i Sverige är självklart en bedrift. Att i en utdragen lågkonjunktur lyckas öka sysselsättningen med över 250 000 personer är även det en bedrift. Vi lever i ett Sverige som i dag har den lägsta inkomstspridningen i hela OECD-området. Därmed har vi lyckats bryta den negativa trend som regeringar före alliansregeringen stått för. Att man kan leverera mer och mer resurser till vår gemensamma sjukvård trots en utdragen lågkonjunktur är effekten av en resultatinriktad politik. Att Sverige av biståndsorganisationen Help Age International utsetts till bästa land att leva i för alla över 60 år är ingen slump. Att sysselsättningsgraden i Sverige och Nederländerna är högst i hela EU är effekten av en jobbskapande politik. Som krydda på

moset kan vi samtidigt konstatera att Sverige är det enda land i EU som förväntas minska sin statsskuld mellan 2006 och 2014. Sverige är det land som vinner eller kommer i topp när olika internationella mätningar genomförs av det ena eller det andra slaget. Alliansregeringen går nu vidare med att envetet och oförtrutet stärka välfärdssektorerna i vårt land. Det är ett arbete som aldrig stannat av och aldrig kommer att stanna av. Det arbetet går hand i hand med dels den jobbskapande politiken, dels medvetenheten om att ett mer relevant skatteuttag av individer och företag genererar ökade skatteintäkter och mer resurser till vår välfärd. Herr talman! Vi kristdemokrater är måna om att minska barngruppernas storlek i förskolan, med särskilt fokus på de yngsta barnen. Det är självklart att det är kommunerna som har huvudansvaret för att se till att barngrupperna har en lämplig storlek. För att stödja kommunerna i det arbetet föreslår vi nu riktade resurser. Att vi även kan skapa ytterligare resurser till bättre tillgänglighet i cancervården är oerhört viktigt. Nu föreslås totalt 2 miljarder kronor extra för att förkorta väntetiderna. Satsningen ska ge snabbare vårdförlopp mellan remiss och behandlingsstart samt snabba upp fastställandet av en diagnos men även minska skillnaderna i utfall mellan de olika landstingen i vårt land. När medarbetare i ett företag blir sjuka är arbetsgivaren skyldig att betala sjuklön under de första två veckorna. För särskilt de mindre företagen är sjuklöneansvaret problematiskt. Därför förändras nu högkostnadsskyddet så att mindre företag i högre grad blir kompenserade för höga sjuklönekostnader. Herr talman! I kontrast till denna vårproposition ser vi hur oppositionspartierna nu snyltar på den av alliansregeringen framgångsrikt förda politiken. Det vi blivit vittne till i dag är en opposition som befinner sig i en spretighet av sällan skådat slag. Man vrider sina politiska axlar ur led i försöken att inte bara övertrumfa regeringen utan även varandra. I detta töcken av vidöppna statsfinansiella falluckor, bidragshöjningar, skattehöjningar och dubbel- och trippelstötar riktade mot företag, turismbransch och landsbygd vill Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet framstå som ett trovärdigt regeringsalternativ. Herr talman! Det är dags att väljarna nu noga funderar igenom vilket av de båda alternativen som är bäst lämpat att föra Sverige in i framtiden. (Applåder) I detta anförande instämde Anders Andersson (KD).

anf.165 Per Bolund (MP):

Herr talman! Det är närmast ett jubelanförande som Anders Sellström håller om hur fantastiskt allting är och hur allting är på väg åt rätt håll. Jag misstänker att ganska många som ser den här debatten och som upplever bristerna i välfärden i sin vardag har väldigt svårt att känna igen sig i Anders Sellströms berättelse. Det gäller dem som till exempel tvingas vända om på vägen till BB för att det inte finns plats eller som tvingas föda i en garderob för att det inte finns plats i förlossningsrummen. Det gäller dem som inte får en skolplats för att det är kö till skolorna och dem som har barn i en stor barngrupp på dagis. Barngrupperna har ökat i storlek. Andelen barngrupper i förskolan som har fler än 20 barn har ökat under regeringens tid från 14 procent till 18 procent. Närmare en av fem barngrupper har fler än 20 barn med Alliansens dagispolitik. Det är lite grann en kontrast mot den glädjebild som Anders Sellström målar upp, men den diskussionen får Anders Sellström kanske ta tillsammans med sina väljare i stället. Jag vill ställa en fråga om jämställdhet. Jämställdhet handlar såklart om mänskliga rättigheter, men jämställdhet handlar också om ekonomi. Det finns gott om studier - nu senast från forskarna Johanna Rickne och Olle Folke vid Institutet för Näringslivsforskning - som visar att man faktiskt ökar talangen och kompetensen i ledningsgrupper om man får mer jämställda ledningar i börsbolag. Man kan titta på utvecklingen just nu. Utvecklingen går väldigt långsamt. Allbrightrapporten, som kommer varje år, visar att det är en

väldigt avstannande utveckling. Antalet kvinnor i ledningsgrupper har ökat med blygsamma 0,7 procentenheter till 18,5 procent. Det är en utveckling som inte alls är i den takt som den borde vara. Kristdemokraterna har här gjort sig till något slags bromskloss och är väl de som mest aggressivt argumenterar emot en kvoteringslagstiftning, till exempel. Med tanke på den här forskningen och på hur viktigt det är med mer mångfald i bolagsstyrelserna undrar jag: Kan ni tänka er att ompröva den ståndpunkten, Anders Sellström?

anf.166 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Vi vinner i stort sett varenda internationell jämförelse. Man jämför och tittar på länderna och ser hur de har klarat den ekonomiska kris som har varit. Hur ser det ut om man tittar på EU? Vi ligger i topp i varenda mätning. Om vi inte vinner är vi tvåa eller trea i stort sett hela tiden. Så här skriver Mats Edman, chefredaktör på Dagens Samhälle: Få länder producerar så bra sjukvård till jämförelsevis rimliga kostnader som Sverige. Bland landets 290 kommuner finns både fantastiska och bekymmersamma skolor. Detsamma gäller omsorgen om de äldre, som över lag får fina brukarbetyg. Och vi har definitivt ingen massarbetslöshet. Så den mödosamt byggda välfärden är fortfarande ett internationellt föredöme och en potentiell exportvara. Synd bara att så många ägnar hela dagarna åt att smutskasta något som människor i andra länder avundas oss. Men skuggan faller förr eller senare på debattörerna själva. Det skriver Mats Edman, chefredaktör på Dagens Samhälle. Det pågår en smutskastning av de förhållanden som finns. Ska man mäta hur ett land fungerar, oavsett om man gör det i högkonjunktur eller lågkonjunktur, måste man relatera till hur det ser ut i andra länder. När det gäller sjukvården ligger vi i topp. När det gäller äldreomsorgen ligger vi i topp. Vi har en väl utbyggd förskola. Det är inom skolans område som vi inte har lyckats vända resultaten. Men där vände vi för några år sedan hela skutan för att just kunna uppnå världens bästa skola också. Men det handlar om den skolpolitik som vi har haft med oss sedan det regeringsskifte som varit. När det gäller i stort sett alla andra jämförelser, ekonomiska jämförelser eller välfärdsjämförelser, ligger vi i topp. Kallar du det att man hittar på, Per Bolund?

anf.167 Per Bolund (MP):
Herr talman! Jag konstaterar bara att det inte stämmer överens med min bild av hur välfärden fungerar. Tyvärr fungerar välfärden sämre på många områden. Jag kom med ett exempel: de stora barngrupperna i förskolan, som har ökat under regeringens tid vid makten. Det är intressant att Anders Sellströms budskap till dem som upplever brister i välfärden är att det är sämre i andra länder. Det är ett intressant sätt att gå in i valrörelsen och ta debatten om välfärden. Jag önskar dig lycka till med att vinna ett val med den retoriken. Jag tror att svenska folket förväntar sig att ha en bättre fungerande välfärd än vad de får med den sittande regeringen. Det är min starka övertygelse. Anders Sellström svarar över huvud taget inte på den huvudfråga som jag hade, som handlar om jämställdhet. Under regeringens tid vid makten har jämställdhetsutvecklingen avstannat på många områden. Bolagsstyrelserna är ett tydligt exempel på att det går långsammare och långsammare. Det finns ett mycket tydligt exempel på hur man kan åtgärda det som har prövats i till exempel Norge, nämligen att man kvoterar i bolagsstyrelserna. Anders Sellströms parti är väl de som har varit de kraftigaste motståndarna till det, så min fråga är: Kan ni tänka er att ompröva det, när ni ser att den politik som ni driver inte fungerar?

anf.168 Anders Sellström (KD):
Herr talman! I mitt anförande var jag tydlig med att vi oförtrutet ska jobba vidare för att förbättra vår välfärd. Tack vare att vi har det

utgångsläge som vi har kan vi få bättre och bättre effekt. Vi satsar nu 2 miljarder extra på cancersjukvården. Vi satsar pengar extra på att minska barngruppernas storlek i kommunerna, trots att det är de som har ansvaret för att hantera den politiken. Vi satsar miljarder och åter miljarder inom äldreomsorgen, med värdighetsgarantier etcetera för att komma till rätta med problem där det finns sådana. Vi jagar varje problem som uppstår i välfärden. Men vi har också förmågan att se den generella välfärdens möjligheter att finnas. Kvotering är vi emot, av den anledningen att det inkräktar på äganderätten. Sedan är vi för att det ska vara så jämställt som möjligt i fråga om många olika egenskaper i olika styrelser. Men kvotering är ett brott mot äganderätten, och därför är vi emot det, Per Bolund.

anf.169 Sven-Olof Sällström (SD):

Herr talman! Carl B Hamilton fick någon timmes förvarning när vi skulle prata försvarspolitik, men det gick inte så där lysande, om jag får säga det själv. Anders fick veta i morse i kön i caféet att vi skulle prata pensioner, så jag hoppas att du är förberedd. Den så kallade pensionsbromsen har slagit till tre gånger under de senaste fem åren. Det har berott på att inbetalningarna till pensionssystemet har varit mindre än utbetalningarna. Vi vet också att många pensionärer lever med små marginaler. Sverigedemokraterna förstår vikten av att ha ett långsiktigt hållbart pensionssystem. Vi kan inte lämna över bördan för våra pensioner på kommande generationer. Vad vi däremot inte förstår är att pensionärerna förutom ett tidvis nyckfullt pensionssystem också ska behöva betala högre skatt än övriga löntagare. Pension är uppskjuten lön och ska beskattas som lön - inget annat. I vår senaste budgetmotion satsar Sverigedemokraterna 9 miljarder mer än regeringen på att utjämna skillnaderna när det gäller skatter för pensionärer och löntagare. Det skulle ge en genomsnittlig pensionär ungefär 417 kronor mer i månaden. Vi lade dessutom till 10 procent i ökning av garantipensionerna för de allra fattigaste pensionärerna. Min fråga till Kristdemokraterna är: Är ni nöjda med det här systemet, som är så nyckfullt och också straffbeskattar pensionärerna?

anf.170 Anders Sellström (KD):

Herr talman! Tack för frågan, Sven-Olof Sällström! Vi är aldrig nöjda förrän skatten för pensionärer är lika med skatten för dem som jobbar. Som kristdemokrater är vi aldrig nöjda förrän vi har utjämnat den skillnaden. Det är en självklarhet för oss. Men vi gör det i takt med att vi har ekonomi så att vi kan klara av det. Hittills har vi sänkt skatten för pensionärer fem gånger. En garantipensionär har fått mer än en månadsutbetalning mer per år att röra sig med. Det tycker vi är bra, men vi är inte nöjda, utan vi fortsätter det arbetet. Före oss fanns det regeringar som inte visste hur man ens kunde sänka en skatt för pensionärer. Vi har nu sett till att det går. Jag säger: Det är tack vare jobbskatteavdraget som vi har kunnat genomföra skattesänkningar även för pensionärerna. Här hänger politiken ihop. På grund av att vi i en lågkonjunktur skapade mer sysselsättning, fler arbetade timmar, kommer mer resurser in i pensionssystemet. Hade vi inte gjort det hade bromsen slagit till än värre och försämrat inkomsterna i pensionssystemet för var och en än mer. Men vi har lyckats dämpa det. Trots det är vi inte riktigt nöjda med bromsen i pensionssystemet utan ser över detta tillsammans Socialdemokraterna, för att kunna hitta en väg att balansera ut den här delen. Men vi får inte glömma bort pensionssystemets konstruktion, att Alliansen tillsammans med Socialdemokraterna har gjort den för att systemet ska hålla långsiktigt. Vi har många länder som vallfärdar till oss för att titta på det pensionssystem som finns i Sverige. Sedan dyker det alltid under resans gång upp saker och ting som man måste syna, förbättra och förändra, och det är det vi gör nu med pensionssystemet. Men att överge det, kasta det över bord eller hantera det på ett mycket

annorlunda sätt vore förkastligt för det statsfinansiella läget, och det vore förkastligt också för de framtida pensionärerna.

anf.171 Sven-Olof Sällström (SD):
Herr talman! Som jag sade när jag inledde: Vi vill naturligtvis inte heller ha ett system som riskerar att undergräva och helt ruinera framtida statsfinanser - absolut inte. Vi ska inte lägga över pensionerna på våra barn och barnbarn. Men samtidigt som vi har det här nyckfulla systemet straffbeskattar regeringen pensionärerna. Det du undviker att säga, när du säger att ni har sänkt skatten för pensionärer fem gånger, är att det var ni som införde pensionärsskatten, Anders Sellström. Det var ni kristdemokrater som införde pensionärsskatten. Det var inte Socialdemokraterna eller några andra, utan det var ni. Det var absolut inte vi. Det kommer du inte undan. Det var ni som var med och tog beslut om att straffbeskatta pensionärerna. Det tycker jag är lite märkligt. Men om vi bortser från det: Vad behöver vi göra ytterligare? Vi behöver stärka pensionärerna på många sätt, till exempel när det gäller maten inom äldrevården. Mycket är bra inom äldrevården, men maten, bemanningen och liknande kommer vi att göra stora satsningar på i kommande budgetar, framför allt i höstbudgeten. Vilka satsningar vill ni se för att förbättra för Sveriges pensionärer?

anf.172 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Det är en märklig retorik som Sven-Olof Sällström använder sig av, att tala om att straffbeskatta pensionärerna. Om jag höjer din pension med 100 kronor och höjer min med 50 kronor, har någon av oss förlorat på det? Nej, vi har båda vunnit på det. Du har vunnit lite mer än jag, men båda har vunnit på det. Detsamma gäller en skattesänkning. Om vi sänker din skatt med 100 kronor och du jobbar och jag som pensionär får en skattesänkning på 50 kronor, har någon förlorat på det? Är det någon som är utsatt för en straffbeskattning? Nej, båda har ju vunnit på det, om än vi vill ändra så att båda får 100 kronor i minskad skatt. Den retorik du använder innebär att man straffbeskattar om båda får skattelättnader. Du försöker använda retoriken att man straffbeskattar den andra parten. Det är en väldigt dum retorik. Vi sänker skatterna för alla, och vi gör att alla vinner på det, om än i lite olika takt, Sven-Olof Sällström.

anf.173 Ulla Andersson (V):
Herr talman! Ni sänker skatterna framför allt för dem som tjänar allra mest. De 10 procent med högst inkomster har ju fått mer i inkomstförstärkningar än den halva av befolkningen som har lägst inkomster, det vill säga att 10 procent har fått mer än vad 50 procent av befolkningen har fått. Ökningen av den relativa fattigdomen har varit åtta gånger så stor under er tid som under åren innan. Andelen ensamstående kvinnor med barn som ligger under den relativa fattigdomsgränsen har ökat med nästan 50 procent. Andelen personer som lever i långvarig låg ekonomisk standard, det vill säga som är utan pengar så gott som ständigt, har ökat med nästan 67 procent. Så ser det ut i ert Sverige. I december månad stod du och jag här. Då slogs ni grymt för att få sänka skatten för dem med högst inkomster. Ni valde att sänka skatterna med 18 miljarder. Det var då en inkomstförstärkning på äldreomsorgen på tror jag 124 miljoner - 18 miljarder i skattesänkningar och 124 miljoner till äldreomsorgen i ökade anslag. Jag tycker att det säger en hel del. Vi kan titta på hur det ser ut i Sveriges äldreomsorg i dag. Då kan man säga att det är färre anställda än när ni tillträdde och färre anställda i hela välfärden per medborgare än när ni tillträdde. Personalen i äldreomsorgen räcker absolut inte till. De springer in, de springer ut, de lämnar äldre som törstar efter sällskap och omsorg men som personalen tyvärr inte har tid med, hur gärna de än vill. Så ser Sveriges äldreomsorg ut i dag. Det finns enorma resursbehov. Ni pratar gärna om att

äldreomsorgskvaliteten har blivit bättre, för så säger de äldre när man frågar dem. Men enligt Konjunkturinstitutet kan sex av sju äldre inte ens svara på enkäterna, för de är så krångligt formulerade. Så vad du bygger dina ståndpunkter på kan vi alltid diskutera. Men, Anders Sellström, hur ser det ut i svensk äldreomsorg i dag? Tycker du att den är tillräckligt bra? Tycker du att den håller kvaliteten, liksom?

anf.174 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Nu kommer vi in på olika begrepp som sprids om fattigdom, relativ fattigdom och annat. I Grekland, som går så dåligt, har den relativa fattigdomen minskat. Det vi mäter i EU, och som jag tycker är viktigt att hålla fast vid, är den absoluta fattigdomen. I Sverige har vi minskat den sedan 2006. Den är lägst i EU. Den var högre när du stödde Socialdemokraternas regering. Då var fattigdomen i vårt land större. Det står att läsa i vilket material som helst. Jag tycker att det är ett bra mått. Relativ fattigdom beskriver lite mer om skillnaderna i inkomster. Då kan vi gå till någon som mäter detta och se: Hur ser det ut jämfört med övriga OECD-länder? Jo, vi har brutit den uppåtgående trend som rådde när ni stödde den socialdemokratiska regeringen, då inkomstskillnaderna i landet ökade och ökade. Nu har vi bromsat den utvecklingen, och den ligger stilla. När vi räknar in välfärdens effekter och övriga inkomstskillnader är vi bäst i OECD på att ha minst inkomstskillnader. Du påstår någonting helt annat. I en ekonomi som växer kan den relativa fattigdomen öka, och det gör den också. Men i en ekonomi som krymper, där alla är förlorare, minskar den relativa fattigdomen. Då måste jag fråga dig, Ulla Andersson, eftersom du sätter så stort fokus på den relativa fattigdomen: Är Grekland ett föredöme för dig? Är det den grekiska ekonomin som vi ska värna och följa efter? Eller är det Portugals ekonomi, Spaniens ekonomi eller Italiens ekonomi? Är det den ekonomin du strävar efter att genomföra i vårt land för att minska den relativa fattigdomen? (Applåder)

anf.175 Ulla Andersson (V):
Herr talman! Till skillnad från Anders Sellström tycker jag att man har ett politiskt ansvar att fördela de ekonomiska resurserna i samhället på ett mer rättvist sätt. Det är vad det handlar om. I dag i ditt Sverige lever en miljon människor på mindre än 10 680 kronor i månaden. Det är framför allt kvinnor som har drabbats väldigt hårt, till exempel på grund av era förändringar i sjukförsäkringen där kvinnor inte längre tillåts vara sjuka fast de är sjuka. Sedan säger statsministern: Ja, de får väl lita på nära och kära, i stället för att vi ska ha trygghetssystem som fungerar när olyckan är framme. Under er tid har ökningen varit åtta gånger så stor som åren innan. Det får konsekvenser om man hela tiden väljer att sänka skatter, ofinansierat och finansierat genom neddragningarna i socialförsäkringarna. Det är 77 000 fler arbetslösa medan utbetalningarna till de arbetslösa har sjunkit med 13 miljarder. Vi hade ju en diskussion också om äldreomsorg, så du kan gärna svara på de frågorna.

anf.176 Anders Sellström (KD):
Herr talman! Ulla Andersson biter sig fast vid den relativa fattigdomen. Fortfarande verkar Grekland vara föredömet för den ekonomiska politiken i Sverige. Fortfarande är det de spanska, portugisiska eller italienska exemplen som ska gälla. Vi har inte bara satsat på att få människor i arbete - 250 000 fler personer är i arbete. Det skapar ju intäkter åt välfärden. Vi har aldrig haft så mycket skatteintäkter till välfärden. Sveriges Kommuner och Landsting har kommit fram till det resultatet, och de borde veta. Det är så vi utjämnar skillnaderna. Vi siktar in oss på bostadsbidrag till de sämst ställda pensionärerna. Vi siktar in oss på flerbarnstillägg till ensamstående

föräldrar - allt för att utjämna skillnaderna. Och nu är vi i ett läge när man har bromsat den negativa inkomstskillnadsutvecklingen som du och Socialdemokraterna drev ända fram till 2006. Gini-koefficienten, som mäter detta, har legat still sedan dess och ser ut att ligga still även framöver. Det är tack vare alliansregeringens politik, Ulla Andersson.

Sveriges riksdag
100 12 Stockholm
Telefon: 08-786 40 00

Riksdagen. Partiledardebatt. Onsdag 15 januari 2014.

anf.1 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Valåret är i gång, och jobben är valets huvudfråga. En stark ekonomi, också i kommuner och landsting, tillsammans med entreprenörer och företagande är det som ger jobb. Fler jobb och hur arbetsmarknaden förändras i vår tid är vår största samhällsutmaning. Det kanske inte är allas uppfattning. För den som just har kommit till Sverige från Syrien måste säkert andra av livets nödvändigheter komma först. Andra lever i ofrihet till följd av våld och brott. De kanske tycker att det är viktigare att våra satsningar på rättsväsendet fortsätter. Men jobben är Sveriges viktigaste samhällsutmaning. De har störst påverkan på flest. Via jobb och arbetade timmar avgörs mycket av det vi har i form av välfärdsambitioner och det vi vill göra med det goda livet. Vi ser det som vår största samhällsutmaning eftersom förändringarna nu kommer snabbt. Konkurrensen ökar, trycket ökar på automatisering och på förändrade sätt att producera både varor och tjänster. Kraven på vad en person som söker jobb ska kunna ökar hela tiden. Trösklarna stiger. Kombinationen gör det här till en mycket stor utmaning. Politiken har flera instrument, men inte alla. Det är det som ofta är frustrerande. Sysselsättningen har ökat under alliansregeringens tid vid makten. Över 200 000 jobb har kommit till, och det finns tecken på att den utvecklingen fortsätter. Det är nu de svenska hushållen som bär upp ekonomin och jobben. Alla vi som bor i Sverige, som handlar, som köper varor och tjänster av varandra, driver den svenska tillväxten. I förlängningen är det också vi som tillsammans skapar nya jobb i Sverige. Det är också en följd av flera år med höjda löner och bättre köpkraft. God ordning i svensk ekonomi har tryckt ned räntorna. Dessutom har vanligt folk fått mer kvar av sin egen lön. Vår politik har gett resultat. De senaste åren har den svaga internationella efterfrågan dämpat svensk ekonomi och arbetsmarknad, och när vi nu skriver 2014 får vi fortfarande ingen större draghjälp från omvärlden. Dessutom tilltar konkurrensen från växande ekonomier. Där är vi nu. Utmaningen för oss är att se till att fler jobb växer fram men också att jobben kommer alla till del. Många lyckas inte med det första. Andra lyckas inte med det andra, men vi måste förhålla oss till bägge fallen. Låt oss slå fast detta: Arbetslöshet handlar om andelen av den totala arbetskraften som inte har fått jobb. Och det är jobben det handlar om. Hur stor den samlade arbetskraften är spelar alltså väldigt stor roll, och vi har riktat in våra reformer på att se till att den totala arbetskraften växer. Varför är det viktigt att ha detta klart för sig? Jo, eftersom ett sätt att få ned siffran för arbetslösheten helt enkelt är att se till att arbetskraften minskar. Men det gör inte Sverige starkare. Det ger inte fler arbetade timmar. Det gäller att stärka arbetskraften och samtidigt se till att jobben blir fler. Därför har vi så tungt riktat in oss på just det här. Det är den största utmaningen för Sverige. Synen på jobb förändras. Vi har, inte minst i de offentliga verksamheterna, jobb där man ser på människor som har jobbat i tio år som nyanställda och där det inte alls är ovanligt att man stannar i många år till. Det handlar om förskolor, skolor och många andra verksamheter. Det skulle inte förvåna mig om det kommer att se ut så också i framtiden. Stabilitet, ordning och reda och långsiktigt tänkande är viktiga utgångspunkter för det. Vi har också andra delar av arbetsmarknaden där tempot höjs och där cyklerna kortas. Många unga som nu närmar sig arbetsmarknaden ser det som en naturlig utveckling. Jag läste senast i Ungdomsbarometerns nya rapport att det inte går att förutsätta att man när man går på gymnasiet tar ett beslut som sedan ska gälla hela livet. Man ställer tvärtom in sig på ett arbetsliv där det är naturligt att man byter och skiftar om. Vi måste kunna hantera båda delarna parallellt. Det är samtida

samhällsutmaningar. Men de kan inte mötas med samma resonemang och troligtvis inte med samma lagar eller regler. En viktig grund är att gå från att tänka statiskt till att tänka omställning. I en rapport från regeringens framtidskommission intervjuades människor som hade bytt väg, ibland frivilligt, ibland inte. Slutsatsen var att det går. En flygledarassistent blev sjuksköterska, och en undersköterska började inom träindustrin. Kanske behöver inte en byggarbetare som blir arbetslös fortsätta vara en arbetslös byggarbetare utan kan bli en engagerad träslöjdslärare. Möjligheten till omställning i arbetslivet är något som människor jag träffar ofta frågar om. Vad finns det för hjälp och stöd? Hur kan man uppmuntras att ta steget? Vi har, som ni vet, pratat med fack och arbetsgivare om det här. Det har gett resultat, och vi fortsätter de samtalen. Tillsammans kan vi nämligen komma fram till ännu bättre svar. Den som säger att jobben är viktigast, att det är vår största samhällsutmaning, måste också presentera för väljarna hur man ska grunda en bättre utveckling. I höstens val kommer vi att begära stöd för fem utgångspunkter för hur vi ska få fram fler jobb och större omställningsförmåga i Sverige. För det första måste vi uppmuntra alla drivkrafter till arbete - vi kan gärna kalla det för en arbetslinje - och sluta tro att arbetslinje eller drivkrafter bara gäller de som saknar jobb och inte andra. Det är precis tvärtom. Det handlar om alla människor som i hela sitt liv fattar beslut om att jobba mer eller mindre. Är det värt att utbilda sig i flera år, eller att jobba lite extra? När ska jag gå i pension? Vad får jag tillbaka om jag jobbar? Här har drivkrafter stor påverkan. I ett samhälle som är inriktat på att fler ska jobba blir det fler arbetade timmar. Det är vår idé för att bygga Sverige starkt. Det handlar om skatter och regler men också om attityder och om samtalen hemma vid köksbordet. Drivkrafterna för jobb måste vara tydliga i allt och förstärkas. För det andra ger bättre förutsättningar för handel över gränser fler jobb. Sverige är en liten, öppen ekonomi. Halva vår bnp är export. Vi handlar med vår omvärld, men den fria handeln är inte lika fri som det påstås. Den är dessutom ofta mindre öppen för tjänster än för varor. Var kommer många av de nya svenska jobben? Jo, de kommer huvudsakligen i tjänstesektorn. Alltså måste handeln bli lika fri och öppen som vi pratar om i teorin. Det handlar om frihandelsavtal med växande delar av världsekonomin men också mycket om vårt närområde, Norge och Tyskland. Det handlar om att akta sig för protektionism. När länder i Europa vill skydda de egna jobben hotas jobb i Sverige. När vi här hemma hör röster som ropar på protektionism väcker det frågor kring om de förstår hur handelsberoende den svenska ekonomin är. Vi vill värna öppenhet och frihandel. Det är sådant som ger fler jobb. För det tredje ska vi fortsätta stärka Sveriges ekonomi och säkra svensk konkurrenskraft. Sverige sticker ut i Europa. Vi är ett undantag i EU. Vi har god ordning i de offentliga finanserna, en bra investerarmiljö med låga räntor och fungerande finansiella system. Det gör oss starka. Men den internationella konkurrensen hårdnar. Vi behöver hänga med här och förstå att andra länder också utvecklar sig. De vässar kompetens och kunskap. Därför behöver vi ständigt se till att Sverige står starkt i den internationella konkurrensen. I takt med att konjunkturen förbättras ska de offentliga finanserna dessutom återföras till balans och överskott. För det fjärde ska barn och unga lära sig mer i skolan. Vi ska ha ett utbildningssystem som möjliggör omställning, som uppmuntrar människor att förkovra sig och att våga satsa på långa utbildningar och som stärker Sverige som forskningsnation. I vårt Sverige kommer barnen att få lite längre tid i skolan, lite mer tid med läraren och lära sig lite mer matte. Det är reformer som fortsätter att tydligt inrikta skolan på kunskap. Mer måste följa. Det femte är verktygslådan fylld med nystartsjobb, instegsjobb, rabatter och utbildningar samt stöd för att fler människor ska få en chans på arbetsmarknaden. Det är vad vi menar med verktygslådan. När andra talar om verktygslådan är det en politik för att dölja arbetslöshet. I

detta ligger en av våra tydligaste konflikter. Våra reformer har gjort att arbetskraften växer och att fler får jobb. Vi talar nu ofta om dem som saknar jobb, men vilka är de? Vi brukar säga att 400 000 är arbetslösa. 160 000 av dem är födda i ett annat land och nästan hälften av dem i sin tur har endast förgymnasial utbildning. En av fem har olika former av funktionshinder. Många av dem stod tidigare helt utanför arbetsmarknaden. Nu är de en del av det som vi vill åstadkomma med vår verktygslåda, att hjälpa dem att få jobb. 120 000 har en utbildningsnivå som motsvarar högst grundskola. Nästan 60 000 är över 55 år, och många av dem har varit arbetslösa i över tre år. När vi säger att jobben ska bli fler och att alla ska kunna få jobb då är det dessa människor vi talar om. I ökande utsträckning är det också människor med de förutsättningarna som utgör gruppen arbetslösa. I dag talar vi om ungefär 60 procent. Ganska snart är det 70 procent. Vår idé är att alla ska kunna få jobb, för alla behövs. Då kan vår enda fråga inte vara hur vi får fler jobb, utan hur jobben kan komma just de människorna till del. Med de här fem utgångspunkterna som grund vill jag säga att det går. Det går att få fram fler jobb med en stark ekonomi. Med den tillväxt vi skapar tillsammans, med fler människor som jobbar, med färre som står utanför, med entreprenörer och företagare, med kommuner och landsting ger vi Sverige möjligheter att blicka framåt. (Applåder)

anf.2 Mikael Damberg (S):

Herr talman! När man lyssnar till statsministern är det tydligt att valåret har inletts. Under 2014 kommer svenska folket att få lyssna till många fagra löften och nya utfästelser från de politiska partierna. Därför kan det vara värt att påminna om tre stora vallöften som gavs 2006 och 2010. Moderaterna lovade, för det första, att skapa fler jobb, men i dag är 400 000 människor arbetslösa. Det är fler än när regeringen tillträdde. För det andra lovade man att förbättra skolan, men skolresultaten sjunker nu snabbast i hela OECD-området. Sist men inte minst, för det tredje, försäkrade Moderaterna svenska folket att den borgerliga regeringen till skillnad från sina föregångare inte skulle missköta de offentliga finanserna. Nu har vi det största budgetunderskottet sedan 90-talskrisen. Faktum är att svenska folket fick en riktigt otrevlig julklapp i december när Ekonomistyrningsverket visade att underskottet i de offentliga finanserna för år 2014 växer till hela 87 miljarder kronor, 2,3 procent av bnp. Herr talman! På bara åtta år har Fredrik Reinfeldt slösat bort hela arvet efter Göran Persson och lika mycket till, förvandlat ett överskott på 65 miljarder kronor till ett underskott på 87 miljarder kronor. Det är allvarligt. Om Sveriges underskott skulle fortsätta att öka hamnar Sverige på EU:s svarta lista, i celebert sällskap med länder som Grekland, Spanien och Italien. Men framför allt försvåras nu de insatser som krävs för att skapa jobben och förbättra skolan. Ansvaret faller tungt på den nuvarande regeringen. Underskottet handlar också om moral. För bara en månad sedan stod ledamöter från de borgerliga partierna i den här talarstolen och slogs till sista blodsdroppen för ytterligare en skattesänkning för dem som tjänar absolut mest i Sverige, det i ett läge när Sverige går mot 87 miljarder i budgetunderskott. Det var tur att riksdagen satte stopp för det. Fredrik Reinfeldt! Förklara vilket ansvar du som statsminister har för att Sverige på åtta år har gått från ett överkott på 65 miljarder till ett underskott på 87 miljarder. (Applåder)

anf.3 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! När man lyssnar på Mikael Damberg inser man att nu är valåret här. Jag tackar för möjligheten att kunna påpeka att över 200 000 fler jobb vuxit fram under alliansregeringens tid vid makten, det i ett Europa hårt präglat av kris där många sett jobb gå förlorade och arbetslösheten stegra. Det har skett i vårt närområde. Mycket nära våra

gränser, i Finland och Danmark, har man helt andra typer av problem. Vi har fört en tydlig politik inriktad på att öka drivkrafterna och på att arbetskraften ska växa. Det har vi också lyckats åstadkomma. De människor som ni dolde i försäkringssystem, som ni förtidspensionerade, som ni drev bort från arbetsmarknaden var de som vi nu anstränger oss att skapa jobb till. Vi har påbörjat det viktiga kunskapsuppdraget med att få skolan att leverera bättre resultat. Det är glädjande att Socialdemokraterna i större utsträckning nu ansluter sig till mycket av den kunskapssyn och den kunskapslinje som vi ser. Senaste upptäckten var i morse genom att Mikael Damberg numera är för den yrkeshögskola som Socialdemokraterna tidigare inte såg något behov av. Sedan har vi detta med offentliga finanser. I ett Europa där nära nog alla har mycket djupgående problem med offentliga finanser sticker Sverige ut med en bättre ordning. Vi har använt de starka offentliga finanserna till att hålla uppe efterfrågan. De som internationellt bedömer Sverige säger att det har lett till mindre av jobbförluster. Den stora frågan till alla er över hela landet som följer svensk politik är: Kan ni berätta när ni senast träffade en sosse som sade att nu är det dags att spara, nu är det dags att dra ned, nu tycker vi att vi gör slut på för mycket av de offentliga resurserna? Har någon träffat en enda socialdemokrat med den uppfattningen? Nej, här lovas allt till alla! Inte en människa i Sverige har hört något annat budskap än att sossarna har råd med allt, allt ska öka, alla ska få mer. Att stå här, Mikael Damberg, ställa en replik på två minuter och få det att låta som att du legat vaken i natt och brytt dig om offentliga finanser det tänjer faktiskt gränsen för det anständiga. (Applåder)

anf.4 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Lägg märke till vilken öm tå jag trampar på! Statsministern blir arg. (Applåder) Men det är inte jag som har skapat budgetunderskottet. Det är inte jag som har sänkt skatten med 130 miljarder kronor. Statsministern försöker siffertricksa kring jobben. Det hjälper inte. Om man räknade sysselsättning på det sätt som statsministern gör skulle ju Spanien ha en högre sysselsättning än Sverige. Det håller inte. Arbetslösheten är högre än när du tillträdde, Fredrik Reinfeldt. Det är ditt arv på jobbsidan. Det handlar om ansvar. Förklara varför ni genomdrev ytterligare ett jobbskatteavdrag när underskottet i år beräknas bli 87 miljarder kronor. Det är det frågan handlar om. Ni hade en dröm, att bilden skulle bli att Anders Borg i sin hästsvans lyckas med det som ingen borgerlig finansminister tidigare lyckats med, att hålla ordning på finanserna. Nu har ni ändrat läget från 65 miljarder i överskott till 87 miljarder i underskott. Det är ert ansvar. Fixeringen heter sänkta skatter. Tyvärr kommer någon att behöva betala det. Svara därför på frågan: Vem är det som kommer att tvingas betala ert budgetmisslyckande? Är det skolan, är det jobben eller är det pensionärerna som ska betala? Vem ska du skicka räkningen till, Fredrik Reinfeldt? (Applåder)

anf.5 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag sade att jobben skulle bli valets huvudfråga. Socialdemokraterna vill nu att det ska handla om jobb och ekonomi. Jag vill bara understryka hur mycket jag välkomnar det. Det här ska vi göra till valfrågor, Mikael Damberg. Vi ska i alla sammanhang stå och diskutera vem som är bäst på att sköta offentliga finanser och svensk ekonomi. Eftersom du nu har beskrivit din syn på nationalekonomi och samhällsutveckling blir frågan lite grann vilka böcker du har läst. Du tror alltså att ekonomin inte har en växtförmåga som kopplar till arbetade timmar, hur mycket folk jobbar. Det är nyckeln. Det är när fler får jobb, när antalet arbetade timmar växer, som offentliga finanser stärks. Det vet alla kommunalråd och de som är aktiva i landsting. Det är det som avgör våra välfärdssatsningar, och det är i grunden så vi ska få bättre ordning i offentliga finanser. Vi har använt starka offentliga

finanser för att hålla uppe efterfrågan, för annars hade jobb gått förlorade. Fler hade hamnat utanför arbetsmarknaden. Vi är övertygade om att det sättet att sköta svensk ekonomi samt vår förstärkta konkurrenskraft nu kommer att göra att sysselsättningen växer. Det är i grunden så man får ordning i offentliga finanser. (Applåder)

anf.6 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Återigen visade statsministerns anförande i partiledardebatten på fullständig frånvaro av en fråga som jag tror att många svenskar, ja många på hela jorden, ser som en stor utmaning i framtiden. Det gäller klimatet och den pågående miljöförstöringen. Uppenbarligen är det inte en fråga som gjort att Fredrik Reinfeldt legat vaken i natt. Jag möter många, både unga och gamla, som är väldigt oroliga för framtiden på det här området. De säger: Alla kan göra något. Jag bidrar på många sätt, men när den nationella politiken inte levererar, när Alliansen inte vid ett enda tillfälle passar på att peka ut klimatfrågan som viktig, då kommer inte heller lösningarna från företagen, kommunerna, städerna och de enskilda engagerade människorna. Jag tänkte påminna statsministern om ett ganska viktigt löfte som han verkar ha glömt bort. När president Obama var här i Stockholm i september var ett av de viktigaste papper som Fredrik Reinfeldt undertecknade tillsammans med de nordiska statscheferna ett löfte om att inte satsa på kolkraft. Vi ska inte finansiera kolkraft i framtiden, för kolet är nyckeln och problemet i den stora klimatdebatten. Många gånger har vi hört härifrån talarstolen att det är kolet i Kina som är problemet. Men nu ökar kolutsläppen i Europa, även i Sverige. Där har statsminister Fredrik Reinfeldt ett väldigt stort ansvar. Energibolaget Vattenfall visar i sin senaste årsrapport att vi visst finansierar ökad kolkraft. Vi satsar stort på kolkraft i Tyskland. Vi satsar så stort att Vattenfalls utsläpp från kolet i Tyskland kommer att överstiga de utsläpp som hela Sverige har. Hur kommer det sig, Fredrik Reinfeldt, att du bryter löftet till Obama och att du ser till att klimatpolitiken i EU havererar genom att satsa så stort på kol i Tyskland? (Applåder)

anf.7 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag står för att jag tycker att jobben är valets viktigaste fråga. Det är synd att Miljöpartiet inte delar den uppfattningen. När vi tittar på Vattenfall bör vi notera att de CO2-utsläpp som Vattenfalls olika enheter bidrar till ökade från 0 till 100 miljoner ton per år mellan 2000 och 2006. Nu talar Vattenfall om att sänka till 65 miljoner. Detta skedde alltså under de år i början av 2000-talet då Miljöpartiet satt i Regeringskansliet tillsammans med Socialdemokraterna. I den politiska staben satt miljöpartisten Per Bolund. Det var under de här åren som Vattenfall köpte på sig kolkraften och utsläppen ökade. Där ser vi skillnaden mellan teori i en talarstol och praktik när Miljöpartiet har fått inflytande. Alla vet att det sker en omflyttning i fossilbränsleanvändningen i USA från kol till skiffergas. Jag vet inte om Miljöpartiet hyllar den typen av ändringar i användningen av fossilbränsle. För min del är jag väldigt bekymrad över detta. Det har också lett till att det finns väldigt mycket kol ute på världsmarknaden som nu trycks in i Europa. Framför allt i Tyskland, som har sagt att de ska snabbavveckla sin kärnkraft, blir det nu en tydlig övergång från kärnkraft till kolbränsle och naturgasanvändning. Det välkomnar vi inte. Vi följer de nationella mål vi har satt upp. Sverige visar att vi har frikopplat vår tillväxt från ökade utsläpp, vilket är helt centralt. Vi menar att vi ligger på den linje vi ska ligga på för att klara våra mycket höga, världsledande ambitioner när det gäller att minska våra egna utsläpp. Men vi är tyvärr inte ensamma i världen. Vi måste också få till internationella avtal med de länder som Miljöpartiet märkligt nog tenderar att hylla i partiledardebatter. Kina var det förra gången. Nu är det tydligen bättre med USA. Vår uppfattning är att det snarare är där

problemen sitter. Det är också dit Miljöpartiets sökljus borde riktas. (Applåder)

anf.8 Åsa Romson (MP):
Herr talman! I Fredrik Reinfeldts värld sker utsläppen alltid någon annanstans. De ska alltid minskas någon annan gång och av någon annan. Det är konstigt nog aldrig den sittande regeringens och statsministerns ansvar vad Vattenfall pysslar med i Polen. Det är märkligt. Men det är lätt att ha en sådan politik. Då kan man hålla anförande efter anförande här i riksdagen utan att nämna klimatet och miljön som en utmaning, inte ens som en utmaning som hänger ihop med jobben. Den hänger ihop med jobben. Det ser vi tydligt i rapporterna. Hur skulle ekonomin i Europa kunna växa och bli stabilare och hållbar till skillnad från den finansbubbla man haft tidigare, om vi inte också ser i vitögat att vi måste ställa om ekonomin så att den tjänar det framtida hållbara samhället? Det är lite roligt att Fredrik Reinfeldt säger att vi har minskat våra utsläpp i Sverige. Samtidigt står vi här och diskuterar vad Vattenfall gör i Tyskland. Det fattas beslut här i Sveriges riksdag, men när det gäller Vattenfall handlar det framför allt om regeringens beslut och hur man styr det statliga verket från Regeringskansliet. Det är de utsläppen som räknas här. De släpper ut en massa kol i Tyskland som inte räknas med i dina kalkyler, Fredrik Reinfeldt. Det är därför du kan stå här och glänsa med minskade svenska utsläpp, när vi i stället med svenska beslut släpper ut en massa utomlands. Jag tycker att det är oanständigt. (Applåder)

anf.9 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Herr talman! Våra svenska utsläpp sjunker. De har sjunkit med uppemot 20 procent sedan 1990, det basår vi har i Kyotoprotokollet. Det är klart att detta är en framgångsrik effekt av en mångårig politik där man använt styrmedel som andra länder saknar, till exempel CO2-skatter och skiften i husuppvärmningen. Jag påvisade hur det gick till när Vattenfall skaffade sig kolkapaciteten under åren då Miljöpartiet satt i Regeringskansliet. Nu tänker sig Miljöpartiet att komma in i en ny regering. Vi får se vilken väljarnas dom blir på valdagen. Men vilket är Miljöpartiets besked? Vad gäller för Vattenfall? Vad ska ni göra med detta bolag, som ni är så förtjusta i att kritisera men har en annan strategi gentemot när ni väl får makt och inflytande? Vilket är beskedet från de rödgröna? Vad händer med Vattenfall efter valet? (Applåder)

anf.10 Björn Söder (SD):
Herr talman! Ett område som ständigt är aktuellt är kriminalpolitiken. Många svenskar tycker att det är ett angeläget ämne, eftersom de ständigt blir påminda om samhällets baksidor. Vi kan konstatera att brottsligheten i Sverige har ökat med över 1 000 anmälda brott per 100 000 invånare, samtidigt som uppklarningsprocenten har minskat från 18 till 16 procent. År 2006 hade Sverige 13 490 anmälda brott per 100 000 invånare. I dag är det 14 743. Fredrik Reinfeldt har upprepade gånger fått frågor om detta ämne från Jimmie Åkesson. Statsministern har valt att prata runt och ej svara på frågorna. Vi har hört en försvarsargumentation om stora miljardsatsningar på rättsväsendet. Vi har också hört att allt fler upplever en ökad trygghet i samhället. Detta baseras på mätningar och undersökningar som är allt annat än tillförlitliga; en stor andel av de tillfrågade väljer att inte svara på de specifika frågor som finns i enkäterna. Jimmie Åkesson ställde i en tidigare partiledardebatt en fråga till statsministern om hur han ser på mängdrabatt på brottslighet, vilket innebär att man får straffrabatt om man begår många brott. Statsministerns svar har uteblivit. Nu har det gått en tid sedan den förra partiledardebatten, och statsministern har haft en stund att fundera över det här på kammaren. Därför skulle jag

vilja fråga statsministern om han delar Sverigedemokraternas uppfattning att man kraftigt bör reformera systemet för mängdrabatt.

anf.11 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Jag vill understryka att det inte ger någon bra återspegling av hur brottsligheten och tryggheten utvecklas i Sverige att bara titta på anmälda brott. Man måste också ta del av forskningen och fundera över hur människors anmälningsbenägenhet påverkas. För vissa brott, till exempel egendomsstölder av olika slag, finns en tendens att många anmäler, om inte annat för att få ut försäkringspengar, men när det gäller andra typer av brott, som sexualbrott och misshandelsbrott, anmäler inte folk. Därmed kan man inte bara titta på anmälda brott. Den nationella trygghetsundersökning som presenterades häromdagen visade på en helt motsatt inriktning jämfört med vad Sverigedemokraterna hävdar, nämligen att brottsligheten just nu sjunker ganska brett i Sverige - och i hela västvärlden, vill jag lägga till - samt att trygghetskänslan växer i det svenska samhället. Det är allt fler som känner ökad trygghet i sitt närområde. Därmed inte sagt att alla upplever det så. Vår upplevelse är väldigt individuell. För den som lever i ofrihet, våld och brott i hemmet eller på annat sätt känner sig hotad är upplevelsen annorlunda. Men ska vi ta diskussionen om vart Sverige är på väg menar jag att Sverigedemokraterna beskriver detta kraftigt missvisande. Därav följer kanske också felaktiga slutsatser. Jag svarade Jimmie Åkesson att vi redan har gjort ändringar som innebär att upprepad brottslighet ska anses försvårande i bedömningen av straffmätning. Men jag påpekade också att Sverige är en rättsstat. Den lagstiftande församlingen Sveriges riksdag stiftar lagar, men det är i Sveriges domstolar man tillämpar dem och utformar praxis. Domstolarna är självständiga och står fria från den lagstiftande makten. Ofta när vi har anledning att följa upp hur domstolar använt till exempel våra målsättningar om straffskärpning för våldsbrott noterar vi att de inte har följt vad lagstiftaren sagt. Därför tittar vi nu ånyo på att göra vissa straffskärpningar, bland annat när det gäller våldsbrottslighet. Men upprepad brottslighet anses redan som försvårande i svensk lagstiftning vid straffmätning. (Applåder)

anf.12 Björn Söder (SD):

Herr talman! Jag anser att anmälda brott per 100 000 invånare är det säkraste sättet att mäta brottsligheten i Sverige. Vid de trygghetsundersökningar som görs är det en tredjedel som väljer att inte svara. Man ska också konstatera när det gäller allvarliga brott som sexualbrott och liknande att det givetvis är svårt att få både förövare och offer att skriva ned det i en enkätundersökning. Statsministern hänvisar till trygghetsundersökningarna. Jag tycker att man ska ta dem med en nypa salt. Jag tror att svenska folket delar min åsikt. Det upplever en ökad otrygghet. Vi ser gängskjutningar i samhället. Vi ser upplopp i samhället. Vi ser rån och misshandel och så vidare. Jag tror inte att majoriteten av svenska folket gör samma bedömning som statsministern. Jag konstaterar än en gång att statsministern väljer att inte svara konkret på frågan om mängdrabatt. Jag har inte sett något konkret förslag från regeringens sida att komma till rätta med detta absurda system. Jag tycker att statsministern hela tiden frånsäger sig ansvaret. Det är statsministern och riksdagen som stiftar Sveriges lagar. Tycker vi att någonting är fel får vi stifta nya lagar.

anf.13 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Välkommen till Sverigedemokraternas idévärld! Ställd inför forskning och fakta hänvisar man till att "jag själv tycker". Det är en bra utgångspunkt. (Applåder) Så kan vi föra samhällsdebatten. Vi kan hänvisa till de senaste rön vi har, och sedan meddelar man att det tror man inte på. Så var den diskussionen avklarad. Formar man politik

utifrån "jag tycker" blir det ett väldigt konstigt samhälle. Då formas det väldigt mycket utifrån kvällstidningstänkande. Det skulle jag starkt varna för. Jag tror absolut att det finns de som i Göteborg är oroade över den beskjutning och den grova våldsbrottslighet som vi har sett tecken på. Men att utifrån det hävda att det är den allmänna utvecklingen menar jag är grovt felaktigt. Jag menar att det inte bara är felaktigt i Sverige utan det just nu i hela västvärlden är en utveckling mot minskad brottslighet. Men i sin kärna finns den grövre våldsbrottsligheten kvar. Jag har påvisat att vi strävar efter att skärpa straffpåföljderna just för de brotten. (Applåder)

anf.14 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman, statsministern och åhörare! Jobben är valets viktigaste fråga. Arbetslösheten är regeringen Reinfeldts största misslyckande. Samtidigt är det allt fler som har ett arbete som har ett otryggt arbete, allt fler som inte vet om de får jobba i morgon, nästa vecka eller om en månad. De kan inte få ett hyreskontrakt eller planera sin framtid. Flygbolaget Norwegian vill nu göra sig av med alla fast anställda i sin kabinpersonal. Det ska vara bemanningsföretag som gäller för alla. Det är vad de erbjuds. Det är på väg att slita sönder hela flygbranschen att man dumpar de fasta anställningarna och går över till falskt egenföretagande och bemanningsanställda i stället för att ha trygga fasta jobb. Men i Sverige får man göra så. Man får sparka fast anställda och ta in bemanningsanställda dagen efter för att göra deras jobb. Det kan till och med vara samma personer. På Lagenas lager i Jordbro bara några mil härifrån är 25 lagerarbetare uppsagda av DHL. Det är inte för att deras arbete inte behövs. De behövs varje dag. Det är för att det är lättare för DHL att bara ha bemanningsanställda. När jag träffade dem berättade de - Mohammed, Jessica och de andra - om hur de bemanningsanställda tar risker, hur den som var fackligt engagerad inte fick komma tillbaka och hur de får veta kvällen före om de får jobba dagen efter. Jag tycker att det är fel att man i Sverige 2014 får säga upp fast anställda för att ta in bemanningsföretag och ersätta deras jobb. Ni gör ingenting för att rätta till det. Det vore väldigt enkelt. Varför får det vara så i Sverige att man säger upp fast anställda med trygga jobb och tar in bemanningsföretagen dagen efter för att göra deras jobb, Fredrik Reinfeldt? (Applåder)

anf.15 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Det är viktigt för mig att påpeka att vi ser en utveckling på svensk arbetsmarknad som följer olika former av logik. I många av de offentliga verksamheterna finns långsiktigt stabilitet och väldigt många som jobbar under längre tid. Inom stora delar av det privata har vi nu en typ av konkurrens som förändrar som är lätt att peka finger mot men som i grunden är lite mer svårhanterlig än vad Jonas Sjöstedt vill ge sken av. Vad är det i grunden som driver väldigt mycket av konkurrensen inom flyget? Jo, det är att ni som sitter här inne och ni som följer debatten tycker att det är bra att betala väldigt lite för flygbiljetten. Det faktum att vi inte längre tycker att det ska kosta flera tusen utan tycker att det är väldigt bra att det bara handlar om några hundra, vad tror ni det leder till för typ av kostnadstryck inne i flygbranschen? Alla som nästa gång slutar att vilja ha en billig biljett har i så fall bidragit till en annan utveckling. Men det är detta som nu präglar väldigt mycket av den marknaden. Jag välkomnar inte det, men var klar över vad det beror på. Vi kanske alla ska ta den diskussionen. Vad ska en flygbiljett egentligen kosta? Men det är inte så verkligheten nu ser ut. Det är bra att det finns bemanningsföretag av det skälet att jag menar att de kan ge en stabilare grund i en ny typ av arbetsmarknad. Det är fullständigt oklart för mig vad Vänsterpartiet och de rödgröna tänker sig att göra med arbetsmarknaden, arbetsrätten och arbetsmarknadspolitiken. Vänsterpartiet vill helt ta bort bemanningsföretagen och förbjuda väldigt mycket av den utveckling

som återspeglar hur marknaden utvecklas. Det är som att den ofta lite mer långsiktiga stabilitet som gäller i offentlig verksamhet rakt av kan föras ut på det privata och att ingenting kommer att ske. Det kommer inte att ske några jobbförluster eller bli några problem på några marknader. Det menar jag är fel. Jag menar att denna nya tid är här för att stanna och att vi måste lära oss att arbeta med det parallellt. En del av det nya är bemanningsföretag. Låt de i så fall uppträda med bättre villkor. Sedan måste vi alla som konsumenter ta vårt ansvar. Vad efterfrågar vi, och vad får det för konsekvenser? (Applåder)

anf.16 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Jag tror att lagerarbetarna ute i Jordbro och kabinpersonalen som klev upp tidigt i morse för att göra sitt viktiga arbete hade förväntat sig ett svar av statsministern. Jag vill ha en statsminister som bryr sig om de människorna, en statsminister som oroas när människor har otrygga jobb och som inte säger att det beror på att vi köper billiga flygbiljetter. Det gör inte det, Fredrik Reinfeldt. Det beror på vilken lagstiftning man har i ett land. Det beror på att i ditt Sverige är det lagligt att sparka någon för att ta in bemanning i stället. Vad skulle de rödgröna göra? Jag är ganska säker på att inte bara vi i Vänsterpartiet utan även socialdemokrater och miljöpartister skulle ändra det. Man får inte sparka en gammal trotjänare som jobbat i flera år och ta in ett bemanningsföretag i stället när arbetet behövs. Där är skillnaden mellan dig och mig, Fredrik Reinfeldt, mellan vänsterpolitik och högerpolitik. Vi bryr oss om lagerarbetarna. Vi bryr oss om kabinpersonalen, och vi skyller inte på dem som söker billiga biljetter på internet. (Applåder)

anf.17 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Är det så enkelt som Jonas Sjöstedt nu sade? Kan vi med svensk lagstiftning styra British Airways, Ryanair och Thai Air? Kan vi med svensk lagstiftning styra över samtliga flygbolag i hela världen och på det sättet grundlägga att det inte finns någon skillnad i villkor? Jag kan berätta att man redan i dag i SAS upplever att man har bättre villkor än vad andra har men möter dem i öppen priskonkurrens och har svårt att klara sig. Detta är helt ointressant för vänsterpartister. De bryr sig inte om den privata sektorn och det som är näringsliv och konkurrens. Det ska bara avskaffas för att ersättas oklart av vad, förmodligen makt på partikongresser eller något liknande. Detta är en realitet. Jag bryr mig visst om alla dessa människor. Jag tycker absolut att vi ska ta en samhällsdebatt om att inte få en typ av arbetsmarknad där man får bete sig hur som helt. Jag har stått upp för den svenska modellen. Det är viktigt att vi har ordning i svensk arbetsrätt. Jag har inte bidragit till att tala om att riva ned den. Det finns realiteter därute inför vilka den svenska vänstern är helt blind. Då kommer ni också att sakna svar för framtiden. (Applåder)

anf.18 Mikael Damberg (S):

Herr talman! I går uppmärksammade riksdagen Sveriges 200 år av fred. Det gör vårt land unikt i världen. Lyckan att under så lång tid förskonas från krigets fasor går inte att överskatta. Vi kan konstatera att den långa freden har gett oss förutsättningar som många länder inte har. Den har bidragit till att göra Sverige till ett av världens bästa länder att leva och bo i. Trots att Sverige är ett fantastiskt land står vi inför stora utmaningar. I vårt land är 400 000 människor arbetslösa, skolresultaten fortsätter och fortsätter att falla, och välfärden urholkas. Den regering som tillträder i höst kommer sannerligen inte till ett dukat bord. Borden står tomma, och kylskåpet är länsat. Budgetunderskottet har inte varit så här stort sedan 90-talskrisen. Ansvaret för det faller tungt på den borgerliga regeringen. På bara åtta år har Anders Borg förvandlat 65 miljarder kronor i överskott till 87 miljarder i underskott. Totalt har regeringen slarvat bort 152 miljarder

kronor. Det motsvarar 52 miljoner kronor varje dag under åtta års tid. Nu i år valde regeringen trots detta att driva igenom ytterligare en ofinansierad skattesänkning på 12 miljarder kronor. Det är fel prioritering för Sverige. Vi socialdemokrater säger: Det får vara nog nu. Det är dags att ta ansvar. Vårt besked till svenska folket är tydligt. Vi prioriterar jobben och skolan. Herr talman! Vi är många föräldrar som känner en oro i magen när vi hör alla larmrapporter om utvecklingen i skolan. Sverige har enligt PISA nu den sämsta kunskapsutvecklingen i hela OECD-området. Det första man tänker är: Hur är det i skolan för mina barn? Lär de sig det de ska? Sedan tänker man ett varv till: Vad leder denna utveckling till på sikt? Hur ska de unga som lämnar skolan med ofullständiga betyg kunna få jobb på en arbetsmarknad som ställer allt högre krav på både utbildning och kunskap? Hur ska Sverige i framtiden kunna konkurrera med länder som Kina och Indien om svenska barn inte klarar skolan? Jag förstår att många tänker så. Jag förstår att många känner denna oro. Men jag vill också säga: Det går att vända skolresultat. Andra länder har redan gjort det. Forskningen visar att det går. Duktiga och engagerade skolledare och lärare runt om i Sverige har vänt utvecklingen på sin skola. Men för att lyckas vända svensk skola krävs ett nytt ledarskap med en regering som också orkar prioritera skolan ekonomiskt. Vi socialdemokrater har bestämt oss. Vi vill leda ett sådant arbete. Men vi vill inte göra det ensamma, utan vi vill bjuda in till samarbete och långsiktighet. Därför har vi ett tydligt fokus på lärarna. All forskning visar att nyckeln till en bra skola är engagerade och kunniga lärare som kan fokusera på undervisningen och mötet med barnen i klassrummet. Men då måste vi lyssna på lärarna. Alltmer av deras tid går till blanketter i stället för till barnen - närvarorapportering, myndighetsrapportering, individuella utvecklingsplaner, skriftliga omdömen och skriftliga åtgärdsprogram. Vi måste också etablera en ny syn på professionen. Lärarnas stora kunnande och erfarenhet måste bli vägledande för vårt arbete med att höja kvaliteten i skolan. Jag välkomnar regeringspartiernas besked om att de har kopierat fyra socialdemokratiska skolförslag på två veckor. Jag tror att det är någon form av rekord. Ni får gärna fortsätta att kopiera våra förslag, för vi har många förslag på skolans område. En skolkommission och ett forskarråd behövs för att analysera orsakerna till de fallande skolresultaten och för att föreslå reformer som kan föra svensk skola tillbaka till internationell topp. Jag är övertygad om att en tioårig grundskola och sommarskola till de elever som halkat efter är viktiga reformer. Men svensk skola har inte råd att vänta till nästa mandatperiod eller till 2019. Vi socialdemokrater prioriterar skolan redan i år med en miljardsatsning på lärarna, mindre klasser och större kunskaper, 1 000 fler specialpedagoger, en satsning på sommarskola och läxhjälp till alla elever som behöver det. Det går att göra skillnad i skolan. Det går att göra skillnad som märks ute i klassrummet. Det är dags att ge lärarna förutsättningar att göra sitt jobb. Det är dags att låta proffsen få vara proffs. Skolan kan inte vänta. (Applåder) Herr talman! Äntligen ser vi tecken på att det börjar ljusna i svensk ekonomi. Men trots den fortsatt höga arbetslösheten har företagen svårt att hitta rätt personal. Fyra av fem arbetsgivare hittar inte kompetens när de vill anställa. Därför avsätter vi socialdemokrater pengar till fler platser på högskolan och yrkeshögskolorna. Vi vill ha fler bristyrkesutbildningar, och i dag lägger vi fram ytterligare ett jobbförslag om att stärka yrkeshögskolan och minska rekryteringsgapet. En röd tråd i hela den socialdemokratiska jobbpolitiken är nämligen vår övertygelse om människors förmåga och deras vilja att utvecklas och växa. I stället för att sänka ungdomars löner vill vi höja deras kompetens. I stället för att skapa fler låglönejobb vill vi stärka Sveriges konkurrenskraft. I stället för att låsa in människor i fas 3 vill vi att dessa människor ska kunna få jobba och utbilda sig med riktiga löner. I förra veckan träffade jag Ella Niia, ordförande för fackförbundet för hotell och restaurang. Vi talade

om de många människor som kommer till Sverige och tvingas arbeta under ovärdiga villkor. Hon vittnade om handeln med arbetstillstånd, och hon sade: I dag säljer man arbetare på den svenska arbetsmarknaden. En kinesisk kock kan köpas till ett fast pris av 8 000 kronor. Hon berättade om migrantarbetare i Stuvsta som enligt de papper som arbetsgivaren skickade till Migrationsverket skulle få en lön på 22 000 kronor. I anställningsavtalet stod det i stället 16 000 kronor. Men den lön som faktiskt betalades ut var 4 500 kronor i månaden. Andra människor som kommer hit tvingas jobba tolv timmar om dagen och sova på golvet i en källare utan varmt vatten och toalett. Detta sker i Sverige år 2014. Men regeringen vill inget se. Den vill inte förstå att dessa människor utsätts för slavliknande förhållanden mitt i vårt välfärdssamhälle. Vi socialdemokrater har därför föreslagit ett tiopunktsprogram med ordningsregler för svensk arbetsmarknad. Vi kommer aldrig att acceptera ett race mot botten där människor konkurrerar om jobben med lägre löner, sämre hälsa och i värsta fall med livet som insats. Alla människor som jobbar i Sverige ska ha sjysta villkor oavsett om man är född i landet eller om man har rest hit för att hjälpa oss att bygga det. Därför ska svenska kollektivavtal gälla i Sverige. (Applåder) Herr talman! Oavsett vilken regering som bildas i september kommer dess viktigaste uppgift att bli att skapa fler jobb i Sverige. Nästan 400 000 människor är arbetslösa i dag. Arbetslöshet tär på människor. Det tär på självförtroendet och på framtidstron att dag efter dag få stanna kvar hemma när de andra går till jobbet. Det tär att inte kallas till intervju trots att man har lämnat in 100 jobbansökningar. Men det kan vända snabbt, med ett enda telefonsamtal där någon säger: Vi vill gärna träffa dig. Vårt företag behöver dig. Man får gå upp på morgonen och komma hem trött på kvällen. Men i slutet av månaden får man en egen lön och med den friheten och tryggheten. Därför har vi satt upp ett mål: Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. I dag skapas fyra av fem nya jobb i små och medelstora företag. Med denna insikt har vi socialdemokrater omprövat vår politik när det gäller att skapa förutsättningar för mindre företag att växa. Vi vill slopa företagens ansvar för den andra sjuklöneveckan. Vi vill förbättra tillgången till riskvilligt kapital och korta betaltiderna. Vi vill öka exportfrämjandet genom exportstöd, utrikes representation på viktiga tillväxtmarknader och exportnätverk. Vi vill sätta innovation i centrum för hela politiken. Sverige kan aldrig bli billigast, men om vi arbetar tillsammans kan vi bli bäst. Därför krävs också uppgörelser över blockgränsen för att vi ska kunna ta oss an flera av Sveriges stora framtidsutmaningar. I dag springer andra länder förbi oss. Slovakien har redan gått om oss i andelen högutbildade ungdomar. Polen slår oss med råge när det gäller resultaten i skolan. Kina och Indien utbildar hundratusentals ingenjörer varje år och satsar stort på forskning och utbildning. Vi ser hur många jämförbara europeiska länder till skillnad från Sverige lyckas hålla nere sin arbetslöshet. Sverige måste kort sagt öka tempot för att hänga med i den knivskarpa internationella konkurrensen. Ytterst handlar detta om förutsättningar för framtidens jobb. Herr talman! Exakt 242 dagar är det kvar till valet. Innan vi går till val är det dags att utvärdera vad regeringen har åstadkommit under två mandatperioder. Efter åtta år med Reinfeldt som statsminister är Sveriges arbetslöshet högre än när han tillträdde. Efter åtta år av Anders Borgs skattesänkningar har Sveriges ekonomi ett så stort budgetunderskott att vi riskerar att hamna på EU:s svarta lista. Efter åtta år av Björklunds skolpolitik är den svenska skolan i fritt fall. Vi ser åtta förlorade år. Men snart är det dags för svenska folket att välja väg. Jag ser fram emot det valet. Ska vi fortsätta med samma politik, eller ska vi tänka nytt? Våra prioriteringar är tydliga: jobben först, och sedan skolan och välfärden. Det finns en annan väg för Sverige. Det är dags att ta den, herr talman. (Applåder)

anf.19 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Vi gör allt som Socialdemokraterna vill med skolan, men allt är fel. Det är lite knepigt att ta hem det. Vi får fortsätta med den diskussionen. Socialdemokratin har ett mål, säger de. Jag tycker att det är viktigt hur man skapar nya jobb. Internationella bedömare och också våra egna myndigheter i Sverige har gått igenom vad som har varit jobbskapande med Alliansens politik. Vi har sänkt inkomstskatterna med 84 miljarder. Det framställer Mikael Damberg som något ont. Det kan vara viktigt för er som följer den här debatten att veta att socialdemokratin nu sedan årsskiftet har accepterat allihop. Det kanske inte riktigt framgick av Mikael Dambergs tal, men jag vill säga det som en konsumentupplysning. Dessa 84 miljarder i sänkta inkomstskatter tillsammans med de förändringar som vi har gjort i a-kassa och sjukförsäkring bedömer man har gett nya, varaktiga jobb. Det bedöms vara ungefär 70 000-120 000 jobb, lite beroende på vem man frågar. Det krävs alltså stora miljardreformer för att åstadkomma en varaktig sysselsättningsökning. Det är de flesta överens om, utom Socialdemokraterna. Vi får ständigt dessa referenser till den senaste debattartikeln som Mikael Damberg skrivit. Det handlar om hundramiljonerssatsningar i marginalen som inte ger någon varaktig sysselsättning över huvud taget. De har ett mål som de själva uttolkar som att de satsningarna skapar 200 000 nya jobb. Svenskt Näringsliv har talat om att det snarare handlar om upp mot en halv miljon. 200 000 nya jobb, alltså kanske mer än dubbelt jämfört vad med vi har åstadkommit under alliansregeringens år vid makten. Var är förslagen? Var är förslagen som ska skapa alla dessa nya jobb? Lägg därtill till att det senaste utspelet från Socialdemokraterna är att vi dessutom ska dra ned på antalet sysselsatta i staten. 20 000 personer ska få gå från statliga verksamheter. Ni ska alltså ovanpå alla jobb ni skapar också säga upp en massa folk inom försvaret, på högskolor och universitet och på Trafikverket. Nu har Mikael Damberg chansen att svara. Var är förslagen som ska ge de 200 000 nya jobben?

anf.20 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Tack, statsministern, för frågan! Statsministern börjar med att raljera över 6 000 fler platser på yrkeshögskolan. Vi vet att nio av tio som går en yrkeshögskoleutbildning får jobb efteråt. Var det en dålig reform? Det är bara några hundra miljoner, det spelar ingen roll, menar statsministern. Om statsministern har den inställningen till utbildning, som vi vet ger jobb, och företagen i dag säger att de har svårt att rekrytera rätt arbetskraft därför att det saknas rätt kompetens förstår jag att arbetslösheten i dag är högre än när han tillträdde, för han har fel fokus för politiken. Han förstår inte vad som ger jobb. (Applåder) Sedan började statsministern skrämmas med Socialdemokraternas förslag. Men han kanske skulle vara lite mer orolig för sin egen jobbpolitik. Nu har det kommit två utvärderingar av regeringens så kallade jobbpolitik. IFAU och Konjunkturinstitutet utvärderade krogmomsen och den nedsatta arbetsgivaravgiften för ungdomar. Det är ungefär samma analys: Det är osäkert vilken effekt det har haft på sysselsättningen, men de få jobb som trots allt kan ha skapats av detta kostar fyra gånger så mycket som ett riktigt jobb. Jag går på McDonalds ganska ofta. Jag vet att en Big Mac & Co kostar ungefär 60 spänn. Men då betalar jag inte 240 spänn för det. Att gå på bio kostar kanske 130 kronor, men i Moderaternas Sverige betalar man 500 spänn för en biobiljett. Det vi säger är att de här förslagen inte har fungerat. Låt oss ta pengarna och använda dem mer effektivt så att de ger människor jobb. Låt oss bygga ut utbildningssystemet till exempel på yrkeshögskolan. Låt oss se till att ungdomar inte går långtidsarbetslösa genom att införa en 90-dagarsgaranti som gör att ungdomar får insats från första dagen med antingen utbildning eller jobb inom 90 dagar, så att vi får ned långtidsarbetslösheten. Låt oss

satsa på en modern näringspolitik som skapar nya företag och tar bort andra sjuklöneveckan så att små och medelstora företag vågar och kan anställa. Det är en helt annan politik än den som regeringen i dag bedriver. När man slarvar med skattepengar på det här sättet i jobbpolitiken förstår jag att underskotten växer, men det betyder också att man inte har råd att satsa på skolan, vilket kanske är den viktigaste uppgiften för Sverige just nu. (Applåder)

anf.21 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Herr talman! Återigen, jag gläder mig åt att ni har upptäckt detta med yrkeshögskola, som ni tidigare var emot. Men det var inte det som var min fråga. Vi har inte hört om någonting som varaktigt ger ökad sysselsättning. Ni har i grunden ingen jobbpolitik. Ni har velat jämföra Sverige med andra länder med låg arbetslöshet, säger ni. Vi har tittat lite på det. De som är bäst är Tyskland, Österrike och Nederländerna. Vad är det som skiljer oss från de länderna? Man lämnar arbetsmarknaden väsentligt tidigare i dessa länder. I Österrike jobbar 40 procent av dem som är mellan 55 och 64 år jämfört med 70 procent i Sverige. Kvinnor deltar i mindre utsträckning i arbetskraften. Ungdomar räknas som sysselsatta därför att de i Österrike och Tyskland går in i lärlingssystem som inte ger högskolebehörighet. Vilken av dessa punkter är det som Socialdemokraterna tänker jämföra oss med? Det är högsta mode att bland annat hänvisa till Österrike när Socialdemokraterna svarar. Är det svaret på hur ni ska få jobben i Sverige att öka? (Applåder)

anf.22 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Statsministern verkar vara lite förvirrad. Jag tror att man ska titta på andra länder och se vad som faktiskt fungerar. Jag var i Holland nyligen. De har infört ett utbildningskontrakt som ställer krav på de ungdomar som saknar gymnasiekompetens. De får gymnasiekompetens genom en insats men också jobb, utbildning eller praktik parallellt, vilket gör att de faktiskt får ett jobb framöver. Det har minskat ungdomsarbetslösheten i Holland. Jag tycker att man ska titta på enskilda, goda exempel i andra europeiska länder för att se hur man kan pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten. Ja, det tycker jag att man ska göra. Den långsiktigt viktigaste frågan för Sverige rundar statsministern. Vad är det för skillnad i skolpolitiken? Jo, ni har tagit några av våra förslag och säger att ni ska utreda dem framöver. Till 2019 kan man se effekt. Vi säger att den budget som ligger på riksdagens bord och som behandlades innebär miljardsatsningar på svensk skola. Ni använder de pengarna till annat. Ni använder dem till att sänka skatten i ett läge där Sverige redan går med 87 miljarder i budgetunderskott. Det är fel prioritering, och det ser svenska folket. Finns det någonting som svenskt näringsliv har nytta av är det att vi stärker svensk skola från grunden och satsar på mindre klasser, ökade kunskaper och investerar i lärarna. Det är en bra jobbpolitik också på sikt. (Applåder)

anf.23 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Tack, Mikael Damberg, för ett engagerat tal, inte minst om skola och nya jobb! Jag noterar naturligtvis att inte heller du använder ditt anförande till att prata om miljö och klimat, men Socialdemokraterna har tidigare varit tydliga om att EU:s klimatmål om förnybart är en oerhört viktig jobbpotential för Europa. Jag skulle därför vilja använda den här tiden till att prata om ett annat ämne som är ytterst viktigt. Vi ser i medierna i dag hur man ingående diskuterar en avslutad rättegång i Lund mot en man som har anklagats för våldtäkt och kvinnans nej inte har varit tillräckligt trovärdigt enligt mannen. Den här domen kommer säkert att överklagas, och därför pågår diskussionen i det enskilda fallet. Men i frågan i sig måste man väl ändå fundera över det som inte minst många kvinnor har reagerat

över när det gäller den här domen. Man har reagerat över att det är så oklart i dag vilka spelregler, så att säga, som gäller i vuxna personers frivilliga sexuella relationer. Vi tycker, liksom allt fler organisationer och en del av akademin som trycker på, att vi skulle behöva ett tydligare regelverk när det gäller samtycke i den svenska lagstiftningen. Jag menar att det är hög tid att man ska lägga ansvaret där det bör ligga, på förövaren och inte på offret. Det blir i den här situationen mycket diskussioner om huruvida kvinnor bör begränsa sitt fria val när det gäller att gå ut på kvällen, hur kvinnan dricker alkohol eller hur hon har klätt sig. Jag tycker att det är en otydlighet som inte gagnar det sunda samtalsklimatet och inte heller de sunda relationer som vi vill att unga människor i dag ska växa upp med i Sverige. Jag tycker att den här diskussionen påkallar en större politisk noggrannhet från den här riksdagen. Jag har inte noterat Socialdemokraternas inställning till att man faktiskt ska ha en tydligare reglering när det gäller samtycke i svensk lagstiftning.

anf.24 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag får be lite grann om ursäkt för hur jag uttryckte mig i mitt anförande. Jag sade att innovation skulle sättas i fokus för hela politiken, och det innefattar naturligtvis också den gröna omställningen där vi tror att många nya jobb kan komma både i Europa och i Sverige. Våldtäkt är ett fruktansvärt brott bara som det är för dem som blir drabbade. Men det skapar också en känsla av otrygghet och ofrihet för dem som inte drabbas. Rädslan för att gå ut på kvällarna och att vara i vissa miljöer begränsar inte minst många unga kvinnors frihet att göra det som de vill med sina liv. Det är ett fruktansvärt brott. Det är en viktig diskussion som nu förs och som jag tycker att vi ska ta intryck av. Däremot kan man säga att lagstiftningen är skärpt. Vi har just genomfört en lagskärpning som innebär att det borde vara så att kvinnans ställningstagande ska väga ännu tyngre i framtiden och att det ska bli svårare att hamna i de här lägena. Vi är inte där än. Den nya lagstiftningen måste prövas så att vi kan se vad vi får ut av den. Men lagstiftningen har skärpts, och ingången är den som Åsa Romson lyfter fram i debatten. Det är det som är intentionen bakom skärpningen, och vi hoppas att det får den effekten. Får ändringen inte den effekten måste vi ta ställning till det. Det är ju inte så att kvinnans nej inte ska respekteras. Däremot ska man titta på en del av de länder som har genomfört liknande lagstiftning. Där har det kunnat få en del andra effekter, som jag inte tror att vi vill ha - allt fokus sätts på hur kvinnan har agerat under våldtäkten, och det är ju inte det vi vill. Jag tror att vi behöver se både på den praxis som växer fram med den nya lagstiftningen och på erfarenheterna från andra länder, så att vi inte skapar ett system som sätter ännu mer press i rättssalen på att kvinnan ska motivera och förklara hur hon gjorde. Vi vill ju, precis som du säger, sätta fokus på förövaren. Det är förövaren som har gjort fel, och under rättegången ska fokus vara på vad han - det är oftast en han - har gjort i det här fruktansvärda brottet.

anf.25 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Den här frågan har ju, som Mikael Damberg säger, utretts, och man gjorde också en skärpning av en tidigare skärpning som fokuserade på den situation där kvinnan kunde vara i ett särskilt utsatt läge. Men redan i den utredningen diskuterade man faktiskt möjligheten att använda en annan grund för lagstiftningen, nämligen det ömsesidiga samtycket. Med de senaste domarna, inte bara den som diskuteras just nu, ser man att det kanske hade varit bättre att basera lagstiftningen på ömsesidigt samtycke snarare än att skärpa lagstiftningen när det gäller hur domstolen ska bedöma det utsatta läget för kvinnan. Jag tror att det har motsatt effekt mot vad Mikael Damberg säger när det gäller var man lägger fokus i rättegången. Någonstans handlar det om att det är två parter som ska vara överens. I

dag frågar man: Sade kvinnan nej tillräckligt tydligt? Är det inte mer rimligt att man bedömer huruvida båda har varit övertygade om att den andra parten har sagt ja? Jag tycker att det vore en rimligare grund för lagstiftningen, och jag hoppas att vi kan jobba för det tillsammans här i riksdagen.

anf.26 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag är helt överens med Åsa Romson om att vi måste följa upp lagstiftningen och vilken effekt den nya skärpningen får. Får den inte den effekt som vi har hoppats på, att det blir tydligt, måste vi kunna ompröva den och titta på detta i fortsättningen. Men när vi tittar på detta måste vi också se på andra länder som har infört liknande lagstiftning, så att vi inte med en förändring som vi vill göra för att skydda kvinnan hamnar i en situation där en rättegång bara handlar om hur kvinnan agerade och inte om hur mannen, förövaren, agerade. Jag tror att det är fullt möjligt att föra en sådan diskussion och komma vidare om det visar sig att lagstiftningen inte får den effekt som var vår avsikt. Vi får följa denna fråga tillsammans. Jag tycker att det är en oerhört viktig debatt som förs i Sverige just nu om kvinnans rätt till sin egen kropp och om förövarens ansvar i de här situationerna.

anf.27 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag ska återkomma till skolfrågan i mitt huvudanförande. Jag uppskattar ärlighet. Jag tycker att det var väldigt bra att Magdalena Andersson i förra veckan sade hur en del av Socialdemokraternas alla utgifter ska finansieras. Det är ju skattehöjningar - det känner vi till sedan tidigare. Nu säger hon att det inte räcker med skattehöjningar för att betala alla ökade bidrag och alla löften som Damberg talar om. Man behöver också skära 10 miljarder på den 20 största myndigheterna i Sverige. Det är finansieringen. Det är ärligt. 10 miljarder är dock inte så lite, ska jag säga. Vi har gjort en analys av vad det betyder. Den största myndigheten i Sverige är Försvarsmakten. Där krävs 2 miljarder i nedskärning. Ursäkta, det nämnde inte Peter Hultqvist och Stefan Löfven i Sälen i förra veckan. Den näst största myndigheten är Trafikverket. Det är 1 ½ miljard som måste tas där. Ursäkta, men så låter det inte på Socialdemokraterna nu när tågen inte passar tiderna. Då vill man inte tala om att man ska skära ned på Trafikverket. Att jag tar upp detta beror dock primärt på att 9 av de 20 största myndigheterna lyder under Utbildningsdepartementet. Det är våra ledande universitet. Där måste man ta 2 ½ miljard för att kunna nå totalt 10 miljarder - en nedskärning med 2 ½ miljard på våra universitet. Damberg skriver i dag att han ska ha några tusen nya platser på yrkeshögskolan, men han säger inte att ni kommer att skära ned med 35 000 platser på universiteten. (Applåder) Magdalena Andersson säger att det ska tas på onödig byråkrati. Jojo! Jag kommer nu att kalla samman rektorerna för de nio största universiteten. Jag kommer att be rektorn i Lund att tala om hur 400 miljoner ska sparas från den 1 januari genom att man sparkar byråkrater. Allvarligt talat: Vi talar om tusentals studieplatser som kommer att försvinna. Det låter bra att ta 10 miljarder på byråkratin, men i verkligheten väntar massiva nedskärningar på universiteten, försvaret och Trafikverket när ni ska finansiera alla era nya bidrag. (Applåder)

anf.28 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Man blir lite överraskad. Är detta den bästa replik som de borgerliga kan komma på? Först och främst har Socialdemokraterna aldrig sagt att vi ska spara 10 miljarder. Magdalena Andersson har aldrig sagt det. Det är journalister som säger att hon har sagt att vi ska spara 10 miljarder. Det hon har sagt är att man ska titta på hur man kan rationalisera myndigheter på ett annat sätt, som man har gjort i andra länder. Se på Danmark. Där har man gjort genomlysningar i stället för att göra som regeringen och räkna upp anslagen till myndigheterna

varje gång. Det handlar om att sätta sig i en dialog med stora myndigheter med stora datasystem och fundera över hur verksamheten kan bli mer effektiv. Men i stället för att göra detta säger ni att detta är oseriöst, och så säger ni att det handlar om 10 miljarder. Det har inget med det att göra! Det råkade vara så att man i Danmark har sparat ganska mycket pengar på att göra genomlysningar. Det kanske Sverige kan lära något av. Det är symtomatiskt: Med ett budgetunderskott på 87 miljarder kronor behöver man aldrig fundera på om de statliga myndigheterna kan vara mer effektiva. Med ett budgetunderskott på 87 miljarder kronor verkar vice statsministern inte alls vara engagerad i att fundera på om man bedriver verksamheten på ett rationellt sätt eller inte. Vi tänker inte lova att vi kommer att spara 10 miljarder på statlig byråkrati. Vi kommer att lova att titta på hur andra länder har gjort för att göra genomlysningar på myndigheter och spara pengar. Det vill vi göra för att kunna satsa ännu mer på utbildning. Problemet för Jan Björklund blir att vi nu har en diskussion där han raljerar över 6 000 platser på yrkeshögskolan och samtidigt tar upp utbildningsplatser på universitet och högskola. Det är hyggligt provokativt eftersom du, Jan Björklund, nu drar ned med 26 000 platser på universitet och högskolor i ett läge där söktrycket aldrig har varit högre och där vi har rekordhög ungdomsarbetslöshet. Då är den borgerliga regeringens svar på detta att dra ned med 26 000 platser så att unga människor får ännu svårare att komma in på universitet och högskolor och kunna få jobb. Detta vill du inte prata om. I stället hittar du på detta om 10 miljarder kronor och gör det till en stor sak i en partiledardebatt. Ta ansvar för din egen politik i stället! Varför du drar ned med 26 000 platser på universitet och högskolor förstår inte ungdomarna. (Applåder)

anf.29 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Jag antar att alla efteråt kommer att granska vad som sades. Magdalena Andersson satt i tv och sade att man ska ta 10 miljarder från våra 20 största myndigheter för att finansiera ökade bidrag och pengar till Amssystemet. Det var det hon sade. Det står dessutom på Socialdemokraternas hemsida. Mikael Damberg, du får gärna ta avstånd från detta. Ingen blir gladare än jag om du tar avstånd från det. Men jag uppfattar att du först tar avstånd från det och sedan säger att vi måste spara och att vi ska återkomma till var. Nu vet vi vilka de 20 största myndigheterna är, men okej, ni vill alltså inte ta från universiteten. Då får ni ta 4 miljarder från försvaret i stället, men säg det! Stå då inte i Sälen och säg att ni ska satsa på försvaret när det ligger en massiv besparing på försvaret i er finansministerkandidats förslag som lades fram i förra veckan och som hon ska använda till ökade Amsbidrag. Säg inte att ni ska bygga ut 6 000 utbildningsplatser när ni i själva verket ska skära ned med 35 000! Det förslag som Magdalena Andersson har lagt fram vore ett dråpslag mot den akademiska sektorn. Mikael Damberg, kan vi lita på att ni inte genomför det hon lovade i förra veckan? (Applåder)

anf.30 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Det jag tar avstånd från är vice statsministerns debatteknik. Den är låg. Man kan läsa Socialdemokraternas budget. Vi har en starkare budget än de borgerliga. Vi har finansierat våra förslag. Vi vågar också höja krogmomsen för att ge pengar till skolan. Det orkar du inte med, Jan Björklund, och det gör att skolan i dag står utan resurser. Vi vågar prioritera högre utbildning, både yrkeshögskola och universitet och högskolor, genom satsningar. Det handlar om 16 000 platser på universitet och högskolor och yrkeshögskolor. Det är viktiga insatser för att unga människor ska kunna förverkliga sina utbildningsdrömmar och också kunna få ett jobb i framtiden. Då står

vice statsministern här och tror att han är jättesmart genom att vrida på ett citat som medierna vinklar till. Jag tycker att vice statsministern faktiskt ska skärpa sig och ta debatten på lite större allvar. Förklara i stället varför de 87 miljarderna i underskott har uppkommit under din tid och hur du vill fortsätta sänka skatten med brytpunkter och med andra skatter - värnskatter och så vidare - före satsningar på skolan. Det är väl detta som svenska folket funderar över: Varför kan du inte göra satsningar på skolan när svensk skola behöver det? (Applåder)

anf.31 Annie Lööf (C):

Herr talman! I början av förra seklet utvandrade min mormors föräldrar Helga och Ernst till Kanada. De gjorde sin resa drivna av djup fattigdom hemma i Sverige. Tillsammans med hundratusentals andra svenskar var de med och byggde det nya Nordamerika. I dag ser flyttströmmarna lite annorlunda ut, men viljan att förändra sina liv är fortfarande lika stor. Jag är väldigt glad över att Socialdemokraterna ligger i samma linje som Centerpartiet vad gäller en generös och öppen asylpolitik. Men för den som inte har skäl för asyl finns det bara en enda väg att ta sig till Sverige. För den som enbart lever i fattigdom, hopplöshet och utsatthet är den vägen arbetskraftsinvandring. Sedan regeringen för fem år sedan gjorde det enklare att ta sig hit och jobba har tusentals människor kommit till Sverige och fått en chans att förändra livet. I år är det till exempel över 3 300 dataspecialister från Indien här i Stockholm. Det är 50 tekniker från Iran i Göteborg. Det är 35 maskinoperatörer från Kina i Ludvika. Det här är Socialdemokraterna emot. De vill göra gränserna mer slutna och ge facket vetorätt när det gäller vem som ska få komma hit och jobba och försörja sig själv. Reformerna ska rullas tillbaka, och solidariteten ska ransoneras till svenska arbetare på andra arbetares bekostnad. Miljöpartiet håller med oss om att öppenhet och fri rörlighet är viktigt. Om socialdemokratisk retorik om ökad slutenhet och att gradera arbetare ska bli annat än just retorik krävs nya allianser. Jag skulle därför vilja fråga Mikael Damberg vem han tänker samarbeta med för att genomföra en utlovad minskning av arbetskraftsinvandringen. Är Sverigedemokraterna ett alternativ? (Applåder)

anf.32 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Tack för frågan! Sverige ska vara ett öppet land. - det har tjänat Sverige väl, historiskt - dit människor kan komma och förverkliga sina drömmar men också hjälpa oss att bygga vårt samhälle starkt. Vi ser ett behov av ökad arbetskraftsinvandring de kommande åren. Vi kommer att ha brist på människor som gör viktiga arbetsinsatser både i industri och i offentlig sektor framöver. Arbetskraftsinvandring är bra för Sverige. Men resultaten av regeringens system, som ni har infört, har fått en del andra konsekvenser. Och det är precis som jag sade förut. Regeringen ser ingenting. Man låtsas som att det inte händer någonting på svensk arbetsmarknad. Jag tror att alla som har sett på tv eller läst tidningar har hört om skogsarbetarna från Kamerun och bärplockarna från Thailand eller om Hotell- och restaurangfacket. Jag berättade om en person som inte fick ut 22 000 kronor i lön i månaden utan 4 500 kronor. Detta sker under de regler som du har skapat. Vi har skapat ett system där människor utnyttjas. Det är reglerna det är fel på. Det är inte fel på de människor som kommer hit och vill göra sig lyckan i vårt land och hjälpa oss att bygga vårt samhälle. Vi måste skapa regler som gör att människor får rätt till den lön som man har rätt till i Sverige, och då måste svenska kollektivavtal gälla i Sverige. Tyvärr har Centerpartiet gjort sig känt för att inte prioritera de här frågorna. Näringsministern har snarare byggt sin agenda på lägre löner, 25 procents lägre ingångslöner och ännu lägre i vissa branscher. Då kanske jag förstår att näringsministern inte tar den här frågan på lika

stort allvar. Men kan jag få ställa en motfråga? Jag vill samarbeta med de partier som står upp för en generös flykting- och invandrarpolitik, som står upp för att Sverige behöver arbetskraftsinvandring i framtiden. Men man måste också ställa upp på att de människor som kommer till vårt land ska få sjysta villkor. Alla som kommer till Sverige ska jobba med sjysta villkor. Min fråga till Annie Lööf är: Varför tycker inte du att det man säger till Migrationsverket om lönen ska vara rättsligt bindande för de människor som kommer till vårt land? (Applåder)

anf.33 Annie Lööf (C):

Herr talman! Mikael Damberg tar upp de 25 procenten i lägre lön. Det är nu regeringens yrkesintroduktionsavtal. Det kallar Mikael Damberg i andra debatter för Löfvenjobb. Jag tycker att det är intressant. Det är ett problem med Socialdemokraternas bristande självbild när vi hör detta resonemang. Tiden när man själv kunde diktera villkoren för att genomföra retoriken, det vill säga minskad arbetskraftsinvandring, är förbi. Socialdemokraterna är inte det stora parti som allena kan styra Sverige. Resultatet blir, när man diskuterar de här frågorna, att man inte vet vad man får med en S-ledd regering. En S-ledd regering är precis som nyordet hästlasagne: totalt befriad från en relevant innehållsförteckning. Och det är inga små besked vi väntar på. Det finns inget parti i den här salen som inte vill ha ordning och reda, sjysta villkor och svenska kollektivavtal. Däremot vill vi ha en arbetskraftsinvandring kvar. Retoriken när LO och Socialdemokraterna presenterade detta var en helt annan. Därför ställer jag frågan igen: Tänker Socialdemokraterna genomdriva sin minskade arbetskraftsinvandring tillsammans med Sverigedemokraterna?

anf.34 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag noterar att Annie Lööf inte svarar på min enkla fråga. Varför ska inte de företag som säger till Migrationsverket att de ska betala ut en lön på 22 000 kronor till den som kommer till Sverige behöva betala ut en lön på 22 000 kronor? Varför ska de i framtiden kunna betala ut en lön på 4 500 kronor? Det är en ganska enkel fråga att svara på. Ni vill ju inte att det här avtalet ska vara rättsligt bindande. Det är ett krav som vi driver och som ni borde lyssna på. Jag är helt övertygad om att vi kommer att få rätt i den här frågan. Verkligheten, Annie Lööf, finns ute i Sverige. Vissa människor som kommer till Sverige utnyttjas skamlöst. Det tror jag inte att svenska folket vill se. Det tror jag inte heller att svenska företag vill se. Därför kommer vi att behöva ha ordning och reda på svensk arbetsmarknad. Men med de svar Annie Lööf har gett i dag är det fortfarande så här: Vi ser ingenting. Vi hör ingenting. Vi vill inte göra någonting för att se till att alla människor som kommer till vårt land och som hjälper oss att bygga vårt land ska ha sjysta villkor och samma löner och att svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. Det är också ett besked från Sveriges näringsminister. (Applåder)

anf.35 Björn Söder (SD):

Herr talman! Verkligheten för många människor som är anställda inom vård och omsorg är att de går på knäna för att lyckas med sina arbetsuppgifter. De som blir lidande är inte bara de anställda utan även de som brukar tjänsterna. Ett sätt att förbättra situationen avsevärt och lösa de problem som finns med ofrivillig deltidsarbetslöshet bland de anställda inom vård och omsorg handlar om rätten till heltid. Det är en reform som dessutom berör ett stort antal kvinnor. I ca 15 procent av de kommuner där Socialdemokraterna kontrollerar makten har detta genomförts under de senaste tolv åren. I den senaste partiledardebatten här i riksdagen sade Mikael Damberg: "Vi har sagt att vi inte tänker vänta till valrörelsen med denna fråga. Vi tänker redan nu till årsskiftet se till att våra socialdemokratiskt styrda kommuner har fattat dessa beslut om hur vi ska jobba med denna fråga framöver." Nu är det nytt

år, Mikael Damberg. Valrörelsen finns runt hörnet. När kommer vi att se resultat?

anf.36 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Det här är en prioriterad fråga för oss. Vi tar kvinnors arbetsmiljö och välfärdens kvalitet på största allvar. Vi vet också att många kommuner i dag går på knäna, inte minst därför att regeringen konsekvent har valt att prioritera bort välfärdssektorn. Kommunerna står ganska ensamma med sina kostnader för välfärden. Staten har också abdikerat när det gäller stora områden som handlar om arbetsmarknadspolitik, a-kassa och sjukförsäkring. Det gör att kostnader vältras över på kommunerna. Kommunerna har en svår situation i dag; det vet vi. Då gör vi prioriteringar, som du vet, i vår statsbudget när det gäller till exempel sjukvården och skolan. Det är viktiga områden som faktiskt spelar stor roll. Vår sjukvårdssatsning har ett särskilt fokus på äldre för att liksom adressera frågan om att mer personal faktiskt kan leda till avlastning som gör att de här verksamheterna blir bättre. Vi kommer att gå vidare med frågan om heltid. Vi har sagt åt alla våra kommuner att det här är ett program som vi ska ha för att kvinnor i offentlig sektor ska ha rätt till heltid. Det jobbar vi med nu. Jag tror att de flesta nu har fattat de inriktningsbesluten, för det har de sagt till oss att de ska göra. Jag har inte sett en sådan sammanställning, men jag är helt säker på att de har gjort det. Det är samma debatt som vi hade förra gången. Problemet blir att Sverigedemokraternas trovärdighet här haltar en del, eftersom ni just hjälpte regeringen med det femte jobbskatteavdraget. Ni rycker undan 12 miljarder kronor från samhällskassan som skulle behövas för att ge de resurser till sjukvården, äldreomsorgen och skolan som behövs. Ni valde att göra den prioriteringen, att sänka skatten i stället för att ge de här pengarna till kommuner och landsting. Era löften om heltid blir ganska tunna när ni samtidigt går med på Moderaternas skattesänkningspolitik. (Applåder)

anf.37 Björn Söder (SD):
Herr talman! Det är alltid intressant att lyssna på Damberg och Socialdemokraterna när man debatterar just den här frågan. Det är inte Sverigedemokraterna som saknar trovärdighet. Det är Socialdemokraterna. Mikael Damberg och Socialdemokraterna har pratat sig varma om den här reformen, om rätten till heltid, under en väldigt lång tid. Men man saknar finansiering. Man ger inte kommunerna stöd för att kunna lösa det här. Man pratar om att genomföra reformen, men man finansierar den inte. Tittar man i Sverigedemokraternas budgetförslag, som jag hoppas att många gör, ser man att vi kan finansiera det femte jobbskatteavdraget. Vi finansierar dessutom reformen om rätten till heltid med 5,9 miljarder kronor årligen. Tittar man däremot i Socialdemokraternas förslag ser man att Socialdemokraterna inte vill gå med på ett femte jobbskatteavdrag. Men man deklarerar också att om det införs, vilket var ganska givet på förhand, kommer man inte att riva upp den reformen. Det innebär att de 12 miljarder som ett femte jobbskatteavdrag kostar har man tagit till andra reformer inom socialdemokratin, vilket gör att man underfinansierar sitt budgetförslag med 12 miljarder.

anf.38 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Socialdemokraterna har en lång tradition av ordning och reda på ekonomin. Vi tänker inte börja slarva med den nu. Vi har aldrig lagt fram en budget som inte är finansierad, och vi tänker inte börja med det nu. Vi har lagt fram budgetar under hela den borgerliga regeringsperioden som är starkare än den borgerliga regeringens. Vi slarvar inte med statsfinanser. Om det är någonting vi har lärt oss är

det att svensk ekonomi inte heller gynnas av glättiga löften utan täckning. Det är det som Sverigedemokraterna gör. Man räknar hem dynamiska effekter och besparingar som är astronomiska, och sedan kan man använda pengarna till allt. Det är lätt att vara ett populistiskt parti på högerkanten och lova allt till alla med fantasisiffror, som Sverigedemokraterna gör. Då kan man göra olika grupper "nöjda" i opinionen. Men om man ska genomföra något måste det finnas en budget som håller och det måste finnas riktiga pengar att satsa. Vi satsar på välfärd. Vi satsar 2 miljarder på sjukvården, riktade till äldreomsorgen, vi gör en stor skolsatsning i vår budget och våra kommuner kommer att fortsätta att kämpa för rätten till heltid, trots att den borgerliga regeringen motarbetar detta. (Applåder)

anf.39 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman, åhörare och Mikael Damberg! Jag lyssnade på Mikael Dambergs anförande med stort intresse och även på replikskiftet med Annie Lööf. Det finns här två helt skilda verklighetsuppfattningar om hur det fungerar på svensk arbetsmarknad. Jag tycker att vi har stora problem. Jag träffade i somras utfattiga thailändska bönder som satt på en parkeringsplats i Umeå. De hade blivit lurade på allt. Så vill jag inte att det ska gå till i vårt land. Jag har träffat folk från Transport som berättat om hur fattiga människor från Rumänien och Bulgarien kör lastbilar i Sverige för några få tusenlappar. De sover natt efter natt i en torftig utkyld lastbilshytt. Jag vet hur det ser ut i restaurangköken i Stockholm där många utnyttjas hänsynslöst. Det här är en anständighetsfråga. Så ska det inte se ut på arbetsmarknaden i Sverige. Framför allt handlar det om solidaritet med dem som arbetar här. De är värda riktiga villkor. Men det handlar också om att vi på den svenska arbetsmarknaden inte ställer löntagare mot varandra. Vänsterpartiet är inte berett att sätta grupper av löntagare från olika länder och deras villkor mot varandra. Det blir en farlig och konstig motsättning. Det handlar om att vi vill gynna sjysta och bra företag som behandlar anställda väl. Det är de som ska få kontrakten och upphandlingarna. Jag ser med glädje att Socialdemokraterna har tagit fram ett tiopunktsprogram där jag i stort sett kan bocka av varje punkt och säga: Det är bra, det är bra och det skulle ha effekt. Samtidigt har Socialdemokraterna lite svårare att bestämma sig i regeringsfrågan. Man håller många dörrar öppna, med risk för visst korsdrag i regeringsfrågan. Tror du, Mikael Damberg, att det är lättast att få ordning på arbetsmarknaden i samarbete med mig och Vänsterpartiet eller med Annie Lööf och Centerpartiet?

anf.40 Mikael Damberg (S):

Herr talman! Jag måste säga att det verkar lättare att göra upp med dig, Jonas Sjöstedt, i den här frågan eftersom du och jag tycker ganska lika. Jag hade tidigare ett replikskifte med Annie Lööf där hon inte alls såg de problem som finns på delar av svensk arbetsmarknad. I det här replikskiftet kan det låta som att all arbetskraftsinvandring har dessa problem. Jag har träffat arbetskraftsinvandrare i it-sektorn, specialkockar och andra som inte alls drabbas av detta. Experter i forskning kommer hit och får enorma löner eftersom vi vill ha dem till Sverige. Universitet gör allt som krävs för att få toppforskare. Där finns inte alls problemen med lönekonkurrens. Men det finns en del av arbetskraftsinvandringen som förblir oreglerad och där människor utnyttjas hänsynslöst. Jag är helt säker på att den diskussion som finns om anständighet och solidaritet, som ligger djupt hos svenska folket, att man faktiskt ska behandla varandra sjyst, kommer att leda till en debatt där reglerna måste ändras - oavsett vilka partier som styr. Jag tror att det kommer att krävas en ny regering, en socialdemokratiskt ledd regering, för att åstadkomma detta. Annie Lööf är, tyvärr, ett för stort hinder i vägen för en utveckling av detta. Jag tror att fler svenska partier kommer att tvingas att acceptera att dagens regler på

arbetsmarknaden innebär ett oanständigt utnyttjande av människor. Vi måste göra något åt det. (Applåder)

anf.41 Jonas Sjöstedt (V):
Herr talman! Jag är nöjd med Mikael Dambergs svar och tackar för det! (Applåder)

anf.42 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Jag drar mig till minnes att i förra valrörelsen friade Lars Ohly i tv. Det framstår som tämligen blygt i förhållande till det som Jonas Sjöstedt gjorde sig skyldig till just nu! (Applåder) Om det är någon som tvivlar på att valrörelsen har börjat tycker jag att Mikael Dambergs uttalande om att Socialdemokraterna aldrig har lagt fram en budget som inte är finansierad motsäger detta. Vi har påbörjat valrörelsen. För några dagar sedan kunde vi se på tv en egenföretagande barnmorska som heter Lotta Wiström. Hon har sex anställda, och hon står inför en situation där hon till följd av att verksamheten är omtyckt kan anställa några personer till. Lotta är orolig. Hon vet att det är val i höst, och det antar jag att hon välkomnar, men hon är bekymrad över att utfallet kan bli sådant att hon inte har möjlighet att behålla de anställda. Genom vårdvalet har vi öppnat möjligheten för den som kan att öppna en verksamhet och erbjuda sina tjänster. Vänsterpartierna har valt lite olika tekniker. Jonas Sjöstedt - en av de lyckliga tu - har presenterat sin modell med all önskvärd tydlighet. Socialdemokraterna säger att detta att flytta makten till medborgarna från landstingspolitikerna är fel. Socialdemokraterna har sagt att om de vinner valet kommer LOV att upphöra i den meningen att det ska finnas i varje landsting. Lotta Wiström funderar över vad hon ska göra. Vilket är beskedet från Mikael Damberg i beaktande av de personer som han tänker samarbeta med om olyckan skulle vara framme i nästa val?

anf.43 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Först har jag en fundering om Kristdemokraterna har tagit upp innehållet i repliken med Moderaterna och de andra i regeringen. Moderatledningen gick till sin stämma med krav på att inte genomföra en tvångs-LOV. Sedan blev den överkörd på stämman. Men det verkar finnas olika uppfattningar i regeringen om man ska genomföra en tvångs-LOV, det vill säga att äldreomsorgen måste privatiseras rakt av över hela landet. Det är också ett intressant besked. Kommer ni att gå till val på en tvångs-LOV? Se på diskussionerna om en del skandaler i kommunal verksamhet och i privata företag, där vissa kommuner inte minst på landsbygden anser att helt fri etableringsrätt i ett glest befolkat län skulle innebära stora kostnader och försämrad kvalitet. Det är inte bra för verksamheten. Det är borgerliga partier som tycker så och en del socialdemokratiska partier. Göran Hägglund vet att det finns socialdemokratiska kommuner och landsting som har infört LOV, och det finns borgerliga kommuner som har gjort det. I den här diskussionen funderar jag över om Göran Hägglund menar allvar med att han vill gå till val på en tvångsprivatisering av äldreomsorgen. Det är ett intressant besked i dessa dagar av diskussioner om privat-offentligt och kvalitet. Jag vill ha ett svar. Det vore också intressant att höra Hägglunds diskussion om sjukvården. Äldreomsorg och sjukvård hänger ihop. Jag måste fråga om era prioriteringar. Jag fattar inte. Hur kunde ni prioritera de stora skattesänkningarna i den senaste budgeten i stället för sjukvården? Ni lade hundra gånger mer på ofinansierade skattesänkningar än på sjukvården, i ett läge där hela Sverige diskuterar sjukvårdskris, där landsting efter landsting tvingas höja skatten och där landstingen säger att de behöver mer pengar för att klara barnmorskorna och förlossningsvården. Men i budgeten för det här året lade ni hundra gånger mer till skattesänkningar än till sjukvården. Det är du som är ansvarig. Varför hör vi aldrig en

kristdemokrat säga att man vill prioritera sjukvården och äldreomsorgen? (Applåder)

anf.44 Göran Hägglund (KD):
Herr talman! Regeringen har prioriterat sjukvården. Regeringen har prioriterat äldreomsorgen. Resurserna ökar för varje år som går. Jag skulle ta Mikael Dambergs invändning på det området på större allvar om han sade att man inte accepterade de förslag som regeringen har lagt fram när det gäller skattesänkningar. Men nu resonerar vi inte om den frågan. Det jag vill ha svar på gäller att det i dag finns en fri etableringsrätt. Det finns en möjlighet för Lotta Wiström och hennes systrar och bröder att starta verksamheter som gillas av människor runt om i vårt land. Mikael Damberg företräder ett parti som säger att hon inte ska få göra det, utan makten ska ligga hos landstingspolitikerna som ska avgöra om den verksamheten ska få öppna, om det finns ett behov, om verksamheten passar eller om allt ska drivas i monopolliknande former, så som det har varit historiskt. Det är Socialdemokraternas politik. Om man kryddar det med Jonas Sjöstedts idéer får vi idiotstopp på det här området, som kommer att drabba många verksamheter, framför allt många patienter och brukare.

anf.45 Mikael Damberg (S):
Herr talman! Då kan jag inte tolka det inlägget på annat sätt än att Kristdemokraterna och regeringen kommer att gå till val på en tvångsprivatisering av äldreomsorgen runt om i Sverige. Det blir en intressant diskussion i stora delar av Sverige. Det finns socialdemokratiska kommuner och landsting som redan har infört LOV, som Göran Hägglund vet, därför att de tycker att det fungerar bra där. Vi tycker att man måste anpassa det efter de förhållanden som finns runt om i Sverige. Det är inte särskilt konstigt när det gäller att få ut bästa möjliga kvalitet för dem som brukar och sätta kvaliteten i centrum. Men Hägglund fortsätter att sätta riskkapitalbolagen främst i den politiska debatten. Det finns ingen som hyllar riskkapitalbolagen så mycket som Hägglund. Det finns ingen som förespråkar andra satsningar så mycket än just sjukvårdssatsningar som Hägglund. Jag tycker att det är märkligt. Jag såg Alf Svensson på tv för en tid sedan. Han sade: Jag kan inte förstå hur regeringen inte gör det till sin prioritet att satsa på sjukvården. Så önskade han en sjukvårdsmiljard till sjukvården. Men hans efterträdare säger: Det behövs ingen sjukvårdsmiljard, vi satsar redan på sjukvården, vi kör skattesänkningar i stället. Jag tycker att det är ett intressant besked till svenska folket. (Applåder)

anf.46 Åsa Romson (MP):
Herr talman! När man frågar svenska folket vad de oroar sig mest för inför framtiden är det naturligtvis många som i vardagen ser problemen med att daghemmen stänger för tidigt, att livsmedelsaffären i närmaste hörnan lägger ned och att man får ett pussel i vardagslivet som man skulle vilja slippa och önskar längre semestrar. Men väldigt många kommer snabbt in på den stora framtidsfrågan, den fråga som handlar om huruvida vi får en miljöförstöring som inte möjliggör för våra barn och barnbarn att få samma goda liv som vi. Det är inte svårt att förstå att folk har denna framtidsoro. Vi vill alla lämna efter oss en värld där barnen och barnbarnen ska få en bättre möjlighet. Vi vill inte lämna efter oss en soptipp. Ett Sverige där 99 procent av ålarna är borta, ett Sverige där vi har farliga kemikalier runt omkring oss, redan inne i mammas mage, ett Sverige där chansen till snö på julafton minskar är ett sämre Sverige. Det måste vi som politiker se i våra prognoser, förslag och reformer för att stärka just Sverige. Enligt de vetenskapliga underlagen kan vi vänta oss betydligt värre saker än att det regnar på barnens pulkabacke på jullovet. Vi väntar oss torka och extremväder som kommer att hota stora delar av jordens

matförsörjning. Vi talar om miljontals klimatflyktingar, om dricksvattenförsörjning i svenska städer som hotas och måste helt läggas om. Vi talar om att centrala Göteborg kan ställas under vatten. Herr talman! Varje tid har sina politiska utmaningar. På 1900-talet var den stora utmaningen att bygga välfärdsstaten och att förhindra ett världskrig, men för oss på 2000-talet är den stora utmaningen hur vi undviker en global klimatkatastrof. Det gäller för oss att finna vägen ut och bort från det fossilberoende samhället in i ett hållbart samhälle som går i takt med jorden och inte mot jordens naturliga förhållanden. Vi har så att säga inte andra planeter att flytta till. Våra barn och barnbarn kommer att döma oss politiker som sitter med planeringsunderlagen, som både får de vetenskapliga underlagen och har reformagendorna och möjligheten och ställa frågan till oss om vi tog frågan på allvar. Gjorde vi vad som krävdes? Försökte vi ens? I ett klimatpolitiskt bokslut efter två mandatperioder med alliansregeringen kan man konstatera att den första mandatperioden innehöll en del vackra ord men ganska lite verkstad. Den andra mandatperioden kan sammanfattas med ett enda ord: tystnad. Ingenting har hänt, inga reformer, inte ens en retorik. Förra året konstaterade jag att statsminister Reinfeldt inte nämnt klimatet i ett enda av sina anföranden i en partiledardebatt på över 1 000 dagar. Vi är nu uppe i 1 400 dagar. Han har den här mandatperioden pratat mer om ungdomsbarometern än om vår tids stora framtidsfråga. När Fredrik Reinfeldt får frågan om bristen på klimatpolitik är bortförklaringarna alltid desamma. Utsläppsminskningarna ska ske någon annanstans någon annan gång, och de ska genomföras av någon annan. Faktum är att det kan låta ganska mycket så även på de internationella klimattoppmötena. Alla vill peka på någon annan och säga: Det är du som ska göra något. Alla vill låta som Fredrik Reinfeldt, och då är det inte konstigt att det inte händer någonting. För så pratar en ledare som har gett upp, en ledare som förklarar för laget varför det inte går, varför det inte är någon idé att ens försöka, ja, varför alla idéer som folk kommer med antingen är meningslösa eller helt enkelt dåliga. Förstår ni vad klimatpolitiken har för behov av en stridshingst? Så har man fått en motsträvig åsna. Jag är övertygad om att Sverige och EU både måste och kan bli den konstruktiva kraft som kan leda världen mot ett nytt globalt klimatavtal i Paris nästa år. Världen har en chans om vi de närmaste åren byter inriktning och sätter klimatfrågan högst upp på framtidsagendan. Men kommande mandatperiod är en kritisk tid. Både i EU-valet i maj och i valet till riksdagen och till kommunerna, kommunala parlament, i september är den här frågan oerhört avgörande. Ska vi få politiker vid rodret som vill genomföra reformer för att faktiskt minska utsläppen och ta tag i de möjligheter som vi, var och en, här har att göra det tillsammans? Eller ska vi välja politiker som sitter tysta? Klimatpolitiken går åt fel håll. De globala utsläppen ökar trots att forskarna pekar på att kurvorna måste vända nedåt senast nästa år. Den stora boven i dramat är kolet. Kolkraftsutbyggnaden i Kina är ett av de stora hoten. De stora kolreserver som finns i jorden och där 80 procent måste stanna i jorden är ett av de stora problemen i den klimatpolitiska realiteten. Det stora problemet är inte hur man får ut mer olja från Arktis, snarare tvärtom. Faktum är att utsläppen från kolkraft i Europa nu ökar för första gången på 20 år. Förut har de minskat. Kolanvändningen i Sverige ökar. Det tyder på att både EU och Sverige har börjat vända klimatfrågan ryggen. Jag tycker att det är väldigt problematiskt. Jag ser hur det hänger ihop med omöjligheten att fatta beslut om vettiga styrmedel. Det är i dag lika billigt att köpa en halv pizza som att släppa ut ett ton koldioxid. Det är politik som styr detta. Fredrik Reinfeldt och Moderaterna har medvetet gjort det billigare att använda kol. Som jag nämnde har Vattenfall som energibolag investerat starkt i kol i Tyskland. De gör det därför att de utnyttjar det faktum att det är billigt. De kalkylerar kallt att det kommer att fortsätta att vara billigt, att det

kommer att vara så billigt att de ska fortsätta att släppa ut lika mycket som hela Sveriges utsläpp i dag, långt framöver ända in i 2050. Med de planerna har Fredrik Reinfeldt godkänt nya kolgruvor och nya kraftverk i Tyskland. Fredrik Reinfeldt och alliansregeringen har tagit bort koldioxidskatten på värmekraftverk i Sverige. Precis som Naturvårdsverket befarade ökar därmed kolanvändningen i Sverige. Det som vi trodde var en utfasning av den återstående sista ganska lilla andelen kol skjuts nu på framtiden. Fredrik Reinfeldt och Moderaterna har sett till att Sverige inte bara tagit av sig ledartröjan i EU när det gäller klimatpolitiken utan också lägger mer hinder i vägen. Först stoppade man i EU-parlamentet ett förslag för att rädda utsläppshandeln och sätta ett högre pris på kol. Sedan ger man inget stöd till EU:s nya klimatmål om att bli effektiv med mål för förnybar energi. Det är politik som gör att kolutsläppen ökar. Miljöpartiet går till val på att stoppa den politiken och på att använda den stora potential som finns i Sverige för att minska utsläppen. Det är så vi tar ansvar. Det är så vi bygger en välfärd i framtiden för våra barn. I sitt anförande pratade Fredrik Reinfeldt ganska mycket om hur nöjd han var med situationen i Sverige. Det kan man ju vara om man inte tar så illa vid sig av kaoset i tågtrafiken, av sjunkande skolresultat, av rekordhög arbetslöshet, av alarmerande klimatutsläpp, av ökande inkomstklyftor mellan män och kvinnor och av en enorm bostadsbrist i städerna. Jag är inte nöjd. Jag vet och ser att Sverige kan så mycket bättre. Det finns många banarbetare som kan laga felen på järnvägen, men Alliansen håller fast vid att Trafikverket inte ska ha något eget underhållsarbete. Det finns många hushåll som gärna är med och bygger förnybar energi, men Alliansen inför straffskatt på kooperativ vindkraft, och man vägrar att anta en lag som gör att hushållen kan kvitta egen el mot elbolagens. Det finns många lärare som tidigt ser när elever behöver extra hjälp, men alliansregeringen har under sju år inte gett skolan tillräckligt med resurser, utan man prioriterar skattesänkningar. Sverige kan så mycket bättre, men potentialen tas långt ifrån till vara. Herr talman! Jag vet inte hur många som utnyttjade jullovet till att läsa sagor för barnen. Jag vill tipsa om en klassiker: Nils Holgerssons resa. Selma Lagerlöfs Nils Holgersson ser ju hela Sverige från ryggen på gåsen Akka. Han ser den storslagna naturen och människans utsatthet. Det var ett ganska fattigt och kargt land för hundra år sedan - eller under vilken tid nu det hela utspelade sig. Möjligheterna att överleva för människor är just att det finns ett samspel mellan jorden, skogen och människan. Hon var bra klok, Selma. Hon såg hela Sverige och sammanhangen. Hur kloka är vi i dag, hundra år senare? Valåret är här. De politiska skiljelinjerna är tydliga mellan oss, som vill ta ansvar för framtiden, och dem som i sju år kallt vänt ryggen åt klimat- och miljöproblemen. (Applåder)

anf.47 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Åsa Romson ägnade både det tidigare replikskiftet och sitt anförande åt att tala om utsläppen från kolkraftverk i Tyskland. Låt mig bara påpeka att huvudorsaken till att utsläppen ökar är att Tyskland har bestämt sig för att avskaffa kärnkraften. Under ett antal val har Miljöpartiet haft en ganska ärlig valaffisch med budskapet: Vi lovar inte guld, men vi lovar gröna skogar. Med detta vill man säga att Miljöpartiets engagemang för klimatet gör att man är beredd att sänka levnadsstandarden. När jag lyssnar på dagens språkrör hör jag ingenting om det. Jag hör löften åt allt och alla. Alla ska få en ytterligare del av det gemensamma, det är vad man lovar. Miljöpartiets partistämma fattade beslut om att man i ett första steg ska sänka normalarbetstiden till 35 timmar, det vill säga att alla i Sverige ska få mindre arbetstid. Det säger man till hårt arbetande i Sverige, och alla tycker väl att det låter bra att jobba mindre. Samtidigt för man nu en kampanj om att lärarna ska ägna mer tid åt barnen i skolan. Då vill jag bara påpeka att om man minskar arbetstiden till 7 timmar per dag eller

35 timmars arbetsvecka, försvinner 16 700 heltidstjänster i skolan. Det försvinner 11 000 tjänster i förskolan räknat i arbetstid. Varje klass måste utökas med 3-4 elever om er reform genomförs, men det säger ni inte. Till föräldrar och lärare säger ni att de ska få mer tid med barnen. Sedan säger ni till löntagarna att de ska få jobba mindre. Det går inte ihop. Ni håller på att bli de nya välfärdspopulisterna, Åsa Romson. Hur ska det kunna blir mer tid när ni egentligen föreslår mindre tid? (Applåder)

anf.48 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Jan Björklund försöker ta till så ofta han kan det som alla nu vet är missförstånd. Han säger att kolanvändningen ökar i Europa, inte bara i Tyskland utan även i Sverige och i andra europeiska länder, på grund av att länder håller på att avveckla kärnkraften. Så är det ju inte. Kärnkraften avvecklar sig jättebra själv på egna meriter. Det är ju en gammal teknik. Kolet är billigt just nu i Europa därför att det - som Fredrik Reinfeldt sade - kommer hit extra kol som inte används i USA, men också för att utsläppshandeln inte fungerar, eftersom man inte är överens om vilka klimatmål som ska gälla. De som nu motarbetar framtida effektiva klimatmål är ju bland annat Jan Björklund. Du vill inte ha något mål om förnybar energi i Sverige därför att du är orolig för att det skulle ifrågasätta poängen med och vinsten av att fortsätta ytterligare in i en ny kärnkraftscykel. Men det kan vi ta sedan. Det är ditt energibolag som nu satsar miljarder på nya investeringar i kolkraft i Tyskland. Jag tycker att du ska gå tillbaka till din regering och fråga hur ni ska agera för att inte kolanvändningen, som förstör klimatsituationen i Europa, ska öka. Jag är väl medveten om vad mitt parti driver i fråga om arbetstiden. Många på dagens arbetsmarknad skulle må bra av ytterligare reformer för att förbättra arbetsmiljön, inte minst i skolorna. Hur många lärare, Jan Björklund, är det som avslutar sitt lärarkall bara några år efter utbildningen? De orkar inte. Skolan har inte den styrning som gör att skolan är den arbetsplats där de kan växa helt och fullt. På samma sätt är det inom sjukvården. För många kompetenta medarbetare försvinner efter alldeles för kort tid, antingen till andra jobb eller till ofrivilligt deltidsarbete. De orkar inte när tjänsterna inte är anpassade på ett bra sätt. Med den nivån på arbetsmiljön tror jag att man ska vara väldigt försiktig - när man har suttit i regeringen under två mandatperioder - med att kasta sten på partier som pratar om att sänkt arbetstid är rätt sätt att skapa en mänskligare arbetsmarknad där fler får plats. Jan Björklund, det finns 400 000 arbetslösa. Jag är säker på att det finns många som vill jobba i en bra skola där klasserna är mindre i stället för större. (Applåder)

anf.49 Jan Björklund (FP):

Herr talman! Det var bra, Åsa Romson, att du erkände att ni vill minska arbetstiden. Du sade inte ens att det var på sikt, för det trodde jag att du skulle säga. Men du argumenterade och gick in helhjärtat för att arbetstiden ska sänkas till sju timmar per dag och 35 timmar per vecka. Det vore intressant att höra vad Damberg tycker om det. Det innebär ett väldigt stort bortfall av arbetsinsatser i varenda verksamhet. Om alla i skolan går ned från åtta timmars dag till sju timmars dag blir det ett bortfall som motsvarar 16 000 lärartjänster. Och ni säger att lärarna ska ha mer tid för barnen! Så blir det ju inte. Möjligen blir det mer tid hemma. Det försvinner 11 000 människor från förskolan. Jag respekterar att du är engagerad och driver detta, men samtidigt för ni en kampanj på stan där ni säger att lärarna ska ägna mer tid åt barnen i skolan. Ni lovar att det ska bli mindre klasser, men det går inte ihop. Det är detta som är välfärdspopulism. Ni är det nya populistpartiet i svensk politik.

anf.50 Åsa Romson (MP):
Herr talman! Jag trodde inte att ett parti som går till val på att man inte vill ha guld men gröna skogar skulle bli kallat för populistiskt av Folkpartiet. Det är väldigt intressant. Vi skulle kunna visa vad Folkpartiet har gått till val på tidigare. Det är ju inte svårare än så att vi vill ha sänkt arbetstid i olika steg genom olika reformer. Läs vår budget! Den är fullt finansierad. Sedan har vi ett reformförslag inom äldreomsorgen om hur vi kan stötta kommuner som inför heltidstjänster. Se till att de är vettigt utformade också i antalet timmar! Varför ska den som arbetar inom äldreomsorgen arbeta fler timmar per vecka än en metallarbetare? Det är ett sådant Sverige vi får om det ska bli heltidstjänster inom alla kvinnodominerande omsorgsyrken. Då är det väl vettigare att genomföra en reform så att det blir mänskliga heltider. Det är det som vi föreslår tillsammans med ytterligare förslag för att hitta en balans som gör att arbetsformerna inom välfärden gör det möjligt för till exempel lärarna att stanna i skolan. Jag tror att du har ett större problem med de lärare som slutar i skolan än med hur vill läsa Miljöpartiets förslag om en bättre arbetsmarknad där fler och 400 000 arbetslösa får plats för att jobba i skolan.

anf.51 Annie Lööf (C):
Herr talman! Om man ser en miljöpartist i ögonen finner man att det riktigt lyser av längtan efter att få ingå i en socialistisk regering tillsammans med Jonas Sjöstedt och Stefan Löfven. Det är kanske inte så konstigt. Under de senaste åren har Miljöpartiet blivit i första hand ett vänsterparti och i andra hand ett miljöparti. Man byter åsikt för att anpassa sig till socialdemokratisk politik. Det senaste exemplet i raden var att man tidigare höll med regeringen om att ha låga kostnader för att anställa unga människor. Nu har man anslutit sig till Socialdemokraterna och tycker att kostnaden för att anställa unga mycket väl kan bli tre gånger så hög. För ett tas sedan var Stefan Löfven med i tidningen Besöksliv - det är turismens egen branschtidning. Han säger där att han gärna vill fördubbla restaurangmomsen. Han vill mer än gärna ha som vallöfte att försämra för anställning av unga, försämra för turismen runt om i landet och försämra för små företagare som har svårt att få plus och minus att gå ihop. Miljöpartiet brukar i debatter runt om i landet markera att de minsann inte tycker att man ska fördubbla restaurangmomsen. Eftersom Miljöpartiet har svängt ganska många gånger tidigare, och vi har hört Jonas Sjöstedt som vänsterpartist säga att han ställer som ultimatum för att sitta i en S-ledd regering att han inte vill se vinster i välfärden, mångfald i välfärden eller självbestämmande för människor i välfärden, skulle jag vilja fråga Åsa Romson: Kommer ni att ställa som ultimatum att inte fördubbla restaurangmomsen om ni sitter i en S-ledd regering? Eller kommer ni, likt i frågan om arbetsgivaravgifter för att anställa unga, att anpassa er till Stefan Löfven och därmed slå undan benen för en väldigt viktig basnäring i Sverige som varje dag skapar jobb för unga människor?

anf.52 Åsa Romson (MP):
Herr talman! När det gäller restaurangmomsen har vi under hela mandatperioden varit tydliga med att vi efter att den reformen infördes inte tycker att det är lämpligt att ändra de spelregler som restaurangägarna har inrättat sig efter. Det beror på att vi ser att det är en marknad där man behöver lite framförhållning och för att de många småföretagare och andra företagare som vi värnar om ska få en trygg planeringshorisont. Vi vill inte ändra spelreglerna när vi dessutom ser att det är en sektor med tjänsteföretag som kan behöva gynnas, även om vi tyckte att reformen var väl dyr när den infördes. Man hade kunnat göra det på ett annat sätt som var mindre dyrt och med en mindre subvention. När det gäller arbetsgivaravgifterna för att anställa

unga - där har det nu blivit ändringar, så jag antar att det mest handlar om 23-åringar - tycker vi att det är en onödigt dyr reform. Med de nya reglerna ändrar man dessutom hela tiden, och man tar också bort planeringshorisonten för företagen. Vi tycker att det är väldigt synd. Vi vill därför fasa ut den men inte ta bort den i ett steg. Vi vill fasa ut den så att man just ger företagen planeringsmöjligheter. I stället har vi starka arbetsgivaravgiftssänkningar, som framför allt siktar in sig på småföretag. Det är en reform som jag vet att du har slagits för men fått nej på av dina allianskompisar när ni har diskuterat budgeten. Jag tycker att det kunde vara lite ödmjukt att erkänna att det finns partier som föreslår det hårt och kraftfullt här i riksdagen, så det går att rösta för sådana reformer även här. När det gäller hur det lyser i ögonen när man pratar politik tror jag att det som lyser i ögonen hos de flesta miljöpartister är att man vill ha en annan politik än den som regeringen för, inte minst för att klara klimatet och miljön. Jag kan säga att det inte lyser lika mycket i ögonen hos de centerpartister som jag träffar ute i landet när den moderatledda miljö- och klimatpolitiken kommer på tal. Det kan jag beklaga, men jag tycker att det borde finnas en större entusiasm för att ändra den politiken. Har man inte lyckats under två mandatperioder kanske man ska ta sig en tankeställare om hur man gör sina val mellan blocken i Sverige även som centerpartist.

anf.53 Annie Lööf (C):

Herr talman! Visst lyser det i centerpartisters ögon av att vindkraften har sjudubblats och av att det är 450 000 miljöbilar på våra gator sedan 2006. Framför allt lyser det i ögonen i dag när Vattenfall precis har presenterat att man säljer sitt aktieinnehav i polsk kolkraft. Det är någonting som har hänt under den tid som Centerpartiet tillsammans med övriga allianspartier har suttit i regeringen. Men frågan kvarstår. Miljöpartiet har bytt fot tidigare om hur man ser på småföretag, hela landet och unga. Här lovar Stefan Löfven att han ska fördubbla restaurangmomsen. Han tycker att det är en helt onödig reform för jobb och företagande i hela landet - en helt onödig reform för ungas arbete. Tänker Miljöpartiet sätta sig i en regering som fördubblar restaurangmomsen?

anf.54 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Jag har svarat att Miljöpartiets politik inte är att fördubbla restaurangmomsen. Vi tror att det är en dålig reform att genomföra, för den ger dåliga planeringsförutsättningar för småföretagen. Jag har redan svarat på det. Det är intressant när du säger att det lyser i centerpartisters ögon för att man blir så väldigt glad när Vattenfall säljer sitt aktieinnehav i polska kolkraftverk. Ja, det var en dålig investering från början, och nu säljer man när den är ännu sämre. Det har gjorts ytterligare ganska dåliga affärer i det bolaget. Bolaget har tidigare varit under centerpartistisk styrning men ligger nu under det moderata ledningskansliet. Jag skulle nog vara ganska bekymrad när jag såg att Vattenfall under hösten gick vidare med sina planer och tog aktiva steg - det vill säga att man måste ha fått godkänt från ägaren - för att öppna fem nya brunkolsgruvor i östra Tyskland. De ska ge kol till kolkraftverken - Europas största utsläppare alla kategorier - för perioden 2030-2050. Hur mycket utsläpp från kolet tål Europa 2030-2050? Det är du som är ansvarig, Annie Lööf.

anf.55 Björn Söder (SD):

Herr talman! Miljöpartiet är utan tvekan det parti som är Sverigedemokraternas absoluta motpol, och det är jag både glad och stolt över. I vissa frågor är skillnaderna väldigt tydliga. Migrationspolitiken är ett sådant område, försvarspolitiken ett annat. I ett program från Miljöpartiet som gällde fram till för något år sedan kunde man utläsa: "Vi vill på sikt ställa om försvaret från ett militärt försvar till ett ickevåldsförsvar, som både kan göra insatser mot

ickemilitära hot, hantera konflikter och föra ickevåldskamp vid ett eventuellt angrepp." Det är dock en skrivning som har försvunnit i det senaste partiprogrammet. Är det så att Miljöpartiet har ändrat uppfattning? Det vore ytterst anmärkningsvärt om det fanns ett riksdagsparti som på fullaste allvar menade att vi ska möta en väpnad makt, en anfallande makt, med att sikta in oss på att föra dialoger. Man behöver inte titta på speciellt många väpnade konflikter, både historiskt sett och aktuella, för att inse hur verklighetsfrånvänd denna syn är. Det är därför högst relevant att ställa frågan till Miljöpartiets språkrör här i dag om hon fortfarande menar att ett icke-våldsförsvar är det försvarspolitiska förslag som man anser ska vara ledstjärnan inom svensk försvarspolitik i en eventuell regering där Miljöpartiet ingår.

anf.56 Åsa Romson (MP):

Herr talman! Det är helt riktigt att Miljöpartiet och Sverigedemokraterna är svensk politiks motpoler. Sverigedemokraterna bygger politiken på rädsla medan vi bygger den på medmänsklighet. Sverigedemokraterna bygger upp murar och vill ha fler murar medan Miljöpartiet vill ha en öppnare värld. Ni bygger er politik på hat, och vi bygger den på kärlek. När det kommer till försvarspolitiken hänger vi med vår tid och ser att vi inte är kvar i kalla kriget. Vi ser, precis som Försvarsberedningen där alla partier då var överens, att det finns en breddad hotbild mot Sverige. De hot som Sverige står inför i dag är inte samma som under kalla kriget. De hoten heter cyberattacker, ökad antibiotikaresistens, klimatförändringar och översvämningar, som jag pratade om. De heter konflikter i vår omvärld långt borta som inte har uppstått mellan två olika länder utan är interna konflikter där konfliktlösning från det internationella samfundet sker framför allt med fredliga och civila medel. Det är så mycket effektivare att gå in och medla i en konflikt innan den bryter ut och eskalerar till fullt krig. Jag antar att det är en hållning. Att satsa på den civila delen av försvarspolitiken har alltid klassats som flum i svensk politik. Men efter den breddade hotbilden, efter de underlag som visar att vi inte är kvar i kalla kriget, är det ju där som vi kan jobba mest effektivt, inte minst att minska hotbilden i vår omvärld. Vi har inte längre kvar i partiprogrammet - du hade ett citat där - att vi skulle gå till aktivt motangrepp med civila medel. Den skrivningen finns inte kvar. Det vi pratar om är en fredlig konfliktlösning, för att lösa konflikter i världen. Det som är det stora hotet mot Sverige är våldsamma konflikter någon annanstans. Det finns inget militärt hot mot Sverige. Det är den nuvarande Försvarsberedningen överens om. Det var den förra Försvarsberedningen överens om. Om du har en annan bild av det militära hotet mot Sveriges territorium får du gärna förklara den här i kammaren. Jag tror att du har väldigt dåligt underlag för det.

anf.57 Björn Söder (SD):

Herr talman! Jag noterar att Åsa Romson inte svarar på den fråga jag ställde om icke-våldsförsvar, om man hade ändrat uppfattning när det gäller att göra motstånd med icke-våld mot en militärt anfallande makt. Vi får väl säga att Miljöpartiet i alla fall är konsekvent i sin retorik, med tanke på att man i sitt budgetförslag skär ned på Försvarsmakten med 10 miljarder under budgetperioden. Då kan jag ställa frågan: Om vi skulle bli attackerade, hur skulle vi kunna försvara oss om man dels har åsikten att vi ska möta en väpnad makt med icke-våld, dels har skurit ned med 10 miljarder under budgetperioden på vårt försvar, som det i stort sett inte är mycket kvar av i dagsläget? Vi ser hur till exempel Ryssland genomför Zapadövningen i vårt omedelbara närområde med 70 000 man. Ponera att 70 000 man skulle landstiga i Sverige! Det kanske inte är aktuellt just nu, men ponera att

så skulle ske! Skulle vi då stoppa detta anfall med verbala metoder, Åsa Romson?

anf.58 Åsa Romson (MP):
Herr talman! Jag svarade faktiskt på frågan. Jag sade att den där meningen inte längre står i vårt partiprogram. För de flesta demokratiska partier betyder det att man har ett annat partiprogram, som uttrycker och formulerar försvarspolitiken på ett annat sätt. Jag uttryckte vad vi formulerar. Vi formulerar oss om att vi vill jobba med konfliktlösning. Vi vill stärka de civila delarna av försvarsarbetet i Sverige - det handlar om Myndigheten för samhällsberedskap när det gäller till exempel klimatanpassning, hot om översvämningar och liknande. Inom budgetperioden flyttar vi 7 miljarder från försvaret. Det mesta flyttar vi inom ramen, det vill säga från den militära delen till den civila delen av försvarspolitiken, som ska möta den hotbild som Försvarsberedningen och andra är överens om. Björn Söder vill spekulera i hur många tusen. Det börjar låta som det där att 10 000 tyska bögar kanske skulle komma till Sverige om vi kom in i EU. Sådana spekulationer kan man göra, men vi låter dem stå för dig, Björn Söder.

anf.59 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Först ska jag säga att jag verkligen uppskattar ditt inledningsanförande, Åsa Romson. Jag uppskattar ditt och Miljöpartiets djupa engagemang i klimatfrågan. Det behöver vi mer av i svensk politik. Men min fråga gäller krisen för den svenska järnvägen. Vi har en verklig förtroendekris för det mest miljövänliga transportmedlet, och jag har sett ditt engagemang i de frågorna. Vi har i dag en situation där en farmor som ska åka och vara barnvakt åt sina barnbarn tar ett tidigare tåg eftersom hon inte litar på järnvägen och där pappersindustrins transporter läggs om till lastbilar i stället för att gå på järnvägen. Det är uppenbart att en stor del av svagheten finns hos Trafikverket och att Trafikverket inte riktigt klarar sin uppgift när det gäller underhållet. Det handlar om resurser, och det handlar om ledningen. Jag noterar att vi har samma syn på lämpligheten hos generaldirektören för Trafikverket. Men det handlar också om själva organisationen. Precis som på många andra områden har man infört en marknadsmodell med upphandlingar och en betydande byråkrati. Det här är särskilt negativt på järnvägens område, där det behövs helhetsansvar, yrkesstolthet och överblick hos människor som arbetar åt Trafikverket. Samtidigt som det här sker vill statliga Infranord säga upp 400 erfarna banarbetare som vi verkligen behöver, varenda en av dem, för att göra jobbet att få ordning på svensk järnväg. Det visar hur orimlig den här politiken är. Jag ser att vi är överens om mycket, men frågan är: Om vi får en ny majoritet i riksdagen, är vi överens om att Trafikverkets underhåll i allt väsentligt ska återgå i egen regi och inte upphandlas i det byråkratiska marknadssystemet?

anf.60 Åsa Romson (MP):
Fru talman! Tack, Jonas Sjöstedt, för att du tar tillfället i akt att prata om den viktiga frågan om tågkaoset i Sverige! Det handlar ju inte bara om oro över förseningar eller att vi har ett tågsystem som inte kan leverera den tjänst som de allra flesta ställer krav på att få. Allt fler vill åka, för man har upptäckt att det är mycket bekvämare att resa mellan svenska städer med tåg. Då kan man kanske jobba på vägen, och om man behöver äta kan man göra det. Man kan prata med dem bredvid utan att det stör åkandet, och man kommer oftast fram och pigg och glad. Nu ska man lägga ned populära nattåg runt om i Sverige. Jag vet att vi är flera som engagerar oss mot det och framför allt anser att nedrustningen av den svenska järnvägen inte är acceptabel. Vi borde i stället ha upprustat för länge sedan och också byggt mycket mer spårtrafik. När det gäller underhållsarbetet är det också en fråga om

säkerhetsarbete, vilket de senaste olyckorna har visat på. Det var ju tur, måste man säga, att de två allvarliga urspårningar som vi har haft här i södra delen av Stockholm på järnvägar som är oerhört trafikerade skedde med godståg och inte orsakade några personskador. Det kunde lika gärna ha varit fulla persontåg. En sådan kalkyl kan man inte ha som tågoperatör. Man kan inte ha det som Trafikverket - det är helt otidsenligt. Vi har därför agerat tillsammans i riksdagen och fått en majoritet för att man ska tillsätta en järnvägsutredning som tittar på underhållssidan och att organisationen av detta ska vara i centrum. Miljöpartiet har varit tydligt redan från början: Det är mycket troligt att olika delar av det här måste tas tillbaka i egen regi för att säkerställa kvaliteten också när det gäller säkerheten. Exakt hur det ska se ut måste man göra en utredning av, men Trafikverket måste ha större kunskap internt och bättre kontroll. Man måste knyta ihop underhållet med säkerhetsarbetet - det är viktigt.

anf.61 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag tillåter mig att tolka det svaret som ett försiktigt ja. Ni ser positivt på att återta delar av underhållet, sannolikt i Trafikverkets egen regi. Jag tycker att det är positivt - då kan vi få ordning på det här och ha en mindre byråkratisk organisation. Jag ska också säga att ett av de mest symboliska ögonblick jag varit mer om här i Sveriges riksdag var under min korta tid i trafikutskottet. Vi skulle ta ett beslut som innebar att den borgerliga majoriteten skulle skära ned på anslaget till underhållet av järnvägen. Men det kunde inte ske, för ledamöterna satt på försenade tåg. Så ser det ut i Alliansens Sverige.

anf.62 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Jag uppfattade inte någon ytterligare fråga, utan vi är nog ganska överens om att det behövs både mer pengar till underhållet, inte mindre, och en bättre organisation.

anf.63 Jan Björklund (FP):

Fru talman! I år är det 100 år sedan skotten i Sarajevo. Det var den tändande gnistan som utlöste första världskriget. Europas stormakter tog ställning för olika parter i konflikten på Balkan, och första världskriget var ett faktum. Det ledde till tysk revanschism som ledde till andra världskriget som i sin tur utlöste det kalla kriget. Tiotals miljoner människor dog, diktaturer upprättades i halva Europa och förintelsens gaskamrar kom ur denna utveckling. För 20 år sedan upprepades skotten i Sarajevo. I grunden var det samma konflikt på Balkan mellan samma olika grupper. Det blev ett blodigt krig på Balkan, men det spred sig den gången inte till resten av Europa. På 90-talet stannade konflikten på Balkan. Vad var egentligen skillnaden? Jo, skillnaden var att på 90-talet kunde Europas stormakter samarbeta. Samarbetet var så integrerat att man kunde försöka dämpa konflikten i stället för att eskalera den. Huvudorsaken till denna integration är Europeiska unionen. Två partier i denna kammare, Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna, vill att Sverige ska lämna Europeiska unionen och att Europeiska unionen ska upplösas. Det kanske är logiskt för de partierna. EU är grundad av länder som har valt friheten, demokratin, öppenheten och marknadsekonomin som samhällsmodell, länder som har valt liberalismen som samhällssystem. Liberalismen är det som extremvänstern och extremhögern avskyr allra mest. Där är de helt överens, för extremvänsterns och extremhögerns grogrund är kamp och konflikt mellan klasser eller raser. Samarbete är de emot; där har de ingenting att tillföra. Många debattörer utöver dem som vill lämna EU, både i Europa och i vårt eget land, verkar nu vilja tävla om att låta så Europakritiska som möjligt. Folkpartiet liberalerna kommer inte att delta i den tävlingen. Vi kommer att gå till val i maj om synen på Europa i hela Europa, också i Sverige. Det kanske är otaktiskt av oss att försvara Europasamarbetet. Vi kanske förlorar röster på det. Men vi ska säga som det är: Vi liberaler tror på europeiskt samarbete.

(Applåder) Fru talman! Jag känner sorgsenhet efter PISA-undersökningen. Det gör vi alla, tror jag, för Sveriges skull. Men jag känner också en mycket stor beslutsamhet. Sverige ska inte bara vända utvecklingen. Vi ska så småningom tillbaka till tio i topp i världen. Nedgången har pågått i flera årtionden. Jag minns när vi i Folkpartiet varnade för att resultaten i svensk skola var på väg kraftigt utför. Då sade de rödgröna, i synnerhet Socialdemokraterna, att vi svartmålade. Utförsbacken var tydlig redan för tio år sedan under den rödgröna regeringen, men ni gjorde ingenting. Ni stoppade huvudet i sanden; ni ville ha en betygsfri skola där eleverna skulle bestämma. Och där är flera av er fortfarande. Det går att vända en sådan här utveckling. Svensk skolpolitik genomgår nu ett omfattande systemskifte - det största i Europa och det största som vårt skolväsen har gått igenom över huvud taget. Ny läroplan, nya kursplaner, nytt system för nationella prov, nytt betygssystem, tidigare betyg, ny lärarutbildning, lärarlegitimation, ny skollag, ny gymnasieskola, lärlingssystem och mer därtill. Inga av dessa reformer hade genomförts när eleverna i årskurs 9 för två år sedan skrev de PISA-prov som vi nu diskuterar. PISA-undersökningar är inte en utvärdering av alliansregeringens utbildningspolitik. PISA-resultatet är spiken i kistan för den gamla utbildningspolitik som Sverige nu överger. Men vi kommer att behöva göra mer. Jag kommer inte att gå till val på reformstopp i utbildningspolitiken. Vi kommer att behöva en tioårig grundskola där sexåringarna börjar lågstadiet. Elever som inte har nått gymnasiebehörighet när de går ur grundskolan ska få förlängd skolplikt med ytterligare ett elfte år. Vi behöver fortsätta att förbättra läraryrkets attraktionskraft. Enligt Folkpartiets uppfattning måste vi också flytta ned betygen ett par år till. De nationella proven borde rättas centralt, vi behöver fler speciallärare, och skolan borde återförstatligas. Vi behöver fokusera mer på ordning och studiedisciplin i den svenska skolan. Fru talman! Under Alliansens tid har resurserna till skolväsendet ökat kraftigt. Lärartätheten i fråga om utbildade lärare är högre i dag i svensk skola än vad den var 2006. Personaltätheten i fråga om skolsköterskor, kuratorer och psykologer är i dag högre än den var 2006. Sverige satsar i år ungefär 220 miljarder på skolväsendet. Vi ligger klart över genomsnittet i OECD när man räknar per elev. Ändå är resultaten klart under genomsnittet i OECD. Om det fanns ett rakt samband mellan resurser och resultat skulle vårt resultat vara mycket bättre. De rödgröna partierna gör nu ett stort nummer av att de vill satsa mer pengar på skolan och påstår att vi inte vill det. Satsningarna på skolan har ökat kraftigt under vår tid i regeringen. Men hur mycket vill de egentligen satsa? Vänsterpartiet som har ett högt tonläge vill, givet att vi satsar 220 miljarder på skolan, öka skolans budget i år med 9 promille. Socialdemokraterna och Miljpartiet tar i lite mer. De ska öka skolans budget med 16 promille och säger att det är detta som gör den stora skillnaden. Allvarligt talat har jag ingenting emot mer resurser. Vi har tillfört mycket, och jag anser att vi kommer att behöva tillföra ännu mer för vissa utpekade ändamål. Men försök inte inbilla någon att en ökning av skolans budget med 16 promille skulle utgöra den stora skillnaden och att det skulle lyfta Sverige från 38:e plats till tio i topp i PISA. För att man ska förstå detta kan man göra en jämförelse. Alla de tio länder som kommer högst i PISA-undersökningen har mindre resurser till skolan än vad Sverige har. Allihop har lägre personaltäthet, och allihop har större klasser än Sverige. Jag tycker att vi ska försöka minska klasserna. Vi ska fortsätta att öka personaltätheten. Men tro inte att det är enbart detta som gör att man förbättrar resultaten. Det som man däremot har i de länder som har höga resultat är en hög studiedisciplin, betyg tidigt och skickliga lärare som kan tjäna bra, och man drar på detta sätt till sig de duktigaste akademikerna till skolan. Just därför satsar vi nu på lärarna. Mer än någonsin under den tid som skolan har varit kommunal går staten nu in och satsar på lärarna. Det handlar om

bättre lärarutbildning, mer befogenheter, fler karriärsteg och högre löner. Nu ser vi att detta börjar ge resultat. Detta är det positiva resultat som vi nu ser. Söktrycket inom svensk lärarutbildning när det gäller behöriga sökande har ökat med 45 procent sedan bottenåret 2008. Söktrycket i fråga om läraryrket ökar igen. En ökning med 45 procent när det gäller läraryrket är den största ökningen som någon av de olika stora yrkesutbildningarna på universiteten har just nu. Det är fantastiskt glädjande, och det beror på de målmedvetna reformer som vi nu gör. Detta är naturligtvis positivt på lång sikt. Det är viktigare än allting annat på lite längre sikt för skolan att vi återigen kan rekrytera motiverade, skickliga, duktiga och engagerade lärare. Men att återupprätta en kunskapsskola handlar om mer än resurser. Kunskapsskolan innebär ett systemskifte, och det är detta skifte som vår politik handlar om. Väljarna har rätt att få veta alternativen. Ni vill satsa 9 promille mer. Vi kommer säkert också att föreslå ökade ekonomiska satsningar. Men det räcker inte, som svar på frågan. Ni har röstat nej till den nya lärarutbildningen med högre kunskapskrav. Ni har röstat nej - också Socialdemokraterna, även om det inte låter så - till att införa betyg från årskurs 6. Ni har röstat nej till att införa nationella prov i årskurs 3. Ni har röstat nej till den nya skollagen. Ni har röstat nej till den nya gymnasieskolan. Vad som hade hänt om ni själva hade suttit kvar är höljt i dunkel. Sannolikt hade ingenting hänt. Utförskanan hade fortsatt, och ingenting hade gjorts för att hejda detta. Ni har sagt nej, nej och nej. Vad skulle hända om ni kommer i regeringsställning? Kanske är det som med jobbskatteavdraget att ni skäller och fräser ända tills det är infört. Men sedan är ni för allting. Det är det som kallas för konservatism, Mikael Damberg. Man är för det som redan finns, men man överlåter åt andra att skapa det nya. Valet i september handlar om huruvida den svenska kunskapsskolan ska återupprättas eller inte. För oss i Alliansen är valet givet: Kunskapsskolan ska tillbaka. Sverige ska tillbaka till toppen. Vi ska vända resultatutvecklingen i den svenska skolan. (Applåder)

anf.64 Mikael Damberg (S):

Fru talman! Jag ska börja lite skämtsamt. Man kan säga att Jan Björklund i alla fall har gett ansvarslösheten ett ansikte i svensk politik. Det finns ingenting som han är ansvarig för när det gäller skolpolitiken. Allting beror på läroplaner, tidigare borgerliga regeringar som har haft fel och socialdemokratiska regeringar. Men faktum är att han är den skolminister i modern historia som har suttit längst tid vid makten. Något eget litet ansvar kanske man har om det under sju år i rad har varit fallande resultat. Hans stora poäng här är att det behövs någonting mer än resurser. Resurserna är alltså inte så viktiga för svensk skola. Det är intressant att skolministern ändå väljer den vinkeln i detta läge eftersom det lite grann kan förklara varför budgeten för i år ser ut som den gör. Det är 20 gånger mer resurser till skattesänkningar än till skolan. Det är en prioritering som regeringen har gjort. Då förstår jag den. Men det haltar lite grann. Ska man göra sådant som forskningen visar ger bra resultat på lång sikt, till exempel mindre klasser för små barn, då kostar det pengar. Om man, som statsministern talade om förut, ska ge mer undervisningstid till eleverna, till exempel genom sommarskola som vi socialdemokrater har föreslagit och som ni vill utreda under ett antal år framöver, kostar det pengar. Vill man ha 1 000 ytterligare specialpedagoger i skolan för att hjälpa de elever som har problem kostar det pengar. Det kostar pengar att göra sådant som har betydelse i klassrummet och som underlättar för lärarna att göra sitt jobb. Dessa reformer skjuter ni på en oviss framtid i stället för att göra dem här och nu. Det är en mycket tydlig skillnad. Att man då raljerar över att 5 miljarder i satsningar på skolan inte spelar någon roll tror jag att man ska akta sig för efter den PISA-undersökning som har skett. Jag vill ställa en fråga om något

som förvånar mig lite grann. Efter PISA-undersökningen tog man bort taket för förskolegruppernas storlek. Vi vet att förskolan spelar stor roll. Hur ser skolministern på att man efter PISA-undersökningen väljer att ta bort taket för barngruppernas storlek i förskolan?

anf.65 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Nu har ni gång på gång sagt att jag har suttit längre än alla andra skolministrar. Det är sant efter nästa val, dock inte än. Jag tycker att ni förminskar Bengt Göranssons insats. Han var minister i nio år och Ragnar Edenman i tio år. Däremot är det sant att i mer modern tid har alla socialdemokratiska skolministrar avsatts oavbrutet. Det är därför som jag har suttit längre. (Applåder) Staten satsar 7 miljarder mer på skolväsendet i dag än vad staten gjorde 2006. Då ska man komma ihåg att huvuddelen av finansieringen är kommunal. Den totala kostnaden för skolväsendet har ökat från under 200 till långt över 200 miljarder. Men staten satsar 7 miljarder mer på skolan i dag. Vi har infört lärarfortbildning, som avskaffades på den socialdemokratiska tiden, lärarlyft och olika organiserade insatser. Vi höjer lärarlönerna, och de höjs nu i en takt som inte har skett sedan skolan kommunaliserades. Skälet till det är att vi vill ha fler sökande, och det fungerar, Mikael Damberg. Kan du inte säga att du är glad över att söktrycket när det gäller lärarutbildningen ökar? Det är fantastiskt. Ökningen är 45 procent, och den beror på de reformer som vi nu genomför. Flera av dessa reformer har ni röstat nej till. Men kan du inte säga att resultatet är bra, även om du kanske måste säga att det fanns invändningar? Det är bra att det går upp. Kan du inte vara glad över det? Vi har ökat resurserna. Jag är helt övertygad om att vi kommer att lägga fram förslag som kommer att fortsätta att öka resurserna. Problemet med er är att det är det enda svaret. Men det kan inte vara så att 16 promille i ökade resurser skulle kunna ta Sverige från 38:e plats i PISA-undersökningen till tio i topp när alla som redan ligger där har mindre resurser än Sverige. Det är inte trovärdigt. Det är helt innehållslöst. De frågor du bör besvara, Mikael Damberg, är alltså: Hur ser egentligen den rödgröna skolpolitiken ut - mer än dessa 16 promille? Vad är det ni vill ändra? Kommer allt det ni har röstat emot att få vara kvar? Hur ska du övertyga Romson och Sjöstedt om att betygen ska få vara kvar? Vad är ert skolpolitiska alternativ? (Applåder)

anf.66 Mikael Damberg (S):

Fru talman! Hade det varit så att svensk skolas resultat avgjordes av skolministerns retoriska förmåga hade svensk skola inte haft några problem alls. Problemet är att det finns en verklighet där ute man har att hantera, och det är det som kanske saknas lite grann: en viss ödmjukhet från skolministern. Det kanske saknas ett ledarskap som inte bara handlar om att skapa bråk hela tiden utan även om att skapa enighet. Jag var väldigt tydlig i mitt anförande om att lärarna är det absolut viktigaste när vi ska vända skolresultaten. Vi har inte röstat emot några lärarreformer under din tid. Nej, det har vi inte gjort - vi har haft några synpunkter på hur man kan vrida dem och göra dem bättre. Jag noterar att du även på det området också har anpassat dig till flera av de synpunkter vi hade på hur man skulle kunna göra det annorlunda. Jag tror att en svensk skolminister med dessa PISA-resultat skulle ta fasta på att försöka samla folk. Det var därför vi föreslog en skolkommission - som du sade nej, nej, nej till. Det är jättebra att det blir en skolkommission med forskare. Då kanske vi kan enas om satsningar, men då måste man också våga prioritera skolan ekonomiskt. Det kommer man inte undan om man ska vända resultaten. (Applåder)

anf.67 Jan Björklund (FP):
Fru talman! Jag tror att den nya lärarutbildningen är en väldigt viktig orsak till att söktrycket nu går upp. Den röstade ni nej till. Ni ville ha kvar den gamla flummiga från 2001 med ett sjunkande söktryck. Det är en av de glädjande sakerna nu, att ungdomars intresse för att söka sig till läraryrket återigen ökar. Oavsett detta är det mitt ansvar. Du frågar vems ansvar det är och säger att jag skyller ifrån mig. Det gör jag inte alls. Det är mitt ansvar. Jag kan inte ta ansvar för de reformer som gjordes på 90-talet; det är inte mitt ansvar. Men mitt ansvar är att reda upp den sörja som har skapats i svensk skolpolitik under ett par decennier. Det ansvaret tar jag, och det är den mest kraftfulla omläggning som över huvud taget gjorts i svensk skolhistoria. Era ministrar fick hela tiden avgå, för de gjorde ingenting åt problemen. Sverige gör nu den största omläggningen i hela Europa, och det beslutet togs före den senaste PISA-undersökningen. Vi insåg nämligen att det var på väg åt detta håll, och det är därför vi gör alla dessa reformer. Sverige ska komma tillbaka, och det är alliansregeringen som har vägen för att komma tillbaka. (Applåder)

anf.68 Åsa Romson (MP):
Fru talman! Jan Björklund började i ett tidigare replikskifte med mig att tala om en gammal valaffisch, så jag tänkte att jag skulle ta med en gammal valaffisch från Folkpartiet. På den står det "Framtidens nyheter: svenska skolan världsbäst på kunskap", och den är från 2006. Det var ju vällovligt, men nu står vi här 2014. Man kan diskutera vad PISA-undersökningen mäter, men alla lär vara överens om att den inte har utsett Sverige till världsmästare när det gäller att ha en kunskapsskola. Min fråga till Jan Björklund blir alltså helt enkelt: På vilket sätt ska du få skolan att bli den plats där eleverna får ta plats och får den tid med lärarna som gör att var och en av eleverna känner att de efter sina förutsättningar och behov får tillfälle att bli den där kunskapshungriga, nyfikna elev vi så väl behöver i den svenska skolan? Den eleven ska gå ut ur den svenska skolan, vara innovativ och kunna vara en tillgång på den svenska arbetsmarknaden - och känna sig uppmuntrad att vara det. Det är nämligen det skolan ska göra. Den ska ställa eleverna redo för framtiden, både för en arbetsmarknad och för att de personligen ska kunna växa. Vi - du och jag - vet nämligen inte hur samhället kommer att se ut i framtiden. Vi behöver kunskapstörstande elever i skolan, och för det behöver vi mer fokus på att lärarna ska ha tid med eleverna och ge dem stöd så att de får detta efter sina förutsättningar. Jag skulle alltså helt enkelt vilja fråga på vilket sätt vi nu ska tro att du vill göra den svenska skolan världsbäst på kunskap?

anf.69 Jan Björklund (FP):
Fru talman! Jag tackar för att du har med dig en folkpartistisk valaffisch, Åsa Romson. Jag har faktiskt med mig en miljöpartistisk. På den står det "Ge kunskap - inte betyg". Det är förklaringen till att Sverige befinner sig där det befinner sig. "Nej till betyg" är Miljöpartiets budskap. (Applåder) Affischen är från 2002. Det var då ni styrde, och det är detta som är bakgrunden till att vi i dag har problem. Det fördes under väldigt många år en skolpolitik som inte respekterade att vi måste ha kunskapskrav i skolan. Jag är uppvuxen i ett textilarbetarhem. Mina föräldrar hade sju års folkskola. Det hade i stort sett alla i det lilla samhälle där jag växte upp; det fanns nästan inga akademiker förutom lärarna, prästen och provinsialläkaren. En skola för alla måste ta hänsyn till att alla inte är akademiker. Alla ungdomar får inte pushning hemifrån. Då är det väldigt viktigt att skolan har krav. Om skolan är kravlös och man säger att eleverna själva ska ta ansvar eller att föräldrarnas bakgrund ska spela roll kommer det att bli en väldigt ojämlik skola. Skolan måste ha väldigt tydliga förväntningar på alla barn. Skolan måste ha kunskapskrav på

alla barn. Man måste hjälpa dem som har svårt att nå kraven. Till sist måste man dock ha kraven. Man hjälper ingen genom att vara kravlös i skolpolitiken, Åsa Romson. Er politik ihop med de rödgröna, som gick ut på att ta bort alla examina, betyg och kunskapskrav - ta bort den typen av incitament för förkovran och kunskapsribbor som eleverna skulle klara av att passera - är det som har skapat den svenska skolkrisen. Den skolpolitiken har varit så grym mot barn som kommer från underprivilegierade förhållanden. Sverige byter nu politik och vänder sig bort från flumskolan. Vi är på väg mot en kunskapsskola. (Applåder)

anf.70 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Det är verkligen fantastiskt hur Jan Björklund kan vara den som står i en talarstol i riksdagen och är den bästa på att skylla ifrån sig. När det gäller ämnet skolan, som har debatterats så mycket och där vi redan har flera forskare som har tittat på ämnet och varit ute i debatten, tror jag inte att det är ärligt att säga att det är att Sverige inte hade betyg från sexan redan på 90-talet som har gjort att vi har den skolsituation vi har i dag. Vi har lärare som använder jättemycket av sin tid till byråkrati, bland annat till att hela tiden följa upp de nationella prov som har införts till höger och vänster för att likrikta skolan på olika sätt. Det har man gjort i stället för att bygga på de metoder lärarna själva sade att de ville ha som verktyg för att kunna följa upp var och en av eleverna när det gäller kunskap. Det är din kunskapssyn, bland annat att estetiska ämnen plötsligt inte har någon roll i skolan, som är förlegad, Jan Björklund. Det är det forskarna säger: Vi behöver en bra tydlighet i skolan där bra lärare kan ge även till exempel estetiska ämnen. Det är din kunskapssyn som har förstört, inte betygssystemet.

anf.71 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Jag hör från så många lärare på mellanstadiet som nu sätter betyg i sexan - det är första året - att det har varit ett jättejobbigt år. Jag frågar: Varför då? De svarar: Jo, vi har haft jättemånga möten i skolan. Jag frågar: Om vad då? De svarar: Ja, nu börjar vi diskutera vad eleverna egentligen ska lära sig i de olika ämnena - hur når vi dit, och hur kan vi nå ännu längre? Det har varit möte efter möte, och vi har varit tvungna att diskutera det nu när vi har det nya betygssystemet. Jag frågar: Jaha, men har ni inte gjort det innan då? De svarar: Nej, inte alls - då talade vi om andra saker på våra möten. Det är precis detta vi är ute efter. Betyg skapar en resultatfokusering i skolan, för resultaten blir viktiga för eleverna, för föräldrarna och för skolan själv. Denna resultatfokusering kommer att leda till ökade resultat på sikt. Man börjar fundera på varför vi inte har högre resultat. När det gäller PISA-mätningen har du och Miljöpartiet i alla år sagt att kunskap inte går att mäta, men nu känner ni att ni kan komma åt regeringen och hänvisar åt PISA-mätningen. PISA-mätningen är den största kunskapsmätning som finns. Den utgår från och mäter kunskap, och sedan ser vi hur vi ska komma vidare. Det är precis det betyg är: ett sätt att mäta kunskap och fundera över hur vi blir ännu bättre.

anf.72 Björn Söder (SD):

Fru talman! Vi går snart in i den första av årets två valrörelser. Det handlar först och främst om Europaparlamentsvalet, och Jan Björklund inledde sitt anförande i dag med att tala om EU-frågorna och komma med en massa beskyllningar - bland annat, förmodar jag, mot Sverigedemokraterna, eftersom vi är ett av de två partier Jan Björklund pekade ut som kritiska till det monsterbygge som nu äger rum. När vi går in i en valrörelse är det viktigt att vi visar på tydliga skillnader mellan partierna. Det handlar framför allt om vad man vill vara tydlig i, vad man vill med EU-samarbetet och vad man vill med ett

europeiskt samarbete över huvud taget. Att Folkpartiet är för EU och för EMU råder det ingen tvekan om - det känner vi väl till. Färre känner till vad ni egentligen vill i förlängningen, vad ni har för visioner för det europeiska samarbetet. I oktober månads partiledardebatt här i kammaren tog Jimmy Åkesson upp frågeställningar om EU-kommissionens ordförandes uttalande om att EU måste utvecklas till ett federalt statsbygge där de europeiska länderna reduceras till federala stater. Birgitta Ohlsson, EU-minister tillika Folkpartikollega till Jan Björklund, sade i SVT:s Agenda att hon inte hade några principiella eller ideologiska invändningar mot att utveckla EU mot mer federalism och överstatlighet men att tidpunkten inte var den rätta. Jan Björklund fick frågan av Jimmy Åkesson om när tidpunkten är den rätta. Jan Björklund valde att inte svara på frågan. I stället talades det om att alternativet till EU skulle vara förintelsen på 30- och 40-talen och så vidare. Jag skulle vilja veta av Jan Björklund och Folkpartiet om ni är beredda att löpa linan fullt ut och reducera de nationalstater som finns i Europa i dag till federala stater i en stor monsterstat där Bryssel påverkar alltmer och bestämmer allting och att nationalstaterna i Europa därmed upphör. Det skulle ändra vårt samhälle, vårt land, fundamentalt. Jag vill att Folkpartiet klargör detta.

anf.73 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Jag är inte för ett upplösande av nationalstaterna, om det var det som var frågan, men jag tycker att vi ska ha ett starkt europeiskt samarbete. Det är inte bara detta med fred och demokrati som är viktigt. Det är själva utgångspunkten, och det är därför som EU är grundat. Alla dessa länder som har olika utgångspunkter, olika historia, olika bakgrunder, olika kulturer och så vidare har ändå bestämt sig för att samarbeta. Och det var vis av historiens erfarenhet som man bestämde sig för att göra detta. Det var ingen slump, inget lätt beslut för många länder. Länder som hade varit fiender i generationer bestämde sig för att göra detta, för man ville inte tillbaka till den tragiska utveckling som vi har haft på 1900-talet. Det är inte bara det, utan det handlar också om jobb och välfärd. Huvuddelen av de produkter som görs i vår exportindustri säljs till Europa. Den inre marknaden har betytt väldigt många jobb i Sverige. Lämnar man detta får man ökad arbetslöshet. Just nu är euron under omarbetning, så det är inte aktuellt att gå in just nu. Men i framtiden, när eurosamarbetet är reformerat, bör också Sverige vara med. Det är Folkpartiets uppfattning. Våra främsta industriledare säger också att vi förlorar jobb i Sverige på att vi inte är med. Den svenska kronan har fluktuerat kraftigt mot euron under ett antal år. Vi skäms inte utan står för att vi är för ett europeiskt samarbete, och vi tycker att det ska utvecklas. Det är viktigt för att hålla ihop vår kontinent mot bakgrund av den historia vi har men också för vår ekonomi, jobben och välfärden. Hur ser Björn Söders vision ut för Europa? Kan du inte berätta hur visionen ser ut när EU ska upplösas och Sverige ska lämna EU? Vi har upplevt det uppsplittrade Europa under flera år tidigare. Hur ser den visionen ut?

anf.74 Björn Söder (SD):

Fru talman! Det är glädjande att Jan Björklund tar avstånd från Birgitta Ohlssons uttalande. Det som är oroväckande är att Birgitta Ohlsson ofta utpekas som kronprinsessan i Folkpartiet och eventuell efterträdare till Jan Björklund. Med den inställning som hon har är det en oroväckande utveckling inom Folkpartiet, om man nu vänder och intar den ställningen i stället. Det är glädjande att Jan Björklund tar avstånd från att upplösa nationalstater, för det är det som det i förlängningen innebär när man ska bilda den federala staten. Sverigedemokraterna är absolut för ett europeiskt samarbete - vi vill ha frihandelsavtal och så vidare - men vi tror att ett bra samarbete för fred bygger på suveräna stater. Det bygger inte på ett monsterbygge där man tvingar stater till vissa gemensamma värderingar. Vi har sett

vad som har hänt i andra unioner. Vi har sett vad som händer när man tvångsansluter länder i olika unioner och kommer med överstatliga propåer. Vi har sett det i Jugoslavien, Sovjetunionen, Tjeckoslovakien och så vidare. Allt fler vill ha makt över sin egen vardag.

anf.75 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Det är en oerhört grotesk argumentation att jämföra Europeiska unionen med Sovjetunionen. Det är så magstarkt att man häpnar. Sovjetunionen var en diktatur, en av världens värsta. Den grundades med våld och hölls ihop med våld. Så fort människor själva fick bestämma valde alla länder att gå ur den efter murens fall. I EU är det precis tvärtom. Vartenda land som har gått in har gjort det av egen fri vilja efter demokratiska beslut i val och folkomröstningar. Varje ökning av EU:s befogenheter sker efter beslut och godkännande i folkvalda parlament. Bara fria demokratier, liberala och öppna länder får vara med i EU. Det är väl där skon klämmer, Björn Söder, att ni är emot öppenheten och öppna gränser. Det som EU bygger på är att vi ska kunna samarbeta mycket och vara tillsammans med andra. Ni vill inte det. Ni vill bygga murar runt Sverige. Där står vi väldigt långt ifrån varandra. (Applåder)

anf.76 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman, Jan Björklund och åhörare! Jan Björklund tog med rätta upp bakslaget i PISA-undersökningen i sitt anförande och uttryckte sin sorgsenhet över resultaten. Det finns faktiskt ett område där Sverige är i världstopp, enligt PISA, och det är undervisningen i svenska. Bara Finland är bättre på det. Skämt åsido, svensk skola har enorma utmaningar framför sig för att komma tillbaka till en utbildning där elever inte lämnas bakom de andra, där man klarar kraven, där man går ut grundskolan och gymnasieskolan med godkända betyg. Jan Björklund har hållit ett enormt tempo i sina reformer. Ibland har det gått så snabbt att han har fått återta en del av dem. Det är intressant att se att du nu börjar backa från en del av grundstommarna i det som jag uppfattar som den borgerliga skolpolitiken, och det är själva marknadstänkandet, att skolan är en marknad som andra marknader. Det är ju det som har lett till att man inte litar på skolan längre, att man tänker att man kanske inte kan låta sina barn börja i den närmaste skolan, för de kanske inte får en bra utbildning där. Skolan ska inte vara en marknad. Skolan ska vara jämlik och rättvis och ge alla barn en bra start i livet. Här finns ett ideologiskt dilemma för borgerligheten i att släppa in vinstintresset. Jag har med intresse sett hur du börjar angripa riskkapitalbolagen, som är de mest kortsiktiga ägarna, som olämpliga i skolan. Ibland låter du nästan lite grann som jag. Det kommer några följdfrågor här som splittrar regeringen på ett intressant sätt inför valet när det gäller synen på riskkapitalbolagen i skolan. Är det bara de nya riskkapitalbolagen som du är emot? Tänker du också se till att Wallenberg och Academedia, som ju är gigantiska aktörer med massor av pengar, får dra sig ur skolan? Eller ska bara vissa riskkapitalbolag få finnas där? Ska de andra som plockar ut massor av vinstpengar i egna fickor, har låg lärartäthet och få specialpedagoger få fortsätta, bara de inte finns i riskkapitalbolagsform?

anf.77 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Vi ska nu analysera PISA-undersökningen väldigt noga. Det är inte bara så att poängen gått ned, utan man får också väldigt många förklaringar när man studerar den noggrant på djupet. Vi ber nu en internationell skolkommission att göra detta med framstående experter, men redan i den analys som PISA-ledningen i OECD har gjort ser vi ett antal saker. Alla de länder, inklusive Finland som Jonas Sjöstedt nämnde och som ligger bra till - Finland sjunker något i PISA-undersökningen men ligger hästlängder före Sverige - har betyg tidigt, har studiedisciplin och har hög status på läraryrket. De har ett

antal saker som vi i Sverige har saknat. Man kan sedan titta på ett par andra saker utöver det som Jonas Sjöstedt tar upp: segregationen och fritt skolval. Enligt PISA är skolsegregationen i Sverige bland de minsta i världen. Den har dessutom legat still sedan 2003. Den har inte ökat, vilket Sjöstedt ständigt påstår. Det finns inga som helst belägg för det, om vi nu ska hålla oss till vetenskap och forskning. Det finns inga belägg för att skolsegregationen och den socioekonomiska sammansättningen av elevgrupper på olika skolor skulle ha förändrats sedan 2003, när ni själva styrde. Det finns heller inga som helst belägg i PISA för att det fria skolvalet skulle vara orsaken till att resultaten sjunker i Sverige. När det gäller riskkapitalbolag kan man diskutera dessa frågor även om det inte påverkar resultaten. Man kan vara för eller emot dem ändå. Jag är för friskolor. Jag tycker att det ska finnas valfrihet. Det är en fantastisk reform att föräldrar får bestämma vilka skolor deras barn ska gå i. Däremot tycker jag, vis av erfarenhet, att ett par saker behöver omprövas. Det handlar om de kortsiktiga ägarna. Det är att förenkla att säga att det är riskkapitalbolag. Det är de företagsägare som är kortsiktiga till sin natur, dock oftast riskkapitalbolag, som inte bör vara ägare av friskolor. Det är en ståndpunkt som vi har kommit fram till, visa av erfarenheterna. Men Sjöstedts linje innebär att förbjuda friskolor över huvud taget, och det är inte aktuellt. Valfriheten och friskolorna har kommit för att stanna. (Applåder)

anf.78 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag tror inte att Jan Björklund riktigt hann svara på frågan, så jag ställer om den för säkerhets skull. Det är en väldigt intressant, djupgående och ideologisk splittring som går rakt igenom regeringen nu i synen på vinstintresset i skolan. Annie Lööf och Jan Björklund står ju väldigt långt ifrån varandra i retoriken i dag. Då är min fråga: Om du inte vill att nya riskkapitalbolag ska in - och jag är överens med dig, Jan Björklund - varför ska då Wallenberg få vara kvar? Ska inte han också ut ur den svenska skolan? Eller är det vissa riskkapitalbolag som ska få plocka ut vinstpengar direkt till de öar där de brukar husera? Det är den ena frågan. Svara gärna! Den andra frågan är: Om man byter bolagsform och plockar ut lika mycket pengar som i stället för att gå till lärare, lokaler och specialpedagoger går till någon som berikar sig, är det mer okej än att vara ett riskkapitalbolag? Folkpartiets linje är retorik, men den är i grunden oklar. Vad menar ni egentligen?

anf.79 Jan Björklund (FP):

Fru talman! Det finns ett antal företag som har som företagsidé att gå in och äga kortsiktigt. Det är själva kärnidén i företaget. Man upprättar en fond, går in och äger 5-8 år och går sedan ur. Det är inte svårt att identifiera dessa ägare, för de säger öppet att det är idén. Vi kallar detta lite slarvigt för riskkapitalbolag. Det är ingen juridisk form utan ett ord vi använder oss av. Formen är dock att de går in och äger kortsiktigt, vilket de säger öppet. Dessa ägare är olämpliga. Att äga skolor ska vara långsiktigt. Jag har dock inga som helst problem med att framgångsrika friskolor går med överskott. Ska vi få friskolor och ägare som går in och investerar och tar risker kan det inte bara vara tillåtet att gå med förlust. Man måste också få gå med vinst. Om det bara är tillåtet att gå med förlust startas inga friskolor. Detta gäller all företagsamhet. Jag begär inte att Vänsterpartiet ska förstå dessa drivkrafter, men de är grunden för hela västerlandets ekonomiska framgång. (Applåder)

anf.80 Annie Lööf (C):

Fru talman! År 2013 gjorde ord som twerka, gubbploga och carpa entré i det svenska språket. Det var också året då ordet landsbygd plötsligt dök upp på varje partiledares tunga. Som centerpartist kan jag

knappast göra något annat än att välkomna dem in i en debatt som har pågått utan dem i snart hundra år. Tyvärr verkar inte taktiken ha åtföljts av särskilt mycket tankemöda från oppositionens fyra partier. Det de säger rimmar nämligen illa med det de föreslår. De talar om lokal utveckling men vill i praktiken göra det svårare att bygga vid vatten, trots att vår strand- och kustremsa tar sig nio och ett halvt varv runt jorden. De säger jobb men menar sysselsättningsplatser. De talar om grön skatteväxling men menar röd skattehöjning. De prisar entreprenörer men tvekar inte en enda sekund med att låta dessa betala priset för en budget med stora hål. Hästlasagne var ytterligare ett nyord i det svenska språket 2013. Det betyder ungefär att innehållet i en produkt inte riktigt stämmer överens med marknadsföringen. Det är dags att oppositionens politik får en korrekt innehållsförteckning. Om nio månader är det val, och Sverige förtjänar att få veta vad det köper. Fru talman! En av anledningarna till att landsbygdsborna blir färre är att de är äldre än genomsnittssvensken. En av de största utmaningarna är därför att ge unga som vill en möjlighet att stanna kvar på mindre orter, att flytta tillbaka eller att flytta dit för första gången. För att detta ska bli möjligt krävs attraktiva samhällen. Det betyder bra kommunikationer och bra bostäder, men framför allt betyder det jobb. Det går inte att gena i kurvorna. Det finns inga magiska tillväxtpreparat eller glesbygdsdopning. Jobben måste komma först. Här finns ett av de viktiga vägskälen inför valet i september. Jag är övertygad om att det är låga kostnader för att anställa människor som leder till jobb. Det gäller särskilt unga, som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Oppositionen väljer som bekant en annan väg. Genom att lägga sten efter sten i företagens skatteryggsäck skapar de krökta ryggar, färre jobb och större klyftor mellan samhällsgrupper och mellan stad och land. Den som hävdar att den bryr sig om hela landet, den som kallar sig solidarisk blir svaret skyldig. Hur ska fler jobb skapas om entreprenörerna går på knäna, svettas och sliter under tyngden av 30 miljarder i ytterligare skatt? Fru talman! Ungdomsarbetslösheten finns överallt, men på landsbygden och i många mindre samhällen går det sämre än för landet i övrigt. 140 000 unga människor saknar ett jobb att gå till. Det delar Sverige, det gör att vi växer i otakt och det gör att vi får samhällen där ilskan och utanförskapet växer samtidigt som framtidstron minskar. Det oroar mig. Jag är övertygad om att detta även håller Stefan Löfven och Mikael Damberg vakna om natten. Men problemet är som vanligt inkonsekvensen mellan vad de säger och vad de gör, mellan hur de deklarerar varan och vad som finns i den. Ett av de största sveken med Socialdemokraternas hästlasagnepolitik är att den slår undan benen för unga människor och för människor som har jobb i de branscher som växer snabbast, nämligen inom tjänstesektorn. En dubblad restaurangmoms skulle innebära att tusentals småföretag som precis fått näsan över vattenytan åter får börja trampa vatten. Bara för landsbygdens restauranger och turistföretag innebär S-politiken en halv miljard i ökade kostnader. Den verkliga smällen kommer för småorternas företag, som får 2,3 miljarder i höjda kostnader för unga anställda. Totalt handlar den tredubblade arbetsgivaravgiften för unga om 14 miljarder i höjda kostnader för dem som anställer unga människor. Att Socialdemokraterna sedan satsar lite på export och regionala företagsförmedlingar kan ses som en ganska klen tröst i sammanhanget. Det är som att lova en surfplatta till barnet i julklapp och leverera långkalsonger. Fru talman! Till sitt dream team har Damberg och Löfven rekryterat en mycket offensiv vänsterytter. Jonas Sjöstedt levererar också lovord över hela Sverige. Men även Sjöstedt gör saker som inte stämmer överens med vad han egentligen tycker. Förutom välfärdsföretag vill han förbjuda bemanningsföretag. Det är en bransch där mer än en fjärdedel av de anställda är mellan 16 och 24 år. Grattis! Många av bemanningsföretagen finns där jobben behövs som mest, på mindre orter och inom industrin runt om i landet.

Vänsterpartiet stannar inte där. Eleven ska inte längre få välja skola. Undersköterskan som har tröttnat på den kommunala verksamheten ska inte längre få välja arbetsplats. Kvinnan som snart ska föda barn ska inte längre få välja barnmorska. Sjöstedts förbudslista är snart lika lång som listan på hans skattehöjningar, och det är verkligen en prestation. Fru talman! Det finns som sagt ingen glesbygdsdopning. Den som vill skapa tillväxt i hela landet måste börja med jobben. Vi behöver skapa fler jobb, framför allt i branscher som anställer många unga eller många människor som står långt från arbetsmarknaden. Vi behöver också bli bättre på att matcha de jobb som finns med de människor som i dag saknar arbete. Samtidigt som ungdomsarbetslösheten är hög är behovet av arbetskraft inom vissa branscher och på många orter stort. Det handlar om jobb i många sektorer, inte minst i de praktiska. Tusentals jobb behövs de kommande åren, exempelvis inom de gröna näringarna. Ett bra sätt att matcha efterfrågan är regeringens YA-jobb, yrkesintroduktionsanställningar, som dagen till ära träder i kraft i dag. Det är ett viktigt första steg i möjligheten att skapa jobb till unga där utbildning och arbete kombineras. I ett första steg kommer dessa avtal att gälla endast kollektivavtalsanslutna företag. Det innebär att många små företag som av olika anledningar saknar avtal inte får möjlighet att erbjuda unga människor jobb. Centerpartiet vill därför i ett senare skede ge fler företag möjlighet att använda YA-jobb. Det skulle öka möjligheten för riktigt små företag att anställa sin första, andra och tredje kollega. Vi vill också förändra Arbetsförmedlingen i grunden och låta den sökande själv få välja sin arbetsförmedlare genom en så kallad jobbpeng. Det är ett annat sätt att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlare skulle till exempel kunna nischa in sig på vissa branscher, vissa regioner eller vissa åldersgrupper för att på detta sätt matcha företag mot arbetslös. Ytterligare en viktig reform handlar om att minska avståndet mellan företag som anställer och dem som pluggar. Här behöver vi arbeta vidare på det spår som vi har påbörjat, nämligen ett eftergymnasialt lärlingssystem likt det man har i Tyskland. Då kan statusen höjas på det praktiska kunnandet samtidigt som arbetslösheten minskar och matchningen förbättras. Vi behöver helt enkelt göra det enklare för unga människor att ta det där första gyllne steget över tröskeln och in på arbetsmarknaden. Alla unga förtjänar en chans. Att vara ung är, som ni känner till, ett övergående problem. Men de strukturer som stänger många unga ute har varit stora under decennier - år efter år. Vi måste fortsätta att sänka trösklarna för unga att komma in på arbetsmarknaden. Fru talman! Centerpartiet har slagits för hela landet i över hundra år. Det har aldrig handlat om att någon ska växa på bekostnad av någon annan. Det har aldrig handlat om att någon är bättre än någon annan. Det har handlat om att olikheter gör oss starkare och om att alla ska ges chansen oavsett vilken ålder man har eller vilken geografisk plats man har bestämt att bosätta sig på. Jag tror att det är vägen framåt. Det är så vi bygger ett starkare Sverige. Det är så miljön förbättras. Det är så hela landet blir starkare - genom att jobben kommer i små och växande företag. Fru talman! Centerpartiet är och kommer att vara hela landets röst. (Applåder)

anf.81 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Det är lite tragiskt att Annie Lööf ägnar så stor del av sitt anförande åt att gå i opposition mot oppositionen utan att ta ansvar för den regeringsställning som partiet ingår i. Jag kan ha förståelse om även Annie Lööf börjar känna sig lite trött på alliansregeringen. Det är det många som gör i dag, inte minst med den ganska främmande miljö- och klimatpolitiken. Men det var inte det vi skulle tala om, utan om landsbygdspolitiken, som du vurmade väldigt starkt för, Annie Lööf. Tillgången på regionala högskolor är väldigt viktig för att man ska kunna bo kvar eller komma till ett ställe i hela Sverige. Alliansen

har skapat ett system som flyttar pengar från de mindre regionala högskolorna till de större i Stockholm, Lund och Uppsala. Nedskärningarna leder till att högre utbildning har lagts ned, till exempel i Härnösand, Skara och Hässleholm. Det första exemplet har din företrädare Torbjörn Fälldin kraftigt protesterat mot. Han har till och med skickat tillbaka sin doktorshatt och klagat på beslutet till regeringen. Min fråga till dig, Annie Lööf, är helt enkelt: Håller du med Torbjörn Fälldin om att regeringens nedskärningar på högskolan ute i hela landet Sverige är fel eller tycker du att det är rätt att lägga ned lärosäten, särskilt med fokus på de mindre lärosätena?

anf.82 Annie Lööf (C):

Fru talman! Först och främst vill jag slå fast att högre utbildning är en väldigt viktig tillväxtmotor runt om i landet. Samverkan med det kringliggande näringslivet och praktikmöjligheter för studenter skapar en ofantligt stor möjlighet till regional tillväxt, till att minska arbetslösheten och till att matcha efterfrågan med det behov som finns ute i landet. Jag tycker att det är synd att Mittuniversitetet har valt att lägga ned sitt campus i Härnösand, men jag tycker att det är kul att man väljer att lyfta upp Torbjörn Fälldin i detta sammanhang. Nu har jag förmodligen lite mer kontakt med Torbjörn Fälldin än vad Åsa Romson har. Jag vet att han brinner starkt för detta, precis som väldigt många andra centerpartister runt om i landet. Som Miljöpartiet mycket väl vet är akademin fristående och oberoende i förhållande till politiken. Vi tycker att det är viktigt att akademin och politiken hålls isär. Vi har gjort många reformer tillsammans med Miljöpartiet för att stärka just det oberoendet. Mittuniversitetets styrelse, som styr över universitetet och är ansvariga för vilka campus som drivs, hade kunnat behålla utbildningen i Härnösand om de ville. Detta är ett beslut som styrelsen har fattat. Låt oss komma tillbaka till kärnfrågan: att vi behöver ha utbildning och studentplatser runt om i landet. Totalt sett har vi fler utbildningsplatser i dag än vad vi hade 2006. Vi har fler utbildningsplatser både 2013 och 2014 än vad det fanns 2006. Ungefär 300 000 studenter går på våra högskolor och universitet runt om i landet. Det tycker jag är väldigt bra. Det som är viktigt för landsbygdspolitiken är att man inte särbehandlar landsbygden och att det finns högskolor och universitet i Östersund, Luleå, Jönköping och Göteborg. Men det är också viktigt att man inte lägger skattepålagor på de människor som ska ta sig till dessa högskolor och universitet och som ska få jobb efteråt och att man inte fördubblar kostnader likt restaurangmoms och annat. Min fråga till Åsa Romson är: Vad ska ni göra för att dessa människor som bor där ska kunna få jobb efter färdig utbildning?

anf.83 Åsa Romson (MP):

Fru talman! Jag tolkar Annie Lööfs svar som att hon och Centerpartiet är fullt nöjda och därmed starkt företräder de reformer som har skett när det gäller finansiering av utbildningsplatser inom högskolesystemet. Det ska man vara om man är lojal i regeringen. Däremot har jag lite svårt att se varför man utger sig för att hålla landsbygdsfanan högt. När man pratar med rektorerna runt omkring på de regionala högskolorna är det nämligen väldigt tydligt att det är strukturen hos medelstilldelningen som har styrt bort från de små regionala högskolorna till de större universitetsstäderna. Det är en politik som starkt missgynnar just det samband de regionala högskolorna kan ha på lokal nivå. När det gäller hur vi ska transportera oss i Sverige noterar jag att Centerpartiet måste vara väldigt nöjda och glada över att man har höjt banavgifterna vilket gör det dyrare att åka tåg. Tåg är det som de flesta studenter försöker ta sig runt med i Sverige. Det är en annan fråga att kasta tillbaka: Hur tycker du att tågpolitiken har lyckats i alliansregeringen, Annie Lööf?

anf.84 Annie Lööf (C):
Fru talman! För första gången sedan 1800-talet byggs nu en ny stambana i Sverige. Vi har fördubblat pengarna till enskilda vägar sedan 2006. Vi har fördubblat pengarna till drift och underhåll på järnväg under den tid alliansregeringen har styrt. Vi fortsätter att sänka egenavgifterna i regeringen. Bara under det år som kommer sänker vi dem med en halv miljard. För en lantbrukare innebär det en minskad kostnad på 15 000 kronor per år. Vi har lagt 2 ½ miljard på bredband, och vi vill fortsätta. Om det är att överge eller svika landsbygden, vad innebär då er politik som ni förde tillsammans med Socialdemokraterna före 2006? Vi har gjort otroligt mycket för att styra om resurstilldelningssystemet för att stärka kvaliteten och tillgängligheten till universitet och högskolor runt om. Vi har gjort ofantligt mycket för att sänka kostnaderna för att skapa jobb. Vi kan dessutom visa på klara och fina besked och resultat inom miljö- och energipolitiken. Det lyckades inte Miljöpartiet uppbåda före 2006. (Applåder)

anf.85 Björn Söder (SD):
Fru talman! Som näringsminister säger sig Annie Lööf värna om näringslivet och framför allt småföretagare på landsbygden. Det som toppar företagarnas lista över förslag som de anser i allra högsta grad skulle underlätta och förbättra företagsklimatet och öka anställningsbenägenheten är att minska sjuklöneansvaret. Vi i Sverigedemokraterna har avsatt nästan 9 miljarder kronor för att täcka upp detta för småföretagarna. Företag med upp till tio anställda ska kunna fråntas sjuklöneansvaret. Jag undrar: Vad kommer näringsminister Annie Lööf att vidta för åtgärder för att tillmötesgå småföretagarnas vilja?

anf.86 Annie Lööf (C):
Fru talman! Det stämmer att Centerpartiet värnar om Sveriges alla jobbskapare - de som skapar jobb från norr till söder och från öst till väst. Vi har därför genomfört en rad olika reformer. Om vi tar kostnadssidan först kan man dela upp den i finansiella kostnader, det vill säga sänkta egenavgifter och arbetsgivaravgifter. Där har vi riktat in kraftiga sänkningar, och det är vad vi har debatterat i dag. Vi har riktat sänkningarna till unga människor och människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Vi har sänkt kostnaderna för turistbranschen genom exempelvis en halverad restaurangmoms. Om vi sedan tittar på regelförenklingsdelen är vi ett av de få länder i Europa som kraftigt minskar regelbördan. Vi har också stoppat ett förslag som fyra partier här i riksdagen har beställt av regeringen, nämligen månadsuppgiftslämning. Det skulle vara en otrolig pålaga för många små företag runt om i landet. En annan och sista kostnad för många företag handlar om sjuklönekostnader. Under förra mandatperioden tog alliansregeringen bort medfinansieringen vid en tredje sjuklönevecka. Nu tittar vi på hur vi kan förbättra högkostnadsskyddet för riktigt små företag. Det högkostnadsskydd som finns i dag använder sig framför allt många stora företag av, men i regeringen tittar vi nu på ett högkostnadsskydd för små företags kostnader. Vi tror att det är viktigare än att i första hand ta bort andra sjuklöneveckan, för vet ni vad: Medarbetare är inte friska första sjuklöneperioden och blir sjuka vecka 2, utan vi behöver minska kostnaderna även under den första sjuklöneperioden. Därför kommer vi att fortsätta att göra reformer. Vi tog bort tredje veckan för medfinansiering. Vi tittar nu på ett högkostnadsskydd för den första veckan, för att underlätta för små företagare runt om i landet, och kommer att ge ett förslag på detta under det år som kommer. Sedan är det ingen hemlighet att Centerpartiet gärna vill se ett slopande av den andra sjuklöneveckan.

anf.87 Björn Söder (SD):
Fru talman! Alliansregeringen har snart suttit åtta år vid makten, och Centerpartiet har haft ansvar för de här frågorna under lång tid. Det är bra att Centerpartiet driver de här frågorna, men som näringsminister ansvarar man ju för hela regeringens syn. Det är bra att man börjar arbeta med de här frågorna. Men den spontana frågan är: När skulle det i så fall vara klart? Och hur ser näringsminister Annie Lööf på Sverigedemokraternas förslag om att frånta företagen ansvaret för de tio först anställda? Det är ungefär samma förslag som Miljöpartiet har, förutom tröskeleffekten som Miljöpartiet förespråkar, som inträder vid den elfte anställda och som innebär att man förlorar hela fördelen genom att anställa en elfte person, vilket givetvis skulle minska anställningsbenägenheten. Hur ser Annie Lööf på Sverigedemokraternas förslag om att ta bort sjuklöneansvaret för de tio först anställda i alla företag, vilket mest gynnar småföretagen?

anf.88 Annie Lööf (C):
Fru talman! Jag har svårt att ta Sverigedemokraternas förslag på allvar, då de finansieras av bruna luftslott som skickar tillbaka män och kvinnor till krigets Syrien. Däremot skulle jag vilja koncentrera denna minut på den utveckling som alliansregeringen har åstadkommit inom den svenska näringslivspolitiken. Nyföretagandet har ökat med 38 procent jämfört med 2006. Antalet unga och antalet kvinnor som driver företag har också ökat sedan 2006. Vi vill fortsätta att göra reformer för sänkta kostnader och minskat regelkrångel, för att fler ska ta klivet att starta företag och skapa jobb till andra. Bara under den senaste månaden har ett FoU-avdrag trätt i kraft, minskade arbetsgivaravgifter för dem som arbetar med forskning och utveckling. Den 1 december trädde ett investeraravdrag i kraft, det vill säga ett riskkapitalavdrag för en person som vill investera i ett annat förslag. Tillgång till kapital är en mycket kritisk faktor för många små företag. Det har hänt bara de senaste fyra veckorna. Vi har genomfört mycket, och vi är sugna på att genomföra än mer under nästa mandatperiod. (Applåder)

anf.89 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman, Annie Lööf, åhörare! Jag skulle vilja tala om Centerpartiets trovärdighet i vår viktigaste framtidsfråga, klimatfrågan. Jag menar att ni har sålt den, rent bokstavligen. Priset var 38,4 miljoner kronor. Köpare var Bank of America Merrill Lynch. Det jag visar upp här är beslutet. Det är undertecknat av miljöminister Lena Ek. Genom det säljer Sverige en stor del av våra utsläppsrätter av koldioxid. Sverige är ett land som inte släpper ut lika mycket koldioxid som vi skulle kunna göra under de internationella avtalen. Det är naturligtvis bra, men det är fullständigt otillräckligt, eftersom vi släpper ut många gånger mer än den här planeten tål. Hur agerar då ett ansvarsfullt land när man har utsläppsrätter över? En del länder tar konsekvensen av det och annullerar utsläppsrätterna. Men Centerpartiet och miljöministern säljer dem till en amerikansk storbank, så att den kan sälja dem vidare, till exempel till ett polskt kolkraftverk, så att de bokstavligen kan elda upp trovärdigheten i den svenska klimatpolitiken. Fortsätter det så här är budskapet till alla de miljövänner som försöker minska sina utsläpp när de köper en miljöbil, när de isolerar huset och när de gör olika insatser: Vi kommer att sälja era ansträngningar - de kan eldas upp i ett kraftverk någon annanstans därför att vi i det här fallet kunde tjäna 38,4 miljoner kronor. Jag menar att detta är ett grundskott mot trovärdigheten i den svenska klimatpolitiken, och jag vill ha ett löfte från dig, Annie Lööf. Lovar du att ni aldrig mer kommer att sälja några utsläppsrätter för koldioxid?

anf.90 Annie Lööf (C):
Fru talman! Skillnaden mellan mig och Jonas Sjöstedt är att han kommer att fortsätta att vara i opposition och gasta om löften, medan jag kan presentera mina löften och faktiskt genomföra dem i praktiken. Sedan 2006 har vindkraften ökat sju gånger. Antalet miljöbilar har gått från 23 000 till 450 000 under den här tiden. Andelen förnybara bränslen i transportsektorn har mer än fördubblats. Före jul kom beskedet att Sverige har uppnått två av EU:s tre klimat- och energimål, nämligen utsläppskravet och förnybarhetskravet. Det senaste året har vi till exempel förbjudit bisfenol A i vissa produkter. Vi har nått en överenskommelse om lågenergilampor. Vi har vidtagit åtgärder mot svavelutsläpp. Vi har tillträtt en internationell konvention för kortlivade klimatgaser. Kilo för kilo, krona för krona, har vi dessutom redovisat hur vi ska skapa jobb och företagande i landet och samtidigt fortsätta att minska utsläppen. Det är en tuff fråga, för det handlar om att se till att vi tar oss an klimatutmaningen och uppfyller de målsättningar som vi tar, med relevanta ekonomiska styrmedel, men samtidigt skapar jobb och tillväxt i Sverige och i andra länder. Jag kommer att fortsätta att driva på för en resultatinriktad miljö- och klimatpolitik, och jag är stolt över det som Centerpartiet tillsammans med övriga allianskamrater har genomfört i regeringsställning. Vi kommer att fortsätta att vara ett föredöme i EU-kontext men också i internationell kontext. Att ta på sig ledartröjan är inte att ta på sig tagelskjortan. Därför kommer vi att fortsätta att ligga i framkant. (Applåder)

anf.91 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Annie Lööf svarade på mycket - men inte på frågan. Den handlade om försäljning av våra utsläppsrätter. Jag tycker att det är utmärkt att man bygger ut vindkraft, solenergi och mycket annat. Jag skulle göra det mycket mer än vad den här regeringen gör. Men vad nyttar det till, om allt det vi tjänar in - alla de utsläpp vi minskar - sedan säljs till en amerikansk bank för att den sedan ska kunna sälja dem vidare? Då släpps ju lika mycket koldioxid ut! Själva poängen med ett tak i handeln med utsläppsrätter är att man ska hålla det taket. Men ni har bokstavligen sålt trovärdigheten i den svenska klimatpolitiken genom att sälja alla de här utsläppsrätterna till en amerikansk storbank - det är ju det som har skett. Då kommer människor att känna: Det spelar ingen roll om jag tar mitt klimatansvar, för ni kommer att sälja det vid första, bästa tillfälle. Detta saknar trovärdighet, Annie Lööf. Jag vill att ni lovar mig att aldrig mer sälja våra utsläppsrätter, att respektera de miljövänner som gör sina insatser varje dag för att minska utsläppen av koldioxid! (Applåder)

anf.92 Annie Lööf (C):
Fru talman! Det finns mycket som kan förbättras inom det internationella utsläppshandelssystemet i Europa. Men jag hoppas också att vi på sikt kommer att få ett sådant globalt. Att däremot kalla Centerpartiets och alliansregeringens politik icke trovärdig - när jag räknade upp reformer som vi har genomfört sedan 2006 - är väldigt magstarkt av Jonas Sjöstedt. Vi har genomfört en stor, grön omställning i Sverige. Sverige är på rätt väg, och vi kommer att fortsätta att leverera reformer som knyter samman jobbtillväxt och klimatansvar. Jonas Sjöstedt blir svaret skyldig. Vad har han genomfört någon gång i svensk regeringsställning? Har han ens suttit i svensk regeringsställning och tagit något som helst ansvar för klimatet, för småföretagen och för hela landet? Svaret är nej. (Applåder)

anf.93 Björn Söder (SD):
Fru talman! Sverige har i dag en minoritetsregering, en minoritetsregering som efter mer än tre år efter valet verkar tro sig

vara en majoritetsregering. Det är en något bångstyrig inställning som i förlängningen skapar osäkerhet i vårt land. Före juluppehållet fick vi en intensiv debatt här i riksdagen om ett femte jobbskatteavdrag och höjd brytpunkt. Med all tydlighet visades att Sverigedemokraterna påverkar de beslut som tas här i kammaren - oavsett om regeringspartierna gör allt för att i många fall mörka sina nederlag eller om de rödgröna partierna förnekar att de anpassar sig och lägger fram sina förslag utifrån vår politik. Före jul var det ändå Sverigedemokraternas skattepolitik som gick igenom här i kammaren. Ett femte jobbskatteavdrag fick majoritet, liksom ett nej till höjd brytpunkt. När vi nu går in i ett nytt valår är det viktigt att upplysa våra väljare om det inflytande vi faktiskt har i riksdagen, även om våra politiska motståndare och medierna vill göra gällande annat. Frågor som ligger i linje med partiets politik, som vi har varit med och drivit igenom och där regeringen har fått notera nederlag är till exempel fler civilanställda inom polisen erkännandet av Västsahara som stat nej till nedläggning av totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum nej till höjda banavgifter fortsatta rehabiliteringsmöjligheter under hela perioden kommunikationsmedels användning under användning av fordon med mera. Listan kan göras betydligt längre. Listan hade dessutom varit betydligt längre om det inte vore för att regeringen vid 80 procent av de voteringar där de förväntas åka på nederlag väljer att inte begära votering - allt för att förvanska statistiken och på så sätt slippa bli synade i sömmarna på det sätt som de annars skulle ha blivit. Fru talman! Sverige är på många sätt ett fantastiskt land, ett land att vara stolt över. Det är ett land som är byggt på solidaritet, där de som har lite mer hjälper de som lever under knappa förhållanden. Välfärdsstaten är högst central för oss sverigedemokrater. Därför känner jag oro över den utveckling vi har sett under de senaste åren. Ingenting tyder heller på att de kommande åren blir bättre, tyvärr. Jag skäms när jag läser om hur våra äldre får det allt sämre. Jag skäms över att se den mat de äter. Jag skäms över att det saknas trygghetsboenden, och jag skäms över att de som har byggt upp vårt vackra land i dag inte har råd med nödvändig sjukvård, tandvård och i många fall livsviktiga medikamenter. Den brukarundersökning som Socialstyrelsen släppte för förra året påvisar att Sverige inte lever upp till de förväntningar brukare har. Det finns tydliga indikationer på att ju sämre hälsa man har och ju större behov man har desto mindre tillfreds är man med den hjälp som erbjuds. Endast 60 procent av de allra sjukaste av våra äldre anser sig vara nöjda med äldreboendet. 30 procent är missnöjda med måltiderna. Endast 58 procent anser sig ha goda möjligheter att komma utomhus, och fler än 20 procent anser att personalen sällan eller aldrig tar hänsyn till enskilda individers åsikter eller önskemål. Det är sannerligen inget gott betyg för äldreomsorgen i Sverige. Under 2001-2012 försvann 31 000 platser inom äldreboenden. Det innebär att var fjärde plats försvann under en dryg tioårsperiod. För samma period ökade antalet personer från 80 år och uppåt med 34 000. Det råder platsbrist inom särskilda boenden i väldigt många kommuner. Närmare bestämt rör det sig, enligt Boverket, om 40 procent av landets kommuner. Och om man trots allt är en av de lyckligt lottade, som har beviljats plats inom äldreboendet, dröjer det i snitt sex månader innan man kan flytta. Det är allt annat än värdigt. 2 300 äldre står i boendekö, visar en enkät som Ekot låtit genomföra. 19 personer av dem som står i kö är över 100 år gamla, och resterande är mellan 80 och 99 år. Med andra ord är det många människor som kanske i livets sista skede erbjuds något helt annat än den omsorg de har gjort sig förtjänta av. Det är både ovärdigt och orimligt. Platsbristen innebär också att de krav som en gång var praxis hela tiden omprövas. I dag räcker det inte med att vara ensam, gammal och sjuk. Det är inte skäl nog. En av anledningarna till den försämrade omsorgen är att vården har förskjutits till hemtjänsten, ett alternativ som är mycket billigare för varje enskild kommun. Fru talman!

Forskning visar att det minskade antalet vårdplatser inte har kompenserats av den utökade hemtjänsten. De som i dag har hemtjänst får i snitt 70 timmar mindre hjälptid per månad i jämförelse med en person på äldreboende. Det är ett resultat som tydligt syns i form av det ökade trycket på brukarens anhöriga. 360 000 personer i arbetsför ålder hjälper i dag en äldre, sjuk eller funktionshindrad närstående, dagligen eller flera gånger i veckan. Mellan 80 000-100 000 personer har tvingats gå ned i arbetstid eller helt sluta arbeta för att vårda. Generellt sett drabbar det inte minst kvinnor med lägre utbildning. Frågan kan också ses ur ett jämställdhetsperspektiv. Det är en jämställdhetsfråga som enligt min mening är betydligt viktigare och mer allvarlig än styrelsesammansättningen i börsbolag, vilka leksaker våra barn väljer att leka med i förskolan eller andra frågor som övriga partier brukar vilja lyfta upp högst upp på jämställdhetsagendan. Det blir inte bara ekonomiska problem för dem som väljer att vårda en anhörig; det har också stor påverkan på det sociala livet. En rapport från Stockholms universitet visar att fyra av tio kvinnor upplever att de har svårt att hinna med fritidsaktiviteter som en direkt påföljd av det anhörigansvar som den här regeringen skapat. En väl fungerande äldreomsorg, precis som barnomsorg, är en förutsättning för att kvinnor och män ska kunna arbeta genom hela livet. Försämrad äldreomsorg riskerar alltså att få konsekvenser på många olika plan. Fru talman! Sverigedemokraterna har i sitt budgetförslag avsatt betydande resurser för satsningar inom äldreomsorgen. Dessa satsningar inkluderar bland annat ökat stöd för socialt umgänge så att de äldres sociala behov uppmärksammas och genomförandet av matlyft för att våra äldre varje dag ska kunna avnjuta nylagad, välsmakande och näringsrik mat. När det gäller maten har vi de senaste dagarna kunnat följa den uppmärksammade kartläggningen som Sveriges Television har gjort. Den visar att var fjärde kommun i landet inte näringsberäknar den mat som serveras inom hemtjänsten. Detta är inte något vi kan acceptera. Vi vet att undernäring och näringsbrist är ett stort problem inom äldreomsorgen, och vi sverigedemokrater kommer därför att arbeta för skärpt lagstiftning när det gäller mat inom äldreomsorgen - på samma sätt som har skett med skolmaten. Vi satsar vidare på särskilt investeringsstöd för att bygga fler trygghetsboenden stimulansbidrag till kommuner för att stärka anhörigstödet riktat investeringsstöd för att snabbt få till stånd en ökning av antalet kategoriboenden med husdjursprofil dit äldre personer kan flytta tillsammans med sina sällskapsdjur när de tvingas lämna det egna hemmet införandet av äldrevårdcentraler och förstärkning av tandvårdsbidraget. På kommunal nivå har vi under flera års tid föreslagit att äldre ska kunna ta del av kommunala friskvårdsanläggningar kostnadsfritt. Vi föreslår också ökad pension samt ökad garantipension och att den klyfta som har uppstått i och med ett femte jobbskatteavdrag eller jobbskatteavdragen över huvud taget försvinner. Fru talman! Mycket kan göras om man bara vill, i många fall utan ökade kostnader. Engagemang, vilja och respekt för de äldre är något som tyvärr saknas i debatten. En välutbyggd äldreomsorg gör det möjligt för äldre människor att åldras med tillförsikt och värdighet, en värdighet de har gjort sig förtjänta av. När vi förra året debatterade att utlänningar som vistas olagligt i landet numera har rätt till avgiftsfri sjukvård, tandvård och mediciner medan svenskar får avstå från detsamma på grund av att de inte har råd, inledde jag mitt anförande med att säga att det var en skammens dag. Och det var skammens dag när detta beslut fattades av övriga sju riksdagspartier, den så kallade sjuklövern, här inne i kammaren. Nu har någon kommun till och med gått så långt att man ska börja betala ut socialbidrag och bostadsbidrag till utlänningar som vistas olagligt i landet och inte ens har rätt att vara här. Det är klart att sådana prioriteringar, som sjuklöverpartierna nu gör, går ut över andra områden. Politik handlar om att prioritera. Det finns ingen outtömlig

skattkista ur vilken vi kan ösa pengar över allt och alla. Någon eller något måste stå tillbaka när man prioriterar annat. Våra äldre är inte någon abstrakt grupp som existerar på ett papper. Det är våra mammor och pappor, mor- och farföräldrar; det är vi själva en vacker dag. Vi hade kunnat ha världens bästa äldreomsorg där vi tog väl hand om våra äldre som har slitit för att bygga upp det här välfärdssamhället. Övriga sju partier har nu framgångsrikt raserat och fortsätter rasera det genom de prioriteringar de gör. Sjuklövern är tydliga med att man prioriterar människor, som inte har bidragit till att bygga detta land, före dem som har slitit ut sig för detsamma. Vi sverigedemokrater är lika tydliga med vilka vi prioriterar. I de båda valen i år har svenska folket möjlighet att göra tydliga markeringar för hur man vill att vi politiker ska prioritera. Det är svenskarnas land, och det är svenskarnas val. (Applåder) I detta anförande instämde Tony Wiklander (SD).

anf.94 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Fru talman! Nu har ni lyssnat på en sverigedemokrat. Världen är indelad i hårt arbetande människor som finns i Sverige - de ska vara födda här. Resten av världen är mer eller mindre samhällsparasiter som inte arbetar och bara utnyttjar alla andra. Så ser världen ut när man är sverigedemokrat. Vi fick höra en lista med punkter där Björn Söder anser att Sverigedemokraterna har gjort skillnad. Några punkter var inte med. Bland annat har de inte haft något inflytande inom asyl- och migrationspolitiken. Det är en följd av en överenskommelse mellan Alliansens fyra partier och Miljöpartiet. Annie Lööf ställde en berättigad fråga till Mikael Damberg. Kommer det att vara möjligt att upprätthålla den överenskommelsen när socialdemokrater får inflytande i synen på arbetskraftsinvandringen? Mikael Damberg svarade inte på det, men hur ser Björn Söder på det? Vilka ligger närmast Sverigedemokraterna i synen på vad ni vill göra för att förändra arbetskraftsinvandringsreglerna? Vi i Alliansen ägnar varje vaken timme åt att få fler arbetade timmar och att öka drivkrafterna för jobb. Det är Sveriges stora samhällsutmaning. Jag nämnde att det handlar om drivkrafter, möjligheter till handel, ordning i ekonomin, konkurrenskraft, utbildningssystem och en verktygslåda. De fyra oppositionspartierna verkar ägna mycket tid åt motsatsen, hur vi ska jobba mindre. De tar bort instegsjobben ur verktygslådan. De har ingen ordning på sina ekonomiska förslag eftersom de bygger på orealistiska neddragningar av asyl- och migrationspolitiken. Vad värre är, de tar inte heller drivkrafterna på allvar. De vill gå fram med kraftiga bidragsökningar, höja a-kassan, ge mer i bidrag till dem som inte arbetar och finansiera det genom att ta ut mer i skatt av dem som arbetar. Därför undrar jag: Hur ska det ge jobb? Hur ska det uppmuntra människor att arbeta? Hur ska vi med den politiken få fler arbetade timmar?

anf.95 Björn Söder (SD):

Fru talman! Det är uppenbart att det är en väldigt pressad statsminister vi ser de här dagarna och kanske fram till valet med tanke på opinionsmätningar och så vidare, och kanske är det också en trött statsminister. Jag tycker att man ser den pressade situationen mycket tydligt. När det gäller arbetskraftsinvandringen är vi motståndare till hur den sker i dag med de regelsystem som finns. Vi är absolut för en viss reglerad arbetskraftinvandring specifikt i områden där man inte kan hitta egen inre kompetens, men vi är inte för att öppna upp för att ta hit låglönearbetare. Det är ju kontentan av alliansregeringens regelsystem. Huruvida vi står nära Socialdemokraterna har jag ingen uppfattning om. Jag har uppfattat det så att även Socialdemokraterna har kritik mot arbetskraftsinvandringen. Det kanske kommer av en rädsla för att vi är ganska starka inom LO-kollektivet, och det är kanske framför allt de svenska arbetarna inom LO-kollektivet som är

hotade av att det kommer hit personer som pressar ned lönerna. Det är i och för sig någonting som alliansregeringen välkomnar eftersom man vill pressa ned löner. Att vi har orealistiska besparingar får vi höra i tid och otid. Ända sedan vi kom in i riksdagen efter förra valet har vi fått höra att vi har räknat fel. Det har ni sagt, Fredrik Reinfeldt, och det kanske dög första året, men det duger inte att år tre komma och säga att vi räknat fel. Visa upp beräkningar på vad invandringspolitiken kostar! Vi har gjort mycket utförliga beräkningar och vi fortsätter att förfina verktygen för att få fram bättre siffror. Vi är helt övertygade om att det reformutrymme vi skapar ligger väl i underkant. Vi kan få ett mycket större reformutrymme. Kom med egna beräkningar, statsministern, och visa dem för svenska folket, om vi nu har fel. Stå inte bara och säg att vi har fel. Vi är inte för att rasera trygghetssystemen såsom alliansregeringen har gjort, och därför vill vi exempelvis höja a-kassan. Men vi skapar också nya arbetstillfällen i landet med vår politik. Jag hoppas att statsministern har läst vårt budgetförslag.

anf.96 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Fru talman! Ja, det har jag gjort, och det är orealistiskt att tro att man på kort tid kan skära bort stora delar av asyl- och migrationspolitiken. Dessutom underskattar ni en annan sak, Björn Söder, nämligen att även om en människa som flyr från förtryck och vill komma till ett bättre liv kanske inte omedelbart får jobb på den svenska arbetsmarknaden ser vi att väldigt många av dem efter ett tag får jobb. Mycket av den sysselsättningsökning vi nu ser i Sverige sker i grupper med utrikesfödda. Finns det på plussidan av Sverigedemokraternas beskrivning av Sverige? När kommer ert tack till alla de människor som kommit från andra delar av världen för att vara med och bygga den svenska välfärden? Vi fick höra om alla andra som hade det jobbigt. Det är alltid vi och de. Det är alltid bara vi som är födda här som har det svårt. Alla andra ska hållas borta. Jag har noterat att det snarare är så att Sverige byggs tillsammans, av människor som fötts här och de som fötts i andra länder och kommit hit. Det är mycket det som vi nu lutar oss mot. Ovanpå det vill ni ge mer i bidrag till dem som inte jobbar. Den typen av drivkrafter fungerar så att det leder till färre arbetade timmar och ökad arbetslöshet. (Applåder)

anf.97 Björn Söder (SD):

Fru talman! Det är inte orealistiska besparingar vi gör. Det är bara att blicka lite utanför Helgeandsholmen och Sveriges riksdag, och kanske Sverige, och se hur det fungerar i andra länder. Sverige upplevs som ett extremt land av omvärlden. Om vi tittar på Sveriges migrationspolitik i dag är det vi som i en europeisk jämförelse är extremister. Man skrattar åt oss utomlands, och man pekar på Sverige som ett exempel på hur illa det kan gå för ett land som det för några decennier sedan gick så bra för. Det har också statsministerns regeringar varit bidragande i att rasera. Det är Sverige som är extremt i vår omvärlds ögon. Det stämmer att många av de invandrare som kommit hit fått del av de arbeten som har skapats. Samtidigt har vi dörren på vid gavel och fyller på med nya personer. Det gör att vi fortfarande har en mycket hög arbetslöshet bland dem som invandrat till Sverige. Även om de nyskapade jobben i mångt och mycket har gått till invandrare är det fortfarande en skyhög arbetslöshet bland invandrargrupper eftersom dörren står på vid gavel, statsministern. (Applåder)

anf.98 Annie Lööf (C):

Fru talman! Jag har förstått av Sverigedemokraternas landsmöte att man ska locka fler kvinnor till partiet. Det kan behövas om man tittar på det grabbgäng som nu styr. Jag skulle därför vilja ställa ett par frågor om Sverigedemokraternas jämställdhetspolitik och syn på

kvinnor. För det första ska abortgränsen sänkas från 18 till 12 veckor. För det andra vill man införa sambeskattning för gifta par. Rätten till fri abort även efter den 12 veckan är oerhört viktig för kvinnors självbestämmande och makt över den egna kroppen. Att inskränka den rättigheten kommer inte att leda till färre aborter utan bara till ökad stigmatisering och skuldbeläggande av de kvinnor som tyvärr behöver göra abort. Förslaget att införa sambeskattning för gifta par visar på en föråldrad kvinnosyn och på bristande förståelse för vad som skapar ekonomisk jämställdhet. Sambeskattning betyder att båda makarna i ett äktenskap beskattas för hälften av den gemensamma inkomsten. Om ett par har stora inkomstskillnader innebär det att det helt enkelt inte blir lönsamt för den som tjänar mindre, vilket oftast är kvinnan, att arbeta. Därför är risken vid sambeskattning att kvinnan binds till hemmet. Jag skulle vilja fråga Björn Söder: På vilket sätt leder inskränkt aborträtt och sambeskattning till ökad jämställdhet och ökat självbestämmande för kvinnor?

anf.99 Björn Söder (SD):

Fru talman! Jag tror inte att ens Annie Lööf är för fri abort. Jag tror att Annie Lööf är för att vi ska behålla den gräns vi har i dag, nämligen 18 veckor. Den gränsen tillkom på 70-talet utifrån hur statusen var på den medicinska fronten, det vill säga när man tidigast kunde rädda ett foster. Man skulle ha en viss säkerhetsmarginal till när man kunde rädda ett foster. Efter 70-talet har mycket hänt på det medicinska området, vilket jag tror att Annie Lööf är medveten om. Det har gjort att man i dag kan rädda ett foster mycket tidigare än på 70-talet. Då bör det finnas en säkerhetsmarginal som måste justeras utifrån det, och därför är vi för att man ska sänka gränsen till 12 veckor om särskilda skäl inte föreligger. Jag ser det inte som något kvinnofientligt. Däremot är det mycket livsvänligt att ha den inställningen. När det sedan gäller våra kvinnosatsningar, att vi är ett grabbgäng och liknande tror jag att vårt parti på ett alldeles utmärkt sätt internt kan besluta om vilka som ska representera oss i Sveriges riksdag. Om Annie Lööf tittar på vårt budgetförslag ser hon att det till exempel framgår att 70 procent av våra satsningar riktar sig främst till kvinnor. Rätten till heltid är ett sådant förslag som framför allt gynnar kvinnor i den offentliga sektorn. Vad beträffar det familjepolitiska och vården vill vi att fler ska kunna ta ut sin graviditetspeng och så vidare. Jag tycker att Annie Lööf ska läsa vårt budgetförslag. Då ser hon att vi har många riktade åtgärder beträffande hur vi ska lyfta upp kvinnors situation i samhället.

anf.100 Annie Lööf (C):

Fru talman! Jag får tolka svaret om sänkt abortgräns som att Sverigedemokraterna kommer att hålla fast vid sitt förslag att inskränka rätten till abort i Sverige. Då måste jag fråga vilket land de har som förebild. Är det Irland, Malta, Polen? I de länderna är abort förbjudet men förekommer naturligtvis i det fördolda. Det kan vara såväl kostsamt och stigmatiserande som farligt. Det är de svagaste i samhället som drabbas av det. Det är ett moralförslag som skickar en enda signal till kvinnor i Sverige: Ert självbestämmande och makten över er kropp är sekundär. En fråga som Björn Söder inte tog upp gällde sambeskattningen. Vad handlar det om? Är det ett budskap till kvinnor som vill jobba att de inte ska det, för om de tjänar mindre är det inte mödan värt? Är det ett budskap om att deras arbete inte är lika mycket värt, att deras insats i arbetslivet inte gör någon skillnad och att det är lika bra att de stannar vid spisen? Hur kan en kraftig inskränkning av abortgränsen och sambeskattning av makar leda till ökad jämställdhet, Björn Söder? (Applåder)

anf.101 Björn Söder (SD):
Fru talman! Nu tror jag inte att Annie Lööf tror att Sverigedemokraterna är för ett fullständigt förbud mot abort. På samma sätt är jag övertygad om att Annie Lööf vill ha en viss begränsning och inte ha helt fri abort. Jag sade till statsministern i ett tidigare replikskifte att Sverige är ett extremt land när det gäller migrationspolitiken. Vi är ett lika extremt land när det gäller abortpolitiken, om man jämför med vår omvärld. Sverigedemokraterna vill anpassa gränserna efter hur det ser ut i vår omgivning. Tolv veckor är fullt realistiskt att ha som gräns. Man kan nu rädda foster mycket tidigare än man kunde på 70-talet, då 18-veckorsgränsen sattes. Jag tycker att det är fullt rimligt att man med tanke på detta ser till att ha en verklighetsanpassad gräns för när man ska tillåta fri abort. Vi är för att man ska kunna utföra aborter också efter denna tidsgräns, men då ska det vara vid speciella tillfällen då det finns särskilda skäl till att göra detta. Allmänt sett tycker jag att politiker ska vara väldigt försiktiga med att lägga sig i familjers olika val om vem som ska stanna hemma eller inte.

anf.102 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Åhörare! Valåret 2014 har börjat. Men det som ligger framför oss är mer än ett valår. Det är ett vägval, inte bara för Sverige, utan också för Europa. I grunden handlar detta vägval om vilka värderingar vi bygger vårt samhälle på. Vi väljer mellan marknadsliberal experimentverkstad och en välfärd för alla. Vi väljer mellan omtanke och girighet. Vi väljer mellan ett öppet Europa och ett Europa där högerextrema partier breder ut sig och får inflytande. Vi väljer mellan ett kallt samhälle och ett samhälle där människovärdet räknas. Vi väljer mellan samma gamla skattesänkningar och nya reformer. Vi väljer mellan en trött regering och ett hopp om en bättre framtid. Det är ett värderingsval. Ingenstans är det tydligare än i frågan om de privata vinsterna i välfärden. För vem har vi sjukvården, äldreomsorgen och skolorna? Har vi detta för eleverna, för de äldre och för de sjuka? Eller har vi det för att man ska tjäna pengar på det och för att vinstintresset ska styra utvecklingen? Vi väljer det förstnämnda. Detta är också tydligt när vi ser på krisen i den svenska skolan. Utvecklingen i skolan är ett allvarligt misslyckande som kommer att ha effekter under mycket lång tid framöver. Det kommer att påverka tiotusentals ungdomars framtidsutsikter, och det kommer att påverka konkurrenskraften för vårt land. En slutsats kan man dra av krisen i skolan: Marknadslösningarna fungerar inte inom utbildningen. Det vi ser är ganska graverande. Resultaten faller. Allra allvarligast är det att så många inte klarar skolans grundläggande krav. Chansen till en bra utbildning är olika beroende på var man bor och i vilken skola man får börja. Alldeles för få väljer yrkesprogram som ska ge fina och bra yrkesutbildningar och arbetskraft som vi verkligen behöver i Sverige. Vi står inför enorma utmaningar för den svenska skolan. Det här har stora och komplexa orsaker. Men det är uppenbart att blandningen av skolvalet, kommersialiseringen med vinstintresset och kommunaliseringen har drivit fram en alltmer ojämlik skola. Detta drabbar hela skolsystemet och skolans resultat. Lösningen måste bestå av flera olika delar. En del är att staten tar ansvar för skolans utveckling. Men då duger det inte att man har en sönderprivatiserad skola, för staten når då ändå inte längre än den skola som är statlig. Vi måste få bort det kortsiktiga vinsttänkandet ur utbildningen. Vi vill inte se fler skolkonkurser. Vi vill inte se att de pengar som skulle ha gått till elevernas utbildning, lärare och specialpedagoger försvinner till riskkapitalisters konton på de brittiska kanalöarna. Vi menar också att man måste ompröva skolvalet. Det är rimligt att man tryggt ska kunna börja i den skola som ligger närmast ens bostad. Om det finns särskilda skäl måste man självklart kunna gå i en annan skola. Men skolvalet och kommersialiseringen förstärker uppdelningen och segregationen i

skolan. Vi inser att det här inte räcker. Det är bara en del av lösningen. Vi behöver fler lärare, vilket gör det möjligt att ha mindre klasser. Vi behöver fler speciallärare tidigt i den svenska skolan. Vi måste ha mindre grupper redan på fritids och i lågstadiet. Varje barn ska få hjälp med läxläsning i skolan. Det ska inte spela någon roll vilken utbildning föräldrarna har. Man ska ha samma chans att göra sina läxor. Vi vill satsa särskilt på de skolor som har riktigt dåliga resultat för att lyfta dem. Då har vi en möjlighet att vända utvecklingen. Vi vill satsa särskilt på yrkesprogrammen. En bra yrkesutbildning är en bra start på yrkeslivet. Men det kräver att man också ska kunna gå vidare till högskolan. Om man upplever att det är en sorts spärr mot vidare studier senare i livet att börja på yrkesutbildning, då är det uppenbart att många väljer någonting annat. Det som gjordes var ett misstag. Men vi behöver också högre kvalitet i praktiken under utbildningen, en tydligare koppling direkt till företagen och arbetslivet och inflytande över utbildningen för företag och arbetsliv. Så kan vi steg för steg vända de fallande resultaten och få en skola som bygger på omtanken om eleverna, inte en marknadsstyrd skola. Även på Europanivå märks kontrasten mellan å ena sidan girigheten och finanskapitalet och å andra sidan omtanken om de människor som i dag drabbas av krisen. Det vi ser är en europeisk union som räddar banker med miljarder euro - det är fullständigt svindlande summor - men låter miljoner unga gå arbetslösa. Vänsterpartiet är och har varit de främsta kritikerna av denna misslyckade ekonomiska politik. Vi motsätter oss konsekvent hur EU river ned välfärden och arbetsrätten runt om i krisländerna. Vi ser hur denna åtstramningspolitik har varit direkt kontraproduktiv. Vår trovärdighet är här hög. Vi spelade en avgörande roll för att Sverige i dag står fritt från euron. I dag försvarar inte ens Jan Björklund valutaunionen längre. Han var nog den siste. Vi har också förslagen på hur vi kan göra saker bättre. Vi vill ha bättre villkor för löntagare, som nu tvingas lämna sina hem i stort antal för att söka försörjning på annat håll. Vi verkar för kvinnors rättigheter och för en human flyktingpolitik. Hur djup krisen än är i Europa är det betydligt värre i länder väldigt nära oss. Vi tror inte att lösningen är mer centralstyre, växande EU-makt och den okänslighet som Bryssel i dag står för. Europeiska unionen marknadsfördes som en sorts stor tågluff för ungdomarna i Europa. Skillnaden mellan propagandan och verkligheten kunde inte ha varit större. Många hade aldrig råd att ge sig ut på någon tågluff. Men väldigt många tvingas i dag att lämna sina hem och familjer för att söka försörjning via vilket jobb som helst någon annanstans. Studenter i Madrid och Aten får drömma om ett jobb på McDonalds i Frankfurt. Sådant har EU blivit. EU är en del av problemet, inte en del av lösningen. Svaret är mindre makt åt EU och mer vänsterpolitik. Valet 2014 kommer att handla om värderingar, om vilket samhälle vi ska ha. Det kommer inte att vara en kamp om lämpligheten mellan olika personligheter. Det kommer att handla om vilket samhälle vi vill se. På fyra grundläggande områden måste Sverige lägga om kursen. Vi måste bygga ett samhälle som har mindre klyftor mellan rika och fattiga och mellan män och kvinnor. Det går faktiskt bakåt när det gäller den ekonomiska jämställdheten i Sverige. Det hänger ihop med högerns ekonomiska politik. Den får den effekten om man bedriver den som regeringen gör. Vi måste se att det totala marknadstänkandet och privatiseringarna på område efter område, allt från skola till järnvägsunderhåll och apotek, har misslyckats. Det är dags att ta bort de ideologiska skygglapparna och återupprätta välfärdssamhället. Vi ser hur otryggheten inte leder till arbete. De arbetslösa har en låg a-kassa. Sjuka känner sig inte säkra med sjukförsäkringen. Tanken var att det skulle ge arbete. Om det hade stämt, om otrygghet hade gett arbete, då hade vi haft full sysselsättning i Sverige i dag. För så stor har otryggheten blivit. Men vi har inte det, eftersom människor inte fungerar så. Det fungerar på ett annat vis. Sist men inte minst vill vi att Sverige ska vara ett land att

vara stolt över i klimatarbetet. Det är den stora framtidsfrågan. Jag önskar att om några år kommer studieresorna hit till Sverige och ser på hur vi gjorde och hur ett land kan vara både välfärdsstat, industrination och samtidigt minska utsläppen av växthusgaser. Inget mindre än det ska vi nöja oss med, fru talman. (Applåder)

anf.103 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):

Fru talman! Uttalandet från Vänsterpartiets kongress gör mycket tydligt att man vill lämna det man kallar marknadsdogmer. I grunden är ni emot marknadsekonomin helt och hållet. Frågan är bara vad som ska komma i stället och var det ni vill ha i stället finns i världen. Var finns ett samhälle där det inte längre råder marknadsekonomi som ni menar är ett exempel att följa? Det vore intressant att höra. Jag tycker att det är lite märkligt att Vänsterpartiets ordförande kommer från en partikongress och har en lång inledning här där han inte ens nämner det som kongressen sände med som hälsning som det viktigaste för Vänsterpartiet att nu göra. I ett Sverige där vi kämpar varje dag för att få fler arbetade timmar har Vänsterpartiet nu slagit fast att målet är att vi ska jobba mindre. Ni hörde Halvan här tidigare. Det är Miljöpartiet. Här står nu Helan. Här ska vi inte gå ned från 40 till 35 timmar. Nu ska vi ned till 30 timmars arbetsvecka. Detta är den enskilt dyraste reform som Vänsterpartiet går till val på. Det nämner inte ens partiordföranden. Det är över 10 miljarder kronor per år i påverkan på offentliga finanser. Det kommer att driva ned Sverige i recession. Vilka är det som jobbar heltid i Sverige? Vilken enskild grupp är mest överrepresenterad här? Det är friska män mitt i livet. Vänsterpartiets största valreform riktar alltså in sig på att friska män som har arbete och har det bra ska få jobba lite mindre. Av alla samhällsproblem som Vänsterpartiet har sett och allting ni vill rätta till kom ni fram till: Den sak vi vill göra som kostar mest är att förbättra för arbetsföra män som är friska mitt i livet. Hur, Jonas Sjöstedt, kom Vänsterpartiet fram till den idén? (Applåder)

anf.104 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag skulle vilja råda Fredrik Reinfeldt att läsa vårt partiprogram. Där kan han läsa att man behöver marknader i en modern ekonomi. Det kommer vi också att behöva i Sverige i framtiden för att avgöra varor och priser, till exempel. Men det innebär inte att marknaden passar i alla delar av människors liv. Marknaden passar inte så bra som drivkraft när man ska ta hand om människor som är på väg mot slutet av livet. Marknaden passar inte så bra för att ha en bra skola. Vi kan se det med de stora skolkonkurserna till exempel. Där finns skillnaden mellan dig och mig. Jag är inte fundamentalisten som tror att marknaden hör hemma i varje vrå av våra liv, för det gör den inte. Det är på det viset. Arbetstidsförkortning kommer självklart att vara viktigt. Viktigast för oss inför valet är frågan om att få bort de privata vinsterna ur välfärden. Det är vårt stora löfte till väljarna att göra någonting åt det. Men vi skulle också gärna korta arbetstiden. Vi har gjort det förut. Varenda gång i Sveriges historia som vi har kortat arbetstiden har högern låtit precis som Fredrik Reinfeldt. Det blir för dyrt. Det går inte. Det är helt omöjligt. Går vi tillbaka till när man införde åtta timmars arbetsdag, vad sade högern då? Hur lät det när man genomförde 40 timmars arbetsvecka? Det lät likadant. Men hör man i dag någon moderat stå och säga: Det är dags att gå tillbaka till tio timmars arbetsdag och sex dagars arbetsvecka? Nej. Moderna länder kortar arbetstiden. Tyskland gör det, Frankrike gör det, och stora branscher i Danmark gör det också. Jag är säker på att den dagen vi har gjort det även i Sverige, Fredrik Reinfeldt, kommer inte ni att vara emot det. Folk kommer att tycka att det är helt naturligt. Vi inser att det tar tid. Det tar reformutrymme. Men det är naturligt att när produktiviteten ökar kan man arbeta

mindre. Vad får vi? Jo, vi får människor med mera tid för sina barn, för kultur och för att leva. Ekonomin är viktig. Den kommer man aldrig undan. Men målet med ekonomin är någonting större, att bygga goda liv, och det ska vi göra. (Applåder)

anf.105 Statsminister Fredrik Reinfeldt (M):
Fru talman! Det är ingen som bedömer att det är så det ser ut. Det är inget som hindrar någon att jobba mindre i dag. Väldigt många kvinnor, olyckligtvis tycker jag, har gått ned på deltid. Men det är inte vad ni föreslår. Ni föreslår att man ska jobba mindre med bevarad lön, och sedan ska ni låtsas som att det inte har någon kostnad och att detta inte har någon påverkan på offentliga finanser. Det finns inga utom Vänsterpartiets kongressledamöter som tror på detta, inga som är seriösa. Det måste vi vara i den offentliga debatten. Vi måste erkänna att saker och ting kostar. Om vi ska jobba mindre, om de friska männen mitt i livet som är arbetsföra ska få lättnader med Vänsterpartiet, får det andra konsekvenser. Då minskar de offentliga budgeterna. Då blir det färre arbetade timmar. Då minskar vår ekonomi, den krymper. Det är vad man har upplevt i Grekland. Där har man mindre råd med allt det goda som Jonas Sjöstedt vill tala om. Politik får konsekvenser. Vänsterpartiets kongress valde. Det viktigaste var de friska arbetsföra männen. De ska få lättnader. Nu har Jonas Sjöstedt fått ordern att driva den frågan. Det låtsas han inte om när han står här i talarstolen. Vi följde kongressen. Detta är fel svar på Sveriges utmaningar.

anf.106 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Om Fredrik Reinfeldt hade haft rätt skulle de tidigare arbetstidsförkortningarna ha varit en katastrof. De hade helt enkelt inte varit möjliga, men det var de. Man använde produktivitetsutvecklingen under 70-talet, som hade ett ganska besvärligt konjunkturläge, och gjorde en ganska kraftfull reducering av arbetstiden. Man har gjort det i den tyska metallindustrin, världens mest framgångsrika exportindustri. Man har gjort det i Frankrike. Det kan göras här också. Självklart kan det också ske genom en omfördelning av löneandelens del av produktionsvärdet. Det vore på tiden, eftersom den faller. Vet du, Fredrik Reinfeldt: Vi kommer alltid att drömma lite större än vad ni gör. Vi kommer alltid att drömma: Ja, bägge kan jobba heltid och ändå hämta i tid på förskolan. Ja, man ska orka jobba tills man är 65 år och inte slita ut sig. Det ska också gälla vårdbiträdet och metallarbetaren. Ja, livet är mer än arbetet. Det kommer vi att fortsätta att drömma om. Jag förstår att är främmande för dig, men vi är sådana.

anf.107 Åsa Romson (MP):
Fru talman! Jag tänkte också ta ett tema från er kongress. Jag ska börja med att tacka för att du tog strid mot dina partivänner som ville förbjuda alternativ inom skola och omsorg. Jag tror att det var klokt. Det är uppenbart i det moderna samhället att det inte bara är det offentliga som kan driva på en utveckling och se vad olika människor behöver i det läget när de behöver omsorg eller går i skolan. Du talade tystare om hur ni bakvägen vill sätta stopp för enskilt drivna byskolor. Ni vill att det är kommunen som ska bestämma huruvida det ska få finnas något annat än offentliga skolor. Det betyder att när kommunen bestämt att den inte längre vill driva en byskola är det ett beslut som innebär att inte heller någon annan får starta en skola. Även om det skulle finnas engagerade och motiverade lärare och ett engagerat föräldragäng som vill ta över och själva driva denna byskola vidare kommer de att få nej om Vänsterpartiet bestämmer i kommunen. Jag har aldrig träffat en vänsterpartist i en kommun som har sagt ja till enskilda alternativ. Det var också uppenbart på er kongress att ni har ett väldigt starkt motstånd mot detta. Min fråga till dig är helt enkelt: Varför ska barnen i byskolorna behöva bli skjutsade långa vägar när

kommunen har bestämt att lägga ned deras skola? Det gäller trots att de har lärare och föräldrar som är villiga och har en passionerad idé om hur de ska få skolan att ha en bra utbildning för deras barn.

anf.108 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Jag tackar för frågan. Det är en väldigt viktig och central fråga i debatten om hur vi ska organisera välfärden i framtiden. Låt mig tydliggöra att lika konsekventa motståndare som vi är till vinstuttaget i välfärden, lika tydligt kan vi se att i delar av välfärden är det bra och positivt att kunna ha andra icke vinstdrivna alternativ. Det gäller kooperativen för personlig assistans. De är inte våra motståndare. De är våra vänner. Stadsmissionens äldreomsorg har ofta bra kvalitet men blir i dag ibland utkonkurrerad av de stora jättarna. Jag var glad att Vänsterpartiets kongress var så fantastiskt tydlig i den här frågan. Jag såg mig om i salen när vi voterade om att allt skulle vara offentligt. Jag såg två röstkort i luften av 240. Det partiet är vi, och det tycker jag är bra. Men vinstintresset ska bort. Där kompromissar vi inte så enkelt, och helst inte alls. Jag har mött många vänsterpartister som är engagerade i både kooperativa vårdcentraler och i byskolor. Jag tycker att det är rimligt att dessa alternativ finns. Det är inte på något sätt vårt huvudmål att komma åt dem. Jag tycker att de har en funktion. Men det måste vara demokratin som bestämmer hur skattepengarna används. Jag kan inte se vem som annars skulle göra det.

anf.109 Åsa Romson (MP):
Fru talman! Det är det som gör att det blir så tydligt att Jonas Sjöstedt vill föra kammaren och tittarna bakom ljuset. Du säger att ni gillar alternativen när du vet att dina partikamrater ute i kommunerna i samma sekund som de fattar beslut om att de inte längre vill driva byskolan kommunalt säger att den inte heller ska kunna tas över av de engagerade lärarna eller de pensionerade föräldrarna som värnar att barnen inte ska behöva skjutsas långa vägar från byskolan. Det är det som är realiteten när du säger att man ska bestämma om detta lokalt. Du vill ta bort etableringsfriheten för skolor - den etableringsfrihet som är den enda garant som byskolorna i dag har när man står inför problemet att kommunen gör en annan värdering av hur skolan ska organiseras i deras kommun. Alla vänsterpartister som jag någonsin har träffat i kommunala sammanhang säger med en röst: Nej, det här ska kommunen bestämma helt över! Jag är väldigt orolig över denna utveckling. Du är ute och talar jättemycket om att det bara är vinsterna som är problemet, men när vi tittar ute i landet på vad som är den stora diskussionen är det just byskolorna. Och där är Vänsterpartiet tydligt: Man vill ta bort etableringsfriheten. Man hotar byskolorna i Sverige. (Applåder)

anf.110 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Någon fri dragningsrätt på skattepengar borde inte finnas, men det gör den. Det ska vara demokratin som avgör var skattepengar går någonstans. Men redan i dag finns det massor med kommuner där Vänsterpartiet styr där det finns kooperativ barnomsorg, till exempel, som vi är för. Vänsterpartister är ofta engagerade i detta i de här kommunerna. Men jag tycker att det är rimligt att man fattar demokratiska beslut om detta precis som om andra former av barnomsorg.

anf.111 Annie Lööf (C):
Fru talman! Jonas Sjöstedt och jag har mötts i otaliga debatter som handlar om människors självbestämmande och om framtidens välfärd ska bestå av en mångfald av olika högkvalitativa aktörer eller om det ska vara likt en kolchos - storskaligt, enformigt och statligt styrt. Jag har till dagens debatt tittat lite på hur medarbetarna inom vården själva

svarar när det gäller deras arbete i Jobbhälsobarometern, som genomförs av Svensk Företagshälsovård och Svenskt Kvalitetsindex. Jag skulle vilja fråga Jonas Sjöstedt om han är medveten om ifall det är i privat eller i offentligt driven vård som flest säger att de är nöjda med sin personalledning, flest upplever att de har möjlighet att påverka sina arbetsuppgifter, flest tycker att lönen är rimlig för arbetsuppgiften, flest tycker att de hinner med sina arbetsuppgifter, flest får den utbildning som de behöver och flest är nöjda med sin arbetsgivare. Påståendena gäller medarbetare inom vården, som sagt. Kan Jonas Sjöstedt svara på om det handlar om medarbetare som är anställda inom offentligt driven vård eller privat driven vård?

anf.112 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Jag vet inte vilken undersökning som Annie Lööf refererar till. Men när Kommunal frågade sina medlemmar ville de hellre jobba åt kommunen. Jag inser att det finns problem i offentlig omsorg och välfärd, och vi vill göra någonting åt det. Vi har en politik för det. Vi har mer resurser, vi har rätt till fortbildning, vi har högre personaltäthet och vi har fasta jobb. Vi har heltider. Det är sådant som verkligen skulle göra skillnad. Men det vi ser är ett tydligt mönster med de privata. För att göra vinst har man lägre personaltäthet. Det är tydligt i äldreomsorgen. Ofta har man lägre löner, till exempel i skolorna, när det gäller lärare och privata skolor. Man har mycket mer otrygga anställningsformer. Hur duktiga de som arbetar med de här verksamheterna än är så påverkar detta möjligheten att göra ett bra jobb. Jag vill att alla ska ha den möjligheten. Jag vill också öka valmöjligheterna inom det offentliga. Jag var nyligen och besökte ett äldreboende i Göteborg - Gerdas äldreboende. Det är ett kommunalt boende i det rödgrönt styrda Göteborg som är prisbelönt. Alla jag talade med där bland de boende lovprisade boendet och personalen. Personalen har makt över sin egen vardag och de boende har makt över sin egen dag och hur den skulle se ut. Så bra skulle jag vilja att all äldreomsorg var. Men om vi låter vinstintresset ta över ser vi vad som sker. Då planerar man med några få års horisont. Då blir det lägre bemanning, fler otrygga jobb och mindre intresse av att satsa på att utbilda personalen. Vinstintresset passar inte som drivkraft där. Därför är jag övertygad om att en i huvudsak offentligt administrerad och ägd välfärd kompletterad med en del alternativ som inte har vinstintresse är den bästa formen. Det är också så enkelt som att miljarder helt enkelt rinner i väg - miljarder som skattebetalarna har betalat för att våra barn och våra äldre skulle ha det bra. De hamnar i fickorna på riskkapitalet, och där hör de inte hemma.

anf.113 Annie Lööf (C):

Fru talman! Jonas Sjöstedt målar alltmer in sig i ett hörn, och han blir snart ensam kvar i detta hörn. Sjöstedts syn på privata företag grundar sig inte på kunskap och inte på erfarenhet från medarbetarenkäter, utan den grundar sig på kommunism och på fördomar. Alla de påståenden som jag räknade upp tidigare - flest nöjda med sin arbetsledning, flest nöjda med sin lön i förhållande till sin arbetsinsats och flest nöjda med sin arbetsgivare - var duktiga medarbetare inom privat driven vård ansvariga för. Med Jonas Sjöstedts politik kommer de inte att få möjligheten att jobba kvar där. Min idé om framtidens välfärd handlar om högkvalitativa vårdcentraler - offentligt drivna, ideellt drivna och privat drivna. Det är inte driftsformen som är det viktiga, utan det är höga kvalitetskrav och viktiga och hårda kontroller. Men vi ska ha en mångfald av aktörer och en möjlighet för medarbetare att välja arbetsplats och en möjlighet för brukare att välja sin vårdcentral.

anf.114 Jonas Sjöstedt (V):

Fru talman! Annie Lööf befarar att jag ska bli ensam i mitt hörn. Jag är inte lika orolig för det. Jag står där med en fast majoritet av Sveriges

befolkning som tycker att det är fel att ta ut privata vinster ur välfärden. Jag står faktiskt där med en majoritet av dina väljare också, Annie Lööf. Det är alla de människor som inser att girigheten är en dålig drivkraft i välfärden och att alla skattepengar ska gå dit där de var avsedda. De har sett vad som händer med vårdskandaler och nedlagda skolor, och de vill ha en välfärd att lita på. Det är viktigt att se att när vinstintresset styr sker någonting annat än vad som händer när behoven styr. Till exempel hamnar de privata alternativen i regioncenter samtidigt som sjukvården utarmas i stora delar av glesbygden. Om du vill ha en trovärdig landsbygdspolitik och släpper marknaden fri inom välfärden kommer du att dra resurserna till de storstäder som redan vinner. Det tycker jag att du ska fundera på, Annie Lööf.

anf.115 Björn Söder (SD):
Fru talman! Vänsterpartiet gör gällande att man är ett EU-kritiskt parti eller motståndare till Europeiska unionen. På partiets hemsida står det att man är just motståndare till EU. Min fråga till Jonas Sjöstedt är: Var någonstans var Vänsterpartiet när Sveriges riksdag i slutet av november röstade om att man skulle skriva in EU-medlemskapet i den svenska grundlagen? Jag vet att det som står i grundlagen inte är ristat i sten. Det kan förändras, om än med lite större svårighet än andra riksdagsbeslut. Men det är en otroligt viktig symbolfråga om man nu vill göra gällande att man är ett starkt EU-kritiskt parti. Ändå tog man inte strid när det gäller att skriva in detta i grundlagen.

anf.116 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Jag tror att jag var aktiv EU-motståndare innan du fick köra moped, Björn Söder. Det är så det ser ut. Jag är fortfarande självklart emot EU-medlemskapet. Diskussionen om grundlagen visar bara att ni fortfarande inte förstår hur EU fungerar. Det spelar ingen roll för EU:s makt över Sverige vad som står i den svenska grundlagen, för EU-rätten är överordnad den svenska grundlagen. Det är enbart en symbolfråga. Sverigedemokrater ägnar sig gärna åt symbolpolitik, men i realpolitiken är man inte lika konsekvent. När ni har suttit i EU-nämnden har ni glatt röstat för mer makt åt EU, bara det gäller att hålla flyktingar borta från Europa. Det har verklig betydelse. För människor som kommer att dö i Medelhavet har det stor betydelse till skillnad från den symbolpolitik som du ägnar dig åt. Jag ger inte mycket för det alternativet.

anf.117 Björn Söder (SD):
Fru talman! Symbolfrågor är givetvis viktiga. Även de praktiska frågorna är viktiga. Det är som sagt inte ristat i sten vad som står i vår svenska grundlag om EU-medlemskapet, och det påverkar kanske inte heller den makt som EU utövar över Sverige. Men det försvårar ett utträde ur Europeiska unionen, om man nu vill ha det, Jonas Sjöstedt. Men det är kanske inte Vänsterpartiets mål att vi ska lämna EU. De skulle kanske vara ganska positiva till EU om det inte vore för att det inte är ett renodlat socialistbygge. I så fall hade man kanske sjungit och lovordat dagens EU. När det gäller EU-nämnden agerar Sverigedemokraterna faktiskt väldigt mycket där, till skillnad från Vänsterpartiet. Det kommer att bli tydligare nu när vi går in i EU-valrörelsen. Jag tycker att det är viktigt att visa att Vänsterpartiet inte är det EU-motståndarparti som man ger sken av att vara.

anf.118 Jonas Sjöstedt (V):
Fru talman! Det är möjligt att Sverigedemokraterna agerar mycket i EU-nämnden, men särskilt hög kvalitet är det inte. Det kan jag garantera efter att ha suttit där. Det kanske låter konstigt för Sverigedemokraterna, men det är rimligt att en grundlag beskriver hur verkligheten ser ut. Det stod till exempel länge i grundlagen att

konungen äger att allena styra riket, trots att det inte var så. Det var kanske inte riktigt bra. Det bör stå i en grundlag hur det faktiskt är. Sedan påverkar det ingenting. Väljer vi att träda ut ur EU vid en folkomröstning gör vi naturligtvis det oavsett vad som står i grundlagen. Det stod inte heller att vi var med i EU när vi gick in i den europeiska unionen. Ni bevisar bara att ni inte begriper hur det här fungerar, och jag tycker att det är ganska konsekvent i alla fall.

anf.119 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Som har nämnts här har Vänsterpartiet nyligen avhållit sin kongress. Ett av besluten var, som statsministern var inne på tidigare men som Jonas Sjöstedt inte var lika villig att diskutera, att arbetstiden ska förkortas till sex timmar. En fjärdedel av arbetstiden ska bort. Det här ville partiledningen inte göra, men beställningen från kongressen var tydlig. Det här är Vänsterpartiets politik för de kommande åren. En detalj i sammanhanget är att vänsterkongressen inte hann med alla debatter, eftersom tiden tog slut. Det här beslutet, Jonas Sjöstedt, som du nu har till uppgift att förvalta innebär att vi ska korta arbetstiden med 25 procent. Lönen ska bibehållas, och det innebär att för varje timme kommer vi att få en löneökning på 33 procent, vilket ju är alldeles fantastiskt. Jag tror att få skulle vara emot det om vi badade i pengar. Men nu är det så att vi inte badar i pengar. Jag vill minnas att Jonas Sjöstedt i sitt anförande gjorde en ganska avsevärd uppräkning av många krav som kommer att kosta enorma resurser om de ska genomföras. Hur ska Jonas Sjöstedt klara det här? Med vilka pengar ska man kunna genomföra det här när man tar varje upptänkligt utrymme för de kommande åren i anspråk genom att vi ska jobba mindre? Det finns inte en krona över till det som Vänsterpartiet i övrigt vill göra. Hur ska du hantera detta, Jonas Sjöstedt?

anf.120 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Jag tackar Göran Hägglund för frågan, och jag uppskattar all uppmärksamhet runt vår kongress. Det är så, Göran Hägglund, att vi har kortat arbetstiden förut. Vi har gjort det flera gånger. Andra länder har kortare arbetstid än vad Sverige har i dag, och de har stor konkurrenskraft. Den tyska metallindustrin som jag nämnde förut är ett utmärkt exempel. Det man gör är framför allt att man använder en del av produktivitetsutvecklingen till att i stället korta arbetstiden. Man gör det stegvis. Det går inte blixtsnabbt, och det har det aldrig gjort när man kortat arbetstiden. Man måste ha en konsekvent plan för att göra det. Det är alltså ganska naturligt hur det går till. Varför gör man då det här? Jo, till exempel för familjens skull - för att man ska kunna hämta barnen utan att de är dödströtta när man går hem och alla är hungriga och griniga när man ska laga middag tillsammans, för att bägge ska kunna jobba heltid och för att man ska ha tid att leva tillsammans och vara rädda om varandra. Jag var på Toyota i Göteborg. Där jobbar man sex timmar om dagen. Man har gjort det i tio år. Alla är otroligt nöjda, såväl företaget som de som arbetar. Det är mest män på arbetsplatsen, eftersom det är en bilverkstad. En av de saker som de sade var: Vi blir lyckligare i min familj. Jag har tid att handla. Jag har tid att ha middagen klar. Jag har mer tid att vara med mina barn. Den sortens mål sätter vi för politiken. Ekonomin är ett viktigt medel, men den är i grunden ett medel för att ge människor goda liv. Då är kortare arbetstid ett verktyg för det. Till skillnad från vårdnadsbidrag och andra modeller kan det här också vara en stomme för att dela på hemarbetet och för att ge verklig jämställdhet mellan män och kvinnor.

anf.121 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Jag har ytterligare någon fråga innan Jonas Sjöstedt behöver gå hem. Den handlar återigen om hur man ska klara av att fatta politiska beslut om att vi ska gå ned från åtta till sex timmar. Det

är ju en sak om man på arbetsplatserna kommer överens om att använda det utrymme som skapas till att byta löneökningar mot kortare arbetstid. Men här vill Vänstern inte göra det valet, utan man säger att vi ska gå ned i arbetstid och bibehålla lönen, i praktiken alltså betala människor mer per tidsenhet för det arbete som de utför för att inte utföra arbete. Hur ska man då i Vänsterpartiets Sverige klara att ersätta de narkossköterskor som går hem och alla de barnmorskor som inte finns på plats för att de har gått hem? Hur ska man ersätta de allmänläkare som inte finns på plats? Att Jonas Sjöstedt går hem tror jag att vi klarar. (Applåder)

anf.122 Jonas Sjöstedt (V):

Herr talman! Ja, Göran Hägglund, flera avtalsområden har redan kortare arbetstid i Sverige. Ofta blir det tjänstemännen som kan få kortare arbetstid, men till exempel kvinnor som arbetar i yrken som sliter på kroppen får jobba full tid. Jag vill att det ska vara en rättvisa i det här där man stegvis går ned i normalarbetstid. Det har vi gjort förut. Det har gått väldigt bra att göra det. Du påpekar alldeles riktigt att det kommer att behövas fler människor på arbetsmarknaden. Vi kommer att behöva fler som arbetar i välfärden, fler som arbetar i skolan och fler som arbetar på många andra ställen. Vi kommer på sätt och vis att dela på jobben. Många av dem som i dag inte får känna sig behövda, som inte har ett arbete och som inte känner att de får en plats kommer vi verkligen att behöva. Det är ännu en av poängerna med en kortare arbetstid att vi på ett mänskligt och civiliserat sätt faktiskt kan göra någonting åt den uppdelning som vi alltmer får mellan dem som jobbar alldeles för mycket och dem som inte jobbar någonting alls. Det är inte så illa, Göran.

anf.123 Göran Hägglund (KD):

Herr talman! Jag ska fortsätta det resonemang som jag förde alldeles nyss här med Jonas Sjöstedt. Det problem som uppkommer för Jonas Sjöstedt är att han har en beställning som innebär att han på tio års tid ska klara det här eller att han på fem år ska klara att gå ned till 35 timmars arbetsvecka. Åsa Romson och Miljöpartiet vill gå ned till 35 timmars arbetsvecka. Mikael Damberg har pratat om att vi kommer att behöva arbeta mer i det här landet. Det här går förstås inte ihop. På betydande områden har vi också brister när det gäller utbildad personal. Det här låter sig inte repareras i en handvändning, eftersom utbildningstiden för många i dag är väldigt lång. Jonas Sjöstedt har en besvärlig uppgift framför sig, och hans ekonomiska politik håller inte ihop. Det går inte att från talarstolen kräva allt gott till alla och samtidigt säga att vi ska arbeta väsentligt mindre med bibehållen lön. Det går inte. Det håller inte ihop. Vi har haft en debatt så här långt som har ägnats en del åt offentliga finanser. Mikael Damberg försöker göra ett nummer av att Sverige skulle stå särskilt svagt och ligga särskilt illa till. Jag tror att den argumentationslinjen har ganska svårt att få fäste. När vi träffar våra kamrater från andra europeiska länder vet vi vilken situation de har. Man håller på att genomföra nedskärningar och vidta väldigt besvärliga åtgärder för att kunna hantera en ekonomi där man har levt över sina tillgångar under alldeles för lång tid. Vi i Sverige befinner oss i en annan situation där vi genom ett ansvarigt förvaltande i dag har en styrkeposition, en möjlighet att möta de nedgångar som sker i omvärlden genom att kompensera och satsa ytterligare på åtgärder som är angelägna. Vi ser också att förbättringar kommer. Vi måste fortsätta att vara tålmodiga och uthålliga och ta ansvar. Vi har hört Björn Söder diskutera äldreomsorg här. Han gör en fantastisk uppräkning av allt som han skulle vilja göra, men tyvärr har han ingen ansvarsfull finansiering av det. Jag tycker ändå att det finns skäl att ägna en liten stund åt Sverige i ett internationellt avseende. Precis före

jul, i december, kom en genomgång där Help Age International hade tittat på äldreomsorgen, och man kom fram till att Sverige är världens bästa land att åldras i. Vi har en utveckling där omvårdnad ersätter medicinering, som i sin tur får en massa medicinska komplikationer. Fallskador minskar och olämpliga läkemedel tas bort. Nya arbetssätt tillämpas när det gäller demenssjukdom och så vidare. Det går framåt. Det finns mycket mer att göra på äldreomsorgens område. Vi kan se av Socialstyrelsens brukarundersökningar att när de äldre själva får svara är det nio av tio som säger att de är trygga med sin omsorg. Nio av tio med hemtjänst är nöjda. Bland dem i särskilda boenden är åtta av tio nöjda. Andelen väldigt nöjda ökar. Detta är bra. Det innebär inte att allt är färdigt. Mer måste göras, men jag tror att det är viktigt att vi ger en sanningsenlig bild av hur situationen faktiskt är. Jag tänkte ägna några minuter ytterligare åt vården och omsorgen. Jag tror nämligen att den som följer den allmänna diskussionen i Sverige, mediebevakningen eller, ännu värre, lyssnar på vänstersidans företrädare får en lite annan bild än den som faktiskt råder ute i äldreomsorgen och sjukvården. Kommuner och privata aktörer erbjuder genom engagerad personal en utmärkt äldreomsorg. Nöjdheten bland äldre ökar. Vi behöver göra mer, men nöjdheten ökar. Vården utvecklas genom att vi kan erbjuda alltmer och allt bättre vård. Kvaliteten förbättras och tillgängligheten ökar. Då och då inträffar det som vi inte vill se någonstans. Det förekommer brister och missförhållanden i vården och omsorgen. Det sker i kommunal regi och i privat regi. Dåligt ledarskap och dålig människosyn förekommer inte enbart i verksamhet som drivs privat eller enbart i verksamhet som drivs i offentlig regi. Missförhållanden kan uppstå i båda fallen men kan inte få avgöra om själva driftsformen är bra eller inte. Då skulle vi ju inte kunna ha vare sig privat eller offentligt utförd vård. Vi ska ta itu med problemen när de uppkommer. Vi ska bevaka och utöva tillsyn så att det inte sker. Men det kommer från tid till annan ändå att inträffa, för det är människor som utför, och ibland kommer vi människor till korta. En kommun är till sin natur inte mer skyddad mot vårdskandaler än vad företag är, vad Vänstern än vill säga. Vårt mål som förtroendevalda och ansvariga för medborgarnas delegerade uppgifter kan inte vara att bekämpa den ena eller andra driftsformen. Vi måste i stället se till att regler och tillsyn fungerar så att alla former av vård och omsorg är så bra och säkra som möjligt. Vi har som sagt en bra vård i Sverige oavsett huvudmannaskap. Vårdköerna i Sverige har blivit kortare. Vi har gett gömda och papperslösa rätt till vård. Vi har fler arbetade timmar i vården. Antalet vårdcentraler har ökat med över 20 procent. Vi har tagit fram en tydlig strategi för att bekämpa cancer. Vi har allt nöjdare patienter och allt högre kvalitet i vården. Vi finns bland de länder i världen som har det högsta antalet sjuksköterskor och läkare per 1 000 invånare. Vi har inte skurit ned. Vi har inte försämrat. Vi har satsat år från år. Jag har sagt detta förut här i kammaren, men det förtjänar att upprepas. Sedan 2006 har de samlade utgifterna på välfärdsområdet ökat med 67 miljarder kronor. Då har vi tagit bort inflationseffekterna. Det är alltså 67 miljarder kronor ytterligare på välfärdsområdet. För enbart hälso- och sjukvården handlar det om en ökning med 28 miljarder kronor. Vi satsar på vården. Det skjuts till mer resurser. Därmed är inte sagt att det inte finns utmaningar, för det gör det. Jag har redan tidigare väckt frågan om vårdens organisering. Jag menar att staten behöver få en större roll och landstingen en mindre. Ett av mina skäl för förslaget är att det i ljuset av framtida utmaningar inte är ändamålsenligt att ha landet indelat i 21 landsting. Låt mig ge ett enda exempel, som vi alla möjligen kunde höra i Sveriges Radio förra veckan. Det var ett reportage som handlade om robotar som utför en viss typ av prostataoperationer. Det är ett fantastiskt exempel på hur den tekniska utvecklingen går framåt. SBU har tittat på detta - SBU är ett kunskapscentrum för hälso- och sjukvården - och gjort en analys av detta. Man säger då att lite drygt hälften av landets alla

prostataoperationer av ett visst slag genomförs med hjälp av robotar. Det skulle behövas sex robotar för att göra detta jobb i Sverige. I dag har vi 19 sådana robotar. Varje landsting tar beslut för sin population, och sammantaget blir det 13 robotar för mycket. Varje robot kostar ungefär 20 miljoner kronor. Bristen på samordning och samarbete har alltså gett oss långt fler robotar än vi behöver till en kostnad på ungefär en kvarts miljard - pengar som hade kunnat användas på annat håll för att utveckla vården eller genomföra andra satsningar. Robotarna är bara ett i raden av tydliga exempel på det som har stått klart för mig under ganska många år nu. Vi måste se över frågan om organisering och huvudmannaskap, inte bara för att vården ska vara jämlik, vilket är väldigt centralt, utan också för att vi inte kommer att behöva mindre vård i framtiden utan snarare mer. Befolkningskurvan talar sitt tydliga språk, och vi behöver organisera oss på ett så ändamålsenligt sätt som vi över huvud taget kan för att kunna möta de utmaningar vi har framför oss. (Applåder) Partiledardebatten var härmed avslutad.